USTAWODAWSTWO POLSKIE

z lat

1917 — 1928

zawarte w Dzienniku Urzędowym Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., Dzienniku Urzędowym K. P. Ministerstwa Sprawiedliwości, Dzienniku Praw Królestwa Polskiego, Dzienniku Praw Państwa Polskiego i Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu, uwzględniającem zmiany, wprowadzone do dnia 1 stycznia 1929 r.

Tom I

lata 1917 — 1920.

WYDAWNICTWO NIEURZĘDOWE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Drukarnia Państwowa Nr. 42095. 12-VII-28. 5000.

PRZEDMOWA.

Polski dorobek ustawodawczy w dziesięcioletnim okresie istnienia Niepodległej Rzeczypospolitej wyraża się liczbą 20 tomów urzędowych zbiorów prawa, wymienionych na karcie tytułowej niniejszego wydawnictwa; po przeliczeniu na jednolity format ósemki stanowi to około 34.000 stron druku; na tej przestrzeni ogłoszono około 8.000 przepisów prawnych, odpowiadających poszczególnym pozycjom. Cyfry te nie wyczerpują jednak całokształtu rodzimej twórczości prawnej; nie obejmują one wydawnictw o charakterze wewnętrzno - urzędowym oraz wydawnictw, nie posiadających charakteru urzędowych źródeł prawa (Monitor Polski); wydawnictwa te w pracy niniejszej pominięto; ograniczono się jedynie do zbiorów prawa przedmiotowego, a za podstawę rozróżnienia przyjęto kryterjum formalne, t. j. charakter zbioru.

Cyfry przytoczone nie obejmują również źródeł, zawierających przepisy dzielnicowe, wydane w okresie pierwszych lat kształtowania się Rzeczypospolitej, jak Dzienniki Urzędowe Naczelnej Rady Ludowej i Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich, Komisarza Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego, Zarządu Terenów Przyfrontowych i Etapowych, Komisji Rządzącej Litwy Środkowej, Rady Nadzorczej i Komisji Międzysojuszniczej w Cieszynie, Komisji Likwidacyjnej w Krakowie i Komisji Rządzącej we Lwowie.

Źródła te zostały w wydawnictwie niniejszem pominięte ze względu na ich przejściowy charakter i ograniczony teren działania; nie mniej istnieje zamiar wydania ich w oddzielnym zbiorze.

Już sam ogrom materjału ustawodawczego, zilustrowany cyfrowo na wstępie, czyni go mało dostępnym dla osób, poszukujących w urzędowym zbiorze odpowiedniego przepisu prawnego. Trudności w posiłkowaniu się zbiorami urzędowemi potęgują się jeszcze z tego powodu, że wiele przepisów uległo bądź uchyleniu, bądź częściowej zmianie. Dotarcie do właściwego brzmienia danego przepisu wymaga nieraz znacznej pracy i uciążliwego badania różnolitych tekstów. Udostępnienie więc dla potrzeb praktycznych materjału ustawodawczego w jego właściwej postaci jest głównym zadaniem wydawnictwa. Ma ono na celu ustalenie, jakie przepisy w zakresie niem objętym obowiązują, jakie zaś utraciły moc prawną, tudzież wydobycie tekstów prawnych z pod nawarstwień rozwojowych w tej formie, w jakiej, w mniemaniu redakcji, posiadają moc obowiązującą.

Układ wydawnictwa odpowiada układowi urzędowych źródeł, których jest ono ekstraktem; został w niem zachowany ten sam podział chronologiczny na numery, uwidocznione daty ich ukazywania się, ta sama kolejność pozycyj. Pod każdą pozycją przytoczono tytuł przepisu, ogłoszonego pod nią w urzędowym zbiorze praw. Różnica istnieje w przytaczaniu tekstów. Pod tym względem przepisy prawne, objęte pracą niniejszą, podzielono na trzy kategorje, z których każda wymaga osobnego omówienia.

Pierwszą z nich stanowią przepisy nieuchylone bądź wyraźnie, bądź na mocy ogólnej formułki derogacyjnej, ani też nie wygasłe z innego powodu. Przepisy takie przytoczono w tej formie, jaka została im nadana w drodze późniejszych nowelizacyj, lecz z uwzględnieniem jedynie tych zmian, których ustawodawca dokonał expressis verbis. Gdy zaś brzmienie późniejszego przepisu zmieniało jedynie pośrednio tekst przepisu poprzednio wydanego, tekst ten podawano w formie pierwotnej, opatrując go jedynie krótką uwagą z powołaniem się na przepis, zmieniający treść pierwotną badanego aktu.

Postępowano tak z tego powodu, że, o ile uwzględnienie zmian, dokonanych wyraźnie w pierwotnem brzmieniu przepisu, było właściwie ustaleniem jego jednolitego tektsu, a więc pracą kompilacyjną, o tyle wprowadzanie zmian, wynikających z interpretacyjnego porównania tekstów, byłoby pracą wkraczającą w dziedziny, zastrzeżone prawodawcy lub organom, wyposażonym przezeń w odpowiednie pełnomocnictwa.

Pozatem zaznaczyć należy, że badania przytaczanych przepisów nie rozciągano na dalsze kwestje, decydujące niejednokrotnie o ich mocy prawnej, jak kwestja ich należytego ogłoszenia lub, jeżeli chodzi o akty władzy wykonawczej, kwestja legalnego ich wydania. Treść obowiązującą przepisów starano się ustalić w myśl intencyj ustawodawcy, nie wyciągano więc z ich krytycznej oceny tych konsekwencyj, które leżały poza sferą jego zamierzeń.

Wreszcie dla uniknięcia nieporozumień dodać należy, że treść obowiązująca danego aktu prawnego w tej formie, w jakiej przytoczona jest w pracy niniejszej, nie zawsze odpowiada stanowi obecnie obowiązującemu; gdy przepis prawny został zmieniony lub uchylony, a następnie mocą odrębnego aktu przywrócono poprzedni stan prawny, to przywrócenie tego stanu — o ile sam akt wspomniany nie stanowi inaczej — nie może być uważane za restytucję uchylonego przepisu, jakkolwiek nowy stan prawny odpowiada jego brzmieniu; stan ten będzie istniał na zasadzie normy późniejszej.

Drugą kategorję stanowią przepisy, które częściowo lub w całości utraciły moc prawną. Teksty tych przepisów zostały pominięte w całości lub w tych częściach, w jakich przestały obowiązywać; w odpowiednich miejscach przytoczone zostały jedynie podstawy, dla których przepisy te uznano za nieobowiązujące.

Dla ustalenia kwestji, czy dany przepis obowiązuje, czy też utracił moc prawną, stosowano przedewszystkiem zasadę ogólną: lex posterior derogat priori. Zasada ta znajdowała zastosowanie we wszystkich tych wypadkach, gdy akt prawny późniejszy nie określał swego stosunku do przepisów wcześniej wydanych; gdy zaś stosunek ten był określony zapomocą t. zw. klauzuli derogacyjnej, stosowano zasady, zawarte w tej klauzuli.

Rozróżnić należy wypadki, gdy ustawodawca taksatywnie wymienia przepisy poprzednie, które uchyla, od wypadków, gdy się ogranicza do skonstruowania formułki ogólnej.

Wypadki pierwszego rodzaju nie nastręczają praktycznych trudności. Poważne natomiast trudności powoduje rozpowszechniony w naszem ustawodawstwie zwyczaj stosowania ogólnych formułek derogacyjnych. Treść ich sprowadzić się da do dwóch typów.

Pierwszym z nich jest uchylenie wszystkich przepisów poprzednich, z aktem derogacyjnym sprzecznych; formułki tego rodzaju identyczne są w istocie rzeczy z zasadą „lex posterior derogat priori"; w razie więc wątpliwości, czy nowa norma sprzeczna jest z poprzednią, przyjmowano, iż poprzednia nie traci mocy prawnej. Dla ustalenia pojęcia sprzeczności między normą wcześniejszą a późniejszą przyjęto, że sprzeczność ta może być merytoryczną (logiczną), gdy przepis późniejszy reguluje inaczej, niż poprzednie przepisy, dany stosunek prawny; może ona jednak być tylko formalną, gdy treść późniejszego przepisu jest ta sama, lecz wyrażona w innej, lub choćby nawet w tej samej formie.

Formuła, uchylająca sprzeczne z nową normą poprzednie przepisy, uchylając regułę, nie pozbawia mocy prawnej wyjątków; nie obejmuje więc ona przepisów szczególnych, które zachowują moc obowiązującą pomimo uchylenia normy ogólnej (lex posterior generalis non derogat legi priori speciali), chyba że cała instytucja prawna przestaje istnieć.

Drugim typem klauzuli derogacyjnej jest uchylenie wszystkich poprzednich przepisów, dotyczących „przedmiotów", unormowanych aktem derogacyjnym; przez użycie takiej klauzuli ustawodawca zastrzega we wszystkich wypadkach wyłączne stosowanie nowej normy, a więc uchyla poprzednią regułę z wyjątkami od niej. Formułka ta jest szersza od omawianej poprzednio; pozbawia ona mocy prawnej nietylko wcześniejsze normy ogólne, lecz i przepisy specjalne, będące odchyleniami od nowego prawa.

Uchylenie przepisów szczególnych rozszerza zakres stosowania prawa ogólnego, które objąć musi wszystkie dziedziny prawne, znajdujące się dotąd pod działaniem przepisów szczególnych.

Dla stwierdzenia, który z pośród badanych przepisów uważać należy za wcześniejszy, który zaś za późniejszy, przyjęto — zgodnie z poglądem, przeważającym w tej mierze w doktrynie — iż decyduje tu data ogłoszenia przepisu, a nie data jego wejścia w życie. Stosowanie tej zasady prowadzi do antynomji w wypadku jednoczesnego ogłoszenia kilku kolidujących z sobą przepisów; dla usunięcia wspomnianej antynomji stosować należy ogólne zasady wykładni, przyczem wskazówką interpretacyjną może być data wydania przepisu.

Ustalanie okoliczności tego rodzaju wymaga stosowania w szerokim zakresie interpretacji porównawczej; konkluzje, w drodze takiej interpretacji powzięte, zawierać muszą z konieczności pewne rozstrzygnięcia, mogące być przedmiotem dyskusji. Poniechanie jednak tego systemu pozbawiłoby pracę niniejszą wszelkich praktycznych wartości, gdyż stałaby się ona w znacznej mierze jedynie przedrukiem urzędowych zbiorów prawa.

Jednakże, gdy kwestja mocy obowiązującej danego przepisu nastręczała wątpliwości, których rozstrzygnięcia nie podejmowano się, przepis taki podawano odmiennym drukiem *(kursywą)*, przytaczając jednocześnie przepis derogujący. Kursywą zostały również podane te nieobowiązujące wyrazy, zdania lub ustępy poszczególnych przepisów, które niewątpliwie utraciły moc prawną, lecz których nie można było pominąć w tekście ze względu na konieczność utrzymania logicznej treści przepisu.

Dalszemi okolicznościami, które uzasadniają wygaśnięcie aktu prawnego, są: upływ terminu, ziszczenie się warunku rozwiązującego lub nienastąpienie warunku zawieszającego, wydanie przepisu dla unormowania stosunków już nie istniejących (np. ze względu na okoliczności, wywołane wojną), wreszcie —o ile chodzi o akty władzy wykonawczej — uchylenie lub wygaśnięcie normy prawnej, na której podstawie zostały wydane.

Okoliczności te brano, w miarę możności ich ustalenia, w pracy niniejszej pod uwagę; za termin ukończenia wojny z Z. S. R. R. przyjęto dzień 30 kwietnia 1921 r., t. j. datę wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Ryskiego.

Wreszcie zaznaczyć należy, że tekst badanego przepisu prawnego uznawano za nieobowiązujący na podstawie najbliższego chronologicznie przepisu derogującego, niezależnie od tego, czy ten ostatni przepis zachował moc prawną dotychczas, czy też również następnie ją utracił. Postępowano tak ze względu na znaczenie, jakie niejednokrotnie posiada ustalenie okresu czasu, w jakim dana norma obowiązywała.

Trzecią kategorję stanowią przepisy, nie badane merytorycznie w pracy niniejszej, lecz z różnych względów pominięte; należą do nich przedewszystkiem te zarządzenia władzy wykonawczej, które na mocy

przepisów obecnie obowiązujących mają być ogłaszane poza Dziennikiem Ustaw; są to taryfy kolejowe i zarządzenia o wywłaszczeniu gruntów.

Do tego rzędu przepisów należą dalej wszystkie te normy prawne, które uchylone zostały już przez nowe, należycie ogłoszone, lecz jeszcze nieobowiązujące z powodu vacatio legis; są to np. przepisy, dotyczące postępowania karnego; następnie, przepisy o charakterze przejściowym, których mocy obowiązującej nie chciano przesądzać, lecz o których z dużą pewnością przypuszczać było można, że są nieaktualne.

Wreszcie, w pracy niniejszej ograniczono się jedynie do ustawodawstwa krajowego; pominięto więc teksty wszystkich aktów prawa międzynarodowego, a to z tego względu, że akty te nie ulegały prawie żadnym zmianom od chwili ich zawarcia; przedrukowywanie więc ich tekstów, pożądane być może ze względów systematycznych, zwiększyłoby jednak znacznie objętość niniejszego wydawnictwa, wywołując tem samem trudności techniczne, zapewniłoby zaś wzamian jedynie nieznaczne korzyści. Brana jest zresztą pod uwagę możliwość wydania tych aktów w oddzielnym zbiorze.

Zaznaczyć wypada, że w wydawnictwie niniejszem pominięto podpisy osób urzędowych, figurujące pod poszczególnemi aktami prawnemi w oficjalnym zbiorze; postąpiono tak z uwagi na to, iż uwidacznianie podpisów w wydawnictwie tego rodzaju pozbawioneby było praktycznego znaczenia, a w wypadkach przytaczania obowiązujących tekstów ze zmianami, wprowadzonemi w różnych okresach czasu, nastręczałoby trudności.

Zbiór niniejszy pomyślany jest jako zapoczątkowanie systematyzacji ustawodawstwa, obowiązującego w Polsce, które poddane być musi opracowaniu kodyfikacyjnemu, gdy w wielu dziedzinach płynne jeszcze formy życia państwowego uzyskają podstawy stałości.

Pozostaje jeszcze wyjaśnienie terminów konwencjonalnych, użytych w treści wydawnictwa, oraz znaczenia poszczególnych rodzajów druku.

O ile przepis prawny uchylony został expressis verbis, figuruje w odpowiedniem miejscu adnotacja: „uchylony na mocy"...; o ile jednak przepis taki nie został uchylony wyraźnie, uznano jednak, iż utracił moc prawną, jako objęty ogólną formułką derogacyjną, stosowano termin: „utracił moc obowiązującą, patrz"... jeśli przyczyną wygaśnięcia przepisu był upływ terminu, ziszczenie się warunku rozwiązującego i t. p., używano terminu: „wygasł"... W końcu danego przepisu niejednokrotnie powoływano normy, pozostające z nim w związku; dokonywano tego zasadniczo wtedy, gdy akt późniejszy mógł wpłynąć na treść, zastosowanie lub interpretację badanego przepisu.

Co się tyczy rodzajów druku, to użycie kursywy wyjaśnione było wyżej; petitem drukowano miejsca, zawierające uwagi wydawców, roz-

stawionym drukiem — tekst nowy, wprowadzony zamiast pierwotnego brzmienia przepisu.

Dla uniknięcia nieporozumień dodać jednak wypada, że w tych, nielicznych zresztą miejscach, gdzie tekst oryginału zawierał kursywę, petit lub druk rozstawiony, układ ten zachowano, nie chcąc przez zmianę druku zmieniać podkreśleń lub omówień ustawodawcy.

Wydawnictwo dzieli się na tomy, w których łączone są, odpowiednio do ilości materjału, poszczególne roczniki urzędowego zbioru praw; tom pierwszy zawiera cztery roczniki.

W treści każdego tomu zawarty jest materjał prawny w formie obowiązującej w dniu 1 stycznia 1929 r.; ponieważ jednak duże rozmiary pracy spowodowały konieczność rozpoczęcia jej druku przed wspomnianym terminem, możliwe będą wypadki nieuwzględnienia całego materjału prawnego w tekście poszczególnych przepisów; dla zapobieżenia niedokładnościom tego rodzaju na końcu każdego tomu umieszczany będzie w miarę potrzeby dodatek (suplement), zawierający odpowiednie uzupełnienia; w dodatku tym prostowane będą również dostrzeżone błędy lub przeoczenia.

Przytoczone wyjaśnienia ilustrują w dostatecznej mierze charakter wydawnictwa; ma ono na celu usunięcie trudności teoretycznych i praktycznych, połączonych z korzystaniem ze zbiorów oficjalnych; przeznaczone jest więc przedewszystkiem do użytku podręcznego, nie zaś do źródłowych badań.

Oddając jednak wydawnictwo powyższe do użytku publicznego, trudno nie zwrócić uwagi na znaczenie, jakie w wielu wypadkach posiadają przepisy już nieobowiązujące; stosunki prawne, unormowane temi przepisami w okresie ich mocy obowiązującej, trwają niejednokrotnie dotychczas, znajdując swe uzewnętrznienie w wielu procesach sądowych i administracyjnych; zrozumienie wielu zjawisk życia państwowego byłoby niemożliwe bez uzmysłowienia sobie praw, które wygasły.

W tych wypadkach korzystanie z pracy niniejszej bez pomocy oficjalnego zbioru nie byłoby celowe; lecz jeśli praca ta udostępni znajomość rodzimych instytucyj prawnych szerszemu ogółowi, posiadającemu przesadne nieraz wyobrażenia o zawiłości naszego ustawodawstwa — cel jej będzie osiągnięty.

Zbytecznem byłoby dodawać, że w wydawnictwie, przedsięwziętem w rozmiarach zilustrowanych cyfrowo na wstępie, nieuniknione będą błędy, braki i niedopatrzenia; wyjdą one niewątpliwie najaw po pewnym czasie, umożliwiając tem skorygowanie nowego wydania.

DZIENNIK URZĘDOWY
DEPARTAMENTU SPRAWIEDLIWOŚCI
TYMCZASOWEJ RADY STANU KRÓLESTWA POLSKIEGO

i

DZIENNIK URZĘDOWY
KRÓLEWSKO-POLSKIEGO
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

lata 1917 — 1918.

DZIENNIK URZĘDOWY
Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego.

19 sierpnia | Nr. 1. | rok 1917.

DZIAŁ I.

Poz. 1.

PRZEPISY TYMCZASOWE

z dnia 18 lipca 1917 r.

o urządzeniu sądownictwa w Królestwie Polskiem.

Pominięto, ponieważ przestają obowiązywać z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 pkt. I. 2) i art. 299 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. „Prawo o ustroju sądów powszechnych" — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 2.

PRZEPISY TYMCZASOWE

z dnia 18 lipca 1917 r.

o dyzlokacji sądów Królewsko-Polskich.

Uchylone na mocy art. 5 dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. w przedmiocie dyzlokacji sądów (Dz. P. P. P. Nr. 14 poz. 170).

Poz. 3.

PRZEPISY TYMCZASOWE

z dnia 18 lipca 1917 r.

o wynagrodzeniu urzędników wymiaru sprawiedliwości w Polsce.

Utrac. moc obow. (p. art. 29 ust. 2 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów (wymiar sprawiedliwości) Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 436, i art. 23 ust. 2 ustawy z 13 lipca 1920 r. o upo-

sażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych, Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429; art. 3 ustawy z 18 marca 1921 r. o wynagrodzeniu ławników sądów pokoju, Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 173; art. 23 dekretu z dn. 30 stycznia 1919 r. w przedmiocie taksy dla komorników sądowych, Dz. P. P. P. Nr. 12 poz. 131; art. 2 ustawy z dn. 14 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu uposażenia pisarzów hipotecznych w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i w Lublinie, Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 401; art. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 5 sierpnia 1920 r. w sprawie diet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych, Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 507).

Poz. 4.

PRZEPISY PRZECHODNIE

z dnia 18 lipca 1917 r.

do ustawy postępowania karnego.

Pominięto, ponieważ tracą moc obowiązującą z dn. 1 lipca 1929 r. (P. Rozdział I art. 1, § 1 pkt. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. — „Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego", Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 5.

PRZEPISY PRZECHODNIE

z dnia 18 lipca 1917 r.

do ustawy postępowania cywilnego.

Art. 1. Wraz z wprowadzeniem w *Królestwie Polskiem* na obszarze *General-Gubernatorstw: Warszawskiego i Lubelskiego* ustroju polskiego sądownictwa państwowego stosowana będzie tymczasowo rosyjska ustawa postępowania cywilnego (wyd. z roku 1914) w zakresie, w jakim obowiązywała w *Królestwie* przed okupacją, z poniższemi zmianami i uzupełnieniami.

I. Właściwość sądów cywilnych.

Art. 2 i 3 uchylone na mocy art. 6 pkt. 5) ustawy z 16 lipca 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa, przepisach postępowania cywilnego i w przepisach o kosztach sądowych, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 637).

Art. 4. Rozpoznaniu sądów apelacyjnych ulegają sprawy z apelacji lub skarg incydentalnych na wyroki i decyzje sądów okręgowych, wydane w pierwszej instancji.

Art. 5. Sąd Najwyższy orzeka w sprawach, które przychodzą pod jego rozpoznanie wskutek skargi stron na ostateczne wyroki sądu okręgowego lub apelacyjnego w drodze kasacji, restytucji lub opozycji trzeciego.

(P. art. 3 dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego, Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 199).

Art. 6. *Sprawy sporne, które na zasadzie przepisów dotychczasowych ulegały jurysdykcji komisarzy do spraw włościańskich, rozpoznawać będą sądy cywilne, stosownie do ich właściwości.*

(P. art. 35 ust. z 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706).

II. Zmiany i uzupełnienia ustawy postępowania cywilnego.

Art. 7. Niezależnie od sporów, wymienionych w art. 1 ust. post. cyw., zakres jurysdykcji sądowej rozciąga się na spory o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego, gdy powód ma w tem interes prawny. Właściwym dla tych skarg będzie sąd, który ze względu na przedmiot byłby właściwy przy pogwałceniu prawa spornego, a gdy wartość przedmiotu nie może być oszacowana, właściwym będzie sąd okręgowy.

Art. 8. Art. 1520 ust. post. cyw. w przedmiocie ceny powództwa o prawo własności majątku nieruchomego uchyla się z pozostawieniem w mocy art. 274 ust. post. cyw.

Art. 9. Sposób pobierania i wysokość opłat określają przepisy specjalne.

Art. 10. Względem osób obecnych na posiedzeniu sądu przewodniczący korzysta z władzy, służącej mu w myśl art. 618 ustawy postępowania karnego.

Art. 11. W razie nieobecności osoby duchownej w miejscu posiedzenia sądu, przewodniczący, przed przystąpieniem do przesłuchania świadka, odbierze od niego przysięgę, według obrządku wyznania, do jakiego świadek należy. Przepis niniejszy ma zastosowanie do sądów wszelkiego stopnia. Art. 1498 ust. post. cyw. uchyla się.

Art. 12. Pełnomocnictwa dla adwokatów *przysięgłych* do prowadzenia spraw nie wymagają urzędowego poświadczenia, chyba, że strona przeciwna tego zażąda; w tym ostatnim wypadku odroczenie sprawy zależy od uznania sądu. Art. 48 i 250 ust. post. cyw. uchyla się.

(P. art. 9 ust. z 16 lipca 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 637).

Art. 13. Zanoszenie skarg, podań i zażaleń do Sądu Najwyższego, jak również obrona przed tym sądem — dopuszczalne będą wyłącznie za pośrednictwem adwokatów *przysięgłych*.

Obrona przed sądami apelacyjnemi dopuszczalną będzie wyłącznie za pośrednictwem adwokatów.

Art. 14 utr. moc obow. (P. art. 2 ust. z dn. 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 390).

Art. 15. Wszelkie przewidziane przez ustawę postępowania cywilnego ogłoszenia i obwieszczenia publiczne zamieszczane być winny

w dzienniku urzędowym *Departamentu* Sprawiedliwości (art. 58[1], 295, 1149 i 1682 ust. post. cyw.).

Art. 16. W sprawach przeciwko osobom, nieobecnym w kraju z powodu wypadków wojennych, sąd może bądź na żądanie, bądź z urzędu mianować dla nieobecnego do obrony praw w danej sprawie kuratora. Gdy sąd uzna zastępstwo strony, w kraju nieobecnej, przez kuratora za niedostateczne, postępowanie będzie zawieszone (art. 681 i 685 ust. post. cyw.).

Art. 17. Przy kontynuowaniu na żądanie jednej ze stron spraw, które toczyły się w byłych sądach rosyjskich i podczas okupacji nie otrzymały dalszego biegu, sądy *Królewsko-Polskie* co do wezwania stron będą się kierowały przepisami art. 275 i następnych ust. post. cyw.

Art. 18. W sprawach o nadanie aktom klauzuli egzekucyjnej, kierowanym do sądów pokoju, czynności przewidziane w art. 161[1] i następnych ust. post. cyw. wykonywa sędzia pokoju bez udziału ławników.

Art. 19. Nadanie aktom klauzuli egzekucyjnej nie jest dopuszczalne przeciwko spadkobiercom dłużnika. W razie śmierci dłużnika już po opatrzeniu aktu klauzulą egzekucyjną, egzekucję przeciwko jego spadkobiercom prowadzi się według zasad ogólnych.

Art. 20. W przedmiocie nadzoru celem uniknięcia upadłości, od decyzji stanowczych sądu okręgowego, służy odwołanie do sądu apelacyjnego według zasad ogólnych ust. post. cyw.

Art. 21. Rozporządzenia ustawy postępowania cywilnego, dotyczące postępowania w sądach gminnych, w przedmiocie opieki (art. 1663 — 1665, 1668 i 1670) zostają uchylone.

Atrybucje, nadane w powołanych przepisach ławnikom, przechodzą na sędziów pokoju; atrybucje sądów gminnych — na sądy okręgowe; atrybucje zjazdów sędziów pokoju — na sąd apelacyjny.

Art. 22. W sprawach działowych, dotyczących drobnej własności ziemskiej poza obrębem miast *(art. 2, ust. 1, punkt d)* stosowanie przepisu art. 827 kod. cyw., zależy od uznania sądu.

Art. 23. *Spory jurysdykcyjne pomiędzy sądami a władzami administracyjnemi* (art. 237 — 244 ust. post. cyw.) i sprawy przeciwko urzędnikom (art. 1316 — 1330[6] ust. post. cyw.) rozstrzyga właściwy sąd w zwykłym komplecie.

(P. ustawa z dn. 25 listopada 1925 r. o Trybunale Kompetencyjnym, Dz. U. R. P. Nr. 126 poz. 897).

Art. 24. Art. 1222 ust. post. cyw. w przedmiocie dystrybucji funduszów uchyla się z pozostawieniem w mocy art. 1597 ust. post. cyw.

Art. 25. We wszystkich wypadkach, w których w ustawie postępowania cywilnego mowa jest o instytucjach, urzędnikach i urzędach, nie funkcjonujących obecnie w *Królestwie Polskiem*, należy mieć na względzie odpowiadające tymże instytucje i urzędy.

Art. 26. We wszystkich wypadkach, w których w ustawie postępowania cywilnego jest mowa o języku rosyjskim, należy wyraz: „rosyjski" zastąpić wyrazem „polski".

III. Postępowanie w sprawach niezakończonych.

Art. 27. Sprawy cywilne, wszczęte w byłych sądach rosyjskich na obszarze *Królestwa* przed jego okupacją, jak również sprawy cywilne, wszczęte w sądach okupacyjnych i dotąd nie ukończone — będą rozpoznawane według przepisów ustawy postępowania cywilnego przez równorzędne im sądy *Królewsko-Polskie*, a mianowicie:

a) sprawy, które się toczyły w sądach gminnych i pokoju — przez *Królewsko-Polskie* sądy pokoju;
b) sprawy, które się toczyły w zjazdach sędziów pokoju i w odpowiadających im instancjach apelacyjnych sądownictwa okupacyjnego — przez *Królewsko-Polskie* sądy okręgowe;
c) sprawy, które się toczyły w sądach okręgowych i trybunałach — przez *Królewsko-Polskie* sądy okręgowe;
d) sprawy, które się toczyły w sądzie handlowym warszawskim — przez *Królewsko-Polski* sąd okręgowy w Warszawie;
e) sprawy, które się toczyły w izbie sądowej warszawskiej, c. n. sądzie wyższym w Warszawie (Obergericht) i c. i k. sądzie apelacyjnym w Lublinie — przez *Królewsko-Polskie* sądy apelacyjne;
f) sprawy, które ulegały rozpoznaniu senatu rosyjskiego — przez *Królewsko-Polski* Sąd Najwyższy w Warszawie.

Art. 28. Względem spraw, których akta znajdują się obecnie w Rosji, wydane będą przepisy oddzielne.

Art. 29. Czynności procesowe, dokonane przez sądy okupacyjne pod rządem procedury niemieckiej, oceniane będą przez sądy *Królewsko-Polskie* co do swej skuteczności, według przepisów tejże procedury.

Art. 30. Sprawy, wszczęte w c. n. sądach okupacyjnych trybem postępowania napominawczego, przeniesione będą bądź z urzędu, bądź na żądanie jednej ze stron do drogi skargowej, gdy przed wejściem w moc niniejszych przepisów przechodnich nie nastąpiły warunki do wydania powodowi nakazu wykonawczego (§ 694 proc. niem.).

Art. 31. Nakazy wykonawcze, wydane przez c. n. sądy okupacyjne, jak również przez Sądy *Królewsko-Polskie* na podstawie przeprowadzonego w tych pierwszych postępowania napominawczego — poczytują się za wyroki zaoczne, od których dłużnikowi służy opozycja lub apelacja według zasad ogólnych ustawy postępowania cywilnego.

Art. 32. W sprawach, przeniesionych z c. n. sądów okupacyjnych, w których obrońca nie złożył pełnomocnictwa, przewodniczący sądu *Królewsko-Polskiego*, przed nadaniem sprawie dalszego biegu, wyznaczy

termin do złożenia pełnomocnictwa, pod rygorem usunięcia obrońcy od udziału w sprawie.

Art. 33. W sprawach, przeniesionych z c. n. sądów okupacyjnych, ekscepcje, wymienione w art. 571 ust. post. cyw., skargi wzajemne i wątpliwość co do autentyczności dokumentów, do sprawy już złożonych — winny być zgłoszone najpóźniej na pierwszem posiedzeniu sądu *Królewsko-Polskiego* w danej sprawie.

Art. 34. Postanowienia sądów okupacyjnych, zapadłe w postępowaniach nieskargowych, nieprzewidzianych przez ustawę postępowania cywilnego, na żądanie strony interesowanej mogą uledz uchyleniu, lecz skutki uchylenia liczyć się będą od daty uchylenia. Jednakże zabezpieczenia i zarządzenia tymczasowe, mające charakter zabezpieczenia, pozostają w swej mocy, jeżeli w ciągu miesiąca od daty wejścia w moc niniejszych przepisów wytoczona będzie do właściwego sądu skarga główna.

Art. 35. Do wyroków zaocznych, wydanych przez c. n. sądy okręgowe okupacyjne względem pozwanych, będzie mieć zastosowanie art. 735 ust. post. cyw.

Art. 36. Moc art. 689 ust. post. cyw. nie rozciąga się na sprawy, w których postępowanie w c. n. sądach okupacyjnych uległo zawieszeniu na mocy §§ 239—248 proc. cyw. niem.

Art. 37. Termin do założenia wszelkiego rodzaju skarg (nie wyłączając opozycji) na nieprawomocne wyroki i postanowienia sądów okupacyjnych służyć będzie miesięczny od daty wejścia w moc niniejszych przepisów przechodnich.

Art. 38. Przeciwko wyrokom sądów okupacyjnych w sprawach, w których pozwany, wezwany przez obwieszczenia publiczne, nie stawał ani osobiście, ani przez pełnomocnika, służy opozycja na zasadzie przepisów ustawy postępowania cywilnego.

Art. 39. Skargi apelacyjne od wyroków częściowych, wydanych przez c. n. sądy okupacyjne, rozpoznawane będą przez sądy *Królewsko-Polskie* łącznie z apelacją od wyroku końcowego w tejże sprawie, względnie po upływie terminu do zaskarżenia tegoż wyroku.

Art. 40. Skargi apelacyjne od wyroków częściowych, zapadłych w ciągu dwu tygodni przed wejściem w moc niniejszych przepisów przechodnich, mogą być zanoszone łącznie z apelacją od wyroku końcowego.

Art. 41. Likwidacja kosztów, przyznanych w wyroku sądu okupacyjnego na podstawie procedury cywilnej niemieckiej, będzie dopełniona na zasadzie przepisów tejże procedury.

Art. 42. Czynności rozpoczęte przez komorników sądów okupacyjnych kontynuowane będą przez właściwych komorników przy *Królewsko-Polskich* sądach.

Art. 43. W sprawach, które przed wejściem w moc niniejszych przepisów przechodnich strony poddały pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, stosować należy art. 1367 — 1400 ust. post. cyw.

Tekst powyższy został uchwalony przez Tymczasową Radę Stanu Królestwa Polskiego na posiedzeniu dnia 18 lipca 1917 r.

Poz. 6.

PRZEPISY PRZECHODNIE

z dnia 7. sierpnia 1917 r.

do kodeksu karnego.

Art. 1. Wraz z wprowadzeniem w *Królestwie Polskiem* na obszarze *General-Gubernatorstw: Warszawskiego i Lubelskiego* polskiego sądownictwa państwowego stosowany będzie tymczasowo Kodeks Karny rosyjski z roku 1903 z poniższemi zmianami i uzupełnieniami.

Art. 2. Art. 2 Kodeksu Karnego z roku 1903 zastępuje się przez następujące przepisy: kary wymierzane za przestępstwa są następujące:

1) kara śmierci,
2) zamknięcie w ciężkiem więzieniu,
3) zamknięcie w twierdzy,
4) zamknięcie w więzieniu,
5) osadzenie w areszcie, i
6) grzywna.

Zarząd więzienny mocen będzie zatrudnić osoby, prawomocnie skazane na karę ciężkiego więzienia przy robotach użyteczności publicznej.

Art. 3. Gdy w kodeksie Karnym przestępstwa zagrożone są karą zesłania do ciężkich robót bezterminowych, wymierzana będzie kara zamknięcia bezterminowego w ciężkiem więzieniu; gdy przestępstwa zagrożone są karą zesłania do robót ciężkich terminowych lub zesłania na osiedlenie, wyznaczana będzie kara zamknięcia terminowego w ciężkiem więzieniu; gdy zaś przewidziana jest za przestępstwa kara zamknięcia w domu poprawy, wymierzana będzie kara zamknięcia w wiązieniu na czas od roku jednego do lat sześciu.

Kara zaknięcia terminowego w ciężkiem więzieniu, zastępująca ciężkie roboty terminowe, wymierzana będzie na czas od lat czterech do lat piętnastu, a zastępująca zesłanie na osiedlenie — na czas od roku jednego do lat czterech.

W wypadkach, gdy kodeks karny powołuje się na kary, zniesione tym artykułem, przepisy odnośne tegoż kodeksu będą stosowane do tych kar, które zastępują kary zniesione. Gdy w przepisach poza Kodeksem Karnym przestępstwo zagrożone jest karą zamknięcia w więzieniu bez oznaczenia jakiegokolwiek terminu, wymierzana będzie kara od dwu tygodni do lat sześciu.

Grzywna wpływać będzie do kasy *Królewsko-Polskiego* zarządu wymiaru sprawiedliwości. W wypadkach skazania na grzywnę, ruble winny być zamienione na odpowiednik monety obowiązującej.

(Art. 1 dekretu z dn. 9 grudnia 1918 r. Dz. P. P. P. Nr. 20 poz. 57, art. 3 ustawy z 21 lipca 1919 r. Dz. P. P. Nr. 63 poz. 375).

Art. 4. Uchyla się następujące artykuły Kodeksu Karnego: 5, 7, 8, *11*, 15—18, ust. 3 dodatku do uwagi 2 do art. 19, uwaga 2 do art. 20, uwaga do art. 21, 23, 29, ust. 2 i 3 art. 34 i uwaga 1 do art. 34, ust. 3 art. 35, 57, 58, ostatni ustęp art. 68, 72, 83—85, 89—96, *98—119*, ustęp ostatni art. 124, *163*, *164*, *ust. 2 art. 166*, *ust. 3 art. 168*, *ust. 4 art. 173*, 175, 179—194, 240, 252—254, 259—261, ust. 2 art. 268, ostatni ustęp art. 335, 337—339, 345, 354, 355, 370, 372, 380, 389, 390, 392—395, 447, 449, 480, 492, 493, *ustęp 2 art. 643*, *ustęp ostatni art. 644*, ustęp ostatni *art. 645*, *ustęp ostatni art. 652*, 684.

P. art. 1 i 3 dekretu z dn. 2 stycznia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 1 poz. 81); **nadto zostały uchylone późniejszemi przepisami:**

część 2 art. 20, uwaga 1 do art. 20 i zdanie pierwsze części 1-ej art. 24 (dekr. z 9 grudnia 1918 r. — Dz. P. P. P. Nr. 20 poz. 57);

art. 343 i 344 (art. 21 ustawy z 6 lipca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 666);

art. 143 cz. 2, 327, 328, 546 (art. 29 ustawy z 17 grudnia 1921 r. — Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2 poz. 7);

art. 255—258 (art. 60 pkt. c rozp. Prez. Rzecz. z 24 czerwca 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 504);

część 2 art. 527, część 2 art. 529 (art. 3 rozp. Prez. Rzecz. z 29 lipca 1927 roku — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 614);

art. 265 (art. 77 rozp. Prez. Rzecz. z 11 październ. 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799);

art. 274 i 275 (art. 35 rozp. Prez. Rzecz. z 14 październ. 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 823);

art. 247—251 i cz. 2 i 3 art. 623 oraz cz. 1 art. 623, o ile dotyczy polowania (art. 91 rozp. Prez. Rzecz. z 3 grudnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 934);

art. 293 ust. 2 i 4, 293a, 294 ust. 2 i 3, 294a, 298, 299, 299a, 300, 303, 303a, 304, 305 ust. 1 i 2, 306, 307, 308, 309 (art. 106 rozp. Prez. Rzecz. z 10 maja 1927 r. — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 1 poz. 1);

art. 263 (częściowo) — (art. 13 rozp. Prez. Rzecz. z 10 maja 1927 r. — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 1 poz. 2);

art. 111, 111^1, 111^2, 111^3, 111^4, 112, 112^1, 113, 118^2, 654 (art. 28 pkt. b rozp. Prez. Rzecz. z 16 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 160);

art. 25, 26, 27 (art. 1 rozp. Prez. Rzecz. z 24 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 177);

art. 37, o ile dotyczy tego, co zbudowano i przebudowano; art. 230 pkt. 5, o ile dotyczy budowy lub studni; art. 378, 379 i 381; art. 382, o ile dotyczy robót budowlanych i budownictwa; art. 561 (art. 419 pkt. 18 rozp. Prez. Rzecz. z 16 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202);

art. 113^1 (art. 86 rozp. Prez. Rzecz. z 14 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 294);

art. 363 (art. 3 rozp. Prez. Rzecz. z 16 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 308);

art. 287 (art. 12 rozp. Prez. Rzecz. z 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 332);

art. 209 — 219 (art. 50 pkt. 3 rozp. Prez. Rzecz. z 22 marca 1928 r. — Dz. U R. P. Nr. 36, poz. 343).

Art. 5. Po art. 1 K. K. zamieszczony będzie art. 1a w brzmieniu następującem:

Art. 1-a. Przepisy części pierwszej Kodeksu będą miały zastosowanie również do przestępstw, przewidzianych w ustawach specjalnych.

Art. 6. Po art. 32 K. K. zamieszczony będzie art. 32-a w brzmieniu następującem:

Art. 32-a. Gdy przestępstwo spełnione zostało w celu zysku, sąd może wymierzyć obok kary pozbawienia wolności za zbrodnię lub występek grzywnę do wysokości *5000 rb.*; gdyby grzywna nie mogła być ściągnięta, zamiast niej należy powiększyć wymierzoną karę pozbawienia wolności. Powiększona w ten sposób kara nie może jednak przekraczać najwyższego jej zakresu, przewidzianego w ustawie za dane przestępstwo.

Art. 7. Do ust. 1 art. 36 K. K. po wyrazach: „ulegną one zniszczeniu lub przekazaniu na rzecz skarbu", należy dodać:

„jeżeli należą do sprawcy lub uczestnika".

W części 2 art. 36 K. K. po wyrazach „w wypadkach gdy odebranie ich zostało specjalnie przewidziane w ustawie" dodać należy „w innych zaś wypadkach — według uznania sądu".

(art. 2 ust. z 21 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 375).

Art. 8. Ust. 2 art. 53 K. K. będzie brzmiał, jak następuje:

„Przy złagodzeniu kary za zbrodnie, przewidziane w art. 108, 110, 126, 129, 130, karę ciężkich robót można zamienić jedynie na zamknięcie w twierdzy na termin nie krótszy, jak półtora roku".

(art. 4 dekretu z 2 stycznia 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 1 poz. 81).

Art. 9. Po art. 53 K. K. zamieszczony będzie art. 53-a w brzmieniu następującem:

Art. 53-a. W wypadkach mniejszej wagi sąd mocen jest złagodzić karę według własnego uznania, obniżając ją aż do dowolnego zakresu pozbawienia wolności lub grzywny. Za wypadek mniejszej wagi poczytuje się ten, gdy przeciwne prawu skutki czynu będą małoważne, a zła wola sprawcy nieznaczna i gdy sprawca wobec okoliczności sprawy może zasługiwać na przebaczenie, zastosowanie zaś kary, przewidzianej w ustawie, byłoby zbyt surowe.

Art. 10. Art. 55 K. K. będzie brzmiał, jak następuje:

Nieletni od lat 10 do 17, którym popełnione przestępstwo poczytane będzie za winę, będą podlegali następującym przepisom:

1. Zamiast kary śmierci i *ciężkich robót* bezterminowych, stosuje się zamknięcie w więzieniu na czas do lat 12, zamiast *ciężkich robót terminowych* — zamknięcie w więzieniu na czas do lat 8, a zamiast zesła-

nia na osiedlenie i domu poprawy — zamknięcie w więzieniu na czas do lat 3.

(art. 1 ust. z 21 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 375).

2. Gdy przestępstwo jest głównie wynikiem wadliwego wychowania, lub gdy można przypuszczać, że należałoby użyć środków przyzwyczajenia sprawcy do życia, odpowiadającego wymaganiom prawa, sąd może zarządzić umieszczenie nieletniego w zakładzie wychowawczo-poprawczym.

W tym wypadku w wyroku należy określić wymiar kary pozbawienia wolności, która ma być zastąpiona przez oddanie do zakładu. Gdy po umieszczeniu w zakładzie wychowawczo-poprawczym, środki wychowawcze okażą się bezskutecznemi, zarząd więzienny, po wysłuchaniu wniosków kierownika zakładu i w porozumieniu z prokuratorem *Królewsko-Polskiego* sądu okręgowego, może zarządzić przeniesienie nieletniego do więzienia, w celu wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej przez sąd. Czas, spędzony w zakładzie wychowawczo-poprawczym, nie będzie zaliczony w poczet kary pozbawienia wolności.

3. W wypadkach mniejszej wagi może być wyrzeczona nagana.

4. Nieletni, umieszczeni w zakładach wychowawczo-poprawczych, nie mogą pozostawać w nich dłużej, jak do ukończenia lat 21.

Pozatem zarząd więzienny w porozumieniu z prokuratorem *Królewsko-Polskiego* sądu okręgowego rozstrzyga w przedmiocie czasokresu pozostawienia w zakładzie, zależnie od skuteczności środków wychowawczych i doniosłości przestępstwa.

5. Nieletni, skazani na zamknięcie w więzieniu i osadzenie w areszcie, odbędą te kary w zakładach lub oddziałach, wyłącznie dla nich przeznaczonych.

Art. 11. Ustęp 1-szy art. 63 K. K. będzie brzmiał, jak następuje:

Przy łączeniu i zaliczaniu kar, sześć miesięcy ciężkiego więzienia równa się jednemu rokowi zamknięcia w więzieniu, dwum latom zamknięcia w twierdzy lub czterem latom aresztu.

Art. 12. W brzmieniu art. 71 K. K. ulegają wykreśleniu wyrazy: „... lub wykonanie wyroku".

Art. 13. Art. 138 K. K. brzmieć będzie, jak następuje:

Kto wykroczy przeciw rozporządzeniu obowiązującemu, będzie karany, o ile kara za to wykroczenie nie jest oznaczona przez ustawę lub rozporządzenie, grzywną do *2000 rb.* lub aresztem.

Art. 14. Art. 139 K. K. brzmieć będzie, jak następuje:

Kto wykroczy przeciw zarządzeniom prawnym lub sprzeciwi się żądaniu prawnemu urzędnika lub władzy będzie karany, o ile kara za to wykroczenie nie jest oznaczona przez ustawę lub rozporządzenie, grzywną do *2000 rb.* lub aresztem.

Przy stosowaniu niniejszego artykułu uważani będą za urzędników:

a) kierownicy pociągu,
b) kapitan parowca lub innego statku,
c) wszystkie osoby, którym powierzono służbową opiekę nad bezpieczeństwem komunikacji lądowej i wodnej.

Art. 15. Za zbrodnie, zagrożone karą w art. 99, 100, 453, 454, 455, 456, 467, 472, 555, 562, 563, 564, 584, 589, 590, winna być wyrzeczona kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu, terminowa lub bezterminowa; przepis ten nie ubliża przepisom ogólnym o okolicznościach łagodzących. Może być jednak wyrzeczona w powyższych wypadkach kara śmierci, jeżeli kary tej wymagać będą wyjątkowe warunki danego wypadku.

(Dekret z 11 stycznia 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 7 poz. 107).

Art. 16. Art. 524 K. K. otrzymuje brzmienie:

„Winny stręczenia do nierządu ulegnie karze zamknięciu w więzieniu.

Jeżeli zaś winny zajmował się stręczeniem małżonka, dziecka, lub osoby, pozostającej pod jego władzą lub opieką, lub osób, z któremi obcowanie płciowe jest karane według art. 518 — 523 K. K., będzie karany

zamknięciem w więzieniu zastępującem dom poprawy. Tej samej karze ulega winny zajmowania się stręczycielstwem, przewidzianem w części pierwszej artykułu niniejszego, w charakterze procederu".

(art. 3 pkt. a) rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 lipca 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 614).

Art. 17. Przepis ustępu 1-go art. 527 K. K. zastąpiony będzie przez przepisy następujące:

Mężczyzna winny osiągnięcia dla siebie całkowitego lub częściowego utrzymania od kobiety, uprawiającej nierząd zawodowo, przez wyzysk jej zarobkowania niemoralnego, lub winny udzielania takiej kobiecie nałogowo, albo dla osiągnięcia własnej korzyści, ochrony lub jakiegokolwiek poparcia przy uprawianiu nierządu — ulegnie karze zamknięcia w więzieniu na czas nie krótszy od miesiąca jednego lub zamknięcia w domu poprawy. Gdy winny jest mężem takiej kobiety, gdy skłonił ją gwałtem lub groźbą do uprawiania nierządu, ulegnie karze zamknięcia w domu poprawy.

Część drugą art. 527 uchyla się.

(art. 3 ustawy z 21 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 375; art. 3 pkt. e) rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 lipca 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 614).

Art. 18. Do art. 571 K. K. dołączone będą następujące wyrazy:

Termin do zawiadomienia o przedmiotach znalezionych, wskazanych pod liczbą jeden, będzie dwutygodniowy, a o przedmiotach, wskazanych pod liczbą 2, — 7-o dniowy. Zawiadomić należy miejscową władzę policyjną.

Art. 19. Gdy względem osoby, która nigdy nie była skazaną na jakąkolwiek karę pozbawienia wolności za zbrodnię lub występek, wyrzeczona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub osadzenia w areszcie, nie przekraczająca miesięcy sześciu, sąd mocen jest zarządzić w wyroku zawieszenie wykonania kary na czasokres oznaczony, by dać skazanemu możność zasłużenia na odpuszczenie kary przez dobre sprawowanie się.

Przy zbrodni lub występku czasokres będzie najmniej dwuletni, a najwyżej pięcioletni; przy wykroczeniach zaś — najmniej jednoroczny, a najwyżej dwuletni.

Art. 20. Zawieszenie kary będzie dopuszczalne tylko, gdy sprawca zasługuje na szczególne względy wobec okoliczności czynu i swego życia poprzedniego i gdy spodziewać się można, że się będzie w przyszłości dobrze sprawował. Przy orzeczeniu należy brać pod uwagę również pobudki czynu, czas, który upłynął od jego popełnienia i sprawowanie się winnego po dokonaniu czynu, a zwłaszcza, czy starał się naprawić wyrządzoną krzywdę.

Zawieszenie kary winno być głównie stosowane do skazanych nieletnich, może jednak być udzielane również skazanym dorosłym.

Art. 21. Jeżeli skazany ponownie ukarany będzie w ciągu powyższego czasokresu pozbawieniem wolności za zbrodnię lub umyślny występek, zawieszenie wykonania kary będzie uchylone z chwilą uprawomocnienia się nowego wyroku.

Gdy wyrzeczona będzie inna kara, lub gdy skazanie nastąpi za inne przestępstwo, albo gdy nowy czyn będzie tak małoważny, że nie wyklucza dobrego sprawowania się w przyszłości, sąd rozstrzygnie, czy zawieszenie ma być uchylone. Gdyby skazany w czasie trwania zawieszenia źle się sprawował, sąd, który wyda wyrok w sprawie, zarządzi wykonanie kary zawieszonej, chociażby nie wyrzeczono kary ponownej. Jeżeli na mocy przepisów powyższych kara nie została wykonana, będzie ona uważana za umorzoną z chwilą upływu terminu.

Art. 22. Przepisy art. 19 i 21 przepisów niniejszych będą stosowane do kary zamknięcia w więzieniu lub osadzenia w areszcie, gdy kary te zostały wyrzeczone w miejsce grzywny, która nie może być ściągnięta; sąd rozstrzygnie jednak w przedmiocie zawieszenia dopiero wtedy, gdy już ustalone będzie, że należy wykonać karę, zastępującą grzywnę.

Art. 23. Jeżeli kradzież lub przywłaszczenie, dotyczące przedmiotu nieznacznej wartości, zostały spełnione z nędzy, sprawca może być uwolniony od kary.

Art. 24 — 27 uchylone na mocy art. 6 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1927 r., Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 25.

Art. 28. W K. K. wprowadza się zmiany redakcyjne, wynikłe z dokonanej zmiany nazw, warunków ustroju i właściwości urzędów, oraz instytucji w *Królestwie Polskiem.*

Tekst powyższy został uchwalony przez Tymczasową Radę Stanu Królestwa Polskiego na posiedzeniu dnia 7-go sierpnia 1917 roku.

Dalsze zmiany K. K.:

Zmiana art. 149 (ustawa z 1 czerwca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 435; Sprostowanie — Dz. U. R. P. Nr. 61);

Przerachowanie kwot pieniężnych na złote (rozporządzenie Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89; rozporządzenie Rady Ministrów z 19 marca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 302; rozporządzenie Rady Ministrów z 16 czerwca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 529);

Wprowadzenie art. 632[1] oraz zmiana art. 632 (ustawa z 17 grudnia 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 1 z r. 1925, poz. 4);

Zmiana art. 54 (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 września 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 566);

Zmiana art. 624 — 626 (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 stycznia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 70);

Zmiana art. 524 — 529 (art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 lipca 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 614);

Zmiana art. 243 i 245 pkt. 1 (art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 sierpnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673);

Zmiana art. 13 i 24 (art. 1 pkt. 18 i art. 4 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 314; wchodzi w życie 1 lipca 1929);

Zmiana art. 28, 30, 31, 34, 35, 65, 272, 475, 532, 549, 633, 634 (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 177).

Rozciągnięte na obszar ziem przynależnych do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. (rozporządzenie Rady Ministrów z 13 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 223).

Rozciągnięte na obszar powiatów: wileńskiego, trockiego, święciańskiego, oszmiańskiego i brasławskiego (rozporządzenie Rady Ministrów z 21 sierpnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 644).

Poz. 7.

PRZEPISY TYMCZASOWE

o kosztach sądowych z 18 lipca 1917 r.

Pominięto ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu tych przepisów ze wszystkiemi późniejszemi zmianami rozp. Ministra Sprawiedliwości z 25 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 520).

DZIAŁ II.

1. Rozporządzenie ogólne Gen. Gub. Warszawskiego z dnia 11 sierpnia 1917 r.

Uchylone na mocy art. 1 pkt. a) dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzeń b. władz okupacyjnych w zakresie sądowego prawa karnego dla osób cywilnych (Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 206).

2. Rozporządzenie wykonawcze dotyczące nowego urządzenia wymiaru sprawiedliwości w Generał-Gubernatorstwie Warszawskiem z dnia 11 sierpnia 1917 r.

Uchylone na mocy art. 1 pkt. b) dekretu z 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206).

3. Rozporządzenie dotyczące Cesarsko-Niemieckich Sądów Administracji przy Generał-Gubernatorstwie Warszawskiem z 11 sierpnia 1917 r.

Uchylone na mocy art. 1 pkt. c) dekretu z 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206).

4. Rozporządzenie dotyczące wydawania policyjnych nakazów karnych dla terytorjum Generał-Gubernatorstwa Warszawskiego z 11 sierpnia 1917 r.

Uchylone na mocy art. 1 pkt. d) dekretu z 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206).

5. Rozporządzenie dotyczące opłat i kosztów w urzędach niemieckich, powołanych do wymiaru sprawiedliwości z 11 sierpnia 1917 r.

Uchylone na mocy art. 1 pkt. e) dekretu z 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206).

DZIAŁ III.

Tymczasowe przepisy kasowe sądownictwa w Królestwie Polskiem.

Pominięto, ponieważ w części, zawierającej przepisy normatywne, zostały zastąpione przez późniejsze ustawy skarbowe, w pozostałej zaś części nie zawierają przepisów ogólnie obowiązujących.

DYZLOKACJA SĄDÓW KRÓLEWSKO-POLSKICH.

1. Sądy Okręgowe.

Nr.	Okrąg sądowy	Powiaty objęte przez okrąg
1	Warszawski	1) błoński 2) grójecki 3) łowicki 4) mińsko-mazowiecki 5) skierniewicki 6) sochaczewski 7) warszawski 8) radzymiński
2	Siedlecki	1) garwoliński 2) łukowski 3) siedlecki 4) sokołowski 5) węgrowski
3	Łomżyński	1) koleński 2) łomżyński 3) ostrołęcki 4) ostrowski 5) szczuczyński 6) wysoko-mazowiecki
4	Mławski	1) ciechanowski 2) makowski 3) mławski 4) przasnyszki 5) pułtuski
5	Płocki	1) gostyniński 2) płocki 3) płoński 4) rypiński 5) sierpski

Nr.	Okrąg sądowy	Powiaty objęte przez okrąg
6	Łowicki	nie istnieje
7	Włocławski	1) kutnowski 2) nieszawski 3) włocławski 4) lipnowski
8	Kaliski	1) kaliski 2) kolski 3) koniński 4) sieradzki 5) słupecki 6) turecki 7) wieluński
9	Łódzki	1) brzeziński 2) łaski 3) łęczycki 4) łódzki
10	Częstochowski	nie istnieje
11	Będziński	nie istnieje
12	Piotrkowski	1) brzeziński 2) częstochowski 3) piotrkowski 4) rawski 5) radomskowski
13	Kielecki	1) miechowski 2) jędrzejowski 3) kielecki 4) pińczowski 5) stopnicki 6) włoszczowski
14	Radomski	1) iłżecki 2) konecki 3) kozienicki 4) opatowski 5) opoczyński 6) radomski 7) sandomierski
15	Lubelski	1) chełmski 2) janowski 3) krasnystawski 4) lubartowski 5) lubelski 6) puławski

II. Sądy apelacyjne.

Zakres władzy jurysdykcyjnej sądu apelacyjnego Warszawskiego rozciąga się na okręgi sądowe, *wymienione w punktach 1 do 11 włącznie;* sądu zaś apelacyjnego Lubelskiego — na okręgi sądowe, *wymienione w punktach 12 do 15 włącznie.*

Tekst powyższy został uchwalony przez Tymczasową Radę Stanu Królestwa Polskiego na posiedzeniu dnia 7-go lipca 1917 roku. *Na posiedzeniu dnia 10-go sierpnia 1917 roku Tymczasowa Rada Stanu upoważniła Departament Sprawiedliwości do przeniesienia siedziby sądu okręgowego w Sosnowcu do Będzina.*

(W tekście przepisów o dyzlokacji sądów zachowano pierwotny podział na okręgi sądowe, jednakże w rubryce „powiaty" podano stan obecnie obowiązujący; dążąc do zachowania przejrzystości tekstu nie powołano aktów prawodawczych, które w różnych okresach czasu wprowadziły zmiany granic i nazw poszczególnych okręgów.

Obecnie, w obrębie apelacji warszawskiej oprócz okręgów, wymienionych pod 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, istnieją nadto okręgi:

bialski obejmujący powiaty: 1) bialski, 2) konstantynowski, 3) radzyński, 4) włodawski;
białostocki obejmujący powiaty: 1) białostocki, 2) bielski, 3) sokólski;
sosnowiecki obejmujący powiaty: 1) będziński, 2) olkuski, 3) zawierciański;
suwalski obejmujący powiaty: 1) augustowski, 2) suwalski.

W obrębie apelacji lubelskiej oprócz okręgów, wymienionych pod 13, 14, 15 istnieją nadto okręgi:

łucki obejmujący powiaty: 1) horochowski, 2) kamieńkoszyrski, 3) kowelski, 4) lubomlski, 5) łucki, 6) włodzimierski;
rówieński obejmujący powiaty: 1) dubieński, 2) krzemieniecki, 3) zdołbunowski, 4) rówieński, 5) sarneński, 6) kostopolski;
zamojski obejmujący powiaty: 1) biłgorajski, 2) hrubieszowski, 3) tomaszowski, 4) zamojski.

Zarządzenie Marszałka Koronnego Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego w przedmiocie tymczasowego sprawowania obowiązków służbowych w sądownictwie królewsko-polskiem przez dotychczasowych urzędników wymiaru sprawiedliwości.

Utrac. moc obow., jako posiadające charakter przejściowy.

---

26 sierpnia **Nr. 2.** rok 1917

Pominięto, ponieważ nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

---

31 sierpnia **Nr. 3.** rok 1917.

DZIAŁ II.

Rozporządzenie c. i k. gen. gubernatora wojskowego z dnia 25 sierpnia 1917 r., dotyczące sądownictwa.

Uchylone na mocy art. 1 ust. końcowy dekretu z 8 lutego 1919 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzeń b. władz okupacyjnych w zakresie sądowego prawa karnego dla osób cywilnych (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206).

DZIAŁ III.

Poz. 8 i 9 pominięto, ponieważ nie zawierają przepisów ogólnie obowiązujących.

10. Zarządzenie Dyrektora Departamentu Sprawiedliwości w przedmiocie tymczasowego sprawowania obowiązków służbowych w sądownictwie królewsko-polskiem przez dotychczasowych urzędników wymiaru sprawiedliwości.

Utr. moc obow. jako posiadające charakter przejściowy.

11. Zarządzenie Dyrektora Departamentu Sprawiedliwości w przedmiocie utworzenia kompletów do spraw handlowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 209 — 213 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych, (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93).

---

19 września **Nr. 4.** rok 1917.

Poz. 12 i 13 nie zawierają przepisów ogólnie obowiązujących.

14. Zarządzenie Dyrektora Departamentu Sprawiedliwości w przedmiocie stosunku walut: koronowej i markowej.

Utr. moc obow., jako posiadające charakter przejściowy.

Dalsza część numeru nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących

---

2 października **Nr. 5.** rok 1917.

DZIAŁ II.

Patent z dnia 12-go września 1917 r. o ustanowieniu władzy państwowej w Królestwie Polskiem.

Utr. moc obow. (p. Orędzie Rady Regencyjnej z dn. 14 listopada 1918 r. do Naczelnego Dowódcy Wojsk Polskich Józefa Piłsudskiego—Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 39 i dekret z dn. 22 listopada 1918 r. o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej, Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41).

Rozporządzenie dotyczące przedłużenia terminów wekslowych i czekowych.

Wygasło z upływem terminu.

DZIAŁ III.

Poz. 15 pominięto, ponieważ nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

16. Zarządzenie Dyrektora Departamentu Sprawiedliwości w przedmiocie odznak dla Królewsko-Polskich urzędników wymiaru sprawiedliwości.

Pominięto ze względu na przepis art. 128 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych — (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93).

Dalsza część numeru nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

4 listopada **Nr. 6.** rok 1917.

DZIAŁ I.

Poz. 8.

Przepisy tymczasowe o udziale sędziów pokoju i sekretarzy sądów pokoju w prowadzeniu śledztwa wstępnego z dnia 25 września 1917 r.

Uchylone na mocy art. 68 ustawy z dn. 25 lutego 1921 r. w przedmiocie zmian w ustawodawstwie karnem, obowiązującem w b. zaborze rosyjskim (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 169).

DZIAŁ II.

Rozporządzenie gen.-gubernatora warszawskiego z dn. 24 października 1917 r. i Odezwa c. k. jen.-gubernatora lubelskiego z 30 października 1917 r.

utr. moc obow. (p. Dział I poz. 8).

Amnestja (rozp. gen.-gubernatora warszawskiego z 27 października 1917 r.)

utr. moc obow. jako posiadające charakter przejściowy.

Rozporządzenie gen.-gubernatora warszawskiego z dn. 27 października 1917 r. w przedmiocie zatwierdzania wyroków i ułaskawiania.

Utr. moc obow. (patrz art. 57 i 60 ustawy z 25 lutego 1921 r. w przedmiocie zmian w ustawodawstwie karnem, obowiązującem w b. zaborze rosyjskim, Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 169, art. 2 dekretu z 8 lutego 1919 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzeń b. władz okupacyjnych w zakresie sądowego prawa karnego dla osób cywilnych Dz. P. P. P. Nr. 15, poz. 206, tudzież art. 47 Konstytucji).

Rozporządzenie c. i k. jen.-gubernatora lubelskiego z dn. 28 września 1917 r. o prawie zatwierdzania wyroków śmierci i ułaskawienia.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie poprzednie).

Rozporządzenie gen.-gubernatora warszawskiego z dn. 1 września 1917 r. dotyczące zastąpienia dokumentów urzędowych, niedostępnych z powodu wojny.

Wygasło z upływem terminu.

Rozporządzenie gen.-gubernatora warszawskiego z dn. 5 września 1917 r. dotyczące przywileju dla przyszłych pożyczek rządowych na odbudowę miasta Kalisza.

Utr. moc obow. (p. art. 12 ust. z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych, Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 492).

Rozporządzenie gen.-gubernatora warszawskiego z dn. 24 października 1917 r. dotyczące przywileju dla przyszłych pożyczek rządowych na odbudowę.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie poprzednie).

DZIAŁ III.

Nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

Dziennik Urzędowy Królewsko-Polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości.

3 stycznia **Nr. 7.** rok 1918.

DZIAŁ II.

Rozporządzenie gen.-gub. warszawskiego z dn. 11 listopada 1917 r., dotyczące ułatwień przy podróżach na skutek sądowego wezwania.

Utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

DZIAŁ III.

17. Rozporządzenie w przedmiocie obchodzenia świąt w sądach Królewsko-Polskich.

W ustępie 4 uchylone rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 15 listopada 1924 r. o dniach świątecznych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928). Pozostałe ustępy pominięto jako zawierające przepisy natury instrukcyjnej.

Pozostała część numeru nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

25 lutego **Nr. 8.** rok 1918.

DZIAŁ I.

Poz. 9.

Reskrypt Rady Regencyjnej z dn. 16 lutego 1918 r. w przedmiocie sprawowania urzędu przez ławników sądowych.

Utr. moc obow. jako zawierające przepis przejściowy.

DZIAŁ III.

20. Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 19 lutego 1918 r. w sprawie oznaczenia dat skasowania sądu pokoju w Cisowie, połączenia sądu pokoju okręgu wiejskiego w Sieradzu z sądem pokoju okregu miejskiego w Sieradzu oraz skasowania sądu pokoju w Nużewie.

Patrz Dz. P. K. P. Nr. 3, poz. 5.

Pozostała część numeru nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących z wyjątkiem rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wykazu terminów sprzedaży publicznych nieruchomości w Królestwie Polskiem na lata 1918, 1919 i 1920, które wygasło z upływem terminu.

---

15 marca **Nr. 9.** rok 1918.

Pominięto, ponieważ nie zawiera przepisów ogólnie obowiązujących.

Poczynając od numeru 10 Dziennik Urzędowy Królewsko-Polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości przestaje być źródłem publikacyj prawnych o charakterze ogólnie obowiązującym, przekształca się zaś na organ wewnętrzno-urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości.

(P. Obwieszczenie Redaktora Dziennika Urzędowego z 29 kwietnia 1918 r.)

DZIENNIK PRAW
KRÓLESTWA POLSKIEGO

i

DZIENNIK PRAW
PAŃSTWA POLSKIEGO

rok 1918.

Dziennik Praw Królestwa Polskiego.

1 lutego Nr. 1. rok 1918.

Poz. 1.

DEKRET

Rady Regencyjnej o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych w Królestwie Polskiem.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

Art. 1. Władze naczelne *Królestwa Polskiego* funkcjonować będą według poniżej wyłuszczonych przepisów.

Art. 2. Utrac. moc obow. (p. Orędzie Rady Regencyjnej z 14 listopada 1918 r. do Naczelnego Dowódcy Wojsk Polskich Józefa Piłsudskiego, Dz. P. P P. Nr. 17, poz. 39, oraz dekret z 22 listopada 1918 r. o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej, Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41; art. 3 i 44 Konstytucji).

Art. 3. Utr. moc obow. (p. art. 3 i 44 Konstytucji; art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lipca 1926 r. o wydawaniu dekretów w zakresie Najwyższego Zwierzchnictwa sił zbrojnych Państwa, Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 444).

Art. 4. Utr. moc obow. (p. art. 44 Konstytucji).

Art. 5. Utr. moc obow. (p. art. 4 dekretu z 22 listop. 1918 r. Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41).

Art. 6. Utr. moc obow. (p. art. 2 i 3 dekretu z 22 listop. 1918 r. Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41).

Art. 7. *Prezydent* Ministrów jest naczelnikiem rządu *Państwa Polskiego* i reprezentuje ten rząd na wewnątrz i na zewnątrz . . . .; przechowuje pieczęć *koronną;* zwołuje posiedzenia Rady Ministrów i na nich przewodniczy, kieruje jej pracami i czuwa nad wykonaniem jej uchwał; czuwa nad działalnością poszczególnych Ministrów . . . . składa *Radzie Regencyjnej* sprawozdania z działalności rządu; . . . . .
. . . .

(Patrz pkt. 1, 3, 4 i 5 uchwały Sejmu z 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa, Dz. P. P. P. Nr. 19, poz. 226).

Art. 8. Utr. moc obow. (p. art. 62 Konstytucji).

Art. 9. Rada Ministrów jest naczelnym organem zbiorowym, stanowiącym Rząd *Państwa Polskiego.* Zwołuje ją *Prezydent* Ministrów bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie poszczególnych Ministrów. Żądaniu

zwołania Rady, zgłoszonemu przez trzech Ministrów, *Prezydent* Ministrów zadość uczyni.

(P. art. 55, 56 i 63 Konstytucji).

Art. 10. *Rada Ministrów składa się z Prezydenta oraz wszystkich Ministrów.* W razie nieobecności Ministra, właściwy Podsekretarz Stanu, a jeżeli takiego w danem Ministerstwie niema, jeden z *Naczelników Sekcji*, przez Ministra naznaczony, zastępuje go z głosem stanowczym tylko w sprawach dotyczących tegoż Ministerstwa. Minister lub jego zastępca może też powołać do udziału w posiedzeniu dla omówienia poszczególnej sprawy innych urzędników swego Ministerstwa. Urzędnicy ci głosu stanowczego na posiedzeniu Rady Ministrów nie mają. *Prezydent* lub Rada Ministrów mogą zawezwać na posiedzenie osoby postronne, jeżeli uznają potrzebę złożenia przez nich wobec Rady wyjaśnień.

Zdanie pierwsze utrac. moc obow. (p. art. 55 Konstytucji).

Art. 11. Na Radzie Ministrów przewodniczy *Prezydent*, a w jego zastępstwie *Wiceprezydent Ministrów*. Posiedzenie Rady jest prawomocne, gdy uczestniczy w niem większość Ministrów. Wszelkie kwestje decydowane będą prostą większością głosów obecnych; w razie równości zdań, głos przewodniczącego przeważa. Protokół prowadzi obecny na posiedzeniu *Dyrektor Kancelarji* Rady Ministrów lub też delegowany do tych funkcji przez *Prezydenta Ministrów* urzędnik.

Art. 12. Rada Ministrów rozpoznawać będzie opracowane przez *Prezydenta* lub poszczególnych Ministrów projekty ustaw, *dekretów i reskryptów*, które po przyjęciu przez Radę Ministrów będą przedkładane *Radzie Regencyjnej.*

Art. 13. Rada Ministrów uchwalać będzie rozporządzenia wykonawcze *do dekretów Rady Regencyjnej*, a także regulaminy tak samej Rady Ministrów, jak i poszczególnych Ministerstw.

Art. 14. Budżet Państwa przed przedstawieniem go *Radzie Regencyjnej i Radzie Stanu, gdy ta powołana zostanie*, uchwalony będzie przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Skarbu.

Art. 15. *Sposób przejmowania władzy przez dane Ministerstwo*, organizacja i zakres kompetencji tegoż Ministerstwa ulegają zatwierdzeniu Rady Ministrów na wniosek odnośnego Ministra.

Art. 16. Rada Ministrów ustala program rządowy oraz ogólne zasady polityki rządowej.

Art. 17. Rada Ministrów rozpoznaje sprawozdania poszczególnych Ministrów i uzgadnia ich działalność.

Art. 18. Wszelkie sprawy, wychodzące poza zakres kompetencji poszczególnych Ministrów, lub też dotyczące kilku Ministerstw, rozstrzygane będą przez Radę Ministrów.

Art. 19. Poszczególni Ministrowie w przekazanych im zakresach służby publicznej stanowią naczelną władzę rządzącą. Oprócz działalności ściśle rządzącej oraz opracowywania projektów ustawodawczych, Ministrowie opracowują też organizację władz w swoim zakresie *i sposób jej przejmowania od rządów okupacyjnych.* W razie jeżeli Minister z jakichkolwiek bądź powodów czynnym być nie może, zastępuje go we wszystkich jego funkcjach Podsekretarz Stanu, w Ministerstwach zaś, w których takiego urzędu nie będzie, jeden z *Naczelników Sekcji* przez Ministra do tego naznaczony.

Art. 20. Uchylony art. 1 dekretu z 26 października 1918 r. o utworzeniu Ministerstw: Spraw Zewnętrznych, Spraw Wojskowych, Komunikacji i Aprowizacji (Dz. P. K. P. Nr. 14, poz. 30).

Art. 21. Utr. moc obow. (p. art. 10 ustawy z dn. 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 400; rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 26 czerwca 1924 r. o statucie wydawnictwa „Monitor Polski" — Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 546) w brzmieniu ustawy z 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 922).

Art. 22. Poszczególni Ministrowie mogą wydawać dzienniki urzędowe celem ogłaszania w nich wewnętrznych zarządzeń swoich, dotyczących danego Ministerstwa, oraz przedrukowywania dekretów, *reskryptów* i postanowień do danego Ministerstwa się odnoszących. *Art. 32 „Przepisów Tymczasowych o Urządzeniu Sądownictwa w Królestwie Polskiem", o ile dotyczy mocy obowiązującej ustaw, zachowuje ważność tylko w zastosowaniu do wewnętrznych zarządzeń Ministra i obwieszczeń publicznych.*

Art. 23. Do Ministra Sprawiedliwości należą wszelkie sprawy, dotyczące zarządu wymiaru sprawiedliwości i z tym zarządem związane, a w tej liczbie przygotowanie objęcia, a następnie kierownictwo więzieniami.

Art. 24. Do Ministra Spraw Wewnętrznych należą *przygotowanie, a następnie objęcie* i prowadzenie wszelkich spraw, wchodzących w zakres ogólnego zarządu krajowego i dozoru nad samorządem miejscowym, policji *wszelkiego rodzaju* . . . . . . zawiadywanie dróg lądowych . . . . . . oraz wszelkich wogóle środków komunikacji, *niepozostających pod zarządem wojskowym, albo Ministra Przemysłu i Handlu*, sprawy naturalizacji państwowej . . . . nadzór nad prasą, wreszcie sprawy natury wewnętrznej, dla innych Ministerstw niezastrzeżone.

(P. art. 1 dekretu Rady Reg. z 4 kwietnia 1918 r. o utworzeniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego, Opieki Społecznej i Ochrony Pracy, Dz. P. K. P. Nr. 5, poz. 8; art. 1 dekretu z 31 grudnia 1918 r. w przedmiocie wyłączenia z kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych służby weterynaryjnej i przekazania tejże służby kompetencji Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 5, poz. 92;

art. 2 i 3 dekretu z 16 stycznia 1919 r. o utworzeniu Ministerstwa Robót Publicznych, Dz. P. P. P. Nr. 8, poz. 118; art. 1 ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych, Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 283;

art. 2 dekretu z 5 lutego 1919 r. o utworzeniu Ministerstwa Poczt i Telegrafów, Dz. P. P. P. Nr. 13, poz. 142;

ustawa z 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej, Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 464).

P. jednak nadto rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Min. Zdrowia Publ. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 86).

Art. 25. Do Ministra Skarbu należy przygotowanie, a następnie objęcie i zarząd wszelkich spraw wchodzących w zakres skarbowości państwo-

wej oraz polityki finansowej państwa, podatków, ceł, spraw budżetowych, kredytowych, monetarnych i emisyjnych, nadzoru nad zakładami kredytowemi i asekuracyjnemi oraz wszelkiego rodzaju stowarzyszeniami kredytowemi.

Art. 26. Do Ministra *Oświaty i Wyznań* należy zarząd szkolnictwa *wszelkich stopni i typów*, opieka nad nauką, literaturą i sztuką, nad archiwami, bibljotekami publicznemi, czytelniami, muzeami i teatrami oraz wykonywanie wszelkich praw i opieki Państwa w sprawach wyznaniowych.

(P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 marca 1928 r. o wyłączeniu z kompetencji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego szkolnictwa rolniczego średniego stopnia i przekazaniu go Ministrowi Rolnictwa. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 298), tudzież ustawę z 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 398).

Art. 27. Do Ministra Rolnictwa i *Dóbr Koronnych* należą sprawy rolnictwa, leśnictwa, spółek rolniczych, zarówno wytwórczych, jak i handlowych oraz zarząd wszelkiego rodzaju dóbr państwowych, lub znajdujących się pod administracją rządową.

(p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 kwietnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Art. 28. Do Ministra Przemysłu i Handlu należy organizacja przemysłu, nadzór nad wykonaniem ustaw przemysłowych i handlowych i ochrona handlu; sprawy górnictwa; miary i wagi; sprawy przemysłowych i handlowych towarzystw akcyjnych, spółek i *stowarzyszeń*.

(p. art. 3 dekretu z 26 października 1918 r. o utworzeniu Ministerstw: Spraw Zewnętrznych, Spraw Wojskowych, Komunikacji i Aprowizacji, Dz. P. K. P. Nr. 14, poz. 30);

art. 1 dekretu z 24 grudnia 1918 r. o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych, Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 1, poz. 78;

art. 1 pkt. 1) ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych, Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 283;

§ 1 rozp. Rady Ministrów z 1 grudnia 1921 r. w sprawie przekazania Ministrowi Przemysłu i Handlu wszystkich spraw związanych z marynarką handlową, Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 742).

Art. 29. Do Ministra *Opieki Społecznej i Ochrony Pracy* należą sprawy dobroczynności publicznej, opieki państwowej nad ofiarami wojny, sprawy stosunków robotniczych, opieki nad emigracją robotniczą, sprawy inspekcji *fabrycznej* oraz przygotowanie prawodawstwa ochrony pracy i ubezpieczeń społecznych.

(p. dekret z 3 stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności inspekcji pracy, Dz. P. P. P. Nr. 5, poz. 90).

Art. 30. Utrac. moc obow. (p. art. 1 ustawy z 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie przekazania czynności Ministerstwa Aprowizacji, Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 774).

Art. 31 i 32. Utr. moc obow. (p. art. 10 reskryptu Rady Reg. z 11 czerwca 1918 r. (Tymczasowe przepisy służbowe) Dz. P. K. P. Nr. 6, poz. 13;

art. 2 i 7 dekretu z 22 listopada 1918 r. o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej, Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41;

art. 45 Konstytucji; art. 17 ust. z 17 lutego 1922 r. o państw. służbie cyw.— Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

Art. 33. Utr. moc obow. (p. art. 10 reskryptu Rady Reg. z 11 czerwca 1918 r. — Dz. P. K. P. Nr. 6, poz. 13.

Art. 34. Utrac. moc obow. (p. art. 33, a nadto art. 24, 42, 45, 56 ust. z 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich — Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494).

Art. 35. Utracił moc obow. jako przepis przejściowy.

Art. 36. Utracił moc obow. (p. art. 42 i 46 reskryptu z 11 czerwca 1918 r. — Dz. P. K. P. Nr. 6, poz. 13; art. 4, 52, 59, 60 ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

Art. 37 — 39. Utraciły moc obow. jako zawierając przepisy przejściowe.

Art. 40. Utracił moc obow. (p. dekret z 22 listopada 1918 r. o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej — Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41).

Art. 41. Utracił moc obow. jako zawierający przepis przejściowy.

Dan w Warszawie, dnia 3 stycznia 1918 r.

---

6 lutego **Nr. 2.** rok 1918.

Poz. 2.

USTAWA

z dnia 4 lutego 1918 r.

o Radzie Stanu Królestwa Polskiego.

Utraciła moc obowiązującą (p. Orędzie Rady Regencyjnej do Narodu Polskiego z 7 października 1918 r. — Dz. P. K. P. Nr. 12, poz. 23 — i dekret z 15 października 1918 r. w przedmiocie tymczasowego wykonywania władzy ustawodawczej — Dz. P. K. P. Nr. 12, poz. 24).

---

18 lutego **Nr. 3.** rok 1918.

Poz. 3.

Dekret Rady Regencyjnej

z dnia 9 lutego 1918 r.

w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorjum w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

W części dotyczącej zobowiązań z weksli, utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 grudnia 1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968). Inne postanowienia pominięto jako posiadające charakter przejściowy.

P. nadto rozp. Prezyd. Rzecz. z 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30 poz. 213).

Poz. 4.

DEKRET

o powiększeniu liczby sędziów śledczych.

Pominięto, ponieważ następnie sprawy ilości i podziału etatów, objęte dekretem, regulują poszczególne preliminarze budżetowe.

Poz. 5.

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie zmiany dyzlokacji sądów.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, jak następuje:

Art. 1. Sąd Pokoju w Cisowie, w okręgu Sądu Okręgowego w Kaliszu, mający siedzibę w Turku, skasować przez włączenie jego terytorjum do właściwości Sądu Pokoju w Turku.

Art. 2. Sąd Pokoju okręgu wiejskiego w Sieradzu, w okręgu Sądu Okręgowego w Kaliszu, połączyć z Sądem Pokoju okręgu miejskiego w tem mieście w jeden Sąd Pokoju w Sieradzu.

Art. 3. Sąd Pokoju w Nużewie (w Ostatnim Groszu), w okręgu Sądu Okręgowego w Mławie, skasować przez włączenie jego terytorjum do właściwości Sądu Pokoju w Ciechanowie.

Art. 4. Oznaczenie dat wprowadzenia powyższych zmian w rozmieszczeniu sądów pozostawić Ministrowi Sprawiedliwości.

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1918 roku.

Daty, o których mówi art. 4, oznaczone zostały na: 1 marca 1918 r. (do art. 1 i 2) i 1 kwietnia 1918 r. (do art. 3). P. zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 19 lutego 1918 r. Dz. Urz. K. P. M. S. Nr. 8, Dział III, poz. 20.

---

5 marca **Nr. 4** rok 1918.

Poz. 6.

DEKRET

Rady Regencyjnej w przedmiocie przysięgi dla ministrów, urzędników, sędziów i adwokatów.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, jak następuje:

Art. 1. Ministrowie, urzędnicy i sędziowie Państwa Polskiego przed objęciem urzędu, tudzież adwokaci przed zapisaniem ich na listę adwokacką składają przysięgę według rot następujących:

Pkt. a), b), c) utr. moc obow. wobec ustalenia nowego tekstu roty przysięgi dla ministrów, urzędników i sędziów w rozporządzeniu Rady Ministrów z 22 listopada 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 486.

d) Adwokaci:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, Ojczyźnie i Narodowi Polskiemu Ojczyzny wolność, niepodległość i potęgę mieć zawsze przed oczyma, rady i pomocy przeciw prawu, dobrym obyczajom, porządkowi publicznemu i bezpieczeństwu Państwa Polskiego nie dawać; interesy klijentów zgodnie z ustawą i sumieniem ochraniać; dla sądów i władz publicznych poszanowanie zachowywać; obowiązki zawodu gorliwie spełniać; honoru i godności stanu adwokackiego strzec.

Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Jego Męka".

Art. 2. Według rot, wyżej w art. 1 przytoczonych, składają przysięgę osoby, należące do wyznań chrześcijańskich. Osoby, należące do wyznania mojżeszowego lub mahometańskiego, składają przysięgę według tej samej, art. 1 przepisanej, roty, z tą tylko zmianą, że ustęp początkowy przysięgi brzmieć będzie: „Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu" z opuszczeniem wyrazów „w Trójcy Świętej Jedynemu", zaś ustęp końcowy brzmieć będzie: „Tak mi Panie Boże dopomóż" z opuszczeniem wyrazów: „i niewinna Syna Jego Męka".

Art. 3. Ministrowie *Państwa Polskiego* składają przysięgę wobec władzy, która ich mianowała, lub umocowanego delegata tej władzy. Prezesi Sądu Najwyższego, tudzież Sądów Apelacyjnych i Okręgowych—wobec Ministra Sprawiedliwości; Sędziowie—wobec prezesa właściwego Sądu; urzędnicy wszelkich stopni — wobec osoby, która ich mianowała lub zwierzchnika właściwego urzędu; *Adwokaci — wobec właściwej Rady Adwokackiej lub Sądu, pełniącego zastępczo jej funkcje.*

Zdanie ostatnie utr. moc obow. (p. art. 6 dekretu z 24 grudnia 1918 r. w przedmiocie statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego — Dz. P. P. P. Nr. 22, poz. 75).

Art. 4. Władza lub osoba, wobec której przysięga ma być złożona, może powołać do jej odebrania urzędnika lub osobę duchowną tego wyznania, do którego należy składający przysięgę; wykonanie przysięgi odbędzie się zawsze wobec osób, wymienionych w artykule poprzednim.

Art. 5. Wykonanie przysięgi odbywa się przez odczytanie roty przez osobę składającą przysięgę, bądź powtarzanie jej za osobą odbierającą przysięgę z zastosowaniem się przytem do obrządku wyznania, do którego osoba składająca przysięgę należy, a w szczególności:

a) osoby wyznania rzymsko-katolickiego składają przysięgę przed Krucyfiksem; przy wygłaszaniu roty podnoszą dwa palce prawej ręki do góry, a po wygłoszeniu całują krzyż;

b) Osoby wyznania ewangelicko-reformowanego i ewangelicko-augsburskiego składają przysięgę przed Krucyfiksem i przy wygłaszaniu roty podnoszą dwa palce prawej ręki do góry; osoba odbierająca przysięgę winna przed zaprzysiężeniem upewnić się, że składający przysięgę jest konfirmowany, oraz wskazać na ważność i świętość tego aktu religijnego;

c) osoby wyznania mojżeszowego wygłaszają rotę przysięgi, mając głowę nakrytą i trzymając Torę w ręku lub kładąc na niej dwa palce.

Art. 6. O dopełnieniu aktu przysięgi sporządzony będzie protokół, zawierający datę, imię i nazwisko osoby składającej przysięgę, oznaczenie

obejmowanego urzędu oraz dosłowny tekst roty przysięgi. Protokół ten ma podpisać osoba składająca przysięgę oraz osoby, uczestniczące w myśl zasad art. 3 przepisów niniejszych w charakterze urzędowym w akcie wykonywania przysięgi.

Art. 7. Przepisy niniejsze otrzymują moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w Dzienniku Praw Królestwa Polskiego.

Dan w Warszawie, dnia 20 lutego 1918 roku.

Poz. 7.

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie przepisów dla woźnych.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, jak następuje:

Tymczasowo obowiązywać będą następujące przepisy dla woźnych sądowych:

Art. 1. Woźni sądowi urzędują przy Sądach Pokoju, Okręgowych, Apelacyjnych oraz Najwyższym.

Art. 2. Woźnych sądowych mianuje prezes właściwego Sądu; woźnych sądowych przy Sądach Pokoju mianuje prezes Sądu Okręgowego.

Art. 3. Woźni sądowi noszą specjalną oznakę przy sprawowaniu obowiązków swego urzędu, zatwierdzoną przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 4. Woźni sądowi doręczają wezwania, zawiadomienia, utrzymują porządek na posiedzeniach sądowych, wykonywują czynności, wskazane w ustawie postępowania sądowego, oraz wszelkie zlecenia sądu.

Art. 5. *Woźni sądowi pobierają wynagrodzenie podług kategorji XV płac urzędników wymiaru sprawiedliwości,* niezależnie od opłat za wręczenie w sprawach cywilnych.

Utr. moc obow., z wyjątkim części ostatniej.

P. art. 1, dział II, pkt. 3 a) i b) rozporządzenia Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu z 5 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 520).

Art. 6. Utr. moc obow. (p. § 5 rozp. Min. Sprawiedliwości z 25 października 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie opłat za doręczanie wezwań i zawiadomień na obszarze b. zaboru rosyjskiego — Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 669).

Art. 7. Utr. moc obow. (p. art. 10 i 16 rozp. Rady Ministrów z 5 sierpnia 1920 r. w sprawie djet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 507).

Art. 8. Utr. moc obow. (p. art. poprzedni i Dz. Urz. D. S. T. R. S. Nr. 1, poz. 3).

Dan w Warszawie, dnia 22 lutego 1918 r.

15 maja Nr. 5. rok 1918.

Poz. 8.

DEKRET

z dnia 4 kwietnia 1918 r.

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego o utworzeniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego, Opieki Społecznej i Ochrony Pracy

Uchylony na mocy art. 1 dekretu Rady Reg. z dn. 30 października 1918 r. o utworzeniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej i Ministerstwa Ochrony Pracy (Dz. P. K. P. Nr. 14, poz. 31).

Poz. 9.

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie doręczania wezwań oraz zawiadomień w sprawach cywilnych przez magistraty i wójtów gmin.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, jak następuje:

Art. 1. W sprawach cywilnych wszelkie wezwania i zawiadomienia poza obrębem miejscowości, w której ma swoją siedzibę woźny sądowy, winny być doręczane przez magistraty lub wójtów gmin, o ile nie będzie uznane za właściwe doręczenie przez pocztę (art. 278 U. P. C.).

Art. 2. Woźni sądowi doręczają w tych miejscowościach, w których mają siedzibę.

Art. 3. Na żądanie strony, po złożeniu przez nią należnych opłat, doręczenie może być dokonane przez woźnego sądowego i poza obrębem jego siedziby.

Art. 4. Magistraty lub wójci gmin po otrzymaniu polecenia sądu obowiązani są bez zwłoki doręczenia dokonać, z zachowaniem przepisów art. 282—289 Ustawy Postępowania Cywilnego.

Art. 5. Dokument doręczenia (zwrotny egzemplarz) winien być zwrócony do Sądu z odpowiednią adnotacją niezwłocznie.

Art. 6. O ile doręczenie ma być dokonane w innym okręgu sądowym, Sąd zależnie od okoliczności przesyła wezwanie albo do właściwego sądu, który wydaje odpowiednie zarządzenie co do doręczenia, albo wprost kieruje wezwanie dla doręczenia do magistratu lub wójta gminy.

Art. 7. Opłata za doręczenie pobierana jest przez Sąd według przepisów dla woźnych sądowych (art. 6 tychże przepisów) i przesyłana jest magistratowi lub wójtowi gminy, jako wynagrodzenie dla funkcjonarjuszów, którzy czynności doręczenia dokonywali.

Dan w Warszawie, dnia 16 lutego 1918 roku.

Poz. 10.

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie przepisów dla komorników.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, jak następuje:

Tymczasowo obowiązywać będą następujące przepisy o komornikach:

Art. 1. Komornicy są urzędnikami wymiaru sprawiedliwości, powołanymi do wykonywania wyroków i decyzji sądów wszelkich stopni.

Art. 2. Komornicy urzędują przy Sądach Okręgowych i przy wykonywaniu swoich czynności kierują się przepisami, zawartemi w ustawach postępowania cywilnego i karnego.

Art. 3. Liczbę komorników przy każdym Sądzie Okręgowym określa na przedstawienie Sądu Minister Sprawiedliwości.

Art. 4. Od osób, powoływanych na urząd komornika, wymagane są następujące kwalifikacje:

a) 25 lat skończonych,
b) przynależność państwowa polska,
c) nieskazitelność moralna,
d) wykształcenie 4-o klasowe szkoły średniej,
e) 2-letnia praktyka kancelaryjna, albo 2-letnia praktyka w kancelarji komornika,
f) świadectwo ze złożenia egzaminu na komornika,
g) złożenie kaucji.

Nie mogą być komornikami osoby, którym została ogłoszona upadłość.

Art. 5. Mianowanie komorników odbywa się w sposób, przewidziany w artykule 21 Przepisów Tymczasowych o Urządzeniu Sądownictwa w Królestwie Polskiem.

Art. 6. Komornicy obejmują urzędowanie po złożeniu kaucji w wysokości, określonej przez Ministra Sprawiedliwości. Kaucję tę obowiązani są złożyć w przeciągu 2 tygodni od daty nominacji.

Art. 7. Komornicy przed objęciem urzędowania składają przysięgę podług roty, ustalonej przez władzę prawodawczą.

Art. 8. Po złożeniu przez komornika kaucji oraz złożeniu przysięgi, Prezes Sądu Okręgowego wręcza komornikowi:

a) nadesłaną przez Ministerstwo nominację,
b) oznakę, którą obowiązany jest nosić podczas pełnienia czynności urzędowych,
c) odrębną pieczęć.

Art. 9. W razie niezłożenia przez komornika w ustanowionym terminie kaucji, nominacja traci swoją moc. Nominację Prezes Sądu Okręgowego zwraca do Ministerstwa z odpowiednią adnotacją.

Art. 10. Komornik urzęduje w miejscowości, wyznaczonej mu przez Prezesa Sądu Okręgowego, wykonuje czynności w obrębie swojego rewiru i nie ma prawa przenieść się do innej miejscowości pod karą usunięcia z urzędu.

Art. 11. Każda nominacja komornika powinna być podana do wiadomości powszechnej przez ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym.

Art. 12. Komornicy pensji nie otrzymują, mają prawo natomiast do pobierania opłat według taksy.

Art. 13. *Komornicy należą do X kategorji urzędników sądowych.*

Art. 14. W razie urlopu, choroby, zwolnienia z urzędu lub śmierci komornika, Prezes Sądu Okręgowego wyznacza zastępcę z pośród komorników albo osób, które odpowiadają warunkom, przewidzianym w art. 4, z wyjątkiem składania kaucji. Zastępujący chorego lub korzystającego z urlopu komornika pobiera za czynności połowę opłat dla siebie, a drugą połowę oddaje komornikowi, którego zastępuje.

Art. 15. Komornik, w razie doznanego oporu ze strony dłużnika, obowiązany jest ostrzec go, że naraża się na odpowiedzialność karną, a jeżeli tenże oporu nie zaniecha, ma prawo zwrócić się o pomoc do policji.

Art. 16. W razie niewystarczającej pomocy policji, komornik ma prawo przez Prokuratora Sądu Okręgowego zwrócić się o pomoc do władzy wojskowej.

Art. 17. Komornik, w razie doznanego oporu przy wykonywaniu czynności urzędowych, spisuje protokół podpisany przez siebie, świadków oraz przedstawicieli władzy policyjnej lub wojskowej, o ile były obecne, i przedstawia Prokuratorowi Sądu Okręgowego.

Art. 18. Za wyrządzoną komornikowi zniewagę podczas pełnienia czynności urzędowych winni będą pociągnięci do odpowiedzialności na drodze karnej.

Art. 19. Komornik nie może podejmować czynności urzędowych, dotyczących interesów jego samego, jego żony, krewnych do czwartego, a powinowatych do drugiego stopnia włącznie.

Art. 20. Za wszelkie przekroczenia, uchybienia oraz przestępstwa komornicy odpowiadają narówni z urzędnikami wymiaru sprawiedliwości, i stosuje się do nich Przepisy Tymczasowe o Urządzeniu Sądownictwa w Królestwie Polskiem (art. 28 — 31 Dzien. Urzęd. Dep. Spraw. Nr. 1).

Art. 21. Za przekroczenie przepisów o poborach komornik podlega represji w drodze karnej.

Art. 22. Szkody i straty, poniesione przez władze publiczne lub osoby prywatne z powodu nieprawnych lub niewłaściwych czynności komornika, pokryte będą z jego kaucji; jeżeli kaucja okaże się niewystarczającą, straty będą pokryte z majątku komornika.

Art. 23. Do czasu dopełnienia złożonej przez komornika kaucji albo złożenia nowej komornik zawieszony będzie w czynnościach.

Art. 24. Skargi na niewłaściwe zachowanie się komornika lub powolne załatwianie czynności zainteresowana strona podaje do Prezesa Sądu Okręgowego, który, o ile skarga okaże się słuszną, komunikuje o powyższem Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 25. Biurowość i księgi komornik prowadzi podług przepisów specjalnych (art. 83 — 88 i 232 — 251 Tymczasowej Instrukcji Ogólnej dla Sądów Królewsko-Polskich).

Art. 26. Biurowość i rachunkowość komornika podlega nadzorowi i rewizjom Prezesa Sądu Okręgowego albo delegowanego przez niego Sędziego.

Art. 27. W razie śmierci komornika lub opuszczenia przezeń urzędu, tudzież w razie skierowania do jego kaucji egzekucji z dochodzenia prywatnego — wezwane będą, przez ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym, osoby, mające pretensje do powyższej kaucji, którą sąd wydaje na mocy swojej decyzji komu należy dopiero po upływie 6 miesięcy od daty ogłoszenia.

Dan w Warszawie, dnia 22 lutego 1918 roku.

(P. art. 263 — 267 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — prawo o ustroju sądów powszechnych. — Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93).

Poz. 11.

R E S K R Y P T

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie utworzenia Król. Polskiego Sądu Okręgowego w Zamościu.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1. Utworzyć *Królewsko-Polski* Sąd Okręgowy w Zamościu.

Art. 2. Do właściwości terytorjalnej *Król. Polskiego* Sądu Okręgowego w Zamościu zaliczyć powiaty: Zamojski, Biłgorajski, Hrubieszowski i Tomaszowski.

Art. 3. Termin utworzenia Sądu określi i przepisy wykonawcze wyda Rada Ministrów.

Poz. 12.

PRZEPISY WYKONAWCZE

do Reskryptu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie utworzenia Królewsko-Polskiego Sądu Okręgowego w Zamościu.

Na zasadzie p. 3-go Reskryptu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie utworzenia Królewsko-Polskiego Sądu Okręgowego w Zamościu Rada Ministrów stanowi, co następuje:

Art. 1. *Królewsko-Polski* Sąd Okręgowy w Zamościu będzie otwarty w dniu 1-ym czerwca 1918 r. i należeć będzie do okręgu Sądu Apelacyjnego w Lublinie.

Art. 2 — 8 pominięto, ponieważ zawierają częściowo przepisy przejściowe, częściowo zaś regulują kwestje, ustalane następnie w poszczególnych preliminarzach budżetowych.

Przepisy niniejsze uchwalone zostały na posiedzeniu Rady Ministrów dnia 30 kwietnia 1918 r.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 1918 r.

20 czerwca **Nr. 6.** rok 1918.

Poz. 13.

R E S K R Y P T

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Do czasu wydania ogólnej ustawy służbowej dla urzędników państwowych Królestwa Polskiego władze i urzędy państwowe stosować mają przepisy, do niniejszego dołączone.

TYMCZASOWE PRZEPISY SŁUŻBOWE DLA URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

T Y T U Ł I.

Warunki ogólne.

Art. 1. Stosunek prawny urzędnika do Państwa należy do zakresu prawa publicznego i nie może być ustanawiany, zmieniany, zawieszany ani

rozwiązywany w drodze umowy lub na żądanie urzędnika, lecz jedvnie na zasadzie ustawy i prawnych zarządzeń władzy.

Art. 2. Urzędnikiem państwowym jest ten, kogo *Naczelnik Państwa* lub władza, ustawą wskazana, powoła do pełnienia stałej służby Ojczyźnie w zakresie działania urzędów państwowych.

Powołany w ten sposób i zaprzysiężony urzędnik państwowy staje się organem Rządu i, w granicach powierzonych sobie czynności, winien się z tymże Rządem solidaryzować.

Art. 3. Urzędnicy państwowi nie mogą uczestniczyć w stowarzyszeniach nielegalnych ani w takich, któreby przez swą działalność lub dążności stawiały swych członków w sprzeczności z charakterem i obowiązkami urzędnika.

Nie mogą też wchodzić w związki lub umowy, które mają na widoku możliwość zakłócenia lub hamowania działalności organów rządowych. W wypadkach wątpliwych winni się zastosować do decyzji zwierzchności służbowej.

Art. 4. Urzędnikiem *Państwa Polskiego* może zostać każdy Polak, odpowiadający niżej podanym warunkom, bez względu na swoją dotychczasową przynależność państwową.

Osoby, nie należące do narodowości polskiej, mogą zostać urzędnikami państwowymi, jeżeli posiadają obywatelstwo polskie. W przeciwnym razie mogą sprawować pewne obowiązki urzędowe jedynie na podstawie zawartej umowy terminowej.

Osoby, nie władające językiem polskim w słowie i piśmie, żadnych czynności urzędowych w kraju pełnić nie mogą.

Art. 5. Kandydat na urzędnika winien nadto posiadać następujące warunki:

1) wiek nie niżej lat 18-tu,

2) należyte uzdolnienie,

3) nieskazitelność obywatelską,

4) moralność charakteru.

Art. 6. Nie mogą być przyjęci do służby:

a) nieletni, bez przyzwolenia ojca lub opiekuna,

b) kobiety zamężne w razie protestu męża,

c) osoby złożone z urzędu w drodze dyscyplinarnej — przed upływem roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, a wydalone ze służby — przed upływem trzech lat. Po upływie tych terminów osoby te mogą być przyjęte jedynie z decyzji Rady Ministrów.

Nadto w poszczególnych dykasterjach nie mogą być przyjmowane do służby osoby, któreby przez to weszły ze swymi krewnymi lub powinowatymi, aż do trzeciego stopnia włącznie, w stosunek bezpośredniej podwładności albo przełożeństwa.

TYTUŁ II.

Wstąpienie do służby.

Art. 7. Pragnący wejść do służby państwowej złoży podanie do właściwego urzędu z załączeniem życiorysu, wyłuszczeniem kwalifikacji i powołaniem się na świadectwa lub referencje. Kierownik urzędu, mający do obsadzenia wakującą posadę, winien zbadać wszystkie zgłoszone kandydatury, zasięgnąć referencji, przekonać się osobiście o kwalifikacjach, następnie na zasadzie porównawczej oceny kwalifikacji, dokonać wyboru, wreszcie złożyć władzy, od której zależy decyzja, piśmienny i umotywowany wniosek. We wniosku tym należy przytoczyć:

a) pozycję zatwierdzonego etatu organizacyjnego, do której się odnosi wakująca posada,

b) takąż pozycję budżetu, zatwierdzonego na dany okres,

c) faktyczny urząd i płacę, jaką ma otrzymać kandydat,

d) termin, od którego ma rozpocząć urzędowanie,

e) kwalifikacje, wyróżniające kandydata z pośród innych,

f) wniosek: bądź o przyjęcie kandydata na okres próbny, bądź na służbę prowizoryczną (t. j. z zastrzeżeniem odwołania), bądź wreszcie o nominację ostateczną.

Skoro Minister lub odpowiednia władza naczelna wyda decyzję przychylną, należy wezwać kandydata do przedstawienia oryginalnych dowodów osobistych (paszportu, świadectw szkolnych, świadectw z poprzedniej służby, lekarskiego świadectwa zdrowia i t. d.), a następnie do złożenia przysięgi.

Art. 8. Stosunek prawny między państwem a urzędnikiem zawiązuje się przez nominację, wyrażoną w piśmie odpowiedniej władzy, które zostaje doręczone urzędnikowi. Po zgłoszeniu się do służby, urzędnik składa niezwłocznie przysięgę służbową.

Wzór pisma nominacyjnego i rota przysięgi ustalone są oddzielnie.

Art. 9. Nominacja może nastąpić tylko na taki urząd, który został uprzednio przewidziany w etacie organizacyjnym danej dykasterji, zatwierdzonym uchwałą Rady Ministrów.

Uposażenie urzędnika nie może przewyższać kategorji, w tym etacie oznaczonej, ale może być niższe.

Art. 10. Pisma nominacyjne na stanowiska urzędnicze pierwszych czterech kategorji płac oraz na wszystkie stanowiska sędziowskie, z wyjątkiem sędziów śledczych i sędziów pokoju, wystawiane są przez Radę Regencyjną.

Pisma nominacyjne na inne urzędy wydaje właściwy Minister. O zamierzonych nominacjach na urzędy we władzach centralnych, od V do VII kategorji włącznie, ministrowie komunikują uprzednio na Radzie Ministrów.

Pismo nominacyjne na urząd XI kategorji, a na urzędy X i IX kategorji o tyle, o ile urzędnik w tych kategorjach rozpoczyna służbę, w razie zaś uznania Ministra i na urzędy wyższe, nie może być wydane przed upływem przynajmniej półrocznego okresu służby próbnej.

Mianowanie na te stanowiska, po za biurami centralnemi (Minister. i *Depart.)*, może być przekazane przez ustawy organizacyjne naczelnym Zwierzchnikom osobnych urzędów, instytucji lub oddziałów miejscowych.

Okres próbny będzie następnie zaliczony, jako czas służby rzeczywistej. Decyzję co do nominacji ostatecznej poprzedzić winna odpowiednia ocena kwalifikacyjna.

Kopja każdego pisma nominacyjnego przesyła się do biura *Prezydenta Ministrów* dla utrzymania ogólnej ewidencji urzędników.

Art. 11. Urzędnik obowiązany jest stawić się do faktycznego objęcia służby w dniu oznaczonym w piśmie, a jeżeli terminu tego nie oznaczono lub jeżeli już minął, to niezwłocznie po doręczeniu nominacji. Opóźnienie bez upoważnienia Zwierzchności, przenoszące dni 14, pociąga za sobą unieważnienie nominacji.

Art. 12. Po stawieniu się do służby dopełniona zostaje instalacja nowego urzędnika przez wskazanie mu jego czynności. Urzędnik otrzymuje kopję niniejszych przepisów, potwierdza ich odbiór i oświadcza, że im się poddaje.

Obowiązkiem kancelarji jest przechować spis złożonych dowodów osobistych urzędnika, potwierdzenie złożonej przysięgi i kopję pisma nominacyjnego. Dzień rzeczywistego objęcia czynności, wskazany w liście stanu służby, uważa się za termin rozpoczęcia służby państwowej, od którego liczone będą prawa służbowe i emerytalne. Warunki zarachowania poprzedniej służby państwowej określone zostaną w ustawie emerytalnej.

Art. 13. Warunki służby przygotowawczej dla aplikantów i praktykantów podane będą osobno.

Do służby pomocniczej niestałej mogą być przyjmowani pracownicy czasowi, z wynagrodzeniem pozaetatowem, wyznaczonem przez zwierzchność. Pracownicy ci nie otrzymują pisma nominacyjnego i nie korzystają z praw, przysługujących urzędnikom; winni wszakże stosować się do ogólnych przepisów i obowiązków służbowych.

TYTUŁ III.

Obowiązki urzędnika.

Art. 14. Urzędnik państwowy obowiązany jest do wierności i posłuszeństwa Głowie Państwa, do przestrzegania Konstytucji jako też innych ustaw i przepisów. Ma się poświęcić służbie z całą gorliwością i sumiennością, pełniąc swe obowiązki bezstronnie i bezinteresownie, mieć zawsze na względzie dobro publiczne i prawidłowy bieg zarządu państwowego.

Art. 15. Urzędnik winien posłuszeństwo służbowe swoim przełożonym. Jedynie w wypadkach, gdy wykonanie otrzymanego polecenia postawiłoby go w kolizji z sumieniem i poczuciem obowiązku służbowego, może przedstawić swe wątpliwości zwierzchności bezpośredniej, a w razie potrzeby odwołać się do władzy wyższej.

Art. 16. Urzędnik winien się solidaryzować z zarządzeniami władzy i nawet w razie odmiennego poglądu wstrzymać się od ujemnej krytyki. Obowiązek ten ustaje, gdy urzędnik, zawiesiwszy swój charakter urzędowy, zostanie powołany *do Rady Stanu, Izby Poselskiej* lub Senatu. Wszakże i w tym wypadku, a nawet po złożeniu urzędu, winien zachować milczenie co do tego, co mu zostało powierzone, jako poufne, pod pieczęcią tajemnicy służbowej.

Art. 17. W stosunku do interesantów, z którymi się styka w sprawach służbowych, urzędnik winien być uprzejmy i ściśle bezstronny. W służbie i poza służbą winien strzec powagi swego stanu i zachowywać się zgodnie z wymaganiami honoru i przyzwoitości.

Art. 18. Wszelkie prośby, przedstawienia i zażalenia w sprawach służbowych i osobistych, wynikających ze stanowiska służbowego, urzędnik winien wnosić w drodze służbowej wyłącznie tylko do władz przełożonych.

Odwoływanie się w tych sprawach do instytucji postronnych lub do prasy jest niedopuszczalne.

Art. 19. Zarządzenia władzy względem urzędników, wydane w porządku hierarchicznym i w granicach kompetencji służbowej, nie mogą być przedmiotem sporów ani odwołania się do Władz sądowych.

Art. 20. Urzędnik winien ściśle przestrzegać godzin urzędowych a, w razie wymogów służby, przedłużać czynności urzędowe i poza godziny przepisane.

Art. 21. Nieobecność, usprawiedliwiona rzeczywistą chorobą lub ważną przeszkodą, nie pociąga za sobą ujemnych skutków służbowych. O powodach nieobecności winien urzędnik zawiadomić kierownika urzędu w ciągu 24 godzin. Niestawienie się do służby, bez powodów dostatecznie usprawiedliwionych, pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną.

Art. 22. Urzędnik, który zawiera małżeństwo, winien o tem w ciągu dni 14 donieść władzy służbowej, z dołączeniem aktu ślubnego do dowodów osobistych.

Art. 23. Urzędnik winien zawiadomić władzę służbową o swych dodatkowych zajęciach zarobkowych w godzinach pozabiurowych i zaniechać tych, które uznane będą przez zwierzchność za nielicujące z obowiązkami, charakterem lub bezinteresownością urzędnika.

TYTUŁ IV.

Prawa urzędnika.

Art. 24. Urzędnik *Państwa Polskiego*, w należytym trybie nominowany, po upływie lat 5-ciu od daty rozpoczęcia pierwszej służby etatowej, staje się nieusuwalny w tym sensie, że nie może być złożony z urzędu ani wydalony ze służby inaczej, jak w drodze orzeczenia dyscyplinarnego lub

wyroku sądowego. Sędziowie wszystkich stopni otrzymują ten przywilej po upływie lat trzech od daty objęcia urzędu sędziowskiego.

Przywilej powyższy nie stosuje się do urzędników, pełniacych służbę za kontraktem albo mianowanych prowizorycznie, t. j. z zastrzeżeniem odwołania, jak również do aplikantów, praktykantów i wogóle pracowników nieetatowych.

Art. 25. Urzędnikowi przysługuje tylko ten tytuł, który wynika z pełnionego przezeń urzędu i wymieniony jest w piśmie nominacyjnem.

Art. 26. Urzędnikowi przysługuje prawo szczególnej ochrony prawnej, określone w ustawach sądowych i w kodeksie kar.

Art. 27. W niektórych dykasterjach pewne kategorje urzędników mają prawo i obowiązek noszenia mundurów lub osobnych oznak swego urzędu, a to celem wyraźniejszego zaznaczenia ich charakteru i funkcji na zewnątrz. Odnośne przepisy zawarte będą w statutach organizacyjnych poszczególnych działów administracji (sądownictwo, policja, straż celna, koleje, poczta i t. d.).

Art. 28. Każdy urzędnik, który przesłużył conajmniej sześć miesięcy ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku, o ile nie zachodzą ważne przeszkody służbowe. Urzędnicy od XI do VI kategorji płac włącznie, mają prawo do urlopu czterotygodniowego, zaś urzędnicy wyżsi do 6-ciu tygodni. Specjalne przepisy co do służby sądowej i nauczycielskiej pozostają w swej mocy. Niezależnie od wypoczynku, może być udzielony urlop z pewnego szczególnego powodu. Gdyby taki urlop trwał dłużej niż trzy miesiące, można od tego terminu wstrzymać wypłatę pensji i dodatków.

Przetrzymanie urlopu uważane jest za samowolne niestawienie się do urzędowania.

Art. 29. Urzędnikowi przysługuje prawo do wynagrodzenia za pracę pod postacią pensji i dodatków, do zwrotu kosztów delegacji poza miejscem stałego popytu, wreszcie do zwrotu kosztów przeprowadzki w razie tranzlokacji z urzędu bez winy urzędnika. Wysokość tych płac i należności podana jest w osobnych tabelach i taryfach.

Art. 30. Urzędnikowi przysługuje prawo do awansu służbowego, t. j. do stopniowego obejmowania urzędów wyższych w miarę otwarcia się wakansów i zależnie od uznania zwierzchności, która może obsadzić wakans w inny sposób. W zasadzie przez awans urzędnik posunąć się może o jedną kategorję płac wyżej.

W razie, gdy po wysłużeniu lat trzech w kategorjach XI do VIII włącznie, lat czterech w kategorjach VII i VI, a lat pięciu w kategorjach IV i V, urzędnik nie awansuje do następnej kategorji płacy bez winy ze swej strony, otrzymuje on dodatek za wysługę lat, wskazany w tabeli.

Awansowanie może być uzależnione od zdania egzaminów służbowych według osobnych przepisów.

Art. 31. W razie powołania urzędnika do czynnej służby wojskowej lub na ćwiczenia wojskowe, jak również w razie powołania go do *Rady Stanu, Izby Poselskiej* lub Senatu, jego prawa służbowe nie wygasają, lecz zostają unormowane według osobnych przepisów.

Art. 32. Wysłużonym urzędnikom przysługują prawa do emerytury (renty starczej), a w razie śmierci urzędnika zabezpieczone będą renty wdowie i sieroce — wszystko to podług osobnej ustawy emerytalnej, jaka zostanie wydana. Do czasu wydania tej ustawy, o wysokości renty wdowiej lub sierocej rozstrzygnie w każdym poszczególnym wypadku Rada Ministrów, z zastrzeżeniem późniejszej regulacji, stosownie do przepisów przyszłej ustawy, a nadto wypłacone będzie „pośmiertne" w wysokości trzymiesięcznej pensji zmarłego.

TYTUŁ V.

Odpowiedzialność urzędników.

Art. 33. Za postępowanie nieprawidłowe, za uchybienie obowiązkom służbowym, wreszcie za wykroczenie lub przestępstwo służbowe, urzędnik, względnie do rodzaju i ważności przewinienia, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowo-karnej, podlega w drodze odpowiedzialności dyscyplinarnej karom następującym:

a) upomnienie,
b) grzywna *do 100 marek*,
c) odmówienie urlopu,
d) nagana,
e) wstrzymanie awansu,
f) tranzlokacja do innej miejscowości,
g) przeniesienie na urząd niższej kategorji płacy,
h) złożenie z urzędu (dymisja bez prośby) i
i) wydalenie ze służby.

Art. 34. Upomnienie, grzywna i odmówienie urlopu uważane są za kary porządkowe i mogą być wymierzane przez naczelnika danej władzy służbowej lub naczelnika każdej władzy przełożonej. Kary te wymierzane są po zażądaniu od urzędnika piśmiennego lub ustnego usprawiedliwienia się.

O nałożonej karze porządkowej zawiadamia się urzędnika na piśmie, ale nie odnotowuje się w liście stanu służby.

Przeciwko karze porządkowej, której nie nałożyła Komisja dyscyplinarna lub szef władzy centralnej, można wnieść zażalenie w ciągu dni 14-u do naczelnika władzy bezpośrednio wyższej, którego orzeczenie jest ostateczne i na żadnej innej drodze służbowej ani sądowej zaskarżone być nie może.

Art. 35. W wypadkach cięższego przewinienia sprawa zostaje skierowana do Komisji dyscyplinarnej, która ma prawo orzekać o wymierzaniu wszystkich kar, w art. 33 wyliczonych.

Art. 36. Komisje dyscyplinarne pierwszej instancji ustanowione będą przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy centralnej.

Wyższe Komisje dyscyplinarne ustanawiane będą przy władzach centralnych.

Każda Komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępców i potrzebnej ilości członków, mianowanych na 3 lata przez szefa władzy centralnej z pomiędzy urzędników, zatrudnionych w okręgu służbowym tej władzy, przy której Komisja jest ustanowiona, a posiadających bądź wykształcenie prawnicze, bądź wykształcenie zawodowe.

Art. 37. Komplet orzekający składać się winien z przewodniczącego albo jego zastępcy i czterech asesorów. Przynajmniej dwaj członkowie kompletu orzekającego winni mieć wykształcenie prawnicze.

Art. 38. Przy każdej Komisji mianowany będzie z pośród urzędników z wykształceniem prawniczem prokurator dyscyplinarny; oskarżonemu dodany będzie z jego wyboru lub z urzędu obrońca z pośród kolegów lub adwokatów przysięgłych.

Art. 39. Od komisji niższej, orzekającej w pierwszej instancji, służy odwołanie się w ciągu dni 14 do Komisji wyższej, od której niema dalszego odwołania ani na drodze służbowej, ani sądowej.

Art. 40. Sprawy przeciwko urzędnikom od V-tej kategorji płacy w górę tudzież urzędnikom władzy centralnej wnoszone są w pierwszej i ostatniej instancji do Komisji wyższej.

TYTUŁ VI.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

Art. 41. Urzędnik może wnieść umotywowane podanie o zwolnienie go ze służby państwowej. Podanie to uwzględnione będzie z zachowaniem praw emerytalnych, o ile proszący bądź wysłużył pełną emeryturę, bądź stał się niezdolnym do pełnienia służby po terminie minimalnym do nabycia praw, przez ustawę emerytalną wymaganym.

Art. 42. Uwolnienie ze służby bez podania, z zachowaniem ewentualnych praw emerytalnych, może nastąpić ze strony tej władzy, od której zależy nominacja na dany urząd, w wypadkach następujących:

a) jeżeli urzędnik jest dłużej niż rok niezdolny do pracy z powodu choroby,
b) jeżeli wykonywa swoje obowiązki nieudolnie albo niedbale,
c) jeżeli wysłużył pełną emeryturę,
d) jeżeli urzędnik służył tylko prowizorycznie, t. j. do odwołania,
e) jeżeli upłynął okres próbny, czas aplikacji albo praktyki, a kandydat nie otrzymał nominacji,
f) jeżeli etat danego urzędu został zniesiony.

Urzędnik, który nie nabył jeszcze prawa nieusuwalności w myśl art. 24-go, może być zwolniony i bez podania powodów.

Art. 43. W razie wdrożenia przeciwko urzędnikowi śledztwa karnego, może on zostać zawieszony w urzędowaniu, z ograniczeniem do połowy uposażenia służbowego.

Za wykroczenia cięższe władza zwierzchnia może pociągnąć urzędnika do odpowiedzialności dyscyplinarnej, niezależnie od ewentualnego postępowania sądowo-karnego.

Art. 44. Urzędnik, zwolniony skutkiem zwinięcia danego etatu, ma prawo do połowy ogólnego uposażenia przez lat dwa, o ile nie otrzyma wcześniej nominacji na inny urząd. Nabyte prawa emerytalne zostają mu zachowane.

Art. 45. Urzędnik, zwolniony bez prośby, jeżeli nie nabył praw do emerytury, ma prawo do pobierania jeszcze przez trzy miesiące pensji i dodatku ekonomicznego, o ile nie był uprzedzony na trzy miesiące naprzód albo też o ile wcześniej nie otrzymał nowej posady.

Art. 46. Pracownicy, odbywający aplikację, praktykę lub okres próbny, jako też wogóle pracownicy pozaetatowi, mogą być zwolnieni bez uprzedniego wypowiedzenia, bez podania powodów i bez prawa do odszkodowania.

Tekst „Tymczasowych przepisów służbowych" został podany, ponieważ obowiązują one w stosunku do niektórych kategoryj urzędników państwowych, a mianowicie w stosunku do pracowników państwowych kolei żelaznych, poczt, telegrafów i telefonów (art. 36 — 40 obowiązują jedynie w stosunku do pracowników kolei żelaznych).

P. art. 118 ust. z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) i art. 71 ust. z 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) w brzmieniu art. 9 noweli z 28 lipca 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 582).

Stosunki służbowe i odpowiedzialność dyscyplinarna pozostałych kategoryj funkcjonarjuszów państwowych, wyłączonych z pod działania powyższych ustaw, unormowane zostały przez przepisy specjalne.

Tabela płac urzędników państwowych.

Utr. moc obow. (P. ust. z 13 lipca 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436).

Poz. 14.

DEKRET

Rady Regencyjnej z 7 czerwca 1918 r. w przedmiocie zmiany art. 9 przepisów tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w Królestwie Polskiem.

Utr. moc obow. (p. art. 4 i 6 dekretu z 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego — Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 199).

Poz. 15.

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie uzupełnienia przepisów dla woźnych z dnia 10 czerwca 1918 r.

Utr. moc obow. (patrz Nr. 4, poz. 7).

10 lipca **Nr. 7.** rok 1918.

Poz. 16.

DEKRET

Rady Regencyjnej w przedmiocie Przepisów tymczasowych o notarjacie.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Do czasu wydania nowej ustawy notarjalnej obowiązywać będą następujące przepisy tymczasowe:

I. W miejsce używanych obecnie dwu nazw urzędu: „rejent" (Dz. Urz Dep. Spraw. Nr. 1, str. 5) i „notarjusz (Dz Urz. Dep. Spraw. Nr. 1, str. 33, i Nr. 3, str. 99) ustala się na całym obszarze *Królestwa Polskiego* jedna nazwa „notarjusz".

II. Ustanawia się podział notarjuszów na: 1) urzędujących przy wydziałach hipotecznych *K. P.* sądów okręgowych — i 2) urzędujących przy wydziałach hipotecznych *K. P.* sądów pokoju.

III. Notarjusze, urzędujący przy wydziałach hipotecznych sądów okręgowych, mieć będą kancelarję w gmachach, w których mieszczą się odnośne wydziały i archiwa hipoteczne. Pozostali zaś notarjusze urzędować będą w miastach lub osadach, względnie w okręgach miast większych, wskazywanych im przez prezesów odnośnych sądów okręgowych.

IV. Na zewnątrz domu, w którym mieści się kancelarja notarjusza przy wydziale hipotecznym *K. P.* sądu pokoju, winna znajdować się tablica z herbem państwa i z napisem u dołu:

„Notarjusz . . . ." (imię i nazwisko),

V. Każdy notarjusz winien mieć pieczęć, wyrażającą jego imię, nazwisko, urząd i miejsce urzędowania oraz herb państwa.

VI. Mianowanie notarjuszów, którzy z powodu wojny przerwali swe czynności urzędowe, na dawniej zajmowane przez nich stanowiska lub inne, z zachowaniem porządku, wskazanego w art. 21 Przepisów tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w Król. Polskiem (Dz. Urz. Dep. Spraw. Nr. 1), pozostawia się każdorazowemu uznaniu Ministra Sprawiedliwości.

VII. Pominięto, ponieważ ustęp ten zawiera przepisy przejściowe.

Dan w Warszawie, dnia 3 lipca 1918 r.

16 lipca **Nr. 8.** rok 1918.

Poz. 17.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1918 r.

o wstrzymaniu eksmisji lokatorów

Utrac. moc obow. z chwilą wejścia w życie ustawy tymczasowej o ochronie lokatorów z dn. 4 września 1918 r. (Dz. P. K. P. Nr. 10, poz. 21).

Poz. 18.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 15 lipca 1918 r.

w przedmiocie wstrzymania eksmisji.

Utrac. moc obow. w związku z uchyleniem ustawy o wstrzymaniu eksmisji lokatorów (patrz poz. 17).

9 sierpnia **Nr. 9.** rok 1918.

Poz. 19.

USTAWA

z dnia 9 sierpnia 1918 r.

o przedłużeniu terminu wstrzymania eksmisji lokatorów.

Utr. moc obow. (patrz poz. 17).

Poz. 20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 9 sierpnia 1918 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu wstrzymania eksmisji.

Utr. moc obow. (patrz poz. 18).

10 września **Nr. 10.** rok 1918.

Poz. 21.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 4 września 1918 r.

o ochronie lokatorów.

Uchylone na mocy art. 30 dekretu z dn. 16 stycznia 1919 r. o ochronie lokatorów i zapobieganiu brakowi mieszkań (Dz. P. P. P. Nr. 8, poz. 116).

16 października **Nr. 11.** rok 1918.

Poz. 22.

DEKRET

z dnia 11 października 1918 r.

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w przedmiocie przepisów tymczasowych o Urzędach Ziemskich.

Uchylony na mocy art. 38 ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 461) z dniem 7 września 1920 r. t. j. z chwilą ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego z 23 sierpnia 1920 r. do powyższej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 567).

21 października **Nr. 12.** rok 1918.

Poz. 23.

ORĘDZIE

z dn. 7 października 1918 r.

Rady Regencyjnej do Narodu Polskiego

Pominięto ze względu na przejściowy i programowo-deklaracyjny charakter tego aktu.

Poz. 24.

DEKRET

z dnia 15 października 1918 r.

w przedmiocie tymczasowego wykonywania władzy ustawodawczej.

Utr. moc obow. (p. art. 3 dekretu z 22 listopada 1918 r. o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej — Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 41).

29 października **Nr. 13.** rok 1918.

Poz. 25.

POSTANOWIENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 października 1918 r.

w przedmiocie ustanowienia Komisyj Ziemskich Okręgowych.

Utr. moc obow. z powodu uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 11, poz. 22).

Poz. 26.

DEKRET

z dnia 12 października 1918 r.

w przedmiocie objęcia przez Radę Regencyjną władzy zwierzchniej nad wojskiem.

Część pierwsza uchyl. art. 7 ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 698), część druga utraciła moc obow. na skutek Orędzia Rady Reg. z dn. 11 listopada 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 38) i orędzia z 14 listopada 1918 r. (Dz. P. P. Nr. 17, poz. 39); część trzecia zawiera przepis przejściowy.

Poz. 27.

DEKRET

z dnia 27 października 1918 r.

o przystąpieniu do formowania narodowej armji regularnej.

Utr. moc, jako akt przejściowy.

Poz. 28.

TYMCZASOWA USTAWA

z dnia 27 października 1918 r.

o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Uchylona na mocy art. 114 ust. z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609).

Poz. 29.

DEKRET

z dnia 19 października 1918 r.

w przedmiocie ustanowienia urzędu Szefa Sztabu Wojsk Polskich.

Utr. moc obow. na skutek Orędzia Rady Reg. z 11 listopada 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 38).

2 listopada **Nr. 14.** rok 1918.

Poz. 30.

DEKRET

o utworzeniu Ministerstw: Spraw Zewnętrznych, Spraw Wojskowych, Komunikacji i Aprowizacji.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. W uchyleniu odnośnych postanowień art. 20 Dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych (Dz. Praw Nr. 1, poz. 1) — przekształca się istniejący przy Prezydencie Ministrów Departament Spraw Politycznych na Ministerstwo Spraw *Zewnętrznych*, zaś Komisję Wojskową — na Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Przekazanie spraw ma nastąpić niezwłocznie.

Art. 2. Uchylony ustawą z 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 389) i art. 1 ustawy z 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie przekazania czynności Ministerstwa Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 774).

Art. 3. Z zakresu kompetencji Ministerstwa Przemysłu i Handlu, określonej w art. 28 Dekretu z dnia 3 stycznia 1918 roku (Dz. Praw Nr. 1, poz. 1), wyłącza się sprawy środków komunikacji, z jednoczesnem przekazaniem tych spraw Ministerstwu *Komunikacji*, które się niniejszem tworzy.

Dekretem z 8 lutego 1919 r. wydzielone zostały z kompetencji Ministerstwa Komunikacji sprawy wszelkich robót technicznych z zakresu budownictwa i konserwacji dróg wodnych oraz sprawy żeglugi i przekazane Ministerstwu Robót Publicznych; nazwa „Ministerstwo Komunikacji" zmieniona została na „Ministerstwo Kolei Żelaznych" (Dz. P. P. P. Nr. 14, poz. 172).

P. jednak rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567).

Art. 4. *Prezydent* Ministrów w porozumieniu z interesowanymi Ministrami wykona niniejszy Dekret i zarządzi ścisłe rozgraniczenie zakresu kompetencji poszczególnych Ministerstw.

Dan w Warszawie, dnia 26 października 1918 roku.

Poz. 31.

DEKRET

Rady Regencyjnej o utworzeniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej i Ministerstwa Ochrony Pracy.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

Art. 1. Znosi się utworzone Dekretem z dnia 4 kwietnia 1918 r. Ministerstwo Zdrowia Publicznego, Opieki Społecznej i Ochrony Pracy. Równocześnie tworzy się: Ministerstwo Zdrowia Publicznego i *Opieki Społecznej* oraz Ministerstwo *Ochrony Pracy*, którym przekazuje się sprawy do odnośnych dziedzin należące.

Ustawą z dnia 28 listopada 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 1060) zniesiono Ministerstwo Zdrowia Publicznego (art. 1).

Art. 2. Wykonanie niniejszego dekretu poleca się *Prezydentowi* Ministrów, *Ministrowi Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej* oraz Ministrowi *Pracy*.

Dan w Warszawie, dnia 30 października 1918 roku.

Poz. 32.

DEKRET

z dnia 30 października 1918 r.

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej.

Utr. moc obow. (p. §§ 1 i 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 274).

5 listopada **Nr. 15.** rok 1918.

Poz. 33.

DEKRET

z dnia 30 października 1918 r.

Rady Regencyjnej o organizacji władz na obszarze c. i k. Generalnego Gubernatorstwa Lubelskiego.

Utr. moc obow. jako nie przedstawiony Sejmowi (p. dekret z 15 października 1918 r. Dz. P. K. P. Nr. 12, poz. 24).

Poz. 34.

DEKRET

z dnia 4 listopada 1918 r.

w przedmiocie tworzenia armji narodowej.

Utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe.

Poz. 35.

DEKRET

z dnia 4 listopada 1918 r.

Rady Regencyjnej w przedmiocie dóbr donacyjnych.

Uchylony na mocy art. 17 ustawy z 25 lipca 1919 r. w przedmiocie dóbr donacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 423).

Dziennik Praw Państwa Polskiego.

8 listopada Nr. 16. rok 1918.

Poz. 36.

DEKRET

z dnia 31 października 1918 r.

Rady Regencyjnej o opiece nad zabytkami sztuki i kultury.

Utr. moc obow. (p. art. 47 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami — Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 265).

Poz. 37.

DEKRET

z dnia 4 listopada 1918 r.

Rady Regencyjnej w przedmiocie zarządu sprawami komunalnemi na terenie c. i k. wojskowego Generalnego Gubernatorstwa Lubelskiego.

Utr. moc obow. jako nie przedstawiony Sejmowi (p. dekret z 15 października 1918 r. Dz. P. K. P. Nr. 12, poz. 24).

29 listopada Nr. 17. rok 1918.

Poz. 38.

ORĘDZIE

z dnia 11 listopada 1918 r.

Rady Regencyjnej w przedmiocie przekazania naczelnego dowództwa wojsk polskich brygadjerowi Józefowi Piłsudskiemu.

Utr. moc obow. (p. pozycję następną).

Poz. 39.

ORĘDZIE

z dnia 14 listopada 1918 r.

Rady Regencyjnej w przedmiocie rozwiązania Rady Regencyjnej i przekazania Najwyższej Władzy Państwowej naczelnemu dowódcy wojsk polskich Józefowi Piłsudskiemu.

Utr. moc obow. (p. Uchwała Sejmu z dn. 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa — Dz. P. P. P. Nr. 19, poz. 226).

Poz. 40.

DEKRET

z dnia 14 listopada 1918 r.

naczelnego dowódcy Józefa Piłsudskiego.

Pominięto ze względu na programowo-deklaratywny charakter tego aktu.

Poz. 41.

DEKRET

o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej.

Art. 1 — 4. Utr. moc obow. (p. uchwała Sejmu z 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa— Dz. P. P. P. Nr. 19, poz. 226).

Art. 5. Utr. moc obow. (p. art. 74 Konstytucji—Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267).

Art. 6. Wszyscy urzędnicy Państwa Polskiego składają przysięgę na wierność *Republice Polskiej* według ustalić się mającej przez Radę Ministrów roty.

Art. 7. Utr. moc obow. (p. art. 45 Konstytucji).

Art. 8. Utr. moc obow. jako zawierający przepis przejściowy.

Dan w Warszawie, dnia 22 listopada 1918 r.

Poz. 42.

DEKRET

z dnia 23 listopada 1918 r.

o 8-mio godzinnym dniu pracy.

Utr. moc obow. (p. art. 20 ustawy z 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu — Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7).

Poz. 43.

DEKRET

z dnia 23 listopada 1918 r.

o sekwestrze zakładów przemysłowych.

Uchylony na mocy art. 12 dekretu z dn. 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego (Dz. P. P. P. Nr. 21, poz. 67).

Poz. 44.

DEKRET

z dnia 23 listopada 1918 r.

o sekwestrze surowców, półfabrykatów i towarów.

Zastąpiony przez dekret z dnia 27 stycznia 1919 r. w przedmiocie sekwestru surowców, półfabrykatów i towarów (Dz. P. P. P. Nr. 10, poz. 124).

Poz. 45.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 19 września 1918 r.

o płacy nauczycieli publicznych szkół elementarnych.

Utr. moc obow. (p. art. 22 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych — Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 434).

6 grudnia Nr. 18. rok 1918.

Poz. 46.

DEKRET

z dnia 28 listopada 1918 r.

o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego.

Uchylony na mocy art. 116 pkt. 1) ustawy z 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

Poz. 47.

DEKRET

z dnia 28 listopada 1918 r.

o wyborach do Sejmu Ustawodawczego.

Uchylony na mocy art. 116 pkt. 2) ustawy z 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

Poz. 48.

DEKRET

o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Do czasu wydania przez Sejm ustawy o samorządzie gminnym zarządza się, co następuje:

Art. 1. Ustawa o urządzeniu gmin wiejskich w Królestwie Polskiem z dnia 2 marca 1864 r. (zbiór praw, t. II, rozdział V: Organizacja Zarządu Królestwa Polskiego, art. 194—313) zachowuje moc obowiązującą ze zmianami i uzupełnieniami, w poniższych artykułach przewidzianemi.

Art. 2. W każdej gminie tworzy się Radę Gminną. Jednocześnie znosi się dotychczas istniejący urząd pełnomocników gminnych (art. 229 i 230 organ. zarz. K. P.). Wykonanie uchwał Rady Gminnej należy do wójta.

Członkowie Rady Gminnej.

Art. 3. Rada Gminna składa się z wójta i 12-tu członków, wybieranych za pomocą tajnego głosowania przez Zgromadzenie Gminne względną większością głosów.

Członkowie Rady Gminnej pełnią swe obwiązki bezpłatnie.

Art. 4. Na członków Rady Gminnej oraz na wójta mogą być obrane osoby, które mają prawo udziału w Zgromadzeniu Gminnem, jednak wójt musi mieć 25 lat skończonych, a również umieć czytać i pisać po polsku.

Art. 5. Zgromadzenie gminne wybiera jednocześnie z wójtem i członkami Rady Gminnej zastępcę wójta i 6-ciu zastępców członków Rady Gminnej.

W razie ustąpienia którego z członków Rady Gminnej lub wybrania go na wójta, miejsce jego zajmuje zastępca, który otrzymał z kolei największą ilość głosów.

Art. 6. Okres urzędowania członków Rady Gminnej i ich zastępców trwa lat 3.

Zakres działalności.

Art. 7. Do zakresu działalności Rady Gminnej należy:

a) przygotowywanie wniosków i budżetu na Zgromadzenie Gminne oraz czuwanie nad wykonaniem jego uchwał;
b) zawiadywanie nieruchomościami i funduszami, należącemi do gminy lub przez nią zarządzanemi;
c) kierownictwo i dozór nad instytucjami i zakładami gminnemi;
d) mianowanie, kontrola i usuwanie urzędników gminnych, nominację i uwolnienie pisarza zatwierdza jednak władza nadzorcza;
e) kontrola działalności wójta.

Z działalności swej Rada Gminna conajmniej raz do roku składa sprawozdanie wobec Zgromadzenia Gminnego.

Urzędowanie.

Art. 8. Wójt jest przewodniczącym Rady Gminnej. Przewodniczący zwołuje Radę Gminną na posiedzenia przynajmniej raz na miesiąc, w razie potrzeby zaś częściej. Przewodniczący obowiązany jest zwołać Radę Gminną na żądanie pięciu członków. Zebrania Rady Gminnej są prawomocne przy udziale conajmniej połowy członków. Uchwały zapadają większością głosów obecnych, w razie równego podziału głos przewodniczącego przeważa.

Art. 9. O ile członek Rady Gminnej opuści trzy z rzędu posiedzenia Rady bez podania ważnych powodów, Rada Gminna może wykluczyć takiego członka na wniosek trzech członków Rady Gminnej.

Art. 10. Obrady Rady Gminnej są jawne. O ile przeto miejsce pozwala, na posiedzenia Rady mogą przychodzić za biletami, wydanemi przez przewodniczącego Rady Gminnej, mieszkańcy gminy, nie mają jednak prawa zabierania głosu i mogą być z polecenia przewodniczącego usunięci w razie przeszkadzania obradom. Rada Gminna może większością głosów uznać swe posiedzenia za poufne.

Wszystkie uchwały Rady Gminnej wpisuje się do specjalnej księgi protokółów, która jest dostępna dla każdego mieszkańca gminy. Sekretarzem Rady Gminnej jest pisarz, który ma głos doradczy.

Art. 11. Do ważności umów, zobowiązujących gminę, jako osobę prawną, potrzebny jest podpis wójta i przynajmniej dwóch z czterech członków, upoważnionych do tego przez Radę Gminną.

Zgromadzenie Gminne.

Art. 12. Prawo udziału w Zgromadzeniach Gminnych przyznane zostaje odtąd wszystkim, zarówno mężczyznom jak i kobietom, o ile mają przynależność państwową polską i 21 lat skończonych oraz od sześciu miesięcy zamieszkują w gminie. Zastrzeżenia, przewidziane w art. 197 Organizacji Zarządu Królestwa Polskiego, zachowują swą moc.

Art. 13. W razie nieuchwalenia w ciągu miesiąca budżetu przez Zgromadzenie Gminne — mimo dwukrotnego zwoływania go w tym celu — Sejmik Powiatowy na wniosek Rady Gminnej ustala budżet obowiązujący gminę.

Władza nadzorcza.

Art. 14. Przepisy o przekraczaniu kompetencji przez Zgromadzenie Gminne, o zatwierdzaniu, uchylaniu i unieważnianiu ich uchwał (art. 199, 200, 201 i 243 Organ. Zarz. K. P.) będą stosowane i do uchwał Rad Gminnych, przyczem nadzór nad działalnością Rad Gminnych wykonywują urzędy, którym powierzono władzę nadzorczą nad samorządem gminnym.

Funkcje Naczelnika Powiatu będzie pełnił Powiatowy Komisarz Ludowy.

W wypadkach większej wagi *Ministerstwo Spraw Wewnętrznych* może na wniosek urzędu nadzorczego rozwiązać Radę Gminną, obowiązane jest jednakże zarządzić w ciągu dwóch tygodni nowe wybory i polecić wójtowi zarządzanie sprawami gminnemi na czas przejściowy.

Wykonanie rozporządzenia.

Art. 15. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, d. 27 listopada 1918 r.

P. rozp. Rady Min. z 28 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji powiatowych władz admin. 1-ej instancji (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 426) i art. 17 rozp. wyk. Rady Min. z 13 listopada 1919 r. do ust. o org. wł. admin. II-ej instancji (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 490).

Poz. 49.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 grudnia 1918 r.

w przedmiocie roty przysięgi dla urzędników i sędziów.

Utr. moc obow. (p. art. 1 rozp. Rady Ministrów z 22 listopada 1919 r. w przedmiocie nowego tekstu przysięgi dla ministrów, urzędników i sędziów — Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 486).

14 grudnia Nr. 19. rok 1918.

Poz. 50.

DEKRET

z dnia 5 grudnia 1918 r.

w przedmiocie obrony ludności przed lichwą wojenną.

Uchylony na mocy art. 54 ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449).

Poz. 51.

DEKRET

o tymczasowej ordynacji wyborczej do Sejmików Powiatowych.

Do czasu wydania przez Sejm ordynacji wyborczej powiatowej zarządza się, co następuje:

Art. 1. Sejmik Powiatowy składa się z delegatów miast i gmin powiatu po 2-ch od każdej gminy. Jednakże miasta, liczące od 10,001 do 15,000 mieszkańców, wybierają trzech, miasta, liczące od 15,001 do 20,000 mieszkańców, wybierają czterech, a liczące więcej niż 20,000 mieszkańców, wybierają pięciu delegatów.

(Ustawa z 3 lutego 1921 r. w sprawie delegatów od miast w sejmikach powiatowych — Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 99).

Miasta, mające więcej, niż 25.000 mieszkańców, wyłączone zostają niniejszem ze składu powiatowych związków komunalnych.

Art. 2. W gminach wiejskich wyboru delegatów do Sejmików Powiatowych dokonywują Rady Gminne.

Art. 3. W gminach miejskich delegatów do Sejmików Powiatowych wybierają członkowie Rad Miejskich i Magistratów na wspólnem posiedzeniu pod przewodnictwem burmistrza.

Art. 4. Na członka Sejmiku Powiatowego może być wybrany każdy członek odnośnego kolegjum wyborczego, umiejący czytać po polsku.

Art. 5. Wybory są tajne.

Art. 6. Wyborów dokonywa się względną większością głosów.

Art. 7. Wszystkie dotychczasowe przepisy o wyborach do Sejmików Powiatowych na terenach Polski, należących przed wojną do Rosji, z dniem ogłoszenia niniejszego tracą moc obowiązującą.

Art. 8. Ministrowi Spraw Wewnętrznych poleca się wykonanie niniejszego rozporządzenia.

Dan w Warszawie, d. 5 grudnia 1918 r.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 10 sierpnia 1922 r. rozciągnięto dekret powyższy na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński i wołkowyski woj. białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 651); rozporządz. Rady Ministrów z dn. 10 sierpnia 1922 r. — na Ziemię Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 652).

Poz. 52.

DEKRET

z dnia 5 grudnia 1918 r.

o utworzeniu Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Uchylony na mocy art. 3 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o zniesieniu Ministerstwa Sztuki i Kultury (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 128).

Poz. 53.

PRZEPISY

z dnia 5 grudnia 1918 r.

o organizacji Milicji Ludowej.

Uchylone na mocy art. 1 przepisów przejściowych do ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. P. P. P. Nr. 61, poz. 363).

Poz. 54.

DEKRET

z dnia 7 grudnia 1918 r.

o wyjęciu z pod mobilizacji osób, pełniących służbę przy władzach i urzędach państwowych i publicznych.

Utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe (p. Nr. 15, poz. 34).

Poz. 55.

DEKRET

z dnia 7 grudnia 1918 r.

w przedmiocie utworzenia Urzędu Rozdzielczego w celu centralizacji zamówień rządowych.

Uchylony uchwałą Sejmu z dn. 30 stycznia 1920 r. w sprawie uchylenia mocy dekretu z dn. 7 grudnia 1918 r. w przedmiocie utworzenia Urzędu Rozdzielczego w celu centralizacji zamówień rządowych (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 55).

Poz. 56.

USTAWA

z dnia 7 grudnia 1918 r.

Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utr. moc obow. (p. §§ 11 i 15 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351, §§ 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 20 stycznia 1924 r. w przedmiocie ustanowienia statutu dla banku emisyjnego — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 75, oraz obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 15 kwietnia 1924 r. w przedmiocie rozpoczęcia czynności przez Bank Polski — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360):

20 grudnia **Nr. 20.** rok 1918

Poz. 57.

DEKRET

z dnia 9 grudnia 1918 r.

w przedmiocie niektórych zmian w Kodeksie Karnym i Ustawie Postępowania Karnego.

Art. 1. Uchyla się część 2 art. 20 Kodeksu Karnego, uwagę 1 do tegoż artykułu i zdanie pierwsze części 1-ej art. 24 K. K.

(Uwaga 2 do art. 20 uchylona na mocy art. 4 przep. przech. do K. K. — Dz. Urz. D. S. T. R. S. Nr. 1 poz. 6).

Część druga art. 1 uchylona na mocy ust. z 21 lipca 1919 r. w przedmiocie niektórych zmian w Kodeksie Karnym i Ustawie Postępowania Karnego, oraz w przedmiocie tekstu Kodeksu Karnego (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 375).

Część trzecią i czwartą tegoż art. uwzględniono w tekście przepisów przechodnich do K. K. (Dz. Urz. D. S. T. R. S. Nr. 1 poz. 6).

Art. 2 — 7. Pominięto (p. Dz. Urz. D. S. T. R. S. z r. 1917, Nr. 1 poz. 4 i 7).

Art. 8. Utr. moc obow. (p. § 2 rozp. Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-adminstracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego (franka złotego) do obliczania niektórych z tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Art. 9. Przepisy niniejsze wchodzą w życie dnia czternastego po dniu ogłoszenia.

(Część 2 tego art. utr. moc. obow. jako zawierająca przepisy przejściowe).

Dan w Warszawie, dn. 9 grudnia 1918 r.

Poz. 58.

DEKRET

o wyborach do Rad Miejskich na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Do czasu uchwalenia przez Sejm ustawy miejskiej wprowadza się tymczasową ordynację wyborczą do Rad Miejskich na zasadach następujących:

Art. 1. W miastach, mających mniej, niż 5.000 mieszkańców, w skład Rady Miejskiej wchodzi 12-tu radnych.

W miastach, mających od 5-iu do 25-iu tysięcy mieszkańców, skład Rady Miejskiej powiększa się do 24-ch radnych.

W miastach, mających od 25-iu do 45-iu tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 24-ch radnych 1-go na każde rozpoczęte 2 tysiące mieszkańców ponad 25 tysięcy.

W miastach, mających od 45-iu do 100 tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 34-ch radnych 1-go na każde rozpoczęte 5 tysięcy mieszkańców ponad 45 tysięcy.

W miastach, mających powyżej 100 tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 45 radnych 1-go na każde rozpoczęte 10 tysięcy mieszkańców ponad 100 tysięcy, przyczem liczba radnych nie może przewyższać 70.

W Warszawie w skład Rady Miejskiej wchodzi 120 radnych, w Łodzi 75.

Dla uzupełnienia liczby radnych w razie ich śmierci oraz w razie złożenia lub utracenia przez nich mandatów wybierani są zastępcy radnych w liczbie, wynoszącej połowę liczby radnych.

Art. 2. Czynne prawo wyborcze do Rad Miejskich mają wszyscy obywatele bez różnicy płci, którzy: 1) ukończyli 21 lat, 2) posiadają przynależność państwową polską i 3) mieszkają stale w obrębie gminy miejskiej conajmniej od 6-iu miesięcy.

W razie nieobecności przymusowej lub spowodowanej emigracją dla celów zarobkowych, warunkami dostatecznemi posiadania czynnego prawa wyborczego co do zamieszkania będą: 1) zamieszkanie w mieście w chwili ogłoszenia wyborów i 2) sześciomiesięczne przed emigracją stałe zamieszkiwania w danem mieście.

Art. 3. Nie mogą wybierać: 1) osoby, pozostające pod kuratelą lub upadłością, 2) osoby, pozbawione praw lub ograniczone w prawach na mocy wyroku sądowego, 3) osoby, utrzymujące szynki i domy rozpusty.

Art. 4. Bierne prawo wyborcze posiadają osoby, mające prawo wyborcze czynne, conajmniej 25 lat skończonych i umiejące czytać i pisać po polsku.

Art. 5. Członkami Rady Miejskiej nie mogą być: 1) wszyscy płatni urzędnicy miejscy oraz urzędnicy państwowi, sprawujący nadzór nad działalnością gminy miejskiej, 2) funkcjonarjusze policji i *milicji ludowej*.

Art. 6. Głosowanie jest tajne i odbywa się na zasadach proporcjonalności.

Art. 7. Rady Miejskie, obrane na zasadzie niniejszej ordynacji, będą urzędowały do czasu uchwalenia nowej ustawy wyborczej miejskiej przez *Sejm*, w każdym razie jednak — o ile *Sejm* nie poweźmie odpowiedniej uchwały — nie dłużej, niż lat 3.

Art. 8. Na zasadach powyższych mają być przeprowadzone wybory we wszystkich tych miastach, w których rady miejskie nie zostały uzupełnione podług rozporządzenia rządowego z dnia 30 listopada 1918 roku, oraz w tych, w których Minister Spraw Wewnętrznych zarządzi wybory.

Art. 9. Ministrowi Spraw Wewnętrznych zleca się wydanie Regulaminu szczegółowego i przepisów wykonawczych do niniejszego dekretu.

Dan w Warszawie, dn. 13 grudnia 1918 r.

Poz. 59.

DEKRET

w przedmiocie utworzenia Kancelarji Cywilnej Naczelnika Państwa.

Art. 1. Kancelarja Cywilna *Naczelnika Państwa* przyjmuje i załatwia korespondencję, kierowaną do *Władzy Najwyższej* przez organy urzędowe oraz instytucje i osoby prywatne, z wyjątkiem pism, wpływających do *Wojskowej Adjutantury Generalnej*.

Art. 2. Akty *ustawodawcze* i rządowe, wymagające w myśl ustaw obowiązujących zatwierdzenia *Władzy Najwyższej*, przedstawiane są *Naczelnikowi Państwa* przez Kancelarję Cywilną.

Art. 3. Urzędnicy, pozostający na etacie Kancelarji Cywilnej, są urzędnikami państwowymi.

Art. 4. Kancelarją Cywilną kieruje szef z płacą kategorji IV, według tabeli płac urzędników państwowych. Pozostałe etaty ustali Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 5. Utr. moc obow. (p. art. 45 ust. 3 Konstytucji i art. 1 ust. z 21 marca 1924 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustawy o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 286).

Art. 6. Utr. moc obow. (p. rozp. Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 631, załącznik 2, i nowela zawarta w rozp. Rady Ministrów z 25 kwietnia 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 506).

Art. 7. Utr. moc obow. jako przepis przejściowy.

Dan w Warszawie, dnia 11 grudnia 1918 r.

Poz. 60.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 grudnia 1918 r.

w przedmiocie tymczasowych etatów dla urzędników Kancelarji Cywilnej Naczelnika Państwa.

Utr. moc obow., gdyż kwestje ilości i rodzaju etatów, objęte tem rozporządzeniem, ustalane były następnie w preliminarzach budżetowych; patrz nadto rozp. Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 631) ze zmiana, wskazaną w poz. 59, uwaga do art. 6.

Poz. 61.

DEKRET

z dnia 16 grudnia 1918 r.

w przedmiocie przyznania magistratowi m. Łodzi kredytu w wysokości 7.000.000 mk.

Pominięto ze względu na przepisy §§ 11 i 12 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 351).

Poz. 62.

DEKRET

z dnia 19 grudnia 1918 r.

w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorjum mieszkaniowem dla pozostających bez pracy.

Uchylony na mocy art. 27 ustawy z dn. 28 czerwca 1919 r. o ochronie lokatorów (Dz. P. P. P. Nr. 52, poz. 335).

Poz. 63.

DEKRET

z dnia 19 grudnia 1918 r.

o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu Ustawodawczego.

Uchylony na mocy art. 116 pkt. 3) ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

Poz. 64.

DEKRET

z dnia 19 grudnia 1918 r.

o przekazaniu krajowemu sądowi wyższemu w Krakowie niektórych funkcyj Sądu Najwyższego.

Utr. moc obow. (p. art. 105 i 116 pkt. 1 ust. z dn. 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

---

28 grudnia **Nr. 21.** rok 1918.

Poz. 65.

DEKRET TYMCZASOWY

z dnia 18 grudnia 1918 r.

o stabilizacji i wynagrodzeniu nauczycieli szkół powszechnych.

Uchylony art. 22 ustawy z 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311).

Poz. 66.

DEKRET TYMCZASOWY

z dnia 13 grudnia 1918 r.

o Urzędzie Patentowym.

Uchylony art. 162 ustawy z dn. 5 lutego 1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 306).

Poz. 67.

DEKRET

w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego.

Art. 1. 1) Wszelki majątek ruchomy i nieruchomy, znajdujący się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej:

a) należący do „ordynacji książąt Warszawskich hrabiów Paskiewiczów-Erywańskich",
b) pocerkiewny oraz stanowiący uposażenie duchowieństwa prawosławnego,

2) przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe, a w szczególności instytucje kredytowe, bankowe, ubezpieczeniowe, kolejowe oraz instytucje naukowe, oświatowe, kulturalne, opieki społecznej i dobroczynne, fundacje, tudzież ich mienie ruchome i nieruchome, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i należące:

a) do osób prawnych, które zaprzestały swej działalności w Polsce,
b) do osób prawnych zagranicznych, które w państwie ojczystem przestały prawnie istnieć, albo zmieniły podstawy prawne swego istnienia, albo utraciły możność prowadzenia statutowo przewidzianej działalności,

3) przedsiębiorstwa przemysłowe, których utrzymanie w ruchu lub puszczenie w ruch, oraz posiadłości ziemskie, których zabezpieczenie lub zagospodarowanie leży w interesie państwa,

4) zakłady i urządzenia użyteczności publicznej (jak np. elektrownie, gazownie, wodociągi, tramwaje), — mogą być objęte pod zarząd państwowy.

Art. 2. Ustanowienie, wykonywanie i uchylenie zarządu państwowego należy do tego ministra, którego właściwości podlegają sprawy, stanowiące przedmiot działalności danego przedsiębiorstwa, instytucji, fundacji lub mienia.

W razie wątpliwości co do właściwości poszczególnych ministrów, decyduje Rada Ministrów.

Przymusowy zarząd państwowy będzie uchylony, gdy odpadnie powód, dla którego został ustanowiony.

Art. 3. Do każdego majątku, nad którym ustanowiony zostaje zarząd państwowy, władza, w art. 2 wskazana, mianuje zarządcę państwowego; obowiązki zarządców państwowych mogą być powierzane, w miarę potrzeby, bądź osobom do ich pełnienia specjalnie powołanym, bądź urzędom państwowym lub organizacjom społecznym.

Art. 4. Każdy przypadek ustanowienia i uchylenia zarządu państwowego podany będzie do publicznej wiadomości w Monitorze Polskim.

Art. 5. Właściciel mienia, wziętego w zarząd państwowy, albo osoby, pod których zarządem mienie takie pozostaje lub w których posiadaniu się znajduje, obowiązani są dostarczyć zarządcy państwowemu na piśmienne jego żądanie wszelkie dane, dotyczące tego mienia (księgi, rachunki, rejestry, wykazy, inwentarze i t. d.).

Winni wykroczenia przeciwko powyższemu przepisowi ulegną w drodze sądowej karze grzywny do czterech tysięcy złotych lub aresztu do sześciu miesięcy.

Art. 6. Zarządca państwowy zarządza powierzonym mu majątkiem lub przedsiębiorstwem i jest wyłącznie upoważniony do wykonywania czynności prawnych, dotyczących tego zarządu.

Art. 7. Wszelkie prawa do majątku, nabyte przez osoby trzecie w czasie, gdy majątek był pod zarządem b. władz okupacyjnych, mogą być wykonywane tylko za zezwoleniem zarządu państwowego.

Art. 8. Koszty zarządzania majątkiem wraz z wynagrodzeniem zarządcy państwowego, obciążają majątek w zarząd objęty. Wysokość wynagrodzenia zarządcy ustala właściwy minister.

Art. 9. Zarządca państwowy odpowiedzialny jest za swe czynności tylko przed władzą mianującą.

Art. 10. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku, po potrąceniu wydatków bieżących, zarządca państwowy składać będzie na rachunek specjalny danego majątku do kas państwowych lub przez rząd wskazanych. Podnoszenie gotowizny z rachunków tych dokonywane będzie przez zarządców państwowych na mocy ogólnego lub specjalnego upoważnienia właściwego ministra.

Art. 11. Szczegółowe przepisy oraz instrukcje, określające zakres uprawnień i tryb postępowania zarządców państwowych, wydadzą właściwi ministrowie (art. 2).

Art. 12. Dekret z dnia 23 listopada r. b. o sekwestrze zakładów przemysłowych zostaje uchylony.

Zarządy państwowe, powołane na mocy dekretu z dnia 23 listopada r. b., będą czynne nadal stosownie do przepisów dekretu niniejszego.

Dan w Warszawie, dnia 16 grudnia 1918 r.

Przytoczony w brzmieniu art. 1, 2, 3 i 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 25 maja 1927 r. o zmianie niektórych postanowień dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 437).

Art. 5 tegoż rozporządzenia głosi ponadto:

„Zarządy przymusowe, ustanowione przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i dotychczas nie uchylone, mają moc prawną. Zarząd przymusowy nie może być uchylony z tytułu braku kompetencji władzy, która zarząd ustanowiła".

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 9 sierpnia 1921 r. rozciągnięto dekret powyższy na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 474);

Rozp. Rady Ministrów z 24 sierpnia 1922 r. — na *ziemie wileńską* (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 705);

Rozp. Rady Ministrów z 12 lipca 1923 r. — na obszar Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 561).

Patrz nadto rozp. Ministra Skarbu z dn. 13 sierpnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 732, § 1 pkt. b).

Poz. 68.

DEKRET

w przedmiocie ochrony majątku nieobecnych właścicieli.

Art. 1. W przedmiocie ochrony majątku właścicieli nieobecnych zarządzanego przez władze okupacyjne w drodze przymusowej administracji, stosować należy przepisy art. 36 — 38 Kodeksu Cywilnego Kr. Pol., oraz ustawy postępowania cywilnego.

Art. 2. Każda władza państwowa, samorządowa, lub osoba prywatna, powziąwszy wiadomość o majątku, który pozostaje bez opieki wskutek nieobecności właściciela lub jego pełnomocnika, winna o tem niezwłocznie zawiadomić najbliższy urząd prokuratorski.

Art. 3. Każdy, kto sprawował z ramienia b. władz okupacyjnych zarząd przymusowy, winien przekazać niezwłocznie majątek, pod jego zarządem pozostający, łącznie z wszelkiemi rachunkami i dowodami oraz gotowizną, jaka w rękach zarządcy się znajduje, obecnemu w kraju właścicielowi lub jego pełnomocnikowi, a w razie ich nieobecności — wyznaczonej przez sąd osobie.

Art. 4. W wypadkach, gdy przed wyznaczeniem właściwego zarządcy zajdzie potrzeba natychmiastowych zarządzeń w celu ochrony majątku właściciela nieobecnego, najbliższa władza samorządowa przedsiębierze niezbędne środki, zawiadamiając niezwłocznie właściwy urząd prokuratorski.

Art. 5. Dekret niniejszy nie dotyczy majątków, podlegających zarządowi państwowemu na mocy specjalnych przepisów i rozporządzeń.

Dan w Warszawie, dnia 16 grudnia 1918 r.

Art. 36 — 38 Kod. Cyw. Kr. Pol. zostały zmienione ustawą z 27 stycznia 1922 r. w przedmiocie zmiany i uzupełnienia niektórych przepisów obowiązującego w b. Królestwie Polskiem kodeksu cywilnego z 1825 r. oraz ustawy postępowania cywilnego, dotyczących nieobecnych i zaginionych (Dz U. R. P. Nr. 11, poz. 87).

Patrz nadto rozp. Ministra Skarbu z dn. 13 sierpnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 732, § 1 pkt. a).

Poz. 69.

DEKRET

z dnia 18 grudnia 1918 r.

w sprawie utworzenia państwowego urzędu zakupu artykułów pierwszej potrzeby.

Utracił moc obow. (p. ust. z 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stanie likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 389), tudzież rozp. Ministra Aprowizacji z dn. 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów (Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 794).

Poz. 70.

DEKRET TYMCZASOWY

z dnia 18 grudnia 1918 r.

w sprawie utworzenia straży granicznej.

Utracił moc obow. (patrz poz. 69).

Poz. 71.

DEKRET

z dnia 23 grudnia 1918 r.

w przedmiocie uzupełnienia i zmiany przepisów tymczasowych o moratorjum w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

Art. 1. Utracił moc obow. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 grudnia 1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968).

Art. 2. Zawiera zmianę tekstu art. 4 przepisów tymczasowych o moratorjum w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

(p. dekret Rady Regencyjnej z 9 lutego 1918 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorjum w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego, Dz. P. K. P. Nr. 3, poz. 3).

Poz. 72.

DEKRET

z dnia 24 grudnia 1918 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego warszawskiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 grudnia 1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968).

Poz. 73.

DEKRET

z dnia 23 grudnia 1918 r.

w przedmiocie złagodzenia niektórych kar, wymierzonych przez byłe sądy okupacyjne niemieckie.

Utr. moc obow., jako zawierający zarządzenie przejściowe.

Poz. 74.

DEKRET

z dnia 26 grudnia 1918 r.

o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego.

Uchylony na mocy art. 116 pkt. 4) ust. z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

30 grudnia Nr. 22. rok 1918.

Poz. 75.

DEKRET

w przedmiocie statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego.

Art. 1. Palestrę stanowią adwokaci i aplikanci adwokaccy.

Art. 2. Językiem urzędowym Palestry jest język polski.

Adwokaci.

Art. 3. Adwokatem może zostać obywatel Państwa Polskiego bez różnicy płci, który:

a) ukończył wydział prawny uniwersytetu krajowego,

b) odbył aplikację sądową i adwokacką w myśl przepisów niniejszej ustawy i złożył egzamin sądowy i adwokacki,

c) jest pod względem moralnym nieposzlakowanym.

Nie może być adwokatem pozbawiony własnej woli lub ograniczony w czynnościach cywilnych, upadły, skazany na karę ciężkiego więzienia, więzienia od półtora roku do lat sześciu (dom poprawy) lub za przestępstwo uwłaczające czci.

Art. 4. Adwokat winien być rzecznikiem prawa i słuszności.

Winien poświęcić się obowiązkom swym z całą gorliwością i sumiennością, mając na względzie dobro publiczne, okazywać poszanowanie i posłuch dla sądów, urzędów i organów Palestry, przestrzegać zasad koleżeństwa, strzec nawet w życiu prywatnem powagi swego stanu i zachowywać się zgodnie z wymaganiami honoru i przyzwoitości.

Art. 5. Czynności adwokata polegają na udzielaniu porad prawnych tudzież na prowadzeniu spraw klijentów i obrony ich we wszystkich instancjach sądowych i administracyjnych. Adwokat ma prawo odmówić pomocy prawnej bez podania powodu.

Art. 6. Adwokat może wykonywać swoje czynności zawodowe po złożeniu przysięgi przed dziekanem rady adwokackiej lub jego zastępcą według roty i w sposób, określony w przepisach szczegółowych.

Art. 7. Adwokat może obraną przez siebie siedzibę zmienić w okręgu tej samej izby po uprzedniem trzymiesięcznem jej zawiadomieniu, a w razie przeniesienia się do innej izby po takiemże zawiadomieniu obu izb.

Art. 8. Adwokat winien zachować tajemnicę co do wiadomości, otrzymanych z tytułu wykonywania swego zawodu, i nie może być zmuszony do ich wyjawienia przed sądem lub jakąkolwiek władzą.

Art. 9. Adwokat przy wykonywaniu swoich obowiązków korzysta z wolności słowa i pisma.

Za nadużycie tego prawa, stanowiące zniewagę stron, ich zastępców, świadków i biegłych, adwokat może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej z inicjatywy rady adwokackiej, sądu, urzędu lub osoby poszkodowanej. Osoby do sprawy nie wpływające, na czci poszkodowane, mają prawo skargi już to dyscyplinarnej, już to sądowej.

Za wszelkie inne nadużycia wolności słowa i pisma w postępowaniu sądowem odpowiada adwokat bądź dyscyplinarnie, bądź sądownie. Wszczynanie postępowania przy przestępstwach, dochodzonych z urzędu, pozostawia się inicjatywie kompletu sądzącego, pozatem oskarżycielowi prywatnemu.

Art. 10. Adwokatowi nie wolno przyjmować obrony strony lub udzielać jej porady prawnej w procesie, w którym bronił stronę przeciwną lub udzielał jej porady prawnej.

Art. 11. Z wykonywaniem zawodu adwokackiego nie wolno łączyć żadnego urzędu państwowego, prowadzenia przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, pośrednictwa interesów i wogóle zajęć, nie licujących z powołaniem adwokata. Wolno jednak łączyć z zawodem adwokackim urząd nauczyciela lub radcy prawnego.

Art. 12. Adwokat obowiązany jest w razie wydalenia się ze swojej siedziby na czas ponad dni trzydzieści, a także w razie zawieszenia go w urzędowaniu, ustanowić zastępcę w osobie adwokata innego i zawiadomić o tem radę adwokacką. W razie zaniedbania tego obowiązku rada mianuje zastępcę z urzędu.

Rada mianuje też zastępcę z urzędu w razie śmierci adwokata lub wykreślenia z listy, uwzględniając w miarę możności wnioski jego lub rodziny co do osoby zastępcy.

Art. 13. Adwokat pobiera honorarjum od klijenta zgodnie z zawartą z nim umową, a w braku umowy według taksy.

Sprawy cywilne z urzędu osób, którym przyznane zostało prawo ubogich i sprawy karne z urzędu adwokat prowadzi bezpłatnie. Wyjątki od tej zasady uchwalić może rada naczelna.

Aplikanci adwokaccy.

Art. 14. Aplikantem adwokackim może zostać, kto:

a) odbył dwuletnią aplikację sądową,

b) złożył egzamin przepisany dla aplikantów sądowych,

c) odpowiada warunkom, wymienionym w art. 3 z wyjątkiem punktu b),
d) złożył odpowiednie zaświadczenie patrona o przyjęciu go na aplikację.

Aplikacja adwokacka trwa dwa lata.

Art. 15. Aplikant adwokacki obowiązany jest pracować w kancelarji adwokata (patrona) i brać czynny udział w zajęciach praktycznych i teoretycznych, urządzanych przez miejscową radę adwokacką.

Art. 16. Aplikantowi adwokackiemu spraw samodzielnie prowadzić nie wolno. Aplikant adwokacki może stawać w sądach i urzędach jedynie na mocy specjalnego upoważnienia w każdej sprawie od adwokata i pod jego odpowiedzialnością.

W Sądzie Najwyższym zastępstwo przez aplikanta adwokackiego jest niedopuszczalne.

Art. 17. Aplikant adwokacki po ukończeniu aplikacji poddany będzie egzaminowi przed komisją według programu, ustalonego przez radę naczelną.

Czas i miejsce egzaminu oraz członków komisji egzaminacyjnej wyznaczają rady adwokackie.

Art. 18. Przechodzący do adwokatury, a odpowiadający warunkom, wymienionym w art. 3 niniejszego statutu, sędziowie i prokuratorzy wszelkich stopni, podprokuratorzy Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych, oraz, o ile odbyli czteroletnią służbę sądową, podprokuratorzy sądów okręgowych, notarjusze i pisarze hipoteczni — wolni są od aplikacji adwokackiej i egzaminu adwokackiego.

Art. 19. W razie niewykonania przez aplikanta adwokackiego obowiązków, określonych w art. 15, rada adwokacka władną jest przedłużyć aplikację na czas do lat dwóch, bądź wykreślić aplikanta z listy.

Art. 20. Aplikant adwokacki, który nie zdał egzaminu, może przystąpić do ponownego egzaminu w ciągu dwóch lat następnych. Po upływie tego czasu lub w razie ponownego niezdania egzaminu może być wykreślony z listy.

Izby i Rady adwokackie.

Art. 21. Adwokaci i aplikanci adwokaccy, mający siedzibę w okręgu jednego sądu apelacyjnego, tworzą izbę adwokacką.

W razie potrzeby rada naczelna adwokacka może utworzyć w okręgu sądu apelacyjnego kilka izb adwokackich i wyznaczyć im siedziby. Każda izba musi jednak liczyć przynajmniej pięćdziesięciu adwokatów.

Izba stanowi osobę prawną. Załatwia swe sprawy bądź bezpośrednio na zgromadzeniach walnych, bądź też przez wybraną przez siebie radę adwokacką.

Art. 22. Adwokaci, należący do składu izby adwokackiej, wybierają z pośród siebie większością głosów drogą tajnego głosowania członków rady adwokackiej w liczbie od dziewięciu do piętnastu, w ten sposób, że, gdy ilość należących do izby adwokatów przekracza pięćdziesięciu, na każdych następnych dziesięciu wybiera się po jednym członku rady, ponad dziesięciu, dopóki ich liczba nie dosięgnie piętnastu.

Równocześnie uskutecznia się wybór trzech zastępców.

Członkowie rady obierają z pośród siebie dziekana i jego zastępcę, bibljotekarza, skarbnika i sekretarza.

Wybory odbywają się corocznie w miesiącu marcu.

Mandaty trwają trzy lata. Corocznie ustępuje trzecia część członków rady: w ciągu pierwszych dwóch lat przez losowanie, a następnie według starszeństwa wyboru.

Ustępujący członkowie mogą być wybrani ponownie dopiero po upływie roku.

Nowi członkowie rady obejmują urzędowanie w dniu 1 kwietnia.

Art. 23. W razie śmierci, przedłużającej się choroby, dłuższej nieobecności lub wyjścia z Palestry członka rady, na jego miejsce wchodzi zastępca, który przy wyborach uzyskał największą liczbę głosów.

Art. 24. Rada jest przedstawicielką izby adwokackiej. Do zakresu czynności rady należy:

a) wpisywanie na listę adwokatów i aplikantów adwokackich i wykreślanie z listy, jako też wyznaczanie zastępców (art. 12);
b) czuwanie nad należytem wykonywaniem obowiązków zawodowych przez członków Palestry i nad przestrzeganiem etyki zawodowej;
c) wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad adwokatami i aplikantami adwokackimi;
d) zarządzanie funduszami izby adwokackiej;
e) kierowanie wykształceniem zawodowem i egzaminami aplikantów adwokackich;
f) zwoływanie walnych zgromadzeń izby adwokackiej i składanie na nich sprawozdań;
g) załatwianie w drodze polubownej sporów między członkami Palestry, jak również pomiędzy nimi i osobami trzeciemi;
h) określanie na żądanie adwokata lub strony honorarjum adwokackiego;
i) rozstrzyganie wniosków o zwolnieniu obrońców od zastępstwa z urzędu z powodu oczywistej bezzasadności sprawy lub z powodów innych;
j) wydawanie wszelkich opinji na żądanie rady naczelnej.

Art. 25. Dziekan reprezentuje radę adwokacką, kieruje jej czynnościami, przewodniczy na posiedzeniach, wykonywa uchwały rad.

Do dziekana należy wyznaczenie obrońców do prowadzenia z urzędu spraw osób, które zwróciły się o to do rady adwokackiej.

Art. 26. Posiedzenia rady odbywać się winny przynajmniej raz na miesiąc.

Postanowienia rady zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Do prawomocności uchwał potrzebna jest obecność dwóch trzecich ogólnej liczby członków rady.

Wszystkie orzeczenia rady i walnych zgromadzeń, wraz z odpisami protokółów, rada przesyła radzie naczelnej w ciągu dni czternastu od dnia posiedzenia.

Art. 27. W razie pociągnięcia adwokata lub aplikanta adwokackiego do odpowiedzialności karnej, rada adwokacka może na czas trwania procesu zawiesić adwokata w czynnościach, a aplikanta adwokackiego pozbawić prawa stawania w sądach i urzędach.

Wszelkie orzeczenia rady adwokackiej ulegają zaskarżeniu do rady naczelnej w ciągu dni czternastu od daty doręczenia ich wraz z motywami stronie interesowanej.

Sposób odwołania się od orzeczeń rady adwokackiej jako sądu dyscyplinarnego określa postępowanie dyscyplinarne.

Art. 28. Członkowie izby opłacają na jej potrzeby składki roczne w terminach, które określi regulamin. Wszelkie opóźnienie bez dostatecznego usprawiedliwienia pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną.

Art. 29. Przy radzie adwokackiej może być utworzony fundusz zapomogowy dla członków Palestry i ich rodzin. Odpowiednie przepisy ustali zgromadzenie walne.

Na fundusz ten wpływają wszystkie grzywny na podstawie niniejszego statutu lub regulaminu uiszczać się mające.

Art. 30. Zgromadzenie walne adwokatów izby odbywa się corocznie w miesiącu marcu; zwołuje je rada adwokacka i zawiadamia każdego adwokata, członka izby, pisemnie o terminie.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należą:

a) wybory do rady adwokackiej i do rady naczelnej,
b) uchwalanie środków na potrzeby izby, a w szczególności składek członków,
c) zatwierdzanie sprawozdań rady, a w szczególności sprawozdania kasowego,
d) rozpoznawanie wniosków rady adwokackiej i wniosków członków w sprawach, dotyczących Palestry i zarządzeń rady.

Wnioski członków winny być wnoszone do rady adwokackiej przynajmniej na ośm dni przed dniem zgromadzenia walnego. Zgromadzenie walne nadzwyczajne zwołuje rada adwokacka bądź z własnej inicjatywy, bądź na pisemne żądanie przynajmniej czwartej części adwokatów, członków izby.

Każdy adwokat obowiązany jest brać udział w zgromadzeniach izby. Nieprzybycie bez dostatecznego usprawiedliwienia się przed terminem zgromadzenia, a najdalej w ciągu dni ośmiu po dacie zgromadzenia, pociąga za sobą karę pieniężną *od dziesięciu do stu marek polskich*. Karę wymierza rada adwokacka.

Uchwały zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

Aplikanci adwokaccy mogą być obecni na zgromadzeniach izby za zezwoleniem przewodniczącego bez prawa zabierania głosu i udziału w głosowaniu.

Rada naczelna adwokacka.

Art. 31. Zwierzchnim organem Palestry jest naczelna rada adwokacka.

Do zakresu jej działania należy:

a) przedstawicielstwo interesów Palestry i czuwanie nad jej honorem i powagą;
b) wykładnia przepisów niniejszego statutu, obowiązująca izby i rady adwokackie;
c) ustalanie zasad etyki zawodowej;
d) wydawanie regulaminów dla siebie i dla izb i rad adwokackich;
e) ustalanie programu zajęć i egzaminu dla aplikantów adwokackich;
f) nadzór nad izbami i radami adwokackiemi;
g) rozpoznawanie w drodze instancji lub w drodze nadzoru uchwał i zarządzeń izb i rad adwokackich, oraz uchwał i wyroków w sprawach dyscyplinarnych;
h) przyjmowanie w poczet adwokatów i aplikantów adwokackich za zgodą Ministra Sprawiedliwości tych obywateli *Państwa Polskiego* lub państw obcych narodowości polskiej, którzy ukończyli uniwersytet zagraniczny i którzy według ustaw obcego państwa uzyskali prawo do adwokatury lub do urzędu sędziego, względnie do aplikacji sądowej lub adwokackiej;
i) prowadzenie listy adwokatów i aplikantów adwokackich i przesyłanie tej listy corocznie w kwietniu Ministrowi Sprawiedliwości wraz ze składem rad adwokackich i rady naczelnej; niezależnie od tego o każdej zmianie w ciągu roku rada naczelna bezzwłocznie zawiadamia Ministra Sprawiedliwości;
j) wydawanie opinji co do projektów ustaw, na wezwanie Ministra Sprawiedliwości, po uprzedniem zasięgnięciu opinji rad adwokackich;
k) przedstawianie Ministrowi Sprawiedliwości projektów ustaw i wniosków w zakresie sądownictwa i w sprawach Palestry.

Siedzibą rady naczelnej jest stołeczne miasto Warszawa.

Art. 32. Rada naczelna składa się z delegatów izb adwokackich. Izby adwokackie wybierają delegatów w ten sposób, że na pierwszych pięćdziesięciu członków adwokatów przypada trzech delegatów, a na każdych pięćdziesięciu następnych jeden delegat. Prócz tego każda izba wybiera po trzech delegatów zastępców.

Delegatem nie może być wybrany członek rady adwokackiej. Mandaty trwają dwa lata. Corocznie ustępuje połowa członków rady naczelnej w pierwszym roku przez losowanie, a następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujący członkowie mogą być wybrani ponownie po upływie roku.

Do prawomocności uchwał rady naczelnej potrzebna jest obecność więcej niż połowy członków.

Rada naczelna wybiera co rok z pośród siebie większością głosów drogą tajnego głosowania prezesa i jego zastępcę, sekretarza i skarbnika.

Art. 33. Rada naczelna wybiera z pośród siebie corocznie wydział wykonawczy, którego skład i zakres działania określi regulamin.

Art. 34. Rada naczelna wybiera corocznie ze swego łona sąd dyscyplinarny drugiej instancji, złożony z pięciu członków i dwóch zastępców.

Art. 35. Uchwały rady naczelnej i wydziału wykonawczego zapadają większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 36. Rada naczelna ustala swój budżet i określa udział Rad miejscowych w wydatkach.

Art. 37. W razie gdyby rada adwokacka obowiązków swoich nie wykonywała lub wykraczała przeciw ustawie, władną jest rada naczelna sprzeczne z ustawą zarządzenia lub uchwałę rady adwokackiej znieść, względnie zastosować odpowiednie środki zaradcze, a nawet rozwiązać radę adwokacką i rozpisać natychmiast nowe wybory z terminem dwutygodniowym, polecając czasowe pełnienie obowiązków rady adwokackiej wskazanym przez siebie delegatom.

Jeżeli rada naczelna nie przedsiębierze środków zaradczych, sama wykracza przeciw ustawie, lub funkcjonować przestanie, władny jest Minister Sprawiedliwości po bezskutecznem wezwaniu sprzeczne z ustawą zarządzenie lub uchwałę rady miejscowej lub rady naczelnej znieść, a Rada Ministrów na wniosek Ministra Sprawiedliwości w wyjątkowych wypadkach radę miejscową lub radę naczelną — rozwiązać, z natychmiastowem zarządzeniem nowych wyborów z terminem dwumiesięcznym, tymczasowo zaś pełnienie funkcji rady naczelnej powierzyć sądowi apelacyjnemu w Warszawie, a rady adwokackiej właściwemu sądowi okręgowemu.

Powołany w miejsce rady adwokackiej sąd okręgowy lub w miejsce rady naczelnej sąd apelacyjny stosuje analogiczne przepisy niniejszego statutu.

Przepis powyższy nie stosuje się do działalności rad w sprawach dyscyplinarnych.

Przeciwko zarządzeniom Ministra Sprawiedliwości względnie Rady Ministrów, służy radom w ciągu dni czternastu od doręczenia zawiadomienia prawo zażalenia do Sądu Najwyższego, który rozstrzyga w izbach połączonych.

Sąd dyscyplinarny i postępowanie dyscyplinarne.

Art. 38. Adwokat i aplikant adwokacki odpowiada dyscyplinarnie przed radą adwokacką za wszelkie wykroczenia przeciwko obowiązkom zawodowym, honorowi i godności stanu adwokackiego.

Odpowiedzialność sądowa, cywilna lub karna nie wyłącza odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 39. Jeżeli przeciwko adwokatowi lub aplikantowi adwokackiemu wytoczono z powodu tego samego czynu postępowanie karne, rozpoczęte postępowanie dyscyplinarne ulega wstrzymaniu, aż do prawomocnego ukończenia postępowania karnego.

Sądy i urzędy winny zawiadamiać właściwą radę adwokacką o każdym wypadku wszczęcia dochodzeń karnych przeciwko adwokatowi lub aplikantowi adwokackiemu, o zaaresztowaniu go, wreszcie o prawomocnem ukończeniu postępowania, dołączając w każdym wypadku odpis uchwały lub wyroku.

Art. 40. Rada adwokacka wszczyna postępowanie dyscyplinarne wskutek skargi osoby prywatnej, zawiadomienia sądu lub urzędu, wreszcie z inicjatywy własnej.

Postępowanie dyscyplinarne prowadzi się z urzędu i nie jest jawne. Na wniosek obwinionego może sąd dyscyplinarny zarządzić jawność rozprawy.

Art. 41. Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego właściwą jest rada adwokacka tej izby, której członkiem jest obwiniony.

Aż do ukończenia postępowania w pierwszej instancji władną jest rada naczelna z urzędu lub na wniosek stron przekazać załatwienie sprawy innej radzie adwokackiej.

Art. 42. Rada adwokacka do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego wyłania z pośród siebie sąd dyscyplinarny.

Organizację sądu dyscyplinarnego określi regulamin.

Obwinionemu równocześnie ze złożeniem wyjaśnienia (art. 46) służy prawo wyłączenia dwóch członków sądu dyscyplinarnego bez podania powodów.

Wyłoniony przez radę adwokacką sąd dyscyplinarny składa się z przewodniczącego i sześciu członków.

Przewodniczącym jest dziekan, jego zastępca lub najstarszy wiekiem członek kompletu.

Art. 43. Obowiązkiem przewodniczącego jest zwoływanie posiedzeń sądu dyscyplinarnego, kierowanie postępowaniem dyscyplinarnem i rozprawą. Winien on dbać o to, ażeby sprawy dyscyplinarne szybko, rzeczowo i wyczerpująco załatwiane były.

Dziekan składa radzie naczelnej co trzy miesiące sprawozdanie co do rozpoczętych i ukończonych dochodzeń dyscyplinarnych z podaniem nazwiska obwinionego, rodzaju wykroczenia i uchwalonych zarządzeń.

Rada naczelna władną jest w razie opieszałości przy postępowaniu dyscyplinarnem wydawać odpowiednie zarządzenia.

Art. 44. Obwiniony i skarżący są stronami w postępowaniu dyscyplinarnem.

W sprawach wszczętych przez sąd lub urząd, o ile dotyczą obowiązków adwokata lub nadużyć słowa i pisma (art. 9), oskarża prokurator właściwego sądu okręgowego.

Oskarżyciel prywatny i obwiniony mogą być zastępowani przez adwokatów.

Strony mają prawo przeglądania akt i otrzymywania z nich odpisów.

Art. 45. Z każdego posiedzenia sądu dyscyplinarnego winien być spisany protokół.

Art. 46. Skargę lub wniosek dyscyplinarny doręcza przewodniczący obwinionemu w odpisie i wzywa do złożenia wyjaśnienia na piśmie w ciągu dni czternastu. Termin ten w wypadkach wyjątkowych może być przez przewodniczącego przedłużony.

Po złożeniu wyjaśnienia lub bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu, władny jest sąd dyscyplinarny, bądź wytoczyć śledztwo dyscyplinarne, bądź wyznaczyć rozprawę.

Art. 47. Sąd dyscyplinarny, oprócz wskazanych w statucie, nie jest krępowany żadnemi innemi formami postępowania. Orzeka na podstawie swobodnej oceny dowodów i wyników rozprawy.

Art. 48. Rozprawa przed sądem dyscyplinarnym jest ustną, rozpoczyna się od relacji jednego z sędziów dyscyplinarnych.

Art. 49. Sąd dyscyplinarny ogłasza sentencję wyroku bezpośrednio po rozprawie, władny jest jednak odroczyć jej ogłoszenie, nie dłużej wszakże, jak na dni czternaście.

Wyrok winien być wyłożony na piśmie najpóźniej w ciągu dni czternastu od dnia ogłoszenia. Wyroki winny być doręczane skarżącemu i obwinionemu.

Sąd może orzec w wyroku jego publikację i określić jej sposób.

Art. 50. Kary dyscyplinarne dla adwokatów i aplikantów są:

a) przestroga,
b) napomnienie,
c) nagana,
d) zawieszenie adwokata w czynnościach zawodowych do roku, a względem aplikantów adwokackich — przedłużenie aplikacji lub zabronienie stawania w sądach i urzędach do roku,
e) wykreślenie z listy.

Sąd dyscyplinarny władny jest też orzec w wyroku skazującym utratę obieralności skazanego na członka rady adwokackiej lub naczelnej do lat trzech.

Art. 51. Skarżącemu i obwinionemu służy prawo zażalenia od wyroku w przeciągu dni czternastu od doręczenia. Prawo to przysługuje obwinionemu jeżeli skazany został na karę nagany, zawieszenia w czynnościach zawodowych, przedłużenia aplikacji lub wzbronienia stawania w sądach i urzędach, albo też w razie wykreślenia z listy, a skarżącemu w razie wyroku uwalniającego, albo skazania obwinionego na karę przestrogi, napomnienia, lub nagany.

W razie zażalenia skarżącego sprawa w całości ulega powtórnemu rozpoznaniu drugiej instancji.

Jeżeli obwiniony zmarł przed prawomocnością wyroku, służy prawo zażalenia jego wdowie, rodzicom i dzieciom.

Przeciw decyzji, orzekającej umorzenie postępowania, służy skarżącemu prawo zażalenia do drugiej instancji w ciągu dni czternastu od jej doręczenia.

Postępowanie incydentalne w toku postępowania nie ulega oddzielnemu zaskarżeniu.

Art. 52. Drugą instancję w sprawach dyscyplinarnych, dotyczących wyłącznie honoru i godności stanu adwokackiego, stanowi wyłoniony przez radę naczelną sąd dyscyplinarny (art. 34), którego organizację określi regulamin.

Art. 53. Jako druga instancja w sprawach, dotyczących obowiązków adwokata lub nadużyć pisma i słowa (art. 9), utworzony będzie przy Sądzie Najwyższym senat dla spraw dyscyplinarnych adwokackich, złożony z przewodniczącego i pięciu członków.

Na przewodniczącego i dwóch członków powołani będą przez uchwałę połączonych izb Sądu Najwyższego sędziowie tegoż sądu, trzech pozostałych członków i trzech zastępców wybiera corocznie w maju rada naczelna adwokacka z pośród siebie.

W postępowaniu przed tą instancją bierze udział prokurator Sądu Najwyższego.

Art. 54. Spory o właściwość pomiędzy radą naczelną a senatem dla spraw dyscyplinarnych przy Sądzie Najwyższym (art. 53) rozstrzyga Sąd Najwyższy w izbach połączonych.

Art. 55. Urząd adwokatów — sędziów dyscyplinarnych jest honorowy.

Art. 56. Orzeczenia sądu dyscyplinarnego pierwszej i drugiej instancji zapadają większością głosów. W razie równości głosów przeważa zdanie przewodniczącego.

Jeżeli zdania tak się podzieliły, że głos przewodniczącego przeważyć nie może, przewagę ma to ze zdań, mających jednakową liczbę głosów, które jest najwzględniejsze dla obwinionego.

Wykreślenie z listy może być orzeczone w pierwszej instancji najmniej pięcioma, a w drugiej instancji najmniej czterema głosami. Narada i głosowanie sądu odbywa się w nieobecności stron.

Art. 57. Koszta postępowania dyscyplinarnego ostatecznie ponosi obwiniony, skazany prawomocnie, a sposobem zaliczki rada adwokacka tej izby, której obwiniony jest członkiem. W razie wyroku uwalniającego lub niemożności ściągnięcia kosztów ponosi je rada adwokacka w całości.

Art. 58. Rada adwokacka prowadzi rejestr kar dyscyplinarnych.

Karę ostrzeżenia, napomnienia i nagany może rada adwokacka wykreślić z rejestru po latach trzech, jeżeli skazany przez ten czas zachowywał się nienagannie.

Art. 59. Sąd dyscyplinarny orzeka według uznania, czy i pod jakiemi warunkami dopuszczalne jest wznowienie ukończonego postępowania.

Przepisy przechodnie.

Art. 1. Statut niniejszy obowiązuje aż do ustawodawczego uregulowania organizacji adwokatury na całym obszarze Państwa Polskiego tylko na ziemiach polskich dawnego zaboru rosyjskiego.

Art. 2. Adwokaci przysięgli, którzy byli wpisani do list w chwili okupacji danego obszaru kraju, oraz którzy zostali do list wciągnięci przez sądy polskie, są adwokatami w rozumieniu ustawy, a pomocnicy adwokatów przysięgłych aplikantami adwokackimi.

Art. 3. Minister Sprawiedliwości ustanowi w drodze rozporządzenia osobne komisje organizacyjne z pośród adwokatów dla każdego okręgu sądu apelacyjnego. Wyznaczenie członków komisji z pośród adwokatury warszawskiej nastąpi w porozumieniu z delegacją tej adwokatury.

Każda komisja organizacyjna ustala pierwszą listę adwokatów i aplikantów adwokackich na podstawie pisemnego zgłoszenia każdego z nich i zwoła walne zgromadzenie utworzonych w ten sposób izb adwokackich celem wyboru rad adwokackich i rady naczelnej. Od uchwał komisji, dotyczących wpisania na listę adwokatów i aplikantów adwokackich, służy interesowanemu prawo zażalenia do rady naczelnej. Z chwilą wyboru rady naczelnej i rad adwokackich komisje organizacyjne przestają istnieć.

Osoby, które przed wejściem w życie niniejszego statutu były adwokatami przysięgłymi lub pomocnikami adwokatów przysięgłych w myśl art. 1 niniejszych przepisów przechodnich, a które z powodu nieobecności lub innych powodów nie zostały wpisane na pierwszą listę adwokatów i aplikantów adwokackich, mogą być na te listy wciągnięte później przez radę adwokacką, o ile odpowiadają warunkom art. 3 lit. c i ust. 2 statutu.

Niezależnie od daty objęcia urzędowania przez pierwsze rady adwokackie i radę naczelną, pierwszy rok urzędowania ich skończy się w dniu pierwszego kwietnia roku następnego.

Art. 4. Sprawy dyscyplinarne, rozpoczęte w sądach w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, przekazane będą właściwym radom adwokackim, względnie radzie naczelnej.

Art. 5. Pomocnicy adwokatów przysięgłych lub aplikanci sądowi, którzy w dniu wejścia w życie niniejszego statutu ukończyli pięcioletnią aplikację, mogą być zapisani na listę adwokatów w myśl dotychczasowych przepisów przez radę adwokacką.

Art. 6. Pomocnicy adwokatów przysięgłych lub aplikanci sądowi, którzy rozpoczęli aplikację przed 1 stycznia 1918 r., a nie ukończyli pięciolecia, mogą być zapisani na listę adwokatów po odbyciu łącznej czteroletniej aplikacji sądowej lub adwokackiej i złożeniu egzaminu adwokackiego, zwolnieni są natomiast od dwuletniej obowiązkowej aplikacji sądowej i egzaminu sądowego.

Art. 7. Do pomocników adwokatów przysięgłych, którzy rozpoczęli aplikację po 1 stycznia 1918 r., lecz przed wejściem w życie niniejszego statutu, stosują się w całości przepisy tegoż statutu, z zaliczeniem odbytej aplikacji adwokackiej do ogólnej czteroletniej.

Art. 8. Przechodzący do adwokatury, a odpowiadający warunkom, wymienionym w art. 3 niniejszego statutu, radcy, obrońcy i asesorowie b. prokuratorji Królestwa Polskiego, wolni są od aplikacji adwokackiej i egzaminu adwokackiego, o ile odbyli czteroletnią służbę.

Art. 9. Wszystkie przepisy sprzeczne z niniejszą ustawą tracą moc obowiązującą.

Art. 10. Ustawa niniejsza otrzymuje moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1919 roku.

Dan w Warszawie, dnia 24 grudnia 1918 r.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 23 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 416) rozciągnięto dekret powyższy na ziemie wschodnie;
rozporządzeniem Rady Ministrów z 23 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 417) — na ziemię wileńską.

---

31 grudnia Nr. 23. rok 1918.

Poz. 76.

DEKRET

z dnia 31 grudnia 1918 r.

w przedmiocie objęcia zarządu wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austrjackim.

Pominięto, jako zawierający przepis przejściowy.

DZIENNIK PRAW
PAŃSTWA POLSKIEGO

i

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

r. 1919.

Dziennik Praw Państwa Polskiego.

3 stycznia Nr. 1. rok 1919.

Poz. 77.

DEKRET

w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Białej gub. Siedleckiej.

Na wniosek Rady Ministrów postanawiam:

1) utworzyć sąd okręgowy w Białej, *gub Siedleckiej,*

2) do właściwości terytorjalnej sądu okręgowego w Białej zaliczyć powiaty: Bialski, Radzyński, Konstantynowski i Włodawski, *gub. Siedleckiej.*

Termin utworzenia sądu określi i przepisy wykonawcze wyda Rada Ministrów.

Dan w Warszawie, dnia 24 grudnia 1918 r.

Poz. 78.

DEKRET

z dnia 24 grudnia 1918 r.

o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych.

Uchylony na mocy art. 6 ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych (Dz. P. P. P. Nr. 39 poz. 282).

Poz. 79.

DEKRET

z dnia 2 stycznia 1919 r.

o wprowadzeniu stanu wyjątkowego.

Uchylony na mocy art. 9 ustawy z dn. 25 lipca 1919 r w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny. (Dz. P. P. P. Nr. 61 poz. 364).

Poz. 80.

DEKRET

o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych.

Art. 1. Minister Spraw Wewnętrznych czuwa nad utrzymaniem ładu i porządku w Państwie. W wypadkach szczególnych, gdy porządek publiczny okaże się niedostatecznie zabezpieczony przez podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych organy, może być użyte wojsko.

Art. 2. We wskazanych w art. 1 wypadkach występuje wojsko na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych, który uprawnienia swe w tym względzie przelać może na podwładne sobie organy za wiedzą Rady Ministrów.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Spraw Wojskowych wypracują szczegółowe przepisy, określające sposób użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego i przedłożą je do zatwierdzenia Rady Ministrów.

Art. 4. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem dzisiejszym.

Dan w Warszawie, dnia 2 stycznia 1919 roku.

P. art. 7 rozp. Rady Ministrów z dn. 13 listop. 1919 r. do ustawy tymczasowej o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 490).

Poz. 81.

DEKRET

w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej części czwartej Kodeksu Karnego z r. 1903.

Art. 1. Z chwilą ogłoszenia niniejszego dekretu w Dzienniku Praw zyskują moc obowiązującą przepisy art. 108 — 119 części czwartej Kodeksu Karnego z r. 1903.

Art. 2. W związku z przepisem artykułu poprzedniego i w myśl art. 28 przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego z 7-go sierpnia 1917 roku Nr. 1 Dz. Urz. D. S. T. R. S. wyrazy „Rosja" i „rosyjski" zastąpić należy wyrazami „Polska" i „polski".

Art. 3. Równocześnie wchodzą w życie w odniesieniu do tych przepisów Kodeksu Karnego, które mają moc obowiązującą, artykuły: 11, 163, 164, część 2 art. 166, część 3 art. 168, część 4 art. 173, część 2 i 3 art. 643, część 4 art. 644, część 4 art. 645, część 3 art. 652 Kodeksu Karnego.

Art. 4. W części 2 art. 53 K. K. po wyrazach „przewidziane w art." dodać należy „108, 110".

Dan w Warszawie, dnia 2 stycznia 1919 r.

7 stycznia **Nr. 2.** rok 1919.

Poz. 82.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 stycznia 1919 r.

w przedmiocie wprowadzenia stanu wyjątkowego w st. m. Warszawie i w pow. Warszawskim.

Utraciło moc obowiązującą z dn. 7 kwietnia. 1919 r.

8 stycznia **Nr. 3.** rok 1919.

Poz. 83.

DEKRET

z dnia 24 grudnia 1918 r.

w przedmiocie wyborów sędziów handlowych.

Uchylony uchwałą Sejmu z dn. 31 lipca 1919 r. w sprawie uchylenia mocy dekretu z dn. 24 grudnia 1918 r. w przedmiocie wyborów sędziów handlowych (Dz. P. P. P. Nr. 88 poz. 482).

Poz. 84.

DEKRET

z dnia 30 grudnia 1918 r.

o utworzeniu Państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników.

Uchylony na mocy art. 3 ustawy z dn. 4 listopada 1920 r. w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej migracji ludności (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 707).

Poz. 85.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 22 grudnia 1918 r.

w przedmiocie utworzenia Komisji Ziemskich Okręgowych.

Uchylone na mocy art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 października 1920 r. w przedmiocie utworzenia Okręgowych Urzędów Ziemskich na ziemiach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 685).

Poz. 86.

POSTANOWIENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 30 grudnia 1918 r.
w przedmiocie ochrony i użytkowania lasów.

Uchylone rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 20 lutego 1922 r. w przedmiocie uchylenia postanowienia Rady Ministrów z dn. 30 grudnia 1918 r. w przedmiocie ochrony i użytkowania lasów (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 125).

Poz. 87.

ROZPORZĄDZENIE SZCZEGÓŁOWE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o zastosowaniu w przemyśle cukrowniczym Dekretu z dn. 23 listopada 1918 r. o 8-mio godzinnym dniu pracy.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (P. dekret z dn. 23 listopada 1918 r. o 8 godz. dniu pracy — Dz. P. P. P. Nr. 17, poz. 42).

Poz. 88.

DEKRET

o stowarzyszeniach.

Wobec konieczności natychmiastowego uregulowania sprawy rejestracji stowarzyszeń i związków zarządzam co następuje:

Art. 1. Utracił moc obowiązującą (Patrz art. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie przepisów wykonawczych do tego dekretu Dz. U. R. P. Nr. 19/20 r. poz. 100 i § 1 rozporządzenia tegoż Ministra z dn. 28 sierpnia 1926 r. w sprawie uzupełnienia przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 544).

Art. 2. Do czasu wydania w drodze ustawodawczej prawa o stowarzyszeniach i związkach, *Ministerstwo Spraw Wewnętrznych* kierować się będzie przepisami tymczasowemi z 4/17 marca 1906 r. ze zmianami, wynikającemi z niniejszego dekretu.

Art. 3. Uchyla się moc obowiązującą artykułów 13, 14, 15, 16, 37, 38, 39, 40 przepisów tymczasowych z dnia 4/17 marca 1906 r.

Uchylone są nadto art. 9, 10, 11 i 12 przepisów tymczasowych z dn. 4/17 marca 1906 r. (patrz art. 2 ustawy z dnia 3 grudnia 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o pracowniczych związkach zawodowych względnie o stowarzyszeniach i związkach, a mianowicie postanowień, dotyczących zrzeszania się pracowników państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1012).

Art. 4. Podania o wciągnięcie do rejestru stowarzyszeń i związków mogą być składane *bądź bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*, bądź do miejscowych państwowych urzędów administracyjnych, które to urzędy winny złożone podania bez zwłoki przedkładać *Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.*

Patrz art. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dn. 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 100) oraz § 1 rozporządzenia tegoż Ministra z dn. 28 sierpnia 1926 r. w sprawie uzupełnienia powyższych przepisów (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 544).

Art. 5. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 6. Upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do przekazywania według swego uznania prawa rejestracji stowarzyszeń i związków miejscowym władzom administracyjnym.

Art. 7. Przepisy sprzeczne z niniejszym dekretem tracą moc obowiązującą.

Art. 8. Minister Spraw Wewnętrznych wyda przepisy wykonawcze do niniejszego dekretu.

Dan w Warszawie, dnia 3 stycznia 1919 r.

10 stycznia Nr. 4. rok 1919.

Poz. 89.

DEKRET
z dnia 31 grudnia 1918 r.
w przedmiocie upoważnienia Dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 500.000.000 marek polskich.

Utracił moc obowiązującą (P. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351) w związku z obwieszczeniem Ministra Skarbu z dn. 15 kwietnia 1924 r. w przedmiocie rozpoczęcia czynności przez Bank Polski (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360).

13 stycznia Nr. 5. rok 1919.

Poz. 90.

DEKRET TYMCZASOWY
z dnia 3 stycznia 1919 r.
o urządzeniu i działalności inspekcji pracy.

Uchylony na mocy art. 37 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 lipca 1927 r o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 590).

Poz. 91.

PRZEPISY TYMCZASOWE

z dnia 3 stycznia 1919 r.

o wynagrodzeniu urzędników inspekcji pracy.

Utraciły moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych, załącznik Nr. 13 — Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 631).

Poz. 92.

DEKRET

w przedmiocie wyłączenia z kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych służby weterynaryjnej i przekazania tejże służby kompetencji Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 1. Z zakresu kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych, określonego w art. 24 dekretu Rady Regencyjnej o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych w Królestwie Polskiem z dn. 3 stycznia 1918 r., wyłącza się służbę weterynaryjną. Równocześnie służba ta zostaje przekazana kompetencji Ministra Rolnictwa i *Dóbr Państwowych.*

Art. 2. Wykonanie niniejszego dekretu powierza się Ministrowi Rolnictwa i *Dóbr Państwowych,* który w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i *Ministrem Zdrowia Publicznego* wyda konieczne zarządzenia przejściowe.

Dan w Warszawie, d. 31 grudnia 1918 r.

P. rozp. Prezyd. Rzecz. z 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337), oraz rozp. Prez. Rzecz. z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Min. Zdrowia Publ. (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Poz. 93.

DEKRET

o zatwierdzaniu projektów pomników ze stanowiska artystycznego.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię co następuje:

Art. 1. Osoby i wszelkiego rodzaju instytucje publiczne i prywatne, nie wyłączając urzędów państwowych, zamierzające w miejscu publicznem wnieść pomnik, posąg, figurę lub wmurować albo zawiesić tablicę pamiątkową, winny uprzednio przedstawić projekt *Ministrowi Sztuki i Kultury* do zatwierdzenia ze stanowska artystycznego.

Art. 2. Przedstawiane *Ministrowi Sztuki i Kultury* projekty składać się winny z rzutów rysunkowych, dostatecznie wyjaśniających pomysł

i szczegóły wykonania, oraz z fotografji i modeli plastycznych w razie zastosowania rzeźby plastycznej.

Do składanych projektów winny być dołączone dane rysunkowe i fotograficzne, dostatecznie wyświetlające związek projektowanego pomnika z otoczeniem.

Art. 3. Większe naprawy i przebudowy pomników, posągów, figur i tablic pamiątkowych ulegają przepisom artykułów powyższych.

Art. 4. Pomniki, figury i posągi, wzniesione wbrew przepisom niniejszym, lub wmurowane albo zawieszone wbrew tym przepisom tablice pamiątkowe mogą być z rozporządzenia *Ministra Sztuki i Kultury* usunięte.

Art. 5. Do uzyskania zezwolenia na wzniesienie pomników, o których mowa w przepisach niniejszych, potrzebne jest również zatwierdzenie projektów tychże pomników przez *Ministra Sztuki i Kultury* ze stanowiska artystycznego. Zatwierdzenie to winno nastąpić najwyżej w ciągu miesiąca od daty złożenia projektu.

Art. 6. Przepisy niniejsze nie rozciągają się na pomniki, figury, posągi i tablice pamiątkowe, umieszczane na cmentarzach i wewnątrz świątyń przez osoby prywatne z ich własnych funduszów dla utrwalenia pamięci fundatorów lub ich najbliższej rodziny, jak również na przedmioty podobne, poświęcone wyłącznie celom kultu religijnego, oraz na figury, posągi i tablice, stanowiące ornament budynku, którego projekt został wraz z ornamentem przez władze budowlane zatwierdzony.

Art. 7. Winni przekroczenia przepisów niniejszych ulegną karze aresztu do 3-ch miesięcy lub grzywny do *3.000 mk.*

Art. 8. Wykonanie niniejszego dekretu poleca się *Ministrowi Sztuki i Kultury* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dnia 3 stycznia 1919 r.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 27 października 1921 r. rozciągnięty na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 672), — z dn. 20 lutego 1922 r. na b. dzielnicę pruską (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 123). — Wobec zniesienia Ministerstwa Sztuki i Kultury na mocy ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. uprawnienia wyszczególnione w dekrecie należą do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 128).

Poz. 94.

DEKRET

z dnia 7 stycznia 1919 r.

w przedmiocie mianowania pierwszego składu profesorów w Uniwersytecie Warszawskim.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 114 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 494).

Poz. 95.

DEKRET

z dnia 8 stycznia 1919 r.

w przedmiocie mianowania pierwszego składu profesorów w Politechnice Warszawskiej.

Utracił moc obowiązującą (p. poz. 94).

Poz. 96.

DEKRET

o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię:

Art. 1. Winny przeszkodzenia wyborcy zapomocą gwałtu na osobie, groźby karalnej, podstępu, nadużycia władzy lub uniemożliwienia styczności z odpowiedniemi osobami w urzeczywistnieniu prawa wolnego wyboru do Sejmu ulegnie karze:

więzienia do roku jednego.

Jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez kilka osób lub przez urzędnika podczas wykonywania obowiązków służbowych, dotyczących nadzoru nad prawidłowością wyborów, winny ulegnie karze:

więzienia na czas od roku jednego do lat 3-ch (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Względem winnego urzędnika sąd mocen będzie zastosować część 3-cią art. 65 K. K.

Art. 2. Winny podburzania do przeciwdziałania wyborom do Sejmu ulegnie karze:

więzienia do roku jednego.

Art. 3. Winny nakłonienia wyborcy zapomocą poczęstunku, daru, obietnicy korzyści osobistej lub podstępu do głosowania przy wyborach do Sejmu na rzecz nakłaniającego lub wskazanej przezeń osoby ulegnie karze:

więzienia do roku jednego.

Usiłowanie będzie karane.

Tej samej karze ulegnie wyborca, który zgodził się za poczęstunek, dar lub korzyść osobistą głosować na rzecz wskazanej mu osoby.

Art. 4. Winny przeszkodzenia czynnościom zebrań przedwyborczych lub komisyj wyborczych do Sejmu zapomocą gwałtu na osobie, groźby karalnej, podstępu, nadużycia władzy, uszkodzenia lokalu, przeznaczanego na zebranie lub sztucznego zanieczyszczenia powietrza, jeśli ustawa nie przewiduje kary cięższej, ulegnie karze:

więzienia na czas od roku jednego do lat 3-ch (dom poprawy).

Jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez kilka osób uzbrojonych, to winni ulegną karze:

więzienia na czas od lat 3-ch do 6-ciu (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Art. 5. Winny wzięcia udziału w wyborach do Sejmu z wiedzą, że prawa do tego nie posiada, ulegnie karze:

aresztu.

Tej samej karze ulegnie wyborca, winny głosowania więcej niż raz jeden lub też poza swoim obwodem.

Art. 6. Winny nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów wyborczych do Sejmu ulegnie karze:

więzienia na czas od roku jednego do lat 3-ch (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Art. 7. Winny ukrycia, uszkodzenia, sfałszowania list, protokółów lub innych dokumentów, dotyczących wyborów, ulegnie karze:

więzienia na czas od roku jednego do lat 3-ch (dom poprawy).

Jeśli przestępstwo zostało spełnione przez kilka osób uzbrojonych, to winni ulegną karze:

więzienia na czas od lat 3-ch do 6-ciu (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Art. 8. Winny niedopuszczenia posła do Sejmu — zapomocą gwałtu na osobie, groźby karalnej, podstępu lub nadużycia władzy — do wykonania obowiązków, związanych z jego mandatem, ulegnie karze:

więzienia na czas od lat 3-ch do 6-ciu (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Art. 9. Winny przeszkodzenia czynnościom Sejmu zapomocą gwałtu na osobie, groźby karalnej, podstępu, uszkodzenia lokalu Sejmu albo sztucznego zanieczyszczenia powietrza w tym lokalu ulegnie karze:

więzienia na czas od lat 3-ch do 6-ciu (dom poprawy).

Usiłowanie będzie karane.

Jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez kilka osób uzbrojonych, to winni ulegną karze:

ciężkiego więzienia na czas od lat 8-miu do lat 10-ciu.

Art. 10. Winni wymienionych przekroczeń sądzeni będą zgodnie z przepisami Ustawy Postępowania Karnego.

Dan w Warszawie, dnia 8 stycznia 1919 r.

P. art. 13 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 591).

Poz. 97.

DEKRET

z dnia 11 stycznia 1919 r.

o nadaniu praw wyborczych obywatelom, którzy po dniu 5 grudnia 1918 r. powrócili do Kraju.

Uchylony na mocy art. 116 punkt 5 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

Poz. 98.

DEKRET

z dnia 9 stycznia 1919 r.

o organizacji policji komunalnej.

Uchylony na mocy art. 1 przepisów przejściowych do ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. P. P. P. Nr. 61 poz. 363).

Poz. 99.

DEKRET

z dnia 11 stycznia 1919 r.

w przedmiocie umów, zawartych przez b. władze okupacyjne co do majątku państwowego.

Wygasł, jako przepis przejściowy.

Poz. 100.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 28 grudnia 1918 r.

Ministerstwa Skarbu w przedmiocie norm zastawowych dla polskich papierów procentowych i banknotów rosyjskich.

Utraciło moc obowiązującą wskutek wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. P. P. P. Nr. 19 poz. 56).

15 stycznia **Nr. 6.** rok 1919.

Poz. 101.

DEKRET

z dnia 14 stycznia 1919 r.

o przedłużeniu terminu wyborów do Sejmu Ustawodawczego w drugim okręgu wyborczym.

Wygasł, jako przepis przejściowy z dn. 16 lutego 1919 r.

Poz. 102.

DEKRET

z dnia 14 stycznia 1919 r.

o przedłużeniu terminu wyborów do Sejmu Ustawodawczego w dwudziestym okręgu wyborczym.

Wygasł, jako przepis przejściowy z dn. 9 marca 1919 r.

Poz. 103.

DEKRET

w przedmiocie kar za przechowywanie lub użycie broni palnej i materjałów wybuchowych w miejscowości, ogłoszonej w stanie wyjątkowym.

Uchylony na mocy art. 73 ustawy z dn. 25 lutego 1921 r. w przedmiocie zmian w ustawodawstwie karnem, obowiązującem w b. zaborze rosyjskim (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 169).

18 stycznia **Nr. 7.** rok 1919.

Poz. 104.

DEKRET

z dn. 9 stycznia 1919 r.

w przedmiocie przepisów skarbowych dla obszarów Polski, które podlegały władzy b. cesarsko-niemieckiego naczelnego dowódcy na Wschodzie.

Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych — Dz. P. P. P. Nr 65 poz. 391).

Poz. 105.

DEKRET

z dn. 7 stycznia 1919 r.

w przedmiocie opłat skarbowych od umów ubezpieczenia.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 17 ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od ubezpieczeń — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 509).

Poz. 106.

STATUT KOMISJI RZĄDZĄCEJ

z dn. 10 stycznia 1919 r.

dla Galicji i Śląska Cieszyńskiego oraz Górnej Orawy i Spiszu.

Utracił moc obowiązującą jako wycofany przez Rząd z Sejmu (P. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 7 marca 1919 r. w przedmiocie administracji państwowej w Galicji — Dz. P. P. P. Nr. 24 poz. 240).

Poz. 107.

DEKRET.

Uznając konieczność przywrócenia mocy obowiązującej artykułom 99 — 102 Kodeksu Karnego z 1903 roku, uchylonym przez przepisy przechodnie przy wprowadzeniu sądownictwa polskiego na skutek pozostawania kraju pod okupacją, postanawiam niniejszem, że artykuły wymienione odzyskują moc obowiązującą w brzmieniu następującem:

Art. 99. Winny zamachu na życie, zdrowie lub wolność osoby, piastującej Najwyższą Władzę Państwową w Polsce, ulegnie

karze ciężkiego więzienia bezterminowego.

Art. 100. Winny zamachu na ustalony w drodze praw zasadniczych ustrój państwowy Polski albo na całość jej terytorjum państwowego ulegnie

karze ciężkiego więzienia bezterminowego.

Jeżeli zamach taki ujawniony był odrazu i został stłumiony bez użycia środków nadzwyczajnych, winny ulegnie

zamknięciu w ciężkiem więzieniu do lat 15.

Jeżeli celem zamachu było usunięcie przemocą członków sprawującego władzę rządu i zastąpienie ich przez inne osoby, wszakże bez zmiany zasadniczego ustroju państwowego w Polsce, winny ulegnie

zamknięciu w ciężkiem więzieniu na czas od lat 10 do 15.

Przez zamach rozumiane będzie zarówno dokonanie jednej z powyższych zbrodni, jak jej usiłowanie.

Art. 101. Winny przygotowania do zbrodni, przewidzianej w art. 100, ulegnie

zamknięciu w ciężkiem więzieniu do lat 10.

Jeżeli winny posiadał przytem skład broni lub materjałów wybuchowych, ulegnie

zamknięciu w ciężkiem więzieniu do lat 15.

Art. 102. Winny udziału w spisku, zawiązanym dla dokonania zbrodni, przewidzianej w art. 100, ulegnie karze

ciężkiego więzienia do lat 8.

Jeżeli spiskowi rozporządzali składem broni lub materjałów wybuchowych, winni ulegną karze

ciężkiego więzienia bez terminu.

Winny namawiania do spisku, mającego na celu zbrodnię, przewidzianą w 99 lub 100 artykule, jeśli spisek ten nie został zawiązany ulegnie karze:

w stosunku do zbrodni, przewidzianej w art. 100, — zamknięciu w ciężkiem więzieniu do lat 4;

w stosunku do zbrodni, przewidzianej w art. 99, — zamknięciu w ciężkiem więzieniu do lat 8.

Art. 15 przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego otrzymuje brzmienie następujące:

(Uwzględniono w tekście przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego, patrz Dz. U. D. S. T. R. S. Nr. 1 poz. 6 art. 15 z 1917 r.).

Dan w Warszawie, dnia 11 stycznia 1919 r.

Poz. 108.

DEKRET

z dn. 11 stycznia 1919 r.

w sprawie utworzenia Państwowej Rady Aprowizacyjnej.

Utracił moc obowiązującą (patrz rozporządzenie Ministra Aprowizacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dn. 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 794) oraz ustawę z dn. 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie przekazania czynności Ministerstwa Aprowizacji — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz 774).

Poz. 109.

DEKRET

z dn. 11 stycznia 1919 r.

w sprawie utworzenia Urzędu walki z lichwą i spekulacją przy Ministerstwie Aprowizacji.

Uchylony na mocy art. 54 ustawy z dn. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 449).

Poz. 110.

PRZEPISY

z dn. 11 stycznia 1919 r.

o ustanowieniu państwowego nadzoru mieszkaniowego.

Utraciły moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Poz. 111.

DEKRET

z dn. 15 stycznia 1919 r.

w sprawie częściowego poboru.

Utracił moc obowiązującą jako zawierający przepisy przejściowe.

Poz. 112.

PRZEPISY WYKONAWCZE

do dekretu Naczelnika Państwa w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Białej, gub. Siedleckiej.

Na zasadzie ustępu 2-go dekretu Naczelnika Państwa z d. 24 grudnia 1918 roku w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Białej, Rada Ministrów stanowi co następuje:

Art. 1. Sąd okręgowy w Białej będzie otwarty w dniu 19 stycznia 1919 roku i należeć będzie do okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie.

Art. 2. Pominięto, ponieważ kwestji ilości i podziału etatów, objęte tym artykułem, ustalane były następnie w poszczególnych preliminarzach budżetowych.

Warszawa, dn. 15 stycznia 1919 r.

Poz. 113.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 10 stycznia 1919 r.

w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu o stowarzyszeniach z dnia 3 stycznia 1919 r.

Uchylone art. 7 rozporządzenia tegoż Ministra w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dn. 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 19/20 r. poz. 100).

25 stycznia Nr. 8. rok 1919.

Poz. 114.

DEKRET

z dnia 11 stycznia 1919 r.

w sprawie utworzenia tymczasowych Rad aprowizacyjnych.

Utracił moc obowiązującą jako zawierający przepisy przejściowe.

Poz. 115.

DEKRET

w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Suwałkach.

Na wiosek Rady Ministrów postanawiam:

1) utworzyć sąd okręgowy w Suwałkach,

2) do właściwości terytorjalnej sądu okręgowego w Suwałkach zaliczyć powiaty: Suwalski, *Sejneński* i Augustowski *gub. Suwalskiej.*

Termin utworzenia sądu określi i przepisy wykonawcze wyda Rada Ministrów.

Dan w Warszawie, d. 16 stycznia 1919 r.

Obecnie do właściwości terytorjalnej sądu okręgowego w Suwałkach należą powiaty: augustowski i suwalski.

Poz. 116.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

o ochronie lokatorów i zapobieganiu brakowi mieszkań.

Utracił moc obowiązującą, jako uchylony w części przez art. 27 ustawy o ochronie lokatorów z dn. 28 czerwca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 52, poz. 335), w części zaś przez art. 22 ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264) oraz z powodu wygaśnięcia tej ostatniej ustawy z dn. 25 maja 1923 r.

Poz. 117.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

w przedmiocie organizacji urzędów ochrony lasów.

Uchylony na mocy art. 60 punkt b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, nie stanowiących własności Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 504).

Poz. 118.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

o utworzeniu Ministerstwa Robót Publicznych.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 5 ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych — Dz. P. P. P. Nr. 39 poz. 283).

Poz. 119.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

w sprawie niektórych zmian w tymczasowej ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej (dekret Rady Regencyjnej z dnia 27 października 1918 r. — Dz. Praw Nr. 13, poz. 28).

Uchylony na mocy art. 114 punkt 2 ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 609).

Poz. 120.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

o powołaniu do służby czynnej wojskowej lekarzy w wieku do 35 lat.

Utracił moc obowiązującą jako zawierający zarządzenie przejściowe.

29 stycznia **Nr. 9.** rok 1919.

Poz. 121.

DEKRET

z dn. 16 stycznia 1919 r.

w przedmiocie zawieszenia biegu terminów i przedawnień.

Utracił moc obowiązującą, jako wydany na okres przejściowy.

Poz. 122.

DEKRET

z dnia 11 stycznia 1919 r.

o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272).

Poz. 123.

DEKRET

o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji.

Art. 1. Prawo nabywania, przechowywania i używania wszelkiego rodzaju broni palnej, karabinów maszynowych, armat, zarówno ich części składowych i przyborów, wszelkiego rodzaju amunicji, nabojów, pocisków, do tego rodzaju broni używanych, bomb i granatów ręcznych i materjałów wybuchowych do ich wyrobu przeznaczonych — przysługuje władzom wojskowym, milicji ludowej, policji komunalnej oraz tym organizacjom i osobom cywilnym, które posiadają pozwolenie odpowiedniej władzy państwowej.

Art. 2. Minister Spraw Wewnętrznych lub organy przez niego upoważnione w porozumieniu z dowódcą właściwego okręgu generalnego wojskowego może osobom cywilnym zezwalać w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, dla celów technicznych i handlowych na nabywanie, przechowywanie, użytkowanie i sprzedaż broni oraz materjałów wybuchowych.

Art. 3. Pozwolenia na posiadanie broni myśliwskiej lub palnej krótkiej dla obrony osobistej wydawane są przez Ministra Spraw Wewnętrznych lub organy przez niego upoważnione.

Art. 4. Wszelkie pozwolenia na prawo posiadania przedmiotów i materjałów, wyszczególnionych w art. 1, udzielone w trybie niezgodnym z powyższemi przepisami, niniejszym dekretem zostają unieważnione.

Art. 5. Winni przekroczenia przepisów, zawartych w niniejszym dekrecie, ulegną następującym karom:

a) za posiadanie broni wojskowej lub materjałów i przedmiotów służących do użytku wojskowego — zamknięcia w więzieniu do 1 roku lub grzywny *do 5.000 marek*,

b) za posiadanie broni myśliwskiej lub krótkiej palnej — aresztu do 3 miesięcy lub grzywny *do 3.000 marek*.

Broń i materjały wojskowe ulegają konfiskacie.

Dochodzenie i orzekanie należy do władz administracyjnych.

Zamiast kary więzienia stosuje się obecnie areszt. Patrz art. 64 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R .P. Nr. 38 poz. 365).

Art. 6. Odpowiedzialność za przekroczenie niniejszych przepisów w miejscowościach, ogłoszonych za będące w stanie wyjątkowym, określa osobny dekret.

Art. 7. Dekret niniejszy zyskuje moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia go w Dzienniku Praw Państwa i podlega wykonaniu Ministra Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dnia 25 stycznia 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 5 sierpnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 472), — z dn. 25 lipca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 576).

31 stycznia **Nr. 10.** rok 1919.

Poz. 124.

DEKRET

z dnia 27 stycznia 1919 r.

w przedmiocie sekwestru surowców, półfabrykatów i towarów.

Utracił moc obowiązującą, jako wydany na okres przejściowy.

Poz. 125.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1919 r.

w przedmiocie przeniesienia siedziby Komisji Ziemskiej Okręgowej z Łodzi do Piotrkowa.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 13 i 16 ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 461, oraz art. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 października 1920 r. w przedmiocie utworzenia Okręgowych Urzędów Ziemskich na ziemiach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego — Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 685).

Poz. 126.

DEKRET

z dnia 29 stycznia 1919 r.

w sprawie odpowiedzialności za niedostarczanie ziemiopłodów w terminach przepisanych.

Utracił moc obowiązującą w dniu 15 lipca 1921 r. (patrz ustawę z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

4 lutego **Nr. 11.** rok 1919.

Poz. 127.

DEKRET

o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię:

Art. 1. W celu ułatwienia wyszukiwania pracy oraz w celu opieki nad wychodźcami polskimi tworzą się państwowe urzędy pośrednictwa

pracy i opieki nad wychodźcami, które podlegają Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej. Urzędy te powstać mają zależnie od decyzji Ministra Pracy i Opieki Społecznej w miastach powiatowych, punktach pogranicznych oraz tych miejscowościach, w których okaże się to szczególnie pożądanem.

Art. 2. Do zadań urzędów należy:

1) pośrednictwo pracy dla wszelkich kategoryj pracowników, poszukujących zarobków tak wewnątrz kraju jak zagranicą;
2) porada przy wyborze lub zmianie zawodu;
3) udzielanie informacji o krajowych i zagranicznych stosunkach zarobkowych, dostarczanie wychodźcom wiadomości, potrzebnych do strzeżenia się przed błędami i wyzyskiem podczas podróży i na miejscu pobytu zagranicą, kontrola treści umów, zawieranych z pracownikami sezonowymi (zwłaszcza z większemi grupami robotników) przez przedsiębiorców zagranicznych, pośredniczenie w udzielaniu zaliczek na podróż, pomoc przy wymianie pieniędzy;
4) popieranie reemigracji, ochrona wychodźców i reemigrantów w granicach kraju;
5) zbieranie i zestawianie dat statystycznych, dotyczących rynków pracy, ruchu wychodźczego i przychodźczego oraz reemigracji;
6) inne czynności, które określają ustawy o publicznem pośrednictwie pracy i ustawa emigracyjna.

Art. 3. Wszystkie świadczenia w zakresie pośrednictwa pracy, dokonywane przez urzędy, są dla poszukujących pracy i wychodźców bezpłatne; od pracodawców może być pobierana za pośrednictwo opłata według taksy, ustalonej przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 4. Utworzona przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej Rada pracy wyłoni, jako ciało doradcze, osobną komisję, w skład której wejdą przedstawiciele innych ministerstw, reprezentanci zawodowych związków robotniczych i społecznych instytucyj rolniczych i przemysłowych oraz zaproszeni do udziału w niej ludzie nauki i eksperci. Komisji przedkładane będą do zaopinjowania projekty ustaw i ważniejszych zarządzeń administracyjnych, dotyczących pośrednictwa pracy, wychodźtwa, reemigracji i emigracji.

Skład komisji ustala na wniosek Rady pracy Minister Pracy i Opieki Społecznej, który zwołuje jej posiedzenia i sam lub w osobie swego zastępcy na posiedzeniach tych przewodniczy.

Art. 5. Przy każdym państwowym urzędzie pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (z wyjątkiem urzędów pogranicznych) winna istnieć komisja przy urzędzie pracy, która wnioski swe oraz opinje co do działalności urzędu będzie komunikowała Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej; połowę członków komisji muszą tworzyć przedstawiciele pracowników.

Art. 6. W celu popierania działalności państwowej na polu pośrednictwa pracy i opieki nad poszukującymi pracy powstać mogą przy ciałach

samorządnych miejskich i wiejskich komitety, wybierane przez ich rady i złożone z 3 członków i tyluż zastępców; do zadań komitetów tych należy:

1) ułatwienie miejscowej ludności styczności z państwowemi urzędami pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami;
2) rozszerzanie wśród ludności przeznaczonych do tego celu perjodycznych biuletynów informacyjnych i innych wydawnictw i obwieszczeń Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej;
3) informowanie państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami o otwierających się w danej gminie sposobnościach zarobkowania oraz o przejawach ruchu wychodźczego i poszczególnych tego ruchu przyczynach, do czego służyć będą umyślne kwestjonarjusze, wypełniane i odsyłane w pewnych regularnych odstępach czasu;
4) zawiadamianie władz o wszelkiego rodzaju nadużyciach, popełnianych na wychodźcach;
5) popieranie państwowej akcji reemigracyjnej.

Art. 7. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej na podstawie niniejszej ustawy ułoży i wyda w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministerstwem Przemysłu i Handlu osobny statut, normujący we wszystkich szczegółach organizację i sposób działalności państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad poszukującymi pracy, jak również Rady pracy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, komisji przy urzędach pracy i komitetów przy ciałach samorządnych.

Dan w Warszawie, dnia 27 stycznia 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 20 czerwca 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 378), — z dn. 21 grudnia 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz 1053).

Poz. 128.

DEKRET

z dnia 29 stycznia 1919 r.

w przedmiocie poboru jednorazowej państwowej daniny od nieruchomości i majątku w kapitale.

Wygasł z końcem 1919 r.

Poz. 129.

DEKRET

z dnia 29 stycznia 1919 r.

o skarbie narodowym, powstałym z ofiar prywatnych.

Uchylony na mocy art. 15 ustawy z dn. 15 listopada 1921 r. o Skarbie Narodowym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz 692).

Poz. 130.

DEKRET

z dnia 30 stycznia 1919 r.

w sprawie uregulowania produkcji spirytusu.

Uchylony na mocy art. 54 ustawy z dn. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 449).

6 lutego **Nr. 12.** rok 1919.

Poz. 131.

DEKRET

z dnia 30 stycznia 1919 r.

w przedmiocie taksy dla komorników sądowych.

Uchylony na mocy art. 3 ustawy z dn. 9 lipca 1920 r. o taksie dla komorników sądowych (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 450).

Poz. 132.

DEKRET

z dnia 31 stycznia 1919 r.

o utworzeniu Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

Uchylony na mocy art. 6 ustawy z dn. 4 lipca 1923 r. o organizacji i zakresie działania Głównego Urzędu Likwidacyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 583).

Poz. 133.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie posiadania broni palnej i materjałów wybuchowych.

Na podstawie art. 7 dekretu Naczelnika Państwa z dnia 25 stycznia 1919 r. (Dziennik Praw, rok 1919, Nr. 9) w sprawie posiadania broni palnej i materjałów wybuchowych niniejszem zarządzam co następuje:

1. Utracił moc obow. jako przepis przejściowy.

2. Do wydawania pozwoleń na przechowanie i sprzedaż broni myśliwskiej zostają upoważnieni *komisarze ludowi*, po porozumieniu się z dowództwem okręgu *generalnego*.

3. Policja *komunalna* winna niezwłocznie przekazywać właściwym dowództwom okręgów wszelkie przedmioty użytku wojskowego.

4. Uchylony rozporządzeniem wykonawczem Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 21 maja 1920 r. do dekretu o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji z dn. 25 stycznia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 266).

5. Do nakładania kary w drodze administracyjnej za przekroczenie przepisów, zawartych w dekrecie o posiadaniu broni palnej lub materjałów wybuchowych z dnia 25 stycznia 1919 r., zostają upoważnieni *komisarze ludowi* z prawem odwołania się *tylko co do wysokości wymiaru kary do Ministra Spraw Wewnętrznych* w ciągu 7-iu dni od daty doręczenia orzeczenia karnego.

Obecnie kary nakładają powiatowe władze administracji ogólnej zapomocą orzeczeń, jednak osoba skazana może żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, przyczem wyrok sądowy nie ulega zaskarżeniu (P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

6. Za przekroczenie przepisów o posiadaniu broni bez właściwego pozwolenia w miejscowościach ogłoszonych w stanie wyjątkowym będą wymierzane kary, przewidziane przez osobny dekret z dnia 14 stycznia 1919 r.

Warszawa, dnia 29 stycznia 1919 r.

Poz. 134.

DEKRET

z dnia 5 lutego 1919 r.

w przedmiocie statutu Polskiego Państwowego Banku Rolnego.

Uchylony na mocy art. 5 ustawy z dn. 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 369).

Poz. 135.

DEKRET

z dnia 5 lutego 1919 r.

w przedmiocie podatku majątkowego.

Wygasł z końcem 1919 r.

Poz. 136.

DEKRET

z dnia 5 lutego 1919 r.

w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych.

Utracił moc obowiązującą. Patrz § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 11 marca 1921 r. w przedmiocie ograniczenia mocy obowiązującej rozporządzenia z dn. 12 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 307) o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru rosyjskiego działania dekretu w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych z dn. 5 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 12 poz. 136) na zyski, względnie dochody, osiągnięte w latach 1919 i 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 187).

7 lutego **Nr. 13.** rok 1919.

Poz. 137.

DEKRET

z dnia 4 lutego 1919 r.

o patentach na wynalazki.

Uchylony na mocy art. 162 ustawy z dn. 5 lutego 1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 306).

Poz. 138.

DEKRET

z dnia 4 lutego 1919 r.

o ochronie wzorów rysunkowych i modeli.

Uchylony (patrz poz. 137).

Poz. 139.

DEKRET

z dnia 4 lutego 1919 r.

o ochronie znaków towarowych.

Uchylony (patrz poz. 137).

140.

DEKRET

o samorządzie miejskim.

Do czasu wydania przez Sejm ustawy o samorządzie miejskim dla całego Państwa Polskiego wprowadza się dla obszarów Polski, należących przed wojną do Rosji, następującą tymczasową ustawę o samorządzie miejskim.

TYTUŁ I.

O gminie miejskiej i zmianie jej granic.

Art. 1. Niniejszej ustawie będą podlegały miasta, wyliczone w dołączonym wykazie, tudzież te miasta, na które jej moc obowiązującą rozciągnie właściwa władza ustawodawcza.

Art. 2. Gmina miejska jest samorządną jednostką terytorjalną i osobą publiczno-prawną.

Art 3. Utworzenie nowej gminy miejskiej, skasowanie istniejącej oraz wszelkie zmiany jej granic mogą być uskuteczniane tylko w drodze ustawodawczej po wysłuchaniu wniosków zainteresowanych ciał samorządowych.

Art. 4. W razie przyłączenia do miasta sąsiedniej gminy w całości, majątek tej gminy oraz jej długi przechodzą na miasto.

Jeżeli wskutek innych zmian, wymienionych w art. 3-im, zachodzi potrzeba rozdzielenia majątku zainteresowanych gmin oraz oznaczenia ich obowiązków, wówczas, o ile nie nastąpi dobrowolny układ między gminami, dokonywa tego Minister Spraw Wewnętrznych, od którego decyzji służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Rozporządzenia władz państwowych i uchwały gminne, obowiązujące na obszarze, który został włączony do gminy miejskiej, zachowują swą moc, dopóki nie zostaną zniesione przez nowe rozporządzenia władz państwowych lub uchwały organów samorządu miejskiego.

TYTUŁ II.

O członkach gminy.

Art. 5. Członkami gminy są osoby, przynależne do Państwa Polskiego, zamieszkałe stale w gminie od sześciu miesięcy.

Art. 6. Gminy miejskie mają prawo nadawać osobom zasłużonym obywatelstwo honorowe.

Art. 7. Członkom gminy służy prawo udziału w wyborach gminnych i sprawowania urzędów gminnych z wyboru, zgodnie z ustawami obowiązującemi.

Nadto członkowie gminy korzystają w razie koniecznej potrzeby z prawa do pomocy ze strony gminy, stosownie do przepisów odpowiednich ustaw.

Art. 8. Członek gminy traci stanowisko z wyboru, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie wykluczyła była jego obieralność. Członek gminy, zajmujący stanowisko z wyboru, zostaje zawieszony w czynnościach w razie pociągnięcia go do odpowiedzialności sądowej za czyny występne, pozbawiające biernego prawa wyborczego. Zawieszenie następuje przez sam fakt pociągnięcia do odpowiedzialności sądowej.

TYTUŁ III.

O zakresie działania gminy.

Art. 9. Zakres działania gminy miejskiej jest własny i poruczony.

Art. 10. Poruczony zakres działania określają ustawy, rozporządzenia władz państwowych oraz umowy rządu z gminą.

Art. 11. Do własnego zakresu działania gminy miejskiej należą wszystkie sprawy, które dotyczą dobrobytu materjalnego, rozwoju duchowego i zdrowia jej mieszkańców, a w szczególności:

1) zarządzanie majątkiem gminy oraz jej dochodami i wydatkami;
2) zakładanie i utrzymywanie miejskich dróg, mostów, ulic, placów, ogrodów, skwerów i t. d.;
3) zakładanie i utrzymywanie miejskich środków komunikacji;
4) piecza nad urządzeniami, służącemi do utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego;
5) zakładanie i utrzymywanie urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych oraz służących do zaopatrywania miasta w światło i siłę elektryczną;
6) opieka nad ubogimi, tworzenie i utrzymywanie zakładów dobroczynnych;
7) ochrona zdrowia publicznego, zakładanie i utrzymywanie szpitali i urządzeń sanitarnych;
8) zakładanie i utrzymywanie rzeźni, hal i targowisk;
9) aprowizacja i dostarczanie ludności zdrowych i tanich mieszkań;
10) popieranie miejscowego handlu, przemysłu i rzemiosł oraz zakładanie instytucyj kredytowych;
11) piecza nad oświatą publiczną, zakładanie i utrzymywanie szkół, bibljotek, muzeów, teatrów i t. d.;
12) piecza nad obyczajnością publiczną i t. d.

TYTUŁ IV.

O radzie miejskiej.

DZIAŁ A.

O składzie rady miejskiej i o jej członkach.

Art. 12. Członkami rady miejskiej są radni i członkowie magistratu. Liczbę radnych w poszczególnych miastach określa art. 1 dekretu o wyborach do rad miejskich na terenie b. Królestwa Kongresowego z dnia 13 grudnia 1918 roku.

Art. 13. Radni i ich zastępcy wybierani są na trzy lata.

Art. 14. Radny, wybrany na członka magistratu, traci swój mandat, na jego zaś miejsce wchodzi zastępca.

Art. 15. Jeżeli w ciągu trwania okresu wyborczego wyczerpie się lista zastępców, a brak jest więcej niż 10% ogólnej liczby radnych, burmistrz względnie prezydent winien na podstawie ostatniej listy wyborczej zarządzić wybory uzupełniające.

Art. 16. Radni pełnią swe czynności honorowo.

Art. 17. Jeżeli członek rady miejskiej wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie może sprawo-

wać swego urzędu, dopóki trwa wspomniany stosunek i dopóki rachunki, zeń wynikające, nie będą ostatecznie uregulowane.

Art. 18. Radny, nie przybywający w ciągu trzech miesięcy na posiedzenia bez usprawiedliwiającego powodu, traci mandat.

Art. 19. Radny nie może zajmować płatnej posady w magistracie. Pracownik miejski, wybrany do rady miejskiej, musi zrzec się swej posady na czas pozostawania w radzie.

DZIAŁ B.

O kompetencji rady miejskiej.

Art. 20. Rada miejska jest przedstawicielką gminy. W sprawach, należących do zakresu działania gminy, rada miejska jest organem uchwałodawczym i kontrolującym.

Art. 21. Do kompetencji rady miejskiej należą i decyzji jej podlegają następujące sprawy:

1) ustanawianie zasad zarządu i sposobu użytkowania majątku gminy oraz wszelkich zakładów lub instytucyj, należących do niej lub będących w jej zawiadywaniu;
2) nabywanie oraz pozbywanie nieruchomości, obciążanie majątku gminy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;
3) uchwalanie budżetu rocznego i wydatków budżetem nie przewidzianych oraz dokonywanie wszelkich zmian w budżecie, przyczem uchwalenie budżetu winno nastąpić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku budżetowego, który dostosowany będzie do państwowego roku budżetowego;
4) uchwalanie na rzecz gminy opłat, podatków i monopoli;
5) zamiana powinności naturalnych na pieniężne;
6) ustanawianie zasad umarzania należności gminnych, których ściągnięcie staje się niemożliwe;
7) ustanawianie posad służbowych i kasowanie ich;
8) uchwalanie etatów dla członków magistratu oraz dla pracowników miejskich;
9) ustanawianie taks za korzystanie w obrębie miasta z dorożek, tramwajów oraz innych publicznych środków komunikacji;
10) przyzwalanie na odstąpienie od procesów zatwierdzanie ugód, umarzających spory, dotyczące bądź nieruchomości, bądź sum, przekraczających granicę, powyżej której rada miejska zastrzeże sobie decyzję;
11) nadawanie obywatelstwa honorowego;
12) opinjowanie w sprawie zmiany granic gminy;
13) zatwierdzanie planu zabudowania gminy i jej planu regulacyjnego oraz uchwalanie zmian w tych planach;
14) uchwalanie regulaminów dla własnych czynności oraz dla czynności swych komisyj;

15) kontrola nad czynnościami całego zarządu miejskiego i sprawdzanie jego rachunków;
16) wybór prezydjum rady i członków magistratu i t. d.

W zakresie spraw powyżej wymienionych rada miejska ma prawo inicjatywy oraz wydawania postanowień obowiązujących, które nie mogą przeczyć istniejącym ustawom.

Art. 22. Rada miejska może powierzać uprzednie rozpatrywanie i ostateczne decydowanie spraw, podlegających jej kompetencji, specjalnym komisjom, wybranym z jej łona.

DZIAŁ C.

O posiedzeniach rady miejskiej i jej uchwałach.

Art. 23. Na posiedzeniach rady miejskiej przewodniczy w miastach, nie wydzielonych z powiatów, burmistrz lub jego zastępca, w innych miastach—prezes, wybrany przez radę miejską, lub jego zastępca. Na pierwszem organizacyjnem posiedzeniu rady miejskiej przewodniczy dotychczasowy burmistrz względnie prezydent.

Art. 24. Posiedzenia rady miejskiej zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby. Posiedzenia muszą być zwoływane przynajmniej raz na miesiąc, z wyjątkiem miesiąca feryj letnich.

Przewodniczący obowiązany jest zwołać radę, jeżeli żąda tego co najmniej ¼ część radnych.

Art. 25. Posiedzenia rady miejskiej są jawne.

Na wniosek jednak przewodniczącego lub przynajmniej ¼ obecnych członków może rada większością ⅔ głosów obecnych uchwalić posiedzenie tajne.

Podczas obrad nad budżetem i rozpatrywania rachunków miejskich posiedzenia w każdym razie muszą być jawne.

Art. 26. Przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę z publiczności, która zakłóca porządek, lub nawet w razie potrzeby zarządzić całkowite opróżnienie sali z publiczności.

Art. 27. Członek rady miejskiej może być usunięty na jedno do trzech posiedzeń nie inaczej, jak na mocy uchwały rady, powziętej większością ⅔ głosów obecnych na wniosek przewodniczącego.

Art. 28. Rada miejska może wykluczyć członka ze swego grona za czyn hańbiący większością ⅔ głosów.

Art. 29. Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, jest zainteresowany materjalnie członek rady miejskiej albo też jego krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni,—nie może on być obecny przy rozważaniu sprawy ani przy głosowaniu nad nią.

Art. 30. Członek rady, nie przybywający na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od *3 do 25 marek (od 6 do 50 koron).* Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego rady miejskiej.

Art. 31. Jeżeli jedno posiedzenie nie odbyło się skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, to następne posiedzenie zwołane z tym samym porządkiem dziennym jest prawomocne, niezależnie od liczby przybyłych członków.

Członek rady, nie przybywający na drugie posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 10—100 marek (od 20 do 200 koron). Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego rady miejskiej.

Art. 32. Każdy urzędnik magistratu może w razie potrzeby udzielać na posiedzeniach rady miejskiej wyjaśnień rzeczowych po zameldowaniu go do głosu przez członka magistratu.

Art. 33. Do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek, o aljenowaniu nieruchomości oraz uchwał, dotyczących regulaminu rady miejskiej, niezbędna jest zawsze obecność co najmniej ⅔ członków rady, do powzięcia zaś wszystkich innych uchwał wystarcza obecność zwykłej większości.

Uchwała co do zaciągnięcia pożyczki winna zapaść na 2-ch kolejnych posiedzeniach.

Art. 34. Uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu większej liczby obecnych członków, zapadają większością ⅔ głosów.

Inne uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów wniosek zostaje poddany głosowaniu na następnem posiedzeniu. Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

Art. 35. Głosowanie jest jawne. W sprawach jednak osobistych oraz na żądanie ¼ obecnych członków rady musi być zastosowane głosowanie tajne. Na żądanie takiej samej części obecnych członków rady zastosowane będzie głosowanie imienne.

Głosowanie przy wyborach zawsze jest tajne.

Art. 36. Z każdego posiedzenia musi być spisany protokół.

Art. 37. Uchwały rady miejskiej winny być podane do wiadomości publicznej i na żądanie władzy nadzorczej dostarczone jej wraz z odpowiedniemi załącznikami.

Art. 38. Uchwały rady miejskiej, dotyczące spraw, wymienionych w pp. 2, 3, 4, 5 i 13 art. 21, wymagają zgody władzy nadzorczej.

Zatwierdzanie budżetów miast wydzielonych z wyjątkiem m. stoł. Warszawy zostało przekazane wojewodom — na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 19 marca 1923 r. w przedmiocie przekazania wojewodom: warszawskiemu, łódzkiemu, kieleckiemu, lubelskiemu i białostockiemu zatwierdzania budżetów związków komunalnych oraz zarządzania wyborów uzupełniających do sejmików powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 241)

Art. 39. Uchwały, wymagające zgody władzy nadzorczej, wprowadza się w wykonanie, o ile władza nadzorcza w ciągu 2-ch tygodni od chwili otrzymania tych uchwał nie zawiesi ich lub nie zakaże ich wykonania.

TYTUŁ V.

O magistracie.

DZIAŁ A.

O członkach magistratu.

Art. 40. Członkami magistratu są: w Warszawie — prezydent, 3-ej wice-prezydenci i ławnicy; w Łodzi i Lublinie — prezydent, 2 wice-prezydenci i ławnicy w miastach, wydzielonych z powiatów, — prezydent, wice-prezydent i ławnicy, w pozostałych miastach — burmistrz, jego zastępca i ławnicy.

Art. 41. Liczba ławników wynosi w każdem mieście 10% liczby radnych. Ułamki, wypadające przy tem obliczeniu, przyjmuje się za jedynkę.

Art. 42. Członkowie magistratu otrzymują stałe wynagrodzenie z funduszów miejskich. Wysokość tego wynagrodzenia określa rada miejska przed wyborem członków magistratu.

Art. 43. Członków magistratu wybierają na lat 3, względnie do końca kadencji rady miejskiej, radni z pośród osób, mających przynależność państwową polską i bierne prawo wyborcze do rad miejskich.

Burmistrz, względnie prezydent oprócz przynależności państwowej polskiej i biernego prawa wyborczego do rad miejskich musi posiadać wykształcenie w zakresie co najmniej polskiej szkoły ludowej.

Głosowanie na ławników odbywa się na zasadach proporcjonalności. Bliższe przepisy o wyborach określi specjalny regulamin, wydany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Burmistrz względnie prezydent i ich zastępcy wybierani są absolutną większością głosów.

Art. 44. Jeśli radni nie wybierają burmistrza, względnie prezydenta, lub zwlekają z jego wyborem, władza nadzorcza nakazuje dokonanie wyboru w ściśle oznaczonym terminie. O ile wybór i w tym wypadku nie dojdzie do skutku, władza nadzorcza mianuje na jeden rok burmistrza, względnie prezydenta, i oznacza wysokość jego wynagrodzenia z funduszów miejskich.

Art. 45. W razie opróżnienia stanowiska w magistracie radni dokonywują wyboru uzupełniającego.

Członek magistratu, wybrany w tym wypadku, urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

DZIAŁ B.

O kompetencji magistratu i jego członków.

Art. 46. Magistrat jest zarządzającym i wykonawczym organem gminy.

Art. 47. Do kompetencji magistratu należy:
1) wykonywanie uchwał rady miejskiej;
2) zarządzanie majątkiem miejskim i prowadzenie jego inwentarza;
3) prowadzenie przedsiębiorstw własnych i nadzór nad przedsiębiorstwami miejskiemi, mającemi własne zarządy;
4) układanie projektów budżetów miejskich oraz sporządzanie obrachunków rocznych, przyczem preliminarze budżetowe muszą być przedstawione radzie miejskiej najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego, a obrachunki roczne w Warszawie, Łodzi i Lublinie — najpóźniej w ciągu 6 miesięcy, w pozostałych zaś miastach — najpóźniej w ciągu 3-miesięcy po zakończeniu roku budżetowego;
5) zarządzanie dochodami i wydatkami gminy oraz rozkładanie podatków i powinności gminnych, stosownie do obowiązujących ustaw, rozporządzeń i uchwał rady miejskiej;
6) pozywanie do sądu i odpowiadanie przed sądem w sprawach gminy;
7) mianowanie i zwalnianie pracowników miejskich oraz kontrola nad nimi;
8) uchwalanie własnego regulaminu oraz regulaminów dla swoich komisyj i delegacyj;
9) składanie radzie miejskiej sprawozdań: a) ze swej własnej działalności i z działalności podwładnych sobie organów, b) z wykonania budżetu, c) ze stanu majątku i zakładów gminy;
10) przedstawianie wniosków w zakresie gospodarstwa gminnego;
11) wykonywanie czynności, poruczonych przez władze państwowe i ustawy.

W zakresie powyższej działalności magistrat reprezentuje gminę miejską.

Art. 48. Magistratowi, względnie powołanemu przez magistrat specjalnemu urzędowi, służy władza dyscyplinarna nad pracownikami gminy. Na mocy tej władzy magistrat, względnie powołany przezeń urząd, może wymierzać następujące kary:
1) upomnienie,
2) naganę,
3) grzywnę do *100 marek (200 koron)*,
4) przeniesienie na urząd niższej kategorji,
5) złożenie z urzędu.

Kary, wymienione w pp. 1 i 2 wymierza również burmistrz; kary, wymienione w pp. 1, 2 i 3, — prezydent.

Art. 49. Magistrat może powierzać sprawy, należące do jego kompetencji, bądź poszczególnym swoim członkom, bądź powołanym przez siebie komisjom.

Przygotowanie swych decyzyj oraz załatwianie poszczególnych spraw może magistrat również powierzać delegacjom, złożonym z powołanych przez siebie członków magistratu, z radnych, wybranych przez radę miejską, oraz członków gminy, których kooptują wspólnie członkowie delegacji z wyboru rady miejskiej i magistratu.

Art. 50. Burmistrz, względnie prezydent, jest kierownikiem magistratu i jego przedstawicielem.

W wypadkach niecierpiących zwłoki, burmistrz względnie prezydent załatwia samodzielnie wszelkie czynności, należące do zakresu działania magistratu, powinien wszakże wyjednać na najbliższem posiedzeniu zatwierdzenie magistratu dla czynności, dokonywanych na mocy tego prawa.

Art. 51. Dokumenty, przez które gmina zaciąga zobowiązania, muszą być podpisane przez burmistrza wzgl. prezydenta i jednego członka magistratu oraz opatrzone pieczęcią gminy.

Art. 52. Burmistrz wzgl. prezydent zarządza policją miejscową, o ile należy ona do zakresu działania gminy.

Art. 53. Jeżeli burmistrz wzgl. prezydent chwilowo nie może pełnić swych czynności z powodu choroby lub nieobecności, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

Urlopów udziela burmistrzowi wzgl. prezydentowi rada miejska.

Art. 54. Burmistrz wzgl. prezydent może powierzać załatwianie poszczególnych spraw, należących do jego kompetencji, swemu zastępcy lub innym członkom magistratu. Podział czynności między członków magistratu określa regulamin.

Art. 55. Członkowie gminy mają prawo zgłaszać do rady miejskiej zażalenia na czynności burmistrza wzgl. prezydenta.

Art. 56. W miastach, wydzielonych z powiatów, funkcje burmistrza sprawuje prezydent.

Wszelkie przepisy, dotyczące burmistrzów, stosują się również do prezydentów, o ile ustawy lub rozporządzenia nie zawierają w tej mierze innych postanowień.

DZIAŁ C.

O posiedzeniach magistratu i jego uchwałach.

Art. 57. Na posiedzeniach magistratu przewodniczy burmistrz wzgl. prezydent lub jego zastępca.

Art. 58. Posiedzenia magistratu są prawomocne, jeżeli obecna jest na nich więcej niż połowa jego członków.

Art. 59. Uchwały magistratu zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Wstrzymujących się od głosowania dotyczy przepis, zawarty w art. 34.

Art. 60. Art. 29 dotyczy członków magistratu także w stosunku do jego posiedzeń.

Art. 61. Uchwały magistratu powinny być podawane do wiadomości rady miejskiej.

Art. 62. Magistrat może w ciągu 2-ch tygodni zażądać rewizji takich uchwał rady miejskiej, które:

1) przekraczają zakres działalności rady miejskiej, 2) naruszają statut miejski lub ustawy obowiązujące, 3) są niewykonalne lub mogą przynieść szkodę miastu.

To samo prawo służy burmistrzowi względnie prezydentowi w stosunku do uchwał magistratu. Zakwestjonowana uchwała rady miejskiej lub magistratu uważana jest za ostateczną, jeśli przyjęta zostanie na następnem posiedzeniu większością ⅔ głosów.

TYTUŁ VI.

O nadzorze nad miastami.

Art. 63. Nadzór nad miastami, nie wydzielonemi z powiatów, sprawują w pierwszej instancji wydziały powiatowe, w drugiej — Minister Spraw Wewnętrznych. Nadzór nad miastami, wydzielonemi z powiatów, należy do Ministra Spraw Wewnętrznych. Od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych służy w obu wypadkach odwołanie do *Sądu Najwyższego.*

Odwołanie od niższej instancji nadzorczej do wyższej nastąpić może w ciągu 2-ch tygodni od daty otrzymania postanowienia niższej instancji.

Te ustępy art. 4, 63 i 67 dekretu, w których jest mowa o odwołaniu do Sądu Najwyższego po wyczerpaniu administracyjnego toku instancyj, przestały obowiązywać z wejściem w życie ustawy z dn. 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 68 poz. 400).

Art. 64. Jeżeli rada miejska nie wstawia do budżetu lub nie uchwala poza nim wydatku, który miasto obowiązane jest pokryć w myśl istniejących ustaw i umów, — czyni to władza nadzorcza.

Art. 65. Jeżeli miasto nie wykonywa swych obowiązków w granicach budżetu lub wykonywa je nienależycie, władza nadzorcza czyni na koszt miasta celem należytego ich wykonania niezbędne zarządzenia, przyczem ma ona prawo wydania przepisów co do źródeł pokrycia odnośnych potrzeb finansowych.

Art. 66. Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo rozwiązać radę miejską każdego miasta, z wyjątkiem m. st. Warszawy. Rada m. st. Warszawy może być rozwiązana tylko na mocy dekretu *Naczelnika Państwa.*

W ciągu 6 tygodni od chwili rozwiązania muszą być dokonane nowe wybory.

Powołani przez nie radni wybierają nowy magistrat; do chwili zaś objęcia przez niego urzędu dawny magistrat spełnia swe czynności.

Dopóki rada miejska nie ukonstytuuje się w nowym składzie, wszystkie jej funkcje spełnia magistrat, ograniczając się do załatwiania spraw bieżących.

W żadnym razie magistrat nie może zbywać i zamieniać nieruchomości miejskich oraz zaciągać pożyczek.

Uchwały magistratu, powzięte w zastępstwie rady miejskiej, podlegają przepisom art. 38 i 39.

Art. 67. Złożenie z urzędu ławnika, burmistrza wzgl. prezydenta oraz jego zastępcy nastąpić może na mocy decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prezydenta m. st. Warszawy lub jego zastępców mocen jest złożyć z urzędu tylko *Naczelnik Państwa.*

Od decyzji władzy rządowej służy w ciągu dwóch tygodni rekurs do *Sądu Najwyższego.*

Art. 68. Nieważne są postanowienia organów gminy miejskiej, które:

1) powzięte zostały na zebraniach nieprawomocnych,
2) przekraczają kompetencję odpowiedniego organu,
3) naruszają obowiązujące ustawy.

O nieważności ogłasza władza nadzorcza.

Art. 69. Unieważnione być mogą uchwały rady miejskiej i magistratu, powzięte w obecności osób, które w myśl art. 29 i 60 winny być usunięte od obrad i głosowania.

O unieważnieniu uchwały decyduje władza nadzorcza na wniosek zainteresowanej osoby lub urzędu.

Skarga o unieważnienie złożona być może w ciągu 2-ch tygodni od chwili ogłoszenia uchwały.

Art. 70. Władza nadzorcza ma prawo zawieszać oraz uchylać postanowienia organów miasta, które przeczą obowiązującym ustawom.

Art. 71. Skargi na uchwały i zarządzenia władz miejskich, gwałcące prawa osób prywatnych lub instytucyj społecznych, podlegają kompetencji sądów ogólno-państwowych.

TYTUŁ VII.

Postanowienia końcowe.

Art. 72. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Wykaz miast do art. 1-go

dekretu o tymczasowej ustawie o samorządzie miejskim.

1. Aleksandrów	3. Biłgoraj	5. Błonie
2. Będzin	4. Błaszki	6. Brześć Kujawski

7. Brzeziny
8. Busk
9. Chęciny
10. Chełm
11. Chmielnik
12. Chorzele
13. Ciechanów
14. Ciechocinek
15. Czeladź
16. Częstochowa
17. Dąbie
18. Dąbrowa
19. Dobra
20. Dobrzyń n/Dr.
21. Dobrzyń n/W.
22. Dubienka
23. Działoszyce
24. Garwolin
25. Gombin
26. Góra Kalwarja
27. Gostynin
28. Grajewo
29. Grodzisk
30. Grójec
31. Hrubieszów
32. Janów
33. Jędrzejów
34. Kalisz
35. Kałuszyn
36. Kielce
37. Kleczew
38. Kłobuck
39. Kock
40. Kolno
41. Koło
42. Konin
43. Końskie
44. Kowal
45. Kozienice
46. Krasnystaw
47. Kraśnik
48. Krzepice
49. Kutno
50. Lipno
51. Lubartów
52. Lubień
53. Lublin
54. Lubraniec
55. Łask
56. Łęczna
57. Łęczyca
58. Łódź
59. Łomża
60. Łowicz
61. Łuków
62. Maków
63. Miechów
64. Mińsk Mazowiecki
65. Mława
66. Mogielnica
67. Mordy
68. Mszczonów
69. Nasielsk
70. Nieszawa
71. Nowe-Miasto
72. Nowy Dwór
73. Olkusz
74. Opatów
75. Opoczno
76. Ostrołęka
77. Ostrowiec
78. Ostrów
79. Otwock
80. Ozorków
81. Pabjanice
82. Piaseczno
83. Pińczów
84. Piotrków
85. Płock
86. Płońsk
87. Praszka
88. Pruszków
89. Przasnysz
90. Przedbórz
91. Przedecz
92. Puławy
93. Pułtusk
94. Pyzdry
95. Radom
96. Radomsko
97. Radziejów
98. Radzymin
99. Rawa
100. Rożan
101. Rypin
102. Sandomierz
103. Siedlce
104. Sieradz
105. Sierpc
106. Skierniewice
107. Słomniki
108. Słupca
109. Sochaczew
110. Sokołów
111. Sokoły
112. Sosnowiec
113. Staszów
114. Stawiski
115. Stawiszyn
116. Stoczek
117. Szadek
118. Szczebrzeszyn
119. Szczuczyn
120. Szydłowiec
121. Tomaszów Lubelski
122. Tomaszów Rawski
123. Tuliszków
124. Turek
125. Tykocin
126. Uniejów
127. Warka
128. Warszawa
129. Warta
130. Węgrów
131. Wieluń
132. Wierzbnik
133. Wieruszów
134. Władysławów
135. Włocławek
136. Włoszczowa
137. Wołomin
138. Wysokie Mazow.
139. Wyszków
140. Wyszogród
141. Zagórów
142. Zakroczym
143. Zambrów
144. Zamość
145. Zawiercie
146. Zduńska Wola
147. Zgierz
148. Złoczew
149. Żelechów
150. Żyrardów.

Dalsze uzupełnienia:

151. Chodecz	(Dz. U. R. P.	Nr. 69/21 r. poz. 465).
152. Golina	"	" " "
153. Rychwał	"	" " "
154. Ślesin	"	" " "
155. Brok	"	Nr. 12/22 r. poz. 107)
156. Raciąż	"	Nr. 47 poz. 411)
157. Wyśmierzyce	"	Nr. 47 poz. 412)
158. Skaryszew	"	Nr. 47 poz. 413)
159. Szczekociny	"	Nr. 95 poz. 876)
160. Serock	"	Nr. 106 poz. 981)
161. Kamienna	"	Nr. 5/23 r. poz. 26)
162. Stryków	"	Nr. 16 poz. 105)
163. Proszowice	"	Nr. 16 poz. 105)
164. Ruda Pabjanicka	"	Nr. 17 poz. 108)
165. Suraż	"	Nr. 18 poz. 121)
166. Sejny	"	Nr. 49 poz. 344)
167. Konstantynów	"	Nr. 119 poz. 956)
168. Rajgród	"	Nr. 111 poz. 888)
169. Tuszyn	"	Nr. 119 poz. 957)
170. Żychlin	"	Nr. 131 poz. 1065)
171. Aleksandrów	"	Nr. 20/24 r. poz. 215)
172. Łapy	"	Nr. 68 poz. 656)
173. Bełchatów	"	Nr. 116 poz. 1035)
174. Głowno	"	Nr. 2/25 r. poz. 21)
175. Iłża	"	Nr. 30 poz. 210)
176. Żuromin	"	Nr. 58 poz. 410)
177. Zwoleń	"	Nr. 62 poz. 435)
178. Kłodawa	"	Nr. 67 poz. 471)
179. Biała Rawska	"	Nr. 98 poz. 697)
180. Zawichost	"	Nr. 115 poz. 816)
181. Krośniewice	"	Nr. 1/26 r. poz. 5)
182. Koniecpol	"	Nr. 125 poz. 726)
183. Skalbmierz	"	Nr. 7/27 r. poz. 42)
184. Nowogród	"	Nr. 10 poz. 83)
185. Sulejów	"	Nr. 11 poz. 87)
186. Jedwabne	"	Nr. 94 poz. 841)
187. Kazimierz Dolny	"	Nr. 94 poz. 840)

Dan w Warszawie, dnia 4 lutego 1919 r.

Poz. 141.

DEKRET

o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski byłego zaboru rosyjskiego.

Do czasu wydania przez Sejm ordynacji powiatowej zarządza się, co następuje:

TYTUŁ I.

Granice powiatowe związków komunalnych.

Art. 1. Każdy powiat administracyjny stanowi powiatowy związek komunalny, który jest osobą publiczno-prawną.

Zmiany granic powiatów administracyjnych pociągają za sobą odpowiednie zmiany obszaru powiatowych związków komunalnych.

Art. 2. Jeżeli wskutek zmian, wymienionych w ust. 2-im art. 1-g zachodzi potrzeba rozdzielenia majątku zainteresowanych powiatowych związków komunalnych oraz oznaczenia ich obowiązków, wówczas tworzy się Komisję Likwidacyjną, składającą się z *komisarzy powiatowych* powiatów zainteresowanych oraz członków wydziałów powiatowych po 2-ch z każdego zainteresowanego powiatu. Przewodniczącym komisji jest najstarszy wiekiem *komisarz powiatowy*. Przedstawicieli wydziałów do Komisji Likwidacyjnej powołują sejmiki powiatowe zwykłą większością głosów. Wnioski Komisji Likwidacyjnej zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych, od którego decyzji służy odwołanie do *Sądu Najwyższego*.

Rozporządzenia władz państwowych i uchwały komunalne, obowiązujące na obszarze, który został wyłączony z danego powiatu, zachowują swą moc, dopóki nie zostaną zniesione przez nowe rozporządzenia władz państwowych lub uchwały organów samorządowych.

Art. 3. Miasta, liczące ponad 25.000 mieszkańców, stanowią samodzielne powiaty miejskie.

Miasta, liczące mniej niż 25.000 mieszkańców, mogą być wyłączone z powiatów przez władzę ustawodawczą, o ile zajdzie tego potrzeba.

Art. 4. Uchylony na mocy art. 47 pkt. b. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 386).

TYTUŁ II.

Zakres działania powiatowych związków komunalnych.

Art. 5. Zakres działania powiatowych związków komunalnych jest poruczony i własny.

Art. 6. Poruczony zakres działania określają ustawy.

Do poruczonego zakresu działania należy w szczególności opieka i nadzór nad gospodarką gmin wiejskich oraz miejskich, niewyłączonych z powiatowego związku komunalnego.

Art. 7. Do własnego zakresu działania powiatowych związków komunalnych należy piecza nad gospodarczemi, zdrowotnemi i kulturalnemi interesami powiatu, jako to:

a) zarząd własnego majątku;
b) budowa i utrzymanie dróg i innych środków komunikacyjnych;
c) ochrona i rozwój rolnictwa, handlu i przemysłu;

d) ochrona zdrowia publicznego, zakładanie i utrzymywanie szpitali i urządzeń sanitarnych;
e) dobroczynność publiczna;
f) popieranie oświaty;
g) podnoszenie poziomu obyczajności i kultury społecznej.

Zadania powyższe, z wyjątkiem wymienionego pod literą a), powiatowe związki komunalne podejmują o tyle, o ile nie mogą one być wykonane przez poszczególne gminy; wykonywać je mogą związki powiatowe bezpośrednio albo też przez udzielanie zasiłków innym organizacjom.

Art. 8. Powiatowe związki komunalne mają prawo stawiania wniosków do rządu w sprawie zarządzeń, które dotyczą interesów powiatu, a dla których wymagana jest droga ustawowa.

TYTUŁ III.

Źródła dochodowe powiatowych związków komunalnych.

Art. 9. Źródła dochodowe powiatowych związków komunalnych stanowią:

1) dochody z własnego majątku;
2) zyski z przedsiębiorstw natury prywatno-gospodarczej;
3) zasiłki i te dochody państwowe, które będą przekazane powiatowym związkom komunalnym w drodze ustawowej;
4) opłaty za czynności administracyjne powiatowych organów komunalnych;
5) opłaty za używanie zakładów i urządzeń, utrzymywanych przez powiatowe związki komunalne w interesie publicznym;
6) specjalne opłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymywania urządzeń komunalnych, pobierane od właścicieli nieruchomości i zakładów przemysłowych lub handlowych, którzy ciągną z tych urządzeń specjalne korzyści („opłaty od adjacentów");
7) dodatki do podatków państwowych i gminnych;
8) bezpośrednie i pośrednie samodzielne podatki powiatowe;
9) zyski z monopolów handlowych;
10) pożyczki krótko- i długoterminowe.

TYTUŁ IV.

Organy powiatowych związków komunalnych.

Art. 10. Organami powiatowego związku komunalnego są:

I) sejmik powiatowy;
II) wydział powiatowy;
III) *komisarz powiatowy* (względnie jego zastępca).

W powiatach miejskich funkcje powyższych organów powiatowych związków komunalnych wykonywują zgodnie z ustawą miejską odpowiednie organy samorządu miejskiego (rada miejska, magistrat i prezydent).

ROZDZIAŁ A.

Sejmik powiatowy.

Skład sejmiku powiatowego i jego członkowie.

Art. 11. Skład sejmiku powiatowego i sposób wyboru jego członków określa dekret o tymczasowej ordynacji wyborczej do sejmików powiatowych z dnia 5 grudnia 1918 roku.

Art. 12. Członkowie sejmiku powiatowego wybierani są na trzy lata. W razie utraty przez członka sejmiku biernego prawa wyborczego do sejmików powiatowych, jego śmierci, wykluczenia lub dobrowolnego ustąpienia *Minister Spraw Wewnętrznych* zarządza wybór uzupełniający z odnośnego kolegjum wyborczego. Członek sejmiku z wyboru uzupełniającego urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

Zarządzanie wyborów uzupełniających do sejmików powiatowych zostało przekazane wojewodom na zasadzie rozporządzenia, przytoczonego pod art. 47 tego dekretu.

Art. 13. Urząd członka sejmiku powiatowego jest honorowy, jednakże członkowie sejmiku, wydziału i komisji (art. 17 p. 6) otrzymują diety i zwrot kosztów podróży na mocy specjalnej uchwały sejmiku.

Art. 14. Jeżeli członek sejmiku powiatowego wchodzi w stosunki prawne z powiatowym związkiem komunalnym jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie może on sprawować swego urzędu, jak długo trwa wspomniany stosunek i dopóki rachunki, zeń wynikające, nie będą ostatecznie uregulowane.

Art. 15. Członek sejmiku powiatowego nie może zajmować żadnej płatnej posady w urzędzie powiatowym, państwowym lub samorządowym odnośnego powiatu. Pracownik powiatowy, wybrany do sejmiku tegoż powiatu, musi zrzec się swej posady na czas pozostawania w sejmiku.

Kompetencja sejmiku powiatowego.

Art. 16. Sejmik powiatowy jest przedstawicielem powiatowego związku komunalnego. W sprawach, należących do zakresu działania powiatowego związku komunalnego, sejmik jest organem uchwałodawczym i kontrolującym.

Art. 17. Do kompetencji sejmiku powiatowego należą i uchwałom jego podlegają następujące sprawy:

1) zatwierdzanie budżetu powiatowego i obrachunku rocznego;
2) jednorazowe poza budżetem wydatki ponad *5.000 marek (10.000 koron)* lub stałe zobowiązania ponad *500 marek (1.000 koron)* rocznie;
3) zaciąganie pożyczek;
4) statuty powiatowe co do wprowadzania i pobierania podatków powiatowych i opłat, dodatków do podatków państwowych i gminnych jako też ustanawiania monopoli;

5) wybór członków wydziału powiatowego i wykluczanie członków sejmiku w myśl art. 22-go;
6) ustanawianie w razie potrzeby komisyj powiatowych do specjalnych spraw i wybór ich członków;
7) uchwalanie regulaminu dla sejmiku, wydziału powiatowego i komisji;
8) oznaczanie liczby i uposażenia powiatowych urzędników komunalnych;
9) sprawy, przekazane sejmikowi przez ustawy specjalne.

W zakresie spraw, powyżej wymienionych, sejmik powiatowy ma prawo inicjatywy oraz wydawania postanowień obowiązujących, które nie mogą przeczyć istniejącym ustawom.

Posiedzenia sejmiku powiatowego i jego uchwały.

Art. 18. Przewodniczący zwołuje sejmik powiatowy przynajmniej raz na kwartał.

Pozatem sejmik może być zwołany, gdy tego zażąda co najmniej ¼ część członków.

Art. 19. Posiedzenia sejmiku powiatowego są jawne.

Na wniosek jednak przewodniczącego lub przynajmniej ¼ obecnych członków może sejmik większością ⅔ głosów obecnych uchwalić posiedzenie tajne.

Podczas obrad nad budżetem i rozpatrywania rachunków powiatowych posiedzenia w każdym razie muszą być jawne.

Art. 20. Przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę z publiczności, która zakłóca porządek, lub nawet w razie potrzeby zarządzić całkowite opróżnienie sali z publiczności.

Art. 21. Członek sejmiku powiatowego może być za niewłaściwe zachowanie się lub tamowanie obrad usunięty na jedno do trzech posiedzeń, nie inaczej wszakże, jak na mocy uchwały sejmiku, powziętej większością ⅔ głosów obecnych na wniosek przewodniczącego.

Art. 22. Sejmik powiatowy może wykluczyć członka ze swego grona za czyn hańbiący większością ⅔ głosów wszystkich członków sejmiku.

Art. 23. Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, jest zainteresowany materjalnie członek sejmiku powiatowego albo jego krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni, nie może on być obecny przy rozważaniu sprawy ani przy głosowaniu nad nią.

Art. 24. Członek sejmiku, nie przybywający na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od *3-ch do 25-ciu marek (od 6-ciu do 50-ciu koron).* Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego sejmiku powiatowego.

Art. 25. Jeżeli jedno posiedzenie, na którem nie jest wymagana kwalifikowana większość obecnych, nie odbyło się skutkiem niedostatecz-

nej liczby obecnych, to następne posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem dziennym, jest prawomocne niezależnie od liczby przybyłych członków.

Członek sejmiku, nie przybywający na to drugie posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od *10 do 100 marek (od 20 do 200 kcron).* Wymiar kary zależy od uznania przewodniczącego sejmiku powiatowego.

Art. 26. Członek sejmiku powiatowego, który nie przybył na 3 kolejne posiedzenia bez usprawiedliwiającego powodu, traci mandat.

Art. 27. Każdy urzędnik urzędu powiatowego może za zezwoleniem przewodniczącego zabierać głos na posiedzeniach sejmiku powiatowego w sprawach swego resortu.

Art. 28. Do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczek, o aljenowaniu nieruchcmości oraz uchwał, dotyczących regulaminu sejmiku powiatowego i wydziału powiatowego, niezbędna jest zawsze obecność oprócz przewodniczącego (lub jego zastępcy) co najmniej ⅔ członków sejmiku, do powzięcia zaś wszystkich innych uchwał wystarcza obecność połowy ogólnej liczby członków sejmiku.

Art. 29. Uchwały, wymagające w myśl poprzedniego artykułu obecności kwalifikowanej większości, zapadają większością ⅔ głosów.

Inne uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów wniosek zostaje poddany głosowaniu na następnem posiedzeniu. Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

Art. 30. Głosowanie jest jawne. W sprawach jednak osobistych oraz na żądanie ¼ obecnych członków sejmiku musi być zastosowane głosowanie tajne. Na żądanie takiej samej części obecnych członków sejmiku zastosowane będzie głosowanie imienne.

Głosowanie przy wyborach jest tajne, wyjątek stanowi wybór przez aklamację.

Art. 31. Z każdego posiedzenia musi być spisany protokół.

Art. 32. Uchwały sejmiku winny być podawane do wiadomości publicznej i dostarczane władzy nadzorczej wraz z odpowiedniemi załącznikami.

ROZDZIAŁ B.

Wydział powiatowy.

Art. 33. Wydział powiatowy składa się pod kierownictwem przewodniczącego sejmiku względnie jego zastępcy z 6 członków, wybieranych na lat 3 zwykłą większością głosów przez sejmik z mieszkańców powiatu, posiadających bierne prawo wyborcze do rad miejskich lub gminnych.

W razie opróżnienia stanowiska w wydziale powiatowym członkowie sejmiku dokonywują wyboru uzupełniającego.

Członek wydziału powiatowego, wybrany w tym ostatnim wypadku, urzęduje tylko do końca kadencji swego poprzednika.

Art. 34. Wydział powiatowy zwołuje przewodniczący przynajmniej raz na miesiąc. Wydział musi być zwołany, jeżeli tego zażąda dwóch jego członków.

Art. 35. Do powzięcia uchwał wydziału wymagana jest obecność oprócz przewodniczącego (wzgl. jego zastępcy) co najmniej 3 członków wydziału. Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego. Wstrzymujących się od głosowania dotyczy przepis, zawarty w art. 29.

Art. 36. Postanowienia art. 23, 24 i 25 dotyczą także wydziału powiatowego.

Art. 37. Wydział powiatowy: a) przygotowuje sprawy, mające wejść pod obrady sejmiku, decyduje we wszystkich sprawach, nie wymagających uchwały sejmiku lub przezeń dla siebie nie zastrzeżonych oraz określa sposoby wykonania uchwał sejmikowych; b) wykonywa czynności, poruczone przez władze państwowe i ustawy; c) sprawuje władzę dyscyplinarną nad pracownikami powiatowego związku komunalnego.

Art. 38. Kary dyscyplinarne są następujące:
1) upomnienie,
2) nagana,
3) grzywna do *100 marek (200 koron),*
4) przeniesienie na urząd niższej kategorji,
5) złożenie z urzędu.

Art. 39. Wydział powiatowy może w ciągu dwóch tygodni zażądać rewizji takich uchwał sejmiku powiatowego, które:
1) pogwałcają niniejszą ordynację powiatową lub ustawy obowiązujące,
2) są niewykonalne lub mogą przynieść szkodę powiatowi.

To samo prawo służy przewodniczącemu w stosunku do uchwał wydziału powiatowego.

Zakwestjonowana uchwała sejmiku powiatowego względnie wydziału powiatowego uważana jest za ostateczną, jeśli przyjęta zostanie na następnem posiedzeniu większością ⅔ głosów.

ROZDZIAŁ C.

Przewodniczący.

Art. 40. *Komisarz powiatowy* (wzgl. jego zastępca) jest przewodniczącym sejmiku i wydziału powiatowego.

Art. 41. Przewodniczący przygotowuje wnioski na wydział powiatowy, kieruje obradami sejmiku i wydziału, wykonywuje ich uchwały, za-

łatwia sprawy bieżące i podpisuje w imieniu powiatowego związku komunalnego wszystkie pisma.

Art. 42. W wypadkach, niecierpiących zwłoki, przewodniczący załatwia samodzielnie wszelkie czynności, należące do zakresu działania wydziału powiatowego, powinien wszakże wyjednać na najbliższem posiedzeniu zatwierdzenie wydziału powiatowego dla czynności, dokonywanych na mocy tego uprawnienia.

Art. 43. Dokumenty, mocą których powiatowy związek komunalny zaciąga zobowiązania, muszą być podpisane przez przewodniczącego i jednego członka wydziału oraz opatrzone pieczęcią.

Art. 44. Przewodniczący przyjmuje pracowników powiatowego związku komunalnego po wysłuchaniu opinji wydziału powiatowego.

TYTUŁ V.

Działalność organów samorządu powiatowego w zakresie nadzoru nad niższemi jednostkami komunalnemi.

Art. 45. Nadzór nad samorządem gmin wiejskich oraz miejskich, nie wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, wykonywuje całkowicie — zgodnie z ustawami — w pierwszej instancji wydział powiatowy, w drugiej zaś — Minister Spraw Wewnętrznych. Od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych służy odwołanie do *Sądu Najwyższego.*

Odwołanie od niższej instancji nadzorczej do wyższej nastąpić może w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania postanowienia niższej instancji.

Art. 46. Do wydziału powiatowego należy również sprawowanie władzy dyscyplinarnej nad burmistrzami, ławnikami magistratów, wójtami i sołtysami. Na mocy tej władzy wydział powiatowy może wymierzać następujące kary:

1) upomnienie,
2) naganę,
3) grzywnę do *100 marek (200 koron).*

TYTUŁ VI.

Nadzór państwowy nad powiatowemi związkami komunalnemi.

Art. 47. Nadzór nad działalnością powiatowych związków komunych przysługuje w pierwszej instancji Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Zatwierdzenia Ministra Spraw Wewnętrznych wymagają uchwały sejmiku powiatowego, dotyczące:

1) środków komunikacyjnych;
2) wprowadzenia i pobierania podatków powiatowych i opłat, dodatków do podatków państwowych i gminnych, jako też ustanowienia monopoli handlowych;

3) *ustalenia budżetu powiatowego związku komunalnego;*
4) zaciągnięcia pożyczki lub objęcia zobowiązania *ponad 50.000 marek (100.000 koron);*
5) nabywania i pozbywania nieruchomości;
6) lokaty kapitałów.

Zatwierdzanie budżetów powiatowych związków komunalnych, o którem mowa w punkcie 3 niniejszego art., zostało przekazane wojewodom na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 19 marca 1923 r. w przedmiocie przekazania wojewodom: warszawskiemu, łódzkiemu, kieleckiemu, lubelskiemu i białostockiemu zatwierdzania budżetów związków komunalnych oraz zarządzania wyborów uzupełniających do sejmików powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 241).

Art. 48. Jeżeli sejmik powiatowy nie wstawia do budżetu lub nie uchwala poza nim wydatku, który powiatowy związek komunalny obowiązany jest pokryć w myśl istniejących ustaw, nakazuje to uczynić przewodniczącemu Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 49. Jeżeli powiatowy związek komunalny nie wykonywa swych obowiązków w granicach budzetu lub wykonywa je nienależycie, Minister Spraw Wewnętrznych czyni na koszt powiatowego związku komunalnego — celem należytego ich wykonania — niezbędne zarządzenia, przyczem ma prawo wydawania przepisów co do źródeł pokrycia odnośnych potrzeb finansowych.

Art. 50. Na uchwały lub zarządzenia organów powiatowego związku komunalnego osoby zainteresowane mogą wnosić skargi na ręce przewodniczącego do Ministra Spraw Wewnętrznych, na decyzje zaś tego ostatniego — do *Sądu Najwyższego.*

Termin na podanie skargi jest w obydwóch wypadkach dwutygodniowy od chwili ogłoszenia uchwały lub zarządzenia względnie zawiadomienia o zapadłej decyzji.

Te ustępy art. 2, 45 i 50 dekretu, w których jest umowa o odwołaniu do Sądu Najwyższego po wyczerpaniu administracyjnego toku instancyj, przestały obowiązywać z wejściem w życie ustawy z dn. 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 68/26 r. poz. 400).

Art. 51. Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo rozwiązać sejmik i wydział powiatowy, polecając przewodniczącemu załatwianie bieżących spraw powiatowego związku komunalnego, obowiązany jest jednak zwołać nowy sejmik w ciągu 6-ciu tygodni.

Przewodniczący, zastępując sejmik i wydział, nie może w żadnym razie zbywać lub obciążać nieruchomości powiatowego związku komunalengo ani zaciągać pożyczek.

Art. 52. Nieważne są postanowienia organów powiatowego związku komunalnego, które:

1) powzięte zostały na zebraniach nieprawomocnych;
2) przekraczają kompetencję odpowiedniego organu;
3) pogwałcają obowiązujące ustawy.

O nieważności ogłasza Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 53. Unieważnione być mogą uchwały sejmiku i wydziału powiatowego, powzięte w obecności osób, które w myśl art. 23 i 36 winny być usunięte od obrad i głosowania.

O unieważnieniu uchwały decyduje Minister Spraw Wewnętrznych na wniosek osoby zainteresowanej, który złożony być winien w ciągu 2-ch tygodni od chwili ogłoszenia uchwały.

Art. 54. Skargi na uchwały i zarządzenia powiatowych organów komunalnych, gwałcące prawa osób prywatnych lub instytucyj społecznych, podlegają kompetencji sądów ogólno-państwowych.

TYTUŁ VII.

Przepisy przechodnie i końcowe.

Art. 55. Z dniem ogłoszenia niniejszego tracą moc obowiązującą ordynacje powiatowe, wydane przez byłe władze rosyjskie oraz okupacyjne niemieckie i austrjacko-węgierskie, jak również te artykuły ustawy samorządu gminnego z 1864 r., które są sprzeczne z niniejszym dekretem.

Art. 56. Wykonanie niniejszego dekretu poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dnia 4 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniami Rady Ministrów z dn. 10 sierpnia 1922 r. na województwa wschodnie i ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 651 i 652).

Poz. 142.

DEKRET

z dn. 5 lutego 1919 r.

o utworzeniu Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

Uchylony na mocy art. 1 ustawy z dn. 5 grudnia 1923 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 1061).

P. jednak rozp. Prez. Rzeczyposp. z 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 26).

Poz. 143.

DEKRET

z dn. 5 lutego 1919 r.

w sprawie zmiany dekretu z dn. 30 grudnia 1918 r. o utworzeniu Państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników.

Uchylony na mocy art. 3 ustawy z dn. 4 listopada 1920 r. w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej migracji ludności (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 707).

Poz. 144.

DEKRET

z dn. 4 lutego 1919 r.

o zakazie wywozu kruszców w monetach, sztabach i wyrobach.

Uchylony na mocy art. 6 ustawy z dn. 15 lipca 1920 r. o zakazie wywozu zagranicę kruszców szlachetnych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 404).

8 lutego **Nr. 14.** rok 1919.

Poz. 145.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie opłat od podań oraz od świadectw urzędowych.

Uchylony na mocy art. 171 punkt 11 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 146.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie przepisów tymczasowych o zakładach drukarskich i składach druków.

Art. 1 — 9. Uchylone na mocy art. 106 punkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 maja 1927 r. o prawie prasowem (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 398).

Temże rozp. utrzymany został w mocy:

Art. 10. Do Kodeksu Karnego wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

I. Art. 292 Kod. Karn. przyjmuje się jak następuje:

Winny urządzenia lub utrzymywania zakładu drukarskiego, chociażby posiadającego jedną tylko maszynę, bez spełnienia warunków, wymaganych przez ustawę lub rozporządzenie, ulegnie karze:

aresztu na czas do miesięcy trzech lub grzywny do *marek polskich sześciuset.*

Jeżeli przy urządzeniu lub utrzymywaniu takiego zakładu drukarskiego przedsięwzięto środki do jego ukrycia przed nadzorem przepisanym, winny urządzenia lub utrzymywania takiego zakładu ulegnie karze:

więzienia.

Karze, wskazanej w części pierwszej artykułu niniejszego, ulegnie winny użycia prasy drukarskiej dla własnej potrzeby bez spełnienia warunków, wymaganych przez ustawę lub rozporządzenie.

II. Art. 296 przyjmuje się jak następuje:
Winny otwarcia księgarni lub czytelni, lub prowadzenia handlu drukami bez spełnienia warunków, wymaganych przez ustawę lub rozporządzenie, ulegnie karze:

grzywny do *marek polskich dwustu.*

Ust. III art. 10 i art. 11—15 uchylone na mocy art. 106 pkt. 2 powołanego wyżej rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Poz. 147.

DEKRET

o obowiązku szkolnym.

I. O obowiązku szkolnym w ogólności.

Art. 1. Wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowe dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym.

Art. 2. Szkoły powszechne będą tworzone w takiej liczbie, aby wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki.

Art. 3. W każdej miejscowości, w której liczba dzieci w wieku od lat 7 do 14 włącznie wynosi w ciągu po sobie następujących 3 lat co najmniej 40, gmina jest obowiązana założyć szkołę powszechną.

Art. 4. Jeżeli w danej miejscowości niema 40 dzieci w wieku od lat 7 do 14, w takim razie łączy się ona w celu założenia osobnej szkoły z sąsiednią miejscowością, względnie z sąsiedniemi miejscowościami tej samej gminy tak, aby liczba dzieci w połączonych miejscowościach wynosiła co najmniej 40. Utworzony w ten sposób rewir szkolny nie może mieć więcej jak 3 kilometry w promieniu. Rewiry szkolne tworzone będą przez Radę Szkolną Okręgową na wniosek Inspektora po wysłuchaniu opinji Dozoru Szkolnego.

Art. 5. Wniosek o przymusowe założenie szkoły stawia Dozór Szkolny lub Inspektor szkolny okręgowy. Jeżeli wniosek Dozoru względnie Inspektora zostanie zatwierdzony przez Radę Szkolną Okręgową, nie istnieje przeciw niemu żaden środek prawny.

Art. 6. W razie niezatwierdzenia wniosku Dozoru Szkolnego względnie Inspektora szkolnego okręgowego o przymusowe założenie szkoły służy Dozorowi względnie Inspektorowi odwołanie się do Ministra W. R. i O. P.

Art. 7. Wykonanie zatwierdzonych wniosków w sprawie przymusowego zakładania szkół powszechnych należy do Dozorów Szkolnych. Gmina dostarcza Dozorowi Szkolnemu środków pieniężnych na potrzeby rzeczowe szkoły.

II. O wieku szkolnym.

Art. 8. Szkoła powszechna obejmuje siedem lat nauczania. Do czasu jednak zorganizowania we wszystkich miejscowościach pełnych, siedmioletnich szkół powszechnych przejściowo utrzymane są i tworzone będą szkoły powszechne z czteroletnią nauką codzienną i z obowiązkową nauką uzupełniającą trzyletnią lub szkoły powszechne z nauką codzienną pięcioletnią i z obowiązkową nauką uzupełniającą dwuletnią.

Art. 9. Jeśli w danej szkole powszechnej nauka codzienna trwa krócej, niż lat 7, a dziecko w tym krótszym czasie nie uzyska pomyślnego świadectwa z ukończenia szkoły, obowiązek uczęszczania do szkoły na naukę codzienną przedłuża się aż do pomyślnego ukończenia szkoły, lecz nie może trwać dłużej, niż do końca tego roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 14 rok życia.

Art. 10. Wiek szkolny dziecka rozpoczyna się 1 września tego roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 lat życia.

Art. 11. Nie wolno przyjmować do szkoły dzieci, które nie osiągnęły wieku szkolnego.

III. O metryce szkolnej.

Art. 12. Dla kontroli, które dzieci znajdują się w wieku szkolnym, prowadzi się odpowiednie spisy dzieci, czyli t. zw. metryki szkolne, na zasadzie zatwierdzonej przez Ministra W. R. i O. P. instrukcji.

Art. 13. Prowadzenie metryki szkolnej należy do Opieki Szkolnej.

Art. 14. Miejscowości, w których jest więcej Opiek Szkolnych, dzieli Dozór Szkolny w ten sposób na części terytorjalne, aby przy sporządzaniu metryki szkolnej żadna Opieka nie miała wątpliwości, które dzieci winna umieścić w swojej metryce szkolnej.

Art. 15. Metryka szkolna winna zawierać spis wszystkich dzieci w wieku szkolnym, zamieszkałych w tym obszarze, nad którym rozciąga się działalność Opieki Szkolnej.

Art. 16. Opieki Szkolne zwracają się w maju każdego roku do wójta lub do magistratu względnie do organów, sprawujących obowiązki policji miejscowej, o dostarczenie wykazu dzieci w wieku szkolnym.

Art. 17. Na podstawie danych, uzyskanych w sposób, przewidziany w art. poprzednim, sporządza Opieka metrykę szkolną i przesyła ją w odpisie kierownictwu szkoły najpóźniej dnia 1 sierpnia każdego roku

IV. O zapisach dzieci do szkoły.

Art. 18. Zapisy dzieci do szkoły winny być ukończone z końcem sierpnia.

Art. 19. Niezwłocznie po ukończeniu zapisów opiekun główny wraz z kierownikiem szkoły bada na podstawie metryki szkolnej, czy wszystkie dzieci, obowiązane do nauki, zostały do szkoły zapisane.

Art. 20. Gdyby się okazało, że nie wszystkie dzieci, obowiązane do nauki, zostały zapisane, Opieka Szkolna zapisuje z urzędu stosowną liczbę dalszych dzieci i zawiadamia o tem ich rodziców względnie opiekunów.

Art. 21. Instrukcja Ministra W. R. i O. P. określi liczbę dzieci, którą ze względu na pojemność izby szkolnej można przyjąć do szkoły.

Art. 22. Dzieci, zapisane do szkoły dobrowolnie lub z urzędu, są obowiązane do regularnego uczęszczania do szkoły od początku września do końca czerwca.

V. O przerwach w nauce szkolnej.

Art. 23. Oprócz feryj, określanych przez Ministra W. R. i O. P., Opieka Szkolna jest uprawniona do ustanawiania każdego roku przerw w nauce szkolnej dla ważnych robót polnych: raz w jesieni, drugi raz na wiosnę. Każda z tych przerw, podzielona ewentualnie na części z powodu niepogody lub innych uzasadnionych przyczyn, może trwać razem najwyżej 14 dni.

Art. 24. W miesiącach, w których jest pożądana pomoc dzieci szkolnych przy robotach w polu, jest Opieka uprawniona w ten sposób wyznaczyć porę dnia, w której nauka szkolna ma się odbywać, aby dzieciom tę pracę w polu ułatwić. Nie może jednak Opieka Szkolna skracać przez to ilości godzin codziennej nauki.

VI. O wykazach dzieci, opuszczających naukę szkolną.

Art. 25. Z końcem każdego miesiąca winien kierownik szkoły przedłożyć Dozorowi Szkolnemu, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, odnośnym Opiekom Szkolnym wykaz tych dzieci, które bez usprawiedliwionej przyczyny opuściły naukę szkolną, z podaniem przy każdem dziecku liczby opuszczonych dni szkolnych.

Art. 26. Gdy dziecko opuszcza naukę po raz pierwszy, w takim razie kierownik, jeśli uzna to za stosowne, może nie pomieszczając nazwiska jego w wykazie, wzmiankowanym w art. poprzednim, podać je do wiadomości Opiece Szkolnej z prośbą o wywarcie wpływu na rodziców, względnie opiekunów, by posyłali dziecko do szkoły regularnie oraz o ostrzeżenie ich, że zostaną podjęte środki przymusowe, jeżeli nieobecność dzieci w szkole powtórzy się.

Art. 27. Uzasadnionemi powodami nieobecności dziecka na nauce szkolnej są: choroba dziecka, śmierć członka rodziny, choroba zakaźna w domu, nadzwyczajna przeszkoda w komunikacji i inne powody, które przez nauczyciela za ważne zostaną uznane.

VII. O wypełnieniu obowiązku szkolnego.

Art. 28. Przepisom o obowiązku szkolnym można uczynić zadość:

a) w publicznych szkołach powszechnych,
b) w innych szkołach wszelkiego typu, o ile zakres wiadomości, w nich udzielanych, nie jest niższy, niż w publicznych szkołach powszechnych,
c) w domu.

Art. 29. W wypadkach pobierania nauki w prywatnych szkołach bez prawa publiczności lub w domu Inspektor szkolny może zarządzać egzamin, celem przekonania się, czy dzieci osiągają wykształcenie, przepisane dla publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości. Jeżeli wynik zarządzonego egzaminu jest ujemny, Inspektor może z urzędu zapisać dziecko do publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości.

Art. 30. Uznanie prywatnej szkoły zawodowej za zakład, czyniący zadość obowiązkowi szkolnemu, następować będzie z decyzji Rady Szkolnej Okręgowej na prośbę zarządu zainteresowanej szkoły, po wysłuchaniu opinji Inspektora szkolnego okręgowego. Decyzja Rady może ulec zaskarżeniu do Ministra W. R. i O. P. przez Inspektora lub przez zarząd szkoły w terminie miesięcznym.

Art. 31. Rodzice lub opiekunowie, chcący kształcić dzieci, będące w wieku szkolnym, nie w publicznej szkole powszechnej, lecz w innym zakładzie naukowym lub w domu, są obowiązani przed końcem sierpnia zawiadomić o tem właściwą Opiekę Szkolną.

VIII. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego lub jego odroczeniu.

Art. 32. Od obowiązku szkolnego mogą być uwolnione dzieci chore fizycznie (szczególnie na gruźlicę otwartą) lub umysłowo oraz dzieci niedorozwinięte, o ile ułomności ich, stwierdzone przez lekarza szkolnego względnie powiatowego, wyłączają je od pobierania nauki w szkole powszechnej. Jeśli w danej miejscowości istnieje zakład dla kształcenia chorych, kalek, ciemnych, głuchoniemych i niedorozwiniętych, obowiązek szkolny rozciąga się i na tę kategorję dzieci.

Art. 33. Dzieci, których mieszkanie jest więcej niż o 3 km. odległe od szkoły, jako też dzieci, których mieszkanie oddzielone jest od szkoły przeszkodą naturalną, są wolne od obowiązku szkolnego.

Art. 34. Dzieci słabowite i wątłe na mocy orzeczenia lekarza szkolnego względnie powiatowego mogą uzyskać odroczenie obowiązku szkolnego na rok i dłużej.

Art. 35. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego, względnie odroczeniu tegoż obowiązku, w myśl art. 32, 33 i 34 orzekają Dozory Szkolne, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, Rady Szkolne Okręgowe miejskie.

IX. O kontroli nad spełnianiem obowiązku szkolnego.

Art. 36. W każdej szkole prowadzony będzie rejestr, przeznaczony do codziennego zapisywania przez nauczyciela dzieci nieobecnych.

Art. 37. Opiekun główny jest obowiązany zwiedzać szkołę, celem sprawdzania, czy dzieci czynią zadość obowiązkowi szkolnemu.

Art. 38. Opiekun główny jest uprawniony do sprawdzania w domu dziecka przyczyny nieobecności w szkole oraz do wzywania i upominania rodziców, niedbających o regularne uczęszczanie swych dzieci do szkoły, aby przestrzegali obowiązku szkolnego i do wyjaśnienia rodzicom skutków zaniedbywania obowiązku szkolnego.

Art. 39. Uprawnienia i obowiązki opiekuna głównego, wymienione w art. 37 i 38, przysługują również członkom Dozoru Szkolnego, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, członkom Rady Szkolnej Okręgowej miejskiej przez tenże Dozór względnie Radę Szkolną Okręgową do kontroli nad spełnianiem obowiązku szkolnego delegowanym.

X. O karach za niedopełnienie obowiązku skolnego.

Art. 40. Odpowiedzialność za dopełnienie obwiązku szkolnego ponosi ojciec dziecka, a jeżeli ojciec nie żyje lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje, to matka. Jeżeli oboje rodzice nie żyją lub władzy rodzicielskiej nie sprawują, odpowiedzialny jest opiekun.

Art. 41. Kto ukrywa dziecko przed zapisaniem do szkoły lub usiłuje przez wybiegi uwolnić je od uczęszczania do szkoły, ulega karze aresztu do 5 dni lub grzywnie do *100 marek polskich (150 koron)* z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 5 dni.

Art. 42. Kto bez uzasadnionych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega każdorazowo karze aresztu do 2 dni lub grzywnie do *40 marek polskich (60 koron)* z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 2 dni.

Art. 43. Kary, przewidziane w art. 41 i 42, wymierza Dozór Szkolny po wysłuchaniu osób zainteresowanych, o ile te przybędą. Nieusprawiedliwione nieprzybycie stron nie przeszkadza w wydaniu orzeczenia karnego.

Art. 44. Wykonanie orzeczeń karnych należy do wóitów względnie do magistratów lub do policji miejscowej.

Art. 45. Nałożone grzywny należy wpłacać odnośnej Opiece Szkolnej, która wydaje pokwitowania i prowadzi wykaz pobranych grzywien. Zebrane tym sposobem pieniądze mają być użyte na rzecz niezamożnych dzieci danej szkoły stosownie do uznania Opieki Szkolnej.

Art. 46. Skazany orzeczeniem karnem, o którem mowa w art. 41, 42 i 43, może założyć skargę do Rady Szkolnej Okręgowej w terminie dwutygodniowym, licząc od dnia ogłoszenia orzeczenia lub zawiadomienia o orzeczeniu zaocznem.

Art. 47. Założenie skargi na orzeczenie, mocą którego zostały wymierzone grzywny, nie wstrzymuje wykonania tegoż orzeczenia. Natomiast wykonanie orzeczenia, skazującego na areszt, zostaje wstrzymane do czasu rozstrzygnięcia założonej skargi. W razie uchylenia orzeczenia, skazującego na grzywnę, uiszczona kwota karna ulega zwrotowi.

XI. Zakres działania dekretu.

Art. 48. Moc obowiązująca dekretu niniejszego rozciąga się na tę część Państwa Polskiego, która stanowiła dawniej terytorjum zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 30 listopada 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1030), — z dn. 16 marca 1923 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 192). Na mocy art. 8 ustawy z dn. 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 304) rady szkolne okręgowe otrzymują nazwę rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, a inspektorzy szkolni okręgowi — inspektorów szkolnych.

Poz. 148.

Statut Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

z dnia 7 lutego 1919 r.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 111 punkt 9 i art. 114 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 494).

Poz. 149.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie tymczasowych przepisów o zarządzie drogami kołowemi.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 39 ustawy z dn. 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 6/21 r., poz. 32).

Poz. 150.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie skarbowości gmin wiejskich.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 76 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

Poz. 151.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie skarbowości powiatowych związków komunalnych.

Utracił moc obowiązującą. Patrz poz. 150.

Poz. 152.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o tymczasowem przekazaniu Ministrowi Komunikacji prawa wydawania przepisów o przewozie pasażerów, bagażu i towarów oraz ustalania taryf przewozowych na kolejach polskich.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 4 i 10 ustawy z dn. 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych — Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 580).

Poz. 153.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie uzupełnienia przepisów o organizacji Milicji Ludowej.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 17 przepisów przejściowych do ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. o policji państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 363).

Poz. 154.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie przepisów tymczasowych o uprawnieniu Komisarzy Ludowych do wymierzania kar w drodze postępowania administracyjno-karnego.

Uchylony na mocy art. 69 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365).

Poz. 155.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o przejściu kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne pod zarząd Ministerstwa Komunikacji.

Uchylony na mocy art. 6 ustawy z dn. 14 grudnia 1920 r. w sprawie przejęcia kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Kolei Żelaznych (Dz. U. R. P. Nr. 3/21 r., poz. 5).

Poz. 156.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

upoważniający Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych do podjęcia parcelacji majątków b. ros. Banku Włościańskiego i do wydzierżawiania dóbr państwowych małorolnym i bezrolnym.

Uchylony na mocy art. 1 i 3 ustawy z dn. 22 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Głównego Urzędu Ziemskiego (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 376).

Poz. 157.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie sekwestru skór i garbników.

Uchylony na mocy art. 1 ustawy z dn. 9 grudnia 1920 r. w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników (Dz U. R. P. Nr. 118, poz. 779).

Poz. 158.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o przekazaniu dozoru nad kotłami parowemi „Warszawskiemu Stowarzyszeniu Dozoru nad kotłami parowemi".

Utracił moc obowiązującą (p. art. 8 ustawy z dn. 31 maja 1921 r. o nadzorze nad kotłami parowemi — Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 303).

Poz. 159.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o częściowej zmianie dekretu z dnia 2 stycznia 1919 r. o wprowadzeniu stanu wyjątkowego.

Uchylony na mocy art. 9 punkt 2 ustawy z dn. 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny (Dz. P. P. P. Nr. 61, poz. 364).

Poz. 160.

DEKRET

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów stanowię niniejszem co następuje:

Ławnik sądowy, winny niestawiennictwa na wezwanie do pełnienia obowiązków ławnika bez uzasadnionej przyczyny, skazany będzie z decyzji właściwego sądu, powziętej na najbliższem posiedzeniu gospodarczem, na karę pieniężną do *100 mk*, a nadto na zwrot kosztów sądowych, wynikłych skutkiem odroczenia sprawy dla braku ławnika.

W stosunku do ławników, urzędujących w sądach pokoju, karę wymierza wydział karny właściwego sądu okręgowego na skutek nadesłanego przez sędziego pokoju zawiadomienia.

Kara może być przez sąd umorzona, jeśli ławnik w ciągu 7-miu dni od czasu otrzymania zawiadomienia o jej nałożeniu przedstawi dowody, iż istotnie nie był w możności stawić się na wezwanie ani zawczasu sąd o tem zawiadomić.

Od decyzji sądu w przedmiocie kar, nakładanych na podstawie niniejszego dekretu, odwołanie nie służy.

Jeśli powyższego zaniedbania obwiązków obywatelskich ławnik dopuści się po raz trzeci, po dwukrotnem na podstawie niniejszego dekretu ukaraniu, ulegnie w zwykłym trybie sądowym karze aresztu, przewidzianej w art. 678 K. K.

Dekret niniejszy otrzymuje natychmiast moc obwiązującą.

Dan w Warszawie, dn. 7 lutego 1919 roku.

Poz. 161.

DEKRET

o nadzorze nad wyrobem i sprzedażą artykułów zastępczych — surogatów produktów spożywczych i przedmiotów użytku publicznego.

Art. 1. Wyrób i sprzedaż artykułów zastępczych — surogatów produktów spożywczych, paszy, przedmiotów użytku codziennego — nie może się odbywać bez specjalnego pozwolenia Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*.

Art. 2. W podaniu o pozwolenie należy wymienić:

1) imię i nazwisko, firmę, zajęcie i adres petenta;
2) nazwę artykułu zastępczego i zastępowanego;
3) adres wytwórni, gdzie artykuł będzie wyrabiany;
4) sposób przyrządzenia i szczegółowy skład artykułu zastępczego;
5) opakowanie, w jakiem artykuł zastępczy będzie sprzedawany, i cenę sprzedażną w handlu detalicznym;

oraz załączyć:

6) próbę artykułu zastępczego;
7) 10 egzemplarzy wzorów etykiet i opakowań, w jakich artykuł zastępczy będzie sprzedawany w handlu detalicznym i hurtownym;

8) wzory ogłoszeń i reklam projektowanych do druku, wywieszania w sklepach, rozdawania lub rozsyłania;
9) *50 marek* na koszta badania.

Art. 3. Lokal, w którym artykuły zastępcze będą wyrabiane, winien być uprzednio zbadany i zakwalifikowany do danego celu przez komisję sanitarno-budowlaną lub inną, do tego celu powołaną.

Art. 4. Wydanie pozwolenia lub odmowa zależeć będzie od wyniku badań, dokonanych w państwowym zakładzie badawczym, i od uznania Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*.

Wydane pozwolenie może być w każdej chwili cofnięte w razie zmiany składu artykułu zastępczego, opakowania, ceny sprzedażnej, wzoru ogłoszeń lub reklam.

Art. 5. Wydane pozwolenie nie może być ustępowane innej osobie bez uprzedniego wyjednania zgody Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*, w przeciwnym razie pozwolenie może być cofnięte.

Art. 6. Wytwórca produktu zastępczego obowiązany będzie niezwłocznie zawiadomić Ministerstwo o zmianie swego adresu i miejsca wytwórni.

Art. 7. Każdy artykuł zastępczy winien mieć na widocznem miejscu zewnętrznego opakowania wyraźny napis:

„Artykuł zastępczy — surogat (jakiego produktu)"

wraz z dopiskiem:

„Wyrób i sprzedaż dozwolona (Nr. i data pozwolenia Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*)".

Art. 8. Wszelkie wydane poprzednio pozwolenia tracą swą moc w ciągu 3-ch miesięcy od daty ogłoszenia przepisów niniejszych.

Art. 9. Utracił moc obowiązującą (p. art. 50 punkt 3 oraz Rozdział III rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Art. 10. Wszelkie dotąd obowiązujące przepisy, rozporządzenia oraz instrukcje, dotyczące wyrobu i handlu artykułów zastępczych — surogatów produktów spożywczych i przedmiotów użytku codziennego, sprzeczne z niniejszemi przepisami, zostają uchylone.

Art. 11. Wykonanie dekretu niniejszego polecam Ministrowi *Zdrowia Publicznego*.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 24 listopada 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 720), — z dn. 1 lipca 1922 roku na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569). Wobec zniesienia Ministerstwa Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 131/23 r. poz. 1060) upoważnienia, wynikające z powyższego dekretu, przeszły na Ministra Spraw Wewnętrznych (p. § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 86).

Poz. 162.

DEKRET

w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowem na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej.

Art. 1. Przymusowe wywłaszczenie nieruchomości oraz czasowe ich zajęcie, lub ustanowienie na nich służebności, zarówno wywłaszczenie koniecznych materjałów na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej może nastąpić tylko na mocy postanowienia *Naczelnika Państwa*, za słusznem i sprawiedliwem wynagrodzeniem.

Art. 2. Projekty, dotyczące wywłaszczeń, przedstawiane będą do decyzji *Naczelnika Państwa* przez Radę Ministrów na wniosek właściwego Ministra. W przedstawieniu będą wyłuszczone dane, ustalające charakter użyteczności publicznej przedsiębiorstwa i konieczność przymusowego wywłaszczenia, lub zajęcia czasowego.

Art. 3. Do przedstawienia (art. 2) winien być dołączony szczegółowy plan wywłaszczanych nieruchomości ze wskazaniem na nim, w miarę możności, powierzchni oddzielnych zajmowanych działek gruntu i istniejących na gruncie budynków.

Art. 4. Po uzyskaniu decyzji *Naczelnika Państwa* właściwa instytucja skomunikuje się z właścicielem w celu określenia ceny. Po rozważeniu kwestji ceny w związku z wartością majątku oraz z przepisami o oszacowaniu, właściwa instytucja bądź zawrze z właścicielem umowę dobrowolną, sporządzając akt nabycia w drodze zwykłej, bądź przystąpi do wywłaszczenia, stosownie do przepisów niniejszych.

Art. 5. Wynagrodzenie za wywłaszczone nieruchomości wyznacza się w sumie pieniężnej.

Art. 6. Jeżeli zażądana cena uznaną zostanie za nieodpowiadającą rzeczywistej wartości nieruchomści, ma być sporządzony opis tejże oraz oszacowanie.

Art. 7. Opis sporządza urzędnik *milicji miejscowej* na zasadach w Ustawie Postępowania Cywilnego wyłożonych w obecności dwóch świadków, o ile możności z pośród właścicieli sąsiednich nieruchomości. Do opisu ma być wezwany właściciel lub jego pełnomocnik, z wyznaczeniem dla nich terminu miesięcznego, licząc od daty doręczenia wezwania obecnym, a dla nieobecnych na gruncie od daty zawiadomienia wójta właściwej gminy o mającym się sporządzić opisie. W razie niestawiennictwa po upływie tego terminu właściciela lub jego pełnomocnika, sporządzenie opisu nie ulega odroczeniu.

Art. 8. Oszacowania dokonywa komisja szacunkowa, utworzona pod przewodnictwem *komisarza rządowego* z miejscowego sędziego pokoju, komisarza ziemskiego, inspektora skarbowego. Przy wywłaszczeniu nieruchomości miejskiej zamiast komisarza ziemskiego do komisji wchodzi przedstawiciel Magistratu. Przy wywłaszczeniach na rzecz instytucji państwowej do komisji z prawami członka tejże jest powoływany delegat instytucji, na której rzecz wywłaszczenia dokonano. O ileby wywłaszczenie dotyczyło nieruchomości państwowych lub kościelnych, do komsji ma być wezwany przedstawiciel właściwej instytucji.

Art. 9. Delegat instytucji państwowej, wchodzący do komisji w wypadkach, o jakich mowa w art. 8, obowiązany jest pilnować, aby czynności komisji szacunkowej były zgodne z przepisami obowiązującemi, w razie zaś zauważenia jakichkolwiek odstępstw, zakładać protesty w protokółach komisji.

Art. 10. Przy dokonywaniu oszacowania komisje szacunkowe kierują się następującemi przepisami:

1) O dniu otwarcia posiedzenia komisji szacunkowej strony otrzymują zawiadomienie piśmienne trybem w art. 7 przewidzianym.
2) Strony mają prawo osobiście lub przez pełnomocników składać komisji wyjaśnienia ustne i piśmienne.
3) Niestawiennictwo stron na posiedzeniu komisji nie wstrzymuje postępowania szacunkowego.
4) Komisja ma prawo wzywać ekspertów celem wyjaśnień technicznych oraz delegować na miejsce jednego lub paru swych członków do obejrzenia miejscowości i badania świadków. Komisja ma prawo, a na żądanie stron obowiązek zaprzysiężenia biegłych i świadków podług zasad podanych w Ust. Post. Cyw.
5) Komisja dokonywa oszacowania bądź na zasadzie ustalenia dochodowości majątku, bądź biorąc pod uwagę ceny miejscowe i warunki specjalne, w jakich majątek pozostaje.
6) Oszacowanie majątku według dochodowości ma być dokonywane na żądanie właściciela na zasadzie przedstawionych przezeń wiadomości i danych, uznanych przez Komisję za wiarogodne. W tym wypadku szacunek majątku określa się przez kapitalizację z pięciu procentów średniego dochodu netto, obliczonego na okres ostatnich pięciu lat. (Ust. Post. Cyw. art. 1119 i 1120).
7) We wszystkich innych wypadkach, z wyłączeniem wskazanego w poz. 6, oszacowanie ma być dokonywanem na zasadzie cen miejscowych i warunków specjalnych, w jakich majątek pozostaje.
8) W razie wywłaszczenia części nieruchomości, wynagrodzenie ma w sobie zawierać prócz ceny części wywłaszczonej, również całą tę sumę, na jaką wskutek dokonanego wywłaszczenia, wartość pozostałej części uległa zmniejszeniu, wobec tego należy brać pod uwagę, czy właściciel, skutkiem wywłaszczenia lub zajęcia części jest pozbawiony jedynie dochodu z tej części płynącego, czy też część owa ma takie znaczenie, że część pozostała nie może już dostarczać odpowiednich korzyści.
9) Przy oszacowaniu nie należy brać w rachubę tego zwiększenia wartości majątków, jakie może nastąpić skutkiem przedsiębiorstwa, na którego rzecz są one wywłaszczane.

10) Właściciel może żądać wywłaszczenia majątku w całości, o ile resztująca po wywłaszczeniu część tegoż staje się dlań bezużyteczną.

11) Niezależnie od wypłaty wynagrodzenia, określonego drogą oszacowania, przedsiębiorca obowiązany jest pobudować i utrzymywać własnym kosztem w miejscach wskazanych mosty, drogi, groble, przejazdy, rowy odpływowe i t. p. urządzenia, których urządzenie okaże się koniecznem w celach usunięcia strat i niewygód, jakie mogłyby powstać skutkiem zrealizowania przedsiębiorstwa, na którego rzecz jest dokonywane wywłaszczenie.

12) Przy wywłaszczeniu na potrzeby dróg żelaznych tych gruntów, które wchodzą w skład nadań górniczych, nie wywłaszcza się wnętrza tych gruntów i przedsiębiorstwo kolejowe nie płaci właścicielowi nadania górniczego wartości wnętrza, tylko obowiązane jest we właściwym czasie i w miarę postępu robót górniczych pod temi gruntami zwracać koszt robót dodatkowych, nakazanych przez właściwe władze jedynie w celu zachowania bezpieczeństwa dla kolei żelaznej. Przy wywłaszczeniu gruntów na szosy i inne drogi gruntowe, oraz na regulację rzek i na kanały żadne wynagrodzenie za ograniczenia eksploatacji wnętrza lub za roboty dodatkowe we wnętrzu należeć się nie będzie.

13) Za nowe budowle, plantacje i inne urządzenia i ulepszenia nie wypłaca się odszkodowania, gdy przedsiębiorca temu się sprzeciwia, jeżeli ze sposobu i czasu ich założenia oraz z innych okoliczności wynika, iż zostały one podjęte jedynie w celu uzyskania większego odszkodowania przy wywłaszczeniu; właścicielowi przysługuje prawo zabrania takich budowli i innych urządzeń na koszt własny aż do chwili faktycznego zajęcia nieruchomości na użytek publiczny; w przeciwnym razie przedsiębiorca ma prawo usunąć rzeczone budowle i urządzenia na koszt i ryzyko właściciela.

14) Wszystkie czynności Komisji będą protokółowane: w protokółach będą wyłożone zasady, na których mocy przyjęto taki lub inny sposób oszacowania, oraz te wszystkie dane, jakiemi uzasadniono określenie wartości majątku i wysokość wynagrodzenia.

15) Komisja uchwala decyzję większością głosów; w razie równości tychże przeważa zdanie przewodniczącego.

16) Decyzję swą Komisja ogłasza przez jej odczytanie stronom obecnym, oraz przesłanie jej odpisu — nieobecnym. Odpisy decyzji mogą również otrzymywać na żądanie strony obecne.

Art. 11. Strony mają prawo zgłaszać na ręce Komisji protesty swe i uwagi do ogłoszonej decyzji w ciągu 2 tygodni od daty ogłoszenia decyzji.

Art. 12. Komisja po upływie terminu, wskazanego w poprzednim art. 11, przesyła akta sprawy do właściwego ministerstwa, przez które wywłaszczenie było zarządzone, zawiadamiając jednocześnie o tem przedsiębiorcę; do akt sprawy Komisja dołącza otrzymane protesty i uwagi wraz ze swym wnioskiem odnośnie otrzymanych protestów i uwag.

Ministerstwo, o ile uzna, że sprawa wymaga dodatkowego wyjaśnienia np. zbadania nowych świadków lub biegłych, bądź też wogóle dodatkowego oszacowania, może zwrócić akta sprawy do Komisji Szacunkowej dla dokonania potrzebnych dodatkowych czynności, przyczem może delegować do składu Komisji specjalnego ze swej strony delegata.

Art. 13. O ile na wypłatę przyznanego na rzecz właściciela wynagrodzenia niezależnie od wysokości tegoż nie trzeba wyjednywać kredytu specjalnego, właściciel zaś ani przedsiębiorca nie zaskarżył decyzji Komisji Szacunkowej, odpowiedni Minister poweźmie ostateczną decyzję w sprawie oszacowania.

W razie przeciwnym, po zbadaniu sprawy w Ministerstwie, przechodzi ona wraz z wnioskami tegoż do rozważenia Rady Ministrów, poczem uzyskuje zatwierdzenie *Naczelnika Państwa.*

Art. 14. Po powzięciu decyzji ostatecznej właściciel otrzymuje natychmiast z sum przenaczonych na roboty lub przedsiębiorstwo nietylko wynagrodzenie, przyznane mu za nieruchomość wywłaszczoną, lecz nadto procenty od tego wynagrodzenia, po 6 od 100 rocznie, licząc od dnia zajęcia majątku do dnia zapłaty, lub złożenia należności do depozytu o którym niżej, nieruchomość zaś przechodzi pod zarząd tej instytucji, na której przedstawienie została wywłaszczoną.

Przytem mają być stosowane przepisy następujące:

1) O ile wynagrodzenie nie może być wypłacone natychmiast lub w całości wobec istniejącego sporu w przedmiocie otrzymania lub wysokości tegoż, lub wobec wpisów hipotecznych nieruchomość obciążających, bądź wreszcie skutkiem innych przyczyn prawnych, natenczas sporna część wynagrodzenia ma być wpłaconą do miejscowej kasy skarbowej, jako depozyt właściwego Sądu Okręgowego w papierach procentowych państwowych lub przez Państwo gwarantowanych, do chwili rozstrzygnięcia sporu, komu część owa winna być wypłacona.

2) Wynagrodzenie za majątek, z którego ma prawo korzystać użytkownik, należy wpłacać do miejscowej kasy skarbowej w trybie, w pozycji poprzedzającej przewidzianym, przyczem dochód od papierów procentowych pobierać ma użytkownik, a kapitał po ustaniu użytkowania otrzyma właściciel majątku.

3) Wypłata należności ma być dokonywaną w formie aktu urzędowego; w wypadkach zaś zdeponowania wynagrodzenia, gdzie należy urząd, na którego rzecz dokonano wywłaszczenia, sporządza akt jednostronny ze szczegółowem opisaniem dokładnego wywłaszczenia, dołączając protokóły opisu i decyzji ostatecznej oraz pokwitowanie depozytowe. Na mocy takiego aktu urząd rzeczony przepisuje na rzecz swoją tytuł własności wywłaszczonej nieruchomości w odpowiedniej księdze hipotecznej, o ile dana nieruchomość posiada urządzoną hipotekę. W wypadku wywłaszczenia nieruchomości niehipotecznej urząd ten może wywołać hipotekę, w każdym zaś razie zgłosi do właściwych czynników żądanie wykreślenia wywłaszczonej nieruchomości niehipotecznej z tabel gruntowych, nadawczych i likwidacyjnych. Nieruchomość, prze-

pisana w ten sposób na rzecz władzy lub instytucji wywłaszczającej, staje się wolną od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych, o czem będzie zaznaczona wyraźna wzmianka w wykazie hipotecznym.

Art. 15. Jeżeli wywłaszczona część nieruchomości okaże się niepotrzebną, lub jeżeli przedsiębiorstwo nie dojdzie do skutku, albo będzie rozwiązane, wobec czego część owa ulegać będzie sprzedaży, w tych wypadkach właścicielowi owej nieruchomości przysługuje: 1) przed upływem lat 10 od daty wywłaszczenia, prawo do wykupu części wywłaszczonej za zwrotem otrzymanego za nią wynagrodzenia, 2) po upływie zaś tego terminu prawo pierwszeństwa do nabycia części rzeczonej za cenę, ustaloną przez umowę dobrowolną lub przez nowe oszacowanie według przepisów o wywłaszczeniu przymusowem.

Art. 16. O sprzedażach w art. 15 wspomnianych, będą czynione publikacje z rozporządzenia *komisarza rządowego* w gazetach urzędowych miejscowych i stołecznych. Nadto właściciele odpowiedni otrzymywać będą specjalne zawiadomienia przesyłane do miejsc ich zamieszkania lub do majątku, z wymienieniem cen sprzedaży i z wyznaczeniem terminu miesięcznego do zgłoszenia odpowiedzi. Termin ten liczyć należy od daty otrzymania zawiadomienia.

Art. 17. Właściciel, nie chcący zapłacić wymienionej w zawiadomieniu ceny, może skorzystać z prawa, przysługującego mu z mocy art. 15, przedsiębiorca zaś ma prawo znieść wszystkie urządzenia swoje na terenie, wykupowi podległym, w ciągu 6 miesięcy od dnia sporządzenia aktu nabycia.

Art. 18. W razie dobrowolnej ugody co do ceny, jako też w wypadkach wykupu za cenę oszacowania przy wywłaszczeniu lub za cenę przez nowe oszacowanie określoną ma być sporządzony akt nabycia w drodze zwykłej.

Wprowadzeni w posiadanie tymczasowe majątku osoby, za *znikłą* uznanej, mocni są sami, zaś opiekunowie małoletnich i bezwłasnowolnych za upoważnieniem rady familijnej zawierać umowy dobrowolne, notarjalne względem odstąpienia własności nieruchomej na użytek publiczny, również i włościanie mogą, stosownie do istniejących przepisów, zawierać umowy dobrowolne notarjalne o odstąpienie na użytek publiczny wszelkich należących do nich nieruchomości lub ich części.

Art. 19. Przy wywłaszczeniach na rzecz budowy dróg żelaznych i wodnych użyteczności publicznej, mają być stosowane przepisy specjalne, mianowicie:

1) jeżeli wywłaszczane na rzecz drogi żelaznej majątki należy zająć niezwłocznie, linja zaś kolei jest wytyczona i zaakceptowana przez Ministestwo Komunikacji, natenczas z mocy zaświadczenia tegoż Ministerstwa *komisarz rządowy* zarządza sporządzenie spisu tych majątków, na zasadach ogólnych, z tem jednak zastrzeżeniem, że opis ów ma być dokonanym w ciągu 2 tygodni od daty zawiadomienia właściciela i z zachowaniem innych przepisów art. 7;

2) w wypadkach, o ile jakiekolwiek dane, przez prawo wymagane nie mogą być dostarczone w czasie sporządzenia opisu, bieg tegoż przerwie nie ulega, brak zaś rzeczonych danych winien być zaznaczony w opisie; dane te w następstwie mają być przez właścicieli dostarczone już do Komisji Szacunkowej, która je sprawdza przy oszacowaniu;
3) plan majątków, wywłaszczonych winien być stwierdzony przez podpisy wszystkich osób, biorących udział w sporządzaniu opisu;
4) opis, dokonany łącznie z planem, ma być przesłany *komisarzowi rządowemu*, który zarządza oszacowanie własności wywłaszczonej, następnie zaś wszelkiego rodzaju pretensje właścicieli, wywłaszczenia dotyczące, są kierowane do Komisji Szacunkowej;
5) w wypadku, jeżeli prócz zajętej według opisu własności, wypadnie w następstwie zająć jeszcze jej część, dokonane to ma być również w drodze przepisów niniejszych przy sporządzeniu dodatkowego opisu i planu;
6) co się tyczy dalszego biegu sprawy wywłaszczenia na rzecz dróg żelaznych i wodnych pod tym względem kierować się należy przepisami art. 4—18 i 20;
7) wszelkie koszty, związane z delegacją osób do sporządzania opisów oraz dokonywania oszacowań, również wydatki kancelaryjne i rysunkowe ponosi instytucja, na której rzecz dokonano wywłaszczenia.

Art. 20. O ile nabycie nieruchomości, potrzebnych do budowy dróg komunikacyjnych przez towarzystwa prywatne, nie może być osiągnięte drogą umów dobrowolnych, wówczas nieruchomości te ulegają oszacowaniu natychmiastowemu i po określeniu sumy wynagrodzenia przechodzą w posiadanie towarzystw, po zabezpieczeniu uprzedniem wynagrodzenia właścicieli. Zabezpieczenie to, w sumie przyznanego przez Komisję Szacunkową wynagrodzenia, ma być wpłacone do miejscowej kasy skarbowej w papierach % państwowych, lub przez państwo gwarantowanych, które będą przyjmowane w cenie, obliczanej z przemnożenia rocznego ich dochodu przez szesnaście i dwie trzecie. Zabezpieczenie takie nie jest wymagane przy budowie dróg komunikacyjnych przez skarb państwa.

Zajęcie nieruchomości na rzecz dróg komunikacyjnych dopuszczalne jest bezpośrednio po dokonaniu opisu (art. 19 p. 4), ale jedynie w tych wypadkach, kiedy wobec okoliczności wyjątkowych jest to dozwolone dekretem *Naczelnika Państwa* w sprawie wywłaszczenia.

Art. 21. Czasowe zajęcie przymusowe nieruchomości na użytek publiczny oraz zajęcie przymusowe materjałów na ten użytek niezależnie od tego, czy materjały znajdują się na gruncie lub w gruncie, może nastąpić, na wniosek właściwego Ministra, na mocy decyzji Rady Ministrów.

W wypadkach nie cierpiących zwłoki, gdy z powodu grożącego wylewu rzeki zajdzie potrzeba naprawy wału lub innego ubezpieczenia brzegów rzeki albo gdy z powodu przerwanej przez przypadek komunikacji zajdzie potrzeba naprawy drogi lub urządzenia tymczasowej komunikacji, czasowe zajęcie przymusowe gruntu jako też przymusowe zajęcie materjałów w celu zapobieżenia złym skutkom takiego przypadku losowego może nastąpić na mocy decyzji szefa Zarządu miejscowego dróg komunikacyj-

nych. O zarządzeniu takiego zajęcia czasowego gruntu lub materjałów szef rzeczonego zarządu obowiązany jest donieść niezwłocznie właściwemu Ministrowi i Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 22. Wynagrodzenie za czasowe zajęcie nieruchomości w wysokości sześciu procentów od jej wartości, określone w drodze ugody dobrowolnej lub oszacowania, na zasadach ogólnych dokonanego, będzie wypłacane zgóry za każdy rok zajęcia czasowego.

Art. 23. Sprawy te są załatwiane zgodnie z przepisami art. 4 — 13 niniejszego dekretu.

Art. 24. Termin zajęcia czasowego nie może przenosić lat 3-ch. Skoro po upływie tego terminu majątek zwrócony nie będzie, właściciel może żądać wywłaszczenia za cenę, określoną w drodze umowy dobrowolnej lub oszacowania.

Art. 25. Po upływie terminu zajęcia czasowego lub przed tym terminem, o ile zajęcie to niepotrzebnem się okaże, nieruchomość ma być zwróconą właścicielowi, który może żądać jej przeszacowania, w wypadku zaś jeżeli jej wartość, w porównaniu z oszacowaniem pierwotnem zmniejszyła się skutkiem zajęcia czasowego, przedsiębiorca jest obowiązany wypłacić różnicę pomiędzy temi szacunkami.

Art. 26. Do urządzenia ochron od śniegu lub piasku wzdłuż dróg komunikacyjnych może być ustanowionem prawo corocznego użytkowania krótkotrwałego na gruntach sąsiednich. Wynagrodzenie będzie wyznaczone właścicielowi lub użytkownikowi gruntu w drodze przepisanej zgodnie z art. 4 — 13.

Art. 27. Stwierdzenie rzeczywistych strat, wynikłych skutkiem zajęcia przymusowego materjałów, oraz określenie wysokości wynagrodzenia za te straty o ile nie nastąpiło porozumienie dobrowolne, będzie dokonywane według przepisów art. 4 — 13; właściciele gruntów, zajętych czasowo na wydobywanie potrzebnych materjałów, mają prawo żądać całkowitego wywłaszczenia tych gruntów z wypłatą wynagrodzenia na zasadach ogólnych.

Art. 28. Warunki czasowego zajęcia nieruchomości oraz granice zajęcia materjałów będą wyszczególniane w umowach w drodze przepisanej sporządzanych, w braku zaś porozumienia dobrowolnego stron — w odpowiednich decyzjach.

Art. 29. Zezwoleń na zejście na grunt celem czynienia poszukiwań przedwstępnych, wytykania linij oraz sporządzania pomiarów udziela właściwy Minister, zawiadamiając o tem odpowiedniego *komisarza rządowego.*

Art. 30. Usuwanie przeszkód (drzew, parkanów i t. p.), może nastąpić po uprzedniem określeniu wynikających stąd szkód za zgodą właściciela, lub użytkownika gruntu; gdy zaś tej zgody niema, to z rozporządzenia *komisarza rządowego*, a w miastach — Magistratu.

W każdym razie usunięcie przeszkód o jakich mowa, musi być poprzedzonem przez sporządzenie szczegółowego opisu przedmiotów, ulegających usunięciu; opisu tego dokonywa urzędnik *milicji miejscowej.*

Art. 31. W razie nie dojścia do porozumienia stron w przedmiocie odszkodowania strat powyższych, oszacowania tychże na zasadzie opisu (art. 30), dokona Komisja, złożona, pod przewodnictwem *komisarza rządowego*, z komisarza ziemskiego i wójta gminy; w miastach Komisja ta składać się będzie z sędziego pokoju, jako przewodniczącego, oraz dwóch przedstawicieli Magistratu. Jeżeli poszukiwania były prowadzone z ramienia instytucji państwowej, w Komisji bierze nadto udział, w charakterze jej członka, przedstawiciel tej instytucji państwowej. W razie równości głos przewodniczącego przeważa. Komisja wyznacza termin stawiennictwa dla stron przez zawiadomienie piśmienne. Niestawienie się stron nie wstrzymuje biegu sprawy. W razie uznanej potrzeby Komisja może na wniosek stron wzywać rzeczoznawców na koszt strony żądającej. Decyzje swoje Komisja ogłasza przez ich odczytanie obecnym stronom lub przesłanie odpisów nieobecnym. Stronom przysługuje prawo zażalenia do właściwego ministra w ciągu 2-ch tygodni od dnia ogłoszenia decyzji. Zażalenia będą składane do Komisji, która w takim wypadku akta sprawy wraz z zażaleniem i swemi wnioskami przesyła niezwłocznie do ministra. Decyzja ministra jest ostateczna.

Art. 32. Z chwilą ogłoszenia dekretu niniejszego tracą moc obowiązującą wszystkie poprzednie przepisy i postanowienia w przedmiocie wywłaszczeń nieruchomości i zajęcia materjałów na potrzeby dróg komunikacyjnych użyteczności publicznej.

Art. 33. Wywłaszczenia nieruchomości na użytek dróg komunikacyjnych lub ograniczenia prawa własności, dokonane przez b. władze okupacyjne, niemieckie lub austrjackie, tymczasowo pozostają w mocy. Właściwe ministerstwo w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego dekretu obowiązane jest wyjaśnić i zdecydować, które z tych wywłaszczeń lub ograniczeń winny być utrzymane w swej mocy i ogłosić o tem w gazecie rządowej. Termin ten może być przedłużony decyzją Rady Ministrów.

Po upływie powyższego terminu właściciele nieruchomości, do których stosować się będzie decyzja o utrzymaniu ostatecznem w swej mocy takiego wywłaszczenia lub ograniczenia o ile nie otrzymali wynagrodzenia za wywłaszczenie lub ograniczenie prawa własności swej nieruchomości, mogą żądać oszacowania i wypłacenia im odszkodowania podług przepisów dekretu niniejszego.

Wywłaszczenia, dokonane przez b. władze rosyjskie do 1915 r. włącznie, pozostają wszystkie w swej mocy; jeżeli przytem postępowanie szacunkowe w tych sprawach wywłaszczeniowych nie zostało ukończone, może ono być wznowione, na żądanie właścicieli, podług przepisów dekretu niniejszego nie wcześniej jednak niż po upływie 6 miesięcy.

Art. 34. Całe postępowanie w sprawach wywłaszczenia przymusowego, oraz zajęcia czasowego gruntów lub materjałów wolne jest od opłat stemplowych na rzecz skarbu. Jednakże przy aktach nabycia ostatecznego oraz przy załatwianiach hipotecznych wszelkiego rodzaju opłaty, należne

w myśl odpowiednich przepisów prawa, będą pobierane na zasadach ogólnych.

Art. 35. Rada Ministrów upoważniona jest do wydawania przepisów wykonawczych do niniejszego dekretu.

Art. 36. Dekret niniejszy zyskuje moc obowiązującą, z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Praw, na obszarach Ziem Polskich b. zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 września 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 613), — z dn. 26 lipca 1923 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 602).

Poz. 163.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o utworzeniu Pocztowej Kasy Oszczędnościowej.

Uchylony na mocy art. 13 ustawy z dn. 19 maja 1920 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 297).

Poz. 164.

DEKRET

o rejestrze handlowym.

ROZDZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

1. Przepisom dekretu o rejestrze handlowym podlegają wszyscy, uznawani za handlujących przez kodeks handlowy lub przez inne ustawy, z wyjątkiem zajmujących się handlem drobnym.

Minister Sprawiedliwości określać będzie w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Skarbu, które osoby mają być uważane za zajmujące się handlem drobnym.

2. Obowiązkowemu zarejestrowaniu ulegają:

1) firma, siedziba i przedmiot przedsiębiorstwa, ich zmiana, zbycie i zwinięcie przedsiębiorstwa, otwarcie, zbycie i zwinięcie oddziału, sprzeciwienie się wypłacie ceny kupna (art. 61), zastrzeżenie w umowie rozwiązania sprzedaży przedsiębiorstwa, jeżeli nabywca nie zapłaci ceny kupna, zastrzeżenie przywileju na sprzedanym przedsiębiorstwie oraz przejście aktywów na nabywcę przedsiębiorstwa (art. 56);

2) udzielenie, rodzaj (art. 39) i ustanie prokury;

3) otwarcie i ukończenie likwidacji, osoby likwidatorów i ich zmiana;

4) ogłoszenie i podniesienie upadłości oraz umorzenie postępowania upadłościowego, imię i nazwisko kuratora i syndyka masy upadłości;

5) udzielenie, przedłużenie i ustanie odroczenia wypłat oraz imiona, nazwiska i adresy nadzorcy lub nadzorców sądowych, a jeżeli na czas odroczenia wypłat powierzono wykonywanie poszczególnych czynności, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, dłużnikowi lub osobie trzeciej, — to i imiona, nazwiska i adresy tych osób oraz zakres ich uprawnień;

6) w odniesieniu do handlujących jednoosobowo — imię i nazwisko właściciela przedsiębiorstwa, treść umów co do stosunków majątkowych między małżonkami i wyroków, odnoszących się do związku małżeńskiego, otwarcie spadku i udzielenie pełnomocnictwa do prowadzenia przedsiębiorstwa spadkowego (art. 44 i 45), upoważnienie, udzielone nieletniemu do prowadzenia handlu, pozbawienie handlującego prawa zajmowania się handlem, pozbawienie go własnej woli lub ograniczenie tejże na mocy wyroku sądowego;

7) w odniesieniu do spółek firmowych i firmowo-komandytowych skład wspólników firmowych i fundusz wspólników komandytowych oraz osoby, uprawnione do zarządzania i rozrządzania majątkiem spółki, i zmiana tych danych, treść umów wspólników firmowych co do stosunków majątkowych między małżonkami i wyroków, odnoszących się co do związku małżeńskiego, otwarcie spadku po wspólniku firmowym, pozbawienie wspólnika firmowego prawa zajmowania się handlem, pozbawienia go własnej woli lub ograniczenia tejże na mocy wyroku sądowego;

8) w odniesieniu do spółek akcyjnych i komandytowo-akcyjnych — osoby uprawnione do zarządzania i rozrządzania majątkiem spółki względnie skład ich rad nadzorczych, wysokość kapitału zakładowego, rodzaj akcyj (imienne czy na okaziciela), ilość akcyj uprzywilejowanych, ich nominalna wartość, sposób wpłaty, wpłacone na akcje kwoty, prawo emisji obligacyj i ich nominalna wartość;

9) w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością imiona i nazwiska członków zarządu, względnie rady nadzorczej, wysokość kapitału zakładowego, wysokość kapitału w gotowiźnie i wkładach niepieniężnych, uchwały w przedmiocie podwyższenia i obniżenia kapitału zakładowego, wysokość udziałów i sposób ich wpłaty, terminy wpłaty, wysokość i terminy dokonanych wypłat na kapitał zakładowy, sprzeciw wierzycieli, gdy jest dopuszczalny, oraz zmiana tych danych; przepis ten stosuje się analogicznie do stowarzyszeń i związków uznanych za handlowe.

Punkt 5 przytoczono w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23 grudnia 1927 r. o zmianie dekretu o rejestrze handlowym (Dz. U. R. P. Nr. 3/28 r. poz. 19); punkt 9 — w brzmieniu, ustalonem ustawą z dn. 13 listopada 1923 r. w przedmiocie niektórych zmian w dekrecie z dn. 8 lutego 1919 r. o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i dekrecie z dn. 7 lutego 1919 r. o rejestrze handlowym (Dz. U. R. P. Nr. 126 poz. 1019).

Art. 3. Do zgłoszenia w wymienionych w artykule poprzedzającym wypadkach obowiązani są:

ad 1, 2, 6, 7, 8 i 9 stosownie do okoliczności właściciel przedsiębiorstwa, jego spadkobiercy, prawni zastępcy, pełnomocnik przedsiębiorstwa spadkowego, osoby, uprawnione do zarządzania i rozrządzania majątkiem spółki, stowarzyszeń oraz związków, uznanych za handlowe;

ad 3 likwidatorowie;

ad 4 kurator i syndyk upadłości;

ad 5 nadzorca sądowy.

O pozbawieniu handlującego prawa prowadzenia handlu zawiadamia również urząd prokuratorski.

Wykreślenie firmy z rejestru handlowego następuje z urzędu w braku osób, zobowiązanych do zgłoszenia, lub na podstawie wyroku sądowego.

Art. 4. Na mocy wyroku lub decyzji sądowej wpis do rejestru może nastąpić na żądanie którejkolwiek ze stron, wpływających do sprawy, choćby ustawa przepisywała zgłoszenia łączne.

Kto uzyskał postanowienie sądowe w przedmiocie niedopuszczenia pewnego wpisu, może sprzeciwić się wciągnięciu go do rejestru.

Art. 5. Zarejestrowanie polega na wciągnięciu właściwych danych (art. 2) do oddzielnych ksiąg, noszących nazwę rejestru handlowego.

Księgi te prowadzone są w sądach okręgowych przez sekretarza sądu okręgowego pod nadzorem jednego z sędziów (sędzia rejestrowy).

Art. 6. Sędzia rejestrowy bada, czy zgłoszone do rejestru dane odpowiadają przepisom prawnym, wydaje postanowienia w zakresie rejestru i kieruje czynnościami rejestrowemi.

Do obowiązków sędziego rejestrowego należy również czuwanie:

1) ażeby dokonywane były nakazane ustawą czynności rejestrowe;

2) ażeby niezgodne z ustawą używanie firmy było ścigane.

W tym celu sędzia rejestrowy wzywa osoby, zobowiązane do czynności rejestrowych, do ich dopełnienia pod zagrożeniem kar i ściga karami niezgodne z ustawą używanie firmy.

Kary wynoszą od 12 do 600 złotych i mogą być powtarzane.

Wezwanie lub kara mogą być ogłaszane na koszt winnego.

Postanowienia sędziego rejestrowego ulegają zaskarżeniu w drodze skargi incydentalnej według przepisów ustawy postępowania cywilnego.

Kwoty kar pieniężnych przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 maja 1926 r. o wysokości kar pieniężnych, przewidzianych dekretem z dn. 7 lutego 1919 r. o rejestrze handlowym (Dz. U. R P. Nr. 57 poz. 335).

Art. 7. Dane będą wciągane do rejestru handlowego na podstawie aktów bądź urzędowych, bądź prywatnych lub na podstawie oświadczeń do protokółu.

Akty winny być dołączane do zgłoszenia w pełnym brzmieniu lub, o ile ustawa nie stanowi wyjątku (art. 57), w wyciągu, zawierającym dane z artykułu 2.

Zgłoszenia do rejestru mogą być bądź dokonywane osobiście przez strony interesowane, prokurenta lub szczególnie do tego upoważnionego pełnomocnika, bądź przesyłane do sądu.

Podpis osoby, wydającej pełnomocnictwo lub wysyłającej zgłoszenie, powinien być poświadczony przez notarjusza lub sędziego pokoju.

Art. 8. Każdy wpis ulega obowiązkowemu i bezzwłocznemu ogłoszeniu, o ile ustawa niniejsza nie czyni wyjątku (art. 63).

Ogłoszenie polega na wydrukowaniu wpisów rejestrowych w gazecie urzędowej i w jednej z miejscowych gazet, wyznaczanej corocznie przez sędziego rejestrowego. W wypadkach szczególnych może sąd zarządzić ogłoszenie także w innych gazetach.

Art. 9. Ogłoszenie wpisów zarejestrowanych skutkuje domniemanie prawne o dojściu ich do wiadomości powszechnej z upływem ósmego dnia od daty gazety urzędowej, zawierającej ogłoszenie.

Art. 10. Wszelkie dane zarejestrowane i ogłoszone mają za sobą domniemanie wiarogodności i obowiązują osoby trzecie, chyba że dowiodą, iż o nich wiedzieć nie mogły.

Dane, które winny być zarejestrowane, a do rejestru wciągnięte nie zostały, nie obowiązują osób trzecich, chybaby im udowodniono, że skądinąd o nich wiedziały.

Art. 11. Spółki akcyjne, spółki komandytowo-akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz stowarzyszenia i związki, uznane za handlowe, powstają prawnie z chwilą zarejestrowania.

Osoby, działające ich imieniem przed zarejestrowaniem, odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 12. Niewykonanie obowiązku zgłoszenia nie może służyć za podstawę do zarzutów przeciw osobom trzecim.

Art. 13. Osoby, obowiązane do zgłoszenia w sprawach rejestru są odpowiedzialne za szkody, wynikłe z niewykonania lub zwłoki w wykonaniu tej czynności.

Art. 14. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, zgłoszenie do zarejestrowania winno nastąpić w terminie 15-dniowym, a zawiadomienie ze strony sądów i urzędów w ciągu dni 8-iu od wydarzenia, ulegającego zarejestrowaniu. Do obliczenia terminów mają zastosowanie odpowiednie przepisy ustawy postępowania cywilnego.

Art. 15. Jeżeli przedsiębiorstwo uchyla się od zarejestrowania jakichkolwiek danych (art. 2), może sędzia rejestrowy albo wzywać do do-

pełnienia obowiązku w terminach ośmiodniowych pod zagrożeniem karami pieniężnemi (art. 6), albo w każdym stanie sprawy uskutecznić odnośny wpis z urzędu.

Sądy, urzędy, organy kupiectwa i pod rygorem odpowiedzialności dyscyplinarnej notarjusze obowiązani są na wezwanie sędziego rejestrowego dostarczać odpowiednich informacji i aktów (art. 7), w celu dokonania wpisów z urzędu. W tym samym celu mogą być przesłuchiwane przy analogicznem zastosowaniu przepisów ustawy postępowania cywilnego osoby trzecie, jako świadkowie.

Koszta postępowania z urzędu ponosi uchylający się od zarejestrowania.

Art. 16. Urzędy, do których należy wydawanie świadectw na prawo zajmowania się handlem i przemysłem, obowiązane są przesyłać za każdy miesiąc w ciągu następujących po nim dni 15-tu do właściwego sądu okręgowego wykazy osób fizycznych i prawnych, którym wydane zostały świadectwa na prawo zajmowania się handlem i przemysłem, oprócz drobnego, ze wskazaniem miejsca ich zamieszkania.

Art. 17. Notarjusze obowiązani są przesyłać za każdy miesiąc w ciągu następujących po nim dni 15-tu do właściwego sądu okręgowego wykazy sporządzonych lub poświadczonych przez nich aktów, zawierających dane, które ulegają zarejestrowaniu. W wykazach tych należy wymienić: rodzaj i numer aktu lub poświadczenia według rejestru notarjusza, datę, imiona, nazwiska i zamieszkanie stron.

Za niewykonanie tego obowiązku notarjusz, oprócz wynagrodzenia szkód, ulegnie odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 18. Każdy oddział winien być zarejestrowany we właściwym dla jego siedziby sądzie okręgowym.

Art. 19. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, wszystkie wpisy, dotyczące zakładu głównego i oddziału, winny być wciągnięte do rejestru handlowego właściwego zarówno dla zakładu głównego, jak i oddziału.

Wpis nie może być wciągnięty przez sąd właściwy dla oddziału przed złożeniem dowodu, że wciągnięty został już przez sąd właściwy dla zakładu głównego.

Sądy okręgowe komunikują sobie wzajemnie uchwały w przedmiocie wpisów, dotyczących zakładu głównego i oddziału danego przedsiębiorstwa, i z urzędu przestrzegają ich zgodności między sobą.

Art. 20. Kupiectwo:

1) jest uprawnione do czuwania:
   a) ażeby nakazane ustawą wpisy były dokonywane i ogłaszane,
   b) ażeby niezgodne z ustawą używanie firmy było ścigane,
2) jest obowiązane do wydawania na żądanie sądu opinji:
   a) w razie wątpliwości przy dokonywaniu wpisów,
   b) w przedmiocie wyboru gazet, przeznaczonych do ogłoszeń.

W wypadkach pod 1 służy kupiectwu w razie odrzucenia wniosku prawo zażalenia w drodze instancji.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu określa, które organy kupiectwa należy uważać za jego przedstawicielstwo.

Art. 21. O ile ustawa niniejsza nie stanowi wyjątku (art. 57), rejestr handlowy wraz z pismami i dokumentami jest dostępny do przeglądania dla wszystkich.

Odpisy, wyciągi i wszelkiego rodzaju zaświadczenia z rejestru, pism i dokumentów będą wydawane każdemu na żądanie.

Art. 22. Językiem urzędowym rejestru handlowego jest język polski.

W języku tym winny być zgłaszane wszystkie pisma i dokumenty oraz dokonywane podpisy.

ROZDZIAŁ II.

Firmy.

Art. 23. Firma jest nazwą, pod którą handlujący (art. 1) prowadzi przedsiębiorstwo.

Handlujący może skarżyć i być skarżonym pod swoją firmą.

Art. 24. Firma handlującego jednoosobowo winna składać się z jego nazwiska i przynajmniej jednego jego imienia.

Do firmy nie wolno dołączać dodatków, oznaczających spółkę lub mogących wprowadzić w błąd co do przedmiotu albo zakresu przedsiębiorstwa lub stosunków jego właściciela; natomiast dozwolone są dodatki, mające na celu odróżnienie od innych osób lub przedsiębiorstw.

Art. 25. Firma spółki firmowej winna składać się z nazwisk wszystkich lub kilku wspólników albo przynajmniej imienia i nazwiska jednego z nich ze wzmianką, oznaczającą istnienie spółki.

Firma spółki komandytowej winna składać się z nazwisk wszystkich lub kilku wspólników firmowych lub przynajmniej imienia i nazwiska jednego z nich z dodaniem w całości lub w skróceniu wyrazów „spółka komandytowa".

Nazwiska wspólników komandytowych w skład firmy wchodzić nie mogą.

Art. 26. Firma spółki akcyjnej, komandytowo-akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością tworzy się w zasadzie od przedmiotów przedsiębiorstwa. Musi ona zawierać w sobie wyrazy „spółka akcyjna", względnie „spółka komandytowo-akcyjna", względnie „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" bez skrócenia.

Umieszczenie w firmie spółki akcyjnej, komandytowo-akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nazwisk osób żyjących dopuszczalne jest jedynie za ich zgodą, a nazwisk osób nieżyjących za zgodą ich spadkobierców.

Art. 27. Nazwy fantastyczne czyli zmyślone oraz dodatki, bliżej określające przedsiębiorstwo, mogą być używane jedynie razem z firmą i ulegają wraz z nią zarejestrowaniu.

Art. 28. Zmiana nazwiska bez zmiany osoby handlującego, którego nazwisko wchodzi w skład firmy, nie obowiązuje do zmiany firmy.

Do firmy winien być jednak dołączony dodatek, wskazujący na nowe nazwisko.

Art. 29. Wejście do spółki firmowej albo komandytowej, lub wyjście z niej wspólnika, którego nazwisko w firmie nie figuruje, nie wpływa na zmianę firmy, o ile sama spółka nie przestaje istnieć.

Art. 30. Firmy, znajdujące się w okręgu tego samego sądu okręgowego, powinny odróżniać się jedna od drugiej. Firma nowo zarejstrowana może być wciągnięta do rejestru jedynie ze zmianami, wyraźnie odróżniającemi ją od firm innych, wcześniej zarejestrowanych.

Oddział otwarty w okręgu innego sądu może być zarejestrowany tylko z zmianami wyraźnie odróżniającemi jego firmę od innych w tymże okręgu sądowym zarejestrowanych.

Art. 31. Firma, nabyta przez umowę między żyjącymi, może być używana za zgodą zbywcy, a po jego śmierci — za zgodą jego następców prawnych z dodatkiem, wskazującym na rzeczywistego właściciela.

Firma, nabyta w drodze spadkobrania, winna być używana z dodatkiem „spadkobiercy".

Dodatki, wskazujące rzeczywistego właściciela względnie spadkobierców, winny być dołączane pod karą pieniężną wszędzie, gdziekolwiek firma figuruje.

Pozostawienie w firmie przy jej zbyciu wyrazów „spółka komandytowa", „spółka komandytowo-akcyjna", „spółka akcyjna" lub „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" dopuszczalne jest wówczas tylko, jeżeli przedsiębiorstwo nabywa spółka tego samego rodzaju.

Wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub oddanie w użytkowanie winno być ujawnione przez dodanie do firmy nazwiska dzierżawcy lub użytkownika ze wskazaniem rzeczonego jego charakteru.

Art. 32. Każdy handlujący winien podpisywać firmę, pod którą prowadzi przedsiębiorstwo zgodnie z podpisem, przechowywanym w rejestrze, z wyjątkiem podpisów na aktach notarjalnych, które podlegają przepisom specjalnym.

W tym celu obowiązani są złożyć sądowi okręgowemu swoje podpisy: właściciele przedsiębiorstwa lub ich prawni zastępcy, osoby, uprawnionę do zarządzania i rozrządzania majątkiem spółek lub stowarzyszeń i związków, uznanych za handlowe, prokurent, pełnomocnik przedsiębiorstwa spadkowego (art. 44 i 45), kurator i syndyk upadłości, nadzorca sądowy, wreszcie likwidatorzy.

Podpisy mogą być przez nich bądź złożone osobiście do protokółu sądowego, bądź nadesłane. W ostatnim wypadku powinny być poświadczone przez notarjusza lub przez sędziego pokoju.

Art. 33. Właścicielowi firmy na skutek jej zarejestrowania i ogłoszenia służy prawo wyłącznego z niej korzystania.

Używanie firmy winno być zgodne z jej zarejestrowanym brzmieniem pod rygorem kar pieniężnych.

Art. 34. Korzystający z firmy nieprawnie obowiązany jest, oprócz wynagrodzenia szkód i strat, do zaniechania jej używania i może być do tego znaglony przez sąd rejestrowy bądź z urzędu, bądź na wniosek osób interesowanych.

Art. 35. Kto w obrocie handlowym używa firmy w sposób, który umożliwia pomieszanie jej z firmą zarejestrowaną przez kogo innego, może być pociągnięty sądownie do zaprzestania jej używania oraz w wypadkach złej wiary — do wynagrodzenia szkód i strat.

ROZDZIAŁ III.

Prokura.

Art. 36. Prokura uprawnia do wykonywania w imieniu właściciela przedsiębiorstwa i na jego rachunek czynności handlowych, sądowych i pozasądowych, wchodzących w zakres przedsiębiorstwa, oraz do podpisywania jego firmy.

Prokura ma skutki prawne wobec osób trzecich od daty zerejestrowania, a wcześniej tylko wówczas, gdy została udzielona za aktem urzędowym.

Art. 37. Żadne ograniczenia prokury, nawet jawne z aktu jej udzielenia, nie mają mocy i skutku względem osób trzecich i nie ulegają zarejestrowaniu.

Wyjątek stanowią:

1) nabycie, zbycie, ścieśnienie i obciążenie nieruchomości oraz praw hipotekowanych i
2) zbycie przedsiębiorstwa.

Czynności tych prokurent nie może spełniać bez szczególnego pełnomocnictwa.

Art. 38. Prokury odstępować nie można, co nie ubliża prawu prokurenta ustanawiania pełnomocników do poszczególnych czynności.

Art. 39. Prokura może być udzielona jednej osobie, albo kilku osobom oddzielnie lub łącznie (prokura łączna).

Art. 40. Prokurent, podpisując firmę, dodaje do niej wzmiankę, oznaczającą prokurę i swój podpis.

Art. 41. Prokurent nie ma prawa zajmować się czynnościami handlowemi tego samego rodzaju, co właściciel, ani na własny rachunek, ani na rzecz osób trzecich.

W razie niezachowania tego przepisu właściciel przedsiębiorstwa ma prawo żądać od prokurenta wynagrodzenia szkód i strat lub odstąpienia mu interesu, zawartego na własny rachunek, i wydania zysków.

Art. 42. Prokura nie ustaje z powodu śmierci, ubezwłasnowolnienia lub ograniczenia w czynnościach cywilnych właściciela przedsiębiorstwa albo zawarcia małżeństwa przez kobietę handlującą.

Art. 43. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, — stosują się do prokury analogicznie przepisy kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie.

ROZDZIAŁ IV.

Otwarcie spadku.

Art. 44. W razie śmierci lub pozbawienia praw stanu handlującego jednoosobowo — spadkobiercy i ich prawni zastępcy, a w razie śmierci lub pozbawienia praw stanu wspólnika firmowego — oprócz nich pozostali wspólnicy winni zawiadomić o tem właściwy sąd okręgowy.

Osoby te winny, o ile możności, oświadczyć jednocześnie celem zarejestrowania, kto i w ciągu jakiego czasu będzie w charakterze pełnomocnika przedsiębiorstwem spadkowem zarządzał, lub też oświadczyć o zawieszeniu przedsiębiorstwa. Zakres pełnomocnictwa określą spadkobiercy.

Oświadczenia tego rodzaju nie będą uważane za przyjęcie spadku.

Art. 45. Jeżeli przedsiębiorstwo, odziedziczone przez nieletniego, ma być nadal prowadzone, rada familijna wybierze pełnomocnika do prowadzenia przedsiębiorstwa w imieniu nieletniego i określi zakres jego pełnomocnictwa.

Uchwała rady familijnej podlega zatwierdzeniu przez sąd okręgowy i winna być zarejestrowana.

Art. 46. Przyłożenie pieczęci z powodu otwarcia spadku będzie wstrzymane, a pieczęcie już przyłożone będą zdjęte natychmiast po przedstawieniu sędziemu pokoju zaświadczenia sędziego rejestrowego o ustanowieniu pełnomocnika przedsiębiorstwa spadkowego (art. 44 i 45).

ROZDZIAŁ V.

Likwidacja.

Art. 47. Likwidatorowie działają stosownie do zarejestrowanego statutu, umowy spółki, uchwały wspólników lub orzeczenia sądowego.

Art. 48. Likwidatorowie, podpisując firmę, dodają do niej wzmiankę w „likwidacji" i swój podpis.

Art. 49. Jeżeli w statucie, umowie spółki, uchwale wspólników lub orzeczeniu sądowem nie został wskazany sposób wyboru likwidatorów, wówczas likwidatorami będą:

w spółkach firmowych i komandytowych — wszyscy wspólnicy firmowi lub osoby, wybrane przez nich większością głosów,

we wszystkich innych spółkach oraz stowarzyszeniach i związkach, uważanych za handlowe, — osoby wybrane większością głosów wszystkich wspólników względnie członków, obecnych na zgromadzeniu.

Spadkobiercy wspólnika przedstawiają łącznie osobę spadkodawcy.

Art. 50. Jeżeli z jakichbądź powodów likwidatorowie nie mogli być powołani w sposób powyżej wskazany, w takim razie na żądanie strony interesowanej wyznaczeni będą przez właściwy sąd okręgowy.

Art. 51. Likwidatorowie, o ile zakres ich czynności nie został określony w statucie, umowie spółki, uchwale wspólników lub orzeczeniu sądowem, mają prawo spełniać sądownie i pozasądownie wszelkie czynności zarządu i rozporządzania się majątkiem przedsiębiorstwa, zmierzające do likwidacji, z wyjątkiem sprzedaży majątku nieruchomego z wolnej ręki i dokonywania nowych operacji, chyba że one byłyby potrzebne do likwidacji.

Art. 52. Likwidator mianowany przez sąd może być w każdym czasie zastąpiony przez likwidatora z wyboru. O tej zmianie powinien być zawiadomiony sąd okręgowy przez złożenie protokółu wyborów.

Art. 53. Do odwołania likwidatorów stosują się analogicznie przepisy o ich ustanowieniu (art. 49).

Z ważnych powodów sąd okręgowy, na wniosek osoby interesowanej, może odwołać likwidatorów.

ROZDZIAŁ VI.

Zbywanie przedsiębiorstw handlowych.

Art. 54. Zbycie przedsiębiorstwa handlowego może być dokonane jedynie za aktem urzędowym.

Przed zarejestrowaniem akt zbycia nie ma skutków prawnych względem osób trzecich.

Art. 55. Firma może być zbywana tylko łącznie z przedsiębiorstwem głównem.

Art. 56. Akt zbycia winien zawierać:

1) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zbywcy i nabywcy,
2) wymienienie przedmiotu, ceny kupna oraz warunków jej spłaty,
3) wykaz wszystkich wierzycieli z podaniem ich imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania, sumy wierzytelności, terminu jej płatności, wzmianki czy wierzytelność jest zasądzona lub zaskarżona, oraz czy zostaje przez nabywcę przejęta do zapłaty,
4) wzmiankę, czy przedmiotem zbycia jest również firma,
5) zastrzeżenie rozwiązania sprzedaży, jeżeli nabywca nie zapłaci ceny kupna, oraz zastrzeżenie przywileju na sprzedanym przedsiębiorstwie pod rygorem utraty w przeciwnym razie prawa rozwiązania sprzedaży (art. 1654 kod. cyw.) względnie zastrzeżenie przywileju (art. 7 l. 5 prawa o przywilejach i hipotekach),
6) wzmiankę, czy wszystkie aktywa przedsiębiorstwa, względnie które z nich, przechodzą na własność nabywcy.

Zarejestrowanie danych ad 6 zastępuje doręczenie przelewu wszystkim dłużnikom, względnie dłużnikom, wyszczególnionym w akcie zbycia (art. 1690 kod. cyw.).

Art. 57. Zbywca lub nabywca obowiązany jest złożyć u sędziego rejestrowego przy zgłoszeniu zbycia do rejestru akt zbycia w pełnym brzmieniu lub w wyciągu, zawierającym dane z art. 56.

Akt ten lub wyciąg będzie przechowywany oddzielnie i nie jest dostępny do przeglądania.

Każdy wierzyciel przedsiębiorstwa może żądać od sędziego rejestrowego zaświadczenia, czy i z jaką wierzytelnością jest umieszczony w wykazie wierzycieli i czy wierzytelność jego została przejęta do zapłaty przez nabywcę, oraz jaka jest cena kupna i warunki jej spłaty.

Art. 58. Wierzyciele przedsiębiorstwa mogą prowadzić egzekucję przeciwko nabywcy na majątku przedsiębiorstwa na podstawie wyroków, uzyskanych przeciwko zbywcy, pod warunkiem przedstawienia zaświadczenia sędziego rejestrowego, że wierzytelność jest wymieniona w wykazie jako zasądzona lub zaskarżona i że nie jest przejęta do zapłaty przez nabywcę.

Art. 59. Wobec wierzycieli przedsiębiorstwa nabywca odpowiedzialny jest z majątku przedsiębiorstwa.

Z całego swojego majątku i solidarnie ze zbywcą odpowiada nabywca wobec wierzycieli, objętych wykazem, w wypadkach następujących:

1) za wszystkie długi
   a) jeżeli pasywa przedsiębiorstwa przewyższają aktywa,
   b) jeżeli obraził na szkodę wyrzycieli przedsiębiorstwa jakikolwiek przepis niniejszej ustawy, w szczególności jeżeli ukrył przeniesienie własności przedsiębiorstwa pod postacią zbycia poszczególnej jego części, pod postacią spółki albo w jakikolwiek inny sposób,
   c) jeżeli akt zbycia zawarty został między małżonkami, krewnymi w linji prostej bez ograniczenia, w linji bocznej do czwartego stopnia włącznie, między powinowatymi do trzeciego stopnia włącznie, między adoptującym a adoptowanym, wreszcie między domownikami,
2) za dług przyjęty w akcie zbycia wyraźnie do zapłaty,
3) za dług nieprzyjęty do zapłaty, jeżeli zaniedbał zawiadomić o tem w ciągu dni ośmiu od daty aktu zbycia listem poleconym wierzyciela nieprzejętego,
4) w razie wypłacenia zbywcy ceny kupna w gotówce — z wyjątkiem zadatku — przed terminem, wskazanym w art. 62, lub po zgłoszonym sprzeciwie.

W wypadkach ad 1) b) c) od uznania sądu zależy pociągnięcie nabywcy do solidarnej odpowiedzialności ze zbywcą.

Art. 60. Zbywca nie może odwoływać się do dobrodziejstwa terminu, jeżeli wierzytelność nie została przez nabywcę przejęta do zapłaty.

Art. 61. Wierzyciel przedsiębiorstwa ma prawo:

1) sprzeciwienia się wypłacie ceny kupna, jeżeli wierzytelność jego nie jest zabezpieczona przywilejem, hipoteką lub zastawem i jeżeli nie został przyjęty do zapłaty przez nabywcę,

2) pierwszeństwa do zaspokojenia z majątku przedsiębiorstwa w ciągu jednego roku od daty zbycia przed wierzytelnościami nabywcy, powstałemi przed aktem zbycia.

Art. 62. Sprzeciw winien być zgłoszony w sądzie okręgowym, właściwym dla przedsiębiorstwa, w ciągu dni 15-tu od daty, położonej na numerze gazety urzędowej, zawierającej ogłoszenie o zbyciu i winien zawierać wymienienie wierzytelności i jej zasadę.

Art. 63. Wpis sprzeciwu do rejestru nie podlega ogłoszeniu.

Natomiast sędzia rejestrowy zawiadamia o nim zbywcę i nabywcę niezwłocznie.

Art. 64. Nabywca obowiązany jest w terminach, wskazanych w umowie zbycia, składać do depozytu sądowego na pokrycie należności sprzeciwiających się wierzycieli, stosownie do okoliczności, niewypłaconą jeszcze zbywcy całą lub część ceny kupna, która na zasadzie umowy winna być wypłacona zbywcy w gotówce.

Art. 65. Przeciwko zarejestrowanemu sprzeciwowi może strona interesowana wystąpić ze sporem sądowym w ciągu dni 15-tu od terminu, wyznaczonego do sprzeciwu (art. 62).

Art. 66. Wpisy o sprzeciwie będą wykreślone z rejestru w razie cofnięcia sprzeciwu, zaspokojenia wierzyciela lub na zasadzie wyroku sądowego.

Art. 67. Zbywca odpowiada za długi przedsiębiorstwa, przejęte do zapłaty przez nabywcę, przez lat trzy o ile z mocy innych przepisów odpowiedzialność jego nie ustaje wcześniej.

ROZDZIAŁ VII.

Postanowienia karne.

Art. 68. Kto uzyskał świadomie fałszywy wpis do rejestru handlowego, ulegne karze więzienia do roku jednego, o ile czyn jego nie podpada pod surowszy przepis kodeksu karnego.

Art. 69. Zbywca lub nabywca przedsiębiorstwa handlowego, który zgłasza sędziemu rejestrowemu akt zbycia, zawierający świadomie fałszywe dane (art. 56), ulegnie karze więzienia do roku jednego, o ile czyn jego nie podpada pod surowszy przepis kodeksu karnego.

Art. 70. Kto świadomie używa nieprzysługującej mu firmy, ulegnie na żądanie osoby interesowanej (art. 2[1] U. P. K.) karze aresztu lub grzywny do 6000 złotych.

Patrz uwagę pod art. 6 niniejszego dekretu.

Art. 71. W wypadkach skazania za przestępstwa, określone w art. 68 do 70, może sąd na żądanie osoby interesowanej nakazać opublikowanie wyroku (art. 33 K. K.).

PRZEPISY PRZECHODNIE.

Art. 1. Do czasu ustawodawczego uregulowania rejestru handlowego na całym obszarze Państwa Polskiego, dekret niniejszy obowiązywać będzie tylko na tym obszarze zaboru rosyjskiego, który znajduje się pod rządem kodeksu handlowego francuskiego.

Art. 2. Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty ogłoszenia w Dzienniku Praw Państwa Polskiego.

Art. 3. Z dniem wejścia w życie dekretu o rejestrze handlowym tracą moc obowiązującą:

1) rozporządzenie Gen. Gub. Warszawskiego z dnia 1 listopada 1916 roku Nr. 227 o rejestrze firmowym (Księga jawności handlowej) i firmach handlowych (Dz. Rozp. dla Gen. Gub. Nr. 58) i rozporządzenia wykonawcze I, II Gen. Gub. Warszawskiego z dn. 19 grudnia 1916 r. Nr. 239 i 240 (Dziennik Rozporządzeń dla Gen. Gub. Warszawskiego Nr. 59);
2) art. 21, 23 ust. 2, 25, 29, 30, 42 do 46 i 66 do 70 k. h.;
3) wszelkie inne przepisy sprzeczne z niniejszym dekretem.

Art. 4. Art. 2 kodeksu handlowego otrzymuje brzmienie następujące:

„Każdy małoletni usamowolniony, jednej lub drugiej płci, mający lat 18 ukończonych, który zechce skorzystać z możności prowadzenia handlu, *art. 487 Kod. Cyw.* mu dozwolonej, nie będzie mógł przedsiębrać działań handlowych, ani być uważanym za pełnoletniego co do zobowiązań, przezeń w czynnościach handlowych zaciągniętych, o ile nie został uprzednio upoważniony przez ojca, lub w razie śmierci, pozbawienia własnej woli lub nieobecności ojca, przez matkę, a w braku ojca i matki przez uchwałę rady familijnej, potwierdzoną przez *trybunał cywilny*.

Upoważnienia, udzielane małoletnim, którzy nie podlegają przepisom ustawy o rejestrze handlowym, wydawane być winny za aktem urzędowym.

Upoważnienia, udzielane małoletnim do prowadzenia handlu, nabierają mocy prawnej od daty zarejestrowania we właściwym sądzie okręgowym".

Art. 5. Obowiązek zgłoszenia do rejestru dotyczy także danych, powstałych przed wejściem w życie niniejszego dekretu.

Art. 6. Minister Sprawiedliwości wyda rozporządzenie wykonawcze do dekretu niniejszego.

Art. 7. Minister Sprawiedliwości wyda w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz z Ministrem Przemysłu i Handlu rozporządzenie o opłatach w postępowaniu rejestrowem.

Art. 8. Firmy, powstałe przed wejściem w życie niniejszego dekretu, niezgodne z jego przepisami, mogą być używane nadal z wyjątkiem firm spółek akcyjnych i komandytowo-akcyjnych, które winny być uzupełnione dodatkiem „spółka akcyjna", względnie „komandytowo-akcyjna", jeżeli określenie to nie jest zawarte pod jakąbądź formą w dotychczasowej firmie.

W razie dobrowolnej zmiany brzmienia dotychczasowej firmy lub sprzedaży przedsiębiorstwa mają w przedmiocie firmy zastosowanie przepisy niniejszego dekretu.

Dotychczasowe firmy jednobrzmiące mogą w drodze sądowej żądać zmian, mających na celu odróżnienie jednej od drugiej.

Art. 9. Wpisy rejestrowe, dokonane w okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie na zasadzie przepisów dotychczasowych, pozostają w mocy.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty na mocy art. 4 ustawy z dn. 31 lipca 1919 r. na okrąg sądowy białostocki (Dz. P. P. P. Nr. 64, poz. 382), rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 6 marca 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 170), — z dn. 10 sierpnia 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 668).

Poz. 165.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o rozciągnięciu na wydział teologiczny Uniwersytetu Warszawskiego mocy obowiązującej dekretu w przedmiocie mianowania pierwszego składu profesorów tegoż Uniwersytetu.

Uchylony na mocy uchwały Sejmu z dn. 13 lutego 1920 r. w sprawie uchylenia tego dekretu (Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 23).

Poz. 166.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o wprowadzeniu języka polskiego jako wykładowego w 2-iem gimnazjum we Lwowie.

Utracił moc obowiązującą jako zawierający przepisy przejściowe.

Poz. 167.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie upoważnienia dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 250.000.000 marek polskich.

Utracił moc obowiązującą (patrz poz. 89).

Poz. 168.

DEKRET
z dnia 4 lutego 1919 r.

o odpowiedzialności za uchylenie się od służby wojskowej.

Uchylony na mocy art. 15 ustawy z dn. 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 104).

Poz. 169.

DEKRET
z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie sekwestru zbiorników i cystern naftowych.

Uchylony na mocy art. 4 ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. w przedmiocie sekwestru zbiorników i cystern naftowych (Dz. P. P. P. Nr. 68, poz. 414).

Poz. 170.

DEKRET
z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie dyzlokacji sądów.

Pominięto ze względu na to, iż traci moc obow. z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 i 299 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93).

Poz. 171.

DEKRET
z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie utworzenia sądów dla nieletnich.

Pominięty (patrz poz. 170).

Poz. 172.

DEKRET
z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie rozszerzenia kompetencji Ministerstwa Robót Publicznych.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 5 ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych (Dz. P. P. P. Nr. 39, poz. 283) i art. 1 ust. z 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 580).

Poz. 173.

DEKRET
z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie organizacji okręgowych dyrekcji więziennych.

Uchylony na mocy art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272).

Poz. 174.

DEKRET
z dn. 5 lutego 1919 r.

w przedmiocie jednostki monetarnej waluty polskiej.

Uchylony na mocy art. 2 ustawy z dn. 28 lutego 1919 r. w sprawie nazwy monety polskiej (Dz. P. P. P. Nr. 20 poz. 230).

Poz. 175.

DEKRET
z dn. 7 lutego 1919 r.

o zmianach w organizacji gmin wyznaniowych żydowskich na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Pominięty ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu w Dz. U. R. P. Nr. 52/28 r. poz. 500.

Poz. 176.

DEKRET
z dn. 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie tymczasowych przepisów budowlanych na obszarach byłego zaboru rosyjskiego.

Uchylony na mocy art. 1 ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów budowlanych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 715).

Poz. 177.

DEKRET

w przedmiocie przepisów tymczasowych o widowiskach.

Na obszarach b. zaboru rosyjskiego publiczne produkowanie utworów z tekstem słownym oraz obrazów świetlnych podlega tymczasowym przepisom, w artykułach poniższych wyszczególnionym.

Art. 1. Wszelkie utwory z tekstem słownym oraz obrazy świetlne produkowane być mogą publicznie tylko za uprzedniem zezwoleniem urzędów do spraw prasowych.

Art. 2. Pozwolenia na otwieranie zakładów widowiskowych i rozrywkowych wydawane będą przez miejscowe państwowe urzędy administracyjne.

Art. 3. Właściciele zakładów widowiskowych i rozrywkowych winni w terminie dwutygodniowym od chwili ogłoszenia dekretu niniejszego w Dzienniku Praw Państwa Polskiego złożyć w miejscowych państwowych urzędach administracyjnych pozwolenia na prowadzenie rzeczonych zakładów, udzielone im przez b. władze okupacyjne, w celu zatwierdzenia, pod rygorem art. 37 i 335 K. K.

Art. 4. Przepisy dekretu niniejszego nie dotyczą zakładów, pozostających pod zarządem Ministerstwa *Sztuki i Kultury.*

Art. 4-a. Za rozpatrywanie obrazów filmowych i wystawianie legitymacyj filmowych pobierane będą na rzecz Skarbu Państwa opłaty, których wysokość ustalać będą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydawane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(P. ustawę z dn. 3 grudnia 1924 r. o uzupełnieniu niniejszego dekretu — Dz U. R. P. Nr. 110 poz. 986).

Art. 5. Wykonanie dekretu niniejszego poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 4 lipca 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 423), — z dn. 11 lipca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 508).

Poz. 178.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego.

Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 8 kwietnia 1919 r. w tym samym przedmiocie Dz. P. P. P. Nr. 31 poz. 263).

Poz. 179.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie zmiany ustawy Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego z dn. 9 czerwca 1888 r., uchwalonej przez ogólne zebranie połączonych władz Towarzystwa w dn. 5 i 11 marca 1918 roku.

Utracił moc obowiązującą wobec ogłoszenia Ustawy Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie w D. U. R. P. Nr. 79/22 r. poz. 720, załącznik.

Poz. 180.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie przymusowego szczepienia ochronnego przeciwko ospie.

Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 19 lipca 1919 r. o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie — Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 372).

Poz 181.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylony na mocy art. 18 ustawy z dn. 31 lipca 1919 r. w tym samym przedmiocie (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 390).

Poz. 182.

DEKRET

o organizacji archiwów państwowych i opiece nad archiwaljami.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię:

I. Wydział archiwów państwowych.

Art. 1. Przy Ministrze Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako zwierzchniku archiwów państwowych, istnieje wydział archiwów państwowych, pod kierunkiem naczelnika wydziału.

Art. 2. Do zadań wydziału archiwów państwowych należy:
a) zarząd archiwów państwowych,
b) opieka techniczno-naukowa nad archiwami i zbiorami archiwalnemi, należącemi do instytucji publicznych, miejskich, gminnych i t. p.,
c) ratowanie istniejących w kraju zabytków archiwalnych od zniszczenia, oraz udzielanie rady i pomocy w sprawach, związanych z ochroną i przechowywaniem takich zabytków, będących w posiadaniu prywatnem,
d) rewindykacja zbiorów archiwalnych, stanowiących własność Państwa Polskiego.

II. Archiwa państwowe.

Art. 3. Archiwa państwowe są instytucjami przeznaczonemi:
a) do przechowywania aktów i dokumentów, które powstały i powstawać będą wskutek urzędowania i czynności władz, urzędów

i wogóle jakichkolwiek organów Państwa Polskiego, władz kościelnych, wyznaniowych, instytucji i korporacji publicznych i prywatnych, na ziemiach polskich istniejących, dalej organów państwowych rosyjskich, które działały w obrębie Państwa Polskiego, a także organów władz okupacyjnych;

b) do gromadzenia i przechowywania wszelkiego rodzaju zabytków rękopiśmiennych, dotyczących kultury, dziejów i stosunków wewnętrznych i zewnętrznych Państwa lub jego części.

Art. 4. Zarząd archiwów państwowych należy do wydziału archiwów państwowych. Wydział archiwów państwowych czuwa nad biegiem spraw w archiwach, projektuje budżet archiwów, czuwa nad jego ścisłem wykonaniem, przedstawia urzędników archiwalnych do nominacji ministrowi, wgląda w działalność poszczególnych archiwów, zdaje sprawę ministrowi z działalności dyrektorów archiwów i archiwistów na mocy otrzymanych od nich doniesień i wizytacji archiwów, zatwierdza podział zajęć w archiwach, czyni uwagi co do tego podziału, czuwa nad wykonaniem programu wydawnictw archiwalnych, rozpatruje podania poszczególnych urzędników archiwalnych i w razie potrzeby zwraca się z odpowiedniemi wnioskami do ministra, udziela urlopów urzędnikom archiwalnym, prócz dyrektorów archiwów i archiwistów, których podania w tej materji przedstawia ministrowi, troszczy się o przygotowanie odpowiednio wykształconych urzędników archiwalnych.

Art. 5. Wydział archiwów państwowych przygotowuje wnioski, dotyczące regulaminów i instrukcji archiwalnych, układa plany wydawnictw, przedstawia swe wnioski Radzie archiwalnej, rozpatruje wnioski jej członków i daje bieg jej opinjom, w razie braku odpowiedniego, uchwalonego przez Radę archiwalną i zatwierdzonego przez ministra przepisu regulaminowego, wydaje doraźne zarządzenia.

Art. 6. Do czasu zasadniczego rozstrzygnięcia przez Radę Ministrów, przejmowanie przez archiwa państwowe registratur i archiwaljów, będących w posiadaniu władz państwowych, odbywać się będzie na zasadzie porozumienia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z odnośnem ministerstwem co do czasu, jak i co do zakresu przejmowanych aktów.

Art. 7. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przez swe organy czuwać będzie, aby archiwalja, nie mające należytej opieki, lub takie, których właściciel gotów byłby odstąpić je Państwu Polskiemu, włączane były, jako części składowe lub jako depozyty, do archiwów państwowych.

Art. 8. Archiwa państwowe obowiązane są na żądanie urzędów państwowych dokonywać wszelkiego rodzaju kwerend i poszukiwań archiwalnych, same sporządzać lub kierować sporządzaniem odpisów, regestów i tłumaczeń dokumentów, przechowywanych w archiwach oraz udostępniać delegowanym do badań archiwalnych urzędnikom państwowym korzystanie z potrzebnych im materjałów archiwalnych. Sposób korzystania urzędów z archiwów państwowych i zakres prac, jakie winny wykonywać dla nich archiwa państwowe, określą przepisy specjalne, wydane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9. Każde ministerstwo przy przekazywaniu aktów swoich do archiwum może zakwalifikować pewne działy lub poszczególne woluminy, jako akty tajne. Dostęp do aktów tajnych nawet w celach urzędowch będą miały tylko osoby, zaopatrzone w specjalne pozwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z właściwym ministrem.

Art. 10. Archiwa państwowe obowiązane są na życzenie osób prywatnych dokonywać kwerend i poszukiwań archiwalnych, sporządzać odpisy, regesty, tłumaczenia dokumentów, przechowywanych w archiwach, zestawiać kopje z oryginałami za wynagrodzeniem i w sposób, który określą przepisy specjalne, wydane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wpływy z tego źródła przechodzą do Skarbu Państwa.

Art. 11. Archiwa państwowe obowiązane są współdziałać pracy naukowej przez udostępnianie materjałów archiwalnych drogą ich publikacji oraz przez dopuszczenie do korzystania z archiwów osób prywatnych i urzędowych, oraz ciał naukowych w sposób, który określi regulamin wydany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Opieka techniczna i naukowa nad archiwami i zbiorami archiwalnemi, należącemi do instytucji publicznych, miejskich, gminnych i t. p.

Art. 12. Wydział archiwów państwowych, na mocy porozumienia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z innymi ministrami i za ich zgodą, zwiedza przez swych urzędników lub delegowanych przez siebie członków Rady archiwalnej archiwa instytucji publicznych, gminnych i t. p. i wgląda w ich prowadzenie pod względem technicznym i naukowym.

Art. 13. Delegaci wydziału archiwów państwowych o każdej wizycie sporządzają protokół, zwracając w nim uwagę na stan archiwum, dostrzeżone braki w prowadzeniu, kwalifikacje kierownika i t. p.

Art. 14. Wydział archiwów państwowych ocenia stan danego archiwum, udziela jego kierownikowi bezpośrednio wskazówek co do prowadzenia archiwum, a w razie potrzeby zawiadamia o zauważonych brakach odpowiednie władze ministerjalne.

IV. Ratowania zabytków archiwalnych od zagłady i udzielanie pomocy technicznej i naukowej osobom prywatnym.

Art. 15. Wydział archiwów państwowych łącznie z Radą archiwalną opracowuje projekty ustaw o ochronie zabytków archiwalnych i składa je Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w celu uzyskania sankcji prawodawczej.

Art. 16. Wydział archiwów państwowych gromadzi wiadomości co do pozostających bez opieki zabytków archiwalnych, otacza je doraźną opieką i włącza, jeżeli warunki na to pozwalają, do archiwów państwowych; w razie niemożności dokonania tego, przyczynia się do utworzenia odpowiedniej opieki stałej.

Art. 17. Wydział archiwów państwowych udziela osobom i instytucjom prywatnym wszelkiego rodzaju wskazówek co do przechowywania i konserwowania zbiorów archiwalnych.

Art. 18. Wydział archiwów państwowych roztacza opiekę nad zbiorami archiwalnemi osób i instytucji prywatnych, podobnie jak to jest przewidziane w art. 12—14, o ile osoby i instytucje prywatne o opiekę taką się zwrócą.

Art. 19. Wydział archiwów państwowych dąży do pomnażania zbiorów państwowych przez nowe nabytki archiwalne.

Art. 20. Na polu ratowania istniejących w kraju zabytków wydział archiwów państwowych, obok pracy swych urzędników, korzysta również z pomocy delegowanych przez siebie członków Rady archiwalnej i korespondentów wydziału archiwów państwowych.

V. Rewindykacja zbiorów archiwalnych, stanowiących własność Państwa Polskiego.

Art. 21. Wydział archiwów państwowych zbiera informacje, dotyczące archiwów i archiwaljów, stanowiących rezultat działalności władz bądź polskich, bądź obcych na terytorjum Państwa Polskiego, a nie pozostających jeszcze pod zarządem wydziału archiwów państwowych, oraz opracowuje plany ich rewindykacji.

Art. 22. Po zatwierdzeniu planu rewindykacji przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydział archiwów państwowych podejmuje kroki w celu wprowadzenia w czyn uchwalonych zarządzeń.

Art. 23. W razie, gdyby należało wysłać poszczególne osoby lub delegacje do odszukiwania i odbioru własności Państwa Polskiego poza granice kraju, osoby te lub delegacje na wniosek wydziału archiwów państwowych zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VI. Personel archiwów państwowych.

Art. 24. Na czele poszczególnych archiwów stoją dyrektorowie archiwów.

Art. 25. Personel urzędniczy w archiwach składa się prócz dyrektora z archiwistów, asystentów i praktykantów.

Art. 26. Oprócz archiwistów, asystentów i praktykantów mogą być używani w archiwach do czynności kancelaryjnych urzędnicy kancelaryjni, do utrzymywania zaś porządku winna być służba niższa w postaci gońców i woźnych.

Art. 27. Urzędników archiwów powołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zgodnie z pragmatyką służbową, służbę powołuje i przedstawia do zatwierdzenia naczelnikowi wydziału archiwów państwowych dyrektor archiwum.

VII. Archiwiści objazdowi i korespondenci wydziału archiwów państwowych.

Art. 28. Celem wykonywania zadań, związanych z opieką techniczną i naukową nad archiwami i ratowaniem zabytków archiwalnych od zagłady (p. art. 12—20), tworzy się urząd archiwistów objazdowych, których czynności określa zatwierdzony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego regulamin szczegółowy.

Art. 29. Wydział archiwów państwowych w pracach swych korzysta z pomocy korespondentów wydziału archiwów państwowych, których zadania i sposób powoływania określa instrukcja specjalna, wydana przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VIII. Komisja kwalifikacyjna.

Art. 30. Przy wydziale archiwów państwowych czynna jest komisja kwalifikacyjna, która rozpatruje kwalifikacje osób, ubiegających się o urzędy oraz poddaje je w razie potrzeby egzaminom, z przedmiotów, których znajomość wymagana jest przez przepisy o służbie archiwalnej.

IX. Rada archiwalna.

A. Zadania Rady archiwalnej.

Art. 31. Rada archiwalna:

a) rozpatruje regulaminy i instrukcje archiwalne, przepisy co do urządzeń archiwów i programy wydawnicze archiwów;
b) na żądanie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego służy czynną pomocą w dziedzinie opieki nad archiwaljami, znajdującemi się poza archiwami państwowemi, oraz przy rewindykacji archiwaljów, należących do Państwa Polskiego;
c) opracowuje wnioski prawodawcze, dotyczące konserwacji archiwaljów.

B. Organizacja Rady archiwalnej.

Art. 32. Do Rady archiwalnej należą z urzędu naczelnik wydziału archiwów państwowych i dyrektorowie archiwów. Nadto wchodzą do niej z urzędu przedstawiciele poszczególnych ministerstw po jednym z każdego ministerstwa oraz przedstawiciel władz kościelnych.

Art. 33. W skład Rady archiwalnej, oprócz członków z urzędu, wchodzi najwyżej 12 członków, mianowanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek naczelnika wydziału archi-

wów państwowych na okres lat 5-ciu z pośród osób zasłużonych w dziedzinie archiwistyki i badań archiwalnych.

Art. 34. Radzie archiwalnej przewodniczy Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w razie jego nieobecności kieruje obradami naczelnik wydziału archiwów państwowych.

Art. 35. Sekretarzem Rady archiwalnej jest urzędnik wydziału archiwów państwowych, delegowany do tych czynności przez naczelnika wydziału archiwów państwowych. Sekretarz ten ma w Radzie archiwalnej głos tylko doradczy.

Art. 36. Sekretarz Rady archiwalnej wzywa członków na posiedzenia, przygotowuje i przedstawia do zatwierdzenia przewodniczącemu projekt porządku dziennego obrad i prowadzi protokół posiedzeń Rady archiwalnej.

C. Działalność Rady archiwalnej.

Art. 37. Przewodniczący Rady archiwalnej zwołuje zebrania ogólne w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, niż 2 razy do roku.

Art. 38. Przewodniczący wprowadza na porządek obrad zarówno wnioski wydziału archiwów państwowych, jak też wnioski członków Rady archiwalnej.

Art. 39. Do przygotowania poszczególnych spraw na żądanie wydziału archiwów państwowych lub z własnej inicjatywy Rada archiwalna może powoływać pod przewodnictwem członka Rady archiwalnej komisje, w których mogą brać udział również osoby nie należące do Rady archiwalnej.

Art. 40. Komisje obowiązane są składać wyniki swych prac wydziałowi archiwów państwowych w terminach zgóry określonych. Wydział archiwów państwowych winien przez sekretarza Rady archiwalnej zdawać sprawę z prac dokonanych oraz z projektów na najbliższem ogólnem posiedzeniu Rady archiwalnej.

Art. 41. Naczelnik wydziału archiwów państwowych może delegować członków Rady archiwalnej do wykonywania czynności, związanych z zadaniami wydziału archiwów państwowych.

Art. 42. Członkowie Rady archiwalnej nie otrzymują żadnego wynagrodzenia za swą pracę, prócz zwrotu kosztów połączonych z delegacjami i przyjazdami na posiedzenia Rady archiwalnej.

Art. 43. Naczelnik wydziału archiwów państwowych składa opinje Rady archiwalnej do zatwierdzenia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po zatwierdzeniu wprowadza je w wykonanie, w razie niezaakceptowania ich przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego komunikuje o tem na najbliższem zebraniu Rady archiwalnej.

X. Przepisy przejściowe.

Art. 44. Do czasu przeprowadzenia reorganizacji archiwów Państwa Polskiego czynne będą następujące archiwa państwowe:

w Warszawie:

1. Archiwum główne akt dawnych,
2. „ akt dawnych,
3. „ skarbowe,
4. „ Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
5. „ wojskowe,
6. Archiwa miejscowe w Lublinie, Piotrkowie i Płocku,

oraz 7. Archiwum Państwowe we Lwowie,

każde w tym składzie materjałów, jaki zawierać będzie w chwili przekazania danego archiwum ministerstwu, o ile się nie ukaże następnie osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co do przeniesienia archiwaljów do innego archiwum, lub włączenia nowych materjałów do danego archiwum.

Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługuje prawo wydania zarządzeń rozciągających moc niniejszego dekretu na archiwa krajowe we Lwowie i Krakowie.

Art. 45. Obok czynnych do czasu reorganizacji archiwów Państwa Polskiego 5 archiwów w Warszawie i 3 archiwów miejscowych, zakładane będą przez wydział archiwów państwowych mocą osobnego każdorazowego rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego inne archiwa miejscowe.

Odnośne zarządzenie wskaże zakres działalności oraz oznaczy terytorjum i okres czasu, z jakich akty mają do danego archiwum napływać.

Art. 46. Pozostałe po urzędach rosyjskich i powstałe w okresie okupacji registratury i archiwalja państwowe albo będą włączone do istniejących archiwów, albo wejdą do na nowo tworzonych archiwów miejscowych, albo wreszcie będą przekazane odpowiednim władzom państwowym polskim do użytku bieżącego, na żądanie właściwego ministerstwa.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Poz. 183.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o Najwyższej Izbie Kontroli Państwa.

Uchylony na mocy art. 36 ustawy z dn. 3 czerwca 1921 r. o Kontroli Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 314).

Poz. 184.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 28 ustawy z dn. 25 lipca 1919 r. w tym samym przedmiocie — Dz. P. P. P. Nr. 67 poz. 402).

Poz. 185.

DEKRET

o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem.

I. O urządzeniu seminarjów nauczycielskich.

Art. 1. Kształcenie i wychowanie kandydatów na nauczycieli i nauczycielki szkół powszechnych odbywa się w seminarjach nauczycielskich.

Seminarja utrzymywane przez państwo są publiczne; wszystkie inne są prywatne.

Seminarja publiczne są oddzielne dla chłopców i oddzielne dla dziewcząt.

Art. 2. Przy seminarjum nauczycielskiem istnieje jedna lub dwie wzorowe szkoły powszechne jako szkoły ćwiczeń.

Art. 3. Przy seminarjach nauczycielskich lub osobno mogą być organizowane kursy zawodowe dla kształcenia nauczycieli w specjalnym kierunku, uwzględniającym potrzeby szkół powszechnych.

Z seminarjum nauczycielskiem żeńskiem łączy się z reguły dwuletni kurs ochroniarski i wzorowa ochronka.

Art. 4. Do seminarjum nauczycielskiego należy ogród odpowiednio urządzony dla celów nauki przyrody i ćwiczeń z zakresu ogrodnictwa i pszczelnictwa.

Art. 5. Seminarjum nauczycielskie posiada boisko do zabaw i gier ruchowych dla uczniów seminarjum i szkoły ćwiczeń.

Art. 6. Czas nauki w seminarjum trwa co najmniej pięć lat. W seminarjach pięcioletnich pierwsze trzy roczne kursy posiadają charakter ogólnie kształcący, dwa ostatnie charakter przeważnie zawodowy.

Art. 7. Liczba uczniów na jednym kursie nie przekracza czterdziestu. Kursy równorzędne nie będą urządzane.

Art. 8. Seminarjum wraz ze szkołą ćwiczeń i połączonemi z seminarjum kursami specjalnemi tworzy jeden zakład pod administracyjnem kierownictwem dyrektora. Kierownictwo pedagogiczne należy do dyrektora i do Rady Pedagogicznej.

II. O nauce i nadzorze nad seminarjami nauczycielskiemi.

Art. 9. W zakres nauczania w seminarjach nauczycielskich wchodzą następujące przedmioty obowiązkowe: religja, język polski i literatura, język obcy, historja, nauka o Polsce współczesnej wraz z nauką obywatelstwa, geografja z geologją i kosmografją, matematyka z kreśleniem, fizyka, chemja z mineralogją, biologja (botanika, zoologja oraz anatomja i fizjologja z wiadomościami z antrapologji), higjena ogólna i szkolna, ogrodnictwo i pszczelnictwo, rysunki, muzyka, śpiew, ćwiczenia cielesne z grami i zabawami ruchowemi, roboty ręczne, kaligrafja, psychologja i logika, pedagogika (pedagogika i dydaktyka, historja pedagogiki, organizacja szkolnictwa i ustawodawstwo szkolne, metodyka specjalna, hospitacje i ćwiczenia praktyczne).

Nauka robót ręcznych obejmuje w seminarjum męskiem: modelowanie, kartoniarstwo, slöjd drzewny; w seminarjum żeńskiem: modelowanie, kartoniarstwo, szycie białe, krawiecczyznę i gotowanie.

Art. 10. Przedmioty nadobowiązkowe, uwzględniające przedewszystkiem zamiłowanie uczniów do poszczególnych nauk, udzielanych w seminarjum, mogą być wprowadzane za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 11. Szczegółowy statut seminarjów nauczycielskich, zawierający program nauk, rozkład przedmiotów na kursy roczne i kursy ochroniarskie wraz z liczbą godzin nauki oraz inne przepisy, będą wydane osobnem zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W szkołach ćwiczeń jest stosowany program publicznych szkół powszechnych. Zmiany mogą być wprowadzane za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 12. O dopuszczaniu podręczników do nauki w seminarjach orzeka Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wyboru podręczników z liczby zatwierdzonych do użytku w seminarjach dokonywa Rada Pedagogiczna seminarjum.

Art. 13. Nauka w seminarjum, na kursach ochroniarskich, na specjalnych kursach i w szkole ćwiczeń jest bezpłatna.

Art. 14. Nadzór nad seminarjami i nad szkołami ćwiczeń sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zapomocą wyznaczonych przez siebie organów.

Prawo nadzoru inspektorów szkolnych okręgowych nad seminarjum i nad szkołą ćwiczeń, przewidziane w „Przepisach tymczasowych o szkołach elementarnych" (Dziennik Urzędowy Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 1, art. 95. 3) zostaje niniejszem uchylone.

III. O personelu seminarjum, Radzie Pedagogicznej i Radzie Opiekuńczej.

Art. 15. W skład personelu seminarjum wchodzą: dyrektor (ka), nauczyciele (lki) seminarjalni (e), do których zalicza się ks. prefekt i lekarz (ka) szkolny (a), nauczyciele (lki) szkoły ćwiczeń i nauczyciele (lki) kursów specjalnych, połączonych z seminarjum, ogrodnik (czka) zarazem pszczelarz (rka), zawodowi nauczyciele (lki) robót ręcznych oraz sekretarz (rka) zakładu.

W seminarjum nauczycielskiem żeńskiem, o ile dyrektorem jego będzie mężczyzna, prócz nauczycielek szkoły ćwiczeń będzie w gronie nauczycieli seminarjalnych zamianowana przynajmniej jedna kobieta, dodana dyrektorowi do pomocy dla spraw wychowawczych.

Kierownictwo szkoły ćwiczeń i kursów specjalnych może być powierzone oddzielnej osobie z zachowaniem w mocy postanowień art. 8.

Art. 16. Dyrektora (rkę) seminarjum mianuje Zwierzchnia Władza Państwowa na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Nauczycieli i resztę personelu mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji dyrektora seminarjum.

Kwalifikacje oraz stosunki służbowe personelu seminarjum określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 17. Nauczyciele seminarjum, szkoły ćwiczeń i kursów stale z niem złączonych pod przewodnictwem dyrektora stanowią Radę Pedagogiczną.

Szczegółowy zakres działania Rady Pedagogicznej i dyrektora określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. Przy seminarjum ustanawia się Radę opiekuńczą, złożoną z pięciu członków, a mianowicie z 3 powołanych na okres 3-letni przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Rady szkolnej okręgowej (w tej liczbie przynajmniej 1 członka rady), z dyrektora zakładu i nauczyciela, wybranego przez Radę pedagogiczną na trzy lata.

Zadaniem Rady opiekuńczej będzie opieka nad bytem materjalnym i zachowaniem pozaszkolnem uczniów seminarjum oraz wypowiadanie opinji w tych sprawach, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleci jej rozważyć. Szczegółowy zakres działania rady opiekuńczej określi zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

IV. O uczniach seminarjów.

Art. 19. Do przyjęcia ucznia(nicy) na pierwszy rok seminarjum wymaga się prócz zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, stwierdzonej przez lekarza szkolnego zakładu, dobrych obyczajów i odpowiedniego przygotowania — w regule ukończonego w danym roku kalendarzowym 14-go roku a nieprzekroczonego 20-go roku życia.

O przyjęciu kandydatów w wieku powyżej lat 20 rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 20. Uczeń wstępujący do seminarjum winien posiadać kwalifikacje, odpowiadające wykształceniu w szkole powszechnej najwyżej zorganizowanej.

Sposób stwierdzania kwalifikacji określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 21. Niezamożni uczniowie seminarjum mogą być umieszczani w internacie bezpłatnie lub za zmniejszoną opłatą, mogą też otrzymywać stypendja.

Uczniowie, korzystający z zasiłków publicznych, są obowiązani po ukończeniu seminarjum do tylu lat służby w publicznym zawodzie nauczycielskim, w ciągu ilu lat korzystali z zasiłków publicznych.

Uczniowie, którzy przed ukończeniem nauki opuszczą zakład dobrowolnie, winni zwrócić pobrane zasiłki. W wyjątkowych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zwolnić od obowiązku zwrócenia sum pobranych.

Art. 22. Regulamin i przepisy karności dla uczniów seminarjum układa Rada Pedagogiczna, zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wykluczanie ucznia z seminarjum uchwala Rada pedagogiczna, Dyrektor przedstawia uchwałę Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do zatwierdzenia. Minister może odebrać wykluczonemu prawo wstępu do wszystkich seminarjów nauczycielskich i do wszystkich innych szkół publicznych w Państwie.

V. O egzaminach nauczycielskich.

Art. 23. Po ukończeniu nauki w seminarjum składa kandydat(tka) pierwszy egzamin nauczycielski z religji, z języka polskiego z literaturą, historji, nauki o Polsce współczesnej, geografji z geologją i kosmografją, matematyki, fizyki, chemji z mineralogją, biologji (botaniki, zoologji, anatomji i fizjologji), higjeny ogólnej i szkolnej, ogrodnictwa z pszczelnictwem, psychologji i logiki, pedagogiki (pedagogiki i dydaktyki, historji pedagogiki, metodyki specjalnej) — w zakresie programu obowiązującego w seminarjum i otrzymuje świadectwo z ukończenia seminarjum. Oceny na świadectwie nauczycielskiem z tych przedmiotów, z których niema egzaminu, ustalane są na podstawie wartości pracy ucznia(nicy) w ostatnim roku nauczania danego przedmiotu.

Art. 24. Do pierwszego egzaminu nauczycielskiego mogą być dopuszczani tylko tacy kandydaci, którzy ukończyli z dniem 1 sierpnia najmniej 19-ty rok życia i uczęszczali do seminarjum publicznego lub prywatnego z prawem publiczności przynajmniej na IV-ty i V-ty kurs.

Tok pierwszego egzaminu nauczycielskiego zasady zwalniania od egzaminu i skład komisji egzaminacyjnych określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25. Świadectwo z ukończenia seminarjum uprawnia do objęcia stanowiska tymczasowego nauczyciela w szkołach powszechnych.

Art. 26. Po złożeniu pierwszego egzaminu nauczycielskiego i po odbyciu co najmniej dwuletniej zadowalającej praktyki w szkole powszechnej publicznej lub prywatnej winien nauczyciel tymczasowy poddać się drugiemu egzaminowi nauczycielskiemu.

Przedmiotem drugiego egzaminu nauczycielskiego obok lekcji praktycznych jest organizacja szkolnictwa i ustawodawstwo szkolne, jeden dowolnie obrany przedmiot z zakresu pedagogiki i jeden przedmiot ogólnie kształcący w obszerniejszym zakresie, niż był udzielany w seminarjum, na podstawie samodzielnej nauki.

Tok drugiego egzaminu nauczycielskiego i skład Komisji egzaminacyjnych określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 27. Drugi egzamin nauczycielski, złożony z pomyślnym wynikiem, uprawnia do objęcia stanowiska stałego nauczyciela w publicznych szkołach powszechnych.

Art. 28. Egzaminy dla eksternów obejmą zakres programu obowiązującego w seminarjach publicznych.

Przepisy szczegółowe o egzaminach dla eksternów wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 29. Przepisy o egzaminach dla nauczycieli rysunków, robót ręcznych, śpiewu i muzyki, ćwiczeń cielesnych i gier ruchowych wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VI. O seminarjach prywatnych.

Art. 30. Seminarja nauczycielskie, założone i utrzymywane przez związki komunalne, osoby prywatne i stowarzyszenia są seminarjami prywatnemi.

Do otwarcia prywatnego seminarjum nauczycielskiego potrzeba pozwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 35. Nadzór nad seminarjami nauczycielskiemi prywatnemi wraz ze szkołami ćwiczeń sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zapomocą wyznaczonych przez siebie organów.

Prawo nadzoru inspektorów szkolnych okręgowych nad seminarjami prywatnemi i szkołami ćwiczeń, przewidziane w „Przepisach tymczasowych o szkołach elementarnych" (Dz. Urzęd. Depart. W. R. i O. P. Nr. 1 art. 95.5), zostaje niniejszem uchylone.

Każda zmiana w składzie grona nauczycielskiego, w programie nauk i w pomieszczeniu zakładu ma być niezwłocznie podana do wiadomości Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 36. Seminarjum prywatne, w którem przepisy nie będą przestrzegane lub w którem wyjdą najaw braki moralne, może być przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamknięte.

Art. 37. Dyrektorem i nauczycielem prywatnego seminarjum nauczycielskiego może być tylko osoba przynależności państwowej polskiej, nieskazitelna i posiadająca przepisane kwalifikacje.

Kandydata na dyrektora seminarjum przedstawia właściciel zakładu, a zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VII. Przepisy przechodnie.

Art. 38. Seminarja prywatne, istniejące w chwili ogłoszenia niniejszej ustawy, mogą być czynne tymczasowo na poprzednich zasadach, mają jednak najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia tej ustawy, złożyć statut organizacyjny, zastosowany do wymagań niniejszej ustawy, do zatwierdzenia przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jest upoważniony do wydania szczegółowych przepisów, określających czas i sposób dostosowania się istniejących seminarjów w całej rozciągłości do niniejszej ustawy.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniami Rady Ministrów z dn. 13 listopada 1922 r. na ziemię wileńską i województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 941 i 942). — —

Poz. 186.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych.

Uchylony na mocy art. 106 ustęp a) punkt 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 maja 1927 r. o prawie prasowem (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 398, z wyjątkiem art. 34 następującej treści:

Art. 34. Do Kodeksu Karnego wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

1) Ustęp 3-ci art. 293 Kod. Karn. uchyla się.
4) Ustępy 1 i 3 art. 303 Kod. Karn. uchyla się.

Poz. 187.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 163 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli — Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530).

Poz. 188.

DEKRET

o rozciągnięciu na okręgi sądowe bialski i suwalski przepisów, dotyczących zarządu i wymiaru sprawiedliwości, obecnie obowiązujących w okręgu Sądu Apelacyjnego Warszawskiego.

Wszelkie wogóle przepisy, dotyczące zarządu i wymiaru sprawiedliwości, w szczególności przepisy, dotyczące urządzenia sądownictwa, dyzlokacji sądów, wynagrodzenia urzędników wymiaru sprawiedliwości, postępowania cywilnego i karnego, tudzież kosztów sądowych, obecnie obowiązujące w okręgu Sądu Apelacyjnego Warszawskiego, rozciąga się niniejszem na okręgi sądowe bialski i suwalski.

Dan w Warszawie, dn. 4 lutego 1919 r.

Poz. 189.

ROZPORZĄDZENIE

z dn. 4 lutego 1919 r.

o wysokości dodatków krajowych do państwowych podatków na potrzeby Galicji w r. 1918.

Wygasło z dn. 1 stycznia 1920 r.

Poz. 190.

DEKRET

z dn. 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie przepisów tymczasowych dla ubezpieczeń wzajemnych budowli od ognia w b. Królestwie Polskiem.

Uchylony na mocy art. 40 ustawy z dn. 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 395).

Poz. 191.

DEKRET

z dn. 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie amnestji przy przekroczeniach przepisów o podatkach bezpośrednich, opłatach skarbowych oraz podatku od spadków i darowizn.

Wygasł z dn. 1 lipca 1919 r.

Poz. 192.

DEKRET

o szkołach z niemieckim językiem wykładowym.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię, co następuje:

Art. 1. Obowiązująca na terytorjum b. okupacji niemieckiej dawnego Królestwa Kongresowego ustawa z dnia 12 września 1917 r., dotycząca potrzeb szkolnych mniejszości (Dziennik Urzędowy Departamentu W. R. i O. P. Nr 1, dział III, poz. 1) znosi się.

Niemieckie gminy szkolne i niemieckie krajowe związki szkolne ulegają rozwiązaniu.

Art. 2. Uchwała Rady Ministrów określi warunki dalszego istnienia szkół niemieckich, a także przepisze zasady likwidacji niemieckich gmin szkolnych i niemieckich krajowych związków szkolnych.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

(P. poz. 232).

Poz. 193.

DEKRET

z dn. 7 lutego 1919 r.

w przedmiocie powołania do Sejmu Ustawodawczego Polaków, którzy w 1918 r. posiadali mandat poselski do parlamentu Rzeszy Niemieckiej.

Wygasł z upływem kadencji Sejmu Ustawodawczego.

Poz. 194.

DEKRET

z dn. 6 lutego 1919 r.

o powołaniu do czynnej służby wojskowej lekarzy weterynaryjnych w wieku do 45 lat życia.

Utracił moc obowiązującą jako zawierający zarządzenie przejściowe.

Poz. 195.

DEKRET

z dn. 7 lutego 1919 r.

o unieważnieniu koncesji na budowę i odbudowę kolei żelaznych lub na roboty, dotyczące żeglugi rzecznej, nadanych przez b. rząd rosyjski i b. władze okupacyjne.

Przedłużony ustawą z dn. 15 maja 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 43 poz. 306) wygasł z dn. 31 lipca 1919 r.

Poz. 196.

DEKRET

z dn. 8 lutego 1919 r

w przedmiocie przeznaczenia 75.000.000 marek na ulgowe pożyczki dla przemysłowców.

Utracił moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 197.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie rekwizycji lokali na potrzeby urzędów państwowych.

Uchylony na mocy art. 19 ustawy z dn. 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. P. P. P. Nr. 92 poz. 498).

Poz. 198.

DEKRET

z dn. 8 lutego 1919 r

w sprawie zmiany art. 9 dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Praw 1918 r. Nr. 18, poz. 46).

Uchylony na mocy art. 116 punkt 6 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

8 lutego **Nr. 15.** rok 1919.

Poz. 199.

DEKRET

z dn. 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego.

Pominięty. Patrz poz. 170.

Poz. 200.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie zmian o urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austrjackim.

Pominięty (p. poz. 170).

Poz. 201.

DEKRET

o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 1. Obok spółek, przewidzianych w kodeksie handlowym (art. 19 kod. handl.) dekret niniejszy uznaje spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 2. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością jest ta, którą zawierają dwie lub więcej osób celem prowadzenia handlu pod firmą spółkową z ograniczeniem odpowiedzialności wspólników do udziałów i z ograniczeniem prawnem zbywalności i zastawu udziałów (art. 6).

Art. 3. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być zawarta w formie aktu urzędowego.

Art. 4. Wpis spółki do rejestru może nastąpić dopiero z chwilą zgłoszenia zaświadczenia ze strony zarządu spółki, że przynajmniej czwarta część każdego pieniężnego wkładu na udział została wpłacona.

Art. 5. Kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością winien wynosić najmniej *sumę marek polskich, odpowiadającą równowartości* 2000 złotych *franków* i dzielić się na równe udziały przynajmniej w kwocie *marek polskich, odpowiadającej równowartości 20 franków* złotych.

Udziały mogą być wpłacane za zgodą wszystkich spólników zamiast w pieniądzach w wyraźnie określonych i oszacowanych rzeczach innych, zarówno zmysłowych, jak i niezmysłowych. Wpłata podobnego udziału musi być dokonana przed zarejestrowaniem spółki, względnie przed zarejestrowaniem podwyższenia jej kapitału.

Udziały są niepodzielne.

O ile umowa nie stanowi inaczej, wypłata zysków, a przy likwidacji zwrot kapitału następuje w stosunku do udziałów.

Art. 6. Do zbycia lub zastawu udziału, jako też do przyrzeczenia zbycia lub zastawu, potrzebny jest akt urzędowy; ponadto może być zastrzeżone, że do zbycia lub zastawu osobom poza spółką potrzeba uczynienia zadość pewnym warunkom. Gdyby zbycie lub zastaw uwarunkowane były zgodą organów spółki lub spólników i zgody takiej odmówiono, może sędzia rejestrowy udzielić zezwolenia, jeżeli zachodzą ważne ku

temu powody, jednak o tyle, o ile spółka w terminie wyznaczonym nie przedstawi innego nabywcy.

Wraz z udziałem przechodzą na nowego właściciela wszystkie prawa i obowiązki poprzedniego właściciela, ze stosunku do spółki wynikające.

Zbywca jest odpowiedzialny za wierzytelność spółki przez lat 3 od daty zbycia solidarnie z nabywcą do wysokości niewpłaconej przez siebie na udział kwoty.

Art. 7. Wpłaty na udziały winny być uiszczane przez wspólników w określonych w umowie spółki terminach.

Pokrycie udziału przez potrącenie jest niedopuszczalne.

Jeżeli wspólnik nie uiszcza wpłaty w umówionym terminie, winien być w ciągu dni 8-iu od uchybionego terminu wezwany przez zarząd do jej dopełnienia w ciągu dni 8 od doręczenia wezwania.

Po bezskutecznym upływie powyższych terminów winien zarząd w ciągu następnych dni 14: albo wdrożyć przeciw niepłacącemu postępowanie celem ściągnięcia zaległości, albo przystąpić do sprzedaży udziału, bądź przez przetarg publiczny, bądź z wolnej ręki, albo wykluczyć niepłacącego ze spółki, uznając jego udział za przepadły na rzecz uzupełniających udział wspólników.

Niepokrytą w powyższy sposób kwotę udziału obowiązani są uzupełnić inni wspólnicy w stosunku do swych udziałów, przez co wchodzą w prawa niepłacącego.

Osiągnięta przy sprzedaży nadwyżka stanowi własność poprzedniego właściciela sprzedanego udziału.

Dopóki uzupełnienie udziału nie nastąpi, odpowiada przed spółką także poprzedni właściciel do wysokości nieuiszczonej wpłaty.

Art. 8. Organami spółki są: zarząd i zgromadzenie wspólników.

Art. 9. W umowie spółki musi być ustanowiony zarząd z jednej lub więcej osób z pośród wspólników lub z poza spółki.

W stosunku do osób trzecich zarządcy uprawnieni są zastępować spółkę nieograniczenie, w szczególności rozporządzać jej majątkiem i prowadzić w jej imieniu sprawy sądowe, każdy zosobna lub łącznie stosownie do wpisu w rejestrze.

Zarządcy, nawet wybrani na termin, są każdej chwili odwołalni, co nie ubliża ich pretensjom o odszkodowanie.

Co do zarządców, ustanowionych w umowie spółki (statucie), można zastrzec, że będą usuwalni tylko dla ważnej przyczyny.

Zarządcy z pośród wspólników przestają być zarządcami z chwilą wyjścia ze spółki.

Art. 10. Zarządcy wobec spółki i osób trzecich odpowiedzialni są z całego swego majątku i solidarnie za straty, wynikłe z powodu nieprawidłowego prowadzenia ksiąg, niewypełniania przepisów ustawy i warunków umowy, wreszcie nierzetelności składanych sądziemu rejestrowemu oświadczeń.

Art. 11. Zarząd obowiązany jest przedstawiać wspólnikom corocznie bilans i sprawozdanie. W bilansie winien być podany majątek spółki według rzeczywistej wartości w chwili sporządzania bilansu, wszakże nie wyżej cen nabycia lub kosztów produkcji, z uwzględnieniem zużycia. Koszty organizacji jako aktywa spółki figurować nie mogą.

Bilanse spółek, których kapitał przekracza 20.000 złotych, jako też spółek, które mają za przedmiot transport, ubezpieczenie, przechowywanie ruchomości, pożyczki na zastaw lub interesy bankierskie, winny być ogłaszane (art. 8 ust. o rej. handl.).

Art. 12. Zgromadzenia wspólników są zwyczajne i nadzwyczajne.

Zgromadzenia zwyczajne winny odbywać się corocznie w ciągu pierwszych 4-ch miesięcy każdego roku operacyjnego.

Przedmiotem ich jest:

1) zatwierdzanie sprawozdania z czynności zarządu,
2) ustalanie rocznego bilansu,
3) podział zysków,

ponadto, o ile umowa nie stanowi inaczej:

4) zbycie, nabycie i ścieśnienie lub obciążenie nieruchomości i praw hipotekowanych,
5) zbycie przedsiębiorstwa,
6) ustanawianie i odwoływanie członków zarządu i prokurentów,
7) decyzja w przedmiocie wszczęcia poszukiwań przeciw członkom zarządu lub wspólnikom oraz ustanawianie pełnomocników do wykonywania powyższych czynności,
8) rozwiązanie spółki,
9) wreszcie wszelkie inne sprawy, przedstawione przez zarząd lub wspólników.

Zgromadzenia nadzwyczajne zwoływane będą w razie potrzeby.

Art. 13. Jeżeli straty pociągnęły obniżenie kapitału zakładowego do połowy lub z powodu poniesionych strat okaże się konieczność rozwiązania spółki, uzupełnienia lub obniżenia kapitału zakładowego, zarząd obowiązany jest zwołać natychmiast zgromadzenie w celu powzięcia tego rodzaju uchwał.

Art. 14. Zgromadzenia zwołują zarządcy.

W razie, jeżeli zarząd zgromadzenia zwołać nie chce lub nie może, uprawnieni są do zwołania wspólnicy, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału zakładowego, lub nawet jeden wspólnik na podstawie upoważnienia sędziego rejestrowego, jeżeli ten uzna, że zachodzą ważne i uzasadnione powody.

Zwołanie następuje przez zawiadomienie każdego wspólnika lub wyznaczonego przez niego zastępcy listem poleconym pod adresem, wskazanym w aktach rejestrowych, z podaniem terminu zgromadzenia i porządku dziennego w ten sposób, żeby między wysłaniem listu a terminem zgromadzenia upłynęło przynajmniej dni 14.

Art. 15. Wspólnicy mogą wykonywać swoje prawa uczestniczenia w zgromadzeniach już to osobiście albo przez pełnomocników, już też, o ile umowa spółki nie stanowi inaczej, przez przesłanie głosu z oświadczeniem pisemnem co do przedmiotów, będących na porządku dziennym zgromadzenia.

Pełnomocnik musi złożyć pisemne pełnomocnictwo.

Art. 16. Uchwały, powzięte na zgromadzeniu, zwołanym w sposób nieprawidłowy, albo też dotyczące przedmiotów, nieobjętych porządkiem dziennym, stają się prawomocnemi tylko wówczas, jeżeli wszyscy wspólnicy uczestniczyli w zgromadzeniu (art. 15), albo też wyrazili swoją zgodę pisemnie.

Art. 17. Każdy udział daje prawo do jednego głosu, o ile umowa nie stanowi inaczej.

Uchwały na zgromadzeniu zapadają większością głosów.

Uchwały w przedmiocie wszelkich zmian umowy spółki, w szczególności w przedmiocie podwyższenia i obniżenia kapitału zakładowego, przedłużenia terminu do wpłaty udziału, oraz w przedmiocie rozwiązania spółki — zapadają głosami spólników, reprezentujących przynajmniej 3/4 głosów.

Zobowiązanie spólnika do świadczeń ponad pierwotną umowę może nastąpić tylko za zgodą piśmienną.

Wspólnik nie ma prawa głosu przy rozstrzyganiu spraw, wynikających z jego stosunku do spółki.

Art. 18. W razie uchwalenia przez wspólników podwyższenia kapitału zakładowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o wpłacie udziałów pierwotnych.

Uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego stają się prawomocne po upływie 6-iu miesięcy od daty ich ogłoszenia w dzienniku urzędowym. W razie sprzeciwu ze strony wierzyciela spółki przed upływem powyższego terminu, uchwały stają się prawomocne dopiero po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu (art. 615 u. p. c.) wierzyciela, sprzeciwiającego się.

Art. 19. Wspólnicy, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału zakładowego, mają prawo:

1) żądać od sędziego rejestrowego zbadania na swój koszt ksiąg przez biegłych, którzy złożą mu swoją opinję na piśmie, ewentualnie także na osobnem posiedzeniu z obowiązkiem przywołania osób interesowanych;
2) żądać w ciągu 2 miesięcy od powzięcia uchwały, co do której w ciągu 7 dni zgłosili sprzeciw listem poleconym, jej unieważnienia w drodze powództwa. Sąd okręgowy lub sędzia rejestrowy uwzględni żądania powyższe, jeśli zachodzą słuszne i uzasadnione ku temu powody.

Art. 20. Umowa spółki może zawierać postanowienia, określające surowsze wymogi co do odpowiedzialności wspólników i zarządców, co do zbywania udziałów, potrzebnej do ważności uchwał większości głosów, układania bilansów, również postanowienia w przedmiocie rozszerzenia praw mniejszości (art. 19), wreszcie postanowienia, w ustawie tej nie przewidziane, o ile nie pozostają z nią w sprzeczności, w szczególności: o radzie nadzorczej, o kontroli zarządu przez wspólników i o powodach do rozwiązania spółki.

PRZEPISY PRZECHODNIE.

Art. 1. Do czasu ustawodawczego uregulowania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, niniejszy dekret obowiązywać będzie tylko na tej części obszaru b. zaboru rosyjskiego, która znajduje się pod zarządem kodeksu handlowego francuskiego.

Art. 2. Dekret niniejszy wchodzi w życie równocześnie z dekretem o rejestrze handlowym.

Dan w Warszawie, dn. 8 lutego 1919 r.

Przytoczony ze zmianami wprowadzonemi ustawą z dn. 13 listopada 1923 r. w przedmiocie niektórych zmian w dekrecie z dn. 8 lutego 1919 r. o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i dekrecie z dn. 7 lutego 1919 r. o rejestrze handlowym, która jednocześnie rozciągnęła powyższy dekret na ziemię wileńską i województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 126 poz. 1019).

Poz. 202.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w sprawie tymczasowych przepisów więziennych.

Uchylony na mocy art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 272).

Poz. 203.

PRZEPISY TYMCZASOWE

o wynagrodzeniu adwokatów.

Art. 1. Niniejsze przepisy ustalają wynagrodzenie adwokata w stosunku do klienta w braku umowy w sprawach z powództwa cywilnego.

Art. 2. Podstawą wynagrodzenia jest wartość przedmiotu sporu.

Art. 3. Zasadnicze wynagrodzenie może być podwyższone według uznania sądu aż do 50% po nad przepisaną wysokość w sprawach szczególnie trudnych lub wymagających szczególnej pracy adwokata, w razie zmniejszenia ceny powództwa w toku sporu lub zastępstwa więcej niż jednej osoby.

Art. 4. W sprawach o nadanie aktom klauzuli egzekucyjnej (art. 161[31] i 365[1] ust. post. cyw.) należy się ⅓ zasadniczego wynagrodzenia.

Art. 5. W razie umorzenia sprawy:

a) przez sąd z urzędu w wypadkach, przewidzianych w ust. 4 i 5 art. 53 i ust. 1 i 2 art. 584 ust. post. cyw.,

b) na żądanie pozwanego w wypadkach, przewidzianych w ust. 1, 2 i 3 art. 69 i ust. 1, 2 i 3 art. 571 ust. post. cyw., i

c) wskutek zrzeczenia się przez powoda powództwa

należy się adwokatowi tylko ¼ część zasadniczego wynagrodzenia bądź za pierwszą instancję, jeżeli sprawa umorzona będzie w tej instancji, bądź za dwie instancje, jeżeli sprawę umorzy instancja apelacyjna lub jeżeli instancja ta zatwierdzi umarzającą decyzję w pierwszej instancji. W razie umorzenia postępowania drugiej instancji wskutek zrzeczenia się przez stronę skargi apelacyjnej, należy się adwokatowi niezależnie od wynagrodzenia za pierwszą instancję ¼ zasadniczego wynagrodzenia za drugą instancję.

Art. 6. Jeżeli strona broniona jest przez kilku adwokatów, należy się wszystkim jedno wynagrodzenie.

Art. 7. Taksa obejmuje wynagrodzenie za wszelkie czynności w danej sprawie i bez względu na jej wynik.

Wydatki ulegają likwidacji osobnej.

Art. 8. Jeżeli wartość przedmiotu sporu nie da się ustalić, określi sąd wynagrodzenie adwokata według swego uznania do wysokości 10.000 złotych.

Art. 9. W razie zmiany wartości przedmiotu sporu w toku postępowania, wynagrodzenie adwokata stosuje się do zmienionej sumy, co nie ubliża postanowieniu, zawartemu w art. 3.

Art. 10. W sprawach przed sądami pokoju otrzymuje adwokat wynagrodzenie według uznania sądu w wysokości od 25 do 150 złotych.

Art. 11. W sprawach przed sądami okręgowemi otrzymuje adwokat następujące zasadnicze wynagrodzenie:

do 5.000 złotych 6½%
najmniej jednak 100 złotych
od 5.000 złotych do 25.000 złotych
za pierwsze 5.000 złotych — 325 złotych,
a za resztę 3%
od 25.00 złotych do 100.000 złotych
za pierwsze 25.000 złotych — 925 złotych, a za resztę 1½%,
powyżej 100.000 złotych za pierwsze 100.000 złotych — 2.050 złotych, a za resztę ½%.

Art. 12. Za prowadzenie procesu w drugiej instancji należy się połowa, a w trzeciej instancji ⅓ taksy za pierwszą instancję.

Art. 13. W razie zakończenia procesu układem pojednawczym przed wszczęciem rozprawy głównej, należy się adwokatowi ¼ zasadniczego wynagrodzenia, a po wszczęciu rozprawy głównej wynagrodzenie podług norm, wskazanych dla instancji, w której układ zawarty został.

Art. 14. W razie odwołania pełnomocnictwa bez uzasadnionej przyczyny przed rozpoczęciem rozprawy głównej, należy się adwokatowi ¼ zasadniczego wynagrodzenia, a po rozpoczęciu rozprawy głównej całe zasadnicze wynagrodzenie za tę instancję, w której odwołanie nastąpiło.

Gdy odwołanie uzasadnione będzie, może być przyznana adwokatowi odpowiednia część wynagrodzenia według uznania sądu.

Art. 15. W sprawach, nie objętych powyższemi przepisami, sąd w braku umowy ustala wynagrodzenie adwokata według swego uznania.

Art. 16. W procesach, rozpoczętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy wynagrodzenie adwokata ustalone będzie według dotychczasowych przepisów.

Art. 17. Ustawa niniejsza ma zastosowanie także do obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju.

Art. 18. Przepisy niniejsze obowiązują na ziemiach polskich dawnego zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1919 r.

Kwoty pieniężne zostały przerachowane na złote na zasadzie § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 1 sierpnia 1924 r. o przerachowaniu kwot pieniężnych, wyrażonych w niektórych przepisach prawnych w rublach rosyjskich, markach niemieckich, złotych reńskich i koronach austjacko-węgierskich i markach polskich (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 785).

Poz. 204.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie taksy tymczasowej dla pisarzów hipotecznych.

Uchylony na mocy art. 4 ustawy z dn. 14 lipca 1920 r. w przedmiocie taksy tymczasowej dla pisarzy hipotecznych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 451).

Poz. 205.

DEKRET

w przedmiocie przepisów tymczasowych o obrońcach sądowych i obrońcach przy sądach pokoju.

Art. 1. Minister Sprawiedliwości na wniosek sądu apelacyjnego i po zasięgnięciu opinji rady naczelnej adwokackiej, w okręgach sądowych,

gdzie liczba adwokatów jest niedostateczna ustala potrzebę upoważnienia osób prywatnych do bronienia spraw cudzych w sądach pokoju i w wydziałach odwoławczych sądów okręgowych i określa ich liczbę.

Art. 2. Osoby, upoważnione do prowadzenia spraw w sądach pokoju i wydziale odwoławczym sądów okręgowych, używać będą tytułu „Obrońca przy sądach pokoju".

Art. 3. Obrońcą przy sądach pokoju może być tylko obywatel Państwa Polskiego, nieposzlakowany, władający biegle językiem polskim w słowie i piśmie, który ukończył lat 25, otrzymał wykształcenie 4-klasowe szkoły średniej i zdał przy właściwym sądzie okręgowym egzamin ze znajomości prawa.

Upoważnienia do prowadzenia spraw cudzych uchwalane będą przez połączone wydziały sądu okręgowego. Odnośne świadectwa wystawiają prezesi właściwych sądów.

Sąd przed udzieleniem upoważnienia zasięga opinji właściwej rady adwokackiej co do osoby kandydata.

Art. 4. Obrońcy prywatni, którzy w chwili okupacji danego obszaru kraju posiadali świadectwo, dające prawo bronienia spraw cudzych, lub prawo to otrzymali od sądów polskich, będą mogli wykonywać je nadal pod warunkiem, że świadectwa ich zostaną potwierdzone przez sąd, przed którym obrońca sprawy prowadzić zamierza. Obrońca prywatny winien w tym celu w ciągu dni 60 od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, a w razie nieobecności albo przejścia do sądownictwa lub administracji — w ciągu dni 60 od dnia powrotu do kraju, względnie po wystąpieniu z sądownictwa lub administracji, wnieść do sądu właściwego podanie o potwierdzenie.

Sąd orzeka według swego uznania po zasięgnięciu opinji właściwej rady adwokackiej.

Dopóki orzeczenie sądu nie nastąpi, obrońcy prywatni wykonują prawa swoje nadal.

Obrońcy prywatni przy sądach okręgowych i apelacyjnych nosić będą tytuł „obrońców sądowych".

Art. 5. Obrońcy sądowi, względnie obrońcy przy sądach pokoju uprawnieni będą do obrony tylko przy tych sądach, od których świadectwo do bronienia spraw cudzych otrzymali.

Wydanie świadectwa następuje za roczną opłatą 100 złotych, gdy chodzi o obronę przed sądami pokoju wraz z wydziałem odwoławczym sądu okręgowego, a 200 złotych polskich, gdy chodzi o sąd okręgowy lub sąd apelacyjny.

Opłaty powyższe uiszczane będą na korzyść skarbu corocznie w ciągu miesiąca stycznia do kasy sądu, wydającego świadectwo.

Otrzymujący świadectwo w międzyczasie od 1-go lipca do 31-go grudnia wnosi połowę przepisanej opłaty.

Art. 6. Za uchybienie obowiązkom zawodowym lub naganne zachowanie się odpowiadają obrońcy sądowi i obrońcy przy sądach pokoju dyscyplinarnie przed sądami okręgowemi swej siedziby w pierwszej instancji, a przed sądem apelacyjnym w drugiej i ostatniej instancji.

Art. 7. Przepisy art. 8 do 11, 13 ust. I, 38 — 41, 44 — 51, 56, 58 i 59 statutu palestry Państwa Polskiego mają do obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju odpowiednie zastosowanie.

Art. 8. Wszystkie dotychczasowe przepisy w przedmiocie obrońców prywatnych utracają moc obowiązującą.

Art. 9. Przepisy niniejsze obowiązują na ziemiach polskich dawnego zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, d. 8 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniami Rady Ministrów z dn. 7 czerwca 1923 r. na ziemię wileńską i województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 438 i 439). Kwoty pieniężne zostały przytoczone w złotych (p. § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 1 sierpnia 1924 r. o przerachowaniu kwot pieniężnych, wyrażonych w niektórych przepisach prawnych w rublach rosyjskich, markach niemieckich, złotych reńskich i koronach austrjacko-węgierskich i markach polskich — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 785).

Poz. 206.

DEKRET

w przedmiocie uchylenia rozporządzeń b. władz okupacyjnych w zakresie sądowego Prawa Karnego dla osób cywilnych.

Art. 1 i 2 pominięte, ponieważ zostały uwzględnione w Nr. 1 Dziennika Urzędowego Królewsko-Polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości poz. 7, dział II, w Nr. 3 dział II oraz w Nr. 6, poz. 8 dział II z r. 1917.

Art. 3. Przepisy karne, wydane przez b. władze okupacyjne, nie uchylają mocy obowiązującej przepisów Kodeksu Karnego (art. 1 i nast. przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego z dn. 7 sierpnia 1917 r. Nr. 1 Dz. U. D. S. T. R. S.) bez względu na czas, kiedy wydane zostały i choćby zawierały przepisy szczególne.

Jeśli naruszają moc obowiązującą przepisów Kodeksu Karnego, tracą w tym zakresie swoją moc prawną, o ile nie utraciły jej dotychczas z innych przyczyn.

Art. 4 i 5 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1919 r.

Poz. 207.

Państwowa Zasadnicza Ustawa Sanitarna

z dnia 8 lutego 1919 r.

Utraciła moc obowiązującą (p. Zasadnicza Ustawa Sanitarna z dn. 19 lipca 1919 r. — Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 371).

Poz. 208.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

o zmianie przepisów przechodnich do dekretu o stabilizacji i wynagrodzeniu nauczycieli szkół powszechnych z dnia 18 grudnia 1918 r.

Utracił moc obowiązującą (p. ust. z 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych — Dz. P. P. P. Nr. 44 poz. 311).

Poz. 209.

DEKRET

w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych.

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów stanowię co następuje:

Art. 1. Związki pracownicze, których zadaniem jest obrona i popieranie interesów ekonomicznych i kulturalnych pracowników danej gałęzi pracy, lub gałęzi pokrewnych lub podobnych podlegają specjalnym przepisom, poniżej wskazanym.

Art. 2. Wymienione w artykule 1 związki zawodowe podlegają rejestracji przez odpowiednie organa Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 3. Dla zarejestrowania związków należy złożyć podanie, podpisane co najmniej przez trzech członków założycieli, z dołączeniem dwóch egzemplarzy projektu statutu związku. Podania winny być składane Inspektorowi Pracy tego obwodu, w którego obwodzie związek ma mieć swą siedzibę prawną.

Art. 4. Podania o zarejestrowanie związków zawodowych, które przewidują w swych statutach prawo tworzenia oddziałów w obrębie całego Państwa Polskiego, należy składać, bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem miejscowego Inspektora Pracy, Głównemu Inspektorowi Pracy w Warszawie. W razie zarejestrowania takiego związku, oddziały jego nie podlegają odrębnej rejestracji, wymaganem jest jednak, przy otwarciu każdego nowego oddziału, zawiadomienie odpowiedniego Inspektora Pracy, z przedstawieniem zarejestrowanego przez władzę centralną statutu.

Art. 5. Statut winien zawierać następujące dane:

a) o nazwie, terenie działalności i siedzibie związku,
b) o zadaniach i formach działalności związku,
c) o warunkach przyjęcia na członków, sposobie ich przyjmowania i wykluczania,
d) o sposobie pobierania składek członkowskich,
e) o prawach i obowiązkach władz związku,
f) o tworzeniu, terminie i formach urzędowania tych władz,

g) o rozporządzaniu majątkiem związkowym,
h) o porządku wprowadzania zmian w ustawie, likwidacji działalności związku i o przeznaczeniu majątku jego, w wypadku rozwiązania związku.

Art. 6. Związek zawodowy, zarejestrowany na podstawie przepisów niniejszego dekretu, jest osobą prawną. Może on nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, w szczególności zaś nabywać nieruchomości, otrzymywać zapisy i darowizny bez ograniczeń, przewidzianych w art. 910 kodeksu cywilnego, zawierać umowy zbiorowe (cennikowe), pozywać przed sąd i być pozwanym.

Art. 7. Ustawa związku może zawierać przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej i materjalnej członków związku za niespełnianie przyjętych na siebie względem związku zobowiązań.

Art. 8. Odmowa rejestracji może nastąpić jedynie w wypadkach następujących:

1) gdy statut związku nie czyni zadość wymaganiom art. 1 i 5 niniejszych przepisów,
2) gdy statut jest przeciwny prawu.

Art. 9. Na postanowienie Inspektora Pracy, względnie Głównego Inspektora Pracy, przysługuje prawo skargi do sądów ogólnych w terminie miesięcznym, od daty zakomunikowania przez Inspektora Pracy, względnie Głównego Inspektora Pracy, motywowanej odmowy rejestracji.

Art. 10. O ile w ciągu dwudziestu dni od czasu złożenia podania, nie nastąpi odpowiedź, związek uważać należy za zarejestrowany.

Art. 11. Związki zawodowe jednej gałęzi pracy, lub gałęzi pokrewnych albo podobnych, o ile mają siedziby swe w różnych miastach, jako też związki zawodowe różnych gałęzi pracy, działające w jednem mieście lub okręgu, mogą łączyć się w większe zrzeszenia. Rejestracja zrzeszeń związkowych odbywa się w ten sam sposób, co rejestracja poszczególnych związków.

Art. 12. Wszelkie zmiany statutu winny być rejestrowane. Do rejestracji zmian statutu mają zastosowanie przepisy o rejestracji statutu.

Art. 13. Zarządy związków zawodowych obowiązane są nadsyłać właściwym Inspektorom Pracy sprawozdania składane na ogólnem zebraniu, w przeciągu 14 dni od daty walnego zgromadzenia, pod karą grzywny w wysokości *mk. 100.*

Art. 14. W razie skierowania działalności związku do zadań, stanowiących przestępstwa lub wykroczenie, sąd okręgowy, w komplecie karnym, może bądź nałożyć grzywny na winowajców, bądź zawiesić działalność związku na pewien przeciąg czasu, bądź rozwiązać związek.

Art. 15. Przy powołaniu do życia wszelkich ciał zbiorowych przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej i jego organach, przedstawiciele

związków zawodowych będą uważani za przedstawicieli interesów zawodowych klas pracujących.

Art. 16. Związki zawodowe, które powstały przed wydaniem niniejszego dekretu, powinny w przeciągu dwóch miesięcy od daty ogłoszenia niniejszego dekretu w Dzienniku Praw, przystosować się do przepisów niniejszego dekretu.

Art. 17. Dotychczasowe przepisy o związkach zawodowych pracowniczych tracą moc obowiązującą.

Art. 18. Przepisy wykonawcze w kwestji rejestracji wydaje Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 19. „Zrzeszenia pracowników państwowych nie podlegają powyższym postanowieniom, lecz przepisom dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. P. P. P. Nr. 3 poz. 88), względnie rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 25 września 1919 r. o stowarzyszeniach i związkach (Dz. Urz. Zarz. Cyw. Ziem Wschodnich Nr. 25, poz. 255)".

Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dn. 3 grudnia 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o pracowniczych związkach zawodowych, względnie o stowarzyszeniach i związkach, a mianowicie postanowień, dotyczących zrzeszania się pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1012).

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1919 r.

Rozciągnięty rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 21 sierpnia 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 662).

Poz. 210.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

o ustawie tymczasowej Kasy Przezorności pracowników Kolei Państwowych Polskich w b. zaborze rosyjskim.

Uchylony na mocy art. 56 ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dn. 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Poz. 211.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

o miarach.

Pominięto ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu w brzmieniu obecnie obowiązującem w załączniku do obwieszczenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28 czerwca 1928 r. (Dz. U. R P. Nr. 72 poz. 661).

Dekret powyższy rozciągnięto rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 17 listopada 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 716), — z dn. 16 czerwca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 470), — Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. całkowicie na województwa poznańskie i pomorskie (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 308).

Poz. 212.

DEKRET

w przedmiocie przeniesienia siedziby Centralnej Kasy spółek rolniczych ze Lwowa do Warszawy.

Na wniosek Wydziału Krajowego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i stosownie do uchwały Rady Ministrów stanowię co następuje:

Art. 1. Ustanowiona na podstawie uchwały Sejmu Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 26 września 1907 r. „Krajowa Kasa Centralna dla Spółek Rolniczych we Lwowie" zostaje przeniesiona do Warszawy i przekształcona na „Centralną Kasę Spółek Rolniczych w Warszawie", obejmującą działaniem swojem całe terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Tymczasowo aż do wydania w drodze właściwej nowego statutu „Centralna Kasa Spółek Rolniczych w Warszawie" działać będzie na podstawie uchwalonego przez Wydział Krajowy załączonego statutu prowizorycznego, który jednocześnie zatwierdzam.

Art. 3. Wykonanie niniejszego dekretu i wydawanie potrzebnych przepisów wykonawczych powierza się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 4. Dekret niniejszy zyskuje moc obowiązującą natychmiast.

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1919 r.

Poz. 213.

STATUT

Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Warszawie.

Firma, siedziba, cel i zakres działania.

§ 1. Na podstawie uchwały Sejmu Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z d. 26 września 1907 r. ustanowiony został krajowy zakład kredytowy, jako samoistna osoba prawna pod firmą „Krajowa Centralna Kasa dla Spółek Rolniczych we Lwowie", po rusku: „Krajewa Centralna Kasa dla Spiłok rilniczych u Lwowi", po niemiecku: „Landes-Zentralkasse für landwirtschaftliche Genossenschaften in Lemberg".

Firma ta zostaje zmieniona i ma opiewać nadal: „Centralna Kasa Spółek Rolniczych w Warszawie".

§ 2. Siedzibą tej Centralnej Kasy jest Warszawa. We Lwowie, w Krakowie i w innych głównych ośrodkach gospodarczego i współdzielczego ru-

chu w Państwie Polskiem istnieć mają filjalne zakłady (oddziały), których terytorjalne okręgi działania mają być ściśle określone (§ 20).

§ 3. Zadaniem Centralnej Kasy Spółek Rolniczych jest:

a) popieranie działalności i rozwoju rolniczych stowarzyszeń współdzielczych przez udzielanie im dogodnego kredytu, pośredniczenie między niemi w użytkowaniu nadwyżek funduszów obrotowych i załatwianie dla nich interesów pieniężnych i bankowych;
b) współdziałanie w odbudowie drobnych gospodarstw rolnych i warsztatów drobno-przemysłowych zniszczonych, uszkodzonych lub zaniedbanych wskutek wojny;
c) zapobieganie spekulacyjnemu obrotowi ziemią oraz ułatwienie tworzenia żywotnych gospodarstw rolniczych i postępowych warsztatów drobno-przemysłowych.

§ 4. W tym celu jest Centralna Kasa uprawniona podejmować następujące czynności:

1) z ograniczeniem do stowarzyszeń, spółek i instytucji, należących do Związku Centralnej Kasy lub do członków tychże stowarzyszeń, spółek i instytucji;
a) przyjmowanie i wpłacanie pieniędzy na rachunek bieżący i na książeczki wkładkowe;
b) udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu;
c) eskontowanie i reeskontowanie weksli;
d) wypłacanie zaliczek pieniężnych na zastaw kwitów składowych (warrantów), papierów wartościowych lub na inne zastawy ręczne;
2) bez ograniczenia do członków:
a) zaciąganie wszelkiego rodzaju zobowiązań pieniężnych celem przeprowadzenia zadań, w § 3 określonych;
b) pośredniczenie w kupowaniu i spieniężaniu zagranicznych środków płatniczych, papierów wartościowych i kuponów jako też ich kupowanie i spieniężanie na rachunek własny Centralnej Kasy.

O ile kredyty udzielane są członkom stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, należących do Związku Centralnej Kasy, wymagana jest poręka tych stowarzyszeń lub zabezpieczenie hipoteczne na posiadłości rolniczej w ⅔ częściach jej wartości pożyczek z przeznaczeniem na cele odbudowy, utrzymanie lub powiększanie gospodarstw rolnych albo warsztatów drobno-przemysłowych.

§ 5. O ile stowarzyszenie lub instytucja, korzystające z kredytu Centralnej Kasy, nie podlega *Patronatowi Galicyjskiego Wydziału Krajowego*, ma być pomoc kredytowa uzależniona od poddania się *Patronatowi*, względnie kontroli jednego ze Związków Rewizyjnych (Patronatów Związkowych), powołanych do opinjowania zgłoszeń kredytowych na podstawie zawartej w tym celu umowy z Radą Nadzorczą Centralnej Kasy.

§ 6. Wszelkie interesy spekulacyjne i wykraczające poza właściwe zadanie (§ 3) Centralnej Kasy są niedopuszczalne.

Związek Centralnej Kasy i jego członkowie.

§ 7. Rolnicze spółki, stowarzyszenia i inne instytucje o charakterze współdzielczym, mające siedzibę swą w obrębie Państwa Polskiego, tworzą — przy współdziałaniu *Galicyjskiego Wydziału Krajowego* i Rządu Polskiego dobrowolny „Związek Centralnej Kasy Spółek Rolniczych" dla spełnienia zadań, określonych, wyżej w § 3.

§ 8. Członkami Związku Centralnej Kasy mogą być w szczególności:

a) stowarzyszenia zarobkowo-gospodarcze, oparte bądź to na ustawach polskich, regulujących stosunki tego rodzaju stowarzyszeń, bądź też na austrjackiej ustawie z 9 kwietnia 1873 r., Dz. u. p. Nr. 70, albo na analogicznych ustawach niemieckich lub rosyjskich, obowiązujących przejściowo dla tych stowarzyszeń na obszarze Państwa Polskiego;
b) spółki z ograniczoną *poręką*, oparte na austrjackiej ustawie z 6 marca 1906 r., Dz. u. p. Nr. 58, lub na anologicznych ustawach innych, obowiązujących przejściowo w dzielnicach Państwa Polskiego, albo na ustawach polskich, regulujących stosunki tych spółek, jako też inne instytucje rolnicze i kredytowe w obrębie Państwa Polskiego, o ile statuty i działalność tych spółek i instytucji nadają im cechy instytucji dobra publicznego i zmierzają do celów właściwych stowarzyszeniom współdzielczym.

§ 9. Członków, wymienionych w § 8 pod a), przyjmują do Związku Centralnej Kasy (§ 21) zarządy oddziałów (filji); stanowcze przyjęcie i wciągnięcie do rejestru stowarzyszeń związkowych Centralnej Kasy następuje po zatwierdzeniu przyjęcia przez dyrekcję Centralnej Kasy.

Członków, wymienionych w § 8 pod b), przyjmuje prowizorycznie dyrekcja zakładu, a stanowcze przyjęcie wymaga zatwierdzenia Rady Nadzorczej.

§ 10. Przyjęty prowizorycznie członek Związku Centralnej Kasy winien podpisać deklarację przystąpienia i wpłacić przynajmniej 1-szą ratę na udział w wysokości, oznaczonej przez Zarząd oddziałowy, albo przez Dyrekcję Zakładu podług postanowień § 16 niniejszego statutu.

§ 11. Dobrowolne wystąpienie członka ze Związku Centralnej Kasy może nastąpić tylko z końcem roku administracyjnego (§ 25) za poprzedniem co najmniej półrocznem wypowiedzeniem.

§ 12. Wykluczenie członka ze Związku Centralnej Kasy może orzec Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji z powodu:

a) zaskarżenia członka o niedopełnianie zobowiązań jego względem Centralnej Kasy,
b) stwierdzonego przez patronacki organ rewizyjny działania przeciwnego interesom Centralnej Kasy i sprzecznego z wydanemi przez jej organa prawomocnemi przepisami,
c) wniosku patronackiego organu rewizyjnego wskutek niezastosowania się do jego zarządzeń, wydanych na podstawie wyników lustracyjnych,

d) z powodu dokonanej zmiany statutu, odbierającej stowarzyszeniu związkowemu charakter współdzielczy, a innym członkom (spółkom, instytucjom) cechy instytucji dobra publicznego, zmierzającej do celów właściwych stowarzyszeniom współdzielczym (§ 8).

Kapitał zakładowy i poręka.

§ 13. Kapitał zakładowy Centralnej Kasy stanowią:

a) zakładowa wkładka krajowa *Wydziału Krajowego Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem w wysokości 5 (pięciu) miljonów koron,*

b) zakładowa wkładka państwowa w wysokości i w walucie ustanowionej przez Rząd Polski,

c) udziały członków Związku Centralnej Kasy.

§ 14. Wkładkę krajową galicyjską stanowi dotychczasowy kapitał zakładowy Krajowej Centralnej Kasy, ustanowiony pierwotnie w sumie 2 *miljonów koron,* a następnie uchwałą *sejmu galicyjskiego* z dnia 27 lutego 1914 r., podwyższony do sumy 5 *(pięciu) miljonów koron,* i w tej wysokości przez *Galicyjski Wydział Krajowy* wpłacony z zaciągniętych w tym celu pożyczek.

§ 15. Zakładowa wkładka państwowa, pierwotnie przez Rząd Polski ustanowiona i wpłacona, nie może być zmniejszona, ale może być każdego czasu podwyższona.

§ 16. Udział kapitałowy każdego członka Związku Centralnej Kasy z grupy wymienionej w § 8 pod a), ma być ustanowiony w zależności od ilości członków stowarzyszenia związkowego w ten sposób, że nie może wynosić mniej, aniżeli *3 korony austrjackie,* albo *dwie marki polskie* od każdego członka stowarzyszenia, podług stanu z końcem ubiegłego roku administracyjnego, może być jednak większy. Najmniejszy udział nie może jednak wynosić mniej aniżeli *sto marek polskich, albo 150 koron austrjackich.*

Po ustanowieniu jednolitej waluty polskiej ulegną kwoty powyższe odpowiedniemu przerachowaniu.

Wysokość udziału kapitałowego członków Związku Centralnej Kasy, oznaczonych w § 8 pod b), ustanawia się w drodze porozumienia między Dyrekcją Centralnej Kasy, a przystępującym do Związku członkiem.

Co trzy lata następuje regulacja wysokości udziałów na tych samych podstawach, z tem wszakże ograniczeniem, że udział nie może być obniżony poniżej kwoty ustanowionej w deklaracji przystąpienia. Natomiast wolno członkowi każdego czasu podwyższyć udział ponad ustanowione powyżej normy.

Wpłata udziału następuje bądź to odrazu w ustanowionej wysokości, bądź też w czterech ratach kwartalnych, z których pierwsza płatna jest przy przystąpieniu do Związku.

§ 17. Wkładka krajowa *(Galicyjskiego Wydziału Krajowego)* i wkładka państwowa nie mogą być wycofane przez cały czas istnienia Centralnej

Kasy, nie mogą być obciążone zastawem dla pretensji osób trzecich, a stanowią zabezpieczenie zobowiązań Centralnej Kasy.

Wkładki te mają być oprocentowane z dołu po trzy od sta (3%) w stosunku rocznym, względnie o tyle niżej, aby wskutek tego oprocentowania nie wynikła strata bilansowa.

Dochód stąd pochodzący ma być rozdzielony przez Radę Nadzorczą Centralnej Kasy pomiędzy Patronaty i Związki Rewizyjne (patronackie), z któremi Centralna Kasa pozostaje w stałym stosunku, na cele lustracyjne podług ilości stowarzyszeń, które podlegają rewizji danego patronatu, względnie Związku Rewizyjnego, są zarazem członkami Związku Centralnej Kasy. Odnośna uchwała Rady Nadzorczej wymaga zatwierdzenia Ministerstwa Rolnictwa.

§ 18. Udział członka pozostaje jego własnością, lecz nie może być wycofany przez cały czas należenia do Związku Centralnej Kasy, ani nie może stanowić zastawu dla pretensji osób trzecich.

Udziały członków służą narówni z wkładką krajową i wkładką państwową na zabezpieczenie zobowiązań Centralnej Kasy.

Zwrot udziału następuje w miesiąc po zatwierdzeniu przez ogólne zebranie (§ 22) zamknięcia rachunkowego za rok, który nastąpił bezpośrednio po ustąpieniu członka ze Związku Centralnej Kasy (§ 11).

§ 19. *Kraj Galicja i Lodomerja z Wielkiem Ks. Krakowskiem* gwarantuje za zobowiązania Centralnej Kasy przyjęte do chwili wejścia w życie niniejszego statutu nie tylko swoją wkładką zakładową, ale nadto swoim majątkiem i dochodami, aż do wysokości kwoty równej wkładce.

Państwo gwarantuje za zobowiązania Centralnej Kasy nie tylko swoją wkładką zakładową, ale nadto swoim majątkiem i dochodami, aż do wysokości kwoty równej wkładce.

Członek Związku Centralnej Kasy odpowiada również za jej zobowiązania nie tylko swoim udziałem, ale nadto swym majątkiem aż do wysokości kwoty równej udziałowi.

Organa zawiadowcze.

§ 20. Dla ułatwienia członkom stosunków pieniężnych i kredytu oraz udziału w zawiadywaniu Centralną Kasą tworzy się jej o d d z i a ł y, mające siedzibę w ważniejszych ośrodkach życia publicznego i gospodarczego w Państwie Polskiem. Terytorjalne okręgi działania każdego oddziału mają być dokładnie oznaczone. Do oddziału warszawskiego należy całe terytorjum Państwa Polskiego, nie objęte okręgami działania innych oddziałów, które mogą nosić także nazwę filji Centralnej Kasy.

Każdy oddział (filja) stanowi odrębną osobę prawną, uzdolnioną do załatwiania interesów prawnych i majątkowych w granicach uprawnień określonych tym statutem i zasadniczemi przepisami organizacyjnemi dla oddziałów (filji) Centralnej Kasy.

Każdy oddział posiada swoje (oddziałowe) organa zawiadowcze, a ponad niemi rozciąga się władza ogólnych organów zawiadowczych Głównego Zakładu.

§ 21. Oddziałowemi organami zawiadowczemi są:

a) kierownik względnie dyrektor oddziału (filji), mianowany na wniosek dyrekcji Centralnej Kasy przez jej Radę Nadzorczą, dla załatwiania bieżącej administracji z pomocą przydanego mu personelu biurowego,

b) komitet nadzorczy z 6-ciu członków wybranych na trzy lata przez zebranie oddziałowe dla czuwania nad bezpieczną i prawidłową gospodarką oddziału,

c) zebranie oddziałowe członków Związku Centralnej Kasy w obrębie terytorjalnego okręgu działania oddziału (filji) dla dokonywania wyborów do oddziałowego komitetu nadzorczego i delegatów do ogólnego zebrania Związku oraz uchwalania rezolucji w sprawach działalności i rozwoju Zakładu lub jego oddziału (filji).

Każdy członek ma jeden głos, o ile wpłacił pełny udział.

§ 22. Ogólnemi organami zawiadowczemi Zakładu są:

1) Ogólne zebranie delegatów Związku Centralnej Kasy wybieranych corocznie przez zebrania oddziałowe w odpowiednim stosunku do ilości członków Związku w poszczególnych oddziałach tak, aby ilość wybranych nie przekraczała 120 delegatów. Każdy delegat ma jeden głos.

2) Rada Nadzorcza Centralnej Kasy składająca się:

a) z przewodniczących lub zastępców przewodniczących komitetów nadzorczych wszystkich oddziałów (filji);

b) z 9-ciu członków wybieranych na 3 lata przez ogólne zebranie, które wybiera także 3-ch zastępców Rady Nadzorczej;

c) z 1-go delegata (lub zastępcy delegata) *galicyjskiego Wydziału Krajowego;*

d) z 3-ch delegatów (lub zastępcy delegatów) Rządu Polskiego, z których 2-ch mianuje Ministerstwo Rolnictwa, a 1-go Ministerstwo Skarbu.

3) Dyrekcja złożona z 2-ch do 3-ch członków mianowanych przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzonych przez Ministerstwo Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu. Nadto mają być w ten sam sposób zamianowani dwaj zastępcy dyrektorów Centralnej Kasy.

§ 23. Bliższe szczegóły, dotyczące ustroju, zakresu działania i wzajemnego stosunku organów zawiadowczych, określi regulamin Centralnej Kasy, uchwalony przez jej Radę Nadzorczą, a zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 24. Firmę Centralnej Kasy podpisuje się w ten sposób, że pod wyciśniętą stampilją, zawierającą dosłowne brzmienie firmy, kładą swoje własnoręczne podpisy którzykolwiek dwaj członkowie Dyrekcji (względnie jej zastępcy), albo jeden z członków Dyrekcji (względnie zastępca) z jednym z prokurzystów.

Firmę oddziału (filji) Centralnej Kasy podpisuje się w ten sposób, że pod wyciśniętą stampilją, zawierającą dokładne brzmienie oddziału (filji), kładą swoje własnoręczne podpisy kierownik i jego zastępca, lub którykolwiek z nich z prokurzystą lub z jednym z członków Komitetu Nadzorczego.

§ 25. Rok kalendarzowy jest rokiem administracyjnym Centralnej Kasy.

Corocznie z dniem 31 grudnia zamyka się wszystkie rachunki Centralnej Kasy i zestawia ogólne roczne zamknięcie rachunkowe i bilans. Po sprawdzeniu przez Radę Nadzorczą przedkłada się roczne zamknięcie do zatwierdzenia ogólnemu zebraniu delegatów Związku, a wreszcie Ministerstwu Rolnictwa.

Postępowanie z rocznem zamknięciem rachunków określi bliżej regulamin Centralnej Kasy.

§ 26. Z czystego zysku, wykazanego rocznem zamknięciem rachunkowem, przeznacza ogólne zebranie delegatów Centralnej Kasy na podstawie wniosków Rady Nadzorczej kwotę potrzebną na oprocentowanie pełno wpłaconych udziałów członków Związku Centralnej Kasy w wysokości nie przekraczającej 5%.

Pozostała reszta czystego zysku służy na dotowanie w odpowiedniej wysokości specjalnych rezerw oraz ogólnego funduszu rezerwowego, dopóki tenże nie osiągnie kwoty równej sumie wkładek zakładowych i udziałów członków. Z chwilą gdy to nastąpi, decyduje ogólne zebranie delegatów na podstawie wniosków Rady Nadzorczej o użyciu reszty ogólnego zysku po dostatecznem udotowaniu specjalnych rezerw.

§ 27. Wszystkie fundusze rezerwowe są majątkiem Centralnej Kasy i służą wyłącznie na pokrycie jej strat bilansowych, członkowie Centralnej Kasy nie mają do nich żadnego prawa i nie mogą żądać ich rozdzielenia ani podczas istnienia Centralnej Kasy, ani też po jej rozwiązaniu.

§ 28. Stratę, wynikającą z zamknięcia rachunkowego, pokrywa się przedewszystkiem z rezerw specjalnych, następnie z ogólnego funduszu rezerwowego.

Gdyby fundusz rezerwowy nie wystarczył na pokrycie strat, użyte będą na ten cel wkładki zakładowe i udziały członków równorzędnie w odpowiednim stosunku do ich wysokości. Nie pokrytą w ten sposób nadwyżkę straty winni dopłacić w tym samym stosunku właściciele wkładek zakładowych i udziałowych z tytułu poręki statutowej z ograniczeniem przewidzianem w art. 19.

Zmiana statutu, zwinięcie i likwidacja Centralnej Kasy.

§ 29. Zmianę statutu lub zwinięcie i likwidację Centralnej Kasy uchwala ogólne zebranie delegatów na wniosek Rady Nadzorczej, a uchwała taka wymaga zatwierdzenia Ministerstwa Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

Do ważności uchwały ogólnego zebrania o zmianie statutu potrzebna jest obecność przynajmniej ½ części ogółu, a zgoda przynajmniej ⅔ obecnych delegatów.

Do ważności uchwały o zwinięciu i likwidacji Centralnej Kasy po-

trzebna jest obecność przynajmniej połowy ogółu i zgoda przynajmniej ⅔ części obecnych delegatów.

W razie braku kompletu może być w ciągu dni 30 zwołane ponowne ogólne zebranie delegatów z tym samym porządkiem dziennym i ono może uchwalać bez względu na ilość obecnych delegatów.

§ 30. W razie zwinięcia Centralnej Kasy majątek jej, pozostały po zaspokojeniu wierzycieli i zwróceniu wkładek zakładowych i udziałów, staje się własnością Państwa.

Postanowienie przejściowe.

§ 31. Dla wprowadzenia w życie niniejszego statutu ustanawia się Komitet Wykonawczy Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Warszawie, złożony z 3-ch członków. W skład tego Komitetu, który się sam konstytuuje przez wybór przewodniczącego i jego zastępcy, wchodzą:

1) patron Spółek Rolniczych w *Galicji*, zamianowany przez *galicyjski Wydział Krajowy*, w jego zaś zastępstwie kierownik krakowskiej Ekspozytury *krajowego* biura Patronatu Spółek Oszczędności i Pożyczek,

2) prezes względnie wiceprezes Wydziału Związku Rewizyjnego Polskich Stowarzyszeń Rolniczych w Warszawie,

3) zastępca Ministerstwa Rolnictwa w Warszawie.

Członkowie ci legitymują się swemi dekretami nominacyjnemi, względnie protokółami z dokonanego wyboru na powyższe stanowiska lub wierzytelnemi odpisami tych dokumentów, a którzykolwiek dwaj z wymienionych członków lub ich zastępców są uprawnieni do podpisywania imieniem Komitetu Wykonawczego.

Komitet ten jest uprawniony przyjmować definitywnie członków Związku Centralnej Kasy, przeprowadzać organizację jej oddziałów (filji), zwoływać zebrania oddziałowe i zebrania ogólne oraz na nich przez wyznaczonego członka Komitetu przewodniczyć, wykonywać wszystkie agendy Rady Nadzorczej Centralnej Kasy i wydawać wszelkie zarządzenia, potrzebne dla wprowadzenia tego statutu w życie, aż do chwili ukonstytuowania się Rady Nadzorczej w myśl § 22 statutu i zamianowania przez nią Dyrekcji (§ 22).

Z tą chwilą ustaje działalność Komitetu Wykonawczego, który winien zdać sprawę ze swych czynności ukonstytuowanej Radzie Nadzorczej i uzyskać od niej absolutorjum.

Powyższe postanowienia przejściowe nie naruszają jednak w niczem praw Dyrekcji i Rady Nadzorczej Centralnej Kasy.

Powyższy statut zatwierdzam.

Warszawa, dnia 8 lutego 1919 r.

Patrz rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 1 sierpnia 1924 r. o przerachowaniu kwot pieniężnych, wyrażonych w niektórych przepisach prawnych w rublach rosyjskich, markach niemieckich, złotych reńskich i koronach austrjacko-węgierskich i markach polskich (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 785)

Poz. 214.

DEKRET

w przedmiocie zmiany Ustawy Instytutu Muzycznego Warszawskiego z dnia 23 maja 1889 r.

Art. 1. Instytut Muzyczny Warszawski zostaje przemianowany na Konserwatorjum Muzyczne w Warszawie.

Art. 2. Konserwatorjum Muzyczne w Warszawie jest państwową wyższą szkołą muzyczną, pozostającą w zawiadywaniu Ministra *Sztuki i Kultury.*

Art. 3. Zadaniem Konserwatorjum jest wszechstronne kształcenie w sztuce muzycznej, przygotowywanie nauczycieli i nauczycielek różnych działów muzyki i śpiewu, krzewienie wiedzy muzycznej.

Art. 4. W bezpłatnem użytkowaniu Konserwatorjum pozostaje nadal na zasadach dotychczasowych na cały czas istnienia Konserwatorjum nieruchomość warszawska, wymieniona w art. 9 ustawy z dnia 23 maja 1889 r., oznaczona Nr. hipotecznym 2874 lit. C.

Art. 5. Gdyby Konserwatorjum przestało istnieć lub z nieruchomości, w art. 4 niniejszego dekretu wspomnianej, korzystać, — w takim razie nieruchomość ta ze wszystkiemi znajdującemi się na niej gmachami i zabudowaniami ma być zwrócona Magistratowi m. st. Warszawy.

Art. 6. Konserwatorjum, będąc odrębną osobą prawną, może nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, przewidzianemi w prawie sposobami, zarządzać swojem mieniem, bronić praw swoich w sądzie.

Zbywanie majątku Konserwatorjum może się odbywać za zezwoleniem Ministra *Sztuki i Kultury.*

Do zawarcia aktów hipotecznych, do których wpływa Konserwatorjum, potrzebne jest zezwolenie Ministra *Sztuki i Kultury.*

Art. 7. Minister *Sztuki i Kultury* wyda statut, określający organizację i sposób funkcjonowania Konserwatorjum.

Art. 8. Przez wydanie niniejszego dekretu ustawa Instytutu Muzycznego Warszawskiego z dnia 23 maja 1889 r. traci moc obowiązującą.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

P. ust. z 17 lutego 1922 r. o zniesieniu Ministerstwa Sztuki i Kultury (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 128).

Poz. 215.

DEKRET

o fundacjach i o zatwierdzaniu darowizn i zapisów.

Art. 1. Fundację można powołać do życia przez rozporządzenie między żyjącymi lub przez testament.

Art. 2. Akty, o których mowa w art. 1, o tyle tylko skutek prawny mieć będą, o ile zostaną przez właściwą władzę zatwierdzone. Z chwilą zatwierdzenia fundacja uzyskuje charakter osoby prawnej.

Art. 3. Z chwilą zatwierdzenia fundator lub jego następcy obowiązani są przekazać fundacji przeznaczony dla niej majątek.

Art. 4. Zatwierdzenie fundacji nie tamuje osobom trzecim możności dochodzenia praw swoich do majątku fundacyjnego na drodze sądowej.

Art. 5. Powołanie do życia fundacji przez rozporządzenie między żyjącymi może nastąpić jedynie w akcie notarjalnym. W razie utworzenia majątku fundacyjnego drogą składek publicznych, przewidziany w art. niniejszym akt przez organizatora składki zeznanym zostaje.

Art. 6. Notarjusze winni składać władzy właściwej odpisy zeznanych u nich lub złożonych do nich na przechowanie aktów fundacyjnych i testamentów. Spadkobiercy fundatora i wszyscy interesowani mogą również właściwej władzy akt fundacyjny do zatwierdzenia przedstawić.

Art. 7. Władzą właściwą do zatwierdzania fundacji jest każdy minister w stosunku do fundacji, której przedmiot w zakres jego kompetencji wchodzi. Jeżeli fundacja obejmuje przedmioty, wchodzące w zakres kompetencji dwóch lub więcej ministrów, w takim razie zatwierdzenie fundacji winno nastąpić z podpisem wszystkich zainteresowanych ministrów.

Art. 8. Każde ministerstwo prowadzi według wzoru, który będzie przez Radę Ministrów zatwierdzony, rejestr fundacji, do jego kompetencji należących, do którego statuty fundacji dołączone być winny; o wszelkich zmianach w statucie fundacji, a także o każdem powiększeniu się lub zmniejszeniu kapitałów lub majątków nieruchomych, należących do fundacji, wzmianka w rejestrze uczynioną będzie. Rejestr obejmować będzie dane dotyczące nietylko fundacji, ale również darowizn i zapisów, o których mowa w art. 16.

Art. 9. Każda fundacja mieć będzie statut, określający: cel fundacji, czynności, do których podejmowania fundacja, jako osoba prawna, jest uzdolniona, i organizację zarządu.

Art. 10. Jeżeli akt fundacyjny nie zawiera statutu fundacji, albo też statut projektowany w akcie jest wadliwy albo niedostateczny, a fundator żyje, w takim razie władza zatwierdzająca uczyni zatwierdzenie zależnem od przedstawienia statutu lub poczynienia w przedstawionym statucie zmian, stosownie do postawionych wymagań.

Art. 11. Jeżeli akt fundacyjny nie zawiera statutu fundacji, lub też zawiera statut wadliwy albo niedostateczny, a fundator nie żyje, jako też gdy fundacja powstała drogą składek publicznych, władza zatwierdzając fundację sama statut nada, zmieni lub uzupełni.

Art. 12. Gdy inna organizacja okaże się niemożebną lub niecelową, władza zatwierdzając fundację, może postanowić w statucie objęcie fundacji we własny zarząd. Jeżeli fundator żyje, nastąpić to może tylko za jego zgodą.

Art. 13. Minister w stosunku do fundacji, której przedmiot w zakres kompetencji jego wchodzi, ma prawo nadzoru nad organami zarządu fundacji i w tym celu żądać od nich przedstawienia sprawozdań i rachunków, a także wstrzymywać lub uchylać, z zachowaniem praw osób trzecich, wykonanie rozporządzeń tych organów, o ileby były z aktem fundacyjnym, statutem fundacji lub prawem niezgodne albo dla fundacji szkodliwe.

Jeżeli zarządy fundacji pełnią swoje czynności wadliwie lub niedbale, minister wzywa je do należytego pełnienia obowiązków, a w razie nieskuteczności wezwania powoła na ich miejsce innych zarządców lub też zastosuje przepis art. 12.

Jeżeli fundacja wchodzi w zakres kompetencji kilku ministrów, prawo nadzoru służyć będzie temu z pośród nich, który w drodze porozumienia pomiędzy niemi jednocześnie z zatwierdzeniem fundacji wyznaczony zostanie.

Art. 14. Jeżeli ministerstwo, w którego zakres wchodzi fundacja, nie posiada organów specjalnych do sprawowania nadzoru, względnie zarządu, Rada Ministrów na wniosek właściwego ministra może organizację nadzoru, względnie zarządu, z udziałem innego ministerstwa postanowić.

Art. 15. Podejmując czynność, przewidzianą w art. 11 i następnych, władza zatwierdzająca starać się będzie o możliwe dostosowanie zarządzeń swoich do domniemanych intencji fundatora.

Art. 16. Przepis cz. 1 art. 2 i art. 7 odnosi się nietylko do fundacji stanowiących przedmiot niniejszej ustawy, ale także do darowizn i zapisów na rzecz istniejących osób prawnych.

Art. 17. Fundacje, zapisy i darowizny, prawnie przed wejściem w życie niniejszej ustawy zatwierdzone, nowego zatwierdzenia nie wymagają; jednakowoż, jeżeli nie mają określonej dostatecznie organizacji, przepisy art. 11, 12 i 15 niniejszej ustawy będą i do nich zastosowane. Pozatem przepisy niniejszej ustawy uzyskują moc wsteczną w stosunku do fundacji, darowizn i zapisów przed jej ogłoszeniem powstałych.

Art. 18. Władza właściwa może odmówić zatwierdzenia fundacji oraz darowizn i zapisów, wymienionych w art. 16, wówczas, gdy uzna, że fundacja, darowizna lub zapis jest przeciwny prawu, dobrym obyczajom, albo też nie odpowiada względom pożytku publicznego.

Art. 19. Gdy osiągnięcie celu fundacji stanie się niemożebne lub przeciwne względom dobra publicznego, zmiana przeznaczenia fundacji i wogóle jej statutu lub też zniesienie fundacji będzie mogło być z zastosowaniem art. 15 wyrzeczone w drodze dekretu władzy najwyższej.

Art. 20. Decyzje ministrów w przedmiotach, niniejszą ustawą objętych, winny być doręczane fundatorom albo ich spadkobiercom lub zapiso-

biercom ogólnym, wykonawcom testamentowym i zarządom obdarowanych instytucji, a także Ministrowi Sprawiedliwości, jako prokuratorowi naczelnemu. Jeżeli osoby, o których mowa w niniejszym art., nie są wiadome, lub też ich miejsca zamieszkania nie są ministerstwu znane, albo też przebywają zagranicą, w takim razie ogłoszenie w Monitorze Polskim będzie miało w stosunku do nich skutki prawne doręczenia.

Art. 21. „Decyzje ministrów, o których mowa w poprzednim artykule, mogą być przez każdego zainteresowanego zaskarżone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Wniesienie skargi z wyjątkiem skarg na decyzje w czynnościach, przewidzianych w art. 13, wstrzymuje wykonanie decyzji".

Przytoczony w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. o fundacjach i o zatwierdzaniu darowizn i zapisów (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 372).

Ar. 22. Wszelkie poprzednie prawa i rozporządzenia, przedmiotu niniejszą ustawą objętego, dotyczące, w szczególności zaś przepisy z dnia 17/VII 1871 roku oraz rozporządzenie Gen. Gubernatorstwa Warszawskiego z dnia 10/I 1917 r. zostają uchylone.

Art. 23. Dekret niniejszy ma moc obowiązującą w m. st. Warszawie i w województwach: warszawskiem, łódzkiem, kieleckiem, lubelskiem, białostockiem, wileńskiem, nowogródzkiem, poleskiem i wołyńskiem".

Patrz uwagę pod art. 21.

Art. 24. Wykonanie niniejszej ustawy właściwym ministrom, każdemu w jego zakresie, powierzonem zostaje.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 roku.

Rozciągnięty rozporządzeniami Rady Ministrów z dn. 20 kwietnia 1923 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 325) i na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 335).

Poz. 216.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o wywozie towarów zagranicę, przywozie z zagranicy i przewozie tranzytowym.

Uchylony na mocy art. 27 ustawy z dn. 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. U. R P. Nr. 79 poz. 527).

8 lutego Nr. 16. rok 1919.

Poz. 217.

DEKRET

z dnia 5 lutego 1919 r.

o zwołaniu Sejmu Ustawodawczego.

Wygasł z upływem kadencji Sejmu Ustawodawczego.

Poz. 218.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o święcie narodowem z okazji otwarcia Sejmu Ustawodawczego.

Wygasł 11 lutego 1919 r.

Poz. 219.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie amnestji z okazji otwarcia Sejmu Ustawodawczego.

Utracił moc obowiązującą jako nie przedstawiony Sejmowi.

8 lutego Nr. 17. rok 1919.

Poz. 220.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie tekstu kodeksu karnego.

Uchylony na mocy art. 4 ustawy z dn. 21 lipca 1919 r. w przedmiocie niektórych zmian w Kodeksie Karnym i w ustawie postępowania karnego oraz w przedmiocie tekstu Kodeksu Karnego (Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 375).

Poz. 221.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie zmiany art. 5 dekretu o karach za lichwę wojenną.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 54 ustawy z dn. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 449).

Poz. 222.

DEKRET

z dnia 7 lutego 1919 r.

o tymczasowych przepisach pocztowych.

Utracił moc obowiązującą (p. art. 28 ustawy z dn. 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu — Dz. P. P. P. Nr. 44 poz. 310).

Poz. 223.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

w przedmiocie zatwierdzania statutów zrzeszeń handlowo-przemysłowych o kapitale zmiennym.

Uchylony na mocy art. 130 punkt d ustawy z dn. 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733).

Poz. 224.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 4 lutego 1919 r.

w przedmiocie utworzenia trzeciej kancelarji notarjalnej przy wydziale hipotecznym sądu pokoju w Częstochowie.

Pominięto, ponieważ następnie akty tego rodzaju były ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

8 lutego **Nr. 18.** rok 1919.

Poz. 225.

DEKRET

z dnia 8 lutego 1919 r.

o aplikacji sądowej.

Pominięty. (Patrz poz. 170).

27 lutego **Nr. 19.** rok 1919.

Poz. 226.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 20 lutego 1919 r.

o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa.

Utraciła moc obowiązującą jako zaw. przepisy przejściowe (p. art. 2 ustawy przechodniej z dn. 18 maja 1921 r. do Ustawy Konstytucyjnej z dn. 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 268).

Poz. 227.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 16 lutego 1919 r.

celem wykonania dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. w przedmiocie opłat od podań oraz od świadectw urzędowych.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (patrz poz. 145).

Poz. 228.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 lutego 1919 r.

w sprawie wyjaśnienia dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 14, poz. 167) w przedmiocie upoważnienia Dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 250 miljonów marek polskich.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (patrz poz. 89).

5 marca **Nr. 20.** rok 1919.

Poz. 229.

USTAWA SEJMOWA

z dnia 28 lutego 1919 r.

w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 14 ustawy z dn. 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 492).

Poz. 230.

USTAWA

z dnia 28 lutego 1919 r.

w sprawie nazwy monety polskiej.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 20 stycznia 1924 r. w przedmiocie systemu monetarnego — Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 65).

Poz. 231.

PRZEPISY WYKONAWCZE

do dekretu Naczelnika Państwa w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Suwałkach.

Na zasadzie ustępu 2-go dekretu Naczelnika Państwa z dn. 16 stycznia 1919 roku w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Suwałkach, Rada Ministrów stanowi co następuje:

Art. 1. Sąd okręgowy w Suwałkach będzie otwarty w dniu 9 marca 1919 r. i należeć będzie do okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie.

Art. 2. Pominięty, ponieważ kwestje ilości i podziału etatów, objęte tym artykułem, ustalane były następnie w poszczególnych preliminarzach budżetowych.

Warszawa, dnia 28 lutego 1919 r.

7 marca **Nr. 21.** rok 1919.

Poz. 232.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 3 marca 1919 r.

o szkołach powszechnych z niemieckim językiem nauczania.

W myśl art. 2 dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. o szkołach z niemieckim językiem wykładowym (Dziennik Praw Nr. 14, poz. 192) Rada Ministrów uchwala co następuje:

Działy I i II (art. 1—14) pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

III.

WARUNKI ISTNIENIA POWSZECHNYCH SZKÓŁ PUBLICZNYCH Z NIEMIECKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA.

Art. 15. Język niemiecki pozostanie językiem nauczania w powszechnych szkołach publicznych i szkołach, należących do rozwiązanych

gmin szkolnych, w których jest nim w chwili wydania niniejszej uchwały, o ile życzyć sobie tego będzie większość prawnych przedstawicieli dzieci, uczęszczających do każdej z tych szkół.

Art. 16. Wzmiankowane w art. poprzedzającym życzenie prawnych przedstawicieli dzieci wyrażone będzie przez deklaracje tychże przedstawicieli.

Każdy ojciec, gdy ten nie żyje lub opieki nie sprawuje, to matka lub w braku rodziców opiekun, który życzyć sobie będzie, aby język niemiecki pozostał na przyszłość językiem nauczania w szkole, złoży o tem właściwą deklarację Dozorowi Szkolnemu tej gminy, w obrębie której szkoła się znajduje.

Art. 17. Celem stwierdzenia tożsamości i tytułu prawnego osoby składającej deklarację do występowania w imieniu dziecka Dozór Szkolny może żądać od niej złożenia poświadczenia własnoręczności podpisu na deklaracji, złożenia metryki dziecka, aktu ustanowienia opiekuna, względnie innych dowodów, które się niezbędnemi okażą.

Art. 18. Dozór Szkolny przyjmować będzie deklaracje, o których wyżej mowa, w ciągu 2 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej uchwały. Po upływie tego terminu dalsze przyjmowanie deklaracji ustanie. Dozór Szkolny na zasadzie posiadanych deklaracji ustali, czy prawni przedstawiciele większości dzieci, do danej szkoły uczęszczających, wyrazili życzenie pozostawienia języka niemieckiego, jako języka nauczania w tej szkole.

Art. 19. Jeżeli ustalonem zostanie, że prawni przedstawiciele większości dzieci, uczęszczających do szkoły, wyrazili życzenie pozostawienia języka niemieckiego jako języka nauczania, w takim razie nauka szkolna odbywać się będzie nadal w tymże języku. W przeciwnym wypadku, t. j. gdy deklaracje złożone zostały przez prawnych przedstawicieli mniejszości dzieci, język niemiecki pozostanie językiem nauczania tylko do końca bieżącego roku szkolnego i z początkiem nadchodzącego 1919/1920 roku szkolnego zastąpionym zostanie przez polski.

Art. 20. Czynność Dozoru Szkolnego, o której mowa w ostatnim ustępie art. 18, stwierdzoną będzie protokółem, którego wierzytelne odpisy Dozór Szkolny złoży Inspektorowi Szkolnemu Okręgowemu i Radzie Szkolnej Okręgowej.

Art. 21. Jeżeli w danej miejscowości znajduje się dwie lub więcej szkół z niemieckim językiem nauczania i na zasadzie niniejszych przepisów język ten w nich ma być pozostawionym, jednakowoż mniejszości, które za językiem niemieckim się nie opowiedziały, były tak znaczne, że dzieci przez mniejszości te reprezentowane mogą zapełnić jedną lub więcej szkół, w takim razie w odpowiedniej części szkół wprowadzony zostanie język polski, jako język nauczania. Podobnież i w wypadku odwrotnym, t. j. w razie wypowiedzenia się znacznych mniejszości za językiem niemieckim, język ten będzie utrzymany w odpowiedniej ilości szkół.

Art. 22. Jeżeli mniejszość językowa wynosi w szkole co najmniej 40 dzieci, w takim razie dla mniejszości tej osobna szkoła utworzoną zostanie.

Art. 23. Opieka Szkolna szkoły, w której na zasadzie niniejszej uchwały niemiecki język nauczania zastąpionym zostaje przez polski, może zażądać, aby język niemiecki pozostał w szkole jako przedmiot nauki. Wniosek w tej sprawie składa Opieka Szkolna do decyzji Rady Szkolnej Okręgowej za pośrednictwem Dozoru Szkolnego. Jeżeli uwzględnieniu tego wniosku nie sprzeciwiają się szczególne trudności, Rada Szkolna Okręgowa zadość mu uczyni. Zakres nauczania języka niemieckiego w szkołach, w których artykuł niniejszy znajdzie zastosowanie, oznaczony będzie w programie, wydanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 24. Jeżeli w latach następnych ulegną zmianie stosunki językowe u dzieci, uczęszczających do szkoły, w której język niemiecki na zasadzie niniejszej uchwały pozostał jako język nauczania, i przypuszczać będzie można, że językiem ojczystym większości dzieci jest w danej chwili język polski, — w takim razie Dozór Szkolny z własnej inicjatywy lub na zlecenie Rady Szkolnej Okręgowej albo Inspektora Szkolnego zarządzi składanie deklaracji, przewidzianych w art. 16, sposobem i w terminie, w niniejszej uchwale określonemi. Sprawdzanie tym trybem języka ojczystego dzieci nie częściej jak raz do roku odbywać się może. Zmiana języka nauczania na polski na zasadzie niniejszego artykułu nastąpi po ukończeniu tego roku szkolnego, w ciągu którego Dozór Szkolny stosownie do art. 18 ustali, że zmiana ta odpowiada życzeniu większości przedstawicieli dzieci.

Art. 25. Jeżeli w danej gminie jest tak znaczna ilość dzieci, dla których nie język polski ale język niemiecki jest ojczystym, że potrzebną dla nich okazuje się nowa szkoła z niemieckim językiem nauczania, w takim razie na żądanie osób interesowanych Dozór Szkolny stawia do Rady Szkolnej Okręgowej wniosek o otwarcie publicznej szkoły powszechnej z niemieckim językiem nauczania.

Uwzględnienie wniosku zależy od stwierdzenia przez Radę Szkolną Okręgową faktycznej jego zasadności.

Art. 26. Publiczne szkoły powszechne z niemieckim językiem nauczania traktowane są pod każdym względem narówni z takiemi szkołami, w których nauka prowadzona jest po polsku, a zatem znajdują się w tem samem położeniu prawnem i stosunku do władz państwowych i gminnych, mają tę samą organizację administracyjną, finansową i pedagogiczną, ulegają tym samym przepisom i zarządzeniom oraz organom nadzorczym. Również i nauczyciele tych szkół korzystają z tych samych praw i mają te same obowiązki, co nauczyciele szkół publicznych z polskim językiem nauczania.

Art. 27. We wszystkich szkołach publicznych i prywatnych Państwa Polskiego język polski stanowi obowiązkowy przedmiot nauki. W szkołach powszechnych z niemieckim językiem wykładowym nauka języka polskiego winna się rozpoczynać od drugiego roku nauczania.

Art. 28. Język polski jest językiem urzędowym wszystkich szkół publicznych w stosunkach z władzami państwowemi i komunalnemi; księgi i świadectwa w szkołach z niemieckim językiem nauczania mogą mieć tekst niemiecki obok polskiego.

Art. 29. Szkoły, w których język nauczania pozostanie niemieckim, powinny nadal korzystać z tych gruntów, budynków i inwentarza szkolnego, które im jako szkołom niemieckim były nadane. Zasada ta nie dotyczy gruntów i budynków, nadanych przez b. niemieckie władze okupacyjne. Jeżeli niemiecki język nie ma być w szkole danej miejscowości utrzymany, w takim razie wymienione w art. niniejszym mienie służyć będzie szkole z polskim językiem nauczania.

IV.

PRZEPISY KOŃCOWE.

Art. 30. Na przewidziane w uchwale niniejszej czynności władz szkolnych służyć będzie interesowanym prawo zażalenia *stosownie do zasad, określonych w przepisach tymczasowych o szkołach elementarnych (Dz. Urzęd. Dep. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. T. R. S. Nr. 1).*

(P. ustawa z dnia 31 lipca 1924 r. o środkach prawnych przeciw orzeczeniom i zarządzeniom państwowych władz szkolnych — D. U. R. P. Nr 76 poz. 748).

Art. 31. Moc obowiązująca uchwały niniejszej rozciąga się na część Państwa Polskiego, stanowiącą terytorjum dawnego zaboru rosyjskiego.

Art. 32. Wykonanie niniejszej uchwały porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Warszawa, dnia 3 marca 1919 r.

Poz. 233.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

w sprawie utworzenia trzeciego sądu pokoju w Częstochowie.

Na mocy artykułu 3-go dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie dyzlokacji sądów (Dziennik Praw Nr. 14, poz. 170) oraz zgodnie z budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości zarządzam co następuje:

1) W Częstochowie utworzony zostaje z dniem 15 marca roku 1919 trzeci sąd pokoju.

2) Terytorjum obecnych dwóch sądów pokoju podzielone zostaje pomiędzy trzy sądy w sposób następujący:

a) właściwość sądu pokoju okręgu 1-go m. Częstochowy rozciąga się na terytorjum, położone na północ od linji: szosa Wieluńska, Rynek Wieluński, Aleja Sienkiewicza, ul. Najświętszej Panny Marji, Nowy Rynek, ulica Prosta, droga na Zawodzie i droga do Mirowa;

b) do właściwości sądu pokoju okręgu II-go m. Częstochowy należy terytorjum, położone na południe od linji: ulica Najświętszej Panny Marji począwszy od skrzyżowania z ulicą Kościuszki, Nowy Rynek, ulica Prosta, droga na Zawodzie i droga do Mirowa i na wschód od linji: ulica Kościuszki, ulica Stradomska i droga do Stradomia aż do przecięcia z torem drogi żelaznej Herby—Kielce;
c) do właściwości sądu pokoju okręgu III-go m. Częstochowy należy pozostała (południowo-zachodnia) część miasta oraz gmina Grabówka i ta sama, co dotychczas, część gminy Rędziny.

Warszawa, dnia 1 marca 1919 r.

8 marca **Nr. 22.** rok 1919.

Poz. 234.

USTAWA

z dnia 7 marca 1919 r.

w przedmiocie poboru roczników 1896, 1897, 1898, 1900 i 1901 do służby wojskowej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

11 marca **Nr. 23.** rok 1919.

Poz. 235.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 8 marca 1919 r.

w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych,

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dn. 18 marca 1920 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 165).

Poz. 236.

USTAWA

z dnia 7 marca 1919 r.

w przedmiocie przyznania prawa pupilarności papierom pożyczki państwowej z dn. 30 października 1918 r.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 5 punkt 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 274).

12 marca **Nr. 24.** rok 1919.

Poz. 237.

USTAWA

z dnia 11 marca 1919 r.

w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej.

Uchylona na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 19 września 1924 r. o uchyleniu powyższej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 789).

Poz. 238.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 marca 1919 r.

w sprawie utworzenia komisji dla kontroli zużytkowania i rozdziału gmachów państwowych.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 31 marca 1924 r. o uchyleniu powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 428).

Poz. 239.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 marca 1919 r.

w sprawie eksmisji w drodze administracyjnej osób i instytucji, zajmujących bez należytej podstawy prawnej pomieszczenia w gmachach państwowych.

Utr. moc obow. (p. art. 3 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 września 1926 r. zmieniającego niektóre postanowienia ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 540).

Poz. 240.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 marca 1919 r.

w przedmiocie administracji państwowej w Galicji.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 3 ustawy z dn. 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy — Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 768).

20 marca **Nr. 25.** rok 1919.

Poz. 241.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SZTUKI I KULTURY

z dnia 5 marca 1919 r.

w przedmiocie Statutu Konserwatorjum Muzycznego w Warszawie.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 2 czerwca 1927 r. o uchyleniu powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 466).

Poz. 242.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 14 marca 1919 r.

o powołaniu kandydatów listy Nr. 1 w 35-tym okręgu wyborczym na posłów do Sejmu Ustawodawczego.

Wygasła z upływem kadencji Sejmu Ustawodawczego.

22 marca **Nr. 26.** rok 1919.

Poz. 243.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 marca 1919 r.

w sprawie rozciągnięcia przepisów dekretu w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorjum mieszkaniowem dla pozostających bez pracy z dn. 19 grudnia 1918 r. (Dziennik Praw Nr. 20, poz. 62) na miasta: Warszawę, Łódź, Pabjanice, Zgierz, Ozorków, Tomaszów, Żyrardów, Sosnowiec, Włocławek, Zawiercie, Dąbrowę i Częstochowę.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. poz. 62/18 r.).

Poz. 244.

POSTANOWIENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 marca 1919 r.

w sprawie bezpłatnego przewozu artykułów żywności i innych do Lwowa.

Utraciło moc obowiązującą, jako przepis przejściowy.

29 marca **Nr. 27.** rok 1919.

Poz. 245.

U S T A W A

z dnia 26 marca 1919 r.

w przedmiocie obowiązkowego stemplowania papierowych znaków pieniężnych, ich opodatkowania i częściowej ich wymiany na asygnaty pożyczki państwowej.

Uchylona na mocy art. 5 ustawy z dn. 9 maja 1919 r. w przedmiocie wymiany znaków obiegowych, znajdujących się na ziemiach polskich (Dz. P. P. P. Nr. 41, poz. 296).

Poz. 246.

U S T A W A

z dnia 26 marca 1919 r.

w przedmiocie wstrzymania biegu przedawnienia niektórych roszczeń na obszarze byłego zaboru austrjackiego.

Przedłużona ustawą z dn. 30 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 318) utraciła moc obowiązującą z dn. 30 czerwca 1922 r.

Poz. 247.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 marca 1919 r.

o sposobie obliczania opłat za przewóz siana i słomy.

Utraciło moc obowiązującą (patrz poz. 152).

Poz. 248.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 marca 1919 r.

w przedmiocie udzielania rolnikom, poszkodowanym przez działania wojenne, pożyczek bezprocentowych w postaci świadczeń w naturze lub gotówce.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawa z dn. 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny — Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 368).

2 kwietnia **Nr. 28.** rok 1919.

Poz. 249.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 kwietnia 1919 r.

o wprowadzeniu na trzy miesiące stanu wyjątkowego na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Wygasło z dn. 1 lipca 1919 r.

Poz. 250.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 marca 1919 r.

o obniżeniu taryfy na przewóz w ładunkach wagonowych cegieł, dachówek i rur drenowych (sączków).

Pominięte ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

3 kwietnia **Nr. 29.** rok 1919.

Poz. 251.

U S T A W A

z dnia 28 marca 1919 r.

o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Uchylona na mocy art. 23 ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. w tymże przedmiocie (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 394).

Poz. 252.

U S T A W A

z dnia 28 marca 1919 r.

w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 miljardów franków.

Wygasła, ponieważ z punktu widzenia obecnego stanu prawnego upoważnienia, zawarte w powyższej ustawie, nie byłyby wystarczające do zawarcia tranzakcji pożyczkowej.

8 kwietnia **Nr. 30.** rok 1919.

Poz. 253.

U S T A W A

z dnia 5 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów ordynacji wyborczej, objętej dekretami l. 46 i 47 Nr. 18 Dziennika Praw Państwa Polskiego z dn. 6 grudnia 1918 roku, celem przeprowadzenia wyborów posłów do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z części ziem polskich b. zaboru pruskiego.

Uchylona na mocy art. 116 punkt 7 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. — ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

Poz. 254.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 marca 1919 r.

o obowiązujących na kolejach polskich w dawnym zaborze rosyjskim przepisach i taryfach na przewóz pasażerów, bagażu i towarów.

Pominięto (p. poz. 250).

Poz. 255.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 marca 1919 r.

o zmniejszeniu terminu na załadowanie wagonów węglem kamiennym.

Pominięto (p. poz. 250).

Poz. 256.

POSTANOWIENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 27 marca 1919 r.

w sprawie zniżki taryfowej na przewóz pątników do Częstochowy i zpowrotem.

Pominięto (p. poz. 250).

Poz. 257.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 1 kwietnia 1919 r.

w sprawie ograniczenia terminu ważności biletów kolejowych.

Pominięto (p. poz. 250).

Poz. 258.

OBWIESZCZENIE

z dnia 27 marca 1919 r.

w sprawie sprostowania błędu w przepisach wykonawczych do dekretu Naczelnika Państwa w przedmiocie utworzenia Sądu Okręgowego w Suwałkach (Dz. Praw Nr. 20 poz. 231).

Patrz Nr. 20, poz. 231.

Poz. 259.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 marca 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w przedmocie sprostowania błędów w dekrecie o zmianach w organizacji gmin wyznaniowych żydowskich na terenie b. Królestwa Kongresowego (Dz. Praw Nr. 14 poz. 175).

Patrz Nr. 14, poz. 175.

12 kwietnia **Nr. 31.** rok 1919.

Poz. 260.

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 1919 r.

w sprawie powołania dyplomowanych lekarzy do czynnej służby wojskowej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 261.

USTAWA

z dnia 8 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Skarbu administracji skarbowej na ziemiach polskich, które wchodziły w skład b. monarchji Austrjacko-Węgierskiej.

Art. 1. Naczelne kierownictwo całej administracji skarbowej na ziemiach polskich, które wchodziły w skład b. monarchji Austrjacko-Węgierskiej, obejmuje Ministerstwo Skarbu. W związku z tem wchodzą wymienione w następujących artykułach zmiany w dotychczasowym ustroju tej administracji w życie.

Art. 2. Administrację skarbową oddziela się w zupełności od administracji politycznej.

Art. 3. Utracił moc obowiązującą (p. ustawa z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164 i ustawa z dn. 9 październik 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Art. 4, 5 i 6 utraciły moc obowiązującą (p. art. 2 i 14 ustawy z dnia 31 lipca 1919 roku o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 391, oraz rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 kwietnia 1921 r. w przedmiocie utworeznia Izb Skarbowych na obszarze województw: Krakowskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego — Dz U. R. P. Nr. 41, poz. 254).

Art. 7. Instytucje i urzędy, które wedle obowiązujących przepisów powołane są do współdziałania przy administracji skarbowej, będą tworzone w miarę potrzeby przez Ministerstwo Skarbu.

Art. 8. Minister Skarbu może w drodze rozporządzenia ograniczyć lub zmienić tok instancji, dopuszczalny według istniejących przepisów prawnych, również co do spraw już zawisłych, oraz zmienić kompetencje władz i urzędów do rozstrzygania spraw.

Art. 9. Ustawa niniejsza nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Poz. 262.

USTAWA

z dnia 8 kwietnia 1919 r.

o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska.

Przedłużona ustawą z dn. 23 kwietnia 1920 r (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 211), wygasła z dn. 12 kwietnia 1921 r.

Poz. 263.

USTAWA

z dnia 8 kwietnia 1919 r.

o nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego.

Wygasła z upływem kadencji Sejmu Ustawodawczego.

17 kwietnia **Nr. 32.** rok 1919.

Poz. 264.

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 1919 r.

o rzeczowych świadczeniach wojennych.

Przedłużona ustawą z dn. 23 kwietnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz 212); wygasła z dn. 17 kwietnia 1921 r.

Poz. 265.

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 1919 r.

o utworzeniu Głównego Urzędu Zaopatrywania Armji.

Uchylona na mocy art. 1 ustawy z dn. 18 grudnia 1920 r. w przedmiocie reorganizacji sprawy zaopatrywania armji (Dz. U. R. P. Nr. 6/21 r., poz. 33).

Poz. 266.

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 1919 r.

o budowie linji kolejowej Łódź — Kutno — Płock.

Wygasła wskutek wybudowania linji kolejowej Łódź — Kutno — Płock.

Poz. 267.

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 1919 r.

o budowie linji kolejowej Płock — Sierpc i przebudowie wązkotorowej linji Nasielsk — Sierpc.

Wygasła wskutek wybudowania linji kolejowej Płock — Sierpc i przebudowania wązkotorowej linji Nasielsk — Sierpc.

Poz. 268.

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 1919 r.

o budowie linji kolejowej Kutno — Strzałków.

Wygasła wskutek wybudowania linji kolejowej Kutno — Strzałków.

Poz. 269.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 kwietnia 1919 r.

o sposobie obliczania opłat za przewóz ładunków wagonowych.

Pominięte (p. poz. 250).

24 kwietnia **Nr. 33.** rok 1919.

Poz. 270.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 18 kwietnia 1919 r.

o wyborach poselskich do Sejmu Ustawodawczego z części ziem polskich b. zaboru pruskiego.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 46 i 47/18 r.).

25 kwietnia **Nr. 34.** rok 1919.

Poz. 271.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie utworzenia Instytutu Torfowego.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 30 stycznia 1922 r. w przedmiocie skasowania Instytutu Torfowego (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 72).

Poz. 272.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie utworzenia Państwowego Urzędu Meljoracji Rolnych.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1921 r. o zniesieniu tego Urzędu (Dz. U. R. P. Nr. 2/22 r., poz. 8).

Poz. 273.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 6 marca 1919 r.

w wykonaniu art. 54 dekretu z dn. 5 lutego 1919 r. Nr. 135 (Dziennik Praw Nr. 12) w przedmiocie podatku majątkowego, dotyczące wymiaru i poboru państwowego podatku od nieruchomości w miastach na obszarze b. okupacji niemieckiej.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. poz. 135).

Poz. 274.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 kwietnia 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów w przedmiocie opłat od podań, wnoszonych w drodze telegraficznej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 145).

Poz. 275.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dn. 12 kwietnia 1919 r.

o zastosowaniu do przewozu ziemniaków w ładunkach wagonowych taryfy klasy Nr. 3.

Pominięte (p. poz. 250).

25 kwietnia Nr. 35. rok 1919.

Poz. 276.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego.

Na zasadzie art. 3-go dekretu z dnia 2 stycznia 1919 r. Dz. Pr. Nr. 1 poz. 80 o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych Rada Ministrów zatwierdza następujące przepisy, określające sposób użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego.

I. ZASADY OGÓLNE.

Art. 1. Wojsko do pomocy władzom cywilnym może być wezwane tylko w ostateczności, gdy siły i środki władzy cywilnej okażą się niewystarczającemi i tylko w wypadkach następujących:

1) dla celów zapobiegawczych i ratowniczych podczas klęsk żywiołowych;
2) dla uprzedzenia lub stłumienia zbiorowych aktów gwałtu publicznego, zbrojnych wystąpień przeciw Państwu, bezpieczeństwu życia i całości mienia obywateli;
3) we wszystkich innych wypadkach, przewidzianych w poszczególnych ustawach administracyjnych lub sądowych.

Art. 2. Wzywać pomocy wojska mogą przedstawiciele władzy publicznej upoważnieni do tego z mocy prawa.

Art. 3. Udzielenie pomocy wojskowej następuje z rozkazu dowódcy właściwego Okręgu *Generalnego.*

Art. 4. Żądanie pomocy wojska należy kierować do dowódcy miejscowego lub najbliższego garnizonu, który żądanie to z własnym w tymże przedmiocie wnioskiem przedstawia do decyzji dowódcy Okręgu *Generalnego;* dowódca garnizonu może udzielić na własną odpowiedzialność pomocy tylko w razach nagłych, nie cierpiących żadnej zwłoki.

Art. 5. Żądanie pomocy wojska musi być w zasadzie zgłoszone na piśmie, a w razach nagłych ustnie osobiście przez odnośnego przedstawiciela władzy lub osobę w tym celu upoważnioną. W tym ostatnim razie osoba zgłaszająca wezwanie pozostaje przy oddziale wojska aż do chwili przybycia na miejsce zajść i wyjaśnienia okoliczności, które spowodowały wezwanie wojska. W razie niemożności piśmiennego i ustnego porozumienia się żądanie pomocy musi być zgłoszone telefonicznie lub innym sposobem wyłączającym możliwość mistyfikacji.

Art. 6. W żądaniu pomocy wojskowej muszą być podane:
1) cel interwencji wojskowej,
2) miejsce interwencji oraz
3) liczebność żądanego oddziału i inne dane uzupełniające.

Art. 7. We wszystkich wypadkach określenie stanu liczebnego oddziału, rodzaju broni i innych warunków, dotyczących wystąpienia lub skonsygnowania wojska, przeznaczonego do pomocy władzy cywilnej, zależy wyłącznie od decyzji dowództwa wojskowego.

Art. 8. Władze cywilne po zawezwaniu wojska obowiązane są poczynić niezbędne zarządzenia do jaknajszybszego przewozu tegoż do miejsca przeznaczenia. Koszta przewozu wojska ponosi Skarb Państwa na rachunek tej władzy, która interwencji wojska zażądała.

Art. 8-a. W o j s k o w y m, u ż y w a n y m w m y ś l n i n i e j s z e g o r o z p o r z ą d z e n i a d l a z a b e z p i e c z e n i a p o r z ą d k u p u-

blicznego — poza miejscem stałego garnizonu — przyznaje się dodatek dzienny w wysokości 75% diet podróżnych posiadanego stopnia, a nadto szeregowym, z wyłączeniem podoficerów zawodowych, dodatek żywnościowy w wymiarze 250 gr. chleba, 500 gr. kartofli i 25 gr. tłuszczu.

Prawo do pobierania powyższych dodatków asystencyjnych w miejscu stałego garnizonu mają tylko ci wojskowi, którzy pełnią służbę asystencyjną ponad 12 godzin.

Koszty, wynikające z tego tytułu, jak również wydatki nadzwyczajne, przekraczające normy zwyczajnego utrzymania wojska i zużycia materjału, ponosi Skarb Państwa na rachunek interesowanego w asystencji ministerstwa.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 października 1924 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego postanowieniami, dotyczącemi dodatku asystencyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 895).

Art. 9. Wojska, wezwane do pomocy władzom cywilnym do miejscowości, leżących poza obrębem ich stałego stacjonowania, mają tam być rozlokowane w skupieniu w najobszerniejszych pomieszczeniach i bezwzględnie nie każdy żołnierz zosobna. Kwatery oficerów powinny się znajdować w bezpośredniej łączności z kwaterami żołnierzy.

II. ZARZĄDZENIA W PRZEWIDYWANIU ROZRUCHÓW.

Art. 10. W przewidywaniu rozruchów wolno jest wzywać wojsko wyłącznie do miejscowości, nie posiadających załogi miejscowej lub posiadających liczebnie niewystarczającą. W tym wypadku wysłany oddział po przybyciu do wskazanej miejscowości pozostaje w pogotowiu w wyznaczonych kwaterach, występuje zaś czynnie nie wcześniej, aż nastąpią okoliczności i warunki, przewidziane w art. 1 przepisów niniejszych.

Art. 11. W oczekiwaniu rozruchów władze cywilne mają prawo żądać, by część lub cały stan liczebny załogi miejscowej pozostały w koszarach w stanie zupełnej gotowości do czynnego wystąpienia na każde żądanie i wskazać punkty zagrożone, w których może zajść potrzeba interwencji wojska. Czynnie jednak wojsko wystąpić może tylko po rzeczywistym zajściu okoliczności, przewidzianych w art. 1.

Art. 12. Przy wykonaniu zarządzeń, wymienionych w art. 10 i 11, obowiązują przepisy art. 4 i 5; wojsko jednak, nie czekając nadejścia decyzji dowódcy Okręgu *Generalnego*, może być skonsygnowane natychmiast.

Art. 13. W wypadkach mniejszej wagi dowódca garnizonu wysyła do miejsc, wskazanych przez władze bezpieczeństwa publicznego, patrole i podjazdy w takiej ilości i składzie liczebnym oraz na taki przeciąg czasu, jak to uzna za potrzebne.

Art. 14. W razie zauważenia niebezpieczeństwa patrole zawiadamiają najbliższy punkt zborny siły wojskowej lub służby bezpieczeństwa, ukrócając zaś jakikolwiek nieporządek na ulicy, skierowują opornych do najbliższego urzędu bezpieczeństwa publicznego.

Art. 15. W przedmiocie użycia broni patrole i podjazdy kierują się przepisami art. 113, 114 i 115 służby garnizonowej (Tymcz. Reg. z 9/12. 18).

III. POMOC WOJSKOWA W CZASIE ROZRUCHÓW.

Art. 16. Pomoc wojskowa ma być tak silna, by dawała pod każdym względem rękojmię, że zadanie spełnione zostanie i honor oręża nie będzie narażony na szwank.

Art. 17. Zasadniczo pomoc wojskowa przeznaczona jest na to, by dać władzom publicznym i ich organom należytą ochronę, a ich zarządzeniom zapewnić bezwzględny posłuch; nigdy zaś do sprawowania bezpośrednich funkcji policji *(milicji)* lub tych urzędów, do pomocy którym wojsko dodane zostało.

Art. 18. Dowódca wezwanego przez władze cywilne oddziału ma przestrzegać:

1) by wojskowe i wszelkie inne uznane za ważne objekty obsadzone zostały przez oddziały wojska;
2) by przystęp do nich był zamknięty i należycie przeciwko niespodzianemu opanowaniu zabezpieczony;
3) by dyspozycje alarmowe szczegółowo były uregulowane;
4) by służby wart nie ograniczać tylko do najniezbędniejszej potrzeby, lecz zarządzić tak, by rondy danego oddziału miały w obserwacji również rejony sąsiednie;
5) by dostateczna siła zbrojna stale była w pogotowiu;
6) by żołnierze stale wychodzili z koszar i trzymali się razem co najmniej po dwóch;
7) by stosunki ludności z wojskiem ograniczyć do minimum i energicznie przeciwdziałać wszelkim próbom wzajemnego ich komunikowania się;
8) by osobom cywilnym dozwalać wstępu do koszar i zajętych przez wojsko objektów tylko za pisemnem pozwoleniem dowódcy oddziału;
9) by patrole wysyłać w dostatecznej ilości.

Art. 19. Po przybyciu wojska na miejsce wypadków władze cywilne powiadamiają dowódcę o stanie rzeczy, wskazując cel, jaki ma być przy współudziale wojsk osiągnięty i upoważniają go do odpowiednich zarządzeń; następnie zaś ze wszystkiemi żądaniami swojemi zwracają się do dowódcy oddziału, warty, patrolu lub podjazdu, nie czyniąc dyspozycji bezpośrednich; w czasie zaś działania wojska obowiązane są do czynnego współdziałania z dowództwem.

Art. 20. W razie nieobecności władz cywilnych na miejscu zajść oraz we wszystkich wypadkach, kiedy działalność ich jest faktycznie uniemożliwiona, dowódca oddziału obowiązany jest po przybyciu na miejsce poczynić wszystkie zarządzenia podług własnego uznania.

Art. 21. Dowództwo wojskowe powinno w celu przerwania rozruchów zastosować wszelkie możliwe środki, by o ile możności uniknąć użycia broni i niepotrzebnego przelewu krwi.

Art. 22. Każdy dowódca działa na miejscu wypadków zupełnie samodzielnie, z zupełnym zdecydowanym spokojem, energicznie, wytrwale i nigdy połowicznie, interwenjując szybko i z takiemi siłami, by nie pozostawało wątpliwości co do sukcesu, lub też broni się bezwzględnie tak długo, dopóki nie przybędzie odpowiednia pomoc. Wojsko pozostaje na miejscu wypadku do tej chwili, gdy dowództwo uzna zadanie wojskowe za spełnione.

IV. UŻYCIE BRONI PODCZAS ROZRUCHÓW.

Art. 23. Należy użyć broni:

1) przy rozruchach lub manifestacjach o charakterze rozruchów na wyraźne a umotywowane żądanie uprawnionych przedstawicieli władzy cywilnej w każdym wypadku, kiedy ich poprzednie wezwania do przywrócenia stanu prawnego pozostały bez skutku, a dowódca oddziału tego rodzaju interwencję wojska uzna za konieczną;
2) gdy oddział wojska czynnie lub zbrojnie zostanie napadnięty; jak również, gdy tłum przeszkadza wojsku w posuwaniu się lub pełnieniu akcji, do której wojsko zostało powołane.

Art. 24. Gdy przy oddziale wojska lub jego części albo patrolu, wyznaczonym do przywrócenia porządku i bezpieczeństwa, niema przedstawiciela władzy cywilnej, lecz wobec wojska mają miejsce wypadki gwałtu przeciwko bezpieczeństwu życia i mienia obywateli lub urządzeń publicznych, wówczas dowódca wojskowy z własnej inicjatywy ma wezwać (kogo należy) do porządku i, gdyby temu wezwaniu nie uczyniono zadość, jąć się środków gwałtownych, nawet gdy wojsko nie było zaczepione.

Art. 25. Gdy przyszło już do użycia broni, to w konsekwencji nastąpić winno zupełne rozpędzenie tłumu i schwytanie podżegaczy; bezwzględnie nie wolno się wdawać w układy, a tembardziej doprowadzić do kapitulacji wojska.

Art. 26. Do rozpędzenia tłumu używa się piechoty i, pod osłoną rezerwy, działa się przeważnie bagnetem, oszczędzając w miarę możności kobiet i dzieci, starców i osób, nie biorących udziału w rozruchach. Na wypadek, gdyby natarcie bagnetem nie dało rezultatu, lub gdyby strzelano do wojska, albo zmuszano je do obrony koniecznej, należy użyć broni palnej, nie wolno wtedy jednak już strzelać w górę.

Art. 27. Natarcie bagnetem lub salwą poprzedzić winien potrójny sygnał trąbką.

Art. 28. Bez poprzedniego sygnału ostrzegawczego wolno użyć broni w wypadkach następujących:

1) dla samoobrony, gdy wojsko zostanie napadnięte;
2) w razie zbrodni i gwałtów, popełnianych w obecności wojska;
3) przeciwko czynnie opierającym się lub przeszkadzającym działaniu wojska.

Art. 29. Kawalerji — z uwagi na jej zdolność szybkiego poruszania się i przerzucania się — używa się do usunięcia tłumu z placów i ulic nawet bez konieczności użycia broni; patrole kawaleryjskie mają za zadanie przeszkadzać formowaniu się tłumu.

Art. 30. W razie poważniejszych rozruchów piechota i kawalerja występują z karabinami maszynowemi, a w wypadkach szczególnych do pomocy piechocie i kawalerji dodana być może artylerja, w sile co najmniej 2 armat. Artylerja może być również użyta w razie braku w danej miejscowości kawalerji lub piechoty; w tym wypadku należy wyznaczyć oddziały uzbrojonych artylerzystów bez armat, lecz o ile możności konno.

Art. 31. Aresztowań dokonywują w zasadzie organy bezpieczeństwa publicznego, jeśli jednak wyjątkowo wypadnie to czynić wojsku, to do tego celu przeznaczyć należy patrole, pod wodzą energicznych, silnych podoficerów lub żołnierzy, zaopatrując ich w odpowiednie szczegółowe instrukcje.

Art. 32. Dla osobistej osłony przedstawiciela władzy, oraz dowódcy, jako osób interwenjujących w rozruchach, należy dać specjalne patrole ochronne.

Warszawa, dnia 18 kwietnia 1919 r.

Rozciągnięte rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 kwietnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 270), — z dn. 19 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 890).

26 kwietnia Nr. 36. rok 1919.

Poz. 277.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 15 kwietnia 1919 r.

o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie.

Wygasło z końcem 1919 r.

30 kwietnia Nr. 37. rok 1919.

Poz. 278.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dn. 22 kwietnia 1919 r.

w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie określenia osób, zajmujących się handlem drobnym.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 1 i 198 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem — Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468).

Poz. 279.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

o rejestrze handlowym.

Na podstawie art. 6 przepisów przechodnich do dekretu z dnia 7 lutego 1919 r., Dz. Pr. Nr. 14, poz. 164, zarządza się co następuje:

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. Czynności rejestrowe (art. 5 dekr. o rej. handl.) wykonywa sędzia sądu okręgowego, wyznaczony przez prezesa sądu (sędzia rejestrowy).

W sądzie okręgowym może być utworzony wydział rejestru handlowego.

Art. 2. Treść wpisu z aktu oraz ogłoszenia ustala sędzia.

Jeżeli do zgłoszenia zostaje dołączony wyciąg aktu (art. 7 dekr. o rejestrze handl.), sędzia rejestrowy zażąda od zgłaszającego się okazania oryginału celem zbadania jego formy i sprawdzenia treści wyciągu (art. 6 dekr. o rej. handlowym).

Wciąganie wpisów do ksiąg rejestru handlowego, zarządzanie ogłoszeń i czuwanie nad doręczaniem sędziemu rejestrowemu obowiązkowych egzemplarzy ogłoszeń należy do obowiązków sekretarza.

Art. 3. Sędzia rejestrowy podpisuje wszelkie postanowienia i zaświadczenia. Odpisy zaś postanowień, wysyłane stronom i urzędom, oraz wszelkie inne pisma i wyciągi podpisuje sekretarz na mocy upoważnienia sędziego.

Art. 4. Postanowienie sędziego rejestrowego, oddalające żądanie, winno być uzasadnione.

Art. 5. Dla każdej firmy będą prowadzone osobne akta. Dokumenty, podane do rejestru, mogą być zwracane; wówczas należy, z mocy upoważnienia sędziego, pozostawić w aktach poświadczony przez sekretarza odpis lub wyciąg.

Art. 6. Księgi rejestru handlowego znajdują się pod bezpośrednim nadzorem sekretarza. Odpowiada on za całość i porządek ksiąg.

Wpisy do rejestru i przeglądanie ksiąg, dowodów i aktów (art. 21 dekr. o rej. handl.) odbywają się pod nadzorem sekretarza.

Art. 7. Oprócz ksiąg rejestru handlowego i aktów, prowadzone będą: skorowidz alfabetyczny, terminarz, dziennik pism nadsyłanych i wysyłanych w sprawach, nie wciągniętych do rejestru handlowego, oraz zbiór ogłoszeń.

Art. 8. Sędzia rejestrowy po zasiągnięciu opinji kupiectwa (art. 20 dekr. o rej. handl.) wskaże gazetę miejscową (art. 8 dekr. o rej. handl.), przeznaczoną do ogłoszeń w sprawach rejestru handlowego, i poda o tem do wiadomości publicznej w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Wszystkie te czynności winny być dokonane przed dniem 15-go grudnia każdego roku.

Art. 9. Ogłoszenie (art. 8 dekr. o rej. handl.) winno być zarządzone jednocześnie z wykonaniem wpisu i dokonane raz jeden.

Gazety, do ogłoszeń przeznaczone, obowiązane są przesyłać sądowi okręgowemu po jednym egzemplarzu każdego numeru, zawierającego ogłoszenie, który dołączany będzie do zbioru ogłoszeń.

Art. 10. Ogłoszenia winny być zredagowane zwięźle i zawierać w sobie numer i dział rejestru z podaniem sądu okręgowego i z oznaczeniem daty zarejestrowania oraz całkowitą treść wpisu, z opuszczeniem, jednak w druku podpisu sędziego lub sekretarza, napisu nad rubrykami, postanowienia sędziego rejestrowego, numeru aktów i odsyłaczy do rejestru.

Art. 11. Zgłoszenia do rejestru winny zawierać dokładny adres osób zgłaszających oraz tych, których nazwiska wpisowi do rejestru ulegają.

Każda zmiana adresu tych ostatnich również winna być zgłoszona do rejestru.

Art. 12. Zgłaszający dane do rejestru handlowego winien być o załatwieniu zawiadomiony.

Zawiadomienie o dokonanym wpisie będzie uskuteczniane na formularzu, który wypełni kancelarja sądowa.

W aktach winno być przy postanowieniu sędziego rejestrowego zaznaczone, komu i kiedy zawiadomienie wysłano.

Postanowienia i pisma mogą być doręczane przez pocztę lub przez woźnych sądowych.

Do zawiadomienia może być użyty formularz w formie pocztówki.

Art. 13. W sprawach rejestru handlowego używana będzie osobna pieczęć z napisem „Sąd okręgowy w . . . . Wydział Rejestru Handlowego" lub „Sąd okręgowy w . . . . . . jako Rejestrowy", stosownie do tego, czy istnieje przy nim odrębny wydział rejestru handlowego, czy też nie.

Art. 14. Księgi rejestru handlowego nie będą niszczone.

W przedmiocie przechowania i niszczenia aktów obowiązują przepisy ogólne.

Księgi rejestru i akta nie mogą być przenoszone poza miejsce ich przechowywania.

Art. 15. Rejestr handlowy składać się będzie z 3 działów; dla każdego z nich prowadzona będzie osobna księga według załączonych wzorów.

Do działu A wciągnięte będą firmy handlujących jednoosobowo, spółki firmowe i spółki komandytowe, do działu B spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne i spółki komandytowo-akcyjne, a do działu C stowarzyszenia i związki, uznane za handlowe.

Art. 16. Księgi rejestrowe winny mieć trwałą oprawę.

Każdy tom księgi w obrębie działów oznaczony będzie rzymską cyfrą, według kolei założenia. Stronice będą kolejno numerowane.

Na ostatniej stronicy każdego tomu winno się znajdować podpisane przez sędziego rejestrowego i sekretarza poświadczenie o ilości stronic.

Art. 17. Wpisy należy uskuteczniać pismem czytelnym bez skróceń.

Podskrobywania są wzbronione.

Przekreślania winny być dokonywane w ten sposób, żeby można było odczytać pierwotny tekst.

Art. 18. Każda firma wciągnięta będzie do rejestru pod numerem bieżącym danego działu.

Dla każdej firmy przeznaczone będą w rejestrze dwie równoległe stronice. Gdy przewidywana będzie większa ilość wpisów, szczególnie w dziale B i C, należy pozostawić wolne stronice dalsze.

Art. 19. Wpisy, wciągane pod każdym numerem rejestru, będą miały oddzielną kolejną numerację.

Każdy wpis winien być oddzielony od następnego linją poprzeczną przez obie stronice.

Równoczesne wpisy otrzymują tylko jeden numer kolejny.

Art. 20. Wpis winien zawierać, oprócz daty wciągnięcia i podpisu sekretarza, stronicę akt, na której znajduje się postanowienie sędziego rejestrowego.

Sekretarz uczyni w aktach rejestrowych wzmiankę o wpisie z podaniem daty wciągnięcia.

Art. 21. Gdy brzmienie firmy zostanie zmienione, inne zaś wpisy nie ulegają ważniejszym zmianom, wzmianka o tem będzie uczyniona w rubryce, w której zapisana była firma dotychczasowa; w przeciwnym razie nowa

firma winna być wciągnięta pod nową liczbą bieżącą ksiąg rejestru, z zaznaczeniem przeniesienia przy dawnym i nowym wpisie.

Art. 22. Zmiany i wykreślenia wpisów winny być umieszczane pod nowym numerem kolejnym w tej samej rubryce, w której znajduje się wpis zmieniony lub wykreślony. Wpisy poprzednie, których zmiany lub wykreślenia dotyczą, należy podkreślić czerwonym atramentem.

Art. 23. Omyłki pióra i t. p. oczywiste błędy we wspisach winny być przekreślane czerwonym atramentem i prostowane w tej samej rubryce.

Sprostowania ważniejsze winny być przez sekretarza omawiane w rubryce uwag, podawane do wiadomości osób interesowanych i ogłaszane trybem przepisanym.

Przekreślone lub podkreślone czerwonym atramentem wpisy będą umieszczane w odpisach z rejestru tylko na żądanie stron lub w razie potrzeby.

Art. 24. Jeżeli podstawą wpisu jest orzeczenie sądowe prawomocne lub tymczasowo wykonalne, należy o tem uczynić wzmiankę w rejestrze. Uchylenie orzeczenia winno być również w rejestrze zaznaczone.

Art. 25. Gdy wpis następuje z urzędu, winna być uczyniona o tem wzmianka w rubryce uwag.

Art. 26. Przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa do innego okręgu sądowego będzie wpisane do rubryki drugiej rejestru przy równoczesnem podkreśleniu czerwonym atramentem wszystkich dotyczących tegoż przedsiębiorstwa wpisów.

Art. 27. Jeżeli zmiany, które zaszły we wpisie danej firmy będą tak liczne, że przez ich wciągnięcie znacznie ucierpiałaby przejrzystość wpisów w rejestrze, wpisy obowiązujące winny być przeniesione pod nowy numer na inne miejsce księgi rejestru, a przeniesienie to winno być zaznaczone w rubryce uwag przy dawnym i nowym wpisie.

O przeniesieniu należy zawiadomić osoby interesowane z dołączeniem treści nowego wpisu.

Art. 28. Na żądanie może być wydane zaświadczenie urzędowe, że pewien wpis nie istnieje, lub że podanie albo dokument nie zostały wniesione.

Art. 29. Przedsiębiorstwa zagraniczne winny załączyć do zgłoszenia:
1) zaświadczenie właściwego zagranicznego urzędu rejestrowego, a w jego braku — właściwych władz zagranicznych o istnieniu zakładu głównego przedsiębiorstwa;
2) zaświadczenie właściwej władzy polskiej, że na mocy traktatów lub prawa wzajemności niema przeszkód do dokonywania czynności handlowych w Państwie Polskiem przez dane przedsiębiorstwo zagraniczne.

Art. 30. Opłaty i grzywny w sprawach rejestru handlowego winny być wnoszone do kasy sądu okręgowego, która o tem niezwłocznie zawiadamia sędziego rejestrowego.

Art. 31. Zgłoszenia winny być dokonywane i protokóły spisywane według formularzy, które ułoży Ministerstwo Sprawiedliwości.

II. DZIAŁY REJESTRU HANDLOWEGO

DZIAŁ A.

Art. 32.

a) H a n d l u j ą c y j e d n o o s o b o w o.

Handlujący jednoosobowo winien zgłosić do sądu okręgowego, w którego okręgu posiada przedsiębiorstwo, następujące dane:
1) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania,
2) firmę, pod którą prowadzi handle,
3) przedmiot przedsiębiorstwa,
4) siedzibę zakładu głównego i oddziałów, z dokładnem wskazaniem miejsca, w którem się znajdują,
5) datę rozpoczęcia czynności przedsiębiorstwa,
6) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania prokurentów oraz rodzaj prokury,
7) dane w przedmiocie umów małżeńskich i odnośych wyroków z dołączeniem umowy lub wyroku w pełnem brzmieniu lub w wyciągu, w szczególności imiona i nazwiska małżonków, miejsce zamieszkania, datę i treść umowy.

b) S p ó ł k i f i r m o w e.

Obowiązani do zgłoszenia spółki firmowej (art. 3 dekr. o rej. handl.) winni zgłosić do sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się siedziba spółki, akt spółki w oryginale lub w wyciągu (art. 7 dekr. o rej. handl.) albo w uwierzytelnionym odpisie, a oprócz tego następujące dane:
1) imię, nazwisko i zamieszkanie każdego wspólnika,
2) firmę spółki,
3) oznaczenie spółki, jako firmowej i przedmiot spółki,
4) siedzibę zakładu głównego i oddziałów z dokładnym wskazaniem miejsca, w którem się znajdują,
5) datę rozpoczęcia czynności spółki i czas, na jaki zawartą została,
6) oznaczenie, kto jest uprawniony do zarządzania i rozporządzania majątkiem spółki, oraz zakres pełnomocnictwa,
7) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania prokurentów oraz rodzaj prokury,
8) dane w przedmiocie umów małżeńskich i odnośnych wyroków każdego ze wspólników w sposób, powyżej pod lit. a) p. 7) określony.

c) S p ó ł k i k o m a n d y t o w e.

Obowiązani do zgłoszenia spółki komandytowej do rejestru handlowego (art. 3 dekr. o rej. handl.) winni zgłosić, oprócz danych co do wspólników firmowych, wymienionych pod b), także liczbę wspólników komandytowych i wysokość wkładu każdego z nich. Spółki, podlegające zatwierdzeniu przez rząd, winny dołączyć do zgłoszenia zezwolenie rządowe.

Art. 33. Zmiany danych, wymienionych w art. 32 pod lit. a), b), c), oraz rozwiązanie spółki winny być zgłoszone do rejestru przez osoby, obowiązane do tego na mocy art. 3 dekr. o rej. handl.

DZIAŁ B.

Art. 34.

a) S p ó ł k i z o g r a n i c z o n ą o d p o w i e d z i a l n o ś c i ą.

Obowiązani do zgłoszenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 3 dekr. i rej. handl.) winni zgłosić następujące dane:
1) firmę,
2) przedmiot przedsiębiorstwa,
3) siedzibę zakładu głównego i oddziałów z dokładnem wskazaniem miejsca, w którem się znajdują,
4) datę rozpoczęcia czynności przedsiębiorstwa.

5) Uchylony na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 września 1924 r. w przedmiocie niektórych zmian w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 813).

6) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania członków zarządu i względnie rady nadzorczej,
7) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania prokurentów oraz rodzaj prokury,
8) wysokość kapitału zakładowego,
9) ilość i wysokość udziałów w spółce, sposób ich wpłaty, terminy wpłaty, wysokość wpłaty w gotówce.

Punkt ten przytoczony w brzmieniu, ustalonem w § 1 rozporządzenia, wymienionego w pukcie 5.

b) S p ó ł k i a k c y j n e i k o m a n d y t o w o - a k c y j n e.

Zarząd spółki akcyjnej i komandytowo-akcyjnej winien utworzenie spółki zgłosić do sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się siedziba spółki.

Do zgłoszenia należy dołączyć:
1) akt spółki i zezwolenie rządowe wraz ze statutem,
2) dokumenty o ustanowieniu zarządu, względnie także rady nadzorczej.

Wszelkie zmiany, dotyczące aktu spółki i zezwolenia rządowego, winny być zgłaszane przy załączeniu odnośnych dokumentów.

Ponadto obowiązują przepisy art. 2 punkt 8 dekr. o rej. handl. i art. 32 lit. b), punkty 4), 5) i 7) niniejszego rozporządzenia.

DZIAŁ C.

Art. 35. Zarząd stowarzyszenia lub związku, uznanego za handlowy, winien utworzone stowarzyszenie lub związek zgłosić do sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się jego siedziba.

Do zgłoszenia należy dołączyć:

1) statuty stowarzyszenia lub związku, a przy ulegających zatwierdzeniu przez rząd również zezwolenie rządowe,
2) dokumenty o ustanowieniu zarządu, względnie także rady nadzorczej,
3) listę członków stowarzyszenia lub związku z oznaczeniem adresów i wysokości udziałów.

Wszelkie zmiany, dotyczące statutów stowarzyszeń lub związków, uznanych za handlowe oraz zezwolenia rządowego, winny być zgłaszane przy załączeniu odnośnych dokumentów oryginalnych, odpisów lub wyciągów. Podobnie winny być zgłaszane wszelkie zmiany w składzie osobistym zarządu i rady nadzorczej oraz ich zastępstwa, wreszcie rozwiązanie stowarzyszenia i związku.

W szczególności obowiązani do zgłoszenia stowarzyszenia lub związku winni zgłosić następujące dane:

a) dane, określone w artykule 34, ust. a, p. 1 — 4,
b) wysokość udziału i wpisowego,
c) imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania członków zarządu względnie także członków rady nadzorczej.

Ostatni ustęp został przytoczony w brzmieniu, wprowadzonem na mocy art. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25 czerwca 1920 r. w przedmiocie zmian w rozporządzeniu o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 349).

Art. 36. Osoby, obowiązane do złożenia swego podpisu, w myśl art. 32 dekr. o rej. handl., winny dopełnić tego obowiązku jednocześnie ze zgłoszeniem danych, które uzasadniają złożenie podpisu.

III. RUBRYKI REJESTRU HANDLOWEGO.

DZIAŁ A.

Art. 37. Dział A składa się z 8 rubryk (obacz wzór).

Do poszczególnych rubryk wciąga się następujące dane:

1) do pierwszej — numer kolejny wpisów (art. 19);
2) do drugiej — firmę, jej przedmiot, siedzibę, datę rozpoczęcia działalności przedsiębiorstwa i wzmianki o oddziałach, znajdujących się w okręgu tego samego sądu, a przy wpisach, dotyczących oddziałów, wzmiankę o istnieniu zakładu głównego;
3) do trzeciej — imię, nazwisko i miejsce zamieszkania handlującego jednoosobowo lub wspólników firmowych;
4) do czwartej — imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania prokurentów oraz rodzaj prokury;
5) do piątej — dane odnoszące się do stosunków prawnych handlujących jednoosobowo, przedewszystkiem treść umów co do stosunków majątkowych między małżonkami i odnośnych wyroków, ubezwłasnowolnienie, opiekę, uchwały rady familijnej w przedmiocie dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa imieniem nieletniego, postanowienie co do pełnomocnika przedsiębiorstwa spadkowego, ogłoszenie i podniesienie upadłości oraz umorzenie postępowania upadłościowego, otwarcie i ustanie nadzoru sądowego, zwinięcie przedsiębiorstwa, rozwiązanie spółki, zbycie przedsiębiorstwa, zastrzeżenie rozwiązania sprzedaży oraz zastrzeżenie przywileju na sprzedanem przedsiębiorstwie i przejście aktywów (art. 56 dekr. o rej. handl.), sprzeciwienie się wypłacie ceny kupna (art. 61 dekr. o rej. handl.),
6) do szóstej — wzmiankę, czy spółka jest firmowa, czy komandytowa, treść umów co do stosunków majątkowych wspólników firmowych z ich małżonkami i odnośnych wyroków ubezwłasnowolnienie, opiekę, uchwałę rady familijnej o dalszem prowadzeniu spółki, ogłoszenie i podniesienie upadłości oraz umorzenie postępowania upadłościowego, otwarcie i ustanie nadzoru sądowego, zwinięcie przedsiębiorstwa, zbycie przedsiębiorstwa, zastrzeżenie rozwiązania sprzedaży przedsiębiorstwa oraz zastrzeżenie przywileju na sprzedanem przedsiębiorstwie, przejście aktywów (art. 56 dekr. o rej. handl.), sprzeciwienie się wypłacie ceny kupna (art. 61 dekr. o rej. handl.), rozwiązanie spółki, wstąpienie i wystąpienie wspólników firmowych, a przy spółkach komandytowych wysokość wkładu każdego wspólnika komandytowego; do rubryki tej należy wpisywać otwarcie likwidacji, likwidatorów ze wskazaniem imion, nazwisk i miejsca zamieszkania oraz zmiany w ich składzie; rozwiązanie spółki; rozwiązanie winno być wpisane do tej rubryki również wtedy, gdy równocześnie z rozwiązaniem wciągnięty będzie nowy właściciel przedsiębiorstwa, jako firma;
7) do siódmej — numer aktów rejestrowych, datę wpisu, stronicę akt, na której znajduje się postanowienie sędziego rejestrowego i podpis sekretarza;
8) do ósmej — uwagi. Do tejże rubryki wpisywać należy na podstawie decyzji sądu procesowego dane o wszczęciu sporów, dotyczących wpisów.

Art. 38. Jeżeli do przedsiębiorstwa handlującego jednoosobowo albo do spółki, już istniejącej, przystąpi wspólnik firmowy lub komandytowy, a przedsiębiorstwo nie ma być prowadzone nadal pod firmą dotychczasową, należy o tem uczynić wzmiankę przy dotychczasowej firmie w rubryce 5, względnie 6-ej.

Prócz tego na dotychczasowem miejscu należy wskazać nowe miejsce wpisu w rejestrze, a na nowem powołać miejsce dotychczasowe w rubryce 8-ej.

Art. 39. Gdy firma handlującego jednoosobowo lub firma spółkowa przejdzie na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjną lub komandytowo-akcyjną, albo też na stowarzyszenie lub związek, uznane za handlowe, należy firmę wykreślić z działu A rejestru i wciągnąć ją do działu B lub C.

Na dotychczasowem miejscu należy wskazać nowe, a na nowem miejscu powołać dotychczasowe w rubryce 8-ej.

Dział B.

Art. 40. Dział B składa się z 9-ciu rubryk (obacz dołączony wzór).

Rubryki pierwsza i druga działu B przeznaczone są dla tych samych wpisów, co rubryki pierwsza i druga działu A.

W rubryce trzeciej należy podać przy spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością wysokość kapitału zakładowego, uchwały w przedmiocie jego podwyższenia i obniżenia, ilość i wysokość udziałów w spółce, sposób i termin ich wpłaty, wysokość wpłaty w gotówce, sprzeciw wierzyciela spółki w przedmiocie obniżenia kapitału zakładowego oraz zmiany tych danych, a przy spółkach akcyjnych i komandytowo-akcyjnych wysokość kapitału zakładowego, wysokość i rodzaj akcyj (imienne czy na okaziciela), ilość akcyj uprzywilejowanych, prawo emisji obligacyj oraz ich nominalna wartość i zmiany tych danych.

Do rubryki czwartej wpisywać należy imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania oraz zakres pełnomocnictwa osób uprawnionych do zarządzania i rozrządzania majątkiem spółki i względnie członków rady nadzorczej, ich zastępców, wreszcie likwidatorów i zmiany tych danych.

Rubryka piąta przeznaczona jest dla wszelkich wpisów, dotyczących prokurentów, prokury łącznej i zmiany tych danych.

Do rubryki szóstej wpisywać należy:

a) rodzaj spółki,

b) datę zatwierdzenia statutu spółki akcyjnej,

c) datę zawiązania spółki,

d) czas, na jaki spółka została zawarta.

Do rubryki siódmej będzie wciągnięte rozwiązanie spółki i jej unieważnienie, ogłoszenie i podniesienie upadłości oraz umorzenie postępowania upadłościowego, ustanowienie i ustanie nadzoru sądowego, dalsze trwanie spółki, z powołaniem się na odnośne dokumenty.

Do rubryki ósmej i dziewiątej stosują się przepisy, dotyczące rubryki siódmej i ósmej działu A.

Zmiany zarejestrowanych danych powinny być podane jaknajogólniej, przytem należy powołać się w rubryce 7-ej na dokumenty i miejsce w aktach rejestru, w których się one znajdują.

Artykuł ten przytoczono w brzmieniu, wprowadzonem na mocy § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 24 września 1924 r. w przedmiocie niektórych zmian w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. U .R. P. Nr. 84, poz. 813).

Art. 41. Unieważnienie sądowe uchwały wspólników winno być zarejestrowane w tej rubryce, do której uchwała ta została wciągnięta.

Art. 42. Gdy firma, wciągnięta do działu B, przechodzi na własność handlującego jednoosobowo, na spółkę firmową, komandytową albo stowarzyszenie lub związek, uznane za handlowe, należy firmę wykreślić z działu B rejestru i wciągnąć ją do działu A lub C.

Prócz tego na dotychczasowem miejscu wpisu należy wskazać nowe miejsce wpisu w rejestrze, a na nowem powołać miejsce dotychczasowe w rubryce 8-ej.

Dział C.

Art. 43. Dział C. składa się z 9 rubryk (obacz wzór).

Rubryka pierwsza jest przeznaczona dla tych samych wpisów, co rubryka pierwsza działu B.

W rubryce drugiej należy wpisać firmę, przedmiot i rodzaj stowarzyszenia lub związku, siedzibę zakładu głównego i oddziałów.

W rubryce trzeciej wymienić należy wysokość udziału i wpisowego.

W rubryce czwartej wpisywać należy na życzenie stowarzyszenia lub związku sumę kapitału zapasowego (rezerwowego) z końcem każdego roku gospodarczego.

Rubryka piąta jest przeznaczona na te same wpisy co rubryka piąta działu B.

W rubryce szóstej należy wpisać datę zatwierdzenia statutu, datę rozpoczęcia działalności i rozwiązania stowarzyszenia lub związku, wreszcie czas trwania, jeżeli ten jest już naprzód określony.

Rubryki siódma, ósma i dziewiąta są przeznaczone na te same wpisy co rubryki ósma, dziewiąta i dziesiąta działu B.

Artykuł ten przytoczono w brzmieniu, wprowadzonem na mocy art. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25 czerwca 1920 r. w przedmiocie zmian w rozporządzeniu o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 349).

Warszawa dnia 22 kwietnia 1919 r.

Wzór do rozp. Min. Spr. o rejestrze handlowym.

D Z I A Ł A.

1	2	3	4	5	6	7	8
Nr. kolejny wpisu	Firma. Przedmiot. Siedziba. Data rozpoczęcia działalności przedsię-biorstwa. Oddziały.	Imię, nazwisko i miejsce zamieszka-nia handlującego jednoosobowo lub wspólników firmo-wych	Pro-kura	Stosunki prawne handlu-jących jednooso-bowo	Stosunki prawne spółek	Nr. aktów, data wpisu, postano-wienie sędziego i podpis sekreta-rza	UWAGI

Wzór do rozp. Min. Spr. o rejestrze handlowym.

D Z I A Ł B. (względnie D Z I A Ł C.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nr kolejny wpisu	Firma. Przed-miot. Siedziba. Data rozpoczę-cia dzia-łalności przedsię-biorstwa. Oddziały.	Kapitał zakłado-wy. Akcje. Udziały.	Osoby uprawnione do zarzą-dzania, roz-rządzania majątkiem spółki i za-kres ich uprawnie-nia. Człon-kowie rady nadzorczej. Likwidato-rowie.	Prokura	Rodzaj spółki. Data zatwier-dzenia statutu. Data rozwią-zania spółki. Czas trwania spółki.	Rozwią-zanie (likwi-dacja). Unieważ-nienie. Upadłość. Nadzór sądowy.	Nr. Nr. aktów. Data wpisów. Postano-wienie sędziego. Podpis sekreta-rza.	UWAGI

Wzór ten przytoczono w brzmieniu, wprowadzonem na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 24 września 1924 r. w przedmiocie niektórych zmian w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 813).

Poz. 280.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 22 kwietnia 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o opłatach w postępowaniu rejestrowem.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 11 marca 1921 r. o opłatach w postępowaniu rejestrowem — Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 139).

30 kwietnia Nr. 38. rok 1919.

Poz. 281.

U S T A W A

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

o święcie narodowem trzeciego maja.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 listopada 1924 r. o dniach świątecznych — Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928).

9 maja Nr. 39. rok 1919.

Poz. 282.

U S T A W A

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

o zatwierdzaniu i zmianie statutów spółek akcyjnych.

Uchylona na mocy art. 177 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. — prawo o spółkach akcyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 383).

Poz. 283.

U S T A W A

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych.

Art. 1. Do zakresu działania Ministerstwa Robót Publicznych, utworzonego dekretem Naczelnika Państwa z 16 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 8, poz. 118), należą następujące sprawy:

1) **b u d o w n i c t w o   w o d n e**, a w szczególności: budowa i utrzymanie dróg wodnych śródziemnych, regulacja rzek spławnych i granicznych, budowa i utrzymanie portów i przystani rzecznych, żegluga śródziemna, regulacja rzek niespławnych, budowa zbiorników wody, kataster sił wodnych, państwowe stacje doświadczalne wodne, zużytkowanie sił wodnych dla uzyskania energji elektrycznej, meljoracje pierwszorzędne, zabudowanie potoków górskich, współdziałanie w meljoracjach rolnych i opinjowanie odnośnych projektów, nadzór nad gospodarką wodną organów samorządnych i osób prywatnych;

2) budowa i utrzymanie **p u b l i c z n y c h   d r ó g   k o ł o w y c h   i   m o s t ó w**, tudzież nadzór nad gospodarką drogową organów samorządnych;

3) budowa, utrzymanie i zarząd wszelkich **b u d y n k ó w   p a ń s t w o w y c h** z wyjątkiem kolejowych, górniczych i strategicznych, nadzór nad gospodarką budowlaną organów samorządnych i instytucji o charakterze publicznym;

4) osadnictwo ludzkie, a w szczególności regulacja i zabudowanie miast, wsi i zdrojowisk, kanalizacja i wodociągi, polityka budowlana;

5) odbudowa osad, zniszczonych przez wojnę i klęski elementarne;

6) pomiary ogólne kraju i szczegółowe zdjęcia geometryczne dla sporządzenia map katastralnych, poszukiwanie i badanie materjałów budowlanych;

7) popieranie ruchu turystycznego;

8) ogólna administracja i policja techniczna, z wyjątkiem policji kolejowej, górniczej i przemysłowej, wydawanie zezwoleń administracyjno-technicznych, wydawanie przepisów budowlanych w interesie dobra i bezpieczeństwa publicznego, wreszcie przygotowanie projektów ustawodawczych w powyższych sprawach technicznych;

9) współdziałanie z innemi ministerstwami w sprawach technicznych, a mianowicie:

a) z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w organizacji szkolnictwa techniczego i zawodowego,

b) z Ministerstwem Przemysłu i Handlu w sprawach patentowych, miar i wag, tudzież elektryfikacji kraju,

c) z Ministerstwem *Zdrowia* w sprawach osiedleńczo-mieszkaniowych i higjenicznych.

Art. 2. Jako druga instancja w sprawach technicznych, należących do zakresu działania Ministerstwa Robót Publicznych, będą utworzone okręgowe Dyrekcje robót publicznych.

Art. 3. Wewnętrzną organizację Ministerstwa Robót Publicznych, tudzież organizację podległych mu urzędów technicznych przeprowadzi Minister Robót Publicznych w granicach budżetu, oraz na podstawie etatu płac i osób przez Sejm uchwalonego.

Art. 4. Dla prowadzenia polityki gospodarczej w dziedzinie robót publicznych utworzona będzie, jako organ doradczy Ministerstwa Robót Publicznych, państwowa Rada techniczna, w skład której wejdą wybitni specjaliści fachowi oraz przedstawiciele wyższych szkół technicznych, instytucyj fachowych, stowarzyszeń technicznych, ciał samorządnych, organizacyj społecznych i Ministerstw interesowanych.

Skład tej Rady uchwali Rada Ministrów na wniosek Ministra Robót Publicznych.

Nadto Minister Robót Publicznych może powoływać w miarę potrzeby specjalne komitety fachowe dla zaopinjowania ważniejszych projektów technicznych i ustaw, przedkładanych Sejmowi.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Sprzeczne z tą ustawą dekrety i rozporządzenia tracą moc obowiązującą.

Art. 6. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Robót Publicznych i Ministrom interesowanym.

Wymienione w art. 1 punkt 3 tej ustawy uprawnienia Ministerstwa Robót Publicznych zostały ograniczone na mocy art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji, któremu przekazano sprawy budowy, utrzymania i zarządu państwowych budynków poczty, telegrafu i telefonu, należące dotychczas do zakresu działania Ministra Robót Publicznych (Dz. U R. P. Nr. 97 poz. 567).

Ponadto p. rozp. Prez. Rzeczyposp. z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz 86) i § 9 rozp. Rady Ministrów z 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administr. II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Poz. 284.

USTAWA

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Potoku Kościelnickiego do Zawichostu.

Art. 1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Potoku Kościelnickiego do Zawichostu wraz z obwałowaniem i regulacją ujść lewych dopływów Wisły i odwodnieniem niziny nadwiślańskiej na tej przestrzeni ma być wykonane przez administrację Państwa, jako przedsiębiorstwo państwowe.

Art. 2. Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt techniczny, który opracuje administracja Państwa z uwzględnieniem rozstawu obustronnych wałów Wisły, ustalonego przez komisję międzynarodową dla regulacji Wisły.

Art. 3. Koszta budowy łącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy, którym zarządza Minister Robót Publicznych.

Do funduszu budowy wpłacać będą:

a) Państwo — datek w wysokości 50% ogólnych kosztów robót;

b) interesowane ciała samorządne drugiej instancji, jakie w drodze konstytucyjnej będą utworzone, — datki w wysokości 30%;

c) interesowane powiaty — datki w wysokości 20% kosztów robót, jakie będą wykonane w obrębie tych ciał samorządnych.

Jak długo ciała samorządne drugiej instancji nie zostaną utworzone, pokrywa Państwo zaliczkowo ich 30% datki konkurencyjne.

Powiatom interesowanym przysługuje prawo ściągnięcia 20% datków konkurencyjnych w całości lub w części z właścicieli nieruchomości i zakładów wodnych, które z obwałowania odniosą bezpośrednią korzyść.

Art. 4. Czas trwania budowy, tudzież bliższe szczegóły co do uiszczania datków Państwa oraz interesowanych ciał samorządnych drugiej instancji i powiatów, co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa i wpływu interesowanych ciał samorządnych na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Coroczne raty datków Państwa mają być wstawiane do budżetu państwowego na podstawie preliminarza Ministerstwa Robót Publicznych.

Administracja Państwa przedkładać ma corocznie Sejmowi do zatwierdzenia program robót na rok następny i sprawozdanie z robót za rok poprzedni.

Art. 5. Dla dokonania robót, wskazanych w niniejszej ustawie, przysługuje administracji Państwa prawo wywłaszczania gruntów i nieruchomości, tudzież zakładów i praw wodnych za odpowiedniem wynagrodzeniem.

Art. 6. Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy wzbronione są wszelkie roboty, sprzeczne z robotami przewidzianemi w projekcie obwałowania, tudzież wznoszenie budynków w trasie wałów, oraz między wałami a łożyskiem Wisły i jej dopływów.

Art. 7. W czasie budowy będzie zorganizowana opieka społeczna i zdrowotna nad robotnikami.

Art. 8. Wszelkie dokumenty prawne, wynikłe z wykonania niniejszej ustawy, wolne są od opłat stemplowych i należytości.

Art. 9. Dla utrzymania wykonanych robót będzie utworzony osobny fundusz konserwacyjny.

Do funduszu tego wpływać będą:

a) dochody z wydzierżawiania trawy na wałach i wikliny na uregulowanych dopływach Wisły;

b) datki Państwa i powiatów interesowanych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków Państwa, tudzież ciał samorządnych drugiej instancji i powiatów na konserwację, tudzież zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych robót, wydane zostaną w drodze osobnej ustawy po ukończeniu budowy.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Robót Publicznych i Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*, Opieki Społecznej i Pracy.

Poz. 285.

USTAWA

z dnia 29 kwietnia 1919 r.

w sprawie zmian w dekrecie Naczelnika Państwa z dn. 8 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 15, poz. 210) o Tymczasowej Kasie Przezorności Pracowników Kolei Państwowych polskich w b. zaborze rosyjskim.

Uchylona na mocy art. 56 ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dn. 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466).

Poz. 286.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 9 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie regulaminu Komitetu drogowego przy Ministerstwie Robót Publicznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec tego, iż podstawa prawna przestała obowiązywać (p. poz. 149).

Poz. 287.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 kwietnia 1919 r.

celem wykonania ustawy z dn. 8.IV. 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 31, poz. 261), w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Skarbu administracji skarbowej na ziemiach polskich, które wchodziły w skład b. monarchji austrjacko-węgierskiej.

Utr. moc obow.:

Art. 1. P. rozporządzenie Ministra Skarbu z 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588;

Art. 2 pkt. 1—4 oraz art. 5 jako zawierające przepisy wynikające z ogólnych uprawnień Ministerstwa Skarbu, jako naczelnej władzy skarbowej — (p. art. 1 ustawy z 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizcji władz i urzędów skarbowych — Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 391); pkt. 5, 6, 8, 9 p. ustawa z 17 lutego 1922 roku o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164; pkt. 7 p. ustawa z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych — Dz. U. R. P. Nr. 6 z 1924 r. poz. 46;

pkt. 10 oraz pkt. c. art. 4 i art. 7 utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe;

Art. 3 pkt. 1 uchylony na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z 20 marca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 341; pkt. 2 i 3 utr moc obow., jako sprzeczne z ogólnemi zasadami gospodarki skarbowej, ustalonemi następnie w poszczególnych ustawach skarbowych i załączonych do nich preliminarzach budżetowych;

pkt. 4 (p. rozp. Prez. Rzpl. z 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej — Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

Art. 4 pkt. a. Patrz ustawa z 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 550; rozporządzenie Ministra Skarbu z 17 stycznia 1922 r. w przedmiocie tekstu ustawy o państwowym podatku przemysłowym — Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 140; dekret z 5 lutego 1919 r. w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych — Dz. P. P. P. Nr. 12 poz. 136; pkt. b uchylony, jak pkt. 1 art. 3;

Art. 6. P. ustawa z 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych — Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777.

Art. 8. P. ustawa karna skarbowa z 2 sierpnia 1926 r.—Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609.

Poz. 288.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 kwietnia 1919 r.

o skróceniu terminu do załadowania i wyładowania przesyłek oraz o podwyższeniu postojowego na linjach b. austrjackich kolei państwowych.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 289.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie utworzenia czwartego urzędu notarjusza przy wydziale hipotecznym sądu pokoju w Słupcy, gub. Kaliskiej, z siedzibą w m. Zagórowie.

Pominięte, ponieważ następnie akty tego rodzaju ogłaszane były w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Poz. 290.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1919 r.

w przedmiocie organizacji państwowego Instytutu Meteorologicznego.

Uchylone na mocy art. 3 ustawy z dn. 23 maja 1922 r. w przedmiocie statutu Państwowego Instytutu Meteorologicznego (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 373).

Poz. 291.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dn. 1 maja 1919 r.

w przedmiocie opłat skarbowych od umów ubezpieczenia.

Uchylone na mocy art. 17 ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 509).

Poz. 292.

USTAWA

z dnia 2 maja 1919 r.

o wyłącznem upoważnieniu Państwa do zakładania rurociągów, służących do prowadzenia gazów ziemnych, regulowania produkcji i zużytkownia ich.

Art. 1. Władza górnicza ma prawo określić obowiązujące sposoby racjonalnego wydobywania i zużytkowania palnych gazów ziemnych.

Art. 2. Prawo zakładania rurociągów i urządzeń pomocniczych do przewodzenia palnych gazów ziemnych (zakłady gazu ziemnego), tudzież prawo do ich eksploatowania, przysługuje wyłącznie Państwu. Ta zasada nie dotyczy a) odgałęzień, łączących kopalnie z zakładami gazu ziemnego, jak i zakłady te z poszczególnymi konsumentami, b) rurociągów gazowych, któremi właściciel kopalni produkującej gaz ziemny — rozprowadza gaz wydobyty z własnej kopalni dla własnych celów i dla potrzeb sąsiednich kopalń minerałów żywicznych, przyczem jeżeli długość rurociągu dla celów własnych producenta gazu przekracza 10 klm., a dla celów innych kopalń 2 klm. — Minister Przemysłu i Handlu zadecyduje wedle swego uznania, czy gazociąg taki podlega tej zasadzie.

Prawo to może rząd przenieść na zrzeszenia lub osoby fizyczne na czas ograniczony, umożliwiający amortyzację zakładu. Nadane uprawnienie gaśnie, jeżeli roboty w terminie wyznaczonym przez rząd nie zostały rozpoczęte, względnie ukończone.

Przeniesienie nadanego przez rząd uprawnienia na osoby trecie jest niedopuszczalne.

Art. 3. Pozwolenia na budowę zakładów gazu ziemnego (art 2) udziela Ministerstwo Przemysłu i Handlu na podstawie projektów, nadających się do stworzenia jednolitej sieci rurociągowej w Państwie; pierwszeństwo mają korporacje publiczne, a w szczególności gminy, oraz przedsiębiorstwa przedstawiające projekty zakładów, które posiadają charakter użyteczności publicznej.

Od rurociągów przechodzących przez miasta, przysługuje miastom pierwszeństwo rozprowadzenia gazu do konsumentów.

Art. 4. Grunty, potrzebne do budowy zakładów gazów ziemnych i odgałęzień przewodów głównych, mogą być w razie, gdy właściciele nie godzą się na ich odstąpienie, wywłaszczone na czas ściśle określony w myśl postanowień obowiązującej ustawy naftowej z tem, że prawo do żądania wywłaszczenia

przysługuje właścicielowi danego zakładu gazowego, względnie odgałęzienia.

Art. 5. Producenci palnych gazów ziemnych, nie zużytkowujący ich dla swych własnych potrzeb, są obowiązani oddać każdoczesną nadwyżkę gazu za wynagrodzeniem istniejącym zakładom gazu ziemnego, przyczem zakłady posiadające charakter użyteczności publicznej mają pierwszeństwo.

Art. 6. Taryfy cen za przewodzenie gazów ziemnych oraz taryfy cen gazu dla konsumentów zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu po ewentualnem wysłuchaniu stron zainteresowanych i rzeczoznawców.

Wysokość wynagrodzenia za gaz, oddawany w myśl postanowień art. 5, ustala w razie niedojścia do porozumienia między producentami gazów ziemnych a zarządem zakładów gazów ziemnych okręgowy urząd górniczy po wysłuchaniu stron zainteresowanych i rzeczoznawców.

Strona, niezadowolona z wysokości wynagrodzenia, oznaczonego orzeczeniem okręgowego urzędu górniczego, może w ciągu 30 dni od doręczenia orzeczenia domagać się ustalenia wysokości tego wynagrodzenia w drodze skargi sądowej, skierowanej przeciwko stronie przeciwnej.

Art. 7. Po upływie czasokresu, na który prawo nadano (art. 2) przechodzą zakłady gazu ziemnego, o ile im nie będzie przyznane przedłużenie uprawnienia, na własność Państwa bez odszkodowania. Wcześniejszy wykup jest dopuszczalny tylko z ważnych powodów natury publicznej, stwierdzonych, w orzeczeniu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, za cenę szacunkową. Zakłady gazu ziemnego gmin własne nie ulegają wykupowi.

O ile przed upływem okresu czasu, na który prawo nadano (art. 2), zajdzie potrzeba wstrzymania ruchu w zakładzie gazu ziemnego, a okręgowy urząd górniczy po wysłuchaniu rzeczoznawców i stron zainteresowanych stwierdzi, że amortyzacja jego jeszcze nie nastąpiła, urządzenia zakładu tego stają się własnością uprawnionego, jeśli Państwo z przysługującego mu prawa wykupu nie skorzysta.

Art. 8. Pod warunkami określonemi w art. 7 rząd może wykupić już istniejące zakłady gazu ziemnego. Nie podlegają one jednak innym postanowieniom ustawy niniejszej, dopóki nie zamierzają powiększyć swych rozmiarów. Przez powiększenie należy rozumieć rozszerzenie zakładów poza zapotrzebowanie miejscowe.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Wykonanie porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 2, 4, 6 i 7 tej ustawy zostały przytoczone w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dn. 2 maja 1919 r. o wyłącznem upoważnieniu Państwa do zakładania rurociągów, służących do prowadzenia gazów ziemnych, regulowania produkcji i zużytkowania ich (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 362).

Poz. 293.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 5 kwietnia 1919 r.

o trybie postępowania z osobami, podróżującemi koleją bez biletów lub z biletami niewłaściwemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 16 przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, dołączonych do rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 24 stycznia 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82)

15 maja **Nr. 40.** rok 1919.

Poz. 294.

USTAWA

z dnia 10 maja 1919 r.

w sprawie zmiany niektórych przepisów ordynacji wyborczej z dn. 28.XI. 1918 r. celem przeprowadzenia wyborów w okręgach 33 i 34.

Uchylona na mocy art. 116 punkt 8 ustawy z dn. 22 lipca 1922 r. — ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

Poz. 295.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dn. 15 maja 1919 r.

o wyborach poselskich do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w 33 (Białostockim) i 34 (Bielskim) okręgach wyborczych.

Wygasło z dn. 16 czerwca 1919 r.

19 maja **Nr. 41.** rok 1919.

Poz. 296.

USTAWA

z dn. 9 maja 1919 r.

w przedmiocie wymiany znaków obiegowych, znajdujących się na ziemiach polskich.

Uchylona na mocy § 14 punkt c rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 297.

USTAWA

z dn. 9 maja 1919 r.

w przedmiocie udzielenia kredytu gwarancyjnego do sumy 20 miljonów (dwudziestu miljonów) angielskich funtów sterlingów, dla przemysłowców włókienniczych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową.

Wygasła przez upływ terminu (p. nadto § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego. — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 298.

USTAWA

z dnia 10 maja 1919 r.

o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych.

Art. 1. Nie przesądzając ewentualnego wynagrodzenia strat wojennych przez Państwo, wprowadza się państwowe ustalenie i oszacowanie tych strat.

Art. 2. Państwowemu ustaleniu i oszacowaniu podlegają: straty, spowodowane bezpośrednio przez wypadki wojenne w Polsce, w majątku obywateli Państwa Polskiego, należącym do osób fizycznych i prawnych.

Art. 3. W zakres tych strat wchodzą: wszelkie pozbawienie nieruchomości lub ruchomości przez rabunek, zniszczenie lub uszkodzenie, rekwizycje, świadczenia osobiste, sprzedaż przymusowa, daniny przymusowe, nieuzasadnione grzywny, wywiezione lub zabrane papiery wartościowe, wkłady bankowe, wkłady kas oszczędnościowych, oraz gotowizna, kontrybucje i konfiskaty, zarządzone w okresie wojennym przez wojska lub władze cywilne, a nadto przymusowe pozbawienie używalności nieruchomości lub ruchomości wskutek zarządzenia władz wojskowych i cywilnych, obcych lub polskich, dokonanych w celach kwaterunku, ewakuacji i innych, oraz szkody wynikłe z przymusowego zarządu oraz z przymusowych eksploatacji i umów.

Art. 4. Koszty ustalenia i oszacowania strat wojennych ponosi Skarb Państwa, z wyjątkiem kosztów spowodowanych nieuzasadnionem żądaniem poszkodowanego.

Podania i dokumenty w tych sprawach wolne są od opłat stempli i opłat skarbowych.

Art. 5. Ustalnie i oszacowanie strat wojennych przeprowadzać będą specjalne komisje, urzędujące w dwóch instancjach, jako Komisje Szacunkowe Miejscowe i Komisje Szacunkowe Główne.

Art. 6. Komisje Szacunkowe Miejscowe i Komisje Szacunkowe Główne utworzone będą przez *Główny Urząd Likwidacyjny*, w porozumieniu z właściwemi ministerstwami, w tych miejscowościach, których spis ułożony zostanie przez *Główny Urząd Likwidacyjny*, z oznaczeniem siedziby urzędowania tychże Komisji oraz obszaru, na który ma się rozciągać działalność każdej poszczególnej Komisji.

Art. 7. Każda strata może być szacowana tylko przez tę Komisję Szacunkową Miejscową, w której okręgu owa strata nastąpiła.

Art. 8. W miejscowościach, gdzie Komisje Szacunkowe Miejscowe nie były utworzone, lub też gdzie zostały zamknięte przed ukończeniem rejestracji strat wojennych, materjały szacunkowe zebrane przez instytucje społeczne jako też organy i osoby, urzędownie uprawnione do ustalenia strat wojennych, przekazane zostaną do Komisyj Szacunkowych Głównych dla ostatecznego ustalenia i oszacowania tych strat.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dn. 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 219).

Art. 9. Każda Komisja Szacunkowa Miejscowa składa się:

a) z prezesa i wiceprezesa, których deleguje prezes właściwego sądu okręgowego z pośród sędziów czynnych, a w braku odpowiednich kandydatów — Minister Sprawiedliwości z pośród byłych sędziów, adwokatów *przysięgłych*, adwokatów, notarjuszów, kandydatów (aplikantów) adwokatury i notarjatu, wreszcie z liczby posiadających wykształcenie prawne urzędników państwowych, albo pracowników społecznych z takiemże wykształceniem.

Czas służby, spędzonej na stanowisku powyższem, liczy się tak samo, jak czas służby w odnośnym zawodzie, do którego należał powołany;

b) z przedstawicieli Ministerstw: Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*, Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych, delegowanych po jednym z każdego z tych trzech Ministerstw;

c) z dwóch przedstawicieli sejmiku powiatowego lub rady powiatowej i jednego przedstawiciela rady miejskiej, albo tylko z dwóch przedstawicieli rady miejskiej, o ile okrąg Komisji Szacunkowej Miejskiej obejmuje samo miasto.

Wyżej wymienione Ministerstwa i organy samorządu delegują do Komisji Szacunkowych Miejscowych, oprócz swych przedstawicieli, także zastępców ich, którzy w razie nieobecności właściwego przedstawiciela biorą udział w pracach Komisji z głosem stanowczym.

Ministerstwo Rolnictwa i *Dóbr Państwowych* oraz Ministerstwo Przemysłu i Handlu mianują swoich przedstawicieli i ich zastępców z pośród

przedstawicieli tych organizacyj społecznych, których działalność obejmuje zadania należące do zakresu działania właściwego ministerstwa, a to na przedstawienie tychże organizacyj.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dn. 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 93).

Art. 10. Posiedzenie Komisji Szacunkowej Miejscowej jest prawomocne, jeżeli uczestniczą w niem: prezes albo wiceprezes i przynajmniej 2-ch członków, z których jeden powinien być przedstawicielem tego ministerstwa, do którego zakresu działania należą straty oceniane na danem posiedzeniu.

Art. 11. Do każdej Komisji Szacunkowej Miejscowej Ministerstwo Skarbu deleguje swego przedstawiciela jako rzecznika interesów Skarbu Państwa.

Art. 12. Przy każdej Komisji Szacunkowej urzęduje utworzona z ramienia *Głównego Urzędu Likwidacyjnego* kancelarja.

Art. 13. Komisja Szacunkowa Główna składa się:
a) z prezesa delegowanego przez Sąd Najwyższy z pośród sędziów tegoż sądu i dwóch wiceprezesów, delegowanych przez sądy apelacyjne z pośród członków sądów okręgowych zawsze w porozumieniu z prezesem *Głównego Urzędu Likwidacyjnego;*
b) z przedstawicieli Ministerstw: Skarbu, Rolnictwa i *Dóbr Państwowych,* Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych po jednym z każdego z tych Ministerstw;
c) z trzech przedstawicieli *Głównego Urzędu Likwidacyjnego,* delegowanych przez prezesa tegoż *Urzędu;*
d) z pięciu delegatów głównych organizacji rolniczych, przemysłowych i handlowych, według specjalnej instrukcji, jaką wyda *Główny Urząd Likwidacyjny* przy uwzględnieniu małej własności ziemskiej i rękodzielnictwa.

Wyżej wymienione Ministerstwa i instytucje społeczne delegują do Komisji Szacunkowej Głównej, oprócz swych przedstawicieli, także ich zastępców, którzy w razie nieobecności właściwych przedstawicieli biorą udział w pracah Komisji z głosem stanowczym.

Art. 14. Przy Komisji Szacunkowej Głównej urzęduje stworzona z ramienia *Głównego Urzędu Likwidacyjnego* kancelarja.

Art. 15. Zadaniem Komisji Szacunkowej Miejscowej jest:
a) przyjmowanie od poszkodowanych skutkiem wojny deklaracji, wykazujących rodzaj, zakres i wielkość strat wojennych przez nich poniesionych;
b) stwierdzenie tych strat w razie potrzeby na podstawie sprawdzenia na miejscu;
c) przyjmowanie od świadków zeznań składanych pod przysięgą. Niestawiennictwo świadka pociąga za sobą skutki w art. 138 kodeksu karnego wskazane (ewent. w analogicznych przepisach, obowiązujących w innych dzielnicach Polski);

d) szacowanie z należytym spółudziałem rzeczoznawców pomienionych strat według ustalonych norm;
e) dążenie do osiągnięcia w ocenie poniesionych strat zgodności poglądów poszkodowanego i przedstawiciela Ministerstwa Skarbu;
f) ostateczne ustalenie wysokości poniesionych strat;
g) wykonywanie wszelkich czynności, związanych z ustaleniem i oszacowaniem strat wojennych względnie z przyznaniem za nie wynagrodzenia lub pożyczki jakie mogą wyniknąć z ustaw lub przepisów.

Art. 16. Poszkodowanemu służy prawo odwołania się od orzeczenia Komisji Szacunkowej Miejscowej do Komisji Szacunkowej Głównej w terminie 15-dniowym od daty doręczenia tego orzeczenia.

Odwołanie się poszkodowanego złożone być winno w powyższym terminie na ręce właściwej Komisji Szacunkowej Miejscowej, która odsyła je wraz z całym operatem do Komisji Szacunkowej Głównej.

Art. 17. Orzeczenie Komisji Szacunkowej Miejscowej w sprawach, dotyczących oszacowania poniesionych strat wojennych w wysokości nie przewyższającej sumy 5.000 rb., 10.000 marek, lub 20.000 koron są ostateczne, o ile w terminie wskazanym w art. 15 nie nastąpi odwołanie się do wyższej instancji ze strony poszkodowanego, albo ze strony przedstawiciela Ministerstwa Skarbu.

W przeciwnym razie, jak również w wypadkach, gdy poniesione straty wojenne przenoszą sumy powyższe, orzeczenie Komisji Szacunkowej złożone zostaje wraz z całym operatem szacunkowym Komisji Szacunkowej Głównej, która orzeka ostatecznie.

Art. 18. Zadaniem Komisji Szacunkowej Głównej jest:
a) sprawdzenie i zatwierdzenie w myśl art. 8 przekazanych jej materjałów, dotyczących ustalenia i oszacowania poniesionych przez poszkodowanego strat wojennych, względnie ostateczne ustalenie i oszacowanie tych strat;
b) rozważanie i ostateczne rozstrzyganie tych spraw, co do których nastąpiło odwołanie się poszkodowanego lub przedstawiciela Ministerstwa Skarbu od orzeczenia Komisji Szacunkowej Miejscowej do Komisji Szacunkowej Głównej;
c) rozważanie i ostateczne rozstrzyganie oszacowania strat w wypadkach, kiedy poniesiona strata przewyższa sumę 5.000 rubli, 10.000 marek lub 20.000 koron.

Patrz uwagę do art. 8

Art. 19. Komisje Szacunkowe Główne według uznania ich prezesów dzielą się na sekcje, posiadające kompetencje Komisji pełnych. Sprawy jednak szczególnej wagi, wchodzące do Komisji Szacunkowej Głównej, mogą być przekazywane, według uznania tejże Komisji, do rozstrzygnięcia Komisji Szacunkowej Głównej na plenarnem jej posiedzeniu, w którem uczestniczyć winni: prezes, jeden z wiceprezesów i przynajmniej 6-ciu członków Komisji.

Art. 20. Ta Komisja Szacunkowa Główna, która ma swoją siedzibę w Warszawie, obok zakresu działania, wskazanego w art. 18 i 19, ma także za zadanie kierowania działalnością poszczególnych Komisji Głównych w celu osiągnięcia jednolitości ich pracy. Orzeczenia tej czynności dotyczące mogą być uchwalone jedynie na pełnem posiedzeniu Komisji w składzie wskazanym w art. 19, z udziałem przedstawicieli wszystkich Komisji Głównych.

Art. 21. Komisje Szacunkowe Główne oraz ich sekcje mogą zapraszać na swoje posiedzenia rzeczoznawców z głosem doradczym, albo też polecać rzeczoznawcom opracowanie nasuwających się zagadnień.

Na żądanie Komisji Szacunkowych Miejscowych, albo też z własnej inicjatywy Komisje Szacunkowe Główne mogą delegować rzeczoznawców na miejsce, gdzie nastąpiła strata wojenna.

Art. 22. Prezesi Komisji Szacunkowych Głównych i Miejscowych oraz urzędnicy kancelarji tychże komisji otrzymują stałe pensje, których wysokość określi Rada Ministrów.

Inni członkowie komisji szacunkowych oraz powoływani przez nią rzeczoznawcy i świadkowie otrzymują wynagrodzenie za posiedzenie albo w stosunku do godzin pracy na rzecz komisji, oraz, w razie delegowania na miejsce straty, zwrot kosztów podróży; wysokość tych wynagrodzeń określi również Rada Ministrów.

Art. 23. Wydanie przepisów, określających sposób ustalenia i oszacowania strat wojennych, wyznaczenie terminów prekluzyjnych zgłaszania strat, wreszcie przejęcie materjałów w art. 8 wymienionych porucza się *Głównemu Urzędowi Likwidacyjnemu*, który czynności tych dokona w porozumieniu z Ministerstwami Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Robót Publicznych, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu. *Główny Urząd Likwidacyjny* opracowywa odpowiednie budżety i wyjednywa niezbędne fundusze.

Art. 24. Wszelkie władze administracyjne i organy samorządu winny na wezwanie *Głównego Urzędu Likwidacyjnego* z nim spółdziałać w rozpowszechnianiu odpowiednich obwieszczeń i zarządzeń, które w tym celu skierowane będą do tych władz i organów przez *Główny Urząd Likwidacyjny.*

Art. 25. Magistraty miast, w których utworzone zostaną Komisje Szacunkowe Miejscowe, winny dostarczyć tym komisjom odpowiednich do ich pomieszczenia lokali.

Art. 26. Podający świadomie fałszywe dane w postępowaniu przed komisjami szacunkowemi, o ile wykroczenie to nie podlega bardziej surowym przepisom kodeksu karnego, karani będą aresztem do 1 roku oraz grzywną *od 100 do 10.000 marek.* Orzecznictwo w tych sprawach należy do sądów zwyczajnych.

Art. 27. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a wykonanie jej porucza się *Głównemu Urzędowi Likwidacyjnemu*, tudzież Ministerstwom: Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Przemysłu i Handlu, Robót Publicznych i Skarbu.

Rozciągnięta rozporządzeniami Rady Ministrów z dn. 16 marca 1923 roku na ziemię wileńską i województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 232 i 233). Główny Urząd Likwidacyjny został wcielony do Ministerstwa Skarbu (p. Dz. U. R. P. Nr. 5/27 r. poz. 27).

Poz. 299.

ROZPORZĄDZENIE

o legalnych jednostkach miar.

W wykonaniu art. 1 dekretu o miarach (Dz. Pr. Nr. 15 poz. 211) postanawiam co następuje:

Art. 1. Legalnemi wtórnemi jednostkami długości są: mirjametr — równy dziesięciu tysiącom metrów, kilometr—równy tysiącowi metrów, decymetr — równy jednej dziesiątej metra, centymetr — równy jednej setnej metra, milimetr — równy jednej tysiącznej metra i mikron — równy jednej tysiącznej milimetra.

Art. 2. Legalnemi wtórnemi jednostkami powierzchni są:

1) powierzchnie zawarte w kwadratach, których boki równe są którejkolwiek z legalnych wtórnych jednostek długości. Każda z tych jednostek powierzchni nosi nazwę jednostki długości, od której pochodzi, z dodatkiem wykazu „kwadratowy";
2) hektar równy stu arom i centar równy jednej setnej ara.

Art. 3. Legalnemi wtórnemi jednostkami objętości są:

1) objętości zawarte w sześcianach, których krawędzie równe są jednej z legalnych wtórnych jednostek długości. Każda z tych jednostek objętości nosi nazwę jednostki długości, od której pochodzi, z dodatkiem wyrazu „sześcienny" lub „kubiczny";
2) kilolitr — równy tysiącowi litrów, hektolitr — równy stu litrom, dekalitr — równy dziesięciu litrom, jedna czwarta litra (kwaterka), decylitr — równy jednej dziesiątej litra, mililitr — równy jednej tysiącznej litra.

Art. 4. Legalnemi wtórnemi jednostkami kątów są:

kąt pełny czyli obrót — równy czterem kątom prostym, kąt półpełny— równy dwu kątom prostym, kąt jednego stopnia, czyli stopień kątowy — równy jednej dziewięćdziesiątej kąta prostego, minuta kątowa — równa jednej sześćdziesiątej stopnia kątowego i sekunda kątowa — równa jednej sześćdziesiątej minuty kątowej.

Części stopnia mogą być wyraźne również w postaci ułamków dziesiętnych stopnia.

Art. 5. Legalnemi wtórnemi jednostkami masy są: tonna — równa tysiącowi kilogramów, kwintal — równy stu kilogramom, mirjagram — równy dziesięciu kilogramom, dekagram — równy jednej setnej kilograma, gram — równy jednej tysiącznej kilograma i miligram — równy jednej miljonowej kilograma.

Art. 6. W handlu kamieniami drogocennemi i perłami dozwala się używać jako legalną jednostkę wtórną masy karata równego jednej pięciotysiącznej kilograma.

Art. 7. Postanowienia rozporządzenia niniejszego uzyskują moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1919 r.

Rozciągnięte rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 24 czerwca 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz 496), — z dn. 11 sierpnia 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 629).

Poz. 300.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 maja 1919 r.

w przedmiocie opłat od podań oraz od świadectw urzędowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 145).

Poz. 301.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 maja 1919 r.

w przedmiocie organizacji Zarządów Dóbr Państwowych.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 23 listopada 1920 r. w przedmiocie reorganizacji zarządu dóbr państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 752).

23 maja **Nr. 42.** rok 1919.

Poz. 302.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 marca 1919 r.

w przedmiocie tymczasowej regulacji płac profesorów, docentów prywatnych i pomocniczych sił naukowych w szkołach wyższych na terytorjum b. zaboru austrjackiego.

Uchylone na mocy art. 12 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o uposażeniu profesorów, innych wykładających i pomocników naukowych w państwowych szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 432).

Poz. 303.

ROZPORZĄDZENIE.

Na zasadzie art. 2, 51 i 56 Tomu XI, Części II Ustawy Kredytowej Rozdziału X — o instytucjach kredytowych prywatnych i społecznych, zatwierdzam zmianę artykułu 100 ustawy Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy.

Artykuł ten w nowem brzmieniu opiewa:

„W ciągu postępowania sprzedażnego, rozpoczętego z rozporządzenia Towarzystwa, Dyrekcja władną jest, jeśli to za właściwe uważa, ustanowić dozór nad nieruchomością, poruczając go właścicielowi nieruchomości lub osobie obcej.

Dyrekcji służy prawo i przed zapisaniem ostrzeżenia w księdze hipotecznej o sprzedaży nieruchomości, o ile to uzna za konieczne, ustanawianie dozorów nad nieruchomościami zaległemi w opłacie najmniej dwóch rat od pożyczek Towarzystwa, a w razie dewastacji nieruchomości, niezależnie od płacenia rat Towarzystwa. Dozór taki pociąga za sobą odpowiedzialność będącą następstwem dozoru sądowego. Jeżeli dozór poruczonym będzie dłużnikowi, ten ostatni nie otrzymuje za to żadnego wynagrodzenia".

Warszawa, dnia 5 maja 1919 r.

Poz. 304.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 maja 1919 r.

o bezpłatnym przewozie do Wilna żywności i przedmiotów pierwszej potrzeby, pochodzących z ofiar.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 305.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 maja 1919 r.

o stosowaniu taryfy klasy II do przewozu kwasu siarkowego w ładunkach wagonowych.

Pominięto (p. poz. 250).

31 maja **Nr. 43.** rok 1919.

Poz. 306.

USTAWA

z dnia 15 maja 1919 r.

w sprawie zmian w dekrecie Naczelnika Państwa (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 195, z dn. 8 lutego 1919 r.) o unieważnieniu koncesji na budowę i odbudowę kolei żelaznych lub na roboty, dotyczące żeglugi rzecznej, nadanych przez b. rząd rosyjski i b. władze okupacyjne.

Wygasła (p. poz. 195).

Poz. 307.

U S T A W A

z dnia 27 maja 1919 r.

o przedłużeniu czasu służby popisowym roczników 1896, 1897, 1898 i 1899, powołanym na obszarze Generalnego Okręgu Krakowskiego.

Utraciła moc obowiązującą jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 308.

U S T A W A

z dnia 27 maja 1919 r.

o tymczasowem zaopatrzeniu wdów i sierot po wojskowych Wojska Polskiego.

Uchylona na mocy art. 61 ustawy z dn. 5 sierpnia 1922 r. o zaopatrzeniu emerytalnem wojskowych i ich rodzin (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616).

Poz. 309.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 23 maja 1919 r.

w przedmiocie zmiany granic okręgowych dyrekcji więziennych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 173).

6 czerwca **Nr. 44.** rok 1919.

Poz. 310.

U S T A W A

z dnia 27 maja 1919 r.

o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu.

Uchylona na mocy art. 47 ustawy z dn. 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 311.

U S T A W A

z dnia 27 maja 1919 r.

o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Utr. moc obow. (p. ustawa z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 434; ustawa z 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli — Dz. U. R. P. Nr. 47 z r. 1928 poz. 462; rozp. Prez. Rzpl. z 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 258; do art. 19-go — (w/g numeracji ustalonej ustawą z 18 grudnia 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1920 poz. 61) p. nadto art. 10 ustawy z 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska.— Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924 oraz art. 43 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 6 z 1924 r. poz. 46).

Poz. 312.

U S T A W A

z dnia 30 maja 1919 r.

w przedmiocie dalszego kredytu dla Skarbu Państwa w wysokości pięciuset miljonów marek w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 313.

U S T A W A

z dnia 30 maja 1919 r.

w przedmiocie przeznaczenia 75.000.000 mk. na ulgowe pożyczki dla przemysłowców.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 314.

U S T A W A

z dnia 30 maja 1919 r.

w przedmiocie udzielania gwarancji Skarbu Państwa do sumy mk. 50.000.000 za ulgowe pożyczki dla drobnych przemysłowców, rzemieślników oraz ich organizacji wytwórczych.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P Nr. 34 poz. 351).

Poz. 315.

U S T A W A

z dnia 3 czerwca 1919 roku

o komisji kodyfikacyjnej.

Art. 1. Niniejszem zostaje utworzona komisja kodyfikacyjna.

Art. 2. Do zakresu działania tej komisji należy:

a) przygotowanie projektów jednolitego ustawodawstwa dla wszystkich ziem w skład Państwa wchodzących, a to w dziedzinie prawa cywilnego i karnego;
b) przygotowanie innych projektów ustawodawczych, które komisja kodyfikacyjna wypracuje bądź na skutek uchwały Sejmu, bądź też w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Art. 3. Projekty ustaw, opracowane przez komisję kodyfikacyjną, wnosi do Sejmu Minister Sprawiedliwości. Za jego pośrednictwem przedstawia komisja Sejmowi przynajmniej co pół roku sprawozdanie ze swych czynności.

Minister Sprawiedliwości wyjednywa odrębny budżet dla komisji i dba wogóle o zaopatrzenie materjalnych jej potrzeb i o ułatwienie prac komisji w porozumieniu z jej prezydentem.

Komisja kodyfikacyjna ma prawo w zakresie swego działania żądać od władz i urzędów potrzebnych wyjaśnień.

Art. 4. Na czele komisji kodyfikacyjnej stoi prezydent i trzech wiceprezydentów.

Poza tem komisja składa się z 40 członków. Na wniosek prezydenta mogą być atoli mianowani dalsi członkowie ponad tę liczbę.

Minister Sprawiedliwości jest w komisji kodyfikacyjnej zastąpiony przez swego delegata.

Ponadto może on osobiście lub przez delegatów brać udział w obradach komisji i jej poszczególnych oddziałów.

Art. 5. Prezydenta i wiceprezydenta komisji mianuje *Naczelnik Państwa* na wniosek, postawiony przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Marszałkiem Sejmu.

W ten sam sposób mianuje *Naczelnik Państwa* 40 członków komisji w pierwszym składzie, natomiast dalszych członków mianuje *Naczelnik Państwa* na wniosek, postawiony przez prezydjum komisji.

Art. 6. Komisja kodyfikacyjna opracuje swój regulamin, który określi wewnętrzną organizację komisji, sposób jej obrad i prac oraz inne urządzenia.

Art. 7. Ustawa ta poczyna obowiązywać z chwilą jej ogłoszenia.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Rozciągnięta na mocy ustawy z dn. 23 czerwca 1921 r. na obszar b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511).

Poz. 316.

OBWIESZCZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 maja 1919 r.

w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu z dnia 5 kwietnia r. b. (Dziennik Praw Nr. 39 poz. 293).

Patrz Nr. 39 poz. 293.

12 czerwca Nr. 45. rok 1919.

Poz. 317.

USTAWA

z dnia 5 czerwca 1919 r.

o przedłużeniu umowy czasokresów do przedsiębrania robót, celem wydobywania minerałów, zawierających żywice ziemne.

Pominięto, jako zawierającą przepisy wydane dla unormowania stosunków już nie istniejących.

Poz. 318.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 7 czerwca 1919 r.

o wyborach poselskich do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w niektórych gminach 22-go okręgu wyborczego.

Wygasło z dn. 30 czerwca 1919 r.

Poz. 319.

POSTANOWIENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 czerwca 1919 r.

w przedmiocie zatwierdzenia statutów normalnych zrzeszeń handlowo-przemysłowych o kapitale zmiennym.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 223).

14 czerwca Nr. 46. rok 1919.

Poz. 320.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dn. 12 maja 1919 r.

w wykonaniu dekretu z dn. 5 lutego 1919 r., Dz. Pr. Nr. 12 poz. 136, w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. poz. 136).

Poz. 321.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dn. 5 czerwca 1919 r.

o bezpłatnym przewozie artykułów żywności i przedmiotów pierwszej potrzeby do Cieszyna.

Utr. moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe.

---

16 czerwca **Nr. 47.** rok 1919.

Poz. 322.

USTAWA

z dn. 12 czerwca 1919 r.

o tymczasowym dodatku do poborów oficerów i żołnierzy i o dodatkach dla ich rodzin.

Uchylona na mocy art. 120 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

---

18 czerwca **Nr. 48.** rok 1919.

Poz. 323.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 13 czerwca 1919 r.

o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w okręgach sądów okręgowych w Rzeszowie i Tarnowie.

Wygasło z końcem 1919 r.

---

21 czerwca **Nr. 49.** rok 1919.

Poz. 324.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dn. 20 czerwca 1919 r.

o wyborach poselskich do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w niektórych obwodach XXIV okręgu wyborczego.

Wygasło z dn. 7 lipca 1919 r.

---

25 czerwca **Nr. 50.** rok 1919.

Poz. 325.

USTAWA

z dnia 17 czerwca 1919 roku

o spisie oficerów.

Art. 1. Wszyscy obywatele Państwa Polskiego, narodowości polskiej, posiadający stopnie oficerskie, bez względu na to, w jakiej armji obcej lub polskiej formacji wojskowej stopnie te uzyskali, podlegają na zarządzenie Ministerstwa Spraw Wojskowych obowiązkowi zgłoszenia się.

Art. 2. Spis obejmuje oficerów zawodowych, rezerwowych, względnie zapasowych, postawionych w stan spoczynku lub w stan rozporządzalności; objąć on może także i tych, którzy poprzednio nie zostali do wojska polskiego przyjęci dla braku ogólnego cenzusu wykształcenia.

Art. 3. Zarządzenie zgłoszenia się może się rozciągać na wszystkich oficerów wymienionych w art. 1 i 2, którzy nie przekroczyli 60 lat życia w tym roku kalendarzowym; w którym spis zarządzono.

Art. 4. Oficerowie, zapisani zgodnie z art. 1, 2 i 3 niniejszej ustawy, mogą być w miarę potrzeby uzupełnienia korpusu oficerskiego powołani do czynnej służby na czas wojny rozkazem Ministra Spraw Wojskowych, który określi ilość roczników, powołać się mających, i kolejność ich powołania. Przepisy ogólne w wojsku polskiem obowiązujące unormują dalszy przebieg służby oficerów, do czynnej służby powołanych.

Art. 5. Winni niezgłoszenia się do spisu lub nieusłuchania rozkazu Ministra Spraw Wojskowych objęcia stanowiska służbowego bez dostatecznego uzasadnienia karani będą przez powszechne sądy karne więzieniem do lat 2-ch, zaś na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny austrjacki, aresztem ścisłym do lat 2-ch.

Zasądzenie powoduje utratę wszelkich praw i przywilejów, płynących z poprzednio uzyskanego stopnia oficerskiego.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 kwietnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 270), — z dn. 19 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 890), ustawą z dn. 6 maja 1924 r. na województwo śląskie (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 460).

Poz. 326.

USTAWA

z dnia 18 czerwca 1919 r.

w przedmiocie dzierżawy łąk i sprzedaży pasz.

Przedłużona rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 11 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 239) i z dn. 21 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 276) wygasła z końcem 1921 r.

Poz 327.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 czerwca 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

Przedłużone rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 522), z dnia 16 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 788), z dnia 23 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 420), z dn. 19 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 1036), z dn. 27 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz 498), z dn. 17 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 133, poz. 1100), z dn. 30 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 494), z dn. 17 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 1005), z dn. 22 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 204), z dn. 21 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 127, poz. 908), z dn. 23 czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 358), z dn. 17 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 564), z dn. 28 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 128, poz. 762) i z dn. 22 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 508); wygasło (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 grudnia 1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r.— Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968).

Poz 328.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 czerwca 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego warszawskiego.

Przedłużone rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 523), z dnia 16 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 787), z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 419), z dn. 19 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1035), z dn. 27 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 497), z dn. 17 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 133, poz. 1099), z dn. 20 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 493), z dn. 17 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 1004), z dn. 22 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 203), z dn. 21 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 127, poz. 907), z dn. 23 czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 357), z dn. 17 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 563), z dn. 28 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 128, poz. 761) i z dn. 22 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 507); wygasło (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 grudnia 1927 r. o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968).

Poz. 329.

ROZPORZĄDZENIE KIEROWNIKA MINISTERSTWA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 czerwca 1919 r.

o podziale ładunków wagonowych pomiędzy klasy 2 i 3, względnie taryfy wyjątkowe 2 i 3 na kolejach okręgów Warszawskiego i Radomskiego.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 330.

ROZPORZĄDZENIE KIEROWNIKA MINISTERSTWA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 czerwca 1919 r.

o odwołaniu taryfy ulgowej na przejazd pątników do Częstochowy.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 331.

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU USTAWODAWCZEGO

w przedmiocie sprostowania błędów w ustawie o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Pominięte (p. poz. 311).

28 czerwca Nr. 51. rok 1919.

Poz. 332.

USTAWA

z dnia 26 czerwca 1919 r.

o moratorjum w sprawie prawno-prywatnych pretensji pieniężnych w b. zaborze austrjackim.

Przedłużona rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 521), z dn. 10 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 309), z dn. 16 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 119, poz. 789), z dn. 11 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 317) i z dn. 21 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 777) wygasła z dn. 1 stycznia 1923 r.

Poz. 333.

ROZPORZĄDZENIE KIEROWNIKA MINISTERSTWA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 czerwca 1919 r.

o zniesieniu rozporządzeń b. rządu austrjackiego, wydanych w sprawach taryf kolejowych.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 334.

ROZPORZĄDZENIE KIEROWNIKA MINISTERSTWA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 czerwca 1919 r.

o podwyższeniu taryfy przewozowej dla stacji Cieszyn w miejscowej taryfie, części II, kolei Koszycko-Bogumińskiej.

Pominięte (p. poz. 250).

1 lipca **Nr. 52.** rok 1919.

Poz. 335.

U S T A W A

z dnia 28 czerwca 1919 r.

o ochronie lokatorów.

Uchylona na mocy art. 24 ustawy z dn. 18 grudnia 1920 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 4/21 r., poz. 19).

1 lipca **Nr. 53.** rok 1919.

Poz. 336.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 czerwca 1919 r.

w przedmiocie etatów dla urzędników Kancelarji Cywilnej Naczelnika Państwa.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ następnie kwestje ilości i podziału etatów ustalane były w poszczególnych preliminarzach budżetowych (p. nadto § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych oraz załącznik Nr. 2 do tego rozporządzenia — Dz. R. P. Nr. 64 poz. 631).

Poz. 337.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 czerwca 1919 r.

w przedmiocie wprowadzenia stanu wyjątkowego w Warszawie, Łodzi i niektórych powiatach Państwa.

Wygasło z dn. 2 sierpnia 1919 r.

Poz. 338.

O B W I E S Z C Z E N I E

w przedmiocie sprostowania błędów w dekrecie o rejestrze handlowym (Dz. Praw Nr. 14 — 1919 r. poz. 164) i w dekrecie o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Praw Nr. 15 — 1915 r. poz. 201).

Uwzględniono (p. Nr. 14 poz. 164 i Nr. 15 poz. 201).

5 lipca **Nr. 54.** rok 1919.

Poz. 339.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 4 lipca 1919 r.

o odroczeniu wyborów poselskich do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w niektórych obwodach 24 okręgu wyborczego.

Wygasło z dn. 18 sierpnia 1919 r.

Poz. 340.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych z dn. 2 lipca 1919 r. o wprowadzeniu taryfy wyjątkowej na przewóz smoły pogazowej na odcinku Skalmierzyce — Warszawa.

Pominięte (p. poz. 250).

8 lipca **Nr. 55.** rok 1919.

Poz. 341.

U S T A W A

z dnia 30 czerwca 1919 r.

w przedmiocie sądów doraźnych.

Pominięta ze względu na to, iż traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 pkt. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. — przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

14 lipca **Nr. 56.** rok 1919.

Poz. 342.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 czerwca 1919 r.

w przedmiocie przejęcia w b. zaborze austrjackim przez Ministerstwo Robót Publicznych spraw, należących do zakresu działania Ministerstwa Robót Publicznych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 343.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych z dn. 5 lipca 1919 r. w sprawie stosowanych na kolejach polskich w b. okupacji niemieckiej taryfach na przewóz towarów.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 344.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 5 lipca 1919 r.

o podwyższeniu postojowego na linjach galicyjskich b. austrjackich kolei państwowych.

Pominięte (p. poz. 250).

18 lipca **Nr. 57.** rok 1919.

Poz. 345.

USTAWA

z dnia 3 lipca 1919 r.

w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Art. 1. Uchylony art. 2 ustawy z dn. 2 lipca 1920 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów i przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z dn. 3 lipca 1919 r. o ochronie drobnych dzierżawców rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 346).

Art. 2. Wszelkie umowy, pociągające za sobą podwyższenie czynszu dzierżawnego od drobnych gruntów *do 6 morgów* ponad normę, *określoną w art. 1 ustawy niniejszej, lub czynszu ustanowionego w myśl tegoż artykułu przez władze powiatowe*, mogą być na żądanie dzierżawcy sądownie zmienione przez stosowne zmniejszenie czynszu dzierżawnego do normy *określonej w art. 1* za czas od 1 stycznia 1919 r.

W razie, jeżeli wyrokiem sądowym zostanie nakazane zmniejszenie czynszu dzierżawnego, cała nadpłacona przez dzierżawcę nadwyżka za czas od 1 stycznia 1919 r. zaliczona będzie na czynsz bieżący.

Na mocy art. 3 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 741) objęte zostały ochroną grunty dzierżawne do 5 ha obszarów użytków rolnych dla każdego dzierżawcy.

W sprawie sposobu ustalania wysokości czynszu dzierżawnego patrz art. 6 tejże ustawy.

Art. 3. Ustęp 1 utr. moc obow. (patrz art. 4 ust. z dn. 31 lipca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 741).

Ust. 2:

Wyroki prawomocne, orzekające eksmisję drobnych dzierżawców *(art. 1)*, niewykonane przed wydaniem ustawy niniejszej, nie podlegają wykonaniu w czasie trwania ustawy.

Ust. 3 utr. moc obow. (p. art. 7 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r.)

Art. 4. Jeżeli dana parcela gruntu z majątku, opuszczonego przez właściciela z przyczyny wypadków wojennych, została objęta przez drobnego dzierżawcę, a po powrocie właściciela uprawianie tej parceli przez dzierżawcę przeszkadza rozwinięciu ogólnego planu gospodarczego (psuje płodozmian i t. p.), to właściciel ma prawo żądać, po sprzęcie zbioru, ustąpienia dzierżawcy z uprawianej działki, dając mu wzamian inną parcelę równej dobroci. Nakłady poczynione przez dzierżawcę (uprawa, posiewy i t. p.) na parceli, którą tenże jest zmuszony porzucić, winny być przez właściciela wynagrodzone, o ile tych nakładów dzierżawca nie wykorzystał lub też z nich korzystać nie będzie.

P. art. 8 ust. z dn. 31 lipca 1924 r.

Art. 5. W sprawach wynikających ze stosowania ustawy niniejszej sąd obowiązany jest skłaniać strony do pojednania.

W tym celu sąd ma prawo zbierać dowody z urzędu, nakazywać osobiste stawiennictwo stron, tudzież zażądać złożenia przez nie w oznaczonym terminie wyjaśnień i dowodów.

Art. 6. Stosowanie przepisów ustawy niniejszej nie może być uchylone lub ograniczone przez umowy stron.

Art. 7. Utr. moc obow. (p. art. 2 i 8 pkt. e ust. z dn. 31 lipca 1924 r.).

Art. 8. Utr. moc obow. (p. art. 9 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r.).

Art. 9. Ustawa niniejsza obowiązuje do końca 1920 r.

Termin ten ustawą z dn. 2 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 346) przedłużony został co do gruntów obsianych zbożem do dn. 1 września 1924 r., zaś co do gruntów pod okopowiznami do dn. 1 listopada 1924 r.; następnie ustawą z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 741) — do dnia 1 października 1930 r.

Art. 10. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi *Rolnictwa i Dóbr Państwowych* oraz Ministrowi Sprawiedliwości.

Sprawy, objęte przepisami niniejszej ustawy, przeszły następnie do zakresu działania Ministra Reform Rolnych (p. art. 13 ust. z dn. 31 lipca 1924 r. i art. 2 ust. z 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Art. 11. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

P. art. 12 ust. z 31 lipca 1924 r.;

rozp. Prezydenta Rzeczyposp. z dn. 24 lutego 1928 r. o uzupełnieniu ustawy o ochronie drobnych dzierżawców rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 195);

rozp. Prezydenta Rzeczyposp. z dn. 19 listopada 1927 r. o likwidacji umów dzierżawnych, dotyczących gruntów parcelowanych (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 909).

Poz. 346.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 14 maja 1919 r.

o koncesjonowaniu wyrobu i sprzedaży narzędzi mierniczych i o nadzorze nad niemi.

Rozporządzenie powyższe, rozciągnięte rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 24 czerwca 1922 r. na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr 54 poz. 496) oraz rozporządzeniem tegoż Ministra z 11 sierpnia 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 629), uchylone zostało na mocy § 19 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 31 sierpnia 1928 r. o koncesjonowaniu wyrobu, naprawy i sprzedaży narzędzi mierniczych i o nadzorze nad niemi (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 726), obowiązującego na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem części górnośląskiej województwa śląskiego. To ostatnie rozporządzenie uchylone zostało § 20 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 18 września 1928 r. o koncesjonowaniu wyrobu, naprawy i sprzedaży narzędzi mierniczych i o nadzorze nad niemi (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 737), obowiązującego na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Obecnie więc w cieszyńskiej części województwa śląskiego obowiązuje rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 31 sierpnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 726), na pozostałym zaś obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego — rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 18 września 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 737).

Poz. 347.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 20 czerwca 1919 r., wydane w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia Publicznego, w przedmiocie uzupełniających egzaminów lekarskich.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające zarządzenie przejściowe.

Poz. 348.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 lipca 1919 r.

w przedmiocie utworzenia urzędu notarjusza przy wydziale hipotecznym sądu pokoju w Kaliszu z siedzibą w Błaszkach.

Pominięte, ponieważ następnie akty tego rodzaju ogłaszane były w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Poz. 349.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 lipca 1919 r.

w przedmiocie utworzenia urzędu notarjusza przy wydziale hipotecznym sądu pokoju w Kolnie, gub. Łomżyńskiej z siedzibą w Jedwabnem.

Pominięte, ponieważ następnie akty tego rodzaju ogłaszane były w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Poz. 350.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych z dn. 10 lipca 1919 r. o wprowadzeniu odpowiedzialności kolei za zaginięcie, brak wagi lub uszkodzenie towarów i bagażu.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 24 stycznia 1920 r. o przepisach przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82).

22 lipca **Nr. 58.** rok 1919.

Poz. 351.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lipca 1919 r.

w sprawie zniesienia linji celnej między dawnem Królestwem Kongresowem a Wielkopolską.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 352.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie utworzenia sądu okręgowego w Białymstoku.

Na zasadzie art. 3-go dekretu z dnia 7-go lutego 1919 r., poz. 170 Dz. Pr., Rada Ministrów postanawia:

Art. 1. Utworzyć z dniem 1 sierpnia 1919 r. sąd okręgowy w Białymstoku, który należeć będzie do okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie.

Art. 2. Do właściwości terytorjalnej sądu okręgowego w Białymstoku zaliczyć powiaty: białostocki, bielski i sokólski b. *gub. Grodzieńskiej.*

Art. 3. Pominięty, ponieważ kwestje ilości i podziału etatów, objęte tym artykułem, ustalane były następnie w poszczególnych preliminarzach budżetowych.

Warszawa, dnia 12 lipca 1919 r.

Poz. 353.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 17 lipca 1919 r.

w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Zdrowia Publicznego oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie tymczasowego podwyższenia wynagrodzenia sądowych znawców lekarzy w postępowaniu karnem.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 14 stycznia 1921 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Zdrowia Publicznego tudzież Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w przedmiocie podwyższenia należytości znawców lekarzy i weterynarzy w b. zaborze austrjackim — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 51).

Poz. 354.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 10 lipca 1919 r., wydane w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia Publicznego w sprawie końcowego egzaminu lekarskiego dla absolwentów uniwersytetów niemieckich, pochodzących z ziem polskich b. cesarstwa niemieckiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawier. przepisy przejściowe.

26 lipca **Nr. 59.** rok 1919.

Poz. 355.

U S T A W A

z dnia 9 lipca 1919 r.

o zasiłku w kwocie 4½ miljona koron dla szkół Głównego Zarządu Tow. Szkoły Ludowej w Krakowie, prowadzonych dla mniejszości polskich w Galicji Wschodniej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 356.

U S T A W A

z dnia 9 lipca 1919 r.

o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych.

Budowa dróg wodnych, a w szczególności:

1) regulacja rzek dla żeglugi;

2) budowa kanałów żeglownych i kanalizacja rzek żeglownych wraz z wszelkiemi urządzeniami pomocniczemi dla żeglugi będzie przeprowadzona bądź wyłącznie kosztem Państwa, bądź kosztem Państwa z udziałem stron interesowanych, bądź wreszcie przez przedsiębiorstwa prywatne na podstawie koncesji, udzielanej przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*, Reform Rolnych i *Kolei Żelaznych* na okres czasu nie dłuższy niż 90 lat. Przy udzielaniu koncesji należy zastrzedz między innemi warunki, zabezpieczające należyte wykonanie i prowadzenie przedsiębiorstwa.

Minister Robót Publicznych może po porozumieniu się z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych udzielić pozwolenia na przeprowadzenie studjów wstępnych, przy których wykonaniu stosowane będą przepisy art. 132 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 936). Pozwolenie takie nie daje prawa wyłączności przeprowadzenia studjów, ani prawa pierwszeństwa do uzyskania koncesji.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 31 lipca 1924 r., zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dn. 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 768).

Art. 2. Przy projektowaniu i budowie kanałów żeglownych i kanalizacji rzek żeglownych winny być wykonane roboty, zapobiegające zabagnieniu gruntów, oraz uwzględnione dostarczanie wody dla celów nawodnienia łąk i pastwisk i zakładania stawów rybnych, tudzież dla celów gospodarczych i gaszenia pożarów.

Art. 3. W celu wykonania zadań w art. 1 i 2 wymienionych, przystąpi Rząd bezzwłocznie do przeprowadzenia studjów i opracowania programu budowy kanałów żeglownych i regulacji rzek żeglownych, który to program ma być przedłożony Sejmowi do zatwierdzenia.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 4. Na podstawie wykończonych już projektów, tudzież w miarę opracowania projektów szczegółowych i kosztorysów, a to w pierwszym rzędzie regulacji Wisły oraz kanałów żeglownych z Górno-śląskiego i Dąbrowskiego Zagłębia węglowego do Warszawy z odgałęzieniami do Łodzi i Płocka, kanału łączącego Bug z Wisłą w Warszawie, kanału z Krakowa do Wisły przy ujściu Sanu i kanału z Zagłębia Dąbrowskiego do Oświęcimia, przedkładać będzie Rząd osobne projekty ustaw wraz z planami sfinansowania.

Ust. 2 art. 4 i art. 5 ustraciły moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 6. Radzie Ministrów służy prawo wydawania zakazu wykonywania w trasie zaprojektowanych dróg wodnych wszelkiego rodzaju robót które mogą utrudnić budowę lub spowodować podwyższenie kosztów.

Art. 7. Na rzecz budowy i urządzeń, wykonywanych w myśl niniejszej ustawy, mogą być wywłaszczone, względnie ograniczone własność nieruchoma i inne prawa w myśl przepisów ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 936) o wywłaszczeniu i prawach przymusowych.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 8. Dla wykonania zadań, w niniejszej ustawie przewidzianych, Minister Robót Publicznych

może w granicach budżetu ustanawiać i znosić w drodze rozporządzenia niezespolone z władzami administracyjnemi I i II instancji specjalne urzędy techniczne.

Urzędom takim może być przez Ministrów Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych przekazane w drodze rozporządzenia sprawowanie policji nad żeglugą i spławem oraz inspekcja statków i innych objektów pływających.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 9. Moc obowiązującą ustawy z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych w brzmieniu, nadanem jej niniejszą ustawą, rozciąga się na województwo śląskie z tem, że przy przeprowadzeniu studjów wstępnych i wywłaszczeń na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego należy stosować przepisy pruskiej ustawy o wywłaszczeniu z dnia 11 czerwca 1874 r. (Zbiór Pr. Pruskich str. 221), na cieszyńskiej zaś części województwa śląskiego przepisy austrjackiej ustawy z dnia 18 lutego 1878 r. (Dz. Ust. P. Nr. 30) o wywłaszczeniu na cele budowy i utrzymywania w ruchu kolei żelaznych.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 10. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Robót Publicznych *i Skarbu* w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

P. uwagę pod art. 1.

Na mocy art. 1 noweli z 31 lipca 1924 r. tytuł nin. ustawy otrzymał brzmienie nast.: „ustawa o budowie kanałów żeglownych i regulacji rzek żeglownych".

Rozciągnięta na mocy ustawy z dn. 23 czerwca 1921 r. na b. dzielnicę pruską (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511), rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 17 listopada 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 713), — z dn. 21 stycznia 1924 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 97).

Poz. 357.

USTAWA

z dnia 11 lipca 1919 r.

normująca stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej.

Art. 1. Funkcjonarjusze państwowi mają dopełnić obowiązku służby wojskowej według ogólnych przepisów ustawy wojskowej z zastosowaniem poniższych wyjątków i postanowień.

Art. 2. Funkcjonarjusz państwowy, powołany do czynnej służby wojskowej, zostaje przez swoją władzę służbową zwolniony od służby cywilnej na czas pełnienia służby wojskowej.

Ministerstwo Spraw Wojskowych może na wniosek właściwej władzy centralnej zwolnić czasowo od czynnej służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego tych, powołanych do niej funkcjonarjuszów państwowych, którzy są ze względów publicznych niezbędnie potrzebni w służbie cywilnej.

Art. 3. Ministrowie, kierownicy ministerstw i innych naczelnych urzędów centralnych oraz podsekretarze stanu są wolni od służby wojskowej, dopóki piastują swój urząd, zarówno w czasie pokoju jak i na wypadek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego.

Art. 4. Funkcjonarjusz etatowy, powołany do obowiązkowej czynnej służby wojskowej, pozostaje nadal na etacie osobowym danej władzy cywilnej i ma się zgłosić zpowrotem do służby bezzwłocznie po zwolnieniu z wojska.

Art. 5 utracił moc obowiązującą (p. art. 13 ustęp 1 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924 i art. 37 pkt. b ustawy z dn. 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych — Dz. U. R. P. Nr. 6/24 r. poz. 46).

Art. 6 utracił moc obowiązującą (p. art. 13 ustęp 2 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Art. 7 utracił moc obowiązującą (p. art. 13 ustęp 3, 77 — 80 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska—Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Art. 8 uchylony na mocy art. 120 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Art. 9. Bez ustawowego obowiązku funkcjonarjusz państwowy może wstąpić d o b r o w o l n i e na pewien okres czasu do służby wojskowej, o ile jego cywilna władza służbowa udzieli mu w tym celu urlopu.

Władza ta może uzależnić udzielenie takiego urlopu od zrzeczenia się uposażenia na czas służby wojskowej, a nadto orzec, że czas ten nie liczy się do czasokresów, wymaganych do osiągnięcia wyższego uposażenia służbowego.

Art. 10. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; z chwilą wejścia jej w życie przestają obowiązywać wszystkie sprzeczne z nią ustawy i rozporządzenia.

Art. 11. Wykonanie tej ustawy porucza się wszystkim Ministrom.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 kwietnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 270),—z dn. 19 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890), ustawą z dn. 6 maja 1924 r. na województwo śląskie (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460)

Poz. 358.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 17 lipca 1919 r.

o obowiązujących na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego przepisach przewozowych.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 20 kwietnia 1920 r. dotyczące wprowadzenia ogólnopolskiej taryfy osobowej i bagażowej—Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 242).

Poz. 359.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 17 lipca 1919 r.

o obowiązujących na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego taryfach towarowych.

Pominięte (p. poz. 250).

Poz. 360.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 17 lipca 1919 r.

o przepisach przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego w komunikacji z państwami, powstałemi na obszarze dawnych Austro-Węgier.

Uchylone § 2 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 15 października 1919 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czechosłowackich (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 455) i § 2 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 15 października 1919 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 456).

Poz. 361.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

w sprawie sprostowania pomyłki w §§ 28 i 35 Rozporządzenia Wykonawczego Ministra Skarbu do dekretu Naczelnika Państwa o wprowadzeniu podatku od zysków wojennych (Dz. Pr. Nr. 46 poz. 320).

P. poz. 320.

28 lipca **Nr. 60.** rok 1919.

Poz. 362.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1919 r., dotyczące wykonania ustawy w przedmiocie sądów doraźnych.

Pominięto, ponieważ traci moc obowiązującą jednocześnie z ustawą z dn. 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych (p. Nr. 55 poz. 341).

1 sierpnia **Nr. 61.** rok 1919.

Poz. 363.

USTAWA

z dnia 24 lipca 1919 r.

o policji państwowej

Uchylona na mocy art. 154 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 257).

Poz. 364.

USTAWA

z dnia 25 lipca 1919 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Uchylona na mocy art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypopolitej z dn. 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

Poz. 365.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych zarządu na terenie b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawier. przepisy przejściowe.

Poz. 366.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 lipca 1919 r.

o zniesieniu ogłoszenia b. austrjackich kolei państwowych, dotyczącego taryfowania cukru karmnego dla bydła.

Pominięte (p. poz. 250).

2 sierpnia **Nr. 62.** rok 1919.

Poz. 367.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Przedłużone rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 30 października 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 462), — z dn. 30 stycznia 1920 r. (Dz U. R. P Nr. 9 poz. 54), — z dn. 29 kwietnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 208), — z dn. 29 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 440), — z dn. 28 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 671), — z dn. 29 stycznia 1921 r. (Dz. U R P Nr. 12 poz. 66), wygasło z dn. 2 maja 1921 r.

5 sierpnia **Nr. 63.** rok 1919.

Poz. 368.

USTAWA

z dnia 18 lipca 1919 r.

o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny.

Uchylona na mocy art. 18 ustawy z dn. 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492).

Poz. 369.

USTAWA

z dnia 19 lipca 1919 r.

o przebudowie węzła kolejowego warszawskiego.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do poczynienia wszelkich potrzebnych czynności celem przebudowy węzła kolejowego warszawskiego.

Art. 2. Kosztorys przebudowy zatwierdzi Rada Ministrów na wniosek Ministra *Kolei Żelaznych*, a potrzebne kredyty wstawi Ministerstwo *Kolei Żelaznych* corocznie w preliminowanej wysokości do budżetu.

Art. 3. Nieruchomości, objęte ogólnym projektem przebudowy, podlegają przymusowemu wywłaszczeniu w trybie przez dekret z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 162) przewidzianym.

Art. 4. Minister *Kolei Żelaznych* mocen jest już teraz, a więc przed zatwierdzeniem kosztorysu, przystąpić do natychmiastowego rozpoczęcia przebudowy węzła kolejowego warszawskiego według planu, przez Ministra ułożonego.

Art. 5. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 6. Wykonanie ustawy należy do Ministra *Kolei Żelaznych*.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

P. rozp. Prezydenta Rzeczyposp. z 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567).

Poz. 370.

USTAWA

z dnia 19 lipca 1919 r.

o budowie kolei Rzeszów — Sandomierz.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 371.

ZASADNICZA USTAWA SANITARNA

z dnia 19 lipca 1919 r.

Art. 1. Nadzór zwierzchni nad wszystkiemi sprawami zdrowotnemi w państwie oraz zwierzchnie kierownictwo spraw lekarskich należy do Ministerstwa *Zdrowia Publicznego;* — do tegoż Ministerstwa należy również prowadzenie wszystkich działów, dotyczących spraw zdrowotnych i higjeny społecznej w Państwie, z wyjątkiem tych, które poddane zostały ustawowo kompetencji innych Ministerstw. Piecza nad zdrowiem ludności i bezpośrednie wykonawstwo jest obowiązkiem ciał samorządowych w obrębie podległych im terytorjów pod nadzorem i opieką władz państwowych.

Art. 2. W szczególności kompetencji Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* podlegają następujące sprawy:

1. zwalczanie chorób w ogólności, a przedewszystkiem zakaźnych, zarówno ostrych, jak i przewlekłych (dezynfekcja, dezynsekcja, kąpiele ludowe, zakłady wyrobu surowic i szczepionek, pracownie bakterjologiczne, sprawy cmentarzy, domów przedpogrzebowych, przewożenie zwłok i t. p.);
2. szpitalnictwo, pielęgniarstwo, ratownictwo, przewożenie chorych, zakłady lecznicze publiczne i prywatne;
3. sanitarno-lekarska opieka nad dzieckiem i nad macierzyństwem; eugenika;
4. opieka lekarska nad psychicznie chorymi; współdziałanie w zwalczaniu alkoholizmu;
5. współdziałanie w sprawach lekarskiej opieki nad inwalidami i kalekami; współdziałanie w sprawach, związanych ze zjawiskami emigracji ludności;

6. zdrojowiska i uzdrowiska;
7. sanitarno-lekarska walka z nierządem;
8. sprawy zaopatrywania w wodę i usuwanie wód zużytych, ochrona czystości powietrza, wody i gleby;
9. nadzór sanitarny nad środkami żywności i przedmiotami użytku, współdziałanie w sprawach odżywiania się ludności, zakłady badania produktów spożywczych;
10. higjena i inspekcja sanitarna mieszkań, sprawy osiedleńcze i mieszkaniowe;
11. higjena więzień, współdziałanie z Ministerswem Sprawiedliwości przy wydawaniu i wykonywaniu odpowiednich przepisów;
12. higjena zawodowa, sprawy higjeny przemysłu, rzemiosł i komunikacji lądowej i wodnej, współdziałanie w zakresie ubezpieczeń społecznych i ochrony pracy;
13. nadzór nad dopuszczeniem na rynek zbytu w Polsce środków leczniczych, surowic i szczepionek, oraz regulowanie ich produkcji i sprzedaży; nadzór nad wyrobem i sprzedażą kosmetyków i farb, koncesjonowanie aptek, składów aptecznych i innych zakładów, trudniących się wyrobem i sprzedażą środków leczniczych; farmakopea i taksa aptekarska; sprawa hodowli i sprzedaży roślin leczniczych;
14. nadzór nad praktyką lekarską, sprawy izb lekarskich, współdziałanie w sprawach studjów lekarskich;
15. nadzór nad personelem lekarskim pomocniczym, położne, felczerzy, dezynfektorzy, masażyści, pielęgniarze, sanitarjusze, nadzór sanitarny nad fryzjerami i golarzami;
16. szkolnictwo zawodowo-lekarskie średnie i niższe;
17. nadzór nad personelem farmaceutycznym, zrzeszenia aptekarskie, współdziałanie w sprawach studjów farmaceutycznych;
18. sprawy dentystyczne, technicy dentystyczni;
19. współdziałanie w sprawach sanitarno-weterynaryjnych;
20. sprawy sądowo-lekarskie, sprawy grzebania zmarłych;
21. sprawy stowarzyszeń lekarskich i higjenicznych, sprawy Czerwonego Krzyża, oraz innych instytucji o pokrewnych celach; prasa lekarska, sprawy popularyzacji wiadomości z higjeny, cenzura ogłoszeń, dotyczących działalności leczniczej i środków leczniczych;
22. popieranie związków, zakładów, fundacji we wszystkich dziedzinach zdrowia publicznego;
23. statystyka lekarska;
24. wszelkie inne sprawy z działu policji lekarskiej, policji sanitarnej, higjeny społecznej i medycyny sądowej, o ile nie należą do zakresu działania innych Ministerstw, lub w myśl art. 3 do zakresu działania ciał samorządowych.

Art. 3. Do obowiązków ciał samorządowych należy:

1. piecza nad czystością powietrza, gleby i wody, nad zaopatrzeniem ludności w wodę zdatną do picia i potrzeb gospodarczych, nad należytem usuwaniem wód zużytych i nieczystości i odprowadzeniem wód ściekowych;

2. piecza nad przestrzeganiem odpowiednich sanitarnych przepisów, obowiązujących przy budowie i przebudowie domów, przeznaczonych na mieszkania i wszelkie lokale użyteczności publicznej;
3. piecza nad należytem pomieszczeniem ludności w mieszkaniach i nadzór nad stanem zdrowotnym mieszkań;
4. piecza i nadzór nad osobistą czystością mieszkańców, ich mieszkań i otoczenia;
5. współdziałanie z władzami rządowemi przy zwalczaniu chorób zakaźnych i zapobieganiu im;
6. piecza nad zapewnieniem chorym należytej opieki lekarskiej i pomocy fachowej dla położnic, opieka nad psychicznie chorymi, zwalczanie alkoholizmu;
7. szczepeienie ospy ochronnej;
8. współdziałanie z władzami rządowemi w zwalczaniu nierządu i chorób wenerycznych;
9. zakładanie i utrzymywanie gminnych kostnic i cmentarzy oraz czuwanie nad niemi; urządzanie i utrzymywanie grzebowisk;
10. oględziny zwłok;
11. współdziałanie z władzami rządowemi w sprawach nadzoru nad produktami spożywczemi, sposobem ich przechowywania i przyrządzania oraz ich sprzedażą;
12. zakładanie i utrzymywanie rzeźni;
13. nadzór nad przestrzeganiem wszelkich ustaw, przepisów i rozporządzeń sanitarnych;
14. przedkładanie sprawozdań sanitarnych państwowym władzom zdrowia publicznego, według ustanowionych wzorów.

Szczegółowe ustawy określą prawa i obowiązki ciał samorządowych przewidziane w art. 3.

Art. 4. W myśl przepisów w art. 3 zawartych, zarządy komunalne winny wykonywać i utrzymywać we własnej administracji niezbędne dla ich gmin urządzenia sanitarno-techniczne, zakładać i utrzymywać szpitale, przychodnie, przytułki, domy izolacyjne, kąpieliska i t. p. utrzymywać lekarzy sanitarnych, akuszerki gminne, pielęgniarki, dezynfektorów i inny niezbędny personel służbowy, stosując się do przepisów i norm, wydanych przez Ministra *Zdrowia Publicznego*.

Art. 5. Na mocy decyzji władzy nadzorczej zarządy komunalne w celu wykonania swych obowiązków, przewidzianych w art. 3, p. 1, mają prawo, w myśl ogólnych przepisów o wywłaszczeniu na cele publiczne, nabywania, w drodze przymusowej za odpowiedniem odszkodowaniem, potrzebnych do wykonania przepisów niniejszej ustawy nieruchomości, źródeł wody wraz z potrzebną ilością otaczającego je terenu, jak również przeprowadzania wód i ścieków przez cudze grunta.

Art. 6. Zarządy komunalne w celu wykonania obowiązków, przewidzianych w art. 3 punktach 2, 3 i 4 mają prawo zakazu zamieszkiwania w budowlach, wzniesionych także przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, uznanych za szkodliwe dla zdrowia mieszkańców lub sąsiadów aż do czasu dokonania odpowiednich ściśle określonych przeróbek.

Art. 7. Wydatki, wynikające z art. 3, z wyjątkiem punktów 5 i 8, dalej przepisów art. 4 i 5 niniejszej ustawy, obciążają w całości związki komunalne.

W razie uchylenia się gminy od asygnowania niezbędnych sum na wydatki powyższe, odpowiednie sumy mogą być wprowadzone do budżetu gmin przez władze nadzorcze na wniosek Ministra *Zdrowia Publicznego*.

Stosunek, w jakim skarb Państwa weźmie udział w ponoszeniu niektórych wydatków, wynikających z art. 3, p. 5 i 8, określą oddzielne ustawy.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 25 lutego 1926 r. o zmianie art. 7 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. i zmianie art. 4 ustawy o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 167).

Art. 8. W razie niewypełnienia przez zarząd komunalny obowiązków, wynikających z niniejszej ustawy, Ministrowi *Zdrowia Publicznego*, na wniosek odpowiednich urzędów, służyć będzie prawo wydelegowania swego przedstawiciela do gminy w celu przeprowadzenia w porozumieniu z władzami nadzorczemi na koszt gminy potrzebnych w tej dziedzinie zarządzeń.

Władze administracyjne i policyjne obowiązane są nieść pomoc delegowanemu lekarzowi sanitarnemu we wszystkich jego zarządzeniach i czynnościach urzędowych.

Art. 9. W razach wyjątkowych te gminy, które wykażą, że ich stan finansowy nie pozwala na całkowite przeprowadzenie zarządzeń sanitarnych i technicznych, wynikających z przepisów niniejszej ustawy, mogą otrzymać odpowiednią pomoc ze Skarbu Państwa za pośrednictwem Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*.

Art. 10. Ministrowi *Zdrowia Publicznego* służy prawo ogłaszania rozporządzeń instrukcji szczegółowych, wynikających z niniejszej ustawy; o ile jednak z rzeczonych rozporządzeń powstać by mogły ciężary finansowe dla ciał samorządowych, rozporządzenia takie Minister *Zdrowia Publicznego* wydaje w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Zdrowia Publicznego*.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 24 listopada 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 720), — z dn. 1 lipca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569).

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86), Ministrowi Spraw Wewnętrznych zostały przekazane sprawy, wyszczególnione w art. 2 przytoczonej ustawy z wyłączeniem punktów 3, 5, 10, 12 i 21, należących do kompetencji Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Poz. 372.

USTAWA

z dnia 19 lipca 1919 r.

o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie.

Art. 1. W Państwie Polskiem wszystkich mieszkańców obowiązuje przymusowe szczepienie ochronne przeciwko ospie.

Art. 2. Przymusowemu szczepieniu ochronnemu przeciwko ospie podlegają:

a) pierwszemu — wszystkie dzieci nowonarodzone, przyczem szczepienie u nich dokonane być powinno przed upływem pierwszego roku życia;

b) powtórnemu — wszystkie wogóle dzieci w 7-ym roku życia; zwolnione od szczepienia mogą być tylko te dzieci, które w ciągu ostatnich 5-ciu lat przed terminem ich urzędowego powtórnego szczepienia miały zaszczepioną ospę ochronną z wynikiem dodatnim, wreszcie te dzieci, dla których szczepienie ochronne przeciwko ospie według opinji lekarza urzędowego byłoby bezgwlędnie szkodliwe dla zdrowia.

Szczepienie ochronne u dzieci, zwolnionych od szczepienia we wskazanym terminie, winno być odłożone do następnego terminu szczepienia,

c) wszystkie wogóle osoby, które wskutek jakichkolwiek przyczyn nie były jeszcze przeciw ospie zaszczepione lub nie przeszły powtórnego szczepienia przeciwko ospie, a to w myśl ustępu b) niniejszego artykułu.

Art. 3. Szczepienie ochronne przeciwko ospie w terminach urzędowych odbywa się bezpłatnie.

Świadectwo o skutecznem przyjęciu się ospy wydaje się bez poboru jakichkolwiek bądź opłat.

Przymusowe szczepienie ochronne przeciw ospie winno odbywać się zwyczajnie dwa razy do roku; miejsca i zwyczajne terminy dorocznych szczepień wyznacza Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

W razie niebezpieczeństwa epidemji ospy może lekarz powiatowy zarządzić szczepienie z konieczności, któremu podlegają wszyscy mieszkańcy danej gminy lub części gminy.

Art. 4. Wydatki, wynikające z wykonania przepisów art. 3, obciążają powiatowe związki komunalne z możnością przerzucania tych kosztów na dotyczące gminy miejskie i wiejskie oraz wydzielone z nich gminy miejskie. Niefachowego pomocniczego personelu oraz pomieszczenia z odpowiedniem oświetleniem, względnie opałem, dostarcza gmina, na której obszarze szczepienie się odbywa.

Przytoczony w brzmieniu art. 2 ustawy z dn. 25 lutego 1926 r. o zmianie art. 7 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. i zmianie art. 4 ustawy o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 167).

Art. 5. Nadzór nad prawidłowością szczepień ochronnych przeciwko ospie należy do lekarza powiatowego.

Art. 6. Władze komunalne obowiązane są sporządzać corocznie dokładne listy imienne osób, podlegających szczepieniu ospy.

Sposób i terminy sporządzania list określi Minister *Zdrowia Publicznego* w drodze rozporządzenia.

Art. 7. Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* zakłada w miarę potrzeby Instytuty Państwowe do wyrobu szczepionki przeciwospowej. Do szczepień ochronnych przeciwko ospie wolno używać tylko szczepionki z Państwowego Instytutu szczepienia ospy lub z jego składów, albo też z takich zakładów, które uzyskały od Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* prawo wyrobu i sprzedaży szczepionki w obrębie Państwa Polskiego.

Art. 8. Rodzice, opiekunowie i wogóle osoby, do których należy opieka nad dziećmi, podlegającemi szczepieniu (art. 9), odpowiedzialni są za to, aby dzieci te w przepisanych terminach były zaszczepione.

Dzieci nieszczepionych nie wolno przyjmować do szkół lub innych zakładów naukowych lub wychowawczych.

Przeszkadzanie poddaniu się innych osób szczepieniu ochronnemu lub namawianie ich do uchylenia się od szczepienia podlega karze (art. 9).

Art. 9. Przekroczenia przepisów niniejszej ustawy lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, o ile czyn karygodny nie podlega ukaraniu w myśl ogólnych postanowień karnych, względnie w myśl ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych, — będą karane w drodze administracyjnej grzywnami do 200 złp. lub aresztem do 14 dni, a w razie popełnienia przekroczenia przez funkcjonarjuszów publicznych — według właściwych przepisów dyscyplinarnych.

Art. 10. Wprowadzenie w wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Zdrowia Publicznego.*

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 24 listopada 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 720), — z dn. 1 lipca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569).

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Poz. 373.

USTAWA

z dnia 21 lipca 1919 r.

o przymusowem nauczaniu w wojsku polskiem.

Art. 1. Żołnierze, pozbawieni w wieku szkolnym nauczania początkowego oraz niedość biegli w czytaniu i pisaniu po polsku, podlegają przymusowej nauce w okresie odbywania służby wojskowej.

Art. 2. Wszelkich środków pomocniczych, potrzebnych do nauki, dostarczają bezpłatnie władze wojskowe.

Art. 3. Naukę prowadzą odpowiednio wykwalifikowane siły nauczycielskie, służące w wojsku.

Art. 4. Żołnierze, którzy nie wykazują dostatecznej biegłości w czytaniu i pisaniu po polsku, nie mogą uzyskiwać stopni podoficerskich.

Art. 5. Wykonanie tej ustawy, jako też wydanie rozporządzeń, dotyczących organizacji, oraz planów i zakresu nauczania poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Rozciągnięta ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. na b. dzielnicę pruską (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511).

Poz. 374.

USTAWA

z dnia 21 lipca 1919 r.

o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.

Utraciła moc obowiązującą (p. poz. 187).

Poz. 375.

USTAWA

z dnia 21 lipca 1919 r.

w przedmiocie niektórych zmian w kodeksie karnym i ustawie postępowania karnego oraz w przedmiocie tekstu kodeksu karnego.

Art. 1 punkt 1 uwzględniony w poz. 6/1917 r.
Art. 1 punkt 2 i 3 uwzględnione w poz. 57/1918 r.
Art. 2 i 3 uwzględnione w pozycji 6/1917 r.

Art. 4. Dekret z dnia 8 lutego 1919 r., Nr. 17 Dz. Pr. poz. 220, w przedmiocie tekstu kodeksu karnego uchyla się.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy należy do Ministra Sprawiedliwości.

Poz. 376.

USTAWA

z dnia 22 lipca 1919 r.

w przedmiocie utworzenia Głównego Urzędu Ziemskiego.

Uchylona na mocy art. 38 ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 461).

Poz. 377.

USTAWA

z dnia 28 lipca 1919 r.

o przyznaniu funkcjonarjuszom państwowym, nauczycielom szkół powszechnych i profesorom zakładów teologicznych nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

Uchylona na mocy art. 23 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429) i art. 22 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 434).

Poz. 378.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

w przedmiocie urządzenia sądów dla nieletnich.

Przepisy wykonawcze, dotyczące urządzenia sądów dla nieletnich oraz tryb rozpoznawania spraw w tych sądach.

Na mocy artykułu 4-go dekretu Naczelnika Państwa z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie utworzenia sądów dla nieletnich, zarządzam co następuje:

Art. 1. W miastach: Warszawie, Łodzi i Lublinie utworzone zostają dnia 1 września 1919 r. sądy dla nieletnich. Sądy te rozpatrywać mają wszelkie sprawy karne, wchodzące w granice kompetencji sądów pokoju pomienionych miast, o ile są skierowane:

a) przeciwko nieletnim do lat 17 włącznie;
b) przeciwko osobom starszym, obwinionym o czyny występne względem nieletnich do lat 17 włącznie, wymienione w art. 283, 315 p. 4, 365, 366, 421, 423 i 528 (o ile dotyczy prostytucji nieletnich) kodeksu karnego.

Wszystkie wyżej wymienione sprawy, o ile zostaną wszczęte od dnia 1 września 1919 r. włącznie w obrębie miast Warszawy, Łodzi i Lublina, winny być kierowane wyłącznie do właściwych sądów dla nieletnich wspomnianych miast.

Punkt b) przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 13 kwietnia 1927 r. o urządzeniu sądów dla nieletnich (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 365).

Art. 2. Przy postępowaniu karnem przeciwko nieletnim winien sędzia pamiętać stale o stronie wychowawczej i dążyć do tego, by nieletniego skierować na drogę poprawy, a usuwać go od wpływów, które by go mogły spowodować do nowych czynów karygodnych. W tym celu należy

bacznie przestrzegać wszystkie obowiązujące przepisy, dotyczące nieletnich. Urządzenie zewnętrzne sądu, sposób prowadzenia spraw powinny wykluczać surową oficjalność i ostentację sądów dla pełnoletnich. Sędzia winien postępować z nieletnim, mając ciągle i zawsze na względzie pozyskanie w przyszłości w nieletnim pożytecznej jednostki społecznej, oraz jego rozwój i wiek.

Art. 3. Do sądów dla nieletnich powoła sędzia, w myśl przepisów art. 41 k. k., jako opiekunów sądowych — osoby obojga płci, szczególniej kwalifikujące się do kierowania i nadzoru nad nieletnimi (art. 2 dekretu z dnia 7 lutego 1919 r.).

Opiekunowie sądowi będą podlegali dyrektywie sędziego według wydanej instrukcji, jako jego pomocnicy w zbieraniu informacyj o nieletnich, zajmą się w wypadkach przez sędziego wskazanych opieką nad nieletnim, niepozostającym pod dozorem rodzicielskim, lub gdy dozór rodzicielski wymaga jeszcze dodatkowej kontroli odpowiedzialnej, oraz będą mieli nadzór nad nieletnimi, skazanymi na karę, a korzystającymi z prawa zawieszenia kary (art. 19 i nast. przepisów przechodnich do kodeksu karnego).

Opiekunowie sądowi z reguły pobierają wynagrodzenie ze Skarbu Państwa. Obok nich jednak mogą być także ustanowieni opiekunowie honorowi, o ile przed ich mianowaniem złożą piśmienne oświadczenie, że zrzekają się wynagrodzenia.

Liczbę opiekunów sądowych płatnych ustala Minister Sprawiedliwości. Wynagrodzenie opiekunów sądowych płatnych wynosi 175 zł., a w Warszawie — 200 zł. miesięcznie.

Dwa ostatnie ustępy przytoczone w brzmieniu § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 13 kwietnia 1927 r. o urządzeniu sądów dla nieletnich (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 365).

Art. 4. Sprawę z oskarżenia nieletniego od lat 10 — 17 włącznie o spełnienie czynów karygodnych łącznie z dorosłymi, wyłącza się jako odrębną i rozpoznaje osobno od spraw uczestników dorosłych, jeżeli to jest możliwe ze względu na okoliczności sprawy (art. 207^1 U. P. K.). Sprawę starszych należy — o ile możności — oddać naprzód pod rozpatrzenie właściwego sądu, który po jej rozważeniu, akta odeśle do sądu dla nieletnich. W zbiegu sprawy nieletnich ze sprawą starszych rozstrzyga sąd dla nieletnich.

Art. 5. Przy postępowaniu w sprawach nieletnich przestępców sędzia winien kierować się następującemi zasadami:

a) oprócz powodów do wszczęcia spraw w sądach pokoju, przewidzianych w art. 42 U. P. K., sąd dla nieletnich winien przystąpić do rozpatrzenia sprawy: 1) gdy do sądu stawią się rodzice ze skargą na karygodne czyny lub złe prowadzenie się nieletniego ich dziecka; 2) gdy do sądu stawia się nieletni, prosząc o opiekę i pomoc;

b) po odebraniu zawiadomienia, skargi lub podania sędzia zbiera wiadomości co do osoby nieletniego, otoczenia jego, stanu umysłowego i moralnego oraz wpływów i warunków ekonomicznych w jakich nieletni żyje. Wiadomości te sędzia zbiera albo przez opiekuna sądowego, albo bezpośrednio według swego uznania, u osób, u których nieletni się znajduje, uczy lub jest zatrudniony, względnie od innych osób blizkich nieletniemu;

c) aresztu prewencyjnego dla nieletnich należy wedle możności unikać, a w razie konieczności zastosować go według art. 77^1 i 416^1 U. P. K. Zalecane jest również urządzenie przy sądach izb zatrzymania (art. 3 dekretu z dnia 7 lutego 1919 r.), w których nieletni, przyprowadzony do sądu a nie mogący pozostawać na wolnej stopie, zostanie zatrzymany, aż do osądzenia pod dozorem opiekuna sądowego lub osoby przez sędziego wyznaczonej;

d) sędzia winien we wszystkich wypadkach nie zupełnie wyjaśnionych, stosując na zasadzie art. 118 U. P. K. analogicznie przepisy 356^1, 356^4 i 356^5 U. P. K. oraz korzystając z przepisu art. 90^3 U. P. K., zawezwać przed terminem do rozprawy głównej nieletniego wraz z rodzicami, opiekunem lub osobami, mającemi dozór nad nieletnim, celem wysłuchania ich wyjaśnień przy drzwiach zamkniętych. Sędzia może powoływać do uczestniczenia przy tych badaniach opiekuna sądowego;

e) jeżeli z dochodzenia wyniknie, że nieletni popełnił czyn występny bez zrozumienia przestępności spełnionego czynu, sąd sprawę umarza, udzieliwszy uprzednio rodzicom lub opiekunom, błądzącym brakiem nadzoru, albo wywierającym zły wpływ na nieletniego — odpowiedniego pouczenia (art. 52^1, 52^2, 356^3 U. P. K.);

f) jeżeli w toku badania powstaną wątpliwości co do normalności fizycznej lub umysłowej nieletniego, sędzia wzywa lekarza lub pedagogów jako biegłych, celem zbadania nieletniego, i dla obserwacji może zlecić pomieścić go czasowo w zakładzie leczniczym lub wychowawczym (356^1, 356^6 U. P. K.);

g) skoro badanie wskaże, że nieletni jest fizycznie lub moralnie zaniedbany, dręczony przez rodziców czy też opiekuna, lub działał pod ich złym wpływem, albo pozbawiony zupełnie ich dozoru, sędzia winien, w myśl art. 420 k. k., wytoczyć sprawę rodzicom, względnie opiekunowi, celem ukarania ich lub odebrania im władzy nad nieletnim, albo oddać sprawę właściwemu prokuratorowi, celem wytoczenia akcji o odebranie władzy rodzicielskiej według art. 339, 340, 416 Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego.

Nieletniego, pozbawionego opieki rodzicielskiej, umieszcza sędzia przy innej rodzinie pod nadzorem opiekuna sądowego, albo w zakładzie wychowawczym państwowym albo prywatnym, uznanym za stosowny przez Ministerstwo Sprawiedliwości;

h) jeżeli sprawa została wszczęta z oskarżenia prywatnego, a okoliczności czynu nie były obciążające, sędzia winien, zawezwawszy obie strony wraz z rodzicami lub opiekunem nieletniego, wpływać na nich, celem pogodzenia się stron przed rozprawami i udzielić — w razie cofnięcia oskarżenia, w myśl art. 16 p. 3 U. P. K. — nieletniemu winowajcy, względnie jego rodzicom lub

opiekunowi, pouczenia, zwracając uwagę na skutki powtórnego przekroczenia prawa.

Art. 6. Rozprawa główna w sprawach przeciw nieletnim winna się zawsze odbywać przy drzwiach zamkniętych (art. 89² U. P. K.).

Art. 7. Na pierwszy termin do rozprawy głównej należałoby—o ile nie było poprzednio wstępnego dochodzenia — w myśl niniejszego rozporządzenia, nie wzywać świadków, lecz tylko strony wraz z osobą, nadzór mającą nad nieletnim. Sędzia przesłuchuje te osoby i dopiero, gdy nieletni oskarżony nie przyznaje się do winy, a sędzia nabierze przekonania, że nieletni działał ze zrozumieniem karygodności czynu inkryminowanego mu, odracza termin i wzywa na nowowyznaczony termin w trybie zwyczajnym strony, świadków i biegłych.

Art. 8. Zwraca się uwagę na przepisy art. 19 i 20 przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego (Dziennik Urzędowy Nr. 1 str. 28) i zaleca stosowanie w najszerszej mierze prawa zawieszenia wykonania kary na czasokres oznaczony, by dać skazanemu nieletniemu możność zasłużenia na odpuszczenie kary przez dobre sprawowanie się i dążenie do poprawy. W czasie zawieszenia kary nieletni winni być pod nadzorem opiekuna sądowego.

Między karami, wyliczonemi w art. 55 i 56 Kodeksu Karnego, przewidziane jest umieszczenie nieletniego w zakładach wychowawczo-poprawczych. Należy z tej kary korzystać, o ile oddanie nieletniego pod dozór odpowiedzialny nie jest możliwem. Sędzia może umieszczać nieletniego nie tylko w zakładzie wychowawczo-poprawczym państwowym, ale i w zakładzie lub instytucji prywatnej, uznanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości za odpowiednią.

W razie pozbawienia osoby, wymienionej w art. 420 Kodeksu Karnego, władzy nad nieletnim, może sędzia oddać nieletniego pod opiekę innej rodzinie, zasługującej na zupełne zaufanie, w warunkach dla nieletniego odpowiednich, stawiając go jednocześnie pod dozór opiekuna sądowego.

Art. 9. O sprawach nieletnich pracowników fabrycznych sędzia zawiadamia właściwy inspektorat pracy.

Art. 10. W więzieniach winny być urządzone osobne oddziały dla nieletnich, aby nie mieli oni żadnej styczności ze starszymi przestępcami i byli w tych oddziałach zajęci nauką i pracą.

O urządzeniu więzień dla nieletnich wydane zostaną osobne przepisy.

Art. 11. W miejscowościach, gdzie niema sądów dla nieletnich, sądy pokoju winny ściśle się kierować powyższemi zasadami, pilnie przestrzegając, aby sprawy nieletnich były sądzone w specjalnie ku temu wyznaczone dni i godziny i przy drzwiach zamkniętych.

Art. 12. Przy sądzeniu spraw, dotyczących nieletnich, w instancjach apelacyjnych, sądy winny w miarę możności stosować się do niniejszych przepisów.

Warszawa, dnia 26 lipca 1919 r.

P. art. 4 w związku z § 2 art. 297 rozp. Prez. Rzeczyp. z 6 lutego 1928 r.— prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93) z tem jednakże, że z chwilą wejścia w życie art. 592 — 613 rozp. Prez. Rzeczyposp. z 19 marca 1928 r. — kodeks postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 313), odpowiednie przepisy przytoczonego rozp. Min. Sprawiedliwości tracą moc obowiązującą.

Poz. 379.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 25 lipca 1919 r.

o rozszerzeniu mocy postanowienia z dnia 15 marca r. b. (Dz. Praw Nr. 26 poz. 244) w przedmiocie bezpłatnego przewozu żywności i t. d. do Lwowa na wszystkie stacje kolei państwowych okręgów Lwowskiego i Stanisławowskiego.

Wygasło z dniem 1 października 1919 r.

Poz. 380.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie wprowadzenia sądów doraźnych w okręgach sądów apelacyjnych Warszawskiego i Lubelskiego.

Wygasło z dniem 1 lutego 1920 r.

12 sierpnia Nr. 64. rok 1919.

Poz. 381.

USTAWA

z dnia 29 lipca 1919 r.

o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/1920.

Uchylona na mocy art. 13 ustawy z dn. 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919 — 1920 (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 382.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

o prawach, obowiązujących w okręgu sądowym białostockim w zakresie sądownictwa.

Art. 1. Przepisy, dotyczące zarządu i wymiaru sprawiedliwości, w szczególności przepisy, dotyczące urządzenia sądownictwa, obrony sądowej, dyzlokacji sądów, wynagrodzenia urzędników wymiaru sprawiedliwości, przepisy ustawy o notarjacie, przepisy przechodnie do Ustawy Postępowania Cywilnego, przepisy dotyczące prawa i postępowania karnego,

tudzież kosztów sądowych i egzekucyjnych, obecnie obowiązujące w okręgu sądu apelacyjnego Warszawskiego, rozciąga się niniejszem na okrąg sądowy białostocki, o ile w następnych artykułach nie zrobiono pod tym względem wyjątku.

Art. 2. W okręgu białostockim zachowuje moc obowiązującą dotychczasowe prawo cywilne, handlowe, materjalne i formalne oraz wekslowe.

Art. 3. Na okrąg sądowy białostocki rozciąga się moc ustawy hipotecznej 1818 r. i prawa o przywilejach i hipotekach 1825 r., oraz wszelkich uzupełniających te ustawy przepisów. Będą one tam miały zastosowanie odpowiednie do właściwości miejscowego prawodawstwa.

Przy pierwiastkowej regulacji hipotecznej nieruchomości, gdy udowodnione zostało, że rejestr wieczysty lub inne ważne dokumenty, mogące służyć za podstawę do stwierdzenia tytułu do nieruchomości lub innego prawa rzeczowego, uległy zniszczeniu, zwierzchność hipoteczna może z urzędu, zarządzić wszelkie właściwe środki celem umożliwienia stronie stwierdzenia jej praw, w szczególności w braku innych dowodów władna jest na żądanie strony zarządzić w tym celu badanie świadków, które prowadzone będzie trybem, w Ustawie Postępowania Cywilnego wskazanym.

Minister Sprawiedliwości mocen jest przedłużać terminy do regulacji hipotecznej, przewidziane w art. 23 prawa o przywilejach i hipotekach 1825 r.

Art. 4. W okręgu białostockim będzie miał odpowiednie zastosowanie: a) dekret o rejestrze handlowym z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 164).

Punkty b) i c) pominięte, ponieważ omawiane w nich rozporządzenia utraciły moc obowiązującą.

Art. 5. Jeżeli w przepisach ustawowych kwoty pieniężne, określające karę lub grzywnę, oznaczone są w walucie rublowej, natenczas należy je przeliczać według stosunku 1 rb. = *2 mk.*

Dalsza treść pominięta, ponieważ ustraciła moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 441).

Art. 6 uchylony na mocy art. 6 punkt 5 ustawy z dn. 16 lipca 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa, przepisach postępowania cywilnego i w przepisach o kosztach sądowych, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 637).

Art. 7. Znosi się istniejące w okręgu sądowym białostockim opieki stanowe, jako to opieki szlacheckie, sądy sieroce i t. p. Obowiązki urzędów opiekuńczych w tym okręgu sprawują sądy pokoju. Sprawy, dotyczące opieki i przekraczające na mocy rosyjskiego prawa cywilnego właściwość niższych urzędów opiekuńczych (art. 277, 374, 376, 377, 378, 381 i in. części pierwszej tomu dziesiątego Zbioru Praw Cesarstwa Rosyjskiego), należeć będą do właściwości sądu okręgowego.

Art. 8. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 9. Art. 13 ogólnej ustawy włościańskiej (oddzielny dodatek do tomu IX Zbioru Praw Cesarstwa Rosyjskiego) oraz przepisy o nabywaniu, zastawie i dzierżawie własności nieruchomej w dziewięciu guberniach zachodnich (załącznik do artykułu 698 uwaga 2 części pierwszej tomu X Zbioru Praw) nie mają zastosowania do okręgu białostockiego.

Art. 10. W razie braków i wątpliwości, wynikających przy stosowaniu niniejszej ustawy, stosować należy w drodze analogji przepisy, obowiązujące w okręgu sądu apelacyjnego Warszawskiego.

Art. 11. Przepisy wykonawcze w rozwinięciu niniejszej ustawy w miarę potrzeby wydawać będzie Minister Sprawiedliwości.

Art. 12. Ustawa niniejsza otrzymuje moc obowiązującą od 1 sierpnia 1919 roku.

Poz. 383.

U S T A W A

z dn. 2 sierpnia 1919 r.

o zabezpieczeniu sprzętu i zasiewów rolnych.

Wygasła z dniem 12 listopada 1919 r.

Poz. 384.

U S T A W A

z dn. 2 sierpnia 1919 r.

o upoważnieniu Rządu do wydania rozporządzenia, normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskiej.

Art. 1. Upoważnia się Rząd, aby do czasu uchwalenia przez Sejm ustawy regulującej obrót ziemią w myśl uchwalonych dnia 10 lipca 1919 r. zasad reformy rolnej, wydał rozporządzenia z mocą ustawy, normujące przenoszenie własności nieruchomości ziemskiej.

Art. 2. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Poz. 385.

U S T A W A

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej.

Art. 1. Ziemie b. dzielnicy pruskiej, które z mocy postanowień Traktatu Wersalskiego z dnia 28 czerwca 1919 r. stały się nierozerwalną częścią

składową Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają całkowicie władzy organów centralnych Rzeczypospolitej t. j. *Sejmu, Naczelnika Państwa* i Ministrów.

Art. 2. Dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, obowiązujące na tych ziemiach w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, pozostają nadal w mocy, o ile nie ulegną zmianie na podstawie niniejszej lub późniejszych ustaw sejmowych.

Art. 3. Znosi się wszelkie ustawy i rozporządzenia wyjątkowe, wydane na niekorzyść jakiejkolwiek narodowości lub wyznania.

Art. 4, 5, 6 i 7 uchylone na mocy art. 3 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 8. Znosi się stanowisko Naczelnego Prezesa prowincji oraz regencji obwodowej. W to miejsce tworzy się urzędy wojewódzkie z wojewodami na czele.

Wojewodom służą atrybucje naczelnych prezesów i prezesów regencji, a urzędom wojewódzkim atrybucje regencji obwodowych.

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Art. 9. Zostają utworzone 2 województwa: jedno Poznańskie dla *obszaru Wielkiego Księstwa Poznańskiego i części powiatów Namysłowskiego i Sycowskiego*, przyznanych Polsce, — drugie Pomorskie dla pozostałych części b. dzielnicy pruskiej, obecnie już do Państwa Polskiego przyłączonych.

Siedziby władzy wojewódzkiej oznaczy Rada Ministrów na wniosek Ministra b. dzielnicy pruskiej.

Art. 10 utracił moc obowiązującą (p. art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Art. 11, 12, 13 i 14 uchylone na mocy art. 3 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 15 utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 16 utracił moc obowiązującą (p. art. 74 ustawy z dn. 17 marca 1921 r. — Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 267).

Art. 17. Atrybucje sądu Rzeszy Niemieckiej w Lipsku, jako instancji kasacyjnej, rewizyjnej i zażaleniowej przechodzą na Sąd Najwyższy w Warszawie.

Atrybucje Najwyższego Sądu Administracyjnego w Berline przechodzą aż do czasu utworzenia Trybunału Administracyjnego na sąd nadziemiański.

(P. ustawę z dn. 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym — Dz. U. R. P. Nr. 68/1926 roku poz. 400).

Art. 18. Kompetencje pruskiej Rady Ministrów oraz niemieckiej Rady Związkowej za wyjątkiem jej kompetencji ustawodawczej przechodzą w zakresie terytorjum objętego przez Państwo Polskie na Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

Również służy Radzie Ministrów prawo zatwierdzania rozporządzeń i zarządzeń wojewody w tych wszystkich wypadkach, w których podług dotychczasowych ustaw rozporządzenia i zarządzenia naczelnego prezesa lub prezesa regencji wymagały zatwierdzenia królewskiego względnie ministerjalnego.

Art. 19 i 20 uchylone na mocy art. 3 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 21. Wykonanie ustawy niniejszej należy do Prezydenta Ministrów i właściwych Ministrów.

Art. 22. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Poz. 386.

USTAWA

z dn. 1 sierpnia 1919 r.

o odpowiedzialności osób wojskowych za przestępstwa z chęci zysku.

Uchylona na mocy § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 marca 1923 r. w przedmiocie zatwierdzenia uchwały Rady Ministrów z dn. 21 lutego 1923 r. o uchyleniu mocy obowiązującej ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. o odpowiedzialności osób wojskowych za przestępstwa z chęci zysku oraz ustaw uzupełniających z dn. 17 grudnia 1920 r. i z dn. 11 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 157).

14 sierpnia **Nr. 65.** rok 1919.

Poz. 387.

USTAWA

z dnia 28 lipca 1919 r.

w przedmiocie zmiany art. 9 ustawy z dn. 8 marca 1919 r. (Nr. 23 Dz. Praw z dn. 11 marca 1919 r. poz. 235) o wydzierżawieniu niezagospodarowanych użytków rolnych.

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dn. 18 marca 1920 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 165).

Poz. 388.

USTAWA

z dnia 29 lipca 1919 r.

w przedmiocie umów przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich.

Uchylona na mocy art. 7 punkt 2 ustawy z dn. 2 lipca 1924 r. w przedmiocie umów sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości na terenie b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 669).

Poz. 389.

USTAWA

z dnia 29 lipca 1919 r.

o tymczasowem sądownictwie wojskowem.

Art. 1. Aż do czasu zaprowadzenia jednolitego ustawodawstwa sądowo-wojskowego stosowane będą narazie w zakresie sądownictwa wojskowego przepisy wojskowe *kodeksu niemieckiego z r. 1872* i wojskowej ustawy postępowania karnego austrjackiego z r. 1912.

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 2 utracił moc obowiązującą (p. art. 7 i nast. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 3. Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, postawiony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, wyda rozporządzenia wprowadzające w życie postanowienia art. 1 i 2 niniejszej ustawy, a zarazem władna będzie poczynić w ustawach, wymienionych w powyższych artykułach, zmiany i uzupełnienia zarówno w zakresie organizacji sądownictwa wojskowego, jak i w prawie karnem materjalnem i procesowem: *w szczególności określić należy, które z ustaw wymienionych w art. 2 obowiązywać będą tymczasowo w polu i na morzu, tudzież jakie ustawy stosowane być winny względem ludności poddanej sądownictwu wojskowemu na obszarach, na które moc obowiązująca ustaw w art. 2 wymienionych się nie rozciąga, względnie przewidzieć sposób określenia tychże ustaw.*

P. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dn. 5 lipca 1912 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 368) i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).
Nadto patrz uwagę do art. 2.

Art. 4 utr. moc obow. (p. art. 185 rozp. Rady Ministrów z 10 maja 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 368 — i art. 53 rozp. Rady Ministrów z dn. 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 369).

Art. 5 zmieniony art. 1 ust. z dn. 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 39) wygasł przez upływ zawartego w nim terminu.

Art. 6 utr. moc obow. z chwilą wejścia w życie rozporządzeń, wymienionych w uwadze do art. 4.

Art. 7 utr. moc obow. w związku z wygaśnięciem art. 6.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Wykonanie jej należy do Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Sprawiedliwości.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 13 kwietnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 223), ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. na b. dzielnicę pruską (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511).

Poz. 390.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylona na mocy § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

Poz. 391.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych.

Art. 1. Naczelną władzą kierowniczą, nadzorczą i w ostatniej instancji orzekającą na całym obszarze państwa jest Ministerstwo Skarbu. Ustrój Ministerstwa Skarbu określają osobne przepisy.

Art. 2. Zarząd skarbowy w poszczególnych częściach obszaru państwowego sprawują:
A. izby skarbowe;
B. urzędy skarbowe, a mianowicie: a) podatków i opłat skarbowych, b) akcyz i monopolów państwowych, tudzież c) kasy skarbowe;
C. odrębne urzędy celne, których organizację określają osobne przepisy.

Art. 3. Izby skarbowe podlegają bezpośrednio Ministerstwu Skarbu i są władzami przełożonemi nad urzędami skarbowemi (art. 2 lit. B). Tworzy je Minister Skarbu na obszary obejmujące pewną liczbę powiatów administracyjnych i stanowiące okręgi skarbowe. Minister Skarbu oznacza również siedziby izb skarbowych.

Art. 4. Urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych, tudzież kasy skarbowe (art. 2 lit. B) tworzy się w każdym powiecie administracyjnym, inne zaś urzędy (akcyz, monopolów, urzędy celne) w miarę potrzeby.

Minister Skarbu może jednak tworzyć urzędy powyższe na obszar dwu lub więcej powiatów administracyjnych, jak również w obrębie jednego powiatu administracyjnego i w większych miastach utworzyć dwa lub więcej tych urzędów, a także łączyć je w jeden urząd pod kierownictwem osobnego naczelnika urzędu.

Siedzibą urzędu skarbowego (art. 2 lit. B) jest siedziba administracyjnego urzędu powiatowego, zaś w wypadkach, przewidzianych w ustępie 2-im, siedzibę urzędu wyznacza Minister Skarbu.

Art. 5. Na czele izby skarbowej stoi *dyrektor*, na czele urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych — naczelnik skarbowy, na czele

urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych — naczelnik akcyzowy, a na czele kasy skarbowej — skarbnik.

P. załącznik Nr. 6 do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 roku o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

Art. 6 utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych oraz załącznik Nr. 6 do tego rozporządzenia — Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 631).

Art. 7 utracił moc obowiązującą (p. art. 17, 52 — 65 i 113 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 8. Izby skarbowe mają następujący zakres działania:

1. Wykonują nadzór nad czynnościami podległych im urzędów skarbowych, a w szczególności czuwają nad tem, aby podatki i opłaty tudzież przychody z akcyz i monopolów państwowych były prawidłowo i we właściwym czasie wymierzane, płacone i ściągane.
2. Spełniają czynności połączone z wykonaniem budżetu państwowego, poruczone im przez właściwe przepisy i rozporządzenia Ministerstwa Skarbu.
3. Wykonują nadzór nad czynnościami podległych im kas skarbowych tak bezpośrednio, jako też za pośrednictwem skarbowych urzędów podatkowych i opłat skarbowych lub też urzędów akcyz i monopolów państwowych.
4. Orzekają: a) w pierwszej instancji — w sprawach, niezastrzeżonych Ministerstwu Skarbu, ani nie należących do zakresu działania urzędów skarbowych (art. 2 lit. B); b) w drugiej i ostatniej instancji — w sprawach, należących do zakresu działania podległych im urzędów skarbowych, a mianowicie przy udziale komisji podatkowych apelacyjnych, względnie rekursowych w wypadkach ustawami podatkowemi przewidzianych.

Art. 9. Do urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych należy:

a) wymiar podatków bezpośrednich i opłat skarbowych przy współudziale komisji podatkowych tam, gdzie odnośne ustawy podatkowe to przewidują, kontrola i przymusowe ściąganie podatków i opłat skarbowych, jako też wszelkie związane z tem czynności;
b) bezpośredni nadzór nad podatkami i opłatami, obliczanemi i uiszczanemi przez osoby opodatkowane, inne osoby lub urzędy do tego powołane, jako też nadzór nad zachowaniem przez nie przepisów ustawowych;
c) czuwanie nad przestrzeganiem ustaw podatkowych i stemplowych i wymierzanie kary za ich przekroczenia, na podstawie obowiązujących w tej mierze przepisów, o ile karanie nie należy do władz sądowych.

Art. 10. Do urzędu akcyz i monopolów państwowych należy:

a) bezpośredni nadzór nad produkcją, transportem, handlem i składami przedmiotów, podlegających opłatom akcyzowym lub stanowiących monopol państwowy;

b) nadzór nad prawidłowem obliczaniem i uiszczaniem należnych Skarbowi Państwa przychodów z akcyz i monopolów państwowych;
c) czuwanie nad przestrzeganiem ustaw akcyzowych i monopolowych i pociąganie winnych do odpowiedzialności.

Art. 11. Kasy skarbowe pobierają i przechowują pieniądze i inne wartości na rachunek Skarbu Państwa, dokonują wypłat na podstawie właściwych poleceń i prowadzą rachunkowość wpływów i wydatków funduszów państwowych. Kasom skarbowym mogą być powierzane niektóre czynności bankowe z ramienia Banku Polskiego.

Art. 12. Czynności izb i urzędów skarbowych (art. 2 lit. B) określi szczegółowo rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu.

Organizacje kasowości i rachunkowości ustala Minister Skarbu po porozumieniu się z Najwyższą Izbą Kontroli Państwa i ewentualnie z dyrektorem naczelnym Banku Polskiego.

Art. 13. Ze względów organizacyjnych może Minister Skarbu tymczasowo w drodze rozporządzenia ograniczyć lub zmienić tok instancji, dopuszczalny według istniejących przepisów prawnych, również co do spraw już zawisłych, oraz zmienić kompetencję władz i urzędów do rozstrzygania spraw.

Art. 14. Termin wprowadzenia w życie niniejszej ustawy w poszczególnych częściach Państwa oznaczy Minister Skarbu.

Art. 15. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Poz. 392.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

o przyznaniu dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jak też dla wdów i sierot po nich oraz księży emerytów nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 56 ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Poz. 393.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

o uzupełniających wyborach do Sejmu Ustawodawczego z dalszych części b. zaboru pruskiego.

Uchylona na mocy art. 116 punkt 9 ustawy z dn. 28 lipca 1922 r. — ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

Poz. 394.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1919 roku

o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Art. 1. Zatargi zbiorowe pomiędzy robotnikami rolnymi a pracodawcą lub pracodawcami, niezałatwione przez strony, mogą być załatwione przez nie przy pomocy: 1) Inspektorów Pracy *w rolnictwie*, 2) przez Komisję Polubowną oraz 3) Komisję Rozjemczą.

Art. 2. Na żądanie jednej ze stron lub z własnej inicjatywy, inspektor Pracy *w rolnictwie* wzywa do siebie obie strony osobiście lub ich delegatów, celem wzajemnego porozumienia się stron i zawarcia ugody lub dla utworzenia Komisji Polubownej.

Art. 3. Przy zawieraniu ugody, ustalającej warunki pracy i wynagrodzenia za pracę, dla całego powiatu za przedstawicielstwo stron uznaje się miejscowe organizacje zawodowe pracodawców, oraz związki zawodowe pracowników rolnych, o ile te organizacje i związki istnieją na terenie powiatu i są zarejstrowane zgodnie z przepisami prawa. Związki i organizacje zawodowe wysyłają do Komisji Polubownej upełnomocnionych delegatów w liczbie od 3 — 7. Osoby te winny mieć ukończone lat 21. W Komisji Polubownej przewodniczy z urzędu Inspektor Pracy. Jeżeli związki zawodowe pracowników lub organizacje zawodowe pracodawców uchylą się od udziału w Komisji Polubownej — ma zastosowanie art. 5 niniejszej ustawy. Dla prawomocności wyroków Komisji Polubownych oraz Rozjemczych koniecznem jest wezwanie do udziału w takowych delegatów wszystkich związków zawodowych, zalegalizowanych i działających na terenie danego powiatu.

Art. 4. Orzeczenie i postanowienia Komisji Polubownej winny być wyłuszczone na piśmie i opatrzone podpisami wszystkich członków Komisji.

Art. 5. W powiatach, gdzie niema organizacji zawodowych pracodawców, albo związków zawodowych robotników rolnych, odpowiadających wymaganiom art. 3, lub gdzie powyższe związki, wzgl. organizacje uchylą się od udziału w Komisji Polubownej, strona niereprezentowana przez związek, lub organizację zawodową, winna wybrać od 3 — 7 delegatów, jeżeli liczba zainteresowanych w sporze pracodawców lub pracowników przewyższa liczbę 10. O ile strony nie dokonały same uprzednio wyboru, S t a r o s t a na wezwanie Inspektora Pracy zwołuje dla dokonania wyborów oddzielne zebranie dla każdej strony z zachowaniem przepisów art. 12.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 11 marca 1921 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 147).

Art. 6. P r a c o d a w c a l u b p r a c o w n i k, u c h y l a j ą c y s i ę o d u d z i a ł u w w y b o r a c h, u l e g n i e z a p i e r w s z y m r a z e m k a r z e g r z y w n y w w y s o k o ś c i: p r a c o d a w c a *od 1.000 do 20.000 mk.*, p r a c o w n i k *od 50 do 500 mk.* W r a z i e d a l s z e g o u c h y l a n i a s i ę o d u d z i a ł u w w y b o r a c h k a r a m o ż e b y ć w y m i e r z o n a w p o d w ó j n e j w y s o k o ś c i.

P. uwagę do art. 5.

Art. 7. S t r o n y, w z g l ę d n i e i c h d e l e g a c i (art. 3), w i n n i n i e s t a w i e n i a s i ę b e z u z a s a d n i o n y c h p o w o d ó w n a w e z w a n i e I n s p e k t o r a P r a c y *w rolnictwie*, l u b u c h y l e n i a s i ę o d u d z i a ł u w n a r a d a c h, z w o ł y w a n y c h p r z e z t e g o ż I n s p e k t o r a, u l e g n ą z a p i e r w s z y m r a z e m k a r z e g r z y w n y w w y s o k o ś c i: d e l e g a c i p r a c o d a w c ó w *od 5.000 do 100.000 mk.*, d e l e g a c i z a ś p r a c o w n i k ó w *od 250 do 2.500 mk.* W r a z i e d a l s z e g o u c h y l a n i a s i ę o d o b o w i ą z k ó w, p r z e w i d z i a n y c h w t y m a r t y k u l e, m o ż e b y ć w y m i e r z o n a k a r a w w y s o k o ś c i p o d w ó j n e j.

P. uwagę do art. 5.

Art. 8. Jeżeli nie dojdzie do zawarcia umowy w drodze wskazanej w art. 2 i 3, Inspektor Pracy, w razie zgłoszenia przez którąkolwiek ze stron żądania rozważenia sprawy przez Komisję Rozjemczą, proponuje drugiej stronie oddanie sporu do rozstrzygnięcia powyższej Komisji. Jeżeli obie strony wyraziły zgodę na poddanie się orzeczeniu Komisji Rozjemczej, Inspektor Pracy zwołuje posiedzenie Komisji, wyznaczając miejsce i termin zebrania.

Art. 9. Orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej do ustalenia warunków pracy i płacy dla całego danego powiatu, obowiązuje wszystkich pracodawców i pracowników rolnych w tym powiecie.

Art. 10. Komisja Rozjemcza składa się:
1) 3 — 5 przedstawicieli pracodawców;
2) 3 — 5 pracowników rolnych;
3) z przewodniczącego, powołanego za zgodą obu stron.

W razie niedojścia do zgody co do osoby przewodniczącego, przewodniczy wyznaczony przez Ministerstwo Pracy inspektor lub specjalny delegat tegoż Ministerstwa. W razie powołania przewodniczącego drogą wyboru, Inspektor Pracy *w rolnictwie* uczestniczy na posiedzeniu Komisji Rozjemcze z głosem doradczym.

Art. 11. Wymienione w punkcie 1 i 2 art. 10 osoby są delegowane każdorazowo przez związki i organizacje, odpowiadające art. 3 i winny czynić zadość warunkom, wymienionym w tymże art. 3. Jeżeli na terenie powiatu działa więcej niż 1 związek lub organizacja zawodowa i jeżeli zrzeszenia te nie dojdą do porozumienia co do wyboru członków komisji, lub uchylą się co do ich wyborów — ma zastosowanie art. 12 ustawy niniejszej.

Art. 12. W powiatach, gdzie niema związków, odpowiadających wymaganiom art. 3, S t a r o s t a na wezwanie Inspektora Pracy *w rolnictwie* zarządza oddzielne wybory przedstawicieli pracowników i pracodawców.

Pracodawcy i pracownicy każdej gminy wybierają po jednym delegacie na 1 rok. Wybrani w ten sposób delegaci wyłaniają na wezwanie Inspektora Pracy *w rolnictwie* 3 — 5 członków do Komisji Rozjemczej oraz takąż liczbę zastępców, zaś do Komisji Polubownej 3 — 7 delegatów.

P. uwagę do art. 5.

Art. 13. Prawo wyborcze czynne mają wszyscy pracownicy płci obojga, utrzymujący się z pracy najemnej w rolnictwie, leśnictwie, ogrodownictwie lub dziedzinach ściśle związanych z rolnictwem, o ile ukończyli lat 16; prawo bierne posiadają osoby, mające ukończonych lat 21. Ze strony pracodawców prawo czynne przysługuje osobom, zatrudniającym robotników, wymienionych w zdaniu I-szem art. niniejszego. Członkami Komisji Rozjemczej i Polubownej nie mogą być osoby, które na skutek zasądzenia karno-sądowego nie mogłyby wogóle sprawować urzędu sędziowskiego.

Art. 14. Komisje rozjemcze są powoływane w wypadkach, przewidzianych w art. 8 i 19 i urzędują do czasu rozstrzygnięcia przedłożonych im spraw. Osoby, obrane lub delegowane do komisji rozjemczej, uchylające się bez dostatecznych powodów od pełnienia swych obowiązków, ulegną za pierwszym razem karze grzywny w wysokości: pracodawcy *od 5.000 do 100.000 mk.*, pracownicy *od 250 do 2.500 mk.* W razie dalszego uchylania się od obowiązków, wymienionych w tym artykule, kara może być wymierzona w wysokości podwójnej.

P. uwagę do art. 5.

Art. 14-a. Kary, przewidziane w art. 6, 7 i 14 ustawy wymierza w drodze administracyjnej Starosta. Inspektorzy Pracy obowiązani są niezwłocznie zawiadamiać kompetentne władze administracyjne o przekroczeniach art. 6, 7 i 14 ustawy.

P. uwagę do art. 5.

Art. 15. Członkowie Komisji Rozjemczej otrzymują diety i zwrot kosztów w wysokości, oznaczonej w przepisach wykonawczych Ministerstwa Pracy. Skarb Państwa pokrywa wszelkie koszta, związane z czynnościami Komisji Rozjemczych.

Art. 16. Postępowanie Komisji Rozjemczej podlega przepisom następującym: 1) dla prawomocności zebrań Komisji jest konieczna obecność przewodniczącego oraz równej liczby przedstawicieli każdej ze stron, co najmniej po 3-ch z każdej strony; 2) postępowanie sprawdzania dowodów (badanie świadków, wyjaśnienia biegłych i rzeczoznawców i t. d.) odbywa się publicznie po zawezwaniu i w obecności stron, o ile się stawiły na żądanie Komisji Rozjemczej, świadek może być zbadany pod przysięgą przez właściwy sąd; 3) orzeczenia Komisji zapadają większością głosów po publicznych ustnych rozprawach stron; 4) strony mogą bronić swych interesów bezpośrednio, przez swych delegatów (art. 2 i 3) lub pełnomocników; 5) przewodniczący Komisji Rozjemczej ma na posiedzeniach Komisji prawa przewodniczącego na posiedzeniach sądowych; 6) narady członków Komisji są tajne; 7) protokóły, orzeczenia i postanowienia Komisji winny być wyłuszczone na piśmie i opatrzone podpisami członków Komisji. Stronom przysługuje prawo otrzymania odpisu orzeczeń i postanowień Komisji Rozjemczej oraz wyciągu z protokółu posiedzeń za opłatą ustaloną przez przepisy wykonawcze; 8) postępowanie jest bezpłatne; 9) pełnomocnictwa i dokumenty, składane Komisji Rozjemczej, są wolne od opłat stemplowych.

Art. 17. Ugody zawarte w Komisji Polubownej (art. 3) i orzeczenia Komisji Rozjemczej (art. 9) obowiązują na okres czasu przewidziany w ugodzie lub orzeczeniu. Okres ten nie może być dłuższy niż rok przy uwzględnieniu zwyczajowych terminów umowy pracy.

Art. 18. Ugody i orzeczenia Komisji Rozjemczej, regulujące warunki płacy i pracy (art. 3 i 9), stanowią podstawę dla zawarcia indywidualnych umów pracy w powiecie. Pozostanie pracownika w majątku oznacza zawarcie indywidualnej umowy pracy na warunkach ugody lub orzeczenia. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne niż ugody lub orzeczenia Komisji Rozjemczej, przewidziane w art. 3 i 9, są nieważne. Nieważne umowy ulegają z mocy ustawy zastąpieniu przez odnośne ugody lub orzeczenia.

Art. 18 a wprowadzony ustawą z dn. 11 marca 1921 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 147) utracił moc obowiązującą (p. ustawa z dn. 18 lipca 1924 r. w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania Nadzwyczajnych Komisyj Rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 686).

Art. 19. Na żądanie jednej ze stron Inspektor przekazuje do rozpatrzenia Komisji Rozjemczej zatargi, wynikłe między stronami na tle niedotrzymania ugody (art. 3) lub niewykonania orzeczenia Komisji Rozjemczej (art. 18). Zgoda drugiej strony na poddanie zatargu rozważeniu Komisji nie jest w tym wypadku wymagana. Niestawienie się którejkolwiek ze stron bez dostatecznych powodów nie wstrzymuje biegu sprawy. Spory powyższe nie podlegają rozpatrzeniu sądowemu.

W razie rozszerzenia właściwości sądów pracy na sprawy dotyczące gospodarstw rolnych i leśnych art. powyższy traci moc obow. (p. art. 40 rozp. Prez. Rzecz. z 22 marca 1928 r. o sądach pracy — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 350).

Art. 20. Powstałe na podstawie ugody lub orzeczenia Komisji Rozjemczej umowy pracy (art. 18) podlegają ogólnym przepisom prawa cywilnego i o umowie pracy w szczególności. Niewykonanie obowiązków pociąga za sobą konsekwencje przewidziane w prawie cywilnem, w szczególności zaś w razie uznania umowy przez Komisję Rozjemczą za rozwiązaną z winy pracowników, po uwzględnieniu przepisów (art. 21) niniejszej ustawy, utratę praw wynikających z umowy np. utratę prawa do korzystania z mieszkania, pastwiska i innych świadczeń, przewidzianych w umowie

(przytem pracownikowi muszą być zwrócone jego nakłady na uprawę oddanych mu w posiadanie gruntów); w razie rozwiązania umowy pracy z winy pracodawcy obowiązek zapłacenia pracownikowi należnego mu wynagrodzenia za cały czas, brakujący do upływu terminu umowy, przyczem do wynagrodzenia jest wliczona wartość świadczeń w naturze (mieszkania, ordynarja, korzystanie z pastwiska i t. d.).

Art. 21. Orzeczenia wydane przez Komisję Rozjemczą (art. 19) oraz układy pojednawcze wobec niej zawarte posiadają moc egzekucyjną. W razie potrzeby wykonania postanowienia Komisji Rozjemczej strona zainteresowana przedstawia poświadczony przez Inspektora pracy odpis układu pojednawczego lub orzeczenia Komisji Rozjemczej (art. 19) do sądu, który byłby właściwy dla rozważenia danego sporu, celem uzyskania nakazu wykonawczego. Orzeczenia Komisji Rozjemczej wymienione powyżej mogą być przez sąd uchylone w razie 1) jawnego pogwałcenia prawa lub niewłaściwej wykładni jego, 2) w razie pogwałcenia formalności postępowania, o tyle istotnych, że wskutek niezachowania ich niepodobna układu pojednawczego lub przeczenia uznać za prawomocne, 3) w razie przekroczenia przez Komisję Rozjemczą zakresu nadanej jej kompetencji; decyzja sądu nastąpić musi w ciągu dni 14 od daty zgłoszenia.

Art. 22. Przepisy wykonawcze w rozwinięciu ustawy niniejszej wydaje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 23. Ustawa niniejsza obowiązuje od daty ogłoszenia w Dzienniku Praw, jednocześnie zaś przestaje obowiązywać ustawa z dnia 28 marca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 29) o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Przepisy przejściowe utraciły moc obowiązującą.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 4 września 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 691),—z dn. 19 października 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 871), — z dn. 30 kwietnia 1926 r. na Spisz i Orawę (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 287).

Poz. 395.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 2 sierpnia 1919 r.

o organizacji władz administracyjnych II instancji.

Art. 1. Do czasu wejścia w życie ustawy o ustroju administracyjnym Rzeczypospolitej Polskiej tworzy się na razie następujące województwa, jako władze administracyjne II instancji, a mianowicie: Warszawskie, Łódzkie, Kieleckie, Lubelskie i Białostockie; stolica Rzeczypospolitej Warszawa stanowi odrębną jednostkę administracyjną.

Podział terytorjalny na poszczególne okręgi II instancji uwidoczniony jest w załączniku 1.

Utworzenie nowych województw lub podział ustalonych tą ustawą województw na województwa mniejsze nastąpić może w drodze ustawy.

Art. 2, 3, 4 i 5 utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Art. 6 uchylony na mocy art. 2 ustawy z dn. 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 712). —

Art. 7 utracił moc obowiązującą (p. art. 118 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86).

Art. 8 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 9. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Art. 10. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłgszenia.

Załącznik.

Projekt podziału terytorjalnego na województwa.

I. Województwo Warszawskie.

1. Błonie (tymcz. siedz. star. w Grodzisku)
2. Ciechanów
3. Gostynin
4. Grójec
5. Kutno
6. Lipno
7. Łowicz
8. Maków
9. Mińsk Mazowiecki
10. Mława
11. Nieszawa (tymcz. siedz. star. w Aleksandrowie)
12. Płock
13. Płońsk
14. Przasnysz
15. Pułtusk
16. Radzymin
17. Rawa
18. Rypin
19. Sierpc
20. Skierniewice
21. Sochaczew
22. Warszawa powiat
23. Włocławek

II. Województwo Łódzkie.

1. Brzeziny
2. Kalisz
3. Koło
4. Konin
5. Łask
6. Łęczyca
7. Łódź (miasto — star. grodzkie)
8. Łódź (powiat)
9. Piotrków
10. Radomsko
11. Sieradz
12. Słupca
13. Turek
14. Wieluń

III. Województwo Kieleckie.

1. Będzin
2. Częstochowa (star. grodzkie z siedzibą w Sosnowcu)
3. Iłża (siedziba star. w Wierzbniku)
4. Jędrzejów
5. Kielce
6. Końskie
7. Kozienice
8. Miechów
9. Olkusz
10. Opatów
11. Opoczno
12. Pińczów
13. Radom
14. Sandomierz
15. Stopnica (tymcz. siedziba star. w Busku)
16. Włoszczowa
17. Zawiercie (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 727 z 1926 r.).

IV. Województwo Lubelskie.

1. Biała Podlaska
2. Biłgoraj
3. Chełm
4. Garwolin
5. Hrubieszów
6. Janów
7. Konstantynów (siedziba starostwa w Janowie podlaskim)
8. Krasnystaw
9. Lubartów
10. Lublin (i star. grodzkie)
11. Łuków
12. Puławy
13. Radzyń
14. Siedlce
15. Sokołów
16. Tomaszów
17. Węgrów
18. Włodawa
19. Zamość

V. Województwo Białostockie.

1. Augustów
2. Białystok (i star. grodzkie)
3. Bielsk
4. Grodno
5. Kolno
6. Łomża
7. Ostrołęka
8. Ostrów
9. Sokółka
10. Suwałki
11. Szczuczyn (siedziba star. w Grajewie)
12. Wołkowysk
13. Wysokie Mazowieckie

(zniesiono pow. Sejny—Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 1052 z 1924 r.).

Podział terytorjalny na województwa w zakresie pięciu województw, utworzonych art. 1 ustawy z dn. 2 sierpnia 1919 r., podano według stanu obecnie obowiązującego; nadto opuszczono cyfry określające liczbę ludności w poszczególnych powiatach i województwach, przytoczone w pierwotnem brzmieniu załącznika, a obecnie już nieaktualne.

Poz. 396.

USTAWA

z dn. 2 sierpnia 1919 r.

o powołaniu pracowników kolei, poczty, żeglugi parowej, telegrafu i telefonu do służby w armji.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawa z dn. 7 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny — Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 160, ustawa z dn. 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny — Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 36, oraz ustawa z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr .61, poz. 609).

Poz. 397.

USTAWA

z dn. 2 sierpnia 1919 r.

o stałej pensji dla weteranów powstania 1831 i 1863 r.

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dn. 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212).

Poz. 398.

USTAWA

z dnia 2 sierpnia 1919 r.

w sprawie udzielenia Ministerstwu Spraw Wojskowych kredytu w sumie 2.750.000 mk. dla wypłacenia zaległych poborów oficerom i szeregowym II korpusu.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 399.

USTAWA

z dnia 2 sierpnia 1919 r.

o ustaleniu starszeństwa i nadaniu stopni oficerskich w wojsku polskiem.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256).

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

16 sierpnia Nr. 66. rok 1919.

Poz. 400.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylona na mocy art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 3/1928 r. poz. 18).

20 sierpnia Nr. 67. rok 1919.

Poz. 401.

USTAWA

z dnia 25 lipca 1919 r.

o osobistych świadczeniach wojennych.

Art. 1. Z chwilą wybuchu wojny lub z chwilą zarządzenia bądź ogólnej, bądź częściowej mobilizacji, albo gdy tego wymaga

interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, powziętą na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, może Państwo w czasie trwania jednego z tych stanów pociągać ludność przymusowo za wynagrodzeniem do świadczeń robót i usług osobistych, bezpośrednio lub pośrednio potrzebnych dla celów zaopatrzenia armji i obrony Państwa, o ile siły i środki własne wojska wynikłym potrzebom nie są w stanie zadość uczynić.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 1 czerwca 1927 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dn. 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456).

Art. 2. Świadczeniu osobistemu podlega wszelkiego rodzaju praca ludzka, fizyczna i umysłowa.

Art. 3. Z chwilą wybuchu wojny lub ogłoszenia mobilizacji ogólnej albo częściowej obowiązek osobistych świadczeń wojennych powstaje z mocy samego prawa.

W interesie obrony Państwa Rada Ministrów może na wniosek Ministra Spraw Wojskowych wprowadzić w drodze rozporządzenia obowiązek osobistych świadczeń wojennych na całym obszarze Państwa lub w poszczególnych miejscowościach, jak tego wzgląd na bezpieczeństwo Państwa będzie wymagał.

Określenie terminu ustania obowiązku osobistych świadczeń wojennych następuje w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Na obszarze wojennym ustanie i w razie potrzeby przywrócenie obowiązku osobistych świadczeń wojennych może nastąpić również w drodze rozporządzenia Naczelnego Wodza.

P. uwagę do art. 1.

Art. 4. Do osobistych świadczeń wojennych obowiązani są wszyscy zdatni do pracy obywatele w wieku od lat 17 do 50, płci obojga, nie powołani do składu siły zbrojnej Państwa.

Art. 5. Od obowiązku osobistych świadczeń wojennych wolni są:

a) niezdolni do pracy wskutek choroby lub ułomności fizycznych, oraz kobiety ciężarne i karmiące;
b) duchowni wszystkich w Państwie uznanych wyznań, wypełniający stale swe obowiązki duchowne;
c) uczniowie, uczęszczający do publicznych szkół średnich i zawodowych w okresie funkcjonowania tych szkół;
d) posłowie sejmowi i senatorowie;

e) ci urzędnicy państwowi i samorządowi oraz te osoby, stale uczestniczące z mocy swego stanowiska lub urzędu w pracach instytucyj państwowych lub samorządowych, tudzież pracownicy kolei i użyteczności publicznej, których właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, albo gdy chodzi o obszar wojenny — z Naczelnym Wodzem, uznają za niezbędnych; wyjątki od tej zasady przewidują osobne ustawy;
f) funkcjonarjusze bezpieczeństwa publicznego;
g) cudzoziemcy: 1) zgodnie z zasadami prawa lub zwyczajów międzynarodowych albo 2) w miarę wzajemności, faktycznie istniejącej lub opartej na umowie międzynarodowej.

P. uwagę do art. 1.

Art. 6. Prócz osób, należących do kategoryj wyszczególnionych w art. 5, rozporządzenia Rady Ministrów mogą być od świadczeń osobistych zwalniane inne jeszcze kategorje ludności.

Art. 6a. Minister Spraw Wewnętrznych może na wniosek Ministra Spraw Wojskowych już w czasie pokoju nałożyć na osoby, należące do pewnych zawodów i niewyłączone w myśl przepisów niniejszej ustawy od obowiązku osobistych świadczeń wojennych, obowiązek zarejestrowania się, o ile uzna, że wiadomości powyższym wnioskiem objętych w innej drodze uzyskać nie można.

Rejestrację przeprowadzają władze administracyjne i samorządowe.

P. uwagę do art. 1.

Art. 7. Osoby, powołane do osobistych świadczeń wojennych, mają na żądanie władzy stawić się z posiadanemi w chwili powołania własnemi narzędziami pracy, należącemi do nich środkami przewozowemi, tudzież inwentarzem pociągowym, niezbędnym dla obsługi dostarczonych przez nich środków przewozowych (rzemieślnicy, kopacze, woźnice i t. p.).

Art. 8. Powołanych do osobistych świadczeń wojennych należy używać tylko do robót odpowiadających ich zwyczajnemu zatrudnieniu, względnie umysłowemu i fizycznemu uzdolnieniu.

Art. 9. Zgłoszenie zapotrzebowań osobistych świadczeń wojennych winno być skierowane do władz administracyjnych przez władze wojskowe, upoważnione do tego przez Ministra Spraw Wojskowych, a na obszarze wojennym—przez Naczelnego Wodza. W tych miejscowościach obszaru wojennego, w których władze administracyjne nie urzędują, powyższe zapo-

trzebowanie winno być skierowane do dowództw poszczególnych oddziałów wojskowych.

Powołanie ludności przeprowadzają władze administracyjne i samorządowe, a w tych miejscowościach obszaru wojennego, w których władze te nie urzędują, dowództwa poszczególnych oddziałów wojskowych.

P. uwagę do art. 1.

Art. 10. Zwolnienie od obowiązku osobistych świadczeń wojennych z przyczyn, przewidzianych w poprzednich postanowieniach tej ustawy, tudzież w wypadkach, w których powołanie spowodować może zagrożenie bytu rodziny, gospodarstwa, rękodzieła, przemysłu lub handlu, przysługuje władzom admistracyjnym w toku instancyj w porozumieniu z władzami wojskowemi, zaś na obszarze wojennym powołującym władzom wojskowym w toku instancyj. Tok instancyj władz wojskowych określi rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych.

Bezwarunkowemu zwolnieniu podlegają osoby zwolnione od służby w wojsku na skutek reklamacji urzędu lub zakładu, w którym są zatrudnione.

P. uwagę do art. 1.

Art. 11. W wezwaniu powołującem do wykonania świadczeń osobistych winien być oznaczony termin stawienia się, przypuszczalny przeciąg czasu świadczenia, rodzaj czynności i miejsce ich wykonania.

Wezwanym do wykonywania osobistych świadczeń wojennych poza miejscem stałego zamieszkania daje się termin do załatwienia spraw osobistych.

Art. 12. Wynagrodzenie za osobiste świadczenia wojenne wypłacać się ma wedle norm, ustalonych dla każdego rodzaju prac rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych, wydanem w porozumieniu z Ministrami Skarbu, *Ochrony* Pracy i Opieki Społecznej.

Jeżeli osoby, powołane do osobistych swiadczeń wojennych, napotykają na trudności w uzyskaniu pożywienia dla siebie lub paszy dla inwentarza pociągowego, dostarczonego do obsługiwania środków przewozowych, natenczas władze wojskowe obowiązane będą dać im utrzymanie w naturze narówni z osobami wojskowemi lub paszę—narówni z inwentarzem pociągowym wojskowym, a w takim razie z wynagrodzenia potrąca się koszta utrzymania według norm, ustalonych w rozporządzeniu wykonawczem. Również zwraca się powołanym do osobistych świadczeń wojennych koszta przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca przeznaczenia i zpowrotem w wysokości, ustalonej odnośnemi rozporządzeniami wykonawczemi.

P. uwagę do art. 1.

Art. 13. Za używanie przez pociągniętych do osobistych świadczeń wojennych własnych narzędzi, środków przewozowych oraz inwentarza

pociągowego, wypłaca się wynagrodzenie dodatkowe; za zużycie zaś, zniszczenie, uszkodzenie lub utratę wyżej wymienionych przedmiotów nie z ich winy — odpowiednie odszkodowanie.

Wysokość dodatkowego wynagrodzenia i odszkodowania, jako też sposób ich ustalenia określi rozporządzenie wykonawcze.

P. uwagę do art. 1.

Art. 14. Powołany do osobistych świadczeń wojennych korzysta w razie choroby z bezpłatnego leczenia na równi z osobami wojskowemi w czynnej służbie i przez czas pobytu w szpitalu pobiera połowę należnego mu wynagrodzenia.

Art. 15. Jeżeli powołany do osobistych świadczeń wojennych podczas pełnienia tychże poniósł bez własnej winy szkodę na zdrowiu, albo uległ kalectwu, które go uczyniło niezdatnym do pracy, albo też utracił życie, — należy się jemu, względnie pozostałej rodzinie takie samo zaopatrzenie, w takiej samej wysokości i z tych samych źródeł, jak powołanym do czynnej służby wojskowej, względnie ich rodzinom.

Art. 16. Rodziny osób, powołanych do osobistych świadczeń wojennych, pobierają zasiłki wedle tych samych norm i zasad, jak rodziny powołanych do czynnej służby wojskowej, o ile świadczenia te trwają dłużej niż 2 tygodnie.

Art. 17. Osoby, powołane do osobistych świadczeń wojennych, są obowiązane w czasie swego zatrudnienia do bezwzględnego ulegania co do wykonania tych prac rozkazom zwierzchności wojskowej. W razie naruszenia tego obowiązku podlegają wojskowej władzy dyscyplinarnej.

Art. 18. Osobom, które wskutek decyzji władzy administracyjnej I instancji (art. 7 ust. 2, art. 9 i art. 10, 12 i 13) czują się pokrzywdzone, przysługuje prawo wniesienia za pośrednictwem tych władz zażalenia do właściwej władzy administracyjnej II instancji w ciągu dni 14 od dnia następnego po dniu zaistnienia pokrzywdzenia względnie doręczenia orzeczenia. Od orzeczeń zaś, wydawanych w I instancji przez władze wojskowe, przysługuje prawo wnoszenia zażaleń za ich pośrednictwem do właściwych władz wojskowych II instancji w terminie wyżej wskazanym. Wniesienie zażalenia nie ma skutku odraczającego.

Rozstrzygnięcie władzy administracyjnej względnie wojskowej II instancji winno nastąpić najdalej do 4 tygodni od dnia, w którym zażalenie do tej władzy wpłynęło. Rozstrzygnięcie to jest ostateczne.

P. uwagę do art. 1.

Art. 18-a. Przepis art. 18 nie ma zastosowania do roszczeń z tytułu niedostatecznej wysokości kwoty wynagrodzenia lub odszkodowania, przyzna-

nego na podstawie niniejszej ustawy przez władze administracyjne względnie wojskowe I instancji. Roszczenia te mogą być dochodzone w drodze sądowej w ciągu miesiąca od dnia doręczenia orzeczenia władzy administracyjnej względnie wojskowej I instancji.

Prawo to nie przysługuje osobie, która przyjęła wynagrodzenie lub odszkodowanie, ustalone przez władzę administracyjną względnie wojskową zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy, bez zastrzeżenia dochodzenia reszty pretensji.

P. uwagę do art. 1.

Art. 19. Wszelkie pisma i dokumenty w przedmiocie osobistych świadczeń wojennych wolne są od opłaty skarbowej.

Art. 20. Osoby, winne uchylenia się od osobistych świadczeń wojennych lub od wykonania zarządzeń, wydanych w trybie art. 6-a niniejszej ustawy, ulegną, o ile czyn nie stanowi przestępstwa, zagrożonego surowszą karą, karze aresztu do 6-ciu tygodni lub grzywny do 3.000 złotych albo obu tym karom łącznie.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, jednak nie ponad 6 tygodni.

P. uwagę do art. 1.

Art. 20a. W brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 1 czerwca 1927 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dn. 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456), utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr 38 poz. 365), z dn. 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 54 — i z dn. 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

Art. 21. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Skarbu, Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, Ministrem Sprawiedliwości oraz innymi zainteresowanymi ministrami.

P. uwagę do art. 1.

Art. 22. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tą chwilą tracą moc prawną wszystkie inne ustawy i przepisy w przedmiocie osobistych świadczeń wojennych.

W szczególności z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc prawną art. 17 Tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z 29 października 1918 r. (poz. 28 Dz. Praw) zawierająca przepisy o służbie pomocniczej.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 kwietnia 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 270), — z dn. 19 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890) ustawą z dn. 6 maja 1924 r. na województwo śląskie (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460)

Poz. 402.

USTAWA

z dnia 25 lipca 1919 roku

w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie.

Art. 1. W myśl art. 2 punktu 1 zasadniczej ustawy sanitarnej, sprawy zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie, należą do kompetencji Ministerstwa *Zdrowia Publicznego.*

W sprawach tych wszelkie inne ministerstwa winny porozumiewać się z Ministerstwem *Zdrowia Publicznego*, wypełniać wydane zgodnie z niniejszą ustawą zarządzenia oraz ułatwiać mu kontrolę nad wykonaniem tych zarządzeń.

Związki komunalne i gminy obowiązane są współdziałać z władzami Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*, działając pod ich kontrolą samodzielnie w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 2. O każdym przypadku zachorowania lub śmierci na wyliczone w art. 3 choroby, jak również o każdym przypadku, wzbudzającym podejrzenie co do którejkolwiek z nich, należy niezwłocznie zawiadomić właściwe władze komunalne, w pierwszym rzędzie ich urzędy sanitarne.

Jeżeli na miejscu urzędów sanitarnych niema, zawiadomienie skierowane być winno do zarządu komunalnego bezpośrednio, względnie za pośrednictwem odpowiednich jego funkcjonarjuszów. Jeżeli chory uzyska od miejscowych władz sanitarnych pozwolenie na zmianę mieszkania lub miejsca pobytu, należy w terminie 24 godzin zawiadomić właściwe władze sanitarne o miejscu nowego pobytu.

Art. 3. Obowiązkowi zgłaszania, zgodnie z art. 2, podlegają następujące choroby:

a) ostre choroby zakaźne, a mianowicie:
 1. dżuma (pestis),
 2. ospa naturalne (variola, variolois),
 3. cholera azjatycka (cholera asiatica),
 4. dur brzuszny i rzekomy (typhus adbominalis et paratyphus),
 5. dur plamisty (typhus exanthematicus),
 6. dur powrotny (typhus recurrens),
 7. czerwonka (desenteria),
 8. płonica (scarlatina),
 9. błonica (diphteria),
 10. nagminne zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych (meningitis cerebro - spinalis epidemica),
 11. odra (morbilli),
 12. róża (erysipelas),
 13. krztusiec, czyli koklusz (pertussis),
 14. zimnica (malaria),
 15. zakażenie połogowe (sepsis puerperalis);

b) przewlekłe choroby zakaźne, a mianowicie:
 1. trąd (lepra),

2. gruźlica w przypadkach niebezpiecznych dla otoczenia, a zresztą w myśl oddzielnej ustawy (tuberculosis),
3. jaglica, czyli egipskie zapalenie oczu (trachoma) w myśl oddzielnej ustawy;

Do pkt. b) 3. patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o zwalczaniu jaglicy (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 333).

c) ostre i przewlekłe choroby odzwierzęce, a mianowicie:
1. wąglik (anthrax),
2. nosacizna (malleus),
3. włośnica (trichinosis),
4. wodowstręt (rabies), w tem ukąszenia przez zwierzęta chore na wodowstręt czyli wściekliznę lub podejrzane o tę chorobę;

d) występujące masowo zatrucia: jadami mięsnemi i rybiemi (botulismuss), chemikaljami i t. p.

Art. 4. Jeżeli inne choroby, nie wymienione w artykule 3, występują w kraju w takich rozmiarach lub przy takich objawach, że szerzenie się ich może być uznane za niebezpieczne, Minister *Zdrowia Publicznego* władny jest rozciągnąć na nie obowiązek zgłoszenia na oznaczony przeciąg czasu, nie przekraczający 6 miesięcy. Prawo to służy również lekarzom powiatowym w porozumieniu z właściwą władzą administracyjną na terenie powiatu lub jego części i na czas, nie przekraczający miesiąca, po którego upływie takie zarządzenie traci moc obowiązującą, o ile go nie zatrwierdzi Minister *Zdrowia Publicznego.*

Art. 5. Obowiązek zgłoszenia obciąża:
1. lekarza, wezwanego dla porady,
2. kierowników zakładów leczniczych i położniczych,
3. dyzenfektorów i dozorców sanitarnych,
4. każdą osobę, zajmującą się dozorem lub pielęgnowaniem chorych (akuszerkę, felczera, pielęgniarzy),
5. głowę rodziny lub osobę, na której pieczy znajduje się chory,
6. gospodarza mieszkania lub zastępującą tegoż osobę właściciela, administratora lub rządcę majątku lub domu,
7. przełożonych wszelkich zakładów naukowych, wychowawczych i dobroczynnych,
8. kierowników wszelkich zakładów przemysłowych i handlowych, fabryk, warsztatów, statków parowych, tratew i t. p. jak również hotelów, pokojów umeblowanych, zajazdów i gospód, kierowników robót gromadnych (rolnych, leśnych, ziemnych i t. p.),
9. urzędników i funkcjonarjuszy urzędów bezpieczeństwa publicznego,
10. osoby kompetentne z urzędu, wykonujące sekcję lub oględziny zwłok,
11. lekarzy weterynarji, o ile podczas wykonywania swego zawodu powezmą świadomość o zarażeniu się ludzi wąglikiem lub nosacizną, albo o przypadku wodowstrętu,
12. wreszcie każdego, kto miał bezpośrednią styczność z chorym i wiedział, iż rozmyślnie władz sanitarnych o danym wypadku choroby nie zawiadomiono.

Obowiązek zgłoszenia obciąża osoby, wyszczególnione w wyliczeniu powyższem, w kolejnym porządku wyliczenia; na osobach, wymienionych w punktach od 4 — 12, ciąży obowiązek zgłoszenia jedynie w braku osób, wymienionych w punktach 1, 2 i 3.

Art. 6. Zgłoszenia należy uskuteczniać na piśmie lub, w razie niemożności piśmiennego zgłoszenia, — ustnie; zgłoszenia w drodze pocztowej w przepisanej formie i telegraficznej wolne są od opłat.

Art. 7. Lekarze komunalni lub w wyjątkowych wypadkach z ich upoważnienia i w ich zastępstwie sanitarjusze, jako funkcjonarjusze miejscowych urzędów sanitarnych, w razie powzięcia uzasadnionego podejrzenia co do wypadku chorób, przewidzanych w art. 3 w pp. od 1 — 12 włącznie działu a), w p. 1 działu b), w pp. 1, 2 i 4 działu c), mają prawo dokonywania oględzin podejrzanych o zakażenie osobników w mieszkaniach oraz samych mieszkań, gdzie ci ukrywali się lub ukrywają.

Art. 8. Komunalne władze sanitarne po otrzymaniu zgłoszenia winny niezwłocznie zarządzić dochodzenie celem ustalenia rozpoznania choroby i jej pochodzenia; równocześnie te same władze sanitarne, a w razie ich braku na miejscu zarządy komunalne, podają natychmiast otrzymane zgłoszenia do wiadomości właściwego lekarza powiatowego.

Prowadzący dochodzenie miejscowy lekarz komunalny ma prawo wstępu do chorego, ewentualnie oględzin zwłok oraz obowiązek przedsięwzięcia wszelkich badań, potrzebnych do ustalenia rozpoznania choroby i źródeł jej pochodzenia; lekarz ordynujący może być obecny przy badaniu osoby, którą leczył, jak również i przy sekcji zwłok.

Art. 9. Ogólny nadzór nad dochodzeniem ma lekarz powiatowy.

Gdzie niema miejscowego lekarza komunalnego, lekarz powiatowy lub jego zastępca, wyznaczony w tym celu bądź doraźnie, bądź w charakterze lekarza epidemicznego, dokonywa całego dochodzenia.

W razach nagłych, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, o ile niema lekarza powiatowego lub odpowiedniego zastępcy, każdy lekarz na podstawie dodatniego wyniku dochodzenia, względnie uzasadnionego podejrzenia co do istnienia choroby zakaźnej, przewidzianej w art. 3 w pp. od 1 — 12 włącznie w dziale a), w p. 1 działu b), w pp. 1, 2 i 4 działu c), wyda na miejscu najkonieczniejsze zarządzenia, zapobiegające szerzeniu się choroby, a o treści tych zarządzeń powiadomi niezwłocznie na piśmie miejscowe zarządy komunalne i lekarza powiatowego.

Art. 10. Po ustaleniu rozpoznania choroby zakaźnej, względnie wobec uzasadnionego podejrzenia o jej istnieniu, władze komunalne winny bezzwłocznie zarządzić środki zapobiegawcze, wskazane przez lekarza, prowadzącego dochodzenie i pod jego kontrolą; w razie niespełnienia powyższych wskazówek w oznaczonym przez lekarza terminie, lekarz powiatowy lub jego zastępca mają prawo wykonać niezbędne zarządzenia w porozumieniu z odpowiedniemi władzami administracyjnemi.

Art. 11. W razie ustalenia w obrębie miasta lub gminy jednej z chorób, wyszczególnionych w art. 3 w pp. od 1 — 12 włącznie w dziale a), w p.

1 działu b), wreszcie w pp. 1, 2 i 4 dz. c), władze administracyjne na żądanie władz sanitarnych mają prawo:

1. wzbraniać wstępu do wszelkich pomieszczeń, uznanych za zakażone, do czasu ich odkażenia, oraz w sposób widoczny odpowiednio je oznaczyć;
2. obostrzyć przepisy o meldowaniu mieszkańców oraz zarządzić odosobnienie chorego lub podejrzanego o chorobę, wreszcie osób, które były w styczności z nim, jako roznosicieli zarazków, na miejscu ich pobytu lub w zakładach do tego przeznaczonych, przez czasowe usunięcie mieszkańców z ich mieszkań; przewożenie chorych lub podejrzanych o choroby zakaźne, wskazane w art. 3 w pp. od 1 — 12 włącznie dz. a), w p. 1 dz. b) i w pp. 2, 3 i 4 dz. c), ma być uskuteczniane zapomocą specjalnych wozów; w razie użycia wozów zwyczajnych winny być one przed oddaniem ich do użytku ogólnego poddane ścisłej dezynfekcji i dezynsekcji;
3. zastosować czasowy nadzór z częściowem lub całkowitem wykluczeniem od zajęć publicznych lub prywatnych nad nosicielami zarazków oraz innemi osobami, które były w styczności z chorymi lub przybyły z miejscowości, dotkniętych epidemją, oraz w razie niezbędnej potrzeby zarządzić przymusowe leczenie;
4. zarządzić przymusowe oczyszczanie osób, odkażenie pod dozorem organów urzędowych pomieszczeń oraz przedmiotów zakażonych lub podejrzanych o zakażenie oraz zniszczenie przedmiotów, które nie mogą być odkażane bez ich zniszczenia jak również takich, których wartość jest mniejsza od kosztów ich wyjałowienia, wreszcie przymusowe leczenie lub wytępienie zwierząt, roznoszących zarazki; tępienie zwierząt roznoszących zarazki, dopuszczalne jest również w celach zapobiegawczych;
5. w wyjątkowych wypadkach, gdy grozi niezwykłe niebezpieczeństwo, zarządzić czasowe ograniczenie komunikacji miejscowej oraz czasowe wzbronienie handlu obnośnego i zarobków wędrownych;
6. zarządzić w miejscowościach zarażonych lub znajdujących się w warunkach, sprzyjających zarażeniu, zamknięcie zakładów handlowych, przemysłowych i pracowni, których prowadzenie pociąga za sobą szczególne niebezpieczeństwo roznoszenia tych chorób wśród osób, zatrudnionych w przemyśle i wśród publiczności;
7. zarządzić czasowe ograniczenie obrotu i używalności przedmiotów, mogących być rozsadnikami zarazków, a w tej liczbie i artykułów spożywczych, w szczególności wody, pochodzącej z określonego miejsca, lub zgoła zabronić ich używania. Zakazu takiego nie można jednak stosować do używania wody w celu wytwarzania siły poruszającej w urządzeniach komunikacyjnych i przemysłowych, o ile woda ta nie będzie służyła do picia i użytku domowego. Natomiast zakaz zastosowany być może do używania wody w celu wyrobu i rozprzedaży środków żywności oraz przedmiotów zbytku;
8. ograniczyć używanie publicznych zakładów kąpielowych, pralni i ustępów publicznych lub zupełnie zabronić ich używania, zarządzając jednocześnie inne odpowiednie środki konieczne dla zastąpienia tych urządzeń w celu zapobieżenia szerzeniu się chorób zakaźnych;
9. zabronić czasowo odbywania targów, jarmarków, odpustów, pielgrzymek, widowisk publicznych i wszelkich innych zgromadzeń publicznych oraz wzbronić uczęszczania do szkół.

Art. 12. W celu skutecznego zwalczania chorób zakaźnych, podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu, Minister *Zdrowia Publicznego* ma prawo zarządzenia szczepień ochronnych; przepisy o szczepieniu ochronnem przeciwko ospie objęte są oddzielną ustawą.

Art. 13. Władze państwowe i komunalne obowiązane są udzielać wszelkiej pomocy przy wykonywaniu zarządzeń, wydanych na zasadzie niniejszej ustawy.

Art. 14. Osoby odosobnione przymusowo w myśl art. 11 otrzymują na koszt gminy całkowite utrzymanie; gminy mają prawo żądania zwrotu poniesionych wskutek tego kosztów od osób odosobnionych, względnie obowiązanych do ich utrzymania; koszta, których ściągnięcie będzie niewykonalne w ciągu roku, zwróci gminie Skarb Państwa.

Osoby niezamożne, którym zarządzenia, wydane w myśl niniejszej ustawy, przeszkodziły w zarobkowaniu, dłużej niż przez dni 3, mają prawo do otrzymania od Państwa odszkodowania.

Odszkodowanie to wynosić będzie 60% przyjętej w odnośnym okręgu płacy dziennej zwyczajnych robotników niewykwalifikowanych, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia; wysokość płacy dziennej oznaczona będzie według ustawy o ubezpieczeniu społecznem. Do czasu wydania ustawy o ubezpieczeniu społecznem wysokość odszkodowania obliczona będzie w drodze rozporządzenia Ministra *Zdrowia Publicznego* w porozumieniu z Ministrem Pracy według przeciętnego zarobku dziennego robotnika niewykwalifikowanego w każdej poszczególnej miejscowości i będzie odpowiadać 60% tego zarobku.

Art. 15. Kto poniósł szkody i straty wskutek odkażania lub zniszczenia należących do niego przedmiotów, ma prawo do żądania odpowiedniego odszkodowania od gminy; Skarb Państwa zwraca gminie poniesione na skutek powyższego koszta w wysokości 50%; w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Ministerstwu *Zdrowia Publicznego* przysługuje prawo przyznania wyższego odszkodowania; żądanie wypłaty odszkodowania przedawnia się z upływem terminu trzymiesięcznego od daty zwrotu przedmiotów odkażonych lub zawiadomienia o ich zniszczeniu; za przedmioty, będące własnością państwa lub publicznego funduszu, zarządzanego przez państwo, nie uiszcza się odszkodowania. Wysokość odszkodowania określają rzeczoznawcy, powoływani corocznie przez zarządy komunalne.

Art. 16. Osoby, działające wbrew przepisom niniejszej ustawy, tracą tem samem prawo do odszkodowań w myśl art. 14 i 15.

Art. 17. Lekarzom i innym osobom, zatrudnionym częściowo lub stale przy zwalczaniu chorób zakaźnych, w myśl przepisów niniejszej

ustawy, należy się od państwa, w razie utraty przez nich zdolności do zarobkowania wskutek zarażenia się, a w razie ich śmierci z tej samej przyczyny ich rodzinom, stałe zaopatrzenie w postaci emerytury.

Emerytura dla lekarza, względnie zaopatrzenie dla rodziny po nim pozostałej, wymierza się w wysokości, ustanowionej dla emerytur urzędników państwowych VIII klasy płac; dla innych osób emerytury względnie zaopatrzenia dla rodziny, oznaczone będą wedle przepisów obowiązujących dla pokrewnych kategorji funkcjonarjuszów państwowych; kategorje te oznaczy Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu. Przy przyznawaniu emerytury i zaopatrzenia oraz pośmiertnego w wysokości 3-miesięcznej pensji, jaka była wzięta za podstawę dla wymiaru emerytury w myśl ustępu 2-go, przestrzegać należy ogólnych przepisów emerytalnych dla funkcjonarjuszów państwowych.

Jeżeli lekarzowi lub innej osobie, zajętej przy zwalczaniu chorób zakaźnych lub pozostałej po nich rodzinie, należy się według innych przepisów na podstawie stosunku służbowego emerytura, względnie zaopatrzenie mniejsze, aniżeli według niniejszych przepisów, wówczas uzupełnia się je do wysokości, w ust. 2 i 3 artykułu niniejszego podanej.

Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania, jeżeli osoby, zatrudnione przy zwalczaniu chorób zakaźnych, nabyły według innych przepisów z tytułu swego stosunku służbowego prawo do emerytury względnie zaopatrzenia, dorównywujących wysokości, określonej w ustępie 2 i 3 lub ją przewyższającej.

O ile przepisów emerytalnych nie da się zastosować, Minister *Zdrowia Publicznego* może w miarę uznania w podobnych przypadkach przyznawać jednorazowe odszkodowanie względnie zwrot kosztów leczenia lub wyjątkowo zaopatrzenie na określony okres czasu.

Art. 18. Odosobnienie lub czasowe wykluczenie od zajęć nie może służyć za powód do wydalenia ze służby rządowej, komunalnej, społecznej lub prywatnej.

Art. 19. Zarządy komunalne w całości ponoszą koszty:

1) utrzymania wszelkich na ich terenie urządzeń, koniecznych do walki z chorobami zakaźnemi, zakładów sanitarnych i leczniczych, o ile one powstały dla ich potrzeb miejscowych, z własnej ich inicjatywy lub na żądanie odpowiednich urzędów Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* zgodnie z art. 20 i działają pod zarządem władz gminnych;
2) leczenia w każdym wypadku, gdy chodzi o mieszkańca danej gminy, zgodnie z odpowiedniemi przepisami i ustawami ogólnopaństwowemi, mającego prawo do bezpłatnej opieki lekarskiej z jej strony; koszta nadzoru, odosobnienia i utrzymania chorych oraz nadzoru, odosobnienia i utrzymania podejrzanych o zarażenie lub nosicieli zarazków pokrywa gmina w myśl art. 14.

Art. 20. Zarządy komunalne obowiązane są na żądanie Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* zakładać wszelkie, konieczne na ich terenie do walki z chorobami zakaźnemi urządzenia, zakłady sanitarne i lecznicze, o ile one powstają dla ich potrzeb miejscowych, a nie dla celów ogólno-państwowych; w ostatnim wypadku gmina ma prawo żądać od Skarbu Państwa zwrotu poniesionych wydatków najmniej w wysokości 50%.

Zarządy gmin miejskich w miastach, liczących więcej niż 25.000 ludności, obowiązane są posiadać własne zakłady lecznicze (szpitale) dla chorych zakaźnych, domy izolacyjne i zakłady dezynfekcyjne.

Art. 21. Wszystkie inne koszta, wynikające z wykonania postanowień niniejszej ustawy, ponosi Skarb Państwa w całości.

Art. 22. Zarządy gmin mają prawo za dokonane na koszt gminy czynności, wyszczególnione w niniejszej ustawie, pobierać opłatę według taksy, zatwierdzonej przez Ministra *Zdrowia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych*.

Art. 23. O ile zarządy gminne, nie spełniające obowiązków, wynikających z niniejszej ustawy, Państwo będzie zmuszone podjąć odpowiednie zarządzenia, gminy te obowiązane będą zwrócić Skarbowi Państwa poniesione w tym celu koszty.

Art. 24. Sposoby i warunki stosowania poszczególnych zarządzeń zapobiegawczych w przypadkach różnych chorób zakaźnych oraz wszystkie inne zarządzenia co do wprowadzania w życie i stosowania niniejszej ustawy określi osobne rozporządzenie Ministra *Zdrowia Publicznego*.

Minister *Zdrowia Publicznego* ma prawo *w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych* wydawać w miarę potrzeby czasowe, dalej idące szczególne zarządzenia, w razie niezwykle groźnego lub nagminnego wybuchu chorób zakaźnych, wyszczególnionych w art. 3 w pp. od 1 — 10 włącznie w dziale a).

Sprawa zwalczania chorób zakaźnych w miejscowościach pogranicznych będzie uregulowana w związku z odpowiedniemi umowami międzynarodowemi.

Art. 25. Przekroczenia przepisów niniejszej ustawy lub rozporządzeń, na tej podstawie wydanych, o ile czyn karygodny nie podlega ukaraniu, w myśl ogólnych postanowień karnych, będą karane w drodze administracyjnej grzywnami do 1000 złp. lub aresztem do 3-ch miesięcy; kara pieniężna i kara aresztu mogą być zastosowane jednocześnie.

Art. 26. Odwołania od orzeczeń i zarządzeń, wydanych na podstawie niniejszej ustawy lub rozporządzeń wykonawczych, nie mają mocy wstrzymującej; przepis powyższy nie dotyczy orzeczeń karnych.

Art. 27. Jeżeli przechowywanie pewnych przedmiotów lub ich używanie stanowi pogwałcenie lub obejście jakiegokolwiek przepisu niniejszej ustawy lub też wydanego na jej podstawie zarządzenia, powołane do tego sanitarne władze mogą przedmioty te konfiskować; konfiskata przedmiotów, w myśl poprzedniego ustępu, nie jest zależną od wdrożenia postępowania karnego ani od orzeczenia kary.

Art. 28. Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i dekrety, które dotyczą spraw, unormowanych tą ustawą.

Art. 29. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Zdrowia Publicznego.*

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Rozciągnięta:
na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowięski województwa białostockiego — rozp. Rady Ministrów z dn. 24 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 720);
na ziemię wileńską — rozp. Rady Ministrów z dn. 1 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569).

P. nadto ust. z dn. 14 lipca 1920 r. o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, art. 2 (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 388).

Poz. 403.

USTAWA

z dnia 26 lipca 1919 r.

zmieniająca postanowienia galicyjskiej ustawy gminnej, obowiązującej na terytorjum b. Galicji.

Art. 1. § 5, § 16, § 40 d., § 95 i § 97 ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866 r. dz. u. kr. Nr. 19 (zmienionej w § 16 nowelą z 21 marca 1888 r. dz. u. kr. Nr. 40) zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

§ 5.

Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej gminy.

§ 16.

Członek gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich, w gminie do opłaty przypisanych, ma prawo być bez wyboru członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem Państwa Polskiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w §§ 3, 10 i 11 ordynacji wyborczej dla gmin.

Za osobę nieużywającą własnowolności wykonywa to prawo jej prawny zastępca lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować kto nie jest obywatelem państwa § 1, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności wykluczające lub wyłączające w §§ 3, 10 i 11 ordynacji wyborczej dla gmin wskazane.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

§ 40.

d) uchwalanie w sprawach, odnoszących się do umów gminy z innemi gminami co do stosunków, wskazanych w §§ 2, 3, 4, 95, 96, 97 tej ustawy.

§ 95.

Gminom, należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno jest łączyć się z innemi gminami, dla wspólnego zawiadywania wszystkiemi, albo tylko niektóremi sprawami tak własnego (§ 27), jako też poruczonego (§ 28) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

§ 97.

Jeżeli gminy łączą się z innemi gminami dla wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, wolno jest interesowanym stronom ustanowić organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami, i oznaczyć zakres działania tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenie.

Przepisy tej ustawy, odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Art. 2. Ustawa ta obowiązuje z dniem 1 sierpnia 1919 r.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Poz. 404.

USTAWA

z dnia 26 lipca 1919 r.

o połączeniu obszarów dworskich z gminami, obowiązująca na terytorjum b. Galicji.

Art. 1. Wszystkie obszary dworskie, ze związku gminnego wyłączone, zostają z mocy niniejszej ustawy do związku gminy wcielone.

Art. 2. Posiadacze wcielonych do związku gminy obszarów dworskich nabywają prawa i obowiązki członków gminy.

Art. 3. Wcielone do związku gminy obszary dworskie nie nabywają jednak prawa użytkowania z dobra gminnego, a wobec tego nie będą one pociągane do pokrywania wydatków, połączonych z utrzymaniem, ulepszeniem lub rozszerzeniem dobra gminnego.

Art. 6. Wygasł z końcem r. 1919.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1919 roku. Z tym też dniem przestają obowiązywać ustawy z dnia 12 sierpnia 1866 r. dz. u. kr. Nr. 20, z dnia 21 marca 1888 r. dz. u. kr. Nr. 41, art. IV ustawy z 3 lipca 1896 r. dz. u. kr. Nr. 51, oraz postanowienia odnoszące się do obszarów dworskich, zawarte w zmieniającej statut krajowy ustawie z 14 lutego 1914 r. dz. u. kr. Nr. 20.

Art. 6. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Poz. 405.

USTAWA

z dnia 26 lipca 1919 r.

zmieniająca postanowienia § 8a i § 16 galicyjskiej ustawy o konkurencji kościelnej z 15 sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 28 w brzmieniu noweli z dnia 16 kwietnia 1896 dz. u. kr. Nr. 25, obowiązująca na terytorjum b. Galicji.

Art. 1. Postanowienia § 8a i § 16 ustawy z 15 sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 28 (w brzmieniu noweli z dnia 16 kwietnia 1896 dz. u. kr. Nr. 25) o pokrywaniu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafjach wyznania katolickiego, tudzież dostarczania przyrządów i sprzętów kościelnych, przestają w dotychczasowem brzmieniu obowiązywać, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia.

§ 8a. Rozkład wydatków, przypadających na należących do parafji członków gminy, wymienionych w § 8 pod l. 1 nastąpić ma według postanowień działu V ustawy gminnej w ten sam sposób, jak rozkład innych wydatków gminnych.

Jeżeli parafja składa się z kilku gmin lub części tychże, natenczas należy, jeśli niema innej umowy, nałożyć koszta na każdą gminę w stosunku do podatków bezpośrednich, uiszczanych przez należących do dotyczącego obrządku członków gmin lub części gmin wcielonych do parafji.

Gminie wolno z funduszów własnych pokryć w całości lub w części wydatki przypadające na jej członków.

§ 16. Do pertraktacji konkurencyjnej wezwane będą wszystkie do konkurencji obowiązane strony z równoczesnem ostrzeżeniem, iż na wypadek niestawienia się uznane będą za przyzwalające na zamierzoną budowę, tudzież do dodatków na nie wypadających pociągnięte zostaną.

Patron ma prawo użycia w miejsce swoje umocowanego do tej czynności zastępcy.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma jeden głos każda w moc fundacji, umowy lub ustawy do konkurencji obowiązana strona, a mianowicie ordynarjat, paroch, patron, z każdej gminy pełnomocnik, obrany bezwzględną większością głosów przez parafjan tegoż samego obrządku, prawo wyboru w gminie mających. Każdej z tych stron należy się głos bez względu na to, czy w danym razie przyczynią się do pokrycia kosztów.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosujących.

Art. 2. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem 1 sierpnia 1919 roku.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Poz. 406.

USTAWA

z dnia 26 lipca 1919 r.

o utraconych tytułach na okaziciela.

Art. 1. Każdy, roszczący prawo do zagubionego, zniszczonego lub nieprawnie zabranego tytułu na okaziciela, może celem zachowania swych praw wnieść do sądu okręgowego podanie z żądaniem wzbronienia wszelkich wypłat z tego tytułu i dokonywania jakichkolwiek z nim tranzakcji.

Właściwość sądu określa się według siedziby zarządu głównego instytucji, która tytuł wypuściła.

Do ust. 2 p. ustawę z dn. 16 lipca 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa, przepisach postępowania cywilnego i w przepisach o kosztach sądowych, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 637), art. 1 pkt. 6.

Art. 2. Podanie zawierać winno: a) imię, nazwisko, zajęcie i zamieszkanie rzeczywiste petenta, oraz mieszkanie, obrane przez niego w miejscu siedziby właściwego sądu okręgowego; b) wyszczególnienie rodzaju wartości nominalnej, serji, numerów i ilości tytułów; c) uzasadnienie praw petenta; d) wyszczególnienie okoliczności, jakie towarzyszyły utracie tytułu.

Art. 3. Sąd okręgowy, po zawezwaniu petenta, rozpoznaje podanie na publicznem posiedzeniu w zwykłym składzie trzech sędziów lub też jednoosobowo przez sędziego, wyznaczonego w tym celu z postanowienia ogólnego zebrania wydziałów sądu.

Odpis decyzji, uwzględniającej żądanie petenta w przedmiocie wzbronienia wypłat i tranzakcji, doręcza się z urzędu instytucji, która tytuł wypuściła. Jednocześnie sąd zarządzi trzykrotne ogłoszenie decyzji, w odstępach dwumiesięcznych w gazecie rządowej, oraz przynajmniej w jednem z czasopism prywatnych, z wezwaniem wszystkich, roszczących prawa do tytułu, aby w ciągu czasu przez sąd oznaczonego, który nie może być krótszy niż dwuletni i dłuższy niż pięcioletni, licząc od daty pierwszego ogłoszenia, złożyli w sądzie tytuł lub zgłosili sprzeciwy.

Od decyzji sądu okręgowego lub sędziego, oddalającej żądanie, służy skarga incydentalna do sądu apelacyjnego.

Art. 4. Instytucja, która tytuł wypuściła, winna po otrzymaniu decyzji, wymienionej w art. 3, wstrzymywać wszelkie wypłaty zakwestjonowanego tytułu.

Art. 5. Po upływie dni ośmiu od dnia wydania numeru gazety rządowej, w którym pierwsze ogłoszenie wydrukowano, żadne tranzakcje z zakwestjonowanym tutułem dokonywane być nie mogą.

Art. 6. Jeśli zakwestjonowany tytuł będzie złożony, sąd wyznaczy osobie, która wniosła pierwotne podanie, termin do sprawdzenia tożsamości i autentyczności złożonego tytułu, oraz do przedsięwzięcia kroków sądowych w celu jego odzyskania.

Jeśli w ciągu tego terminu pierwotny petent powyższych czynności nie wykona, sąd nakaże zwrot złożonego tytułu, uchyli zakaz dokonywania wypłat i tranzakcji. W razie zaś wytoczenia powództwa rewindykacyjnego lub skierowania sprawy na drogę karną, sąd postąpi według ogólnych przepisów proceduralnych. Gdy zgłoszony będzie sprzeciw bez złożenia zakwestjonowanego tytułu, sąd odeśle strony do drogi powództwa.

Art. 7. Gdy termin w ogłoszeniu w myśl art. 3 wskazany upłynął, a utraconego tytułu nie złożono, ani też sprzeciwu nie zgłoszono, sąd na wniosek petenta unieważnia tytuł bądź wprost, bądź po uprzedniem stawieniu odpowiedniej poręki na czas przez sąd wskazany.

Jeżeli poręka w terminie przez sąd wskazanym stawiona nie będzie, sąd z urzędu oddali żądanie unieważnienia tytułu.

Decyzja w przedmiocie stawienia poręki, jak również oddalająca żądanie unieważnienia tytułu, podlega zaskarżeniu w drodze incydentalnej.

Art. 8. Odpis decyzji, unieważniającej tytuł, lub oddalającej żądanie unieważnienia tytułu, doręczony będzie z urzędu instytucji, która tytuł wypuściła, a jednocześnie sąd zarządzi z urzędu ogłoszenie decyzji w gazecie rządowej oraz w jednym z czasopism prywatnych. Doręczenie odpisu decyzji, oddalającej żądanie unieważnienia tytułu oraz ogłoszenie takiej decyzji nastąpi po upływie terminu do jej zaskarżenia.

Art. 9. Po unieważnieniu tytułu instytucja, która tytuł wypuściła, wyda na żądanie osoby, wymienionej w art. 1, i na jej koszt duplikat unieważnionego tytułu z nowym arkuszem kuponowym, względnie wypłaci kapitał, jeśli tytuł był wymagalny, oraz przypadające procenty, dywidendę i inne należności.

Art. 10. Jeśli do instytucji, która tytuł wypuściła, zgłosi się osoba trzecia z zakwestjonowanym tytułem, instytucja ta tytuł zatrzyma i niezwłocznie zawiadomi o tem sąd, który postąpi w myśl art. 6.

(Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dn. 18 października 1921 r. zmieniający ustawę z dn. 26 lipca 1919 r. o utraconych tytułach na okaziciela — Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 637).

Art. 11. Termin do wdrożenia postępowania, przewidzianego przez przepisy niniejsze, ogranicza się do lat pięciu, licząc od dnia utraty tytułu, względnie od dnia, w którym petent o utracie się dowiedział. Bieg tego terminu jest zawieszony na czas wojny oraz zamieszek wewnętrznych.

Art. 12. Jeśli ze względu na okoliczności wojenne lub inne okoliczności nadzwyczajne zachodzi obawa, że tytuły na okaziciela, znajdujące

się w bankach zamiejscowych, uledz mogły zniszczeniu albo przywłaszczeniu, sąd mocen jest zezwolić na zastosowanie środków zabezpieczających, przewidzianych w art. 1 — 5. W tym wypadku winien petent najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od dnia przywrócenia normalnych warunków, który to dzień oznaczy Minister Sprawiedliwości i poda do wiadomości publicznej, donieść sądowi, czy utrata istotnie nastąpiła i czy wniosek swój utrzymuje w mocy. W razie niewniesienia takiego podania decyzja zabezpieczająca upada. Decyzje w przedmiotach powyższych ulegają zaskarżeniu w drodze incydentalnej.

P. § 1 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dn. 30 września 1924 r. o oznaczeniu dnia przywrócenia normalnych warunków, jako początku terminu przewidzianego w art. 12 ustawy z dn. 26 lipca 1919 r. o utraconych tytułach na okaziciela (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 830).

Art. 13. Ustawa niniejsza nie dotyczy:
1) biletów *Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej;*
2) banknotów oraz podobnych tytułów na okaziciela, wypuszczonych przez Państwo, lub przez upoważnione do tego instytucje; tytuły te oznaczy Minister Skarbu rozporządzeniami, ogłaszanemi w Dzienniku Ustaw;
3) biletów loteryjnych, kolejowych, znaków opłaty i t. p.;
4) kuponów od tytułów na okaziciela, przez Państwo wypuszczonych, od listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w *Królestwie Polskiem,* od listów zastawnych Towarzystw Kredytowych Miejskich oraz od obligacji miast na obszarze b. Królestwa Polskiego.

(Przytoczony w brzmieniu art. 2 ustawy z dn. 18 października 1921 r.).

Art. 14. Uchyla się postanowienia ustaw i statutów Towarzystw Kredytowych, akcyjnych i innych, niezgodne z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 15. Koszty postępowania w sprawie ponosi strona interesowana.

(Przytoczony w brzmieniu art. 3 ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. zmieniającej przepisy tymczasowe o kosztach sądowych — Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 770).

Art. 16. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą na obszarze b. zaboru rosyjskiego z dniem ogłoszenia.

P. nadto rozp. Ministra Sprawiedliwości z dn. 25 kwietnia 1928 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu przepisów tymczasowych o kosztach sądowych (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 520).

Do art. 13 pkt. 2 patrz: rozp. Ministra Skarbu z 5 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 392).

Rozciągnięta: na ziemię wileńską rozp. Rady Ministrów z dn. 26 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 339) — na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, powiaty: grodzieński i wołkowyski oraz gminy: białowieską, masiewską i suchopolską powiatu bielskiego woj. białostockiego — rozp. Rady Ministrów z dn. 26 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, opz. 340).

Poz. 407.

USTAWA

z dnia 2 sierpnia 1919 r.

w sprawie zwalczania mszycy wełnistej (krwistej).

Uchylona na mocy art. 18 pkt. 8 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 922).

Poz. 408.

USTAWA

z dnia 28 lipca 1919 r.

o powołaniu aptekarzy do czynnej służby wojskowej.

Wygasła jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 409.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

orderu wojskowego „Virtuti Militari".

Art. 1. Przywraca się ustanowiony Władzą Królewską w r. 1792 i potwierdzony Konstytucją Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 23 listopada 1793 r. order wojskowy pod nazwą „Virtuti Militari".

Art. 2. Order „Virtuti Militari" dzieli się na pięć klas, sposobem następującym:

1) klasę I stanowi „Wielki Krzyż" orderu czyli powiększony krzyż orderowy na wstędze szerokiej, przepasanej przez prawe ramię na lewy bok. Obok wstęgi na lewej piersi nosi się gwiazdę orderową (art. 3);
2) klasę II — „Krzyż Komandorski", mniejszy od Krzyża klasy I do noszenia na wstędze na szyi;
3) klasę III — „Krzyż Kawalerski", mniejszy od Krzyża Komandorskiego, do noszenia na lewej piersi;
4) klasę IV — „Krzyż Złoty", tego samego kształtu co Krzyż Kawalerski, lecz z wązkiemi paskami czarno-emaljowanemi po brzegach, do noszenia na lewej piersi;
5) klasę V — „Krzyż Srebrny", tego samego kształtu co Złoty do noszenia w ten sam sposób.

Wzory rysunkowe oraz wymiary krzyżów, gwiazdy i wstęgi według klas podane będą w osobnym załączniku do ustawy niniejszej.

Art. 3. Order wojskowy „Virtuti Militari" wyobraża się w postaci metalowego krzyża czteroramiennego, czarno-emaljowanego, z obramieniami złotemi i z umieszczonem na ramionach krzyża napisem „Virtuti Militari". W środku krzyża w wieńcu laurowym zielonym na tarczy złotej— orzeł biały emaljowany w kształcie z r. 1792, strona odwrotna złota. W środku w wieńcu laurowym zielonym — napis „Honor i Ojczyzna" i data 1792 r.

Order nosi się na wstędze niebieskiej z czarnemi po obu stronach prążkami. W pierwszej klasie orderu obok krzyża w wypadku w art. 2 przepisanym nosi się gwiazdę orderową srebrną złożoną z ośmiu pęków promieni z krzyżem „Virtuti Militari" pośrodku, a w otoku zewnętrznym— z napisem „Honor i Ojczyzna".

Art. 4. Order wojskowy „Virtuti Militari" jest nagrodą czynów wybitnego męstwa i odwagi, dokonanych w boju i połączonych z poświęceniem się dla dobra Ojczyzny. Nadawanie orderu ma miejsce w porządku następującym:

Krzyż Wielki — otrzymuje Wódz za zwycięstwo w walnej bitwie, zakończonej zupełną porażką nieprzyjaciela lub za bohaterską obronę, która rozstrzygnęła o losach operacji strategicznej.

Krzyż Komandorski — otrzymuje dowódca za zwycięstwo taktyczne lub mężną i skuteczną obronę trudnej pozycji.

Krzyż Kawalerski — otrzymuje oficer, podoficer lub żołnierz, posiadający już Krzyż Złoty za umiejętne kierownictwo oddziałem, połączone z osobistym czynem wybitnego męstwa i z narażeniem życia.

Krzyż Złoty — otrzymuje oficer: a) za umiejętne kierownictwo oddziałem, połączone z czynem wybitnego męstwa i z narażeniem życia; b) podoficer lub żołnierz, posiadający już Krzyż Srebrny za czyn wybitnego męstwa, połączony z narażeniem życia.

Krzyż Srebrny — otrzymuje oficer, podoficer lub żołnierz za czyn wybitnego męstwa, połączony z narażeniem życia.

Szczegółowe przykłady odznaczeń bojowych w każdym rodzaju broni — kwalifikujących się do nagrodzenia poszczególnemi klasami orderu „Virtuti Militari" ustanowione będą w statucie tego orderu (art. 18).

Art. 5. Do posiadania każdego orderu „Virtuti Militari" przywiązuje się prawo na dożywotnią pensję orderową roczną w wysokości 300 zł. pol.

Art. 6. Nadanie orderu „Virtuti Militari", prócz prawa na pensję orderową (art. 5), stwarza dla odznaczonych przywileje następujące:

1) tytuł kawalera orderu „Virtuti Militari" odnośnej klasy;
2) prawo pierwszeństwa przy przyjęciu do korpusu inwalidów, przy nadziale ziemi, przy obsadzaniu posad rządowych i przy przyj

mowaniu dzieci odznaczonych na miejsca stypendjalne w zakładach wychowawczych rządowych;

3) prawo na honory ze strony wojskowych równych stopni, orderu nie posiadających.

Niezależnie od tego, podoficerom i żołnierzom, odznaczonym krzyżem Złotym, przysługuje prawo awansowania na stopień oficerski, o ile posiadają odpowiednie kwalifikacje. Awansowanym na powyższych warunkach podoficerom i żołnierzom służą wszystkie prawa oficerów służby czynnej, obowiązani są jednak złożyć w ciągu roku po ukończeniu wojny egzamin na stopień oficera rezerwy.

Art. 7. Odznak orderu „Virtuti Militari" nigdy nie zdejmuje się. Sposób noszenia odznak ustanowiony będzie w statucie.

Art. 8. Posiadacze orderu „Virtuti Militari" tworzą braterski zespół pod nazwą „Zgromadzenie Kawalerów Orderu Virtuti Militari" z Kanclerzem Orderu i Kapitułą na czele.

Art. 9. Dniem święta orderu „Virtuti Militari" ustanawia się dzień 3-go maja, jako rocznica wiekopomnej Konstytucji 1791 r., w której obronie inicjatywa do stworzenia orderu tego powstała.

Art. 10. Nadawanie orderu „Virtuti Militari" następuje za dekretami *Naczelnika Państwa:* a) klasy I, II i III na wniosek Kapituły orderu, b) klasy IV i V na wniosek dowództwa dywizji (samodzielnej jednostki taktycznej).

(przytoczony w brzmieniu art. 1 ust. z dn. 6 lipca 1920 r. w przedmiocie niektórych zmian w ustawie orderu wojskowego „Virtuti Militari" z dn. 1 sierpnia 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 383).

Art. 11. Kapituła orderu urzęduje przy Ministerstwie Spraw Wojskowych i składa się z dwunastu najstarszych kolejnością kawalerów orderu czterech klas starszych, po trzech od każdej klasy. Przewodniczącym Kapituły z tytułem Kanclerza Orderu „Virtuti Militari" jest najstarszy klasą i kolejnością kawaler tego orderu.

Kapituła z pośród kawalerów orderu obiera sekretarza orderu.

Art. 12. Obowiązkiem Kapituły jest:

1) zarząd sprawami orderu „Virtuti Militari" i zgromadzenia Kawalerów,
2) rozpatrywanie wniosków o nadawanie odznak orderowych klasy I „Krzyża Wielkiego", klasy II „Krzyża Komandorskiego" i klasy III „Krzyża Kawalerskiego",
3) ustanowienie kolejności Kawalerów orderu,
4) przygotowywanie i składanie do właściwego zatwierdzenia projektów zarządzeń i ustaw w sprawach, dotyczących orderu.

(przytoczony w brzmieniu art. 2 ust. z dn. 6 lipca 1920 r.).

Art. 13. Szczegóły organizacji Zgromadzenia i Kapituły, zasady i porządek przedkładania wniosków o nadanie orderu „Virtuti Militari", tryb dalszego postępowania w tym przedmiocie, zarówno zasady nadawania orderu w okolicznościach wyjątkowych — ustanowione być mają w statucie orderu.

Art. 14. Prawo do posiadania orderu wojskowego „Virtuti Militari" traci się na mocy wyroku sądowego, pozbawiającego praw obywatelskich oraz za czyny niehonorowe na mocy orzeczenia Kapituły, zatwierdzonego przez *Naczelnika Państwa.* Z tą chwilą ustają wszelkie uprawnienia, do posiadania orderu przywiązane.

Art. 15. Nadawanie orderu wojskowego i ozdób, do tegoż należących, przyjmuje się na rachunek Skarbu Państwa. Wszelkie podania i dokumenty w sprawach orderu „Virtuti Militari" zwolnione są od opłat skarbowych.

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, odznaczenie wszakże orderem może wyjątkowo mieć miejsce również za czyny bojowe, przed wydaniem ustawy dokonane w imię dobra i niepodległości Polski.

Art. 17. Statut pomienionego orderu, ułożony na zasadach w ustawie niniejszej wyrażonych, wymaga zatwierdzenia ustawowego.

Art. 18. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Przepisy przechodnie.

Art. 19. Nadawanie orderu „Virtuti Militari" rozpoczyna się niezwłocznie po ogłoszeniu ustawy niniejszej na zasadach następujących:

1. Kapitułę tymczasową z jedenastu członków, aż do jej ukonstytuowania sposobem w art. 11 ustawy przewidzianym, powoła Wódz Naczelny z pośród starszych, w boju zasłużonych oficerów, w stosunku procentowym do liczby oficerów poszczególnych formacji, z których utworzyła się armja polska;
2. przewodnictwo w tymczasowej Kapitule z urzędu obejmuje Wódz Naczelny, a w jego zastępstwie najstarszy stopniem członek tymczasowej Kapituły.

   Członkom Kapituły tymczasowej, z przewodniczącym w pierwszym rzędzie, przysługuje order „Virtuti Militari" klasy V, nadany przez Wodza Naczelnego;

(przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 27 listopada 1919 r. w przedmiocie zmiany punktu 2 art. 19 ust. z dn. 1 sierpnia 1919 r. o orderze wojskowym „Virtuti Militari" — Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 500).

3. w miarę mianowania kawalerów orderu wojskowego „Virtuti Militari" ustępują z kapituły członkowie tymczasowi, poczynając od

najmłodszego stopniem. Z chwilą wstąpienia do Kapituły dwunastego członka stałego przewodnictwo przechodzi do Kanclerza, przyczem Kapituła przestaje być tymczasową;

4. wnioski o nadanie orderu wojskowego „Virtuti Militari" klasy I „Krzyża Wielkiego", klasy II „Krzyża Komandorskiego" i klasy III „Krzyża Kawalerskiego" przedstawia Kapitule dowództwo samodzielnej jednostki taktycznej z podaniem motywów i świadectw.

Wnioski o nadanie orderu wojskowego „Virtuti Militari" klasy IV „Krzyża Złotego" i klasy V „Krzyża Srebrnego" przedstawia Wodzowi Naczelnemu dowództwo dywizji (samodzielnej jednostki taktycznej) z podaniem motywów i świadectw;

(przytoczony w brzmieniu art. 3 ust. z dn. 6 lipca 1920 r.).

5. wnioski w sprawie odznaczenia oficerów i żołnierzy polskich którzy walczyli o niepodległość Polski — przedłożą Kapitule następujące komisje: a) komisja legjonów polskich, b) komisja formacyj polskich frontu wschodniego, c) komisja formacyj polskich frontu zachodniego, co zaś do uczestników powstania 1863 i 1864 r. Rada wojskowa. Do tych komisyj powołani będą z pomiędzy uczestników walk po trzech generałów lub oficerów wyższych (pułkownik, podpułkownik, major) i po trzech oficerów niższych stopni (kapitan, porucznik i podporucznik).

Wprowadzona na obszar b. dzielnicy pruskiej ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511, art. 4).

Poz. 410.

USTAWA

z dn. 2 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie zmian w dekrecie Naczelnika Państwa z dnia 13 grudnia 1918 r. o urzędzie patentowym.

Uchylona na mocy art. 162 ustawy z dn. 5 lutego 1924 o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 306).

Poz. 411.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 4 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie organizacji Urzędu Stadnin Państwowych.

Uchylone rozp. Rady Ministrów z dn. 30 kwietnia 1926 r. w sprawie zniesienia Zarządu Stadnin Państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 259).

Poz. 412.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

o ulgach dla aplikantów zawodów prawniczych, którym służba wojskowa przeszkodziła w odbyciu aplikacji.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 413.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

dotyczące podwyższenia opłat za przewóz osób, psów i bagażu na kolei lokalnej Lwów (Kleparów) — Jaworów.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

25 sierpnia **Nr. 68.** rok 1919.

Poz. 414.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie sekwestru zbiorników i cystern naftowych.

Art. 1. Wszystkie znajdujące się na terenach Rzeczypospolitej zbiorniki naftowe wraz z związanemi z niemi instalacjami do rozlewu oraz cysterny wagonowe mogą być zasekwestrowane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Art. 2. O każdym wypadku sekwestru i o mianowaniu sekwestratora Minister Przemysłu i Handlu poda do publicznej wiadomości w gazecie urzędowej.

Art. 3. Ministerstwo Przemysłu i Handlu będzie płacić właścicielom zasekwestrowanych w myśl art. 1-go przedmiotów wynagrodzenie, którego wysokość określona będzie w stosunku do przepuszczonego przez nie towaru.

Art. 4. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustaje moc prawa dekretu z 7 lutego 1919 (Dz. Pr. poz. 169).

Art. 5. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. wprowadzona na obszar b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511), art. 6.

Poz. 415.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 lipca 1919 r.

o taryfach towarowych, obowiązujących na kolejach polskich w komunikacji z państwami, powstałemi na obszarze dawnych Austro-Węgier.

Pominięto (patrz poz. 413).

28 sierpnia **Nr. 69.** rok 1919.

Poz. 416.

U S T A W A

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylona na mocy art. 26 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 980).

30 sierpnia **Nr 70.** rok 1919.

Poz. 417.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 sierpnia 1919 r.

dotyczące podwyższenia opłat za przewóz osób, psów i bagażu na kolejach lokalnych Lwów — Stojanów, Lwów—Podhajce i Tarnopol — Zbaraż.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 418.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 11 sierpnia 1919 r.

w sprawie zmian miejscowej taryfy towarowej b. austrjackich kolei państwowych, jako też zniesienia różnych taryf towarowych w bezpośredniej komunikacji ze stacjami polskich kolei państwowych b. zaboru austrjackiego.

Pominięto (p. poz. 417).

Poz. 419.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 26 sierpnia 1919 r.

w sprawie podwyższenia taryf kolejowych w Małopolsce i na Śląsku.

Pominięto (p. poz. 417).

1 września **Nr. 71.** rok 1919.

Poz. 420.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie organizacji Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku.

Na zasadzie Państwowej Zasadniczej Ustawy Sanitarnej i dekretu o nadzorze nad wyrobem i sprzedażą artykułów zastępczych — surogatów produktów spożywczych i przedmiotów użytku publicznego z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 14 poz. 161) *oraz w ślad roporządzenia Ministerstwa Zdrowia Publicznego z dnia 14 marca 1919 r. (Monitor Polski z dn. 21/III 1919 r. Nr. 66) zarządzam co następuje:*

Art. 1. Na czele Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku stoją dyrektorzy *mianowani przez Ministra Zdrowia Publicznego,* którzy są odpowiedzialni za całkowitą działalność poruczonego im Zakładu oraz za prawidłowe wykonywanie nadzoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku na zewnątrz, w okręgu, należącym do kompetencji Zakładu.

Podczas nieobecności dyrektora Zakładu obowiązki dyrektora spełnia pomocnik dyrektora (wicedyrektor) i wtenczas obejmuje wszelkie prawa i obowiązki dyrektora Zakładu. W razie przeszkody u tegoż ostatniego, obowiązki kierownicze pełni najstarszy rangą, względnie wyznaczony przez *Ministra Zdrowia Publicznego* zastępca dyrektora.

Art. 2. Personel Zakładu badania żywności i przedmiotów użytku składa się z urzędników oraz *służby.*

Urzędnicy i *służba* są urzędnikami względnie *sługami rządowemi* i zaliczeni są do kategoryj płac istniejących dla urzędników względnie *sług rządowych.*

Wszelkie przepisy służbowe, odnoszące się do urzędników i *służby rządowej,* obowiązują również personel Zakładów Państwowych badania żywności i przedmiotów użytku.

Art. 3. Utr. moc obow. p. ust. z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbiie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164; rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej

z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie podziału kompetencyj Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86); rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Art. 4. Koszty podróży i diet urzędników i *służby*, wydelegowanych w celach urzędowych poza miejsce ich stałej siedziby urzędowej, ponieważ Zakład w toku badania technicznego uznał to za potrzebne, lub też na żądanie władz i organów państwowych, którym nadzór nad żywnością i przedmiotami użytku jest poruczony, ponosi Zakład z przeznaczonych na ten cel własnych kredytów.

Koszty podróży i diet, powstałe wskutek żądania innych władz państwowych, władz samorządu lub osób prywatnych, przypadają do zwrotu od żądającego, który winien złożyć Zakładowi zgóry sumę na te koszty potrzebną.

Art. 5. Personel zakładu podlega służbowo dyrektorowi względnie jego zastępcy, który wyznacza funkcje i prace poszczególnym członkom personalnym.

Personel Zakładu poświęcać musi cały swój czas pracy zakładowej w godzinach urzędowych. Praca naukowa personelu prowadzona być może po porozumieniu się z dyrektorem Zakładu.

Żaden z członków personelu nie ma prawa dokonywania jakichkolwiek badań prywatnych bezpłatnie lub za opłatą. Instrukcja służbowa dla Zakładu będzie wydana osobnem rozporządzeniem.

Art. 6. Zastąpiony został przez przepisy rachunkowo-kasowe z dn. 10 grudnia 1921 r., ogłoszone w Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 45.

Art. 7. Przy *rewizjach* i oględzinach pomieszczeń, zabieraniu prób, dokonywaniu przedwstępnych badań oraz przy wszystkich czynnościach związanych z wykonywaniem dozoru nad żywnością i przedmiotami użytku należy unikać przeszkadzania w działalności wytwórni i sklepów oraz zwracania postronnej uwagi.

Por. art. 18 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Art. 8. Zakładom Państwowym badania żywności i przedmiotów użytku wolno w takich przypadkach, gdy szkodliwość dla zdrowia jakiejś żywności lub przedmiotu użytkowego, przez Zakład zbadanego, jest wątpliwą, przesłuchiwać także biegłych z kół odnośnych gałęzi przemysłu i gospodarstwa wiejskiego, gdyby to okazywało się potrzebne do należytego wyjaśnienia rzeczy ze względu na szczególne stosunki.

Art. 9. Jeżeli wypadnie Zakładowi uczynić doniesienie do prokuratora, powinien Zakład o dokonanem doniesieniu uwiadomić tę władzę, na której żądanie przeprowadzono badanie.

Jeżeli w przypadku takim wniosek co do badania podała osoba prywatna, nie należy jej uwiadamiać o wyniku badania, jeżeli prokurator temu się sprzeciwi.

Art. 10. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na terenie b. zaboru rosyjskiego z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 28 lipca 1919 r.

Rozciągnięty rozp. Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 289, § 1 pkt. 1); rozp. tegoż Ministra z dn. 18 września 1922 r. — na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 757).

Por. art. 11 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Poz. 421.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 28 lipca 1919 r.

w przedmiocie badania żywności i przedmiotów użytku publicznego.

Utr. moc obow. (p. rozdział II rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Poz. 422.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku.

Na zasadzie Państwowej Zasadniczej Ustawy Sanitarnej i dekretu o nadzorze nad wyrobem i sprzedażą artykułów zastępczych — surogatów produktów spożywczych i przedmiotów użytku publicznego z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 14 poz. 161) *oraz w ślad rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia Publicznego z dnia 14 marca 1919 r. (Monitor Polski z dnia 21/III 1919 r. Nr. 66* i rozporządzeń Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 28 lipca 1919 r. Nr. 24888 i z dnia 28 lipca 1919 r. Nr. 24889 zarządzam co następuje:

Art. 1. Utr. moc obow. (p. § 1 rozp. Ministra Zdrowia Publicznego z 29 sierpnia 1923 r. w sprawie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku — Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 751).

Art. 2. Taksa *niniejsza* obowiązuje Państwowe Zakłady badania żywności i przedmiotów użytku przy oznaczeniu opłat za badanie.

Ust. 2 pkt a) i b) tegoż artykułu utraciły moc obowiązującą (p. art. 12 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 343).

Art. 3. Oznaczone w taksie opłaty za badania obejmują oprócz badania oraz kosztu materjałów i narzędzi, zużytych przy badaniu, również i orzeczenie Zakładu, sformułowane na podstawie wyniku badania, z uwzględnieniem obowiązującego ustawodawstwa.

Art. 4. Należność za badania chemiczne, mikroskopowe i bakterjologiczne przedmiotów, nieprzewidzianych w taksie, oraz za badania botaniczne, toksykologiczne i doświadczalne na zwierzętach, będzie w każdym poszczególnym wypadku ustanowiona przez dyrektora zakładu lub jego urzędowego zastępcę, w zależności od nakładu pracy i kosztu zużytego materjału pomocniczego.

Art. 5. W wypadkach, gdy zachodzi konieczność delegowania funkcjonarjuszów Zakładów poza obręb Zakładu, bądź w celach pobrania próby, bądź dokonania *rewizji* ekspertyzy lub potrzebnych badań doświadczalnych na miejscu oględzin, wtedy do opłat, przewidzianych w taksie, Zakłady mają prawo doliczania wszelkiej, powstałej w podobnych warunkach pracy, nadwyżki kosztów badania, oraz kosztów związanych z delegacją urzędnika z uwzględnieniem przepisów ustanowionych w tym względzie dla urzędników państwowych (art. 4 rozp. Min. Zdrowia Publicznego z dnia 28 lipca 1919 r. Nr. 24888).

Art. 6. Osoby prywatne i wszelkie instytucje, oprócz państwowych, winny opłacać zgóry całkowitą należność za badania, jakie na ich zlecenie mają być przez Zakłady wykonane, zaś w wypadkach, gdy opłaty zgóry ustalić nie można, winny wnosić na poczet należności odpowiednią sumę, według uznania dyrektorów Zakładów lub ich urzędowych zastępców *(art. 5 rozp. Min. Zdrowia Publicznego z dnia 28 lipca 1919 Nr. 24889* i art. 4 rozp. Min. Zdrowia Publicznego z dnia 28 lipca 1919 r. Nr. 24888).

Art. 7. Koszty przesyłki przedmiotów do badania nadsyłanych ponoszą całkowicie osoby lub instytucje wysyłające.

Art. 8. Przedmioty badania nadsyłane do Zakładów winny być czysto, starannie i szczelnie opakowane w celu uchronienia ich od wilgoci lub zanieczyszczenia obcemi ciałami — oraz zabezpieczenia od zmiany ich własności swoistych, jaka wskutek nedbałego opakowania mogłaby nastąpić np. w postaci schnięcia, ulatniania się składników lotnych i t. p. O sposobach pobierania prób artykułów żywności i przedmiotów użytku poucza „Instrukcja Min. Zdrowia Publicznego z dnia 9. VII. 1918 r. o braniu do badania prób produktów spożywczych i przedmiotów użytku".

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na terenie b. zaboru rosyjskiego, z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 28 lipca 1919 r.

Rozp. Ministra *Zdrowia Publicznego* z dn. 20 września 1920 r. rozciągnięto moc obow. niniejszego rozporządzenia na obszar b. zaboru austrjackiego (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 600)

ZAŁĄCZNIK.

TAKSA

za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku.

Zniesiona § 1 rozp. Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 29 sierpnia 1923 r. w sprawie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 751).

Patrz nadto: rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 27 grudnia 1925 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 173);

rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z 22 września 1926 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Sprawiedliwości w sprawie taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku — Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 607 (obowiązuje na obszarze b. zaboru pruskiego).

5 września **Nr. 72.** rok 1919.

Poz. 423.

USTAWA

z dnia 25 lipca 1919 r.

w przedmiocie dóbr donacyjnych.

Art. 1. Położone na terytorjum b. Królestwa Polskiego dobra donacyjne, nadane na prawie majoratowem podług przepisów z dnia 4/16 października 1835 r., powracają w posiadanie Państwa Polskiego, jako jego własność. Wraz z dobrami temi przechodzi na własność Państwa wszystko, co stanowi w tych dobrach nieruchomość z przeznaczenia, oraz dóbr tych przynależności i przybytki.

Art. 2. Własność Państwa stanowią również wszelkie sumy i należności, powstałe z tytułu aljenacji części b. dóbr donacyjnych, jako też odsetki od tych sum i dochody z dóbr, obliczone od dnia 5 sierpnia 1915 r.

Art. 3. Tytuły, uzasadniające posiadanie dóbr, w art. 1 wymienionych, przez donatarjuszów lub ich spadkobierców, będą na wniosek Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* przepisane w księgach hipotecznych na rzecz Państwa Polskiego, jako wyłącznego ich właściciela.

Art. 4. Donatarjusze i ich spadkobiercy żadnych pretensji do Państwa Polskiego z tytułu nadań na mocy przepisów 1835 r. rościć nie mogą.

Art. 5. W celu zabezpieczenia sum należnych od donatarjuszy Państwu, instytucjom czy też osobom prywatnym zostanie nałożony sekwestr na wszelki ich majątek ruchomy i nieruchomy na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej znajdujący się. Wartość majątku tego w szczególności zabezpieczyć ma wypłacenie:

a) kaucji, pobranych przez donatarjuszów od dzierżawców i od administratorów poręczających dóbr donacyjnych, a dotąd niezwróconych;
b) zaległych podatków skarbowych i należytości publicznych oraz długów hipotecznych;
c) sum przypadających na pokrycie pretensji dzierżawców, administratorów poręczających i innych osób do donatarjuszów z tytułu posiadania przez nich dóbr donacyjnych;
d) należności Skarbu Państwa z tytułu sprzecznych z zasadami nienaruszalności dóbr donacyjnych aljenacji.

Art. 6. Pod względem zarządu dobra donacyjne zostają zrównane ze wszelkiemi innemi majątkami państwowemi z zastrzeżeniami, postanowionemi w niniejszej ustawie.

Art. 7. Zawarte przed ustanowieniem zarządu państwowego dóbr donacyjnych umowy: ich dzierżawy, administracji poręczającej lub sprzedaży poręb leśnych, jako też i umowy co do wynagrodzenia za użytkowanie powierzchni i wnętrza dóbr donacyjnych dla celów przemysłu górniczego, — mogą być przez Zarząd dóbr państwowych rozwiązane za uprzednim na rok zgóry wymówieniem.

Art. 8. Przedterminowe rozwiązanie umów, dokonane na mocy § 7 lub też poprzednio na mocy art. 7 dekretu z dnia 4 listopada 1918 roku, nie stwarza prawa do odszkodowań na utracone korzyści.

Wszelako dzierżawcy i administratorowie poręczający byłych dóbr donacyjnych w wypadkach przedterminowego nie z ich winy rozwiązania kontraktów otrzymają odszkodowanie za poczynione w dobrach nakłady i inwestycje, o ile uznane zostaną dla dóbr za niezbędne i o ile wydatkowane w ten sposób sumy nie zostały zamortyzowane przez wynikłe stąd zwiększenie się pobranych dochodów. Za podstawę obliczenia wartości inwestycji i ulepszeń wzięta będzie cena materjałów i robocizny włożonych w czasie ich poczynienia.

Art. 9. Zarząd Dóbr Państwowych może żądać niezwłocznego rozwiązania wszelkich umów, zawartych przed objęciem przezeń dóbr donacyjnych, o ile prowadzą one do uszczuplenia całości tych dóbr lub narażają je na wyniszczenie.

Art. 10. Wszelkie umowy, zawarte dla ominięcia przepisów ustawy niniejszej albo przepisów dekretu z dnia 4 listopada 1918 roku dla uchylenia się przed ich skutkami lub dla osiągnięcia celów z niemi sprzecznych, są nieważne z mocy samego prawa.

Art. 11. Wszelkie nieuiszczone do dnia 4 listopada 1918 r. zobowiązania na rzecz donatarjusza, jako posiadacza dóbr donacyjnych, lub na rzecz osób prawa jego przedstawiających, wykonane być mają do rąk Zarządu Dóbr Państwowych, a to pod grozą nieważności uiszczenia.

W szczególności do kas Zarządu Państwowego wpłacane być winny zarówno wszelkie należności z tytułu aljenacji części tych dóbr, jako też stanowiące dochód z nich albo jednostki od kapitałów, uzyskanych za aljenowane przed wydaniem ustawy niniejszej części dóbr donacyjnych.

Art. 12. Wszelkie nabyte przed ogłoszeniem ustawy niniejszej prawa do dóbr donacyjnych wykonywane odtąd być mogą nie inaczej, jak za uprzedniem zezwoleniem Zarządu Dóbr Państwowych.

W dobrach donacyjnych, nie wziętych przed ogłoszeniem ustawy niniejszej w zarząd państwowy, dzierżawcy, którzy objęli już dobra w swe posiadanie, i wogóle osoby, które na mocy praw w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy posiadanych użytkują z dóbr donacyjnych lub jakiejkolwiek ich części — mogą w dalszym ciągu, aż do odwołania, wykonywać prawa, których faktyczne wykonywanie już się rozpoczęło: pod warunkiem atoli zgłoszenia do Zarządu Dóbr Państwowych w terminie trzymiesięcznym, uzasadniających te prawa, tytułów i dokumentów. Prolongowane w ten sposób prawa ograniczone będą tylko do czynności prostego zarządzenia majątkiem.

Osoby zaś, które w terminie powyżej oznaczonym praw swych nie zgłosiły, nie mogą się na nie powoływać w obronie przed odpowiedzialnością za czyny względem dóbr donacyjnych po ogłoszeniu niniejszych przepisów bez zezwolenia państwowego.

Art. 13. Przedmioty ruchome, należące do donatarjuszów lub innych osób tytułem własności prywatnej, o ile znajdują się na terenie dóbr donacyjnych, zabierane być mogą przez właścicieli lub zbywane jedynie tylko po stwierdzeniu przez Zarząd Dóbr Państwowych, że nie stanowią przynależności dóbr donacyjnych.

Art. 14. Kto rości jakiekolwiek pretensje do b. donatarjuszów z tytułu posiadania przez nich dóbr donacyjnych, winien przedstawić Zarządowi Dóbr Państwowych wyszczególnienie swych pretensji i uzasadniające je tytuły i dokumenty w terminie rocznym od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej.

Pretensje, w terminie tym nie zgłoszone, ulegają przedawnieniu.

Przedawnienie to biegnie przeciwko małoletnim i bezwłasnowolnym z zastrzeżeniem dla nich regresu przeciwko opiekunom.

Art. 15. Dobra donacyjne, dotychczas w zarząd państwowy nie objęte, winny być przez osoby, pod których zarządem w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy pozostają, przekazane w całości Zarządowi Dóbr Państwowych w terminach, ustalonych przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*.

Art. 16. Osoby i instytucje, pod których zarządem w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy pozostają, nieobjęte jeszcze w zarząd państwowy dobra donacyjne, obowiązane są w terminie 3-miesięcznym od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej pod rygorem odpowiedzialnoci sądowej przedstawić Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* dokładne sprawozda-

nie o stanie pozostających pod ich zarządem dóbr, tudzież rachunki z przekazanych sum i poczynionych wydatków podług ustanowionego wzoru. W zasługujących na uwzględnienie wypadkach termin ten może być przez Zarząd Dóbr Państwowych przedłużony.

Art. 17. Z dniem ogłoszenia ustawy niniejszej dekret z dnia 4 listopada 1918 roku w przedmiocie dóbr donacyjnych traci moc obowiązującą.

Art. 18. Przepisy wykonawcze do ustawy wyda oraz tryb obliczania i wypłaty odszkodowań, wymienionych w art. 8 ustawy niniejszej, ustali Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

(Ustawa z dnia 26 października 1920 r. w sprawie zmiany art. 18 ustawy z dnia 25 lipca 1919 roku w przedmiocie dóbr donacyjnych. — Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 682).

P. nadto: art. 2 pkt. a) ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 424.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie utworzenia państwowego funduszu mieszkaniowego.

Uchylona na mocy art. 28 ust. z 29 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 346).

Poz. 425.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 26 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu wyjaśnienia i zdecydowania, które z wywłaszczeń, dokonanych przez b. władze okupacyjne na użytek dróg komunikacyjnych, mają być utrzymane w mocy.

Termin ten, przedłużony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 62) wygasł ostatecznie z dniem 8 sierpnia 1921 r. (p. rozp. Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 45), jednakże rozporządzeniem Rady Ministrów z 19 września 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 613) rozciągnięto rozporządzenie podane pod poz. 425, z wymienionemi wyżej zmianami, na województwa wschodnie.

Poz. 426.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 28 sierpnia 1919 r.

o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych i instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utr. moc obow. (p. art. 64 — 84 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej— Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Poz. 427.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dn. 28 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie uposażenia pisarzy gminnych i ich pomocników na obszarze byłego zaboru rosyjskiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1073, i rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne — Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 522).

5 września Nr. 73. rok 1919.

Poz. 428.

ROZPORZĄDZENIE TYMCZASOWE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 września 1919 roku,

normujące przenoszenie własności nieruchomości ziemskich.

Na mocy ustawy z dnia 2-go sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 64 poz. 384) zarządza się co następuje:

Art. 1. Umowy o przeniesieniu prawa własności nieruchomości ziemskich wymagają dla swej ważności poprzedniego zezwolenia władzy państwowej.

Art. 2. Nie wymagają zezwolenia, przewidzianego w art. 1, wypadki:

a) gdy chodzi o nieruchomość włościańską (rustykalną),
b) gdy chodzi o działy spadkowe, spowodowane wypadkiem śmierci, zaszłym przed 1-szym stycznia 1919 r.,
c) gdy przeniesienie prawa własności następuje w drodze sprzedaży przymusowej,
d) gdy nieruchomość przechodzi na rzecz instytucji państwowych lub komunalnych i
e) gdy podziału dokonywują instytucje państwowe lub przez Państwo upoważnione.

Do pkt. e) — p. ust. z dn. 18 października 1921 r. w przedmiocie adnotacji hipotecznej zamiaru pozbycia nieruchomości drogą parcelacji (Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 636).

Art. 3. Władze państwowe zezwolenia odmówią, gdyby przeniesienie prawa własności nieruchomości lub jej części umożliwiało lub ograniczało zastosowanie zasad reformy rolnej, *uchwalonych przez Sejm Ustawodawczy w dniu 10 lipca 1919 r.*

Art. 4. Osoby, które pragną uzyskać zezwolenie, wymienione w art. 1, winny wraz z podaniem złożyć właściwemu urzędowi w 2 egzemplarzach istotne warunki przygotowanej umowy o zmianie tytułu własności lub projekt podziału nieruchomości ziemskiej wraz z innemi dowodami, popierającemi żądanie. O złożeniu podania urząd wydaje poświadczenie.

Art. 5. O odmowie na przelew prawa własności na jedną osobę lub na więcej osób niepodzielnie urząd zawiadamia właściwy wydział hipoteczny, względnie sąd, najpóźniej w terminie miesięcznym, zaś przy przelewie prawa własności podzielnie na dwie lub więcej osób najpóźniej w terminie dwu-miesięcznym od dnia wniesienia do urzędu podania. Odpis tego zawiadomienia należy jednocześnie wysłać pod adresem petenta, wskazanym w podaniu.

Jeżeli w ciągu powyższych terminów właściwy wydział hipoteczny, względnie sąd, nie otrzyma odmownej decyzji, strony mogą zawrzeć umowę na warunkach, przedłożonych urzędowi. W b. zaborze austrjackim decyzja urzędu, doręczona sądowi, ma być odnotowana w księdze hipotecznej.

Art. 6. Jeżeli w projekcie podziału nieruchomości wskazani są imiennie nabywcy z wyłuszczeniem obszaru i ceny kupna poszczególnych działek, zezwolenie na podział zastępuje w stosunku do tych działek zezwolenie na odstąpienie wskazanym nabywcom tytułu własności.

Art. 7. Decyzja, zezwalająca na zmianę tytułu własności, ważną jest w ciągu sześciu miesięcy od daty orzeczenia zezwalającego. Jeżeli umowa w tym czasie nie została zawartą, potrzeba dla jej późniejszego zawarcia ponownego zezwolenia albo orzeczenia o przedłużeniu mocy wydanego zezwolenia na przeciąg dalszych sześciu miesięcy, w sposób przewidziany w art. 5.

Art. 8. Zmiany tytułu własności, za wyłączeniem wypadków przewidzianych w art. 2, dokonane z pominięciem lub niezgodnie z decyzją właściwej władzy (art. 9) są nieważne. O nieważności orzekają właściwe sądy na skutek powództwa właściwych urzędów ziemskich. Prawa osób trzecich, nabyte w dobrej wierze, będą zachowane.

Art. 9. Udzielenie zezwoleń oraz inne czynności władzy państwowej, przewidziane w niniejszych przepisach, należą do okręgowych urzędów ziemskich, *które w postępowaniu swem stosować się będą do „Przepisów Tymczasowych o Urzędach Ziemskich" z dnia 11 października 1918 r. (Dz. Praw Nr. 11 poz. 22). Na podstawie tychże przepisów* strony będą mogły zaskarżać decyzje urzędów ziemskich, powzięte na mocy niniejszego rozporządzenia.

Art. 10. *Gdzie nie zostały wprowadzone urzędy ziemskie, uprawnienia nadane im przez niniejsze rozporządzenie będą aż do chwili ich utworzenia wykonywane w pierwszej instancji w b. zaborze austrjackim przez Krajowe Komisje obrotu ziemią, utworzone na podstawie rozporządzenia z dnia 9 sierpnia 1915 r. (Dz. Praw P. Austr. Nr. 234) przyczem kompetencja tych Komisji odpowiednio się rozszerza, zaś w b. zaborze pruskim przez Urząd Osadniczy, a w drugiej instancji w obu zaborach przez Główną Komisję Ziemską w Warszawie.*

Art. 11. Wydanie przepisów wykonawczych do niniejszego rozporządzenia poleca się Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 12. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą na terytorjum całej Rzeczypospolitej z dniem 14 września 1919 r.

Rozciągnięte rozp. Rady Ministrów z dn. 23 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 178) na ziemie przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze;

rozp. Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 153)— na Ziemię Wileńską.

Patrz nadto: art. 30 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372);

ust. z dn. 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

9 września **Nr. 74.** rok 1919.

Poz. 429.

STATUT URZĘDÓW MIAR.

Na zasadzie art. 18-ego dekretu o miarach (Dz. Praw z r. 1919 Nr. 15 poz. 211) wydaję następujący Statut Urzędów Miar.

I. Główny Urząd Miar.

Art. 1. Personel Głównego Urzędu Miar składa się z dyrektora, urzędników etatowych technicznych i biurowych, mechaników i rzemieślników oraz służby niższej *(oficjalistów).*

W Głównym Urzędzie Miar współpracować mogą urzędnicy nieetatowi jako urzędnicy kontraktowi. Urzędnicy ci nie mogą pełnić funkcji, związanych z punktem A 1 art. 5-ego niniejszego statutu.

Ustęp końcowy art. 1 utr. moc obow. (p. art. 11 i 17 ust. o państw. służbie cywilnej i rozp. Rady Min. z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

Art. 2. Zachowało moc obow. jedynie zdanie ostatnie:

Urzędnicy kontraktowi i *oficjaliści* są przyjmowani i zwalniani przez dyrektora Głównego Urzędu Miar.

Pozatem patrz: art. 17 i rozdział IV ust. o państw. służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 21, poz. 164) i uwagi do art. 1.

Art. 3. Kierownictwo ogółem czynności Głównego Urzędu Miar oraz zarząd jego laboratorjami, biurami, warsztatem, kasą, bibljoteką

i zbiorami należą do dyrektora Głównego Urzędu Miar. Do niego również należy wydawanie odpowiednich regulaminów i rozporządzeń we wszelkich sprawach administracyjnych Urzędu.

Dyrektor ma prawo mianować oraz odwoływać odpowiedzialnych zastępców z pośród wyższych urzędników legalizacji narzędzi mierniczych do wykonywania poszczególnych funkcji, każdorazowo zawiadamiając swą władzę przełożoną.

Art. 4. Dyrektor Głównego Urzędu Miar podlega bezpośrednio Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 5. Do kompetencji Głównego Urzędu Miar należy:

A. 1) Przechowywanie wzorców państwowych miar podstawowych i ich głównych kopji.

2) Przygotowywanie wzorców normalnych dla okręgowych urzędów miar i ich porównywanie perjodyczne oraz sprawdzanie przyrządów dla tych urzędów, określanie kategorji pracy sprawdzania, przekazywanej różnym urzędom miar; legalizowanie narzędzi mierniczych, których sprawdzanie zarezerwowane będzie dla Głównego Urzędu Miar; nadzór nad techniczną stroną działalności urzędów miar wszelkich stopni; wykonywanie studjów, badań i doświadczeń, dotyczących warunków dopuszczalności nowych narzędzi mierniczych do obrotu, podlegającego legalizacji i zmian, pożądanych w narzędziach dotychczas stosowanych.

3) Sprawdzanie i uwierzytelnianie narzędzi mierniczych dla celów fiskalnych państwa: cła, akcyzy i t. p.

4) Wzorcowanie, sprawdzanie i uwierzytelnianie narzędzi mierniczych dla potrzeb nauki i techniki z dokładnością, przechodzącą zakres środków podwładnych urzędów miar, i wogóle — narzędzi mierniczych: geodezyjnych, rysunkowych i warsztatowych, narzędzi dla pomiarów technicznych, mechanicznych, fizycznych i elektrycznych.

5) Wykonywanie i ogłaszanie prac naukowo-metrologicznych.

B. 1) Ogólny nadzór nad wykonaniem w Państwie ustawy o miarach i odnośnych przepisów wykonawczych.

2) Zwierzchni zarząd orkęgowemi urzędami miar, nadzór ogólny nad działalnością wszystkich urzędów miar i rozgraniczanie okręgów ich działalności;

zaopatrywanie urzędów miar we wzorce normalne i wogóle wszelkie pomoce do czynności legalizacji, wydawnictwo przepisów, wyjaśnień i sprawozdań, dotyczących działalności urzędów miar.

3) Przedstawianie do zatwierdzenia Ministra Przemysłu i Handlu wniosków o utworzenie nowych urzędów miar lub zamykanie istniejących.

C. Wreszcie Główny Urząd Miar wykonywa czynności, przekazane mu przez dekret o miarach z dn. 8 lutego 1919 r., i czynności, które będą mu przekazane w drodze dalszych rozporządzeń.

Art. 6. Główny Urząd Miar władny jest znosić się bezpośrednio w bieżących sprawach ze wszystkiemi urzędami państwowemi za wyłączeniem Władzy Najwyższej i Rady Ministrów.

II. Urzędy podwładne Głównemu Urzędowi Miar.

Art. 7 i 8 utr. moc obow. (p. uwagi do art. 1 i 2).

Art. 9. Do dyrektora Głównego Urzędu Miar należy wydawanie rozporządzeń, dotyczących sposobu prowadzenia spraw w urzędach miar i wewnętrznej organizacji urzędów.

Art. 10. Do *nadinspektorów legalizacji narzędzi mierniczych* należy: nadzór ogólny nad wykonywaniem w obrocie publicznym i wogóle przez osoby prywatne ustawy o miarach w okręgu, zwierzchni zarząd miejscowemi urzędami miar w okręgu, nadzór nad dokładnością używanych przez nie wzorców normalnych i bezpośrednie kierownictwo urzędami okręgowemi.

Nadinspektorowie mają prawo wyznaczać i odwoływać odpowiedzialnych zastępców do wykonywania poszczególnych swoich funkcji z pośród urzędników legalizacji narzędzi mierniczych nie niżej kategorji VIII, każdorazowo zawiadamiając swą władzę przełożoną.

Art. 11. Urzędy miar wykonywują te czynności legalizowania i uwierzytelniania narzędzi mierniczych, które im są przekazane przez Główny Urząd Miar.

Art. 12. Urzędy miar są urzędami państwowemi. Główny Urząd Miar może dozwalać gminom miejskim i ziemskim na urządzenie i utrzymywanie na koszt własny komunalnych urzędów miar. Urzędy te podlegają przepisom ustawy niniejszej, narówni z urzędami państwowemi. Opłaty za czynności tych urzędów należą do utrzymujących je gmin. Na tych samych zasadach mogą otrzymać pozwolenie na otwarcie podobnych instytucji towarzystwa naukowe, techniczne, zakłady naukowe, zarządy kolejowe i t. p. Pozwolenia takie są odwołalne.

Przepisy przechodnie.

Art. 13. Wygasł przez upływ terminu.

Warszawa, dnia 7 sierpnia 1919 r.

Rozciągnięty rozp. Min. Przemysłu i Handlu z dn. 24 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 496) na woj.: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego; rozp. Min. Przem. i Handlu z dn. 11 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 629) — na Ziemię Wileńską.

Poz. 430.

ROZPORZĄDZENIE

o legalnych jednostkach miar, dozwolonych do dalszego tymczasowego używania.

Na podstawie artykułów 1 i 24 dekretu o miarach (Dz. Praw r. 1919 Nr. 15, poz. 211) rozporządzam co następuje:

Art. 1. W granicach ziem byłego zaboru rosyjskiego dozwala się używać aż do odwołania następujących jednostek miar jako legalnych:

Dla pomiarów gruntów: morgi nowopolskiej równej pięciuset pięćdziesięciu dziewięciu tysiącom ośmiuset siedemdziesięciu dwum miljonowym częściom (0,559872) hektara.

W aktach urzędowych miara powierzchni może być wyrażana w tej jednostce tylko na żądanie jednej ze stron i obok miary w metrach kwadratowych lub arach albo ich legalnych jednostkach wtórnych.

W razie niezgodności obydwu miar, mających wyrażać jedną i tę samą wielkość, decydującą jest miara podana zgodnie z dokumentem, na podstawie którego akt został spisany, względnie miara wyrażona w tym układzie, wzorcami miar którego wykonano pomiar bezpośredni.

Dla pomiarów objętości: garnca równego czterem litrom i kwarty równej jednemu litrowi.

Przepisy przechodnie.

Art. 2. Wygasł przez upływ terminu.

Art. 3. Przepisy wykonawcze do rozporządzenia niniejszego wydaje Główny Urząd Miar.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą po upływie dwóch tygodni od daty jego ogłoszenia.

Warszawa, dnia 7 sierpnia 1919 r.

Poz. 431.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 14 sierpnia 1919 r. w sprawie uregulowania obrotu przetworami ropy naftowej, podlegającemi sekwestrowi na podstawie dekretu Rządu Polskiego z dnia 23 listopada 1918 roku (Dz. Praw Nr. 17) oraz na podstawie b. cesarsko - austrjackiego rozporządzenia z dnia 10 października 1914 r. (austr. Dz. Praw Nr. 274).

Uchylone na mocy § 3 rozp. Rady Min. z dn. 25 stycznia 1923 r. w przedmiocie zniesienia sekwestru ropy i przetworów naftowych (Dz. U. R. P Nr. 13, poz. 81).

Poz. 432.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego w przedmiocie ogłoszeń treści lekarskiej.

Na mocy art. 2 p. 21 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej (Dziennik Praw Nr. 63, poz. 371) i *dekretu w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych (Dziennik Praw Nr. 14, poz. 186)* zarządzam co następuje:

Art. 1. Na wszelkiego rodzaju ogłoszenia i reklamy publiczne, których treść tyczy się:

a) sprzedaży i wyrobu środków i przyrządów leczniczych, kosmetycznych i higjenicznych i sposobu ich działania lub użycia;
b) wykonywania praktyki leczniczej przez lekarzy, felczerów, dentystów, położne, masażystów i wogóle osoby, trudniące się wykonywaniem wszelkich zabiegów leczniczych;
c) zawodu farmaceutycznego, oraz osób i firm, trudniących się wyrobem lub sprzedażą artykułów aptecznych;
d) zdrojowisk, zakładów leczniczych i wód leczniczych musi być uzyskane uprzednie zezwolenie *Okręgowego* Urzędu Zdrowia.

Art. 2. Bez zezwolenia *Okręgowego* Urzędu Zdrowia ogłoszenia te i reklamy nie mogą być podawane do wiadomości publicznej. Zakaz ten dotyczy zarówno osób ogłaszających się, jak też i redakcji pism perjodycznych, wydawców i wszelkich zakładów i osób publikujących te ogłoszenia i reklamy.

Art. 3. Wzbronione są wszelkiego rodzaju ogłoszenia i reklamy:

a) o drukach, jeżeli w ogłoszeniu wskazano, że druk dotyczy zwyrodnienia płciowego, prostytucji lub skłonności przeciwnych naturze;
b) dotyczące środków, przyrządów i sposobów uniknięcia lub pozbycia się ciąży i środków, wpływających na podniecenie osłabionej zdolności płciowej;
c) wskazane w art. 1, a niezgodne z prawdą lub zawierające informacje, mogące wprowadzić w błąd publiczność;
d) wskazane w art. 1, a niezaaprobowane przez *Okręgowy* Urząd Zdrowia.

Art. 4. W ogłoszeniach i reklamach, dotyczących wykonywania praktyki lekarskiej lub zabiegów leczniczych, czy też zawodu farmaceutycznego niedopuszczalna jest reklama osobistych uzdolnień i kwalifikacji (po za wyszczególnieniem prawnie przysługującego tytułu naukowego i urzędowego).

Art. 5. Osoby, zmierzające podać do wiadomości publicznej przewidziane przepisami niniejszemi ogłoszenia i reklamy, powinny całkowity ich tekst przedłożyć w potrójnym egzemplarzu *Okręgowemu* Urzędowi Zdrowia.

Przedłożony *Okręgowemu* Urzędowi Zdrowia tekst, w razie zaaprobowania go w formie, w jakiej był przedłożony, lub z uczynionemi przez siebie zmianami, Urząd ten zaopatruje: w a) klauzule: „zezwala się na ogłoszenie", b) datę, c) pieczęć, d) podpis i e) numer specjalnie w tym celu prowadzonego rejestru.

Jeden egzemplarz zaaprobowanego tekstu Urząd wydaje osobie zainteresowanej, pozostałe zatrzymuje dla siebie.

O g ł o s z e n i a t e i r e k l a m y p o d a n e d o w i a d o m o ś c i p u b l i c z n e j p o w i n n y b y ć z a o p a t r z o n e u d o ł u w n u m e r i d a t ę r e j e s t r u u r z ę d o w e g o o r a z

w p i e r w s z e l i t e r y n a z w y U r z ę d u c e n z u r u j ą c e g o i m i e j s c o w o ś c i, w j a k i e j U r z ą d t e n s i ę z n a j d u j e.

(Rozp. Min. Zdrowia Publicznego w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dn. 2 sierpnia 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 193).

Art. 6. Redakcje pism, drukarnie oraz wszystkie zakłady i osoby, podające do wiadomości publicznej ogłoszenia i reklamy, przewidziane w przepisach niniejszych, obowiązane są przestrzegać, aby ogłoszenia te i reklamy były zaopatrzone klauzulą *Okręgowego* Urzędu Zdrowia.

Art. 7. Winni przekroczenia przepisów niniejszych będą pociągani do odpowiedzialności na mocy ogólnych postanowień kodeksu karnego.

Art. 8. Przepisy te wchodzą w życie na obszarze b. zaboru rosyjskiego z dniem ich ogłoszenia.

Warszawa, dnia 2 sierpnia 1919 r.

Rozciągnięte rozp. Min. Zdr. Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. (Dz U R. P. Nr. 34 poz 288) na woj.: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz pow.. grodzieński, wołkowyski i białowieski woj. białostockiego (pkt. 18);

rozp. tegoż Ministra z dn. 20 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977) — na ziemię wileńską (pkt. 21).

12 września **Nr. 75.** rok 1919.

Poz. 433.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie ustroju i czynności Prokuratorji Generalnej.

W myśl artykułów 13 — 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dziennik Praw Nr. 65 poz. 390 z r. 1919) o utworzeniu Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i w rozwinięciu przepisów rzeczonej ustawy Rada Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej uchwaliła następującą instrukcję służbową w przedmiocie ustroju i czynności Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

P. § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

I. O r g a n i z a c j a P r o k u r a t o r j i G e n e r a l n ej.

Art. 1. Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej dzieli się na Wydziały, z których każdy obejmuje w zakresie kompetencji Prokuratorji pewną część funkcji Państwa i innych podmiotów prawnych, przez Prokuratorję zastępowanych.

Art. 2. Ilość wydziałów i zakres działania każdego z nich Prezes Prokuratorji Generalnej określi.

Art. 3. Wiceprezes Prokuratorji Generalnej jest kierownikiem wydziału, który sobie obierze. Innemi wydziałami kierują wyznaczeni do tego przez Prezesa Starsi Radcowie lub Radcowie Prokuratorji.

Art. 4. W skład wydziału wchodzą, oprócz kierownika, Radcowie Prokuratorji, *Referenci* i Asesorowie, wyznaczeni przez Prezesa.

Art. 5. Radcowie i *Referenci* stanowią kolegjum wydziału Prokuratorji Generalnej, obradujące pod przewodnictwem kierownika wydziału, względnie najstarszego służbą członka kolegjum. Asesorowie biorą udział w posiedzeniach wydziału z głosem doradczym.

P. rozp. Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

Art. 6. Prezes, Wiceprezes i kierownicy wydziałów stanowią Prezydjum Prokuratorji Generalnej, obradujące pod przewodnictwem Prezesa, a w jego zastępstwie Wiceprezesa, względnie najstarszego służbą kierownika wydziału.

Art. 7. Ogólne zebranie Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej składa się z Prezesa, Wiceprezesa i Radców Prokuratorji i obraduje pod przewodnictwem Prezesa, a w jego zastępstwie Wiceprezesa, względnie najstarszego służbą kierownika wydziału.

Art. 8. Z decyzji Prezesa Prokuratorji Generalnej, celem rozpoznawania poszczególnych spraw w decyzji wskazanych, tworzone być mogą komplety z dwóch lub kilku kolegjów wydziałowych.

Art. 9. Z rozporządzenia Prezesa Prokuratorji mogą być w każdej sprawie zapraszane na posiedzenia wszelkich kolegjów Prokuratorji, w charakterze rzeczoznawców z głosem doradczym, osoby w skład Prokuratorji nie wchodzące.

Art. 10. Z decyzji Prezesa Prokuratorji Generalnej mogą być tworzone dla opracowania poszczególnych spraw, w decyzji wskazanych, komisje specjalne, złożone z urzędników różnych wydziałów, a także z osób, nie wchodzących w skład Prokuratorji, które Prezes do udziału w komisji zaprosi.

Art. 11. Na zaproszenie właściwego urzędu Prezes Prokuratorji Generalnej delegować może urzędników Prokuratorji do udziału w komisjach przez inne władze tworzonych.

Art. 12. Poza wydziałami Prokuratorji istnieje sekretarjat pod kierunkiem bepośrednio podległego Prezesowi Prokuratorji *sekretarza naczelnego*, którym będzie wyznaczony przez Prezesa jeden z urzędników *konceptowych.* Pod nadzorem *sekretarza naczelnego* znajduje się naczelnik kancelarji *i archiwista główny* z podwładnymi im urzędnikami.

Art. 13. Bibljoteką Prokuratorji Generalnej zawiaduje jeden z urzędników *konceptowych*, wyznaczony przez Prezesa.

P. uwagę pod art. 5 i § 13 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 14. Utr. moc obow. (p. §§ 1 i 9 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.).

Art. 15. Utracił moc obow. (p. uwagę do art. 14).

Art. 16. Utr. moc obow. (p. rozp. Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r.).

Art. 17. Etaty szczegółowe urzędników Prokuratorji Generalnej zatwierdzane będą przez *właściwe władze* w każdorazowym budżecie Prokuratorji.

Art. 18. Utr. moc obow. (p. § 9 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r. i art. 36 — 38 ust. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 21 poz. 164).

Art. 19. Utr. moc obow. (p. § 13 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.).

Art. 20. Prezes Prokuratorji Generalnej może powoływać osoby, które ukończyły prawne studja uniwersyteckie z odpowiednim egzaminem, do pracy w Prokuratorji w charakterze aplikantów Prokuratorji.

Aplikanci są urzędnikami państwowymi, składają przysięgę służbową. Aplikacja uważana jest za służbę w Prokuratorji.

Prezes Prokuratorji przeznacza według uznania aplikantom odpowiednie wynagrodzenie w granicach budżetu.

Sprawa egzaminów aplikantów osobnemi przepisami unormowana będzie.

P. art. 40 ust. o państwowej służbie cywilnej i rozp. Rady Ministrów z dn. 6 listopada 1922 r. w przedmiocie aplikacji (służby przygotowawczej) urzędników konceptowych Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 918).

II. Zasady ogólne funkcjonowania Prokuratorji Generalnej.

Art. 21. Prezes Prokuratorji Generalnej może przekazać Wiceprezesowi Prokuratorji część powierzonych sobie czynności.

Por. § 9 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 22. Kierownicy wydziałów przewodniczą w kolegjach wydziałowych, rozdzielają czynności pomiędzy poszczególnych urzędników wydziału, czuwają nad prawidłowym biegiem spraw w wydziale i są za bieg ten przed Prezesem Prokuratorji odpowiedzialni.

Art. 23. Wszystkie sprawy w Prokuratorji, oprócz spraw służbowo-administracyjnych, w zasadzie traktowane będą w wydziałach.

Prezes Prokuratorji może jednak zastrzec poszczególną sprawę do osobistego swego rozpoznania lub przekazać ją do rozpoznania w Prezydjum Prokuratorji, albo w jej ogólnem zebraniu, albo w specjalnym komplecie lub komisji.

Art. 24. Kierownik wydziału wyznacza z pomiędzy należących do wydziału urzędników *konceptowych* referenta sprawy i wydaje decyzje na zasadzie złożonego mu referatu.

Sprawy, uznane przez referenta lub kierownika wydziału za kwestyjne, przekazane będą do rozpoznania kolegjum wydziału.

Sprawy nagłe tej kategorji kierownik wydziału zareferuje Prezesowi, którego decyzja będzie ostateczna.

Art. 25. Decyzje zapadają w kolegjum wydziałowem w składzie co najmniej 3 członków.

Art. 26. Każda sprawa, rozstrzygnięta przez kolegjum wydziałowe, może być z decyzji kierownika wydziału lub na żądanie referenta sprawy albo 2 członków kolegjum, które tę sprawę rozpoznawało — przeniesiona na forum ogólnego zebrania Prokuratorji lub w razie pilności na forum Prezydjum. To samo prawo służy Prezesowi Prokuratorji.

Art. 27. Prezydjum Prokuratorji i jej ogólne zebranie są prawomocne, gdy w posiedzeniu uczestniczy co namniej połowa ogólnej liczby urzędników, uprawnionych stosownie do artykułu 6 i 7 do udziału w zebraniu.

Sprawy decydowane będą w Prezydjum i w ogólnem zebraniu z udziałem tych urzędników, którzy referowali je w wydziałach. Protokół ogólnych zebrań i zebrań Prezydjum prowadzi *sekretarz naczelny* Prokuratorji Generalnej lub jego zastępca.

P. uwagę pod art. 13.

Art. 28. We wszystkich kolegjach traktowanie sprawy zaczyna się od referatu, po którym następuje dyskusja i głosowanie. Pierwszy głosuje referent sprawy, a następnie inni członkowie kolegjum, poczynając od najmłodszego służbą, a kończąc na przewodniczącym.

Od udziału w głosowaniu wstrzymać się nie wolno. Decyzje zapadają prostą większością głosów z przewagą głosu przewodniczącego w razie równości.

Art. 29. Każdy urzędnik obowiązany jest uchylić się od wszelkiego udziału w opracowywaniu i rozstrzyganiu takiej sprawy, w której on sam lub osoba pozostająca z nim w stosunku, *określonym w art. 12-tym ust. 2 ustawy o Prokuratorji*, są interesowani.

Nadto urzędnik może za zgodą kierownika wydziału lub Prezesa Prokuratorji uchylić się od udziału w rozpoznawaniu sprawy, w której niezależność jego zdania mogłaby być z innych względów kwestjonowana.

Por. § 14 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 30. Prokuratorja Generalna spełnia czynności, leżące w jej kompetencji, na żądanie władz centralnych, t. j. Kancelarji Cywilnej i *Wojskowej Naczelnika Państwa*, Marszałka *Sejmu*, *Prezydenta* Ministrów, poszczególnych ministrów, Najwyższej Izby Kontroli Państwa, oraz organów bezpośrednio od Rady Ministrów zależnych.

Inne władze, urzędy i instytucje, uprawnione do samodzielnego zarządzania majątkiem lub reprezentowania interesów Państwa, mogą

zwracać się bezpośrednio do Prokuratorji Generalnej, o ile mają po temu upoważnienie od przełożonej władzy centralnej.

Wszystie pozostałe urzędy zwracają się z przedstawieniami do Prokuratorji za pośrednictwem przełożonej władzy centralnej albo władzy niższej, przez władzę centralną upoważnionej.

Jednakowoż w tych wypadkach, w których zwłoka, spowodowana koniecznością uprzedniego porozumienia się z władzą centralną, oczywiście narażałaby Skarb na straty, każdy zainteresowany urząd ma prawo z wnioskami swojemi zwrócić się bezpośrednio do Prokuratorji, zawiadamiając o tem jednocześnie przełożoną władzę.

Por. § 8 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 31. Utr. moc obow. (p. § 8 ust. ost. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.).

Art. 32. Prokuratorja Generalna odpowiada tylko za czynności, porady i opinje, stwierdzone jej pismami urzędowemi.

Art. 33. Opinje Prokuratorji, komunikowane innym urzędom, winny być motywowane.

Art. 34. Pisma, wychodzące z Prokuratorji, a zawierające załatwienie sprawy w Prokuratorji traktowanej, podpisywane będą przez prezesa i *sekretarza naczelnego*, albo w zastępstwie Prezesa przez przewodniczącego odnośnego kolegjum Prokuratorji (art. 5—10 nin. instr.) i referenta sprawy, lub kierownika wydziału i referenta sprawy.

Sposób podpisywania innych pism, nie zawierających załatwienia sprawy, określi regulamin (art. 71 instr.).

Art. 35. Przepisy rozdziału niniejszego stosują się do ogółu czynności, wchodzących w zakres działania Prokuratorji.

Przepisy szczególne, stosujące się wyłącznie do pewnych czynności Prokuratorji, wyłuszczone są w następnych rozdziałach.

III. Sprawy procesowe.

Art. 36. Władze państwowe lub instytucje, do których zakresu należy dana sprawa procesowa, składają Prokuratorji Generalnej, na jej żądanie lub z własnej inicjatywy, wnioski swoje co do najważniejszych czynności procesowych, jako to wytoczenia procesu lub jego zaniechania, popierania obrony albo przyznania pretensji, zawarcia układu pojednawczego, założenia sprzeciwu, wytoczenia akcji wzajemnej, sporu o fałsz, założenia apelacji, żądania uchylenia wyroku i t. p.

Jeżeli wymaga tego pilność sprawy, Prokuratorja Generalna poczyni kroki właściwe, nie czekając na wniosek zainteresowanego organu władzy lub instytucji, którą o przedsięwziętych czynnościach zawiadomi.

Art. 37. W razie niezgodności opinji Prokuratorji Generalnej z wnioskami zainteresowanego organu władzy lub instytucji, Prokuratorja według własnej opinji postępować będzie, zawiadamiając o tem zainteresowany urząd.

Na żądanie zainteresowanego urzędu, w wypadkach szczególnej wagi, ustęp 3 artykułu 5-go ustawy o Prokuratorji znajdzie zastosowanie.

Por. § 8 ust. 3 i § 17 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 38. Urząd po otrzymaniu pozwu czy innego zawiadomienia o dotyczącej go sprawie sądowej prześle niezwłocznie Prokuratorji odnośne zawiadomienie i dołączy do niego dokładną informację o sprawie, tudzież te dokumenty, które zdaniem urzędu przedstawić należy.

Jeżeli zebranie danych i dowodów wymaga dłuższego czasu, urząd złoży łącznie z zawiadomieniem i informacją te dane, które są w jego rozporządzeniu i zapowie następne przedstawienie pozostałych.

Art. 39. Jeżeli, zdaniem urzędu, należy wytoczyć proces, w takim razie urząd składa Prokuratorji przy wniosku o wytoczenie procesu szczegółową informację i dowody.

Art. 40. Kierownik właściwego wydziału względnie Prezes Prokuratorji wyznacza referenta dla danej sprawy. Obrońcą sądowym w tej sprawie będzie, z decyzji Prezesa lub kierownika wydziału, jej referent względnie jego zastępca, albo funkcjonarjusz delegowanego do tego urzędu państwowego, albo adwokat.

Por. § 12 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 41. Zarówno urzędnicy Prokuratorji, jak urzędnicy innych władz lub adwokaci winni w czynnościach sądowych, spełnianych w imieniu Prokuratorji, do jej poleceń się stosować.

Art. 42. Urzędnicy Prokuratorji, uprawnieni do zastępstwa sądowego, otrzymywać mogą pełnomocnictwa ogólne, podpisane przez Prezesa i sekretarza naczelnego, oraz opatrzone pieczęcią Prokuratorji Generalnej. Na zasadzie tych legitymacji urzędnicy ci upoważnieni są do podejmowania wszelkich czynności procesowych we wszystkich sprawach, prowadzonych przez Prokuratorję.

Decyzja o tem, jacy urzędnicy takie ogólne pełnomocnictwo otrzymać mają, należy do Prezydjum Prokuratorji.

Art. 43. Urzędnicy Prokuratorji, uprawnieni do zastępstwa sądowego, którzy pełnomocnictw ogólnych, przewidzianych w art. 42, nie otrzymali, działać będą na zasadzie pełnomocnictw szczególnych, podpisywanych przez Prezesa Prokuratorji albo kierownika wydziału i *sekretarza naczelnego* i opatrzonych pieczęcią Prokuratorji.

P. uwagę pod art. 40.

Art. 44. Utr. moc obow. (p. § 11 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.).

Art. 45. W sprawach mniejszej wagi, gdy zachodzą trudności w prowadzeniu obrony sądowej przez urzędnika Prokuratorji lub adwokata, Prokuratorja może dać pełnomocnictwo urzędnikowi zainteresowanej władzy lub instytucji, podług wzoru określonego w art. 43.

W wypadkach nagłych pełnomocnictwo takie może być udzielone telegraficznie.

Delegowanemu urzędnikowi daną będzie przez Prokuratorję odpowiednia instrukcja.

Art. 46. Adwokatom może być powierzane albo prowadzenie poszczególnej sprawy za wynagrodzeniem za rzeczoną sprawę, albo też z decyzji Prezesa stałe prowadzenie spraw pewnej kategorji, lub w pewnej miejscowości za rocznem wynagrodzeniem.

Pełnomocnictwa udzielane będą adwokatom podług wzoru, określonego w art. 43.

W wypadkach nagłych pełnomocnictwo takie może być udzielone telegraficznie.

P. uwagę pod art. 40.

Art. 47. Referent procesu winien przedstawić bezpośredniemu swojemu zwierzchnikowi plan obrony pod zatwierdzenie.

Pod takież zatwierdzenie przedstawiane będą wnioski, dotyczące najważniejszych czynności procesowych, przytoczonych w artykule 36.

Jeżeli rzecz jest kwestyjna, referat na posiedzeniu właściwego kolegjum Prokuratorji złożony będzie.

Jeżeli niema czasu na uzyskanie zatwierdzenia, referent powinien podjąć, według własnego uznania i na własną odpowiedzialność, kroki pilności, które za potrzebne uważa, gdyż referent, będący obrońcą sprawy, jest za jej dobre prowadzenie w pierwszym rzędzie odpowiedzialny i bezczynności swojej brakiem decyzji władz przełożonych tłomaczyć nie może.

Art. 48. Jeżeli sprawę prowadzi adwokat, to ciąży na nim całkowicie określony w ostatnim ustępie artykułu poprzedzającego obowiązek podejmowania kroków pilności oraz ogólna odpowiedzialność za sprawę.

We wszystkich wypadkach, w których, stosownie do przepisów niniejszego rozdziału, potrzebna jest decyzja Prokuratorji, adwokat, prowadzący sprawę, porozumiewa się z właściwym referentem.

Art. 49. Adwokat, prowadzący sprawę, może brać udział z głosem doradczym przy jej traktowaniu w posiedzeniu wydziału za zezwoleniem kierownika wydziału, a w posiedzeniach innych kolegjów Prokuratorji — za zezwoleniem Prezesa.

Kierownik wydziału, względnie Prezes Prokuratorji, może zawsze wezwać adwokata na takie posiedzenie kolegjum lub dla złożenia wyjaśnień. Także i referent sprawy może zwracać się do adwokata o udzielenie potrzebnych wyjaśnień.

Art. 50. Gdy można oczekiwać, że wykonanie uzyskanego przez Prokuratorję wyroku nie wywoła szczególnych kwestji prawnych, Prokuratorja przesyła uzyskany tytuł wykonawczy zainteresowanemu urzędowi, który przeprowadza czynności egzekucyjne własnem staraniem.

Jeżeli jednak urząd napotka przy czynnościach na trudności prawne, będzie mógł zwrócić się do Prokuratorji z wnioskiem o wskazówki lub o całkowite pokierowanie krokami egzekucyjnemi.

Art. 51. Prokuratorja Generalna otrzymuje określoną w budżecie sumę na wydatki postępowania procesowego i niespornego, które, stosownie do obowiązujących przepisów, jako strona zaliczać jest obowiązana.

Urzędy państwowe, przez Prokuratorję zastępowane, nie wypłacają jej żadnych funduszów na jakiekolwiek koszty.

Zasądzone i wyegzekwowane koszty wnoszone będą na dobro budżetu Prokuratorji Generalnej.

Por. § 16 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

Art. 52. Przepisy rozdziału niniejszego stosują się zarówno do spraw, toczących się w sądach, jak i do spraw przed sądami prawa publicznego i przed władzami administracyjnemi, skoro ich prowadzenie Prokuratorji Generalnej powierzone zostało.

Art. 53. W razie potrzeby prawniczej obrony Państwa przed sądami i innemi organami międzynarodowemi, w myśl *ust. 3 art. 3 ustawy*, Minister Spraw Zagranicznych zawiadamia o tem Prokuratorję Generalną, przedstawiając jednocześnie swoje wyjaśnienia, wnioski i niezbędne dokumenty. Jeżeli Prezydjum Prokuratorji Generalnej uważa za potrzebne odstąpić przy obronie w tych sprawach od zasad, w niniejszym rozdziale wymienionych, w takim razie ustala w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych instrukcję, dotyczącą postępowania w danej sprawie.

Por. § 3 pkt. 2) i § 6 ust. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

IV. Czynności sądownictwa niespornego.

Art. 54. Prokuratorja Generalna działa na żądanie zainteresowanych urzędów w sprawach sądownictwa niespornego. Urząd, składając odnośne żądanie, przedstawia Prokuratorji Generalnej wszelkie potrzebne wyjaśnienia i dokumenty.

Art. 55. Urzędnik Prokuratorji lub adwokat, dokonywujący w jej imieniu czynności hipotecznych, winien wykazać się szczególnem pełnomocnictwem Prokuratorji.

Pozatem przepisy artykułów 42 i 43-go znajdują i w sprawach sądownictwa niespornego właściwe zastosowanie.

V. Współdziałanie przy zawieraniu umów.

Art. 56. Urzędy centralne mogą przedstawiać do opinji Prokuratorji projekty wszelkich umów, przez nie zawrzeć się mających.

Art. 57. Umowy, stale lub częściej w zakresie gospodarstwa państwowego się powtarzające, zawierane będą w zasadzie wedle wzorów, ustalonych przez interesowane urzędy państwowe.

Projekty takich wzorów udzielane będą przed ich zatwierdzeniem przez właściwą władzę Prokuratorji Generalnej do zaopinjowania i sformułowania zastrzeżeń, potrzebnych dla zabezpieczenia prawnych interesów państwa.

Projekty takie opracowywać może Prokuratorja także z własnej inicjatywy i składać właściwemu urzędowi stosowne wnioski, celem ustalenia i wprowadzenia odpowiednich wzorów.

Art. 58. Projekt umowy winien być przedstawiony Prokuratorji Generalnej w postaci artykułowanej z wszelkiemi potrzebnemi wyjaśnieniami i załącznikami.

Art. 59. Prokuratorja Generalna ogranicza się do złożenia wyjaśnień i wniosków albo układa projekt nowy.

VI. Opinjowanie w kwestjach prawnych.

Art 60. Urzędy centralne mogą przedstawiać Prokuratorji projekty swoich decyzji, orzeczeń i wyjaśnień oraz wszelkich innych czynności, celem uzyskania opinji prawnej Prokuratorji.

Przepis ten nie stosuje się do czynności sądowych oraz do czynności urzędów administracyjnych w sprawach, w których urzędom tym służy prawo rozstrzygania sporów lub wymierzania kar.

Art. 61. Przepisy artykułów 58 i 59 rozdziału poprzedzającego znajdą przy opinjowaniu w kwestjach prawnych odpowiednie zastosowanie.

VII. Opinjowanie o projektach ustaw i rozporządzeń.

Art. 62 — 68. Utraciły moc obow. (p. §§ 1, 2 i 3 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.).

VII. Przepisy ogólne.

Art. 69. Wygasł, jako zawierający przepis przejściowy.

Art. 70. Organizacja i sposób funkcjonowania oddziałów Prokuratorji Generalnej w osobnej instrukcji określone będą.

Por. § 10 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r.

P. uchwałę Rady Ministrów z dn. 17 czerwca 1920 r. w przedmiocie ustroju i czynności oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 502).

Art. 71. Bliższe szczegóły wewnętrznego urzędowania Prokuratorji Generalnej, między innemi dotyczące manipulacji biurowej i kasowej, spraw gospodarczych, podziału zajęć między urzędników, służby kancelaryjnej i niższej, określone będą w regulaminach, które *Prezes Prokuratorji Generalnej wydawać jest władny.*

Art. 72. Instrukcja niniejsza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszoną być ma.

Poz. 434.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 sierpnia 1919 r.

o utworzeniu oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie i Krakowie.

W myśl *artykułu 9-go ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dziennik Praw Nr. 65 poz. 390 z r. 1919) o utworzeniu Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej* Rada Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej uchwala co następuje:

P. § 17 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

Art. 1. Z dniem rozpoczęcia czynności Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, który, stosownie do artykułu 17-go ustawy o jej utworzeniu, zostanie osobną uchwałą Rady Minisrów ustalony, zostają otwarte: Oddział Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie i Oddział Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w Krakowie.

Art. 2. W tymże dniu znosi się Galicyjska Prokuratorja Skarbu we Lwowie z jej Ekspozyturą w Krakowie.

Art. 3. Okrąg terytorjalny Oddziału Prokuratorji Generalnej we Lwowie rozciągać się ma na okrąg sądu apelacyjnego we Lwowie, a okrąg terytorjalny Oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie — na okrąg sądu apelacyjnego w Krakowie. Jednakowoż tymczasowo okrąg Oddziału Krakowskiego obejmować będzie terytorjum, poddane obecnie Ekspozyturze Prokuratorji Skarbu w Krakowie, okrąg zaś Oddziału Lwowskiego obejmować będzie terytorjum, poddane obecnie bezpośrednio Prokuratorji Skarbu we Lwowie.

Jednorazowe lub stopniowe rozszerzenie okręgu Oddziału Krakowskiego i jednoczesne odpowiednie zwężanie okręgu Oddziału Lwowskiego do granic stanowczych, określonych na początku niniejszego artykułu, następować będzie w terminach, wskazanych w zarządzeniach *Prezydenta Ministrów*, wydawanych na *wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej.*

Zarządzenia te w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszone będą.

Art. 4. Utr. moc obow. (p. uchwałę Rady Ministrów z dn. 17 czerwca 1920 r. w przedmiocie ustroju i czynności oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 502).

Art. 5 — 8. Wygasły, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 9. Wykonanie niniejszej uchwały Prezesowi Prokuratorji Generalnej polecone zostaje.

Art. 10. Uchwała niniejsza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszoną być ma.

Poz. 435.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 sierpnia 1919 r.

o rozpoczęciu czynności Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Wygasła, jako zawierająca przepisy przejściowe.

13 września **Nr. 76.** rok 1919.

Poz. 436.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 września 1919 r.

w przedmiocie wyłączenia z kompetencji Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych Urzędów Ziemskich oraz pozostających w związku z niemi spraw i agend i przekazania ich kompetencji Głównego Urzędu Ziemskiego.

Uchylona na mocy art. 38 ust. z dn. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 461).

Poz. 437.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 4 września 1919 r.

o zmianie postanowienia § 81 Regulaminu Ruchu na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaborów austrjackiego i pruskiego — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 245).

Poz. 438.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 września 1919 r.

w sprawie zniesienia miejscowej taryfy węglowej dla Małopolski i Śląska.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213).

16 września **Nr. 77.** rok 1919.

Poz. 439.

DEKRET NACZELNIKA PAŃSTWA

z dnia 9 września 1919 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz przebudowy węzła kolejowego warszawskiego.

Pominięty ze względu na przepis art. 8 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Poz. 440.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 września 1919 r.

o podwyższeniu osiowego (postojowego) w obrębie Dyrekcji Radomskiej.

Pominięto (p. Nr. 76 poz. 438).

25 września **Nr. 78.** rok 1919.

Poz. 441.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 29 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie odpowiedzialności Zarządu pocztowego za krajowe przesyłki pocztowe i telegramy.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (patrz r. 1919 Nr. 44 poz. 310).

Poz. 442.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 5 września 1919 r.

w sprawie zniesienia wolności od opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (patrz r. 1919 Nr. 44 poz. 310).

29 września **Nr. 79.** rok 1919.

Poz. 443.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie zaprowadzenia nauki uzupełniającej w myśl dekretu o obowiązku szkolnym z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 147).

Art. 1. Przy szkołach powszechnych, w których nauka codzienna trwa krócej niż lat 7, młodzież jest obowiązana do uczęszczania na naukę uzupełniającą do końca tego roku szkolnego, w którym kończy 14 rok życia.

Art. 2. Celem nauki uzupełniającej jest prócz utrwalenia i rozszerzenia wiadomości, nabytych w czasie nauki codziennej, wyrobienie w młodzieży zamiłowania do czytelnictwa i chęć do dalszego kształcenia się.

Art. 3. Program nauki uzupełniającej, prowadzonej przez nauczyciela, obejmuje: czytanie z objaśnianiem i opowiadaniem, pisanie i rachowanie wraz z nauką geometrji. Przy czytaniu uwzględnia się kolejno wszystkie gałęzie wiedzy, dostępnej młodzieży na tym stopniu dojrzałości umysłowej.

Nauczanie religji należy do duszpasterza. Może ono odbywać się w izbie szkolnej lub w kościele. Godziny, przeznaczone na naukę religji, nie wchodzą do liczby ogólnej godzin, przeznaczonych na naukę uzupełniającą.

Dla dziewcząt jest obowiązkowa nauka robót kobiecych, o ile jest udzielana w danej szkole. Dziewczęta uczą się robót kobiecych razem z dziewczętami, uczęszczającemi na naukę codzienną.

Art. 4. Na naukę uzupełniającą wyznacza się cztery godziny tygodniowo. Inspektor szkolny okręgowy może wskutek uzasadnionej prośby nauczyciela zniżyć tę liczbę do dwu godzin tygodniowo.

Art. 5. Godziny, przenaczone na naukę uzupełniającą, mają być tak rozdzielone, aby młodzież jak najczęściej przychodziła do szkoły. W każdym razie nauczanie jednorazowe nie może trwać dłużej, niż przez dwie godziny.

Art. 6. Pory dnia i tygodnia, w których ma odbywać się nauka uzupełniająca, wyznacza Inspektor szkolny okręgowy na podstawie wniosku nauczyciela, przedłożonego po porozumieniu się z Opieką szkolną.

Art. 7. Nauka uzupełniająca odbywa się przez cały rok szkolny.

Art. 8. Z ukończenia obowiązkowej nauki uzupełniającej i wypełnienia obowiązku szkolnego wydaje kierownik szkoły poświadczenie.

Art. 9. Artykuły: 40, 41 i 42 dekretu o obowiązku szkolnym, tyczące się odpowiedzialności rodziców, względnie opiekunów dziecka, za niedopełnienie obowiązku szkolnego, obowiązują i co do nauki uzupełniającej.

Warszawa, dnia 8 sierpnia 1919 r.

Poz. 444.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 19 września 1919 r.

o bezpłatnym przewozie żywności i przedmiotów pierwszej potrzeby poza stacje Białystok, Brześć i Chełm do ziem wschodnich Rzeczypospolitej.

Wygasło z dniem 26 listopada 1919 r.

2 października **Nr. 80.** rok 1919.

Poz. 445.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych

z dnia 30 września 1919 r.

o zmianie postanowienia § 81 Regulaminu Ruchu na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaborów austrjackiego i pruskiego — Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 245).

4 października **Nr. 81.** rok 1919.

Poz. 446.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 27 września 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu, ustanowionego dla obrotu zbożem siewnem ozimem.

Wygasło z dniem 15 października 1919 r.

15 października **Nr. 82.** rok 1919.

Poz. 447.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 września 1919 r.

w przedmiocie zarządu stadnin państwowych.

Uchylone § 1 rozp. Rady Ministrów z dn. 30 kwietnia 1926 r. w sprawie zniesienia Zarządu Stadnin Państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 259).

Poz. 448.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Skarbu i Aprowizacji

z dnia 29 września 1919 r.

w przedmiocie zakazu wywozu poza granice Polski koni pełnej krwi angielskiej.

Utr. moc obow. (p. ust. z dn. 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą — Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 527).

Poz. 449.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych (w porozumieniu z Ministerstwami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu)

z dnia 4 października 1919 r.

w sprawie wyłączenia stacji Granica z wewnętrznej taryfy towarowej austrjackich kolei państwowych.

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 450.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w sprawie obliczania przewoźnego za przesyłki, zatrzymane na stacjach pośrednich Małopolski i Śląska w razie zawieszenia cywilnego ruchu towarowego.

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 451.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 11 października 1919 r.

w przedmiocie zakazu polowania na kuropatwy w sezonie 1919/1920 r.

Wygasło z końcem sezonu 1919/1920 r.

1 listopada **Nr. 83.** rok 1919.

Poz. 452.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 29 września 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Ministrem Skarbu w przedmiocie zmiany terminu do pobierania podatku zasadniczego od zwierząt domowych.

Wygasło z dniem 1 grudnia 1919 r.

Poz. 453.

ROZPORZĄDZENIE DODATKOWE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 10 października 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o zastosowaniu w przemyśle cukrowniczym dekretu z dnia 23 listopada 1918 r. o 8-mio godzinnym dniu pracy.

Utr. moc obow. (p. art. 20 ust. z dn. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu — Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7).

Poz. 454.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w sprawie zmiany postanowień, dotyczących załadowania, wyładowania i przeładowania oraz złożenia z podwody i nałożenia na podwody przesyłek.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaborów austrjackiego i pruskiego — Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 245).

Poz. 455.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 15 października 1919 r.

o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czesko-słowackich.

Uchylone § 2 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 31 października 1921 r. w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 683).

Poz. 456.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 października 1919 r.

o bezposredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Uchylone § 2 pkt. a) rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 14 września 1922 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej pomiędzy Polską i Austrją (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 746).

Poz. 457.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 października 1919 r.

w sprawie przepisów taryfowych w komunikacji między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami zagranicznemi, położonemi poza punktami przejściowemi polsko-czesko-słowackiemi.

Uchylone pkt. C. rozp. Ministra Kolei Żelaznych w sprawie przepisów taryfowych w komunikacji między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami zagranicznemi, położonemi poza punktami przejściowemi polsko-czesko-słowackiemi (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 283).

Poz. 458.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 października 1919 r.

w sprawie zniesienia należności za przewóz towarów od granicy pod Leluchowem do Orłowa lub naodwrót.

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 459.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 15 października 1919 r.

w przedmiocie dalszego przedłużenia terminu, ustanowionego dla obrotu zbożem siewnem ozimem.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 460.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 października 1919 r.

w sprawie zniesienia należności za przewóz towarów od granicy pod Suchąhorą do Suchejhory lub naodwrót.

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 461.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

o wprowadzeniu z dniem 1 listopada 1919 r. „Tymczasowej Taryfy Towarowej na przewóz towarów, zwierząt żywych i zwłok kolejami państwowemi Okręgów Warszawskiego i Radomskiego."

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 462.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 października 1919 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło przez upływ terminu.

10 listopada Nr. 84. rok 1919.

Poz. 463.

USTAWA

z dnia 7 listopada 1919 r.

o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym.

Uchylona ustawą z dn. 30 stycznia 1920 r. w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 56).

15 listopada Nr. 85. rok 1919.

Poz. 464.

USTAWA

z dnia 21 października 1919 r.

o organizacji statystyki administracyjnej.

Art. 1. Organem naczelnym państwowej statystyki administracyjnej jest Główny Urząd Statystyczny przy Ministrze Spraw Wewnętrznych.

Organizację Urzędu i stosunek jego do władz państwowych określa podany w dodatku do niniejszej ustawy statut Głównego Urzędu Statystycznego.

(Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dn. 1 czerwca 1923 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej — Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 436).

Art. 2. Rada Ministrów władna jest wydawać rozporządzenia potrzebne celem przeprowadzenia spisu ludności i wszelkich innych dochodzeń statystycznych oraz nakładać obowiązek zeznawania pewnych faktów, względnie zdawania z nich sprawozdań statystycznych.

Uprawnienia organów, przeprowadzających dochodzenie do kontrolowania prawdziwości złożonych zeznań lub sprawozdań, oznaczone będą w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Celem pokrycia kosztów statystyki handlu zagranicznego może Rada Ministrów wprowadzić osobną opłatę statystyczną, pobieraną od towarów, przewożonych przez granicę Państwa. Inne opłaty statystyczne mogą być wprowadzone tylko na mocy osobnej ustawy.

Art. 3. Wszelkie władze, urzędy i zakłady publiczne oraz związki komunalne są zobowiązane współdziałać przy dochodzeniach statystycznych, zarządzonych na podstawie art. 2 niniejszej ustawy, w granicach i w sposób, w rozporządzeniu Rady Ministrów zakreślany.

Rada Ministrów władna jest również nałożyć na nie obowiązek przedłożenia Głównemu Urzędowi Statystycznemu akt, potrzebnych do dokonania obliczeń statystycznych.

(Przytoczony w brzmieniu art. 2 ustawy z dn. 1 czerwca 1923 r.).

Art. 4. Zeznania, poczynione na podstawie obowiązku, nałożonego w myśl art. 2, mogą być używane tylko do celów statystycznych i nie mogą być udzielane władzom publicznym, ani też osobom prywatnym w innym celu

Za ścisłe przestrzeganie tego przepisu odpowiadają osobiście funkcjonarjusze, biorący udział w dochodzeniu.

Art. 5. Kto nie czyni zadość obowiązkom, nałożonym w rozporządzeniu, wydanem na mocy art. 2 niniejszej ustawy, podlega karze grzywny do wysokości *1,000.000 marek*, a w razie niemożności uiszczenia grzywny — karze aresztu do jednego miesiąca; w razie powtórnego wykroczenia grzywna może być wymierzona w wysokości podwójnej. Kary te wymierza władza administracyjna I instancji, a względnie władza celna, stronie zaś służy odwołanie się według obowiązujących przepisów, a w szczególności w województwach: poznańskiem i pomorskiem oraz górnośląskiej części województwa śląskiego, przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów pruskiej ustawy o wydaniu policyjnych rozporządzeń karnych w sprawach o wykroczenia z dnia 23 kwietnia 1883 r. (Pr. Zb. Ust. str. 65).

Wysokość grzywny może być na wniosek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych rozporządzeniem Rady Ministrów podwyższona lub obniżona.

(Przytoczony w brzmieniu art. 3 ustawy z dn. 1 czerwca 1923 r.). Patrz rozp. Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Patrz rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365).

Art. 6. Pierwszy powszechny spis ludności oddędzie się w dniu 30 września 1921 r., nastęny w dniu 31 grudnia 1930 r., dalsze zaś co lat dziesięć.

Rada Ministrów może uchwalić, iż operaty spisowe mogą być używane albo do założenia i poprawienia ksiąg ludności, albo też zamiast tych ksiąg na ściśle określone cele administracyjne.

(Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dn. 13 maja 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej — Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 262).

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

(Przytoczony w brzmieniu art. 4 ustawy z dn. 1 czerwca 1923 r.).

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Do art. 1.

STATUT GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO.

Art. 1. Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego podlega i referuje bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 2. Zadaniem Głównego Urzędu Statystycznego jest:

1) przeprowadzanie badań statystycznych według programu, zatwierdzonego przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych;
2) nadawanie jednolitego kierunku wszystkim badaniom statystycznym, podejmowanym przez polskie władze państwowe, z wyjątkiem tych tylko badań, które drogą specjalnej ustawy przekazane są innemu urzędowi;
3) ogłaszanie wyników badań statystycznych, przeprowadzanych zarówno przez Główny Urząd Statystyczny, jak również przez inne urzędy państwowe.

Art. 3. Z własnej inicjatywy mogą ministerstwa lub inne urzędy państwowe podejmować badania statystyczne w obrębie swej działalności i przez własne organa jedynie po wysłuchaniu opinji Głównego Urzędu Statystycznego.

W razie nieprzychylenia się zainteresowanego ministerstwa do opinji wyrażonej przez Główny Urząd Statystyczny, ministerstwo powiadamia o tem Główny Urząd Statystyczny.

W ciągu miesiąca od otrzymania powyższego powiadomienia Głównemu Urzędowi Statystycznemu przysługuje prawo wniesienia sprawy przez Ministra Spraw Wewnętrznych na Radę Ministrów celem jej rozstrzygnięcia. Do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez Radę Ministrów zainteresowane ministerstwo nie może rozpoczynać badań, którym sprzeciwia się Główny Urząd Statystyczny. Przepis ten nie dotyczy tych badań, które drogą specjalnej ustawy są przekazane innemu urzędowi.

Art. 4. Jeżeli jakiemu urzędowi państwowemu dla celów administracyjnych potrzebne są wykazy statystyczne, nieprzewidziane w planie prac Głównego Urzędu Statystycznego, lub jeżeli wykończenie takich wykazów przewidziane jest w terminie późniejszym, aniżeli potrzeba danemu urzędowi, a Główny Urząd Statystyczny nie jest w stanie uczynić zadość żądaniu urzędu, w takim razie urząd ten może przydzielić do Głównego Urzędu Statystycznego swego referenta i potrzebną ilość sił pomocniczych dla przeprowadzenia lub przyśpieszenia potrzebnej mu statystyki.

Art. 5. Wyniki badań statystycznych, przeprowadzanych przez urzędy państwowe, ogłaszane są w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego lub też, po porozumieniu się z Głównym Urzędem Statystycznym, w wydawnictwach poszczególnych ministerstw albo innych urzędów państwowych. W tym ostatnim wypadku wyniki te muszą być ogłoszone w stosownem skróceniu w Roczniku Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6. Przy zbieraniu dat statystycznych Główny Urząd Statystyczny ma prawo żądać pomocy od wszystkich urzędów państwowych po uzyskaniu na to upoważnienia od właściwego ministerstwa.

Art. 7. Rada Ministrów może uznać pewne wyniki badań statystycznych za tajemnicę urzędową na wniosek ministerstwa, zainteresowanego tą tajemnicą.

Art. 8. Przy Głównym Urzędzie Statystycznym istnieje w charakterze organu doradczego Główna Rada Statystyczna Rzeczypospolitej Polskiej, złożona z:

a) dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, który jest jednocześnie przewodniczącym Głównej Rady Statystycznej; zastępcę przewodniczącego mianuje z pośród członków Głównej Rady Statystycznej Minister Spraw Wewnętrznych;
b) przedstawicieli wszystkich ministrów, delegowanych przez właściwych ministrów;
c) przedstawicieli biur statystycznych ciał samorządowych, upoważnionych przez Ministra Spraw Wewnętrznych do wysłania swych przedstawicieli do Głównej Rady Statystycznej;
d) przedstawicieli najważniejszych stowarzyszeń naukowych, społecznych i gospodarczych, upoważnionych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami do wysyłania swych przedstawicieli do Głównej Rady Statystycznej;
e) profesorów szkół akademickich, powołanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
f) kierowników wydziałów Głównego Urzędu Statystycznego z głosem doradczym.

Art. 9. Posiedzenia Głównej Rady Statystycznej odbywają się na zaproszenie dyrektora Głównego

Urzędu Statystycznego w miarę potrzeby oraz obowiązkowo raz na rok.

(Przytoczony w brzmieniu art. 5 ustawy z dn. 1 czerwca 1923 r.).
Rozciągnięta:

1) na górnośląską część województwa śląskiego ustawą z dn. 16 czerwca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 388;

2) na ziemię wileńską — rozp. Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 1055;

3) na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: brasławski, dziśnieński, duniłowiczowski, wilejski, grodzieński i wołkowyski, tudzież gminy: białowieską, masiewską i suchopolską pow. bielskiego — rozp. Rady Ministrów z dn. 6 września 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz 727;

4) na obszar Spisza i Orawy — rozp. Rady Ministrów z dn. 6 września 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 730.

Poz. 465.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych z dn. 25 października 1919 r. o skróceniu terminu przechowywania ładunków węgla kamiennego i drzewa opałowego na stacjach Warszawskiego węzła.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 24 stycznia 1920 r. o przepisach przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82).

Poz. 466.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Kolei Żelaznych z dnia 29 października 1919 r. o zmianie postanowienia § 81 Regulamnu Ruchu na kolejach polskich b. zaboru austrjackiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu przepisów przewozowych obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaborów austrjackiego i pruskiego — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 245).

17 listopada **Nr. 86.** rok 1919.

Poz. 467.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 listopada 1919 r.

w sprawie skrócenia terminu do załadowania i wyładowania przesyłek, oraz podwyższenia postojowego, jak również w sprawie czasowej zmiany niektórych przepisów regulaminu ruchu na szlakach polskich kolei państwowych w Małopolsce i Śląsku.

Uchylone rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 5 stycznia 1920 r. w sprawie skrócenia terminu do załadowania i wyładowania przesyłek oraz podwyższenia postojowego na polskich kolejach państwowych w Małopolsce i na Śląsku, jak również w sprawie zmiany niektórych przepisów „Tymczasowej Taryfy dla okręgów warszawskiego i radomskiego" na całym obszarze jej zastosowania, oraz niektórych przepisów austrjackiego regulaminu ruchu i austrjacko-węgierskiej i bośniacko-hercegowińskiej taryfy towarowej części I, dział A i B (Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 31).

Poz. 468.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 listopada 1919 r.

w sprawie taryfy ulgowej dla drzewa budulcowego na szlakach polskich kolei państwowych w Małopolsce i Śląsku.

Pominięto (patrz poz. 438).

Poz. 469.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 listopada 1919 r.

w sprawie zmiany p. 3 § 9, §§ 17 i 18 część I Tymczasowej Taryfy Towarowej, obowiązującej w okręgach warszawskim i radomskim od dnia 1 listopada 1919 r.

Uchylone (patrz poz. 467).

Poz. 470.

USTAWA

z dnia 28 października 1919 r.

w sprawie zmiany ustawy o rzeczowych świadczeniach wojennych z dnia 11 kwietnia 1919 r.

Wygasła z dniem 17 kwietnia 1921 r. (p. art. 3 ust. z dn. 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dn. 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

Poz. 471.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 14 listopada 1919 r.

w przedmiocie uregulowania obrotu sianem i zaopatrzenia armji w siano.

Wygasło z dniem 17 kwietnia 1921 r. (patrz poz. 470).

21 listopada Nr. 87. rok 1919.

Poz. 472.

USTAWA

z dnia 21 października 1919 r.

o wieku pełnoletności w b. zaborze austrjackim.

Art. 1. Pełnoletność osiąga się z ukończeniem dwudziestego pierwszego roku życia. Małoletni może być uznany za pełnoletniego po ukończeniu osiemnastego roku życia.

Art. 2. Stosownie do tego ulegają zmianie następujące postanowienia powszechnej ustawy cywilnej:

1. W § 21 słowa „dwudziestego czwartego" będą zastąpione słowami „dwudziestego pierwszego".
2. § 174 będzie opiewał: „Dzieci, które ukończyły osiemnasty rok życia, mogą przed ukończeniem dwudziestego pierwszego roku wyjść z pod władzy ojcowskiej, jeżeli je ojciec zgodnie z ich wolą za zezwoleniem sądu wyraźnie uzna za pełnoletnie".
3. W § 247 słowo „dwudziesty" będzie zastąpione słowem „osiemnasty", a w § 248 „dwudziestego" — słowem „osiemnastego".
4. § 252 będzie opiewał: „Małoletniemu, który ukończył osiemnasty rok, może sąd opiekuńczy po zasięgnięciu zdania opiekuna, a jeżeli możliwe także najbliższych krewnych, z jego przyzwoleniem opuścić brakujące lata i uznać go za pełnoletniego".
5. W § 275 słowa: „dwudziestego piątego" będą zastąpione słowami: „dwudziestego drugiego".

Art. 3. W § 266 patentu z 9 sierpnia 1854, Dzien. Pr. p. N-r 208, będą skreślone słowa: „wtedy, gdy do tego w myśl § 174 p. u. c. potrzebne jest przyzwolenie sądu".

Art. 4. Osoby, które przed dniem wejścia w życie tej ustawy ukończyły dwudziesty pierwszy rok życia, a według obowiązujących dotychczas przepisów nie były jeszcze pełnoletnie, względnie upełnoletnione, uzyskują pełnoletność z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Jeżeli w akcie prawnym, zdziałanym przed czasem wejścia w życie tej ustawy, nabycie, przeniesienie, ograniczenie lub utratę pewnego prawa albo wykonanie zobowiązania uzależniono od osiągnięcia pełnoletności fizycznej, natenczas do ziszczenia takiego warunku czy czasokresu wymagane będzie nadal ukończenie dwudziestego czwartego roku życia.

Art. 6. Wydanie złożonego we wspólnej kasie sierocej majątku osobom, które osiągną pełnoletność od czasu wejścia w życie tej ustawy aż

do dnia 31 marca 1921 roku, może być odroczone aż do tegoż dnia, osobom zaś, które w tym czasie ukończą dwudziesty czwarty rok życia, aż do dnia, w którym ten wiek osiągną.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1920 r. i obowiązuje na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Poz. 473.

USTAWA

z dnia 21 października 1919 r.

o postępowaniu uproszczonem w sprawach o zbrodnie i występki na ziemiach b. zaboru austrjackiego.

Pominięto ze względu na to, iż traci moc obowiązująca z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 pkt. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 474.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 października 1919 r.

celem wykonania ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 59 poz. 357, normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej.

W wykonaniu art. 11 ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 59 poz. 357, zarządza się, w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli Państwa, co następuje:

Postanowienia wstępne.

Za funkcjonarjuszów państwowych w rozumieniu ustawy, normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych w czasie pełnienia służby wojskowej, uważać należy wszystkie osoby, powołane przez władze cywilne do spełnienia funkcyj urzędowych, bądź stale, bądź prowizorycznie i pobierające uposażenie bezpośrednio ze Skarbu Państwa lub z funduszów publicznych zawiadywanych przez Państwo.

O ile zachodzi wątpliwość czy dana osoba ma być uważana za funkcjonarjusza państwowego, rozstrzyga tę kwestję aż do czasu jej ustawowego wyjaśnienia szef odpowiedniej władzy centralnej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Patrz ust. o państw. sł. cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 1922 r. Nr. 21 poz. 164).

Uzupełnienie postanowień wstępnych, wprowadzone rozp. Rady Ministrów z dn. 12 lipca 1920 r. pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 352).

Do art. 1.

Funkcjonarjusz państwowy, powołany do służby wojskowej, winien o każdem powołaniu, o zmianach w stosunku służbowym wojskowym, a także o uznaniu za zdatnego do służby wojskowej przy przeglądzie, donieść natychmiast swej bezpośrednio przełożonej cywilnej władzy służbowej, o ile ta nie powzięła o tem wiadomości w drodze urzędowej w inny sposób, np. przez pośrednictwo w doręczeniu funkcjonarjuszowi karty powołującej i t. p.

Do art. 2.

Minister Spraw Wojskowych ustali w porozumieniu z odnośnymi ministrami wykaz stanowisk służbowych według kategorji służby, dających prawo do czasowego zwolnienia funkcjonarjuszów państwowych, zajmujących te stanowiska, od czynnej służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia armji do stanu wojennego.

Pozatem celem uzyskania zwolnienia funkcjonarjuszów, zajmujących stanowiska służbowe nie objęte powyższym wykazem (ust. 1), którzy są ze względów publicznych niezbędnie potrzebni w służbie cywilnej, bezpośrednio przełożona władza służbowa tych funkcjonarjuszów winna złożyć w drodze służbowej albo równocześnie z ich powołaniem, albo i przedtem w razie spodziewanego powołania do służby wojskowej np. w razie uznania za zdatnego przy przeglądzie, przełożonej władzy centralnej należycie umotywowany wniosek w trzech egzemplarzach na przepisanym według dołączonego wzoru A formularzu (załącznik I).

Władza centralna przesyła wniosek, uzupełniony ewentualnie zdaniem władzy podległej bezpośrednio władzy centralnej, wraz z własną opinją, Ministerstwu Spraw Wojskowych. Przed ewentualnem odmownem załatwieniem wniosku o zwolnienie Ministerstwo Spraw Wojskowych porozumie się w krótkiej drodze z właściwą władzą centralną.

Decyzję Ministerstwa Spraw Wojskowych wpisuje się w rubrykę IX formularza wniosku, którego jeden egzemplarz pozostaje w aktach Ministerstwa, drugi odsyła się właściwej władzy centralnej, trzeci właściwej Powiatowej Komendzie Uzupełnień, celem wystawienia, w razie zwolnienia, świadectwa zwolnienia, według dołączonego wzoru B *(Załącznik 2)* i doręczenia go, lub przesłania za pośrednictwem bezpośrednio przełożonej władzy służbowej, zwolnionemu funkcjonarjuszowi.

(Ustępy 1 i 2 „do art. 2" przytoczono w brzmieniu § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 6 września 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 736).

Do art. 4.

Władza wojskowa, zwalniając funkcjonarjusza państwowego z czynnej służby wojskowej, lub udzielając mu urlopu w myśl *art. 6 ust. 2 tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej*, winna zawiadomić o tem jego bezpośrednio przełożoną władzę służbową, której komunikować należy również wypadki śmierci i zbiegostwa, a także wypadki skazania funkcjonarjusza państwowego w czasie pełnienia służby wojskowej przez sądy wojskowe. Władza służbowa funkcjonarjusza winna wydać bezzwłocznie stosowne zarządzenia lub donieść o tem władzy bezpośrednio wyższej, powołanej ewentualnie do wydania tych zarządzeń.

Niezgłoszenie się funkcjonarjusza, mimo zwolnienia ze służby wojskowej, zpowrotem do służby cywilnej traktowane będzie na równi z samowolnem opuszczeniem służby.

(P. ust. z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46 poz. 458).

Do art. 5.

Utr. moc obow. (patrz art. 5 ustawy z dn. 11 lipca 1919 r. normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 357).

Do art. 6.

Utr. moc obow. (patrz uwaga poprzednia).

Do art. 7.

Utr. moc obow. (patrz uwaga pod nagłówkiem „do art. 5").

Do art. 8.

Utr. moc obow. (patrz uwaga poprzednia).

Do art. 9.

Udzielenia urlopu, przewidzianego w art. 9 ustawy, nie należy uzależniać od zrzeczenia się uposażenia i prawa do zaliczenia czasu służby wojskowej do czasokresów, wymaganych do osiągnięcia wyższego uposażenia służbowego, o ile czas dobrowolnej służby wojskowej nie przekracza trzech miesięcy.

O ile dobrowolna służba wojskowa ma trwać dłużej niż trzy miesiące, należy udzielenie urlopu uzależnić od warunków przewidzianych w ustępie drugim art. 9 ustawy, odstępować zaś od tych warunków można jedynie w tym wypadku, jeżeli funkcjonarjusz ma zamiar wstąpić dobrowolnie do wojska w czasie mobilizacji lub uzupełnienia do stanu wojennego.

Załączniki do rozp. Rady Min. z dn. 29 października 1919 r. (poz. 474).

Załącznik 1.

Wzór A.

WNIOSEK O ZWOLNIENIE

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Władza (Urząd) wnosząca o zwolnienie funkcjonarjusza (ów)	Imię i nazwisko funkcjonarjusza (ów)	Data i miejsce urodzenia	Charakter urzędowy (funkcje urzędowe). Władza służbowa i miejsce służby	Dzień i miesiąc, rok i miejsce przeglądu, przy którym uznano go za zdatnego do służby wojskowej, oddział wojska do którego powołany należy. Stopień wojskowy. Data i liczba karty powołującej lub karty poborowej	Wniosek władzy służbowej z uzasadnieniem	Opinja władzy bezpośrednio podległej władzy centralnej	Opinja władzy centralnej	Rozstrzygnięcie Ministerstwa Spraw Wojskowych
								Zwolniony na czas nieoznaczony. *Zwolniony na przeciąg ...... miesięcy (roku, lat).* *Niezwolniony.* *Warszawa, dnia ...... 19....* *Podpis* *(pieczęć)*

Załącznik 2.

Wzór B.

Powiatowa Komenda Uzupełnień W. P. ....

L. ....

ŚWIADECTWO ZWOLNIENIA.

Stwierdza się, że Pan *(imię)* .... *(nazwisko)* .... *(stopień wojskowy)* .... zwolniony został na podstawie rozstrzygnięcia Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia ....../...... 19...... L. ......, jako *(charakter urzędowy w służbie cywilnej)* ....
w *(siedziba służbowa)* .... od pełnienia czynnej służby wojskowej na skutek mobilizacji (częściowego uzupełnienia do stanu wojennego) na okres czasu ....
....

.... dnia .... 19......

podpis Komendanta P. K. Uzupeł.

(pieczęć urzędowa)

Wzór C (zał. do przepisów wykonawczych do art. 7 ustawy z dn. 11 lipca 1919 r.) został pominięty (patrz tekst rozporządzenia).

Poz. 475.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 12 listopada 1919 r.

w przedmiocie wcielenia żandarmerji krajowej i policji wojskowej na obszarze byłej Galicji do Policji Państwowej na zasadzie art. 3-go Przep. Przejściowych do ustawy o Policji Państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. Praw Nr. 61 poz. 363).

Utr. moc obow. z powodu uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 61 poz. 363).

Poz. 476.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 listopada 1919 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowem wykupie monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym (Dziennik Ustaw Nr. 84 poz. 463).

Utr. moc obow. z powodu uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 84 poz. 463).

Poz. 477.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych i w porozumieniu z Ministrami: Kolei Żelaznych, Skarbu oraz Ochrony Pracy i Opieki Społecznej o wprowadzeniu obowiązku osobistych świadczeń wojennych w celu oczyszczenia torów kolejowych od zasp śnieżnych.

Wygasło 30 kwietnia 1921 r.

28 listopada **Nr. 88.** rok 1919.

Poz. 478.

U S T A W A

z dnia 24 października 1919 r.

w przedmiocie zmiany nazwisk.

Art. 1. Zezwolenia na zmianę nazwiska obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej udziela Minister Spraw Wewnętrznych. Zezwolenie może być udzielone tylko w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie. Brzmienie nie polskie nazwiska nie jest dostatecznym powodem do zmiany.

Ustęp 2 art. 1 uchylony art. 15 ustawy z dn. 24 marca 1923 r. w przedmiocie wyrównania opłat stemplowych oraz podatków: spadkowego i od darowizn.

Art. 2. Proszący winien wyłuszczyć powody zamierzonej zmiany nazwiska i wskazać nazwisko, które pragnie przybrać.

Do podania należy dołączyć metrykę chrztu, względnie urodzenia, tudzież dokumenty, wykazujące przynależność do Państwa Polskiego.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych rozpatrzy potrzebę zmiany nazwiska, a w razie uznania jej zarządzi na koszt petenta ogłoszenie zamierzonej zmiany w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej, tudzież według własnego wyboru w trzech dziennikach nieurzędowych.

Art. 4. W ciągu dni 90 od dnia ogłoszenia w dzienniku urzędowym wolno z ważnych powodów zgłosić sprzeciw w przedmiocie zamierzonej zmiany nazwiska do Ministra Spraw Wewnętrznych. W razie zgłoszenia sprzeciwu przez osoby tego samego nazwiska, które proszący przybrać zamierza, zezwolenie nie może być udzielone. Podanie i sprzeciwy rozstrzyga Minister spraw Wewnętrznych i zawiadamia o swej decyzji tak proszącego, jak i osoby, które sprzeciwy niosły.

Art. 5. Ogłoszenie o zezwoleniu na zmianę nazwiska zamieści Minister Spraw Wewnętrznych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzając jednocześnie adnotację w aktach stanu cywilnego.

Art. 6. Adnotacja w aktach stanu cywilnego powoduje zmianę nazwiska proszącego, jego żony, a także i tych dzieci, które w chwili wniesienia podania nie były pełnoletnie.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie inne przepisy w przedmiocie zmiany nazwisk.

Art. 8. Sprawy zmiany nazwisk, nie załatwione jeszcze prawomocnie do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, mają być traktowane według postanowień tej ustawy.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Rozciągnięta:

1) na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego, białowieskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego—rozp. Rady Ministrów z dn. 4 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 66 poz. 423);

2) na obszar b. dzielnicy pruskiej — ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511).

Poz. 479.

U S T A W A

z dnia 24 października 1919 r.

w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw gminnych, obowiązujących w miastach Galicji, jako też rozszerzenia zakresu działania galicyjskich rad miejskich (gminnych).

Utr. moc obow. (p. art. 76 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

Poz. 480.

USTAWA

z dnia 24 października 1919 r.

w przedmiocie częściowej zmiany § 23 obowiązującej w b. Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustawy o reprezentacji powiatowej.

Utr. moc obow. (p. poz. 479).

Poz. 481.

USTAWA

z dnia 30 października 1919 r.

o ratyfikacji konwencji z Francją w przedmiocie emigracji i imigracji.

Art. 1. Sejm upoważnia *Naczelnika Państwa* do ratyfikowania konwencji z Francją w przedmiocie emigrącji i imigracji, zawartej przez Rząd w dniu 3 września 1919 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się *Prezydentowi* Ministrów, Ministrowi Spraw Zagranicznych oraz Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Wprowadzona ustawą z dn. 23 czerwca 1921 r. (Dz. U R. P. Nr. 75 poz. 511) na obszar b. dzielnicy pruskiej.

Poz. 482.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 31 lipca 1919 r.

w sprawie uchylenia mocy dekretu z dnia 24 grudnia 1918 r. w przedmiocie wyborów sędziów handlowych.

Uwzględniono w Nr. 3 poz. 83.

1 grudnia Nr. 89. rok 1919.

Poz. 483.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 4 listopada 1919 r.

o doraźnej pomocy dla bezrobotnych.

Uchylona art. 41 ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650).

Poz. 484.

USTAWA

z dnia 7 listopada 1919 r.

o tymczasowej nadzwyczajnej komisji rewizyjnej.

Wygasła na skutek rozwiązania nadzwyczajnej komisji rewizyjnej, które nastąpiło, stosownie do brzmienia art. 49 ustawy, na mocy uchwały komisji wojskowej Sejmu, zapadłej w dniu 6 grudnia 1921 r.

Poz. 485.

USTAWA

z dnia 18 listopada 1919 r.

o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919 — 1920.

Wygasła z końcem roku gospodarczego 1919 — 1920.

Poz. 486.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie nowego tekstu roty przysięgi dla ministrów, urzędników i sędziów.

Art. 1. Na zasadzie art. 6-go dekretu o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej z dn. 22 listopada 1918 r. (Dz. Pr. poz. 41), ustanawia Rada Ministrów przysięgę dla ministrów, urzędników i sędziów w następującej rocie:

a) dla ministrów:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonem mi urzędzie Ministra Państwa Polskiego dążyć będę do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której wierności zawsze dochowam; honoru i godności Narodu, oraz przepisów prawa strzec będę niezłomnie, a obowiązki moje zawsze sumiennie i z całą świadomością ciążącej na mnie odpowiedzialności wypełniać będę.

Tak mi Panie Boże dopomóż".

b) dla urzędników:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonem mi stanowisku urzędowem przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę; wszystkich obywateli kraju w równem mając zachowaniu, przepisów prawa strzec będę pilnie, obowiązki mego urzędu spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia

mych przełożonych wykonywać dokładnie, a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż".

c) dla sędziów:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonym mi urzędzie sędziego przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę; obowiązki urzędu mego spełniać będę gorliwie, sprawiedliwość bezstronnie według mego sumienia i zgodnie z przepisami prawa wymierzać, a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż".

Art. 2. Do osób, które zostały już zaprzysiężone w myśl dekretu z dnia 20 lutego 1918 r. poz. 6 Dz. Pr. i pozostają na urzędzie, rozporządzenie niniejsze się nie odnosi.

Art. 3. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 22 listopada 1919 r.

P. rozp. Ministra Sprawiedliwości z dn. 16 czerwca 1922 r. o rocie przysięgi dla sędziów, urzędników i niższych funkcjonarjuszów zarządu i wymiaru sprawiedliwości oraz dla notarjuszów w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 392).

Poz. 487.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

w przedmiocie tymczasowych środków ochronnych przeciw zarazie stadniczej u koni rozpłodowych.

Uchylone art. 12 ustawy z dn. 11 grudnia 1924 r. w przedmiocie środków ochronnych przeciw zarazie stadniczej u koni (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1064).

1 grudnia **Nr. 90.** rok 1919.

Poz. 488.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE RADY MINISTRÓW

do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 72, poz. 426), określające zasady zespolenia urzędów i organów powiatowej administracji państwowej.

Na zasadzie art. 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 72 poz. 426) o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji, na obszarze b. zaboru rosyjskiego, zarząda się, nie naruszając na przyszłość w niczem prawa zastrzeżonego w tym artykule Ministrowi Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Art. 1. Starosta jest przełożonym wszystkich w skład starostwa wchodzących urzędników i innych funkcjonarjuszów.

Pozostała część tego art. utr. moc obow. (p. ust. z 17 lutego 1922 r. o państwowej sł. cyw. — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164, oraz ust. z 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165).

Art. 2. Wchodzący w skład personelu starostwa urzędnicy z etatu innych ministerstw, jako to: *referent aprowizacyjny*, organy państwowych urzędów pośrednictwa pracy, inżynier powiatowy, architekt powiatowy, lekarz weterynaryjny powiatowy, *referent rolniczy*, lekarz powiatowy i t. d. — są z urzędu powołani do załatwiania wszelkich spraw związanych z odnośną dziedziną administracji państwowej w powiecie, wobec czego z jednej strony nie mogą być używani do załatwiania spraw nie mających związku z tą dziedziną, z drugiej zaś strony bez ich wniosku czy opinji starosta z reguły nie wydaje rozporządzeń ani zarządzeń z odnośnej dziedziny administracji państwowej.

Sprawy natury poufnej, zwłaszcza dotyczące stosunków osobistych i dyscyplinarnych personelu starostwa, winny być załatwiane przez starostę osobiście.

P. rozp. Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 631).

Art. 3. Jeżeli zakres działania którego z wymienionych powyżej organów powiatowej administracji państwowej obejmuje terytorjum kilku starostw, w takim razie organ ten wchodzi w skład starotwa tego powiatu, w którego obrębie ma swoją siedzibę urzędową. Natomiast w zakresie wykonywania czynności, związanych z odnośną dziedziną administracji państwowej organ ten podlega staroście tego powiatu, którego czynność służbowa dotyczy.

Art. 4. Starosta wydaje, zatwierdza i podpisuje wszystkie rozporządzenia, zarządzenia i orzeczenia starostwa, może jednak poruczyć referentom starostwa w swem zastępstwie wydawanie i podpisywanie zarządzeń i orzeczeń. Starosta poruczy, zwłaszcza na podstawie specjalnych instrukcyj, referentom z etatu innych ministerstw wydawanie i podpisywanie zarządzeń i orzeczeń, opartych wyłącznie na zawodowej wiedzy odnośnego referenta, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych względnie rozporządzeń wydanych przez przełożoną władzę lub starostę; w tym wypadku całą odpowiedzialność wobec władz przełożonych za wydane przez siebie zarządzenie ponoszą odnośni referenci.

Rozporządzenia odnoszące się do całej ludności powiatu lub poszczególnych jej grup tudzież do pewnych miejscowości, oraz zarządzenia i orzeczenia wystosowane do urzędów publicznych podpisywać może tylko starosta względnie jego zastępca.

W wypadkach nagłych, kiedy wydanie rozporządzenia treści ogólnej w zakresie kompetencji poszczególnych działów starostwa z etatu in-

nych ministerstw zwłoki ze względów dobra publicznego nie cierpi, a uzyskanie natychmiastowego porozumienia ze starostą jest nemożliwe, mogą kierownicy odnośnych działów wydawać w zastępstwie starosty potrzebne rozporządzenia, podpisując je „za Starostę". Niezwłocznie jednak winni są uzyskać zgodę starosty co do wydanego rozporządzenia. Jeżeli starosta rozporządzenie to wzbrania się potwierdzić, może urzędnik, który je wydał, odwołać się przez starostę do swej wyższej władzy przełożonej, która poweźmie w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych ostateczną decyzję.

Art. 5. Utr. moc obow. (p. art. 37 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86).

Art. 6 — 10. Utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 11. Wszelkie przepisy i postanowienia dotychczas obowiązujące, a sprzeczne z przepisami niniejszego rozporządzenia, tracą swoją moc.

Art. 12. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dn. 13 listopada 1919 r.

P. rozp. Rady Ministrów z 20 maja 1920 r. w przedmiocie stosunku służbowego inżynierów drogowych (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 289);

art. 10 rozp. Rady Ministrów z 27 września 1920 r. w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 676).

Rozciągnięte na woj. nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski woj. białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z 31 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 693);

na Ziemię Wileńską — rozp. Rady Ministrów z 7 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 726).

Poz. 489.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE RADY MINISTRÓW

do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 72 poz. 426). o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych pierwszej instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Na zasadzie art. 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 72 poz. 426) zarządza się, nie naruszając na przyszłość w niczem praw zastrzeżonych w tych artykułach Ministrowi Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Art. 1. Starostwo jest w obrębie powiatu urzędem administracyjnym pierwszej instancji, powołanym do sprawowania wszelkich agend powiatowej administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, skarbowej, sądowej, szkolnej, kolejowej, pocztowo-telegraficznej, tudzież spraw poruczonych Urzędom Ziemskim i organom Zarządu Dóbr Państwowych i *Stadnin Państwowych.*

Art. 2. W wymienionym powyżej zakresie podlegają kompetencji starostwa następujące sprawy:

1) w powiatach granicznych czuwanie nad całością granic Państwa,
2) sprawy wojskowe (mobilizacyjne, poborowe, świadczeń na rzecz wojska i t. p.),
3) ewidencja ludności (sprawy obywatelstwa, przynależności, spisu i ksiąg ludności, ruch ludności i t. p.),
4) sprawy związków i stowarzyszeń,
5) sprawy kosztów leczenia,
6) sprawy bezpieczeństwa publicznego (nadzór nad zgromadzeniami, policja obyczajowa, policja nad obcymi, meldunki, paszporty i t. p.),
7) nadzór nad prasą i widowiskami,
8) sprawy odnoszące się do posiadania, noszenia i handlu bronią i amunicją,
9) sprawy wyznaniowe,
10) sprawy opieki społecznej,
11) sprawy ochrony pracy,
12) sprawy aprowizacyjne,
13) sprawy zdrowotności publicznej,
14) sprawy przemysłowe i handlowe,
15) sprawy ochrony i popierania rolnictwa i t. p.,
16) sprawy weterynaryjne,
17) sprawy polowania i rybołówstwa,
18) sprawy budownictwa lądowego, wodnego, dróg kołowych, pomiarów i ruchu turystycznego,
19) sprawy z dziedziny sztuki i kultury,
20) wszystkie te sprawy administracji państwowej, które nie zostały przekazane do załatwiania innym jej organom lub organom samorządowym,
21) współdziałanie z władzami i organami niepodległemi starostwu.

Kompetencję starostwa odnośnie do każdej z wymienionych powyżej kategoryj spraw i dziedzin administracji państwowej określają bliżej specjalne ustawy i rozporządzenia.

Art. 3. Utr. moc obow. (p. rozp. Prezyd. Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administrcyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365).

Art. 4. Starostwo jest władzą przełożoną zarządu gmin i miast w zakresie administracji państwowej.

W tym zakresie magistraty i urzędy gminne obowiązane są stosować się do wskazówek udzielonych im przez starostwo oraz wykonywać jego prawnie wydane zlecenia. Za niewypełnienie powyższego obowiązku może starostwo pociągnąć winnych do odpowiedzialności.

Postanowienie powyższe nie odnosi się do tych miast, w których funkcje państwowej administracji poruczono innym organom.

Art. 5. Starostwo podlega w toku instancji województwu. Instancją naczelną jest w sprawach z zakresu administracji politycznej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, zaś w innych sprawach właściwe ministerstwo.

Art. 6. Ust. 1 utr. moc obow. (p. art. 64 rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86)

Ust. 2:
Pomocniczy personel kancelaryjny starostwa oraz służbę przymuje starosta.

Art. 7. Oprócz czynności i zadań wynikających z kierownictwa starostwem należą do starosty wszystkie te czynności i zadania, które ustawy i rozporządzenia względnie instrukcje władz przełożonych staroście przekazują.

Do starosty należy ogłaszanie w powierzonym mu powiecie rozporządzeń oraz zarządzeń władz przełożonych przeznaczonych do ogłoszenia w powiecie, tudzież tych przepisów ustawowych, co do których nie jest przewidzianym inny tryb ogłoszenia.

Art. 8. Do starosty należy piecza nad spokojem, ładem i bezpieczeństwem publicznem w granicach powierzonego mu powiatu, którą sprawuje przy pomocy władz i organów sobie podległych.

W wypadkach przewidzianych obowiązującemi ustawami i rozporządzeniami ministerjalnemi tudzież na zasadzie upoważnienia udzielonego mu przez właściwego wojewodę może starosta wydawać w granicach swej kompetencji zarządzenia z mocą obowiązującą w obrębie danego powiatu. Zarządzenia te mogą zawierać sankcję karną do wysokości przewidzianej odnośnemi ustawami lub rozporządzeniami.

Do ważności takiego zarządzenia wymaganem jest, aby było podane do publicznej wiadomości, czy to w drodze obwieszczenia plakatami, czy w inny sposób w danej miejscowości praktykowany, *ewentualnie w „Dzienniku Urzędowym" starostwa, o ile jest wydawanym.* Ponadto zarządzenie powyższe powinno na wstępie wymieniać przepis ustawowy lub rozporządzenie, na zasadzie którego je wydano względnie powołane być winno upoważnienie wojewody do wydania zarządzenia podobnej treści W ustępie końcowym zarządzenia winien być wymieniony termin, od którego zarządzenie obowiązywać zaczyna.

Ust. ostatni tego art. uchylony art. 2 ust. z 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 712).

P. rozp. Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie dzienników wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 648).

Art. 9. Jako naczelnik urzędu jest starosta przełożonym wszystkich w skład starostwa wchodzących urzędników i funkcjonarjuszów.

Starosta poucza, nadzoruje i kontroluje podwładny sobie personel starostwa oraz podporządkowane starostwu urzędy i organy i ponosi wobec instancyj wyższych odpowiedzialność za prawidłowy tok czynności przekazanych starostwu.

Art. 10. Utr. moc obow. (p. ust. z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej i ust. z 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164 i 165).

Art. 11. Organa powiatowej policji państwowej podlegają staroście w zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych. W szczególności może starosta w tych sprawach wydawać organom policji państwowej wskazówki i zlecenia, do których organy te obowiązane są stosować się.

Starosta wykonuje nadzór i kontrolę nad wypełnianiem przez policję państwową w powiecie poruczonych jej zadań i obowiązków.

Pozostała część tego art. utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczyposp. z 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 257).

Art. 12 — 13. Utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 14. Wszelkie dotychczas obowiązujące przepisy i postanowienia sprzeczne z niniejszem rozporządzeniem tracą swoją moc obowiązującą.

Art. 15. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dn. 13 listopada 1919 r.

P. przepisy powołane w uwagach końcowych do poz. 488, w szczególności dotyczące rozciągnięcia rozporządzenia na ziemie, które weszły później w skład Rzeczypospolitej.

Nadto, do poz. 488 i 489 oprócz przepisów powołanych w tekście, patrz:

rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 341);

rozp. Prezyd. Rzeczyposp z 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 342);

rozp. Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. o organizcji i zakresie działania władz administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 647).

Na mocy rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z 19 stycznia 1928 r. naczelne organa władz administracji powiatowej otrzymały nazwy starostw powiatowych (art. 64) i starostw grodzkich (art. 74); nadto rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z 30 października 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 678) utworzono stanowisko starosty morskiego (art. 2).

Rozporządzenia, wymienione pod poz. 488 i 489 przytoczono, ponieważ zostały one utrzymane w mocy rozp. Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 647), § 11.

---

1 grudnia **Nr. 90.** rok 1919.

Poz. 490.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Rady Ministrów

do ustawy tymczasowej z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 65, poz 395) „o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji".

Na zasadzie art. 9 ustawy tymczasowej z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 65, poz. 395) „o organizacji władz administracyjnych drugiej

instancji", nie naruszając na przyszłość w niczem prawa zastrzeżonego w tym artykule Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zarządza się jak następuje:

Stanowisko wojewody i jego stosunek służbowy.

Art. 1 — 4. Uchylone § 18 rozp. Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 225).

Zakres działania wojewody.

Art. 5. Do zakresu działania wojewody należą wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw, przekazanych administracji sądowej, skarbowej, szkolnej, wojskowej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej oraz spraw zastrzeżonych kompetencji Urzędów Ziemskich.

W powyższym zakresie działania jest wojewoda odpowiedzialnym wykonawcą zleceń poszczególnych ministrów tudzież organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym lub wnioskującym.

Art. 6. Utr. moc obow. (p. art. 38, art. 108 — 113 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86).

Art. 7. Wojewoda zabezpiecza spokój i bezpieczeństwo publiczne w powierzonym mu województwie. Wojewoda decyduje o użyciu oddziałów policji jednego powiatu w granicach drugiego i o przesunięciu rezerw.

W wypadkach wyjątkowych, gdy siły i środki władzy cywilnej okażą się niewystarczającemi, wojewoda może zażądać pomocy wojska (dekret z dn. 2 stycznia 1919 r., Dz. P. P. P. Nr. 1, poz. 80 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 18 kwietnia 1919 r. — Dz. P. P. P. Nr. 35, poz. 276).

Nadto wojewoda sprawuje zgodnie z obowiązującemi przepisami nadzór nad prasą, widowiskami, sprawami paszportowemi, sprawami *obcych poddanych,* ruchem ludności, jako też nad zgromadzeniami, stowarzyszeniami i związkami; wojewoda prowadzi ponadto rejestrację stowarzyszeń i związków o ile ich działalność ogranicza się do obszaru województwa lub jego części.

Art. 8. W zakresie spraw wojskowych należy do kompetencji wojewody:

1) współdziałanie z władzami wojskowemi w sprawie przygotowania i przeprowadzenia poboru wojskowego, a w szczególności: ogłoszenie rozporządzenia o zarządzeniu poboru wojskowego w województwie, przeprowadzenie czynności przygotowawczych z poborem związanych, czuwanie nad sprawnem przeprowadzeniem samego poboru i przedkładanie Ministrowi Spraw Wewnętrznych sprawozdań o jego wyniku tudzież delegowanie przedstawiciela Urzędu Wojewódzkiego *do stałej komisji przy Dowództwie Okręgowem Generalnem (art. 29 tymcz. ust. o powszechnym obowiązku służby wojskowej, Dz. Pr. Kr. P. Nr. 13, poz. 28 z roku 1918),*

2) współdziałanie z władzami wojskowemi w sprawach dotyczących przygotowania i przeprowadzenia mobilizacji i demobilizacji osobowej i rzeczowej oraz w sprawach kwalifikacji koni i środków przewozowych,

3) wyznaczenie przedstawiciela Urzędu Wojewódzkiego do Okręgowych Komisyj Rekwizycyjnych *(art. 12 ustawy z dn. 11 kwietnia 1919 r. — Dz. Pr. P. P. Nr. 32, poz. 264* i art. 18 ustawy z dn. 25 lipca 1919 r. — Dz. Pr. P. P. Nr. 67, poz. 401).

Do pkt. 1 patrz art. 17 i 21 ust. z 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wosjkowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458); ustawa z 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 264) wygasła (p. poz. 264).

Art. 9. W sprawach wyznaniowych należy do kompetencji wojewody zapewnienie prawnej opieki kościołowi katolickiemu, a w stosunku do innych przez Państwo uznanych wyznań i związków religijnych ponadto wykonywanie nadzoru względnie praw Państwu przysługujących, na zasadzie obowiązujących przepisów.

Art. 10. W zakresie spraw zdrowia publicznego należą do wojewody w drugiej instancji wszystkie te sprawy, które w myśl art. 2 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) podlegają w najwyższej instancji kompetencji *Ministerstwa Zdrowia Publicznego,* a nadto orzecznictwo w pierwszej instancji w tych sprawach, które specjalnemi przepisami wyjęte zostaną z pod kompetencji starosty.

P. poz. 371.

Art. 11. W zakresie aprowizacji ludności należy do wojewody:

1) ogólne kierownictwo aprowizacją w województwie.

Pkt. 2 i 3 utr. moc obow. (p. ust. z dn. 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 389 — oraz rozp. Ministra Aprowizacji z dn. 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów — Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 794).

Art. 12. W dziedzinie pracy i opieki społecznej należą do wojewody:

1) sprawy wchodzące w zakres działania państwowych urzędów pośrednictwa pracy,

2) sprawy wchodzące w zakres Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w dziedzinie opieki społecznej.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozp. Rady Ministrów z dn. 30 marca 1921 r. w przedmiocie zmiany postanowień art. 12, 27, 37 i 38 rozp. wyk. R. Min. do ust. tymcz. o org. wł. adm. drugiej instancji (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 236).

Art. 13. W zakresie spraw rolniczych i weterynaryjnych należy do działalności wojewody:

1) rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań od orzeczeń i zarządzeń, wydanych w pierwszej instancji przez starostwa w sprawach rolniczych i weterynaryjnych;

2) nadzór ogólny nad działalnością władz rolniczych i weterynaryjnych pierwszej instancji;
3) wszelkie sprawy, dotyczące zarządu rolnictwa i weterynarji, w szczególności sprawy produkcji roślinnej i zwierzęcej, meljoracji rolnych, przemysłu rolnego, pomocy rolnej, szkolnictwa rolniczego niższego stopnia oraz państwowej służby weterynaryjnej, o ile wychodzą poza zakres działalności władz administracyjnych pierwszej instancji;
4) podział zasiłków, udzielanych przez Skarb Państwa na cele rolnicze w granicach województwa i kontrola nad prawidłowem ich zużytkowaniem;
5) współdziałanie we wszelkich akcjach, podejmowanych przez instytucje społeczne, a mających na celu uruchomienie i odbudowę rolnictwa na obszarze województwa;
6) utr. moc. obow. (patrz poz. 117).
7) ogólny nadzór policyjno-weterynaryjny i sanitarno-weterynaryjny na obszarze województwa oraz nadzór państwowy nad lecznictwem zwierząt;
8) sprawy pobierania podatku procentowego od zwierząt;
9) zestawienie i przedkładanie Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* wykazów statystycznych oraz perjodycznych sprawozdań w sprawach rolniczych, leśnych, weterynaryjnych.

Szczegółowe określenie kompetencyj wojewody jako organu państwowej służby weterynaryjnej 2-ej instancji patrz w § 8 rozp. Rady Ministrów z dn. 27 września 1920 r. w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 676);

patrz nadto: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673);

rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z dn. 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361);

rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z dn. 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 922).

Art. 14. W dziedzinie administracji przemysłowej należy do zakresu działania wojewody:
1) rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań przeciw orzeczeniom i zarządzeniom władz przemysłowych pierwszej instancji;
2) wydawanie w pierwszej instancji pozwoleń przemysłowo-policyjnych na urządzenie i uruchomienie zakładów przemysłowych, rozmieszczonych na obszarze 2-ch lub więcej powiatów tego samego województwa oraz takich zakładów przemysłowych, co do których wydawanie takiego pozwolenia w drodze ustawy lub rozporządzenia wojewodzie zastrzeżone zostanie;
3) wydawanie w pierwszej instancji innych uprawnień przemysłowych w wypadkach przewidzianych ustawami lub rozporządzeniami.

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468).

Art. 15. W zakresie robót publicznych należą do kompetencji wojewody wszystkie te sprawy, które w myśl ustawy z dn. 29 kwietnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 39, poz. 283) przekazane zostały Dyrekcjom Robót Publicznych.

Art. 16. W sprawach gospodarczych urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów należy do wojewody:
1) układanie budżetów tych urzędów, przedstawianie ich właściwym ministerstwom do zatwierdzenia, stawianie wniosków na udzielenie kredytów tudzież nadzór i kontrola nad ich zrealizowaniem;
2) zarząd i kontrola nad majątkiem ruchomym urzędu wojewódzkiego i urzędów podległych oraz zatwierdzanie umów o najem lokali, potrzebnych na pomieszczenie władz i urzędów;
3) wszelkie inne sprawy gospodarcze urzędu wojewódzkiego i urzędów podległych.

Art. 17. W dziedzinie samorządu należą do zakresu działania wojewody następujące sprawy:
1) wykonywanie w ostatniej instancji nadzoru nad samorządem gmin wiejskich oraz miast niewydzielonych ze związku powiatowego;
2) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad samorządem powiatowym i miejskim miast wydzielonych oraz nad samorządem związków specjalnych, o ile taki związek leży cały w obrębie województwa.

W zakresie spraw w punkcie 2 wymienionych zastrzeżone są kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych nadal:
a) prawo rozwiązywania rad miejskich w miastach wydzielonych oraz sejmików i wydziałów powiatowych,
b) prawo składania z urzędu członków magistratu w miastach wydzielonych,
c) *prawo zatwierdzania budżetów miast wydzielonych oraz budżetów powiatowych*, jak również prawo zatwierdzania uchwał finansowych, dotyczących wprowadzenia w miastach lub powiatach opłat, podatków, dodatków do podatków, zaciągania pożyczek, nabywania i pozbywania nieruchomości, ustanawiania monopoli oraz lokaty kapitałów,
d) prawo zatwierdzania statutów związków specjalnych.
3) rozstrzyganie w ostatniej instancji w wypadkach odwołań od orzeczeń starosty, wydanych w załatwieniu protestów przeciw wyborom do rad gminnych w gminach wiejskich oraz przeciw wyborom do sejmików powiatowych;
4) rozstrzyganie w pierwszej i ostatniej instancji protestów przeciw wyborom we wszystkich miastach.

(pkt. 3 i 4 przytoczone w brzmieniu § 1 rozp. Rady Ministrów z dn. 29 sierpnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 701).

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 19 marca 1923 r. w przedmiocie przekazania wojewodom: warszawskiemu, łódzkiemu, kieleckiemu, lubelskiemu i białostockiemu zatwierdzania budżetów związków komunalnych oraz zarządzania wyborów uzupełniających do sejmików powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 241).

Art. 18. Utr. moc obow. (p. Nr. 65, poz. 395, art. 7).

Tok instancji i orzecznictwo wojewody.

Art. 19. W określonym w powyższych artykułach zakresie działania orzeka wojewoda w pierwszej instancji w tych wypadkach, gdy ustawy lub rozporządzenia wyraźnie to przewidują. Przeprowadzenie jednakże potrzebnych do wydania orzeczenia dochodzeń może wojewoda przekazać władzom powiatowym, działającym wtedy w jego imieniu, zastrzegając równocześnie dla siebie wydanie samego orzeczenia.

W drugiej instancji rozstrzyga wojewoda sprawy, w których w pierwszej instancji orzekały władze powiatowe lub magistraty miast wydzielonych. Rozporządzenie niniejsze oraz późniejsze ustawy określą przypadki, w których rozstrzygnięcie wojewody w drugiej instancji są ostateczne.

W trzeciej instancji rozstrzyga wojewoda w tych sprawach z zakresu samorządu, w których w pierwszej instancji orzekały urzędy gminne lub magistraty miast niewydzielonych. Rozstrzygnięcia wojewody w 3 instancji są ostateczne, co w rozstrzygnięciu uwidocznione być winno.

Art. 20. Utr. moc obow. (p. ust. z dn. 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 712 — tudzież rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

Stosunek wojewody do podległych mu urzędów.

Art. 21—23. Utr. moc obow. (p. art. 10 i nast. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r.).

Stosunek wojewody do urzędników państwowych na obszarze województwa.

Art. 24—29. Utr. moc obow. (p. ust. z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164 i ust. z dn. 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165; rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej; art. 30 rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z dn. 19 stycznia 1928 r.).

Art. 30. Przynajmniej raz na rok wojewoda zgromadza wszystkich starostów, *naczelników departamentów i kierowników oddziałów* celem omówienia organizacji jako też działalności władz i urzędów wojewodzie podległych. Uczestnicy tego zjazdu mają prawo przedstawić wszystkie ujemne strony tak organizacji jak i działalności tych instytucyj oraz mają prawo czynić wnioski dążące do usunięcia braków, a natomiast wprowadzenia tych ulepszeń, któreby zapewniały coraz lepsze udoskonalenie administracji.

Celem przygotowania materjału dla tych zjazdów winni *naczelnicy departamentów* i starostowie odbyć z podległymi sobie urzędnikami przed zjazdem konferencje, by módz na zjeździe wystąpić z konkretnemi wnioskami.

Wyniki zjazdu winien wojewoda przedstawić na corocznych zebraniach wojewodów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, na które w tym celu zapraszani będą reprezentanci zainteresowanych ministerstw.

Patrz art. 37 i następne nin. rozp.

Rada wojewódzka

Art. 31. Utr. moc obow. (p. art. 40 i nast. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r.).

Art. 32. Pominięto, gdyż w treści swej nie zawiera przepisów prawnych.

Art. 33 — 36. Utr. moc obow. (p. art. 40 i nast. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r.).

Organizacja urzędu wojewódzkiego.

Art. 37 i 38, 39 — 42 zniesione rozp. Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Art. 43. Utr. moc obow. jako zawierający przepis przejściowy.

Art. 44. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej po upływie dni 14-tu od ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dnia 13 listopada 1919 r.

Rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Sztuki i Kultury z dn. 20 lutego 1920 r. włączono urzędy konserwatorskie w skład urzędów wojewódzkich (Dz. U. R. P.. Nr. 19 poz. 97).

Poz. 491.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 21 listopada 1919 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny w powiecie sokólskim.

Wygasło przez upływ terminu.

9 grudnia **Nr. 91.** rok 1919.

Poz. 492.

USTAWA

z dnia 20 listopada 1919 r.

o walucie w obrębie byłej dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. ust. z dn. 15 stycznia 1920 r. w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 26;

rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 351).

P. nadto: rozporządzenie Ministra Skarbu o przerachowaniu kwot pieniężnych, wyrażonych w niektórych przepisach prawnych w rublach rosyjskich, markach niemieckich, złotych reńskich i koronach austrjacko-węgierskich i markach polskich z dn. 1 sierpnia 1924 — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 785;

rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30 poz. 213).

Poz. 493.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 11 listopada 1919 r.

w przedmiocie przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 8 kwietnia 1919 r. o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska.

Utr. moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Nr. 31 poz. 262).

Poz. 494.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 14 listopada 1919 r.

o ustanowieniu na obszarze b. Galicji tymczasowo trzech komend okręgowych policji państwowej.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstaw prawnych (p. Nr. 87 poz. 475).

Poz. 495.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu

z dnia 25 listopada 1919 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 roku o stałej pensji dla weteranów powstania 1831 i 1863 r.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 65 poz. 397).

Poz. 496.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny w powiecie chełmskim.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 497.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny w powiecie włocławskim.

Wygasło przez upływ terminu.

11 grudnia Nr. 92. rok 1919.

Poz. 498.

USTAWA

z dnia 27 listopada 1919 r.

o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń.

Uchylona na mocy art. 22 ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 499.

USTAWA

z dnia 27 listopada 1919 r.

o spisie podoficerów.

Utr. moc obow. (patrz rozdział XV ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46 poz. 458).

Poz. 500.

USTAWA

z dnia 27 listopada 1919 r.

w przedmiocie zmiany punktu 2 art. 19 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dziennik Ustaw Nr. 67 z r. 1919 poz. 409) o orderze wojskowym „Virtuti Militari".

Uwzględniono w tekście ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. (p. Nr. 67 poz. 409).

Poz. 501.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 grudnia 1919 r.

o zmianie taryf i warunków przewozu bagażu i przesyłek nadzwyczajnych kolejami państwowemi okręgu warszawskiego.

Uchylone na mocy ust. I pkt. A rozp. Ministra Kolei Żelaznych z dn. 20 kwietnia 1920 r., dotyczącego wprowadzenia ogólnopolskiej taryfy osobowej i bagażowej (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 242).

Poz. 502.

SPROSTOWANIE

Patrz Nr. 90 poz. 489.

18 grudnia **Nr. 93.** rok 1919

Poz. 503.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 3 listopada 1919 r.

dotyczące ograniczenia zużycia prądu elektrycznego.

Wygasło przez upływ terminu (dn. 2 lutego 1920 r.).

Poz. 504.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych

z dnia 8 listopada 1919 r.

o wprowadzeniu obowiązku osobistych świadczeń wojennych.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1921 r.

Poz. 505.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 25 sierpnia 1919 r.

w przedmiocie normalnego szacunku zwierząt domowych w celu pobierania podatku procentowego.

Wygasło z końcem 1921 r.

Poz. 506.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 22 listopada 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie ustanowienia terminu dla poboru podatku procentowego od zwierząt.

Utr. moc obow. (p. poz. 505).

Poz. 507.

PRZEPISY

z dnia 4 grudnia 1919 r.

o organizacji okręgowych komend policji, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 9 ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej.

Utr. moc obow. (p. Nr. 61 poz. 363) z powodu uchylenia podstawy prawnej.

Poz. 508.

PRZEPISY

z dnia 4 grudnia 1919 r.

o organizacji powiatowych komend policji, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych na podstawie art. 5 i 8 ustawy z dnia 24 lipca 1919 roku o policji państwowej.

Utr. moc obow. z powodu uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 61 poz. 363).

Poz. 509.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 11 grudnia 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu obowiązkowej dostawy monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, na zasadzie Ustawy z dn. 7-go listopada 1919 r. (Dziennik Ustaw Nr. 84, poz. 463).

Wygasło z dniem 31 grudnia 1919 r.

22 grudnia **Nr. 95.** rok 1919.

Poz. 510.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dn. 4 listopada 1919 r.

o taryfie celnej.

Uchylone rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 czerwca 1924 r. w sprawie taryfy celnej (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 540).

Poz. 511.

PRZEPIS WYKONAWCZY

z dn. 4 listopada 1919 r.

do rozporządzenia o taryfie celnej.

Uchylony na mocy § 53 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 64).

Poz. 512.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dn. 4 listopada 1919 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

Uchylone na mocy art. 4 rozp. Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 20 marca 1920 r. w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 213).

24 grudnia **Nr. 96.** rok 1919.

Poz. 513.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

w przedmiocie ustanowienia stosunku marek polskich do koron.

Utr. moc obow. (p. art. 20 ust. z dn. 24 marca 1920 r. o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank Austrjacko-Węgierski — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 166).

30 grudnia **Nr. 97.** rok 1919.

Poz. 514.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dn. 12 grudnia 1919 r.

do art. 10 ust. 3, art. 11 i 12 ustawy z dn. 11 kwietnia 1919 r., o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. Praw 1919 r., Nr. 32, poz. 264), w przedmiocie utworzenia Komisji Rekwizycyjnych Okręgowych i Głównej.

Wygasło z dniem 17 kwietnia 1921 r. (p. Nr. 32 poz. 264)

Poz. 515.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z grudnia 1919 r.

o wprowadzeniu odpowiedzialności kolei za zaginięcie, brak wagi lub uszkodzenie towarów i bagażu.

Utr. moc obow. (p. Przepisy Przewozowe, obowiązujące na kolejach polskich — Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 16 poz. 82).

31 grudnia **Nr. 98.** rok 1919.

Poz. 516.

U S T A W A

z dnia 18 grudnia 1919 roku

o ochronie lokatorów w byłej dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 33 ust. z dn. 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz: 406).

Poz. 517.

U S T A W A

z dnia 18 grudnia 1919 roku

w przedmiocie amnestji przy przekroczeniach przepisów o państwowych podatkach i opłatach stemplowych, obowiązujących na terenie b. dzielnicy pruskiej.

Wygasła z dniem 31 marca 1920 r.

Poz. 518.

U S T A W A

z dnia 18 grudnia 1919 roku

o przedłużeniu terminów przedawnienia, oraz przedstawienia do zapłaty kuponów procentowych, rentowych i dywidendowych na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej.

Wygasła z dniem 31 grudnia 1921 r. (p. rozp. Rady Ministrów z dn. 16 grudnia 1920 r. w przedmiocie przedłużenia terminów przedawnienia oraz przedstawienia do zapłaty kuponów procentowych, rentowych i dywidendowych na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 797).

Poz. 519.

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1919 roku

o obrocie ziemniakami i nasionami oleistemi w b. dzielnicy pruskiej.

Wygasła z końcem roku gospodarczego 1919—1920.

Poz. 520.

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1920 roku

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień pruskiej ustawy o podatku dochodowym z dnia 19 czerwca 1926 r. obowiązującej w b. dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 1 ustawy z dn. 10 stycznia 1924 r. w przedmiocie przepisów o państwowym podatku dochodowym, obowiązujących na całym obszarze Rzeczypospolitej — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 110).

Poz. 521.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1919 roku

o moratorjum w sprawie prawno-prywatnych pretensyj pieniężnych w b. zaborze austrjackim.

Wygasło z dniem 1 stycznia 1923 r. (p. Nr. 51 poz. 332).

Poz. 522.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1919 roku

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

Utr. moc obow. (p. Nr. 50 poz. 327).

Poz. 523.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1919 roku

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego warszawskiego.

Utr. moc obow. (p. Nr. 50 poz. 328).

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

r. 1920.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

3 stycznia Nr. 1. rok 1920.

Poz. 1.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 9 grudnia 1919 r.

dotyczące nowej taryfy adwokackiej dla b. zaboru austrjackiego.

Na zasadzie ustawy z dnia 26 marca 1890, Dz. u. p. austr. Nr. 58 rozporządza się co następuje:

Przedmiot taryfy.

Art. 1. Prace adwokatów i kancelaryj adwokackich w postępowaniu sądowem, które z powodu swej prostoty i powtarzania się umożliwiają przeciętną ocenę, należy wynagradzać według postanowień niniejszego rozporządzenia i dołączonej taryfy.

Do czynności w postępowaniu karnem stosują się pozycje taryfowe oddziału *B* (koszta podróży i należytości z powodu odległości), tudzież oddziału *C* (należytości manipulacyjne), zaś pozycje taryfowe oddziału *A* (honorarjum za czynności) jedynie o tyle, o ile nie odnoszą się do podań i ustnych rozpraw lub przesłuchań i o ile osnowa pozycji taryfowej nie stoi na przeszkodzie.

Ograniczenie mocy obowiązującej taryfy.

Art. 2. Taryfa nie narusza prawa ugody dobrowolnej.

Także w braku ugody zastrzega się adwokatowi prawo domagania się od strony wyższego wynagrodzenia, jeżeli usprawiedliwiają to wyjątkowe okoliczności lub szczególne zlecenia strony.

Art. 3. Taryfa rozróżnia dwie klasy:

Pierwsza klasa obowiązuje w Krakowie i we Lwowie, druga klasa odnosi się do wszystkich innych miejscowości w b. zaborze austrjackim.

P. § 1 rozprządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 1922 r. w przedmiocie zmiany taryfy adwokackiej obowiązującej w b. zaborze austrjackim — Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 1002.

Art. 4. Wynagrodzenie oblicza się podług tej klasy taryfowej, która ma zastosowanie do miejsca zamieszkania adwokata; tylko w tym wypadku, gdy adwokat załatwił jakąś czynność za pośrednictwem innego adwokata, oblicza się wynagrodzenie odnośnych należytości podług klasy taryfowej, która obowiązuje w siedzibie tego drugiego adwokata.

Jeżeli adwokat mieszka stale w miejscu, które nie jest siedzibą sądu powiatowego, wówczas stosować należy klasę, obowiązującą w miejscu siedziby tego sądu powiatowego, do którego okręgu należy miejsce zamieszkania adwokata.

Za audjencje, na które adwokat, mający siedzibę w miejscu niższej klasy, udaje się do sądu, należącego do wyższej klasy miejscowej, jako też za udawanie się w innych celach do takiego sądu, może adwokat policzyć należytość odnośnej wyższej klasy miejscowej.

Obliczanie wartości, jako podstawy do zastosowania poszczególnych pozycyj taryfowych.

Art. 5. Kwotę wartości, służącą za podstawę do zastosowania pewnej szczególnej pozycji taryfowej, oblicza się w postępowaniu spornem podług wartości przedmiotu spornego, w postępowaniu egzekucyjnem (zabezpieczającem) prawidłowo (art. 7) według wartości roszczenia, a w postępowaniu niespornem według wartości przedmiotu, do którego czynność odnosi się.

Art. 6. Wartość przedmiotu sporu oceniać należy w celu oznaczenia kosztów (art. 5) w ogólności według przepisów §§ 54 do 60 normy juryzdykcyjnej z dnia 1 sierpnia 1895, Dz. u. p. Nr. 111; jeżeli jednak zaskarżono tylko część dłużnego kapitału, wówczas należy wziąć za podstawę nie cały kapitał jeszcze nie spłacony, lecz jedynie jego zaskarżoną część, a jeżeli przedmiotem żądania jest nadwyżka, wynikająca z porównania wzajemnych wierzytelności obu stron, jedynie wysokość zaskarżonej nadwyżki.

W razie połączenia kilku sporów do wspólnej rozprawy należy w celu oznaczenia kosztów zliczać razem wartość przedmiotów sporu, dopóki połączenie to nie będzie napowrót uchylone. To samo ma miejsce wówczas, jeżeli połączono rozprawę co do skargi z rozprawą co do skargi wzajemnej albo rozprawę co do skargi z rozprawą nad wnioskiem pozwanego o ustalenie istnienia wierzytelności wzajemnej w celu jej potrącenia.

Jeżeli prowadzi się oddzielne rozprawy co do kilku roszczeń, dochodzonych tą samą skargą, wówczas decyduje pod względem oznaczenia kosztów co do każdej z rozdzielonych rozpraw przez czas trwania rozdziału jedynie odnośna wartość częściowa.

Zmianę w wartości przedmiotu sporu, zaszłą wskutek zmienienia skargi, zanim spór zawisł, ograniczenie żądania skargi lub częściowe załatwienie sporu uwzględniać należy co do prac, które nastąpły po zmianie, a o ile zmianę sprowadza oświadczenie strony, także już co do dotyczącego pisma lub co do dotyczącej audjencji, lecz co do tej audjencji tylko w tym przypadku, jeżeli powód zmiany zaszedł jeszcze przed audjencją.

Art. 7. W postępowaniu egzekucyjnem (zabezpieczającem) zależy oznaczenie kosztów przy wnioskach wierzyciela egzekwującego lub innych uprawnionych od wartości ich roszczeń, przy wnioskach dłużnika trzeciego od wysokości zajętej wierzytelności, a przy wnioskach zobowiązanego od wartości roszczeń strony przeciwnej, których wnioski te dotyczą; co do wniosków licytanta i nabywcy rozstrzyga wartość przedmiotu egzekucji.

Art. 8. Jeżeli wartość przedmiotu, do którego odnosi się pewna czynność w postępowaniu spornem, egzekucyjnem (zabezpieczającem) lub postępowaniu niespornem, nie jest ani cyfrowo wyrażona, ani nie da się rozpoznać z innych istniejących szczegółów tak, jak to jest potrzebne dla oznaczenia pozycji taryfy, która ma wejść w zastosowanie, w takim razie winien sąd, ile możności bez dalszych dochodzeń i bez znacznego opóźnienia załatwienia lub spowodowania kosztów, ocenić wartość przy sposobności pierwszego oznaczania kosztów. W odnośnem załatwieniu podać należy wyraźnie wartość, wziętą za podstawę pod względem oznaczenia kosztów.

W razie wątpliwości należy przyjąć za podstawę kwotę 500 zł.

(P. § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 maja 1924 r. o zmianie taryfy adwokackiej obowiązującej w b. zaborze austrjackim — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 433).

Podwyższenie należytości taryfowej w razie istnienia uczestników sporu.

Art. 9. W razie istnienia uczestników sporu po jednej lub po drugiej stronie należy się adwokatowi za każdego uczestnika sporu, nie wliczając pierwszego, podwyższenie taryfowego honorarjum za czynności (oddz. *A* taryfy) o dziesięć procent, jednak nigdy więcej jak sto procent.

Wynagrodzenie za prace przygotowawcze.

Art. 10. Wynagrodzenie za odebranie informacji od strony i za informację z aktów mieści się prawidłowo w wynagrodzeniu taryfowem za wygotowanie pisma lub za odbycie audjencji; jeżeli jednak w pewnym danym wypadku informacja zabrała wiele czasu mimo, iż sprawa była prostą, wówczas może sąd przyznać za informację osobne wynagrodzenie aż do połowy pozycji taryfowej, przypadającej za odnośną czynność.

Za zbadanie faktu doręczenia lub prawomocności załatwień sadowych, za stwierdzenie oznaczenia depozytu sądowego lub hipotecznego oznaczenia nieruchomości, za wywiad w rejestrze handlowym i w rejestrze dla stowarzyszeń, tudzież w rejestrze grabieży i za inne pojedyncze wywiady podobnego rodzaju przyznaje się osobne wynagrodzenie jedynie wówczas, gdy wywiady te nie należą do tych czynności przygotowawczych, które są prawidłowo potrzebne przy załatwianiu spraw, określonych w odnośnej pozycji taryfowej, albo gdy wywiady te musiały być podjęte za pośrednictwem innego adwokata.

Wydatki w gotówce.

Art. 11. Wydatki na stemple i opłatę pocztową, tudzież inne wydatki w gotówce należy wynagradzać osobno.

Wyższe wynagrodzenie za czynności czysto solicytatorskie.

Art. 12. Jeżeli jedna z czynności, wymienionych w 9-tej pozycji taryfowej, będzie podjęta przez adwokata lub kandydata adwokackiego, wówczas należy się wynagrodzenie wyższe od tego, które miałoby być przyznane w myśl postanowień taryfy w razie wykonania tej czynności przez funkcjonarjusza kancelaryjnego, nie wpisanego na listę kandydatów adwokackich, jedynie wtedy, gdy sąd uzna w danym wypadku, iż wykonanie tej czynności przez adwokata względnie kandydata adwokackiego odpowiadało celowi.

Załatwienie kilku czynności w ciągu jednej podróży.

Art. 13. Jeżeli w ciągu jednej podróży załatwiono dwie lub więcej czynności, wówczas można raz tylko policzyć koszta podróży (10-ta pozycja taryfy). W takim wypadku należy koszta te rozłożyć odpowiednio na poszczególne czynności.

Wykazy kosztów (rachunki).

Art. 14. Za zestawienie wykazu kosztów i rachunku należytości dla zastępowanej przez siebie strony nie ma adwokat prawa do wynagrodzenia z wyjątkiem należytości manipulacyjnych (11-ta pozycja taryfy), chyba że wykazy i rachunki te są potrzebne jako załączniki podania sądowego.

Wynagrodzenie w razie wspólnej czynności kilku adwokatów.

Art. 15. Za czynności, które strona porucza kilku adwokatom wspólnie, otrzyma każdy z nich od zastępowanej przez siebie strony pełne należytości taryfowe za swoje usługi, wyjąwszy, gdy zawarto osobny układ.

Wynagrodzenie adwokata jako pełnomocnika do doręczeń.

Art. 16. Jeżeli ustanowiono adwokata jedynie pełnomocnikiem do doręczeń, wówczas ma on tylko prawo do należytości manipulacyjnych (11-ta pozycja taryfowa i nast.), powstałych wskutek przesyłania aktów i ewentualnych korespondencyj, tudzież do należytości za listy (4-ta pozycja taryfowa).

Wynagrodzenie adwokata we własnej sprawie.

Art. 17. We własnej sprawie może adwokat żądać od strony przeciwnej, obowiązanej do zwrotu kosztów, tych należytości, które przypadłyby upełnomocnionemu adwokatowi.

Badanie przez sąd potrzeby i trafności każdej poszczególnej pracy. Wynagrodzenie ponad wymiar taryfowy.

Art. 18. Prawo sędziego do badania potrzeby i trafności poszczególnych prac pozostaje i nadal w mocy. Wynagrodzenie za poszczególne czynności, określone w taryfie, należy wymierzyć w kwocie wyższej od wymiaru taryfowego, jeżeli w pewnym danym wypadku nie zachodzą wymogi ustawowe co do przeciętnego ocenienia.

Oddzielne pisma i wnioski.

Art. 19. Oddzielne wynagrodzenie za pisma przyzna się zarówno w postępowaniu spornem jak i egzekucyjnem (zabezpieczającem) tylko o tyle, o ile pism tych nie można było połączyć z innemi pismami albo jeżeli sąd uzna, iż oddzielne ich wniesienie było potrzebne lub przynajmniej odpowiadało celowi; również nie jest dopuszczalne oddzielne wynagradzanie wniosków, które wniesiono na rozprawie ustnej lub które w myśl przepisu ustawy należało wnieść na rozprawie takiej.

Odpisy podań w postępowaniu karnem i niespornem.

Art. 20. Jeżeli w postępowaniu karnem lub niespornem policzono należytość za odpisy podań, wówczas można przy badaniu kwestji, czy usługi te odpowiadały celowi, wziąć pod rozwagę także pytanie, czy przez sporządzenie tych odpisów uchroniono stronę, której oddano odpisy, od osobnego wydatku, jakiby w przeciwnym razie musiała ponieść, by dowiedzieć się o treści podania.

Stosowanie taryfy do postępowania przed sądem polubownym.

Art. 21. Rozporządzenie niniejsze i dołączona do niego taryfa mają obowiązywać także w postępowaniu przed statutowemi sądami polubownemi i przed sędziami polubownymi, o ile wogóle można je tam zastosować.

Skrócone wyszczególnianie i przyznawanie kosztów.

Art. 22. Dla uproszczenia można zarachowywać koszta także przez wyraźne lub milczace powołanie się na wyłożone w sądzie zestawienie czynności i wydatków, przedsiębranych i policzanych prawidłowo w przypadkach prostych i często powtarzających się wraz z taryfowem obliczeniem przypadającego za nie wynagrodzenia, tudzież przez zażądanie zwrotu kosztów w myśl taryfy.

Zestawione naprzód wykazy i obliczenia kosztów muszą być jednakie dla wszystkich oddziałów sądowych z tym samym zakresem czynności i mogą być wyłożone tylko za zezwoleniem przełożonego sądu.

Początek mocy obowiązującej i postanowienia przejściowe.

Art. 23. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej w dniu 1 stycznia 1920 r. i wstępuje w miejsce rozporządzenia austr.

Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 1917 r. Dz. u. p. austr. Nr. 371 odnośnie do prac adwokatów i kancelaryj adwokackich, które uskuteczniane będą począwszy od dnia 1 stycznia 1920 r. Według przepisów tego ostatniego rozporządzenia należy wynagradzać prace adwokatów i kancelaryj adwokackich, wykonane przed dniem 1 stycznia 1920 r.

TARYFA.

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy	
		I.	II.
		Zł.	Zł.
	A. Honorarjum za czynności.		
1.	Za pisma, wnoszone poza rozprawą ustną lub przesłuchaniem, o ile przedstawiają się jako proste, jako to: zwykłe doniesienia i uwiadomienia, wnoszone do sądu; prośby, wnoszone do sądów lub innych władz o udzielenie wyjaśnień, potwierdzeń, poświadczeń, odpisów, o dozwolenie przeglądu aktów lub zwrot załączników; wnioski o ustanowienie kuratora dla strony przeciwnej; cofnięcie skarg, wniosków lub środków prawnych; zrzeczenia się; wypowiedzenia wierzytelności, kontraktów najmu i pełnomocnictw; sprzeciwy w postępowaniu upominawczem; podania i oświadczenia, odnoszące się do terminów, audjencji, doręczeń, i inne podania i oświadczenia, dotyczące jedynie zewnętrznej formy postępowania; następnie w postępowaniu egzekucyjnem: wnioski na zastanowienia egzekucji (§ 39 l. 6, § 200 l. 3 ord. egz.); oświadczenia co do żądania zaspokojenia w gotówce (§ 171 ord. egz.);		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy	
		I.	II.
		Zł.	Zł.
	oświadczenia, wyrażające jedynie zgodę na pewien wniosek, jeżeli wartość przedmiotu wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie . . .	3,5	3
	b) ponad 100 zł. do 200 zł. " . . .	4,5	4
	c) " 200 " " 400 " " . . .	6	5,5
	d) " 400 " " 600 " " . . .	7,5	7
	e) " 600 " " 1000 " " . . .	9	8
	f) we wszystkich innych wypadkach	11	9,5
2.	I. Za następujące podania, o ile przedstawiają się jako proste skargi, jako to: skargi wekslowe, skargi z tytułu pożyczki, skargi kupców i przemysłowców o zapłatę za dostarczane towary i wykonane roboty, skargi o zapłatę wynagrodzenia, o zapłatę umówionych czynszów najmu lub dzierżawcy, skargi (zarzuty, sprzeciwy) w toku postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego i z powodu takiego postępowania; zgłoszenia wierzytelności z weksli, pożyczek, z tytułu dostawy towarów, wykonania pracy lub świadczenia usług, z kontraktów najmu lub dzierżawy i t. p. wnoszone w postępowaniu konkursowem; prośby o wydanie warunkowego nakazu zapłaty, w postępowaniu upominawczem; wnioski co do odebrania lub oddania przedmiotu najmu lub dzierżawy; wnioski co do zwrotu kosztów niezależnie od wyniku sporu lub z powodu cofnięcia odwołania; prośby o wdrożenie postępowania amortyzacyjnego; wnioski egzekucyjne (na zabezpieczenie): co do zajęcia i przechowania ruchomych rzeczy zmysłowych, tu-		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	Wynagrodzenie dla klasy II. Zł.
	dzież ich sprzedaży lub innego sposobu spieniężania;		
	co do przymusowego ustanowienia prawa zastawu na nieruchomościach o ile one nie są zapisane w księdze gruntowej;		
	co do zajęcia wierzytelności pieniężnych wraz z poleceniem, wystosowanem do dłużnika trzeciego, by złożył oświadczenie w myśl § 301 org. egz.;		
	co do przekazania zajętych wierzytelności pieniężnych;		
	co do zajęcia innych praw majątkowych;		
	co do wydania lub oświadczenia ruchomości, co do oddania lub opróżnienia nieruchomości; inne wnioski reczowe w toku postępowania egzekucyjnego;		
	wnioski co do złożenia lub wydania.		
	II. Za następujące audencje pod warunkiem, iż nie przychodzi do rozprawy ani do roztrząsania sprawy, zarządonego z urzędu:		
	pierwsze audjencje także wówczas, gdy zapada wyrok na podstawie uznania lub wyrok zaoczny, albo gdy zawartą zostaje ugoda lub zgłoszone zostają zarzuty;		
	audjencje, na których odbywa się jedynie przesłuchanie stron;		
	audjencje, na których ma być złożona przysięga, objęta ugodą lub nałożona na stronę, albo przysięga wyjawienia;		
	audjencje odroczone na wniosek lub z urzędu;		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	Wynagrodzenie dla klasy II. Zł.
	jeżeli wartość przedmiotu (sprawy spornej, wierzytelności, przedmiotu złożenia i t. d.) wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie . . .	4	4
	b) ponad 100 „ do 200 zł. „ . . .	6	5,5
	c) „ 200 „ „ 400 „ „ . . .	7,5	7
	d) „ 400 „ „ 600 „ „ . . .	8,5	8
	e) „ 600 „ „ 1000 „ „ . . .	10,5	9,5
	f) „ 1000 „ za każdy 1000 zł. więcej o	2	1,5
	nigdy jednak więcej jak	110	80
	Uwagi do 2 pozycji taryfowej.		
	1. Jeżeli zachodzi jedna ze szczególnych okoliczności §§ 7, 9 lub 11 ordynacji egzekucyjnej, albo jeżeli wiosek egzekucyjny opiera się na zagranicznym tytule egzekucyjnym (§§ 79, 80, 86 ord. egz. i art. XIX u. wpr. do ord. egz.) wówczas podwyższa się wynagrodzenie za wnioski egzekucyjne (na zabezpieczenie) o 25% czyli o czwartą część kwoty taryfowej.		
	2. W razie połączenia kilku wniosków egzekucyjnych należy się za każdy dalszy wniosek, jeżeli wartość roszczenia lub przedmiotu wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie kwota dodatkowa	1,5	1,5
	b) do 600 zł. włącznie kwota dodatkowa	3	3
	c) we wszystkich innych przypadkach kwota dodatkowa	4,5	4
	Zamieszczenie we wniosku dotyczącym zajęcia, następujących wniosków, a to wniosku:		
	a) co do przechowania rzeczy zajętych,		
	b) co do wydania polecenia w myśl § 301 ord. egz. do dłużnika trze-		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	Wynagrodzenie dla klasy II. Zł.
	cięgo nie uzasadnia powyższej należytości dodatkowej.		
	3. Uskutecznienie złożenia do księgi pieniężnej należy wynagradzać według 9 pozycji taryfowej, względnie według art. 12 rozporządzenia.		
	4. Za czas wyczekiwania na audencję, po upływie półgodzinnego czekania, za każde dalsze chociażby tylko zaczęte pół godziny	4,5	4
3.	Za wnioski o zarząd przymusowy lub sprzedaż przymusową nieruchomości lub części nieruchomości, bez względu na to, czy są one wpisane do księgi publicznej lub nie;		
	za podania o wpisy hipoteczne, zarówno w toku postępowania egzekucyjnego (zabezpieczającego) jak i poza niem;		
	jeżeli wartość roszczenia lub przedmiotu wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie	4,5	4
	b) ponad 100 zł. do 200 zł. włącznie . .	7,5	7
	c) " 200 " " 400 " "	9	8
	d) " 400 " " 600 " "	11	9,5
	e) " 600 " " 1000 " "	13	10,5
	f) " 1000 zł. za każdy 1000 zł. więcej o	2	1,5
	nigdy jednak więcej jak	110	80
	Uwagi do 3 pozycji taryfowej.		
	1. Wynagrodzenie za ułożenie warunków licytacyjnych nie jest objęte pozycją taryfową.		
	2. Postanowienia uwag 1 i 2 do pozycji taryfowej 2 wchodzą w zastosowanie.		
4.	Za ułożenie, podpisanie i wysłanie listów upominających lub innych zwykłych listów w interesach:		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	Wynagrodzenie dla klasy II. Zł.
	jeżeli wartość przedmiotu wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie	1,25	1,25
	b) ponad 100 zł. do 600 zł. włącznie	2	2
	c) we wszystkich innych wypadkach	3	2,5
5.	Za ułożenie, odpisanie i wysłanie wezwań do stawienia się w kancelarji adwokata	1	0,75
6.	Za wygotowanie pełnomocnictwa adwokackiego	1,25	1,25
7.	I. Za odebranie, wpisanie do ksiąg, przechowanie, zarachowanie i wydanie pieniędzy lub papierów wartościowych, tudzież książek do kas oszczędności i kas zaliczkowych (wraz z wygotowaniem potwierdzenia odbioru) według wartości, istniejącej w dniu odbioru przez adwokata:		
	a) przy kwotach do 2000 zł. włącznie	1/4%	1/4%
	nigdy jednak mniej jak . .	0,75	0,75
	b) przy kwotach ponad 2000 zł. od kwoty przenoszącej 2000 zł.	1/10%	1/10%
	II. Jeżeli odbiór lub wydanie nie mogło być uskutecznione ani w kancelarji adwokata, ani też przez pocztę, należy się za udanie na miejsce złożenia lub odbioru:		
	a) przy kwotach do 100 zł. włącznie	2	1,5
	b) " " ponad 100 zł. do 600 zł. "	3	2,5
	c) " " " 600 " " 1000 " "	4,5	4
	d) we wszystkich innych wypadkach . . .	7,5	7
	Uwaga do 7 pozycji taryfowej.		
	Ta pozycja taryfowa nie stosuje się do zawiadywania wekslami i skryptami dłużnemi, tudzież należyto-		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy	
		I.	II.
		Zł.	Zł.
	ściami świadków i rzeczozawców, należytościami za doręczenia i t. p.		
8.	Za zwykłe omówienia sprawy, trwające najwyżej kwandrans, za które jednak nie można uważać krótkich wyjaśnień o stanie sprawy będącej w toku	4	3,5
9.	Za przedsięwzięcie poza kancelarją adwokacką czynności w postępowaniu sądowem, które bywają zwyczajnie załatwiane przez funkcjonarjusza kancelaryjnego, nie wciągniętego na listę kandydatów adwokackich wraz ze stratą czasu, o ile wogóle należy się za to osobne wynagrodzenie w myśl § 10 rozporządzenia i o ile taryfa nie zawiera w tym względzie osobnych postanowień, w szczególności za wywiady w księdze gruntowej lub inne wywiady w sądzie (kancelarji sądowej), u władzy podatkowej lub innej władzy, za interwencje przy wykonaniu czynności egzekucyjnych (zabezpieczających) i t. p.		
	za cały czas nieobecności, spowodowanej czynnością:		
	a) aż do użycia w tym celu pół godziny	2,5	
	b) za każde dalsze chociażby tylko rozpoczęte pół godziny .	2	1,5
	B. Koszta podróży i należytości z powodu odległości.		
10.	W razie podjęcia czynności w postępowaniu sądowem poza kancelarją adwokacką w miejscu, oddalonem od miejsca zamieszkania adwokata więcej jak o dwa kilometry, oprócz wynagrodzenia należnego za samo wykonanie czynności:		
	a) jako należytość za podróż (przewóz) w szczególności:		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy	
		I.	I.
		Zł.	
	aa) jeżeli można odbyć podróż koleją żelazną (okrętem parowym), zwrot należytości za przejazd koleją żelazną (okrętem parowym), a jeżeli miejsce zamieszkania adwokata lub miejsce wykonania czynności jest oddalone od stacji kolei żelaznych (okrętu parowego), o więcej niż dwa kilometry, zwrot należytości za powóz do stacji, a względnie do miejsca wykonania czynności i napowrót;		
	bb) jeżeli wogóle nie można odbyć podróży koleją żelazną (okrętem parowym), lub gdyby podróż taka wymagała znacznej straty czasu, zwrot należytości za powóz aż do miejsca wykonania czynności i napowrót;		
	cc) jeżeli i o ile nie można jechać a droga, która ma być przebyta, wynosi więcej niż dwa kilometry, wynagrodzenie za drogę tam i napowrót.		
	α) w takich razach należy się: adwokatowi I klasa na kolejach żelaznych (i okrętach parowych), powóz parokonny, a za każde chociażby tylko zaczęte pół godziny drogi, przebyte bez użycia powozu wynagrodzenie w kwocie. .	2,5	2,5
	β) kandydatowi adwokackiemu II klasa na kolejach żelaznych (I klasa na okrętach parowych), powóz jednokonny, a za każde chociażby tylko zaczęte pół godziny drogi, przebyte bez użycia powozu, wynagrodzenie w kwocie	2	2

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	II. Zł.
	γ) innemu funkcjonarjuszowi III klasa na kolejach żelaznych (II na okrętach parowych), użycie komunikacji pocztowych, tramwajowych i omnibusowych, a w ich braku powozu jednokonnego, za każde zaś chociażby tylko zaczęte pół godziny drogi, przebyte bez użycia powozu, wynagrodzenie w kwocie .	1,5	1,5
	Uwagi do a, α, β i γ tej pozycji taryfowej.		
	W tych miejscach i okolicach, w których nie można dostać powozów jednokonnych lub w których powozy takie nie są używane, należy się powóz parokonny zamiast jednokonnego		
	b) jako wyżywne: jeżeli nieobecność trwa najmniej 6 godzin, za każdy dzień, w którym warunek ten zachodzi:		
	aa) adwokatowi	7	7
	bb) kandydatowi adwokackiemu	4,5	4,5
	cc) innemu funkcjonarjuszowi .	3,5	3,5
	c) jako noclegowe: jeżeli trzeba przenocować poza miejscem zamieszkania adwokata, za każdą noc:		
	aa) adwokatowi	7	7
	bb) kandydatowi adwokackiemu	4,5	4,5
	cc) innemu funkcjonarjuszowi .	3,5	3,5
	d) jako należytość za stratę czasu, o ile w myśl 9 poz. taryfowej nie należy się wynagrodzenie za czynność łącznie ze stratą czasu, za każdą godzinę pracy (uw. 3), spędzoną w podróży lub w miejscu		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	II. Zł.
	podjęcia czynności, prócz czasu potrzebnego na wykonanie samej czynności, licząc godzinę rozpoczętą za całą:		
	aa) adwokatowi	8	8
	bb) kandydatowi adwokackiemu .	4	4
	e) odszkodowanie za czas, spędzony poza godzinami pracy (uw. 3) w drodze do miejsca wykonania czynności lub zpowrotem, i to za godzinę, licząc godzinę rozpoczętą za całą:		
	aa) adwokatowi	2,5	2,5
	bb) kandydatowi adwokackiemu	1,5	1,5
	Uwagi do 10 pozycji taryfowej.		
	1. Jeżeli strona sama dostarczyła powozu, wówczas odpada prawo do żądania wynagrodzenia odnośnej należytości za powóz.		
	2. Jeżeli w razie użycia kolei żelaznej lub okrętu parowego miejsce zamieszkania adwokata lub miejsce podjęcia czynności nie jest od odnośnej stacji dalej odalone, jak dwa kilometry, wówczas zależy od uznania sądu, czy należy w danym wypadku ze względu na wielkość oddalenia i zachodzące stosunki komunikacyjne przyznać wogóle i w jakiej wysokości należytość za udanie się na stację względnie na miejsce wykonania czynności i zpowrotem.		
	To samo ma zastosowanie wówczas, jeżeli przestrzeń drogi, na której nie można użyć pojazdu, wynosi dwa kilometry lub mniej.		
	3. Za czas pracy uważa się godziny od 9 godziny przed południem do 6 godziny po południu.		

L. pozycji	PRZEDMIOT	Wynagrodzenie dla klasy I. Zł.	Wynagrodzenie dla klasy II. Zł.
	C. Należytości manipulacyjne.		
11.	Za przepisanie pism i załączników wraz z kolacjonowaniem i instruowaniem, tudzież dostarczaniem materjałów pisarskich za każdą stronę, obejmującą co najmniej 25 wierszy, licząc stronę za całą bez względu na to, czy powielenie pism uskutecznia się pismem ręcznem lub drogą mechniczną albo przy użyciu druków, jeżeli wartość przedmiotu wynosi:		
	a) do 100 zł. włącznie	0,25	0,25
	b) ponad 100 zł.	0,5	0,5
	Jeżeli sporządza się odpisy w wielkim formacie lub odpisy rachunków, tabel lub wykazów, składających się przeważnie z cyfr, za każdą chociażby tylko zaczętą stronę	0,75	0,75
12.	Za nadanie na pocztę albo w urzędzie telegraficznym lub wniesienie do władz, tudzież za podjęcie recepisów zwrotnych od każdego aktu .	0,25	0,25
	Uwaga do 12 pozycji taryfowej.		
	W razie wniesienia pisemnych podań do sądu drogą telegraficzną należy oprócz taryfowego wynagrodzenia za podanie i za nadanie telegramu zwrócić należytość, przypadającą za telegram, jako wydatek w gotówce; za pisma, obejmujące powtórzenie tych podań, przypadają jedynie należytości manipulacyjne.		
13.	Za zrealizowanie na poczcie przekazu pocztowego lub przekazu pocztowej kasy oszczędności, albo za wpłaty uskuteczniane zapomocą przekazu pocztowego, poświadczenia złożenia lub czeku za każdy poszczególny wypadek pod warunkiem, iż kwota przekazana, lub przypadająca do zapłaty dosięga 2 zł. .	0,4	0,4
14.	Za zanotowanie terminu ustawowego lub sędziowskiego albo audjencji i za potrzebne przytem przejrzenie pism doręczonych lub nadesłanych	0,3	0,3

(Przytoczona w brzmieniu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 maja 1924 r. o zmianie taryfy adwokackiej obowiązującej w b. zaborze austrjackim — Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 433).

9 stycznia **Nr. 2.** rok 1920.

Poz. 2.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

w przedmiocie wprowadzenia zmian w ustawie o bezpośrednich podatkach osobistych z dn. 25 października 1896 r. Dz. U. P. Nr. 220, oraz w ustawach z dnia 3 stycznia 1913 r. Dz. U. P. Nr. 5 i z dnia 23 stycznia 1914 r. Dz. U. P. Nr. 13.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 55 p. 3 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent — Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 517, art. 160 p. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 550 i art. 29 p. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o państwowym podatku przemysłowym na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2 poz. 7.

Poz. 3.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

w sprawie wymiaru podatku czynszowego na lata 1919—1920 na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Wygasła z końcem 1920 r.

Poz. 4.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

w przedmiocie rozszerzenia ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów z r. 1831 i 1863 także na weteranów z 1848 roku.

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich — Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212.

Poz. 5.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

o przyznaniu stopni i praw oficerskich weteranom z roku 1831, 1848 i 1863.

Art. 1. Weteranom z roku 1831, 1848 i 1863, z wyjątkiem karanych sądownie za przestępstwa, uchybiające godności stanu oficerskiego, przyznaje się honorowy stopień podporucznika Wojsk Polskich.

Art. 2. Weteranom, którzy wylegitymują się z przyznania im wyższych stopni oficerskich podczas służby w szeregach powstańczych, potwierdzony będzie odpowiedni stopień wojskowy wyższy.

Art. 3. Weterani z lat 1831, 1848 i 1863, przyjmując na siebie obowiązek zachowania godności stanu oficerskiego, korzystają ze wszystkich praw i przywilejów oficerów armji czynnej, z wyjątkiem stałego uposażenia służbowego.

Art. 4 uchylony na mocy art. 14 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich — Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Rozciągnięta na b. zabór pruski ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511 i na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 października 1922 r.— Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 890.

Poz. 6.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

w sprawie zmian w ustawie z dnia 27 maja 1919 roku (Dz. Pr. P. P. Nr. 44 z 1919 r .poz. 311) o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Uwzględniono w Nr. 44 Dz. P. P. P. z 1919 r. poz. 311.

Poz. 7.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1919 r.

o czasie pracy w przemyśle i handlu.

Art. 1. Czas pracy wszystkich pracowników, zatrudnionych na mocy umowy w przemyśle, górnictwie, handlu, komunikacji i przewozie oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nie obliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy, niezależnie od tego, czy te zakłady pracy są własnością prywatną, czy państwową, czy też organów samorządowych, wynosi bez wliczenia przerw odpoczynkowych najwyżej 8 godzin na dobę, w sobotę 6 godzin na dobę i nie może przekraczać 46 godzin na tydzień.

Art. 2. Za czas pracy uważa się liczbę godzin, przez które pracownik obowiązany jest na mocy umowy pozostawać w zakładzie pracy lub poza nim do rozporządzenia kierownika robót.

W górnictwie czas, zużyty na zjazd i wyjazd, wlicza się w czas pracy. Regulamin wewnętrzny kopalni winien określić wyraźnie kolejność, w jakiej zjazd i wyjazd robotników, pracujących w górnictwie, ma się odbywać.

Ustęp trzeci i czwarty artykułu drugiego utraciły moc obowiązującą (p. art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364).

Art. 3. Czas pracy osób, zatrudnionych w przemyśle przewozowym, o ile tego wymagają techniczne warunki pracy, może Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a w zakładach pracy, podlegających bezpośrednio poszczególnym ministerstwom, właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, po wysłuchaniu opinji związków zawodowych pracowników i pracodawców danej gałęzi, uregulować osobnem rozporządzeniem, zastępując normy, ustalone w niniejszej ustawie przez normy równoważne.

Art. 4. Konieczne odstępstwa od ustalonego w art. 1, 10 i 14 czasu pracy celem wykonywania robót, poprzedzających produkcję lub po niej następujących, oraz robót, mających na celu pilnowanie materjałów lub zakładów pracy, jakoteż w rzemiosłach na wsi i w miasteczkach ze względu na związek tych rzemiosł z pracą na roli, określi dla każdej kategorji pracowników osobnem rozporządzeniem Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a w dziedzinie pracy w rzemiosłach, wymienionych w tym artykule, i z Ministrem Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*, odnośnie zaś do zakładów pracy, podlegających bezpośrednio poszczególnym ministerstwom — właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 5. W zakładach pracy lub ich oddziałach, w których praca jest szczególnie dla zdrowia pracowników szkodliwa, może być zarządzony czas pracy krótszy, niż wymieniony w art. 1, a to w sposób, wskazany w art. 19 niniejszej ustawy.

Art. 6. Przedłużenie czasu pracy jest dopuszczalne w wypadkach następujących:

a) W razie, gdy z powodu zaszłych lub grożących zakładowi pracy żywiołowych wydarzeń lub nieszczęśliwych wypadków jest to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa pracujących, dla utrzymania w całości zakładu pracy i umożliwienia dalszego jego ruchu, oraz dla wykonania robót, których niewykonanie spowodowaćby mogło zepsucie materjałów lub urządzeń mechanicznych, przyczem czas pracy nie może przekraczać 12 godzin na dobę, o ile nie chodzi o akcję ratowniczą. W wypadkach tych może być czas pracy przedłużony w każdym dniu tygodnia, nie wyłączając niedzieli, pracodawca winien jednak bezzwłocznie zgłosić wypadek, powodujący konieczność przedłużenia czasu pracy, do właściwego Urzędu Inspekcji Pracy.

b) W wypadkach, spowodowanych szczególnemi udowodnionemi potrzebami zakładu pracy, może być czas pracy przedłużony za otrzymanem poprzednio zezwoleniem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, zaś w handlu dla celów dorocznej inwentaryzacji— za uprzedniem zawiadomieniem Urzędu Inspekcji Pracy, przyczem ilość godzin nadliczbowych dla poszczególnego pracownika nie może wynosić więcej, niż 120 godzin na rok i 4 godziny na dobę.

c) W zakładach o ruchu ciągłym, o ile utrzymanie w ruchu zakładu pracy niezbędnie tego wymaga. W takich zakładach może Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, po wysłuchaniu opinji związków zawodowych pracowników i pracodawców, zezwolić na przedłużenie czasu pracy poszczególnych grup pracowników przeciętnie do 56 godzin tygodniowo. Ustalony w art. 1-ym ośmiogodzinny czas pracy na dobę może być w tych zakładach przedłużony jednego dnia w każdym tygodniu dla jednej lub dwóch po sobie następujących zmian robotników, jednakże wówczas musi być czas pracy w ten sposób podzielony, by każdy robotnik mógł korzystać w każdym okresie 3-tygodniowym z dwukrotnego co najmniej 24-godzinnego odpoczynku.

d) W wypadkach, spowodowanych koniecznościami narodowemi, może być z decyzji Rady Ministrów, ewentualnie po wysłuchaniu opinji związków zawodowych pracowników i pracodawców, wydane rozporządzenie, dozwalające przedłużyć czas pracy w każdym dniu tygodnia, nie wyłączając niedzieli, w poszczególnych zakładach pracy lub kategorjach tychże — za każdym razem jednak na okres nie dłuższy, niż 3 miesięczny.

Art. 7. Podlegające niniejszej ustawie zakłady pracy obowiązane są prowadzić dla każdego pracownika osobne wykazy godzin nadliczbowych z oznaczeniem należnej za nie płacy.

Art. 8. W zakładach o ruchu ciągłym dozwolona jest w sobotę stała ciągła praca 8 godzin na zmianę, jednak w tym wypadku pracownicy muszą otrzymać osobną zapłatę za 2 godziny nadliczbowe według norm, ustalonych w art. 16.

Art. 9. W handlu oraz zakładach fryzjerskich i łaźniach dozwolona jest w sobotę stała normalna praca przez 8 godzin, jednak w tym wypadku pracownicy muszą otrzymać w ciągu miesiąca lub roku równoważną ilość wolnych od pracy i zapłaconych dni poza ustawowym urlopem.

Art. 10. W niedziele i dni świąteczne, ustawą oznaczone, praca w zakładach, podlegających niniejszej ustawie, jest wzbroniona, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 11.

Art. 11. Praca w niedziele i dni świąteczne jest dozwolona:

a) dla wykonywania robót koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, a w szczególności dla utrzymania wodociągów, oświetlenia, dla czyszczenia, przy komunikacji, w aptekach, w hotelach i jadłodajniach, w kąpielach rzecznych i morskich oraz we wszelkich kąpielach w miejscach kuracyjnych, w zakładach, służących opiece chorych, w teatrach i widowiskach publicznych, pozatem, nie dłużej jednak, niż przez trzy godziny, do godziny 10 przed południem, w mleczarniach i kwiaciarniach;

b) w zakładach o ruchu ciągłym dla wykonywania robót, które ze względu na techniczną naturę produkcji nie mogą być wstrzymane;

c) w wypadkach, przewidzianych w art. 6 a) i 6 d);

d) w sklepach od godziny 1-ej w południe do 6-ej wieczorem w ostatnią niedzielę przed świętami Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy.

Art. 12. We wszystkich wypadkach stosowania pracy w niedzielę (w myśl art. 11), z wyjątkiem przewidzianych w art. 6 a), należy poprzednio zawiadomić o tem właściwy Urząd Inspekcji Pracy.

Art. 13. O ile pracownicy pracują w niedzielę dłużej niż 3 godziny — z wyjątkiem zakładów o ruchu ciągłym — muszą otrzymać równą ilość godzin wolnych w tygodniu.

Art. 14. Praca nocna, to jest w czasie od godziny 9 wieczór do 5 rano, a w zakładach, pracujących na dwie zmiany, od 10 wieczór do 4 rano jest wzbroniona, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 15.

Art. 15. Praca nocna dopuszczalna jest we wszelkich zakładach o ruchu ciągłym, nadto w innych wypadkach, przewidzianych w art. 6 i 11 a).

Art. 16. Praca w godzinach nadliczbowych, przewidziana w art. 6 i 8 niniejszej ustawy, ma być wynagradzana co najmniej 50%-ym dodatkiem do płacy normalnej. Za godziny nadliczbowe ponad 2 godziny dziennie oraz za pracę w godzinach nadliczbowych, przypadających na noc lub w niedziele i święta, dodatek ten ma wynosić co najmniej 100%. Przy pracy akordowej dodatki powyższe będą obliczane na podstawie płacy za czas, o ile ich umową w danym zakładzie inaczej nie unormowano.

Art. 17. Najdalej po każdych 6 godzinach pracy ma nastąpić przerwa, nie krótsza niż jednogodzinna, podczas której ruch maszyn powinien być tam, gdzie na to zezwalają techniczne warunki pracy, wstrzymany, a pracownik wedle swej woli może opuścić miejsce pracy. W zakładach o ruchu ciągłym oraz w tych, w których z powodu natury pracy pracownik nie może miejsca pracy opuścić, praca może trwać bez wyżej wymienionej godzinnej przerwy; w takim razie jednak pracownik musi otrzymać możność spożycia posiłku podczas ruchu zakładu pracy.

Art. 18. Przekroczenia przepisów niniejszej ustawy karane będą w drodze sądowej grzywną od *5.000 mk. pol.* do *500.000 mk. pol.* lub aresztem do 3 miesięcy.

(P. ustawę z dnia 26 września 1922 r. o zmianie artykułów rosyjskiej ustawy o pracy w przemyśle (Zb. Pr. Ces. Ros. tom XI część II, wydanie z 1913 r.), austr. ustawy przemysłowej w brzmieniu noweli z dnia 5 lutego 1907 r. (austr Dz. Ust. P. Nr. 26), ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu, dotyczących wymiaru grzywien za przekroczenie przepisów prawnych o stosunku pracy w przemyśle — Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 789).

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Art. 19. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, odnośnie zaś do zakładów pracy, podlegających bezpośrednio poszczególnym ministerstwom, powierza się wykonanie ustawy właściwemu ministrowi w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 20. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w cztery tygodnie po jej ogłoszeniu; równocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie inne przepisy, dotąd w tym przedmiocie wydane, o ile są sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.

Przepisy przejściowe.

Art. 1. W wypadkach wyjątkowych może minister, powołany w myśl art. 19 do wykonania niniejszej ustawy, po wysłuchaniu opinji interesowanych związków zawodowych pracowników i pracodawców, odroczyć jej wykonanie dla pewnych kategoryj pracy nie dłużej jednak, niż na przeciąg 6 miesięcy. Dalsze odroczenie w wymienionych wypadkach, jednak nie dłużej, niż na rok, nastąpić może tylko z decyzji Rady Ministrów.

Art. 2. W miejscowościach, w których nie istnieją jeszcze Urzędy Inspekcji Pracy, aż do ich utworzenia, kompetencje, tymże urzędom w niniejszej ustawie przyznane, należą do władz administracyjnych I instancji.

Art. 3. Wprowadzenie czasu pracy, przewidzianego w ustawie niniejszej, w zakładach, w których dotychczas stosowany był czas dłuższy, nie może pociągać za sobą zmniejszenia zarobków.

Rozcągnięta na b. zabór pruski ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511; za ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 945; na Spisz i Orawę, należące do Rzeczypospolitej Polskiej — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 946; na województwa: nowogródzkie, poleskie, wołyńskie, powiaty: grodzieński i wołkowyski oraz gminy: białowieską, masiewską, suchopolską powiatu bielskiego wojew. białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 947).

(P. ustawę z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet — Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636).

Poz. 8.

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1919 roku

w sprawie zmiany ustawy z dnia 28 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 377) o przyznaniu funkcjonarjuszom państwowym, nauczycielom szkół powszechnych i profesorom zakładów teologicznych nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

(Patrz Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 377).

Poz. 9.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 19 grudnia 1919 roku

o przyznawaniu nagród za pomoc w zwalczaniu przemytnictwa.

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dnia 26 września 1922 r. o przyznawaniu nagród za zwalczanie przemytnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 950).

Poz. 10.

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1919 roku

w przedmiocie darowania odszkodowań i nawiązek za przestępstwa leśne.

Utraciła moc obowiązującą jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 11.

USTAWA

z dnia 19 grudnia 1919 roku

w przedmiocie przedłużenia czasu służby roczników 1896 — 1899, powołanych na obszarze Dowództwa Okręgu Generalnego Krakowskiego.

Utraciła moc obowiązującą jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 12.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 28 grudnia 1919 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu obowiązkowej dostawy monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, na zasadzie ustawy z dn. 7-go listopada 1919 r.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 56).

17 stycznia **Nr. 3.** rok 1920.

Poz. 13.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 10 grudnia 1919 roku

w przedmiocie zasiłków dla bezrobotnych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia — Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 650).

Poz. 14.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 18 grudnia 1919 r.

Ministra Przemysłu i Handlu do dekretu o wywozie towarów zagranicę, przywozie z zagranicy i przewozie tranzytowym z dnia 7 lutego 1919 r.

Uchylone na mocy punktu 4 § 34 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Kolei Żelaznych, Ministra Poczt i Telegrafów oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 30-X-1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów oraz izb przywozu i wywozu (Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 703).

Poz. 15.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 23 grudnia 1919 r.

Ministra Zdrowia Publicznego w przedmiocie wykonania ustawy o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 498).

Poz. 16.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 grudnia 1919 r. w przedmiocie przejęcia w b. zaborze austrjackim przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej spraw, wchodzących w zakres działania tego Ministerstwa.

Pominięto jako zawierające przepis przejściowy.

Poz. 17.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 stycznia 1920 r.

w przedmiocie utrzymania na czas dalszy sądów doraźnych w okręgach sądów apelacyjnych warszawskiego i lubelskiego.

Wygasło z dniem 1 lutego 1921 roku (p. rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie utrzymania na czas dalszy sądów doraźnych w okręgu warszawskiego i lubelskiego sądu apelacyjnego — Dz U. R. P. Nr. 61, poz. 395).

21 stycznia **Nr. 4.** rok 1920.

Poz. 17a.

USTAWA

z dnia 8 stycznia 1920 roku

o zniesieniu książki robotniczej.

Art. 1. Znosi się wszelkie postanowienia ustawowe, dotyczące legitymowania się książką robotniczą na ziemiach b. zaboru austrjackiego, a w szczególności §§ 79, 80, 80a, 80b, 80c, 80d, 80e, 80f, 80g, 80h, 80i, 81 ustęp 2 ustawy austrjackiej z dn. 8.III 1885 r. Dz. Pr. Nr. 22, następnie §§ 99 ustęp 4 i 5 ustawy austrjackiej z dn. 5.II 1907 r. Dz. Pr. Nr. 16, dalej §§ 26 i 27 ustawy austrjackiej z dn. 28.VII. 1902 r. Dz. Pr. Nr. 156, wreszcie § 208 ustawy austrjackiej z dn. 23.V. 1854 r. Dz. Pr. Nr. 146.

Art. 2. Niniejsza ustawa otrzymuje moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia. Z tym dniem tracą moc obowiązującą wszelkie inne postanowienia ustawowe, które pozostają w sprzeczności z tą ustawą lub normują inaczej te same stosunki.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Poz. 18.

USTAWA

z dnia 8 stycznia 1920 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 392) o przyznaniu dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jak też dla wdów i sierot po nich, oraz księży emerytów nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

Uchylona na mocy art. 2 ustawy z dnia 5 marca 1920 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 31 lipca 1919 r., a także ustawy z dnia 8 stycznia 1920 r. o przyznaniu dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jak też dla wdów i sierot po nich oraz księży emerytów nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 127).

Poz. 19.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 12 grudnia 1919 r.

w przedmiocie likwidacji komitetów niesienia pomocy dla bezrobotnych i powołania do życia Powiatowych Komisji pomocy dla bezrobotnych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia — Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 650).

Poz. 20.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji

z dnia 23 grudnia 1919 r.

w sprawie spasania ziemniaków inwentarzem.

Utraciło moc obowiązującą jako zawierające przepis przejściowy

Poz. 21.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji

z dnia 31 grudnia 1919 r.

w przedmiocie ograniczeń spożycia w zakładach publicznych.

Uchylone na mocy p. 2 § 40 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 22 lutego 1921 r. w sprawie ograniczenia spożycia (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 121).

Poz. 22.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 16 stycznia 1920 r.

o jaknajwiększej oszczędności węgla.

Uchylone rozporządzeniem z dnia 9 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 122).

24 stycznia Nr. 5. rok 1920.

Poz. 23.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 13 stycznia 1920 roku

w sprawie uchylenia mocy dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. o rozciągnięciu na Wydział Teologiczny uniwersytetu warszawskiego mocy obowiązującej dekretu w przedmiocie mianowania pierwszego składu profesorów tegoż uniwersytetu.

Uwzględniona w Nr. 14, poz. 165 Dz. Pr. z 1919 r.

Poz. 24.

USTAWA

z dnia 13 stycznia 1920 roku

w sprawie zmian w dekrecie z dnia 7 stycznia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 5, poz. 94) o mianowaniu pierwszego składu profesorów w uniwersytecie warszawskim.

Utraciła moc obowiązującą (p. Nr. 5, poz. 94 z 1919 r.).

Poz. 25.

USTAWA

z dnia 13 stycznia 1920 roku

w sprawie zmian w dekrecie z dnia 8 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 5, poz. 95) o mianowaniu pierwszego składu profesorów w politechnice warszawskiej.

Utraciła moc obowiązującą (patrz Nr. 5, poz. 95 z 1919 r.).

Poz. 26.

USTAWA

z dnia 15 stycznia 1920 roku

w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Utraciła moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 351).

Poz. 27.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 6 sierpnia 1919 r.

do dekretu o wywozie towarów zagranicę, przywozie z zagranicy i przewozie tranzytowym z dn. 7 lutego 1919 r.

Uchylone na mocy § 34 p. 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Kolei Żelaznych, Ministra Poczt i Telegrafów oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 30-X-1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów oraz izb przywozu i wywozu (Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 703).

Poz. 28.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 22 października 1919 r.

w przedmiocie pobierania od samorządu kosztów utrzymania policji państwowej.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 marca 1923 r. w przedmiocie pobierania od samorządu kosztów utrzymania policji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 194).

Poz. 29.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z grudnia 1919 roku.

w sprawie podwyższenia taryf na polskiej części uprz. kolei Koszycko - Bogumińskiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. Pr. Nr. 25, poz. 213).

Poz. 30.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 20 grudnia 1919 r.

w sprawie postępowania z towarami przywożonemi z zagranicy kolejami żelaznemi.

Uchylone na mocy § 34 p. 5 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Kolei Żelaznych, Ministra Poczt i Telegrafów oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 30-X-1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów oraz izb przywozu i wywozu (Dz. U. R. Nr. 107, poz. 703).

Poz. 31.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 5 stycznia 1920 r.

w sprawie skrócenia terminu do załadowania i wyładowania przesyłek, oraz podwyższenia postojowego na Polskich Kolejach Państwowych w Małopolsce i na Śląsku, jak również w sprawie zmiany niektórych przepisów „Tymczasowej Taryfy dla Okręgów Warszawskiego i Radomskiego" na całym obszarze jej zastosowania, oraz niektórych przepisów austrjackiego regulaminu ruchu i austrjacko-węgierskiej i bośniacko-hercegowińskiej taryfy towarowej część I, dział A i B.

Uchylone rozporządzeniem Ministra Kolei Żelaznych, dotyczącem wprowadzenia ogólnopolskiej taryfy osobowej i bagażowej (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 242 z 1920 r.).

Poz. 32.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 8 stycznia 1920 r.

w przedmiocie obrotu zbożem siewnem jarem w roku gospodarczym 1919/1920.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

Poz. 33

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 stycznia 1920 r.

w sprawie przedłużenia ważności dodatku II do wewnętrznej taryfy towarowej kolei Koszycko-Bogumińskiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 34.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 stycznia 1920 r.

o podziale przychodzących i odchodzących ładunków pomiędzy poszczególne stacje węzła warszawskiego.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 35.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 stycznia 1920 r.

w przedmiocie dopłaty do ceł (agia)

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1921 r. w przedmiocie podwyższenia agio do cła (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 48).

Poz. 36.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 15 stycznia 1920 r.

w przedmiocie handlu hurtowego środkami leczniczemi.

Na zasadzie art. 2 p. 13 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dziennik Praw P. P. 1919 r. Nr. 63 poz. 371) zarządzam co następuje:

Art. 1. Handel hurtowy środkami leczniczemi może być prowadzony jedynie na podstawie osobnej koncesji (art. 4 i 5).

Art. 2. Koncesja na handel hurtowy środkami leczniczemi uprawnia koncesjonarjusza do sprzedaży środków leczniczych detalistom, przetwórcom, konsumentom pośrednim (jak szpitale, kasy chorych), oraz instytucjom lub osobom uprawnionym do nabywania przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Przedmiotem podobnych sprzedaży mogą być wszelkie środki lecznicze bez ograniczenia ich co do liczby, jakiemu podlegają składy materjałów aptecznych i farb, stosownie do ustawy dla materjalistów z 1844 r., odnośnie do trzymanych na składach i sprzedawanych artykułów leczniczych.

Art. 3. Koncesja na handel hurtowy środkami leczniczemi nie uprawnia natomiast do sprzedawania środków leczniczych osobom w artykule poprzednim niewymienionym.

Art. 4. Koncesji na handel hurtowy środkami leczniczemi udziela Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Art. 5. Handel hurtowy środkami leczniczemi może być prowadzony również na podstawie ważnych koncesyj, otrzymanych przed ogłoszeniem niniejszego rozporządzenia. Ważność tych koncesyj winna być do dnia 1 marca 1920 r. potwierdzona stosownie do art. 7 niniejszego rozporządzenia.

Art. 6. Składami hurtownemi środków leczniczych zarządzać mogą jedynie dyplomowani materjaliści oraz prowizorzy, względnie magistrzy farmacji. Zarządzający są odpowiedzialni za wykonywanie przepisów dotyczących tej gałęzi handlu.

Art. 7. Osoby, posiadające poprzednio uzyskaną koncesję, winny ją przedłożyć do dn. 15 lutego 1920 r. celem stwierdzenia jej ważności we właściwym Okręgowym Urzędzie Zdrowia Publicznego przy podaniu firmy, imienia i nazwiska koncesjonarjusza oraz odpowiedzialnego zarządzającego i siedziby przedsiębiorstwa.

Art. 8. Osobom, którym koncesja pozwala na handel detaliczny środkami leczniczemi (t. j. poza granicami art. 2), zabrania się prowadzenia na podstawie posiadanej koncesji równocześnie handlu hurtowego środkami leczniczemi w zakresie, przewidzianym w art. 2 niniejszego rozporządzenia.

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia.

Art. 10. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje jedynie na terytorjum b. zaboru rosyjskiego.

P. rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 86).

Rozciągnięto na ziemię wileńską rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977), oraz na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288).

Poz. 37.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 19 stycznia 1920 r.

w przedmiocie ograniczenia przerobu zboża w zakładach przemysłowych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

Poz. 38.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 21 stycznia 1920 r.

o wprowadzeniu na ziemiach z walutą koronową taryfy pocztowej, telegraficznej i telefonicznej w markach polskich.

Utraciło moc obowiązującą, wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

29 stycznia **Nr. 6.** rok 1920.

Poz. 39.

USTAWA

z dnia 20 stycznia 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 5 ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. o tymczasowem sądownictwie wojskowem (Dz. Pr. z r. 1919 Nr. 65, poz. 389).

Uwzględniono w Nr. 65 Dz. Pr. z r. 1919 poz. 389.

Poz. 40.

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1920 r.

w sprawie zmiany art. 3 ustawy z dnia 18 listopada 1919 roku o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 1919 r. Nr. 89 poz. 485).

Uchylona na mocy art. 3 ustawy z dnia 20 lutego 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 94).

Poz. 41.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 29 grudnia 1919 r.

w sprawie zmiany terytorjum okręgu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie oraz w sprawie przekazania temuż Zakładowi tymczasowo wykonywania ubezpieczenia górników w b. zaborze austrjackim.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922).

Poz. 42.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 grudnia 1919 r.

w przedmiocie organizacji oddziałów policji państwowej, pełniących służbę na kolejach, na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego i białostockiego, wydane w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych na zasadzie art. 9 ustawy o policji państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. Praw Nr. 61, poz. 363).

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 maja 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych

w przedmiocie organizacji oddziałów policji państwowej, pełniących służbę na kolejach, na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego i białostockiego oraz m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 258).

Poz. 43.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 stycznia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie upaństwowienia straży ogniowej m. st. Warszawy.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 kwietnia 1920 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1920 r. w sprawie upaństwowienia straży ogniowej m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 231).

31 stycznia **Nr. 7.** rok 1920

Poz. 44.

USTAWA

z dnia 20 stycznia 1920 r.

o obywatelstwie Państwa Polskiego.

Art. 1. Obywatel polski nie może być jednocześnie obywatelem państwa innego.

Art. 2. Z chwilą ogłoszenia ustawy niniejszej prawo obywatelstwa polskiego służy każdej osobie bez różnicy płci, wieku, wyznania i narodowości, która:

1) jest osiedlona na obszarze Państwa Polskiego, o ile jej nie służy obywatelstwo innego państwa. Za osiedlonego w Państwie Polskiem w znaczeniu niniejszej ustawy jest uważany kto:
   a) jest zapisany lub ma prawo być zapisanym do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego;
   b) ma prawo swojszczyzny w jednej z gmin na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Austrjackiego lub Węgierskiego;
   c) miał już przed 1-ym stycznia 1908 r. z tytułu obywatelstwa niemieckiego stałe miejsce zamieszkania na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego;
   d) był zapisany do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach b. Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodzą w skład Państwa Polskiego;
2) urodziła się na obszarze Państwa Polskiego, o ile nie służy jej obywatelstwo innego państwa;

3) ponadto której na mocy traktatów międzynarodowych obywatelstwo polskie przysługuje.

Art. 3. Obywatele państw innych pochodzenia polskiego oraz ich potomkowie uznani będą za obywateli Państwa Polskiego, skoro po powrocie do Polskiego Państwa w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania złożą dowody pochodzenia polskiego wraz z oświadczeniem, że chcą być obywatelami polskimi i zrzekają się obywatelstwa innego państwa.

Art. 4. Obywatelstwo polskie nabywa się:
1) przez urodzenie,
2) przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie,
3) przez zamążpójście,
4) przez nadanie.

Pkt. 5 utr. moc obow. (p. art. 70 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458 i art. 6 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 5. Przez urodzenie dzieci ślubne nabywają obywatelstwo ojca, dzieci nieślubne — obywatelstwo matki. Dzieci rodziców niewiadomych, urodzone lub znalezione na obszarze Państwa Polskiego, uważane będą za obywateli polskich, o ile nie wykaże się ich inne obywatelstwo.

Art. 6. Przez uprawnienie, uznanie lub przysposobienie dziecko, liczące nie więcej niż 18 lat, nabywa obywatelstwo ojca lub matki, względnie innej osoby, uznającej lub przysposabiającej.

Art. 7. Przez zamążpójście nabywa obywatelstwo polskie cudzoziemka, poślubiająca obywatela polskiego.

Art. 8. Nadanie obywatelstwa polskiego nastąpić może na prośbę osoby, pragnącej je uzyskać, jeżeli wykaże:
1) że prowadziła nieposzlakowany tryb życia,
2) że przebywa stale przynajmniej od 10 lat w granicach Państwa Polskiego,
3) że posiada środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i swojej rodziny,
4) że posiada znajomość języka polskiego.

Za małoletnich oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, wnoszą prośbę o nadanie im obywatelstwa polskiego ich prawni zastępcy.

Art. 9. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, obywatelstwo polskie może być nadane osobom, nie odpowiadającym poszczególnym warunkom z pośród wymienionych w art. 8, zwłaszcza na obszarze b. Cesarstwa Rosyjskiego, jaki wchodzi w skład Państwa Polskiego. W żadnym jednak razie obywatelstwo polskie nie może być nadane osobom, ukaranym przez sądy polskie za przestępstwa, pociągające za sobą ograniczenie praw, dopóki to ograniczenie trwa, tudzież osobom, znajdującym się w stanie upadłości.

Art. 10. Obywatelka polska, która przez zamążpójście za cudzoziemca utraciła obywatelstwo polskie, odzyskuje je, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa i osiedleniu się w Polsce złoży odpowiednie oświadczenie w urzędzie administracyjnym miejsca swego zamieszkania.

Art. 11. Utrata obywatelstwa polskiego następuje:
1) przez nabycie obcego obywatelstwa;
2) przez przyjęcie urzędu publicznego lub wstąpienie do służby wojskowej w państwie obcem bez zgody Rządu Polskiego.

Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, nabyć mogą obywatelstwo obce nie inaczej, jak po wyjednaniu na to zezwolenia od Ministra Spraw Wojskowych, w przeciwnym razie wobec Państwa Polskiego nie przestaną być uważane za obywateli polskich.

(P. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. w przedmiocie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 540).

Art. 12. O nadaniu i utracie obywatelstwa polskiego rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych, po zasięgnięciu w wypadkach nadawania obywatelstwa opinji gminy, w której dana osoba jest zamieszkała, tudzież właściwego urzędu administracyjnego.

Minister Spraw Wewnętrznych jest władny przekazać uprawnienia, wynikające z niniejszego artykułu, władzom administracyjnym II instancji.

(P. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

Art. 13. Nadanie i utrata obywatelstwa polskiego, o ile inaczej nie zastrzega postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych, rozciąga się na żonę nabywającego lub tracącego obywatelstwo polskie, tudzież na jego dzieci, w wieku do lat 18.

Art. 14. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 15. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Rozciągnięto na b. zabór pruski ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511, na ziemię wileńską ustawą z dnia 6 kwietnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 213, oraz na ziemie górnośląskie województwa śląskiego ustawą z dnia 16 czerwca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 388.

(P. ustawę z dnia 26 września 1922 r. o uregulowaniu prawa wyboru obywatelstwa polskiego przez obywateli b. cesarstwa austrjackiego lub b. królestwa węgierskiego i prawa wyboru obywatelstwa obcego przez b. obywateli tych państw posiadających obywatelstwo polskie — Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 791).

Poz. 45.

USTAWA

z dnia 20 stycznia 1920 roku

o powołaniu prawników do czynnej służby wojskowej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepis przejściowy (p. ustawę z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458, z 1928 r.).

Poz. 46.

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1920 roku

o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie.

Wygasła z dniem 31 października 1920 r.

Poz. 47.

USTAWA

z dnia 27 stycznia 1920 roku

w sprawie przyznania nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego urzędnikom i funkcjonarjuszom państwowym, egzekutorom podatkowym, funkcjonarjuszom kolei państwowych, nauczycielom szkół powszechnych, zawodowych, państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i preparand oraz szkół wyższych.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 23 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429).

Poz. 48.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SZTUKI I KULTURY

z dnia 24 stycznia 1920 roku

o podziale obszaru byłego zaboru rosyjskiego na okręgi konserwatorskie.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret o opiece nad zabytkami sztuki i kultury z dnia 31 października 1918 r. — Dz. Praw Nr. 16, poz. 36).

Poz. 49.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 stycznia 1920 r.

w sprawie zmian w towarowych taryfach kolejowych w Małopolsce i na Śląsku.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213).

Poz. 50.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 24 stycznia 1920 r.

o wprowadzeniu waluty markowej w kasowości i rachunkowości pocztowej, telegraficznej i telefonicznej na ziemiach z walutą koronową.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584 i § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 351).

Poz. 51.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 stycznia 1920 r.

w sprawie zmian cen listów przewozowych i druków w Małopolsce i na Śląsku.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213).

Poz. 52.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 28 stycznia 1920 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich z jednej strony a czesko-słowackich i austrjackich z drugiej strony.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1920 r.

31 stycznia **Nr. 8.** rok 1920.

Poz. 53.

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1920 r.

o rozszerzeniu działania przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dziennik Praw z 1919 r. Nr. 65, poz. 394) na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi.

Pominięto ponieważ traci moc obowiązującą w poszczególnych okręgach z chwilą utworzenia w tych okręgach sądów pracy (p. art. 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 350).

1 lutego **Nr. 9.** rok 1920.

Poz. 54.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

6 lutego **Nr. 10.** rok 1920.

Poz. 55.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w sprawie uchylenia mocy dekretu z dnia 7 grudnia 1918 r. w przedmiocie utworzenia Urzędu Rozdzielczego w celu centralizacji zamówień rządowych.

Uwzględniono w Dz. Pr. Nr. 19 poz. 55 z 1918 r.

Poz. 56.

USTAWA

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych, oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 463 z 1919 r.

Poz. 57.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 24 stycznia 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia norm dla wymiaru odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz państwowych lub padłe skutkiem szczepień, zarządzonych przez te władze.

Uchylone na mocy art. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dób Państwowych z dnia 7 maja 1920 r. w przedmiocie ustanowienia maksymalnych norm dla wymiaru oszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz państwowych lub padłe skutkiem szczepień zarządzonych przez te władze.

Poz. 58.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 29 stycznia 1920 r.

w przedmiocie przymusowego wykupu żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa i przetworów tych zbóż.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 23 stycznia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 6, poz 40· ustawę z dnia 18 listopada 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 485).

Poz. 59.

OBWIESZCZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 27 stycznia 1919 r.

w przedmiocie sprostowania błędów w rozporządzeniu o likwidacji Komitetów niesienia pomocy dla bezrobotnych i powołania do życia powiatowych komisyj pomocy dla bezrobotnych.

(Patrz Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 4 poz. 19).

10 lutego **Nr. 11.** rok 1920.

Poz. 60.

USTAWA

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w przedmiocie odpowiedzialności urzędników za przestępstwa popełnione z chęci zysku.

Uchylona na mocy art. 17 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zwalczaniu przestępstw z chęci zysku, popełnionych przez urzędników — Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 177.

Poz. 61.

USTAWA

z dnia 30 stycznia 1920 r.

o zniesieniu Sejmu i Wydziału Krajowego b. Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Uchyłona na mocy art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

Poz. 62.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1920 r.

w przedmiocie powtórnego odroczenia terminu wyjaśnienia i zdecydowania, jakie wywłaszczenia nieruchomości na użytek dróg komunikacyjnych, dokonane przez b. władze okupacyjne, pozostają nadal w swej mocy.

Wygasło z dniem 7 lutego 1921 r.

Poz. 63.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 30 grudnia 1919 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie powołania Nadzwyczajnego Komisarza Ministerstwa Zdrowia Publicznego dla zwalczania chorób zakaźnych w Małopolsce.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 14 lipca 1920 r. o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwa klęską powszechną — Dz. U. R. Nr. 61 poz. 388).

Poz. 64.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 2 lutego 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymanią porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

Poz. 65.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 2 lutego 1920 r.

o przedłużeniu mocy obowiązującej rozporządzeń, wydanych na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1919 roku, w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

Poz. 66.

OBWIESZCZENIE

Ministrów Aprowizacji i Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 6 lutego 1920 r.

w sprawie sprostowania błędów w rozporządzeniu o przymusowym wykupie żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa i przetworów tych zbóż (Dz. Ustaw Nr. 10 poz. 58).

(P. Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 58).

13 lutego Nr. 12. rok 1920.

Poz. 67.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w sprawie przepisów kolejowych ajencji celnych.

Na mocy dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 152), konstytucyjnie zatwierdzonego w dniu 7 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski Nr. 82 z dnia 10 kwietnia 1919 r.) zarządzam w porozumieniu z Ministerstwami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu co następuje:

W powoływanych do życia kolejowych ajencjach celnych obowiązują poniższe przepisy.

a) TYMCZASOWE PRZEPISY O AJENCJACH CELNYCH POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH.

§ 1. Przy urzędach celnych na stacjach granicznych i wewnętrznych Ministerstwo Kolei Żelaznych tworzy — w miarę potrzeby — ajencje celne za których pośrednictwem urzędy kolejowe porozumiewają się z urzędami celnemi we wszelkich sprawach, związanych z załatwieniem formalności celnych przy przywozie, wywozie i przewozie.

Ajencje obowiązane są załatwiać w zastępstwie stron wszelkie formalności celne, akcyzowe, policyjno-sanitarne i czynności ekspedycyjne przy rewizji celnej towarów i bagażu — tak będących w drodze, jak i po nadejściu ich na miejsce przeznaczenia, w przypadkach następującyh:

a) jeżeli przesyłki adresowane są do miejscowości, gdzie niema urzędów celnych;
b) jeżeli przesyłki adresowane są do miejscowości, w których istnieją urzędy celne, lecz nadawca towaru w liście przewozowym zaznaczył wyraźnie oclenie towarów na granicy;
c) jeżeli przesyłka adresowana jest do stacji, na której znajduje się urząd celny, lecz niema tam strony ani jej zastępcy;
d) jeżeli przesyłka jest adresowana na imię ajencji;
e) we wszelkich innych wypadkach ajencje załatwiają odprawy celne na podstawie listownych dyspozycji nadawcy lub też wyrażonych w listach przewozowych.

§ 2. Ajencje sporządzają i doręczają urzędom celnym wszelkie dokumenty, związane z przywozem do kraju, wywozem zagranicę i przewozem przez terytorjum Państwa.

Dla terminowego doręczenia przy przywozie i przewozie przygotowują funkcjonarjusze ajencji na najbliższych zagranicznych stacjach kolejowych dokumenty, przewidziane przepisami o postępowaniu celnem na kolejach.

§ 3. We wszystkich wypadkach, przewidzianych przepisami celnemi, formalności celne przy towarach i bagażu powinny być załatwiane wy-

łącznie przez urzędników kolejowych ajencji celnych, a na stacjach, na których niema ajencji, przez funkcjonarjuszów kolejowych, upoważnionych przez Dyrekcje kolei Państwowych.

§ 4. Ostateczne oclenie towaru przez ajencje może nastąpić w następujących wypadkach:

a) jeżeli właściciel towaru korzysta z otwartego mu kredytu lub posiada deponowany fundusz w gotówce;
b) jeżeli wartość towaru zabezpiecza wyłożone cło.

Za przypadające cło i inne opłaty celne urząd celny obciąża rachunek odnośnej Dyrekcji kolejowej, przyczem sumy te są regulowane w sposób i w terminach, ustanowionych przez Ministerstwo Skarbu.

§ 5. Kredyt, niezabezpieczony kaucją, może być udzielony klijentom ajencji nie inaczej, jak tylko za specjalnem zezwoleniem odnośnej Dyrekcji kolejowej, przyczem wskazówki co do wysokości kredytu i terminów płatności będą komunikowane kierownikom ajencji przez odpowiednie dyrekcje.

Podania interesantów o udzielenie kredytu, składane ajencjom, powinny być przez nie przesyłane do dyrekcji kolejowej z informacjami o zdolności płatniczej petentów i wnioskami.

§ 6. Kredyt, zabezpieczony kaucją, może być udzielony klijentom przez odnośną dyrekcję kolejową do wysokości, jaka będzie określona przez nią. Tytułem kaucji mogą być składane papiery procentowe, przyjmowane do depozytu według norm, ustanowionych przez Ministerstwo Skarbu dla kaucji, składanych przez przedsiębiorców i dostawców przy dostawach państwowych.

§ 7. Kredyt, za poręczeniem Banku Państwa lub banków prywatnych, których statuty zostały przez rząd zatwierdzone, może być udzielony również za zezwoleniem dyrekcji kolejowej.

§ 8. Regulowanie rachunków ajencji przez klijentów powinno następować natychmiast po wykonaniu każdego zlecenia oddzielnie lub w rachunku bieżącym.

§ 9. Należności klijentów ajencji, zawarte w zaliczeniach, robionych przez ajencje na zlecenia tych klijentów, nie mogą być wypłacane właścicielom towarów, jak również nie mogą być uważane jako gwarancja na wydatkowane przez ajencje sumy do chwili otrzymania przez stacje nadawcze zawiadomień od stacji odbiorczych, że odnośne przesyłki zostały wykupione, a przekazy czy też zaliczenia wpłacone.

§ 10. Sumy, otrzymywane przez ajencje od klijentów na cło i inne wydatki, powinny być, odpowiednio do miejscowych warunków, przechowywane w kasie ajencji lub w kasie głównej dyrekcji kolejowej.

Na każdą otrzymaną sumę ajencje powinny bezzwłocznie wydać lub wysłać klijentowi kwit, którego odpis znajdować się powinien w grzbiecie kwitarjusza.

UWAGA. Szczegółowe przepisy odnośnie do powyższego wydane zostaną przez poszczególne dyrekcje kolejowe.

§ 11. Ajencje obowiązane są do przedsiębrania wszelkich środków celem wyegzekwowania od klijentów niedoborów na mocy nakazów płatniczych, wystawianych przez urzędy celne lub instytucje, kontrolujące te urzędy.

§ 12. Na każdą przesyłkę ajencja wystawia szczegółowy rachunek t. zw. „prima-notę" i z niej wypisuje rachunek dla klijenta; rachunek ten dołącza się do dokumentów przewozowych lub posyła się klijentowi pocztą.

Prima-notę, opatrzoną numerem kolejnym, wpisuje się natychmiast do dziennika towarowego.

§ 13. Cło i inne wydatki ajencji, niezapłacone zgóry przez właściciela towaru, wpisuje się do listu przewozowego i ceduły i w ten sposób przekazuje się na odbiorcę.

§ 14. Funkcjonarjusze ajencji, przydzieleni do załatwiania odpraw celnych, składają przysięgę, ustanowioną dla urzędników skarbowych.

§ 15. Zarząd ajencji sprawują kierownicy poszczególnych ajencji, a w czasie nieobecności kierowników, zastępcy ich — deklaranci.

UWAGA. Kierownik ajencji, jako przedstawiciel dyrekcji kolejowej, załatwia wszelkie sprawy, mające styczność z urzędem celnym; do niego powinny zwracać się również urzędy celne w miejscowych sprawach służbowych.

§ 16. Kierownik ajencji i w odnośnych wypadkach jego zastępca ponoszą osobistą i majątkową odpowiedzialność za prawidłowy bieg spraw i za straty, spowodowane przez nich skarbowi lub ich mocodawcom.

§ 17. Kierownikowi ajencji podwładny jest deklarant i jego pomocnicy, których obowiązkiem jest załatwianie wszelkich formalności w urzędach celnych i innych.

Deklarant i jego pomocnicy odpowiadają wobec kolei za kary, nakładane przez urzędy celne na ajencje za przekroczenia przepisów celnych.

Pozostali pracownicy ajencji, jak również pracownicy działu robót fizycznych są podwładni kierownikowi i ponoszą odpowiedzialność w granicach włożonych na nich obowiązków.

UWAGA 1. Ajencje celne podlegają bezpośrednio władzy Wydziału Przewozowo-Taryfowego właściwej Dyrekcji.

UWAGA 2. Kierownikiem ajencji mianowany być może tylko urzędnik, który przez pewien czas był deklarantem. Deklarantem zaś mianowany być może każdy urzędnik, który ukończył kursy celnictwa lub złożył egzamin przed komisją kwalifikacyjną ze znajomości przepisów celnych i kolejowych, zastosowania taryfy celnej do towarów oraz ogólnego towaroznawstwa. (Ograniczenie to nie dotyczy tych urzędników, którzy zaj-

mowali posady kierowników lub deklarantów w ajencjach kolejowych w jednym z b. zaborów). Komisję egzaminacyjną składają: delegaci Władzy Skarbowej i Dyrekcji Kolejowej.

§ 18. Funkcjonarjuszom ajencji zabrania się wykonywać prywatnie jakiekolwiek czynności, dotyczące clenia i ekspedycji towarów.

Jeżeli ktokolwiek zechce zawrzeć z ajencą umowę na wyjątkowych warunkach, odnośna deklaracja, po uprzedniem zaopinjowaniu przez kierownika ajencji, winna być skierowaną do Wydziału Przewozowo-Taryfowego właściwej dyrekcji kolejowej.

§ 19. Funkcjonarjusze ajencji, pełniąc obowiązki przy rewizji i ekspedycji towarów, obowiązani są bronić bez uszczerbku dla skarbu interesów swoich klijentów, udzielać im bezpłatnie informacji i wyjaśnień w sprawach przewozów, przepisów celnych i taryfy celnej, jej zastosowania i innych; obowiązani są oni również do zachowania tajemnicy handlowej.

§ 20. Rachunkowość ajencji prowadzona jest podług form i przepisów, które wyda Ministerstwo Kolei Żelaznych. Kontrolowanie rachunkowości ajencji w zakresie czynności celnych i ekspedycyjnych uskutecznia Dyrekcja Kolejowa.

§ 21. Za załatwienie formalności, wskazanych w § 1 niniejszych przepisów, ajencje pobierają opłaty podług ustanowionej taksy.

§ 22. Towary przywozowe, wywozowe, względnie przewozowe, przy których załatwienie formalności celnych wymaga wyładowania z wagonów, składane są do specjalnie na ten cel przeznaczonych magazynów, pozostających pod zarządem ajencji kolejowych i kontrolą urzędu celnego.

§ 23. Dyrekcje kolejowe obowiązane są wykonywać w urzędach celnych roboty fizyczne, związane z odprawą celną. Za wykonanie tych robót koleje państwowe pobierają opłaty podług ustanowionej taksy.

§ 24. Wszelkie zmiany i uzupełnienia niniejszych przepisów wprowadza się w taki sam sposób, w jaki przepisy te zatwierdzone zostały.

b) TAKSA KOMISOWEGO

pobieranego przez ajencje celne kolei państwowych za załatwianie formalności celnych podatkowych, policyjno-sanitarnych oraz za czynności spedycyjne.

Ajencje celne polskich kolei państwowych pobierają:

Część I. Za dokonanie odprawy celnej przy przywozie:

§ 1. Od towarów, opłacających cło przywozowe, z wyjątkiem towarów, wymienionych w części III niniejszej taksy:

przy wysokości cła łącznie z dodatkowemi opłatami celnemi:

do 200 zł.			5 zł.	od przesyłki,
od 201	„ do	300 zł.	— 6	„ „ „
od 301	„ do	400 zł.	— 8	„ „ „
od 401	„ do	500 zł.	—10	„ „ „
od 501	„ do	600 zł.	—12	„ „ „
od 601	„ do	700 zł.	—14	„ „ „
od 701	„ do	800 zł.	—16	„ „ „
od 801	„ do	900 zł.	—18	„ „ „
od 901	„ do	1000 zł.	—20	„ „ „

Przy wysokości cła wyżej 1.000 zł. — 20 zł. od pierwszego tysiąca plus 2 i ½ zł. od każdego następnego pełnego lub niepełnego tysiąca złotych cła.

W odniesieniu do przesyłek całowagonowych komisowe obliczone w powyższy sposób nie może wynosić mniej niżby wypadało z obliczenia według § 2 pkt. 4 niniejszej taksy, t. j. za taką samą ilość towaru wolnego od cła.

Za odprawę celną przesyłek, zawierających towar różnorodny w znaczeniu taryfowem, o ile urząd celny zastosuje więcej niż 5 pozycyj taryfy celnej, komisowe obliczone w powyższy sposób podwyższa się o 25%.

Za odprawę celną przywożonych przez komiwojażerów kolekcyj prób, za które cło opłaca się warunkowo, z prawem zwrotu, gdy próby wywiezione zostaną zpowrotem zagranicę, komisowe obliczone w powyższy sposób podwyższa się o 100%.

§ 2. Od towarów, wolnych od cła przywozowego:

1) Od węgla kamiennego, koksu i torfu (poz. 79, pkt. 1, 3, 4 tar. cel.), od rudy metalicznej i mineralnej poz. 138 taryfy celnej), — po 5 gr. od tonny, lecz nie mniej niż 75 gr. od wagonu,

2) od kamieni polnych i skalnych w stanie naturalnym, krzemienia, granitu, bazaltu, kwarcu i szpatu polnego, piasku naturalnego, ziemi wymoczkowej (okrzemkowej), i innych osobno niewymienionych kamieni i ziemi, używanych w przemyśle fabrycznym, nieobrobionych, nierozdrobionych, chociażby wypalonych, oraz dolomitu surowego (poz. 66, pkt. 1 taryfy celnej) — 10 gr. od tonny, lecz nie mniej niż 1 zł. 50 gr. od wagonu,

3) od włosów surowych i szczeciny surowej (poz. 45, p. 2 i 3 taryfy celnej), od materjałów włóknistych roślinnych, wymienionych w pozycji 179, p. 1,

2 i 3 taryfy celnej, od jedwabiu (poz. 180 pkt. 1, 2, 3 i 5 taryfy celnej), od wełny, sierści i puchu zwierzęcego (poz. 181 p. 1 taryfy celnej)—1 zł. od tonny, lecz niemniej niż 10 zł. od wagonu,

4) od wszelkich innych towarów wolnych od cła:

a) przy przesyłkach wagonowych — 50 gr. od tonny, lecz niemniej niż 5 zł. od wagonu,

b) przy przesyłkach drobnicowych — 10 gr. od 100 kg., lecz niemniej niż 3 zł. od przesyłki,

5) od towarów przywozowych, zakwalifikowanych następnie do powrotnego wywozu zagranicę, komisowe pobiera się:

a) jeżeli zwrotowi podlega przesyłka niezadeklarowana w przywozie i nierewidowana, — według zasad taryfowych, przewidzianych dla towarów przywozowych wolnych od cła,

b) jeżeli zwrotowi podlega przesyłka zadeklarowana i zrewidowana, lecz nieopłacona cłem, — komisowe pobiera się raz tylko według taryfowych zasad przywozowych,

c) jeżeli zwrotowi podlega przesyłka, ostatecznie odprawiona w przywozie, a więc zadeklarowana, zrewidowana i oclona, komisowe pobiera się dwa razy, t. j. oddzielnie za załatwienie odprawy przywozowej i wywozowej,

6) od przesyłek zasadniczo opłacających cło przywozowe, lecz zwolnionych następnie od cła na podstawie ulg indywidualnie udzielanych już po dokonaniu normalnej odprawy przywozowej i wyliczeniu cła, komisowe pobiera się według zasad taryfowych, ustanowionych dla towarów, opłacających cło przywozowe.

Część II. Za dokonanie odprawy celnej przy wywozie.

§ 3. Od przesyłek towarów, nie podlegających cłu wywozowemu (z wyjątkiem towarów, wymienionych w części III taksy):

1) od spirytusu — 50 gr. od tonny, niemniej jednak niż 5 zł. od przesyłki,

2) od cukru — 40 gr. od tonny, lecz niemniej niż 4 zł. od przesyłki,

3) od soli — 15 gr. od tonny, lecz niemniej niż 2 zł. od przesyłki,

4) od towarów odprawianych w postępowaniu celno-eksportowem, połączonem z uzyskaniem zwrotu cła przywozowego za surowiec — 75 gr. od tonny, najmniej jednak 7 zł. 50 gr. od wagonu.

5) od węgla kamiennego, koksu i torfu — 50 gr. od wagonu, bez względu na wagę,

6) od rud metalicznych i mineralnych i od kamieni nieobrobionych oraz innych materjałów, wymienionych w poz. 66 taryfy celnej przywozowej — 5 gr. od tonny, najmniej jednak 75 gr. od wagonu,

7) od wszelkich innych towarów:

a) wagonowych—30 gr. od tonny, najmniej wszakże 3 zł. od wagonu,

b) drobnicowych—5 gr. od 100 kg., lecz niemniej niż 2 zł. od przesyłki.

§ 4. Od towarów wywożonych, opłacających cło wywozowe — 50 gr. od tonny, lecz niemniej niż 4 zł. od przesyłki.

§ 5. 1) Od towarów wywożonych, odprawionych przez ajencję celną na wywóz w wewnętrznym urzędzie celnym lub ekspozyturze tegoż, łącznie z przekazaniem towaru do granicznego urzędu celnego, pobiera się opłatę według § 3 niniejszej taksy.

2) Od towarów wywożonych, odprawionych na wywóz w wewnętrznym urzędzie celnym bez udziału ajencji celnej, ostatnia pobiera opłatę za przekazanie do granicznego urzędu celnego według § 10 niniejszej taksy.

Zarówno w odniesieniu do punktu pierwszego jak i drugiego ajencje celne na granicznych stacjach wyjściowych opłat z tytułu komisowego nie pobierają.

3) Pobieranie opłat od przesyłek zwrotnych reguluje p. 5 § 2 niniejszej taksy.

Część III. Za dokonanie odprawy celnej przy przywozie lub wywozie.

§ 6. Od przesyłek towaru żywego, jako to: koni, bydła, trzody chlewnej, owiec, ptactwa i t. p.:

3 zł. od przesyłki drobnicowej,
10 zł. od przesyłki całowagonowej.

§ 7. Od przesyłek zwłok:
10 zł. od przesyłki.

§ 8. 1) Zwrotne cysterny i inne wagony specjalne, których odprawa nie wymaga zgłoszenia

pisemnego (zadeklarowania), wagony wynajęte zagranicą, zarówno przez kolej jak i osoby prywatne, zamienne części wagonowe, opony, stanowiące własność kolei, odprawiane są w przywozie i wywozie bezpłatnie, z prawem wszakże pobrania wydatków gotówkowych w rzeczywistej wysokości.

2) Od opon wagonowych, stanowiących własność prywatną, worków, beczek i wszelkiego innego opakowania zwrotnego:

5 gr. od 100 kg., najmniej jednak 1 zł. od przesyłki.

§ 9. 1) Od bagażu pasażerskiego, odprawianego przez ajencje celne w zastępstwie stron:

1 zł. 50 gr. od pierwszej sztuki,
75 gr. od każdej następnej sztuki.

2) Od rzeczy pasażerskich, odprawianych w trybie zwykłego postępowania towarowego, jak również od przedmiotów wydzielonych przy rewizji celnej dla wysłania zpowrotem zagranicę lub przekazania do innego urzędu celnego, komisowe oblicza się według ogólnych zasad taryfowych w zależności od rodzaju komisu.

Część IV. Za przekazanie do wewnętrznego lub wyjściowego urzędu celnego (postępowanie przekazowo-tranzytowe).

§ 10. 1) Od towarów, przekazywanych do innych urzędów celnych:
2 zł. od przesyłki zarówno wagonowej jak i drobnicowej.

2) O ile przekazanie następuje po załatwieniu odprawy przywozowej lub wywozowej, z pobraniem przez ajencję celną komisowego z tytułu dokonanej odprawy, osobnej opłaty za przekazanie nie pobiera się.

W razie ponownego przekazania przesyłki do innego urzędu celnego, opłata za przekazanie podlega pobraniu wtedy tylko, kiedy przekazanie nastąpiło na zarządzenie właściciela przesyłki. O ile przekazanie zostało spowodowane okolicznościami urzędowemi, komisowego za ponowne przekazanie przesyłki pobierać nie należy.

3) Za przekazanie do wyjściowego granicznego urzędu celnego przesyłek, odprawionych na wywóz w wewnętrznym urzędzie celnym lub ekspozyturze tegoż, bez udziału ajencji celnej, pobiera się opłatę za przekazanie według p. 1 niniejszego paragrafu.

§ 11. 1) Od przesyłek, przewożonych przez polski obszar celny w tranzycie międzynarodowym, z wyjątkiem towarów, przewożonych w górnośląskim tranzycie uprzywilejowanym oraz z Prus Wschodnich do reszty Niemiec przez linje polskich kolei państwowych i odwrotnie, pobiera się raz tylko na granicznej stacji wejściowej tytułem zwrotu kosztów manipulacyjnych opłatę w wysokości 1 zł. 50 gr. od przesyłki zarówno wagonowej, jak i drobnicowej. Ajencje celne na granicznych stacjach wyjściowych żadnych opłat z tytułu komisowego od tego rodzaju przesyłek nie pobierają.

Dotyczy to nietylko przesyłek, przewożonych w bezpośrednim tranzycie międzynarodowym, lecz również w takimże tranzycie łamanym, to znaczy przesyłek, przybywających do granicznego urzędu celnego wejściowego „loco" i stąd za nowemi dowodami przewozowemi nadawanych bezpośrednio do zagranicznej stacji przeznaczenia.

2) Przesyłki tranzytowe, adresowane loco do polskiej granicznej stacji wyjściowej, ajencje celne na granicznych stacjach wejściowych traktują jak przesyłki celne wewnętrzno-przekazowe, stosując względem nich § 10 niniejszej taksy.

Ajencja celna na granicznej stacji wyjściowej, wypuszczająca przesyłkę tranzytową zagranicę, pobiera komisowe według p. 1 niniejszego paragrafu, niezależnie od ewentualnej opłaty za przeekspedjowanie, według § 12 niniejszej taksy.

3) Od tranzytowych przesyłek towaru żywego, jako to: koni, bydła, trzody, ptactwa i t. p., przy których ajencje celne załatwiają formalności sanitarno-weterynaryjne, opłata na rzecz ajencji celnej wynosi:

3 zł. od przesyłki drobnicowej,

10 zł. od przesyłki całowagonowej.

4) za przekazanie bagażu, nadanego z zagranicy za kwitem, adresowanym do polskiej stacji celnej, pobiera się opłatę w wysokości 1 zł. od przesyłki.

Od bagażu nadanego do przewozu za kwitem bezpośrednim z jednego kraju obcego do drugiego nie pobiera się opłaty za przekazanie.

Część V. Za przeekspedjowanie przesyłek w komunikacji łamanej.

§ 12. Jeżeli przesyłka, która nadeszła do urzędu celnego loco, podlega wysłaniu w dalszą drogę przy jednym lub kilku listach przewozowych nowosporządzonych, ajencja celna pobiera:

1 zł. 50 gr. za pierwszy,

1 zł. za każdy następny list przewozowy.

Część VI. Wydatki pocztowe.

§ 13. Tytułem pokrycia wydatków pocztowych ajencje celne pobierają:

1) Od przesyłek przywozowych wszelkich, oraz od przesyłek wywozowych, podlegających cłu wywozowemu lub formalnościom podatkowym, celno-eksportowym i sanitarnym, ajencje celne pobierają opłatę w wysokości, stanowiącej równowartość jednego listu poleconego krajowego i jednego zwyczajnego listu zagranicznego.

2) Od przesyłek przekazowych, tranzytowych i pozostałych wywozowych, nieobjętych p. 1 niniejszego paragrafu, ajencje celne pobierają tytułem opłaty pocztowej równowartość jednego zwyczajnego listu wewnętrznego.

3) O ile jeden rachunek ajencji celnej opiewa na kilka lub więcej wagonów towaru, opłatę pocztową pobiera się w pojedyńczej wysokości. Jeżeli wszakże ajencja celna załatwia przy takich wagonach formalności, mające na celu stwierdzenie wywozu zagranicę dla celów podatkowych, z uzyskaniem i przesłaniem odpowiednich zaświadczeń wywozowych, ajencja celna pobiera od każdego w rachunku wyszczególnionego wagonu opłatę pocztową w wysokości odpowiadającej wartości jednego zwyczajnego listu wewnętrznego.

Część VII. Sporządzanie specyfikacyj.

§ 14. Za sporządzenie brakujących specyfikacyj do list przekazowych pobiera się dodatkową opłatę w wysokości 1 zł. za egzemplarz.

Część VIII. Za przekazanie należności i za inkaso.

§ 15. 1) Od kwot, wyłożonych przez ajencję celną na rachunek odbiorcy i przekazanych następnie do pobrania na stacji przeznaczenia, ajencje celne pobierają opłatę w wysokości 1% od sumy wyłożonej, najmniej wszakże 20 gr. od przesyłki. W wypadkach, kiedy kwoty przez ajencje wyłożone, mają obciążyć rachunek przedpłaty (frankaturnotę), opłaty powyższej nie pobiera się.

Opłaty powyższej nie pobiera się również w razie przekazania samych tylko opłat taryfowych, bez wykładu gotówki na cło, opłatę celno-manipulacyjną lub celno-statystyczną.

W żadnym wypadku nie pobiera się opłaty za przekazanie należności przy transportach rudy przy przywozie oraz węgla kamiennego przy wywozie.

2) Od sum inkasowanych przez ajencje celne od odbiorców, na zlecenie i korzyść nadawców przesyłek, ajencje celne pobierają opłatę w wysokości ½%, najmniej wszakże 50 gr. od przesyłki.

Część IX. Załatwianie odpraw celnych poza obrębem terenu kolejowo-celnego.

§ 16. Za dokonanie odprawy celnej poza obrębem terenu kolejowo-celnego, np. w fabryce, na bocznicy i t. p. przez delegowanego w tym celu pracownika, ajencja celna, niezależnie od komisowego i innych opłat, przewidzianych taksą niniejszą, oraz od zwrotu kosztu przejazdu tam i zpowrotem, pobiera za delegację dodatkową opłatę godzinową w wysokości:

2 zł. za każdą godzinę delegacji w czasie zajęć urzędowych,

3 zł. za każdą godzinę delegacji w czasie nieobjętym godzinami zajęć urzędowych.

W obu wypadkach opłata dodatkowa za delegację nie może wynosić mniej, jak z obliczenia za dwie godziny.

Uwaga. Załatwianie odpraw celnych poza obrębem terenu kolejowo-celnego nie jest bezwzględnie obowiązujące i uzależnia się od warunków miejscowych i liczebności personelu ajencji celnej.

Część X. Wydatki nieprzewidziane.

§ 17. Oprócz należności, przewidzianych taksą niniejszą, zwrotowi ajencjom celnym podlegają wszelkie wydatki, uskuteczniane na rachunek właściciela towaru, w wysokości rzeczywistego kosztu.

Uwagi ogólne.

1) Komisowe według niniejszej taksy pobierać należy od każdej przesyłki oddzielnie.

2) Przez „przesyłkę", w pojęciu taksy niniejszej należy rozumieć transport towaru, nadany do przewozu za jednym dowodem przewozowym, zaś przy transportach wagonowych każdy oddzielny wagon towaru.

3) Część 100 kg. lub tonny, stanowiących podstawę wymiaru komisowego według niniejszej taksy, przyjmuje się za całość.

4) Najmniejsze komisowe od wagonu wąskotorowego wynosi połowę najmniejszego komisowego od wagonu normalnego, z zaokrągleniem do dziesięciu wzwyż.

(Przytoczona w brzmieniu rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 9 sierpnia 1927 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa „o taksie komisowego", pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 685).

c) PRZEPISY WYKONAWCZE

dla pracowników działu robót fizycznych Ajencji Kolei Państwowych przy Urzędach Celnych.

§ 1. Do wykonywania wszelkich robót fizycznych w obrębie urzędów celnych dyrekcje kolejowe tworzą przy ajencjach celnych, stosownie do § 23 przepisów o ajencjach, działy robót fizycznych.

Funkcjonarjusze tego działu obowiązani są do wypełniania na terytorjum celnem wszelkich czynności, związanych z odprawą celną towarów, podług wskazówek i zarządzeń urzędu celnego, jako to: wyładunek bagażu i towarów z wagonu, naładowanie do wagonów, przeważanie towarów przy wyładunku i naładunku, sporządzanie wykazów wagi brutto, składanie do magazynów celnych i układanie towarów w tychże magazynach, ważenie przy rewizji i superrewizji towarów z opakowaniem (brutto) oraz wyważanie wewnętrznej zawartości colli, stosownie do zarządzeń urzędników celnych, wypakowywanie towarów do rewizji i superrewizji i zapakowywanie tychże po dokonaniu tych czynności, przenoszenie towarów na piętra wyższe i niższe lub do piwnic, wydawanie z magazynów oraz ewentualnie eskortowanie pod konwojem towarów z urzędów celnych do innych urzędów państwowych lub do składów celnych odbiorców.

UWAGA 1. W razie potrzeby roboty te na żądanie urzędu celnego powinny być prowadzone również i w godzinach pozaurzędowych.

UWAGA 2. Dyrekcje kolei państwowych zaopatrują działy robót fizycznych w niezbędną ilość wyszczególnionych w załączonym spisie utensyljów, potrzebnych do wyładunku oraz do uskuteczniania rewizji towarów.

§ 2. Pracownicy działu robót fizycznych dzielą się na następujące kategorje:

1. Funkcjonarjuszów etatowych: zarządzającego magazynami, magazynierów, kontrolerów, dozorców przysięgłych oraz kasjerów, rachmistrzów, kancelistów, woźnych i stałych robotników kolejowych niekaucjonowanych.

2. Robotników i robotnic stałych, kaucjonowanych, dostarczanych przez związki robocze (artele) i

3. Robotników wynajmowanych na dnie w czasie zwiększonego w pewnych okresach zapotrzebowania siły roboczej.

§ 3. Robotnicy kolejowi stali, niekaucjonowani, używani są do robót, związanych z wyładowaniem, naładowaniem, przeważaniem, układaniem towarów w magazynach, przenoszeniem z jednego magazynu do drugiego i wogóle do wszelkiego rodzaju robót poza rewizją i superrewizją towarów.

Do robót przy rewizji i superrewizji t. j. przy wypakowaniu, podawaniu na wagę wewnętrznej zawartości colli oraz do zapakowywania towarów używani być mogą tylko kaucjonowani robotnicy i robotnice.

Robotnicy czasowi mogą być używani jedynie do czynności, powierzanych robotnikom kolejowym niekaucjonowanym.

§ 4. Wszystkie czynności fizyczne powinny być dokonywane możliwie najstaranniej, z zachowaniem największej ostrożności, aby nie narażać skarbu na straty za uszkodzenia przy wyładunku, przenoszeniu i wydawaniu towaru, jak również na straty, spowodowane przez nieostrożne rozpakowanie lub niedokładne zapakowanie towarów przy rewizji i superrewizji. W tym celu wyładunek, układanie, przenoszenie i wydawanie towarów odbywać się powinny pod kierunkiem doświadczonych specjalistów przy jednoczesnem posiłkowaniu się wszelkiemi technicznemi środkami pomocniczemi.

Przed przystąpieniem do wyładowania towarów należy skonstatować techniczny stan wagonów oraz drzwi, kłódek i plomb, i w razie zauważonych uszkodzeń niezwłocznie sporządzić protokół o technicznych oględzinach wagonu, zaznaczając, czy uszkodzenie to dało możność przeniknąć wewnątrz wagonu i dokonać kradzieży.

W razie zauważenia przy wyładowaniu z wagonu uszkodzonych colli, wyładowujący robotnik powinien bezzwłocznie zawiadomić o tem dozorcę dla skonstatowania stopnia uszkodzenia i uczynienia o tem notatki w wyładunkowej kontrolce, przesznurowanej i numerowanej. Notatka ta ma służyć za podstawę do sporządzenia zaraz po wyładunku odnośnego protokółu, w którym nadto wskazać należy wagę brutto i netto uszkodzonego collo wraz ze szczegółową zawartością tegoż. Przy sporządzeniu protokółu asystować powinien kontroler działu robót fizycznych, funkcjonarjusz ekspedycji towarowej i urzędnik celny.

Przy rozpakowywaniu towarów do rewizji i superrewizji należy zdejmować opakowanie ostrożnie (o ile zdjęcia opakowania zażąda urzędnik celny) i uważać pilnie, w jaki sposób towar był zapakowany, aby po skończeniu tych czynności towar został w ten sam sposób zapakowany i łącznie z całem opakowaniem ułożony w skrzyniach, beczkach i t. p.

§ 5. OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW DZIAŁU ROBÓT FIZYCZNYCH.

1) **Zarządzających magazynami:**

Ogólne kierownictwo i nadzór nad pracownikami i wykonywanemi przez nich czynnościami działu robót fizycznych na danem terytorjum celnem; podział pracy pomiędzy pracowników; komunikowanie zawiadowcy stacji żądań urzędu celnego co do podstawienia wagonów na terytorjum celne do wyładowania i naładowania oraz wskazywanie pomieszczenia lub miejsca, gdzie towar ma być wyładowany i złożony.

UWAGA. Wszelkie zażalenia, wynikające z niewykonania przez pracowników działu robót fizycznych zarządzeń urzędników celnych, regulowane są w drodze porozumienia się kierownika ajencji z kierownikiem odnośnego urzędu celnego.

2) **Magazynierów:**

Przyjmowanie i wydawanie towarów, ogólny nadzór nad powierzonemi im magazynami i prowadzenie ksiąg magazynowych.

3) **Kontrolerów:**

Sprawdzanie listy obecności robotników, kontrolowanie robotników, dozorców i magazynierów przy wszelkich czynnościach, między innemi także przy rewizji i superrewizji, kierowanie wyładunkiem, sprawdzanie wykazów wagi brutto, sporządzanych przez dozorców przysięgłych na towary partyjne, kontrolowanie czynności rachmistrzów, sprawdzanie zawartości kas, rozpatrywanie i łagodzenie zażaleń, zgłoszonych przez właścicieli towarów; przeprowadzanie dochodzeń służbowych we wszystkich sprawach o kradzież lub uszkodzenie towarów w obrębie terytorjum celnego.

4) **Dozorców przysięgłych:**

Dozorcy wyznaczani są przez zarządzającego magazynami lub kontrolerów do dozorowania robotników, przy wszelkich czynnościach do pomocy magazynierom: przy wyładowywaniu, naładowywaniu i ważeniu towarów, do pomocy kontrolerom — przy sprawdzaniu wykazów brutto towarów. Obowiązkiem ich jest przeważanie wszystkich wyładowywanych towarów i sporządzanie wykazów wagi brutto. W tym celu każdy z dozorców obowiązany jest prowadzić podręczną kontrolę, do której wpisuje natychmiast wagę każdego przyjętego i przeważonego przezeń collo. Do obowiązków dozorcy należy również eskortowanie towarów poza obrębem terytorjum celnego, o ile otrzyma odpowiednie polecenie swej zwierzchności. Dozorca obowiązany jest, gdy zajdzie tego potrzeba, do dokonywania rewizji osobistej robotników w obecności kontrolera. Pozatem obowiązany jest do przeważania towarów przy rewizji i superrewizji.

5) **Kasjerzy, rachmistrze, kanceliści i woźni** pełnią czynności w zakresie swej specjalności lub według wskazówek kierowników.

6) **Robotnicy** działu robót fizycznych wszystkich kategoryj obowiązani są do wykonywania wszelkiej pracy fizycznej na terytorjum urzędu celnego.

UWAGA. Robotnicy działu robót fizycznych, zatrudnieni w urzędach celnych, będą, w wypadkach nieposłuszeństwa wobec zwierzchności kolejowej, jak również organów urzędu celnego, niewłaściwego zachowania się lub też braku do nich zaufania, na żądanie pomienionych władz niezwłocznie usuwani od zajęć z pozbawieniem prawa nadal pracy w tych urzędach. Kara ta nie wyłącza bynajmniej wszczynania względem wydalonych robotników dochodzeń karnych lub cywilnych.

A. Utensylja do wyładowywania towarów.

1) Dźwig łańcuchowy mechaniczny do wyładowywania ciężarów.
2) Winda blokowa przenośna do ładowania i wyładowania.
3) Blachy żelazne grube 10 mm. do wyładowywania z wagonu.
4) Ręczne wózki magazynowe drewniane, okute lub żelazne.
5) Lewary (dźwigniki karbowe).
6) Łańcuchy żelazne kute.
7) Liny konopne.
8) Opony.
9) Liny i sznurki konopne do tychże.
10) Kliny do zatrzymywania wagonów.
11) Przenośne pomosty do wyładowywania.
12) Drągi żelazne.
13) Drewniane okute wałki (rolki).
14) Łopaty żelazne i drewniane.
15) Kozły drewniane.

B. Utensylja do przeładunku.

16) Pomosty poziome do przeładunku z wagonu do wagonu.
17) Skrajnia ładunkowa (Gabaryt).

C. Utensylja i przyrządy do wykonywania rewizji towarów.

18) Waga wagonowa (pomostowa).
18) Waga Fairbanks'a przenośna.
20) Wagi stołowe z szalkami okrągłemi i płaskiemi.
21) Wagi aptekarskie.
22) Drabiny drewniane.
23) Schodki składane.
24) Młotki żelazne.
25) Młotki drewniane okute.
26) Obcęgi do gwoździ.
27) Śrubokręty.
28) Świdry ręczne.
29) Dłuta proste.
30) Szydła do robienia dziur w obręczach.

31) Szpagat konopny.
32) Drągi długie żelazne (przebijaki).
33) Drągi okrągłe żelazne z wyżłobieniami, otwieranemi do brania prób (ryżu, mąki, nasion i t. p.).
34) Siekiery i topory.
35) Uchwyty do wyciągania gwoździ.
36) Bosaki (drągi okrągłe okute, na końcach z hakami).
37) Stoły.
38) Półki.
39) Klamry do zbijania skrzynek.
40) Drut, obręcze żelazne do zabezpieczania kosztownych towarów po rewizji.
41) Obręcze drewniane i żelazne do zabezpieczania beczek.
42) Cyna i kolby do lutowania opakowań blaszanych.
43) Plomby kolejowe.
44) Szczypce do odcinania plomb.
45) Patrony blaszane do znaczenia.
46) Pędzle do znaczenia.
47) Farba do znaczenia i lak.
48) Etykiety blaszane do przyczepiania na workach i belach z towarami nieznoszącemi malowania marek na opakowaniu.
49) Garnki żelazne do rozpuszczania laku do butelek.
50) Klajster.
51) Garnki do klajstru.
52) Pędzle do klajstru.
53) Materjały niezbędne do opakowania względnie naprawy opakowania towarów, jako to: płótna, rogoże, nici, igły, iglice i t. p.

d) TAKSA

opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei państwowych.

Przepisy ogólne.

1) Taksa niniejsza przewiduje trzy kategorje opłat, odpowiadające rodzajowi wykonywanych robót: a) przy towarach całkowicie wyładowanych z wagonów do magazynów, na rampy lub place, b) przy towarach rewidowanych w wagonie, z odładunkiem nie więcej niż połowy zawartości wagonu i c) przy towarach rewidowanych w wagonie bez odładunku. W odniesieniu do towarów wymienionych pod a) mają zastosowanie opłaty przewidziane w kolumnie drugiej niniejszej taksy, do towarów wymienionych pod b) — opłaty przewidziane w kolumnie trzeciej i do towarów wymienionych pod c) — opłaty przewidziane w kolumnie czwartej taksy.

Opłatą taryfową według kolumny drugiej objęte są wszelkie roboty fizyczne, wykonane

przy towarach całkowicie wyładowanych z wagonów, od chwili ich wyładowania aż do wydania odbiorcy, względnie aż do chwili przygotowania towaru do ponownego naładunku, z wyłączeniem wszakże robót naładunkowych, względnie robót połączonych z przetransportowaniem towaru z magazynu celnego do krajowego, gdyż te ostatnie roboty są taksowane oddzielnie. W szczegółach opłatą taryfową według kolumny drugiej objęte są roboty następujące: wyładowanie z wagonu, złożenie do składu, na rampę lub plac, ważenie brutto na wadze wagonowej lub dziesiętnej, podanie do rewizji, rozpakowanie, ważenie netto według wskazówek kontrolera celnego, zapakowanie (doprowadzenie opakowania do stanu pierwotnego), złożenie towaru zrewidowanego na właściwe miejsce.

Opłatą taryfową według kolumny trzeciej objęte są roboty połączone z rewizją pełnych ładunków w wagonach, z odładowaniem i powrotnem naładowaniem części towaru, z ważeniem lub bez ważenia całego ładunku na wadze wagonowej lub wyładowanej części na wadze dziesiętnej.

Nakoniec opłatą taryfową według kolumny czwartej objęte są roboty, połączone z rewizją pełnych ładunków w wagonie, bez częściowego nawet odładunku, z przeważeniem lub bez przeważenia na wadze wagonowej.

2) Wszelkie stawki, ustanowione niniejszą taksą od wagi zaokrągla się: przy przesyłkach drobnicowych do 10 kg., przy przesyłkach zaś wagonowych — do 100 kg. Najmniejsza opłata od jednej przesyłki wynosi 50 gr. Za przesyłkę celną w pojęciu niniejszej taksy uważa się całkowitą ilość towaru, objętą jedną deklaracją celną.

3) W wypadkach, kiedy do zawartości jednej sztuki danej przesyłki stosuje się różne pozycje taryfy celnej, do obliczenia opłaty za roboty fizyczne służy stawka najdroższa.

4) Przypadające ajencji celnej opłaty za roboty fizyczne powinny być uiszczane gotówką; należności te nie mogą być przekazywane w liście przewozowym, z wyjątkiem przesyłek, przy których formalności celne załatwia sama ajencja celna.

5) Roboty przy towarach, podlegających konfiskacie lub zniszczeniu, wykonywane są bezpłatnie.

6) Za roboty taksą niniejszą nieprzewidziane opłatę pobiera się według umowy.

7) Wszelkie roboty wykonywane na zarządzenie władz celnych, w związku ze sprawdzeniem dokonanych już czynności celnych, wykonywane są bezpłatnie z wyjątkiem, przewidzianym w punkcie 5 części III niniejszej taksy.

TAKSA OPŁAT ZA ROBOTY FIZYCZNE.

Część I. Przywóz.

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
1	10	5	2
2	20	10	4
3	20	10	3
4	24	12	5
5 p. 1	12	6	3
5 p. 2/6	18	9	4
6	24	12	5
7	24	12	5
8	20	10	4
9	35	18	5
10	35	18	5
11	35	18	5
12 p. 1	24	12	5
12 p. 2	35	18	8
13	50	25	10
14 p. 1	35	18	6
14 p. 2	50	25	8
15 p. 1	120	60	20
15 p. 2 i 3	50	25	10
16	50	25	10
17	35	18	6
18	35	18	6
19	35	18	6
20	60	30	10
21 p. 1	50	25	10
21 p. 2/6	100	50	15
22	24	12	5
23	24	12	5
24 p. 1, 4, 6, 7, 9, 10	40	20	10
24 p. 2, 3, 5 i 8	60	30	10
25	35	18	6

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
26 p. 1	24	12	5
26 p. 2	50	25	10
27 p. 1, 2 i 3 w beczkach	50	25	10
27 p. 1, 2 i 3 w innem opakowaniu	75	40	15
27 p. 4	24	12	5
27 p. 3/4 w cysternach 5 gr. od 100 kg.	wagi wymiar.		
28 p. 1	50	25	10
„ Uwaga 1 (w cystern.) 10 gr. od 100 kg.	wagi wymiar.		
28 p. 2	75	40	15
29 p. 1	40	20	10
29 p. 2	50	25	10
30 p. 1	30	15	5
30 p. 2	50	25	10
31	20	10	4
32	24	12	5
33 p. 1	10	5	2
33 p. 2	20	10	4
34 p. 1	20	10	4
34 p. 2/5	24	12	5
35	35	18	6
36	24	12	5
37 p. 1	18	9	4
37 p. 2/3	35	18	6
37 p. 4	18	9	4
37 p. 5	75	40	15
38	75	40	15
39 p. 1	24	12	5
39 p. 2/4	12	5	2
40 od przesyłek wagonowych	800	400	200
40 od przesyłek drobnicowych:			
a) bez opakowania od sztuki	30		
b) w opakowaniu od sztuki towarowej	40		
41	10	5	2
42	20	10	4
43 p. 1, 3, 4, 5	30	15	5
43 p. 2	50	25	10
44 p. 1	12	6	3
44 p. 2/4	60	30	10
45 p. 1	75	40	15
45 p. 2/4	24	12	3
46 p. 1	100	50	20
46 p. 2	50	25	10
47	50	25	10
48	75	40	15

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
49	35	18	6
50	50	25	10
51 p. 1/4	20	10	4
51 p. 5/6	24	12	5
52	24	12	5
53	35	18	6
54	30	15	5
55	60	30	10
56 p. 1. 3-b, 4-a	60	30	10
56 p. 2, 3-a, 4-b, 5, 6, 7, 8	180	90	20
57 p. 1-a, 5, 6,	50	25	10
57 p. 1 b) f, 2, oraz uwaga 2 do pkt. 3	120	60	15
57 p. 3 (oprócz uwagi 2)	180	90	20
57 p. 4	180	90	20
58	20	10	4
59	20	10	4
60 p. 1 b, c	30	15	5
60 p. 1-a, 2	20	10	4
61 p. 1/3	30	15	5
61 p. 4/6	60	30	12
62 p. 1	10	5	2
62 p. 2/12, 14/15	24	12	5
62 p. 13	60	30	10
63	20	10	4
64 p. 1, 4	30	15	5
64 p. 2/3	50	25	8
64 p. 5	20	10	4
64 Uwaga I	100	50	15
65 p. 1/4	10	5	2
65 p. 5/6	12	6	3
66 p. 1	10	5	1
66 p. 2/3	12	6	2
66 p. 4/13	24	12	4
67	10 zł.	—	—
68	60	30	12
69 p. 1, 6	18	9	3
69 p. 2/3	30	15	5
69 p. 4/5	50	25	10
70 p. 1	35	18	5
70 p. 2/3	25	12	4
71 p. 1/2, 7	25	12	5
71 p. 3/5	35	18	6
71 p. 6	100	50	15
72	20	10	3
73	40	20	6
74 p. 1, 2, 3, 7, 8 i 9	30	15	5

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
74 p. 4	60	30	10
74 p. 5, 6	35	18	6
75 p. 1/2	60	30	10
75 p. 3	80	40	12
76 p. 1, 2, 7	60	30	10
76 p. 3/4	100	50	15
76 p. 5/6	200	100	25
77 p. 1-a/b, 2-a, 2-d	40	20	10
77 p. 1 c/d, 2-b/c, 3, 8 i 10	60	30	12
77 p. 4/7 i 9	100	50	15
77 Uwaga I	30	15	4
78 p. 1/6	120	60	20
78 p. 7	50	25	8
79	10	5	1
80	12	6	2
81	20	10	4
82	20	10	4
83	12	6	2
84	15	8	3
85	20	10	4
86	20	10	4
87 p. 1/6, 8	35	18	6
87 p. 7	60	30	10
88 p. 1/5	60	30	10
88 p. 6	80	40	15
89	10	5	2
90	15	8	3
91	20	10	4
92	20	10	4
93 p. 1, 2	18	9	4
93 p. 3/5	30	15	5
94 p. 1	12	6	3
94 p. 2	20	10	4
95	18	9	3
96 p. 1/2	12	6	3
96 p. 3	20	10	4
97	20	10	4
98	35	18	5
99	35	18	5
100	24	12	4
101	20	10	4
102	24	12	4
103 p. 1	10	5	2
103 p. 2/5	15	8	3
104	20	10	4
105	20	10	4

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
106	20	10	4
107	24	12	5
108 p. 1/5	30	15	5
108 p. 6/7	40	20	6
108 p. 8/11	50	25	8
109	18	9	4
110	100	50	15
111	35	18	6
112 p. 1/11, 28, 30/32	35	18	6
112 p. 12/13, 15/16, 18/27, 29	80	40	15
112 p. 14 i 17	50	25	8
113	100	50	15
114	50	25	8
115	100	50	15
116	100	50	15
117	40	20	6
118	60	30	10
119	150	75	25
120 p. 1	120	60	20
120 p. 2	35	18	6
121	40	20	6
122	30	15	6
123	30	15	6
124 p. 1	15	8	3
124 p. 2/5	30	15	5
125	20	10	4
126 p. 1	20	10	4
126 p. 2	24	12	5
127	30	15	5
128	30	15	5
129 p. 1	35	18	6
129 p. 2	50	25	8
130	35	18	6
131	30	15	5
132	30	15	5
133	35	18	6
134	40	20	8
135	40	20	10
136	80	40	12
137	40	20	10
138	10	5	$\frac{1}{2}$
139	12	6	3
140 p. 1	18	9	4
140 p. 2/8	24	12	5
141	30	15	6
142	18	9	3

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
143	30	15	5
144 p. 1	20	10	4
144 p. 2/6	30	15	5
145	40	20	8
146 p. 1, 3, 4	20	10	4
146 p. 2	30	15	5
147 p. 1/4	20	10	4
147 p. 5/6	30	15	5
148 p. 1	200	100	20
148 p. 2/7	10 zł.	—	—
149 p. 1/4	35	18	6
149 p. 5, 7	45	23	8
149 p. 6, 8/11	75	40	12
149 p. 12/13	120	60	20
150 p. 1/5 bez opakowania	20	10	4
150 p. 1/5 w opakowaniu	35	18	6
150 p. 6/7 bez opakowania	25	12	4
150 p. 6/7 w opakowaniu	40	20	6
151 bez opakowania	20	10	4
151 w opakowaniu	35	18	6
152 bez opakowania	20	10	4
152 w opakowaniu	35	18	6
153 bez opakowania	30	15	5
153 w opakowaniu	60	30	10
154 p. 1/3 bez opakowania	35	18	6
154 p. 1/3 w opakowaniu	45	23	8
154 p. 4/9	60	30	10
155	30	15	5
156 p. 1/6, 2	35	18	6
156 p. 7/11	60	30	10
157	60	30	10
158 p. 1, 2, 4	75	40	10
158 p. 3	100	50	20
159	100	50	20
160	25	12	5
161	35	18	6
162	45	23	8
163 p. 1/8-a/b, 9	40	20	6
163 p. 8-c	80	40	15
164	45	23	8
165	75	40	12
166	40	20	8
167:			
a) parowozy, tendry, lokomotywy, elektrowozy, wagony parowe,			

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
spalinowe i elektryczne na własnych osiach	500	od sztuki	
b) maszyny do szycia, haftowania, dziania i t. d. (p. 21, 22)	45	23	8
c) wszelkie inne maszyny i ich części:			
a) w opakowaniu	40	20	6
b) bez opakowania	30	15	5
168	40	20	6
169	80	40	12
170	100	—	—
171 p. 1, 3/7	75	40	15
171 p. 2-a/b	500	—	—
171 p. 2-c/d	300	—	—
172 p. 1/3	50	25	10
172 p. 4/6	75	40	15
173 p. 1-a od sztuki*)	500	—	150
173 p. 1-b od sztuki*)	600	—	150
173 p. 1-c, 2 od sztuki*)	350	—	100
173 p. 3-a od sztuki*)	30	15	10
173 p. 3-b/c, 4 od sztuki*)	50	25	15
173 p. 5 od sztuki*)	350	—	100
173 p. 6 i 17 od wagi*)	35	16	6
173 p. 7 od wagi*)	50	—	10
173 p. 8*)	750	—	250
173 p. 9 i 10 od sztuki*)	1.000	—	300
173 p. 11 od wagi*)	35	18	6
173 p. 12/13 od sztuki*)	250	—	75
173 p. 14, 15, 16 od wagi*)	35	18	8
174 p. 1 od osi	100	—	—
174 p. 2-a/b od osi	200	—	—
174 p. 2-c/d od osi	300	—	—
174 p. 3 od sztuki	zł. 20	—	zł. 3
174 p. 4	30	15	5
175	30	15	5
176 p. 1	25	12	6
176 p. 2/4	20	10	4
177 p. 1/4	25	12	5
177 p. 5-a	20	10	4
177 p. 5-b	24	12	4
177 p. 6/7	25	12	6

*) W skrzyniach lub kratach o 50% drożej.

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
177 p. 8/11	30	15	6
177 p. 12/13	50	25	8
177 p. 14	30	15	6
177 p. 15/19	35	18	6
177 p. 20/21	40	20	8
177 p. 22	30	15	6
177 p. 23	120	60	25
177 p. 24/27	75	40	15
177 p. 28/31, 32-a	35	18	6
177 p. 32-b	120	60	20
177 p. 33	80	40	20
178 p. 1	75	40	25
178 p. 2/4	40	20	8
179	18	9	4
180 p. 1	30	15	6
180 p. 2/5	50	25	8
181	30	15	6
182	35	18	6
183	40	20	6
184	40	20	6
185	70	40	12
186	40	20	6
187	150	75	20
188	200	100	25
189	200	100	25
190	30	15	5
191	35	18	6
192	100	50	15
193	150	75	20
194	50	25	10
195	300	150	50
196	300	150	50
197	250	125	40
198	120	60	15
199	250	125	40
200	200	100	30
201	250	125	40
202	100	50	15
203	120	60	20
204	100	50	15
205 p. 1/2	250	125	40
205 p. 3/4	200	100	25
205 p. 5-a	250	125	40
205 p. 5-b/c	200	100	25
206	200	100	25
207 p. 1	350	180	50

1	2	3	4
Pozycja taryfy celnej	Od 100 kg. (w groszach)		
207 p. 2	250	125	40
208 p. 1	300	150	40
208 p. 2	250	125	40
209	250	125	25
210	250	125	25
211 p. 1/2	150	75	20
211 p. 3	50	25	10
212	150	75	20
213	400	200	50
214	150	75	20
215 p. 1	250	125	40
215 p. 2/5	150	75	20
216	150	75	20
217 p. 1	80	40	20
217 p. 2	120	60	30
217 p. 3/4	100	50	25
Zwłoki od przesyłki	zł. 10		

Część II. Wywóz.

1	2	3	4
Nazwa towaru	Od 100 kg. (w groszach)		
A. Produkty rolne i spożywcze oraz pasza.			
Zboże wszelkie w ziarnie oraz strączkowe	10	3	1
Mąka i kasza wszelkie	15	5	2
Otręby i słód	12	4	1½
Nasiona wszelkie	15	5	3
Ziemniaki świeże	10	3	1
Płatki ziemniaczane	12	4	1½
Buraki cukrowe	12	4	1
Warzywa i okopowe	15	5	1½
Owoce i jagody świeże	18	5	2½
Jaja	20	6	3
Masło, ser, śmietana i inne przetwory mleczne	20	6	3
Cukier	18	5	3
Spirytus:			
a) w beczkach	18	6	3
b) w cysternach	—	—	2½

1	2	3	4
Nazwa towaru	Od 100 kg. (w groszach)		
Sól kuchenna	10	3	1
Mięso i zwierzyna	18	6	3
Ryba i raki	18	6	3
Wyroby masarskie	20	8	4
Makucha	12	4	1½
Melasa:			
a) w beczkach	15	5	2
b) w cysternach	—	—	1
Siano, słoma i pasza zielona	15	5	1½
Len, konopie, pakuły	18	6	2
B. Zwierzęta i produkty zwierzęce.			
Bydło, trzoda i zwierzęta domowe (oprócz koni):			
a) wagonowo: od wagonu	600	400	200
b) drobnicowo: od sztuki	100	—	25
Konie od sztuki	150	—	50
Ptactwo:			
a) wagonowo — od wagonu	800	400	200
b) drobnicowo od 100 kg.	40	20	10
Kości surowe, rogi i kopyta	15	5	1½
Żołądki i kiszki	15	5	2
Szczecina i włosie	20	7	3
Puch i pierze	25	8	4
Skóry surowe	25	10	3
Odpadki skór surowych i wyrobionyh	20	7	3
C. Materjały leśne, wyroby i przetwory z drzewa.			
Drzewo opałowe	10	3	½
" użytkowe obrob. i nieobr.	12	4	1
Wiklina	18	6	1
Meble gięte, wyroby koszykarskie	25	8	4
Odpadki drzewa korkowego	12	4	1½
Masa drzewna (celuloza, błonnik roślinny)	15	5	2
Smoła, dziegieć, żywica i terpentyna:			
a) w beczkach	12	4	1½
b) w cysternach	—	—	1
D. Wytwory przemysłu górniczego.			
Węgiel kamienny, koks (również naftowy), torf, brykiety węglowe i torfowe, od wagonu bez względu na wagę	—	50	—

1	2	3	4
Nazwa towaru	od 100 kg. (w groszach)		
Rudy wszelkie, piryty i wypałki pirytowe	10	3	½
Żużle i popioły	19	3	½
Kamienie nieobrobione, dolomit i magnezyt	12	4	1
Ropa naftowa	—	—	1
Nafta, gazolina, benzyna, ligroina:			
a) w beczkach	12	4	1½
b) w cysternach	—	—	1
Oleje gazowe i smarowe:			
a) w beczkach	12	4	1½
b) w cysternach	—	—	1
Smoły naftowe, asfalt naftowy, gudron, mazut i odpadki z rafinerji:			
a) w beczkach	12	4	1½
b) w cysternach	—	—	1
Parafina, cerezyna i waselina	12	4	1½
Wosk ziemny nieoczyszczony (ozokeryt)	10	3	1
E. Wytwory przemysłu chemicznego.			
Smoła węglowa i pogazowa	12	4	1½
Nawozy sztuczne wszelkie, azotniak chorzowski	12	4	1½
Ług mydlany	10	3	1
F. Metale.			
Żelazo i stal surowe oraz w półfabrykatach, żelaziwo	18	6	2
Inne metale i stopy metalowe surowe oraz w półfabrykatach	20	7	3
G. Różne.			
Cegły	10	3	1
Dachówka, dreny	12	4	1½
Cement	10	3	1
Szmaty	18	6	3
Makulatura, skrawki papierowe	12	4	2
Zwłoki od przesyłki			10.00

Uwaga: Towary niewymienione w części II taksuje się podług stawek taryfy przywozowej.

Część III. Roboty specjalne, nieprzewidziane w częściach I i II-ej.

1) Za wyładunek sztuk ciężkich o wadze ponad 1200 klg. (z wyjątkiem przedmiotów, od których opłata pobierana jest od sztuk) dolicza się do odpowiednich stawek części I i II niniejszej taksy po 20 gr. od 100 kg. niezależnie od opłat za korzystanie z dźwigu lub innych technicznych urządzeń pomocniczych.

2) Za naładowanie do wagonu w związku z przeekspedjowaniem w zastępstwie strony towarów odprawionych celnie pobiera się po 15 gr. od 100 kg. Za naładowanie sztuk ciężkich o wadze ponad 1200 kg. opłata za naładowanie wynosi 30 gr. od 100 kg., lecz niemniej kosztu własnego.

3) Za przeładowanie:

a) towarów tranzytowych z wagonu do wagonu przy przejściu na tor innej szerokości — 20 gr. od 100 kg. z wyjątkiem rudy metalicznej i mineralnej, od której opłata za przeładunek wynosi 12 gr. od 100 kg.;

b) sztuk ciężkich o wadze ponad 1200 kg. opłata wynosi 40 gr. od 100 kg.;

c) zwłok — 10 zł. od przesyłki;

d) zwierząt:
bydła rogatego, koni — 6 zł. od wagonu
trzody chlewnej — 10 zł. od wagonu
bez względu na ilość podłóg;

e) ptactwa — 16 zł. od wagonu.

4) Za przepompowanie towarów płynnych:

a) z cystern do beczek i odwrotnie — po 10 gr. od 100 kilo wagi netto i po 40 gr. od każdej napełnionej względnie opróżnionej beczki;

b) z cystern do cystern — po 6 gr. od 100 kilo wagi netto, w obu wypadkach niezależnie od opłaty za rewizję celną.

5) Za dokonanie na żądanie urzędu celnego wyjściowego sprawdzenia przy wypuszczaniu zagranicę przesyłek **tranzytowych** oraz **odprawionych** pod względem celnym na wywóz w głębi kraju:

a) z odładunkiem — 6 gr. od 100 kg.

b) bez odładunku — 3 gr. od 100 kg.

6) Za osznurowanie sztuk towarowych lub bagażowych — po 30 gr. od sztuki, z doliczeniem kosztu materjału.

7) Za obszycie sztuk towarowych lub bagażowych rogożą, płótnem i t. p. — po 70 gr. od sztuki z doliczeniem kosztu materjału.

8) Za powtórne sprawdzenie wagi brutto na żądanie właściciela przy odbiorze towaru:

a) za ważenie na wadze magazynowej — po 6 gr. od 100 kg.,

b) za ważenie na wadze wagonowej — po 3 zł. od wagonu.

9) Za sprawdzenie na żądanie odbiorcy zawartości sztuk towarowych przez porównanie ich z listem przewozowym, wraz z przeważeniem brutto — 50% opłaty zasadniczej za roboty fizyczne, przypadającej według części I niniejszej taksy.

10) Za szczegółowe sprawdzenie zawartości sztuk towarowych na podstawie faktur lub specyfikacyj, dokonane na żądanie odbiorcy przy wydaniu towaru, pobiera się opłatę według norm zasadniczych części I niniejszej taksy z doliczeniem 100%.

11) Za roboty przy bagażu pasażerskim, zwalnianym od cła na zasadzie paszportu, bez szczegółowej rewizji, pobiera się 50 gr. od sztuki.

Za bagaż rewidowany szczegółowo według pozycyj taryfy celnej, pobiera się opłatę na ogólnych zasadach jak od towaru.

12) Za roboty przy rzeczach przesiedleńców, odprawianych bez cła, pobiera się:

a) przy przewozie w wagonie kolejowym luzem: z odprawą na wagonie chociażby z częściowym odładunkiem — po 15 gr. od 100 kilo, z odprawą z wyładunkiem — po 25 gr. od 100 kg.,

b) przy przewozie w wozach meblowych: z odprawą na wagonie — po 10 gr. od 100 kg. wagi łącznie z wozem meblowym; z wyładowaniem wozu meblowego — po 15 gr. od 100 kg. wagi wraz z wozem meblowym.

Jeżeli wyładowaniu podlega wóz meblowy bez kół, to za wyładunek takiego wozu pobiera się niezależnie od powyższych opłat dodatkowo po 5 zł. od wozu.

13) Za nałożenie banderoli na towary monopolowe względnie akcyzowe — po 1 gr. od banderoli.

14) Za korzystanie z urządzeń do pojenia i kąpania gęsi — po 5 zł. od wagonu bez względu na ilość podłóg.

15) Roboty przy pojeniu bydła i ptactwa, wykonywane przez pracowników kolejowych, taksuje się według kosztu robocizny.

16) Wszelkie inne roboty nieobjęte taksą niniejszą a przewidziane w taryfie towarowej (wykaz opłat dodatkowych) taksuje się według taryfy towarowej.

(Przytoczona w brzmieniu rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 9 sierpnia 1927 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o taksie opłat, pobieranych za roboty fizyczne przez ajencje celne polskich kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 686).

14 lutego **Nr. 13.** rok 1920.

Poz. 68.

USTAWA

z dnia 4 lutego 1920 r.

o przyznaniu dla b. wojskowych armji rosyjskiej i austrjackiej, jak też dla wdów i sierot po nich nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego do zasiłków emerytalnych.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 5 sierpnia 1922 r. o zaopatrzeniu emerytalnem wojskowych i ich rodzin — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 616).

Poz. 69.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 stycznia 1920 r.

w sprawie taryf i przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach państwowych okręgu wileńskiego.

Pominięto w części dotyczącej taryf ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prez. Rzeczyp. z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213, w części zaś dotyczącej przepisów przewozowych utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 20 kwietnia 1920 r. dotyczące wprowadzenia ogólnopolskiej taryfy osobowej i bagażowej — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 242).

Poz. 70.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 24 stycznia 1920 r.

w przedmiocie organizacji Powiatowych Komisyj pomocy dla bezrobotnych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650).

Poz. 71.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego

z dnia 5 lutego 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie nadzwyczajnych zarządzeń celem zwalczania chorób zakaźnych.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 14 lipca 1920 r. o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną — D. U R. P. Nr. 61 poz. 388).

Poz. 72.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych

w przedmiocie powołania lekarzy, lekarek, rygorozantów i rygorozantek, studentów i studentek medycyny, tudzież osób, posiadających wyszkolenie sanitarne do osobistych świadczeń wojennych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

Poz. 73.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 7 lutego 1920 r.

w sprawie podwyższenia taryf na polskiej części uprz. kolei Koszycko-Bogumińskiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 218).

Poz. 74.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 lutego 1920 r.

o sposobie obliczania opłat za przewóz eksponatów, przeznaczonych na wystawę przemysłową w Gdańsku w lutym r. b.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

21 lutego Nr. 14. rok 1920.

Poz. 75.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 stycznia 1920 r.

celem uzgodnienia przepisów o należytościach stemplowych i bezpośrednich (opłatach stemplowych) z postanowieniami ustawy z dn. 15 stycznia 1920 r. (Dz. Ustaw Nr . 5, poz. 26) w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 76.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. (Dz. pr. p. Nr. 20, poz. 229) w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe z uwzględnieniem postanowień ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. Nr. 63, poz. 368).

Uchylone na mocy § 15 rozporządzenia wykonawczego Ministra Robót Publicznych z dnia 17 stycznia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Skarbu, Spraw Wewnętrznych, b. Dzielnicy Pruskiej oraz Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 115.

Poz. 77.

INSTRUKCJA

dla Komisji Państwowego Funduszu Mieszkaniowego.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Robót Publicznych z dnia 3 lutego 1920 r.

Utraciła moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 28 ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. o rozbudowie miast — Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 346).

Poz. 78.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 lutego 1920 r.

w sprawie opłat za przewóz podróżnych i bagażu w bezpośrednim pociągu pośpiesznym z Warszawy do Gdańska.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 79.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 lutego 1920 r.

w sprawie opłat w pociągach ekspresowych z Paryża do Warszawy.

Pominięto (patrz poz. 78).

23 lutego **Nr. 15.** rok 1920.

Poz. 80.

PRZEPIS WPROWADCZY

do ustawy z dnia 31 lipca 1919 r.

„O tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych".

Utracił moc obowiązującą jako zawierający przepis przejściowy.

Poz. 81.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do ustawy o organizacji władz i urzędów skarbowych na obszarze województw: Białostockiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Łódzkiego i Warszawskiego, wydane na zasadzie art. 12, 13 i 15 ustawy z dn. 31 lipca 1919 r. (Dz. Praw P. P. Nr. 65, poz. 391).

DZIAŁ I.

ROZMIESZCZENIE WŁADZ I URZĘDÓW SKARBOWYCH.

§ 1. Na obszarze każdego województwa tworzy się jedną Izbę skarbową.

Siedzibami Izb skarbowych są: Białystok, Kielce, Lublin, Łódź i Warszawa.

Izbie skarbowej dla województwa Warszawskiego podlegają także Urzędy skarbowe w mieście stołecznem Warszawie.

§ 2. W każdym powiecie administracyjnym istnieje Urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych oraz Kasa skarbowa. Siedzibą Urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych jak również Kasy skarbowej jest siedziba Starostwa.

Miasto stołeczne Warszawa i miasto Łódź posiadają odrębne Urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych i odrębne Kasy skarbowe.

W powiecie Będzińskim czasowo istnieją dwa Urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych i dwie Kasy skarbowe, a to w Będzinie i w Dąbrowie.

§ 3. Urzędy skarbowe akcyz i monopolów państwowych są następujące:

A. W okręgu Izby skarbowej Warszawskiej:

I. W mieście Warszawie: 1-szy dla obszaru miasta na północ od Alei Jerozolimskiej i dla powiatu Płońskiego;
2-gi dla obszaru miasta na południe od Alei Jerozolimskiej i dla powiatu Grójeckiego i Warszawskiego;
3-ci dla przedmieścia Pragi i dla powiatów Pułtuskiego, Radzymińskiego i Mińsko-Mazowieckiego.

II. W mieście Skierniewicach dla powiatów: Łowickiego, Skierniewickiego, Rawskiego, Błońskiego i Sochaczewskiego.

III. W mieście Włocławku dla powiatów: Włocławskiego, Nieszawskiego, Gostyńskiego i Kutnowskiego.

IV. W mieście Płocku dla powiatów: Płockiego, Lipnowskiego, Rypińskiego i Sierpeckiego.

V. W mieście Ciechanowie dla powiatów: Ciechanowskiego, Makowskiego, Przasnyskiego i Mławskiego.

B. W okręgu Izby skarbowej Łódzkiej:

I. W mieście Łodzi — dla miasta Łodzi i dla powiatów: Łódzkiego, Brzezińskiego i Łęczyckiego.

II. W mieście Koninie dla powiatów: Konińskiego, Słupeckiego i Kolskiego.

III. W mieście Kaliszu dla powiatów: Kaliskiego i Tureckiego.

IV. W mieście Sieradzu dla powiatów: Sieradzkiego, Wieluńskiego i Łaskiego.

V. W mieście Piotrkowie dla powiatów: Piotrkowskiego i *Noworadomskiego.*

C. W okręgu Izby skarbowej Kieleckiej:

I. W mieście Częstochowie dla powiatów: Częstochowskiego, Będzińskiego i Włoszczowskiego.

II. W mieście Miechowie dla powiatów: Miechowskiego, Olkuskiego, Pińczowskiego i Jędzejowskiego.

III. W mieście Kielcach dla powiatów: Kieleckiego, Koneckiego i Opoczyńskiego.

IV. W mieście Opatowie dla powiatów: Opatowskiego, Sandomierskiego i Buskiego (Stopnickiego).

V. W mieście Radomiu dla powiatów: Radomskiego, Iłżeckiego (Wierzbnickiego) i Kozienickiego.

D. W okręgu Izby skarbowej Lubelskiej:

I. W mieście Lublinie dla powiatów: Lubelskiego, Lubartowskiego, Puławskiego i Janowskiego.

II. W mieście Zamościu dla powiatów: Zamojskiego, Tomaszowskiego, Biłgorajskiego i Krasnystawskiego.
III. W mieście Chełmie dla powiatów: Chełmskiego, Hrubieszowskiego i Włodawskiego.
IV. W mieście Łukowie dla powiatów: Łukowskiego, Garwolińskiego, Radzyńskiego i Bialskiego.
V. W mieście Siedlcach dla powiatów: Siedleckiego, Janowskiego, Sokołowskiego i Węgrowskiego.

E. W okręgu Izby skarbowej Białostockiej:

I. W mieście Białymstoku dla powiatów: Białostockiego, Bielskiego, Sokólskiego i Mazowieckiego.
II. W mieście *Suwałkach* dla powiatów: Suwalskiego, *Sejneńskiego*, Augustowskiego i Szczuczyńskiego.
III. W mieście Łomży dla powiatów: Łomżyńskiego, Kolneńskiego, Ostrołęckiego i Ostrowskiego.

Powiat Noworadomski otrzymał nazwę Radomskowskiego, zaś Będziński podzielono na Będziński i Zawierciański (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 stycznia 1925 r. w przedmiocie zwinięcia urzędu skarbowego akcyz i monopolów państw. w Suwałkach — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 91 i rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 stycznia 1925 r. o zwinięciu kasy skarbowej w Sejnach — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 68).

DZIAŁ II.

IZBY SKARBOWE.

Utracił moc obowiązującą (p. § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

DZIAŁ III.

URZĘDY SKARBOWE.

Utracił moc obowiązującą (p. § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

---

23 lutego **Nr. 16.** rok 1920.

Poz. 82.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 stycznia 1920 r.

o przepisach przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei z dnia 8 kwietnia 1925 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianie „Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt kolejami żelaznemi w Polsce część I" — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 293.

Poz. 83.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 stycznia 1920 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia, zmiany oraz uzupełnienia niektórych artykułów „Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich".

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 24 stycznia 1920 r. o Przepisach Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82).

---

25 lutego **Nr. 17.** rok 1920.

Poz. 84.

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 13 lutego 1920 r.

uzupełniająca Uchwałę Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Praw z 1919 r. Nr. 19, poz. 226).

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 6 ustawy z dnia 17 marca 1921 r. — Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 267 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 85.

USTAWA

z dnia 13 lutego 1920 r.

w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 5 i 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 86.

USTAWA

z dnia 13 lutego 1920 r.

o przyznaniu kredytu jednego miljarda marek na zagospodarowanie odłogów gruntowych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i ziem wschodnich.

Wygasła z końcem 1920 r.

Poz. 87.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów: Spraw Wojskowych, Skarbu i Ochrony Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie wynagrodzenia lekarzy, lekarek, rygorozantów i rygorozantek medycyny, studentów, studentek medycyny, tudzież osób posiadających wyszkolenie sanitarne, powołanych do osobistych świadczeń wojennych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

29 lutego **Nr. 18.** rok 1920.

Poz. 88.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu, Robót Publicznych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Likwidacyjnego, w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. Dz. Pr. Nr. 63, poz. 368, o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 18 ustawy z dnia 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492).

Poz. 89.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 9 lutego 1920 r.

w przedmiocie przymusowego wykupu: bobiku, fasoli, grochu, peluszki, gryki, prosa i przetworów tych ziemiopłodów.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 23 stycznia 1920 r. w sprawie zmiany art. 3 ustawy z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

1 marca **Nr. 19.** rok 1920.

Poz. 90.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 18 lutego 1920 r.

o rewizji wewnętrznej kotłów parowozowych.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepis przejściowy.

Poz. 91.

U S T A W A

z dnia 20 lutego 1920 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na miasta b. zaboru rosyjskiego dekretu z dn. 4 lutego 1919 r. o samorządzie miejskim (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 140).

Art. 1. Na obszarze b. zaboru rosyjskiego Ministrowi Spraw Wewnętrznych nadaje się prawo rozciągnięcia w drodze rozporządzenia mocy obowiązującej dekretu z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 140) o samorządzie miejskim na miasta, niewyliczone w wykazie, dołączonym do tego dekretu, i uzupełnienia tego wykazu.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Poz. 92.

U S T A W A

z dnia 20 lutego 1920 r.

w przedmiocie zaliczania osad wiejskich w poczet miast oraz zmiany granic miast na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Art. 1. Zaliczenie osady wiejskiej w poczet miast, jak również wszelkie zmiany granic miast, a w szczególności wcielenie w obręb miasta nowych gruntów lub odłączenie od niego pewnej przestrzeni na obszarze b. zaboru rosyjskiego mogą być uskutecznione w drodze rozporządzenia administracyjnego, po wysłuchaniu wniosków zainteresowanych ciał samorządowych.

Art. 2. Minister Spraw Wewnętrznych wnosi sprawę pod decyzję Rady Ministrów. Decyzja Rady Ministrów jest obowiązująca.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Rozciągnięta na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 280 i na ziemie wschodnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R P. Nr. 40 poz. 274.

Poz. 93.

U S T A W A

z dnia 20 lutego 1920 r.

w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. Pr. Nr. 41, poz. 298).

Uwzględniono w Dz. P. Nr. 41 poz. 298 z roku 1919.

Poz. 94.

U S T A W A

z dnia 20 lutego 1920 r.

w sprawie zmiany art. 3 ustawy z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w r. gospodarczym 1919/1920 (Dz. Ust. 1919 r. Nr. 89 poz. 485).

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 95.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 stycznia 1920 r.

w przedmiocie przejęcia administracji kolejnictwa na ziemiach b. dzielnicy pruskiej przez Ministerstwo Kolei Żelaznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 96.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 14 lutego 1920 r.

do ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 roku o organizacji władz administracyjnych II instancji.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawy prawne przestały obowiązywać (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

P. nadto rozp. Prezyd. Rzeczyposp. z dn. 24 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Poz. 97.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Sztuki i Kultury

z dnia 20 lutego 1920 r.

o włączeniu urzędów konserwatorskich w skład urzędów wojewódzkich.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 27 p. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86 i art. 5 i nast. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami — Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 265).

Poz. 98.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 20 lutego 1920 r.

w sprawie płacenia cła od niektórych towarów w złocie.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 czerwca 1924 r. w sprawie taryfy celnej — Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 540).

Poz. 99.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 lutego 1920 r.

w sprawie ogólnego podwyższenia taryf kolejowych na przewóz osób, bagażu, zwłok, zwierząt żywych i towarów kolejami polskiemi.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 100.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach.

Na zasadzie art. 8 dekretu Naczelnika Państwa o stowarzyszeniach z dnia 3 stycznia 1919 r. (Dziennik Praw Nr. 3, poz. 88) wydaję następujące przepisy wykonawcze:

Art. 1. Na zasadzie art. 6 dekretu o stowarzyszeniach przekazuję *na terytorjum b. zaboru rosyjskiego* wojewodom rejestrację stowarzyszeń i związków, podlegających przepisom tymczasowym o stowarzyszeniach i związkach (Dz. Urzęd. M. S. W. 1919 r. Nr. 4, poz. 40 i 41), których siedziba znajduje się na obszarze województwa. Stowarzyszenia i związki, których siedziba znajduje się w Warszawie *w dalszym ciągu rejestrować się będą w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.*

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lipca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 463 skreślono w brzmieniu art. 1 wyrazy: „na terytorjum b. zaboru rosyjskiego" i rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 544 — rejestrację stowarzyszeń z siedzibą w Warszawie przekazano Komisarzowi Rządu.

Art. 2. Zawiadomienie o zamiarze założenia stowarzyszenia (art. 17 i 18 przep. tymcz.) i podania o wciągnięcie do rejestru (art. 22 przep. tymcz.) winny być przez strony składane w starostwach, które po zbadaniu podania ze strony formalnej (uiszczenia opłat stemplowych w razach wymaganych przez prawo, poświadczenia podpisów założycieli, stwierdzenia ich zdolności prawnej, zaopatrzenia podania w niezbędne załączniki i t. p.) winny bezzwłocznie przesłać podanie do województwa.

Art. 3. O złożeniu zawiadomienia lub podania o wciągnięcie do rejestru starostowie winni bezzwłocznie wydawać petentom zaświadczenie ze wskazaniem roku, miesiąca i dnia złożenia. Tę samę datę należy uwidocznić na zawiadomieniu, wzgl. podaniu.

Art. 4. W każdem województwie ma być prowadzony rejestr stowarzyszeń według wzoru, podanego w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 stycznia 1919 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 4 poz., 42).

Art. 5. Ogłoszenia o wciągnięciu stowarzyszenia do rejestru, przewidziane w art. 25 przepisów tymczasowych o stowarzyszeniach, mają być umieszczane w „Dzienniku Wojewódzkim" bądź w „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych". Petenci, starający się o nadanie stowarzyszeniu zdolności prawnej, winni do podania dołączyć kwit Kasy Państwowej z opłatą 5 złotych na koszta ogłoszenia o zarejestrowaniu. Ogłoszenia mają być drukowane według wzoru, zamieszczonego w załączniku 2-im do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 stycznia 1919 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 4, poz. 42).

(P. § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 marca 1926 roku o częściowej zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o przepisach wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach — Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 190).

Art. 6. Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 712).

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze uchyla moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach z dnia 10 stycznia 1919 r. (Dzien. Praw Nr. 7, poz. 113 z r. 1919).

Poz. 101.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

w przedmiocie zatwierdzania stowarzyszeń spożywczych.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach — Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733).

Poz. 102.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

w sprawie zmiany podziału na grupy zarobkowe ubezpieczonych w kasie chorych w Sosnowcu (dla powiatu będzińskiego) w myśl postanowień dekretu z dnia 11-go stycznia 1919 r. „o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby" oraz w sprawie podwyższenia wysokości składek.

Utraciło moc obowiązującą.
(P. ustawę z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272).

Poz. 103.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego

w przedmiocie obowiązkowego zgłaszania przypadków zachorowania na grypę połączoną z zapaleniem płuc lub opłucnej.

Wygasło z dniem 1 września 1920 r.

4 marca **Nr. 20.** rok 1920.

Poz. 104.

USTAWA

z dnia 20 lutego 1920 r.

w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej.

Uchylona na mocy art. 114 p. 3 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 609.

Poz. 105.

USTAWA

z dnia 20 lutego 1920 r.

w sprawie przyznania osobom wojskowym nadzwyczajnych dodatków drożyźnianych.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 106.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 lutego 1920 r.

w przedmiocie tymczasowej organizacji władzy administracyjnej I instancji w miastach Warszawie, Łodzi i Lublinie.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia Komisarjatu Rządu w Lublinie — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 510, rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86 i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich — Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 426).

P. nadto rozp. Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 647).

Poz. 107.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 23 lutego 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie rozciągnięcia organizacji policji państwowej na dalszych 14 wschodnich powiatów Małopolski, wydane na zasadzie art. 3 przepisów przejściowych do ustawy o policji państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 61, poz. 363).

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 154 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o policji państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 257).

Poz. 108.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 27 lutego 1920 r.

w przedmiocie przymusowego wykupu ziemniaków na obszarach b. zaboru rosyjskiego i b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 r. — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485 i ustawę z dn. 20 lutego 1920 r. w sprawie zmiany art. 3 ustawy z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 94).

Poz. 109.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 28 lutego 1920 r.

w przedmiocie powołania do życia Powiatowej Komisji Pomocy dla bezrobotnych w m. Lublinie.

Uchylone na mocy art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650.

Poz. 110.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 lutego 1920 r.

w sprawie opłat w pociągach ekspresowych Paryż — Warszawa.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 111.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 marca 1920 r.

w przedmiocie podziału Województwa Pomorskiego na okręgi wyborcze.

Uchylone na mocy art. 116 p. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590.

Poz. 112.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 1 marca 1920 r.

o uzupełniających wyborach do Sejmu Ustawodawczego z dalszych części b. zaboru pruskiego.

Uchylone na mocy art. 116 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590.

Poz. 113.

INSTRUKCJA

z. dnia 1 marca 1920 r.

do ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego z dnia 28 listopada 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 18, poz. 46) ze zmianami wynikającemi z dekretów z dn. 19 i 26 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 20 p. 63 i Nr. 21, p. 74) oraz z ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 393).

Uchylona na mocy art. 116 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590.

11 marca Nr. 21. r. 1920.

Poz. 114.

USTAWA

z dnia 24 lutego 1920 r.

w przedmiocie likwidacji Lwowskiej Filji Wojennego Zakładu dla obrotu zbożem.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepis przejściowy.

Poz. 115.

USTAWA

z dnia 27 lutego 1920 r.

w przedmiocie wypuszczenia 5% krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 116.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 21 stycznia 1920 r.

w sprawie przedłużenia terminu obowiązywania cen, ustanowionych w artykule VII rozporządzenia o poborze koni z dnia 26 lipca 1919 r.

Wygasło z dniem 31 marca 1920 r.

Poz. 117.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 29 stycznia 1920 r.

w przedmiocie rejestracji i kontroli fabryk maszyn do wyrobu gilz papierosowych na obszarze byłej okupacji niemieckiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 października 1921 r. o zniesieniu akcyzy od gilz i bibułek papierosowych — Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 596).

Poz. 118.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Ministerstwami Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Robót Publicznych z dnia 1 lutego 1920 r. w przedmiocie utworzenia Komisji Szacunkowej Głównej w Warszawie i Komisyj Szacunkowych Miejscowych na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Na podstawie art. 6 i 27 ustawy z dnia 10 maja 1919 r. „O ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych" (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 41 poz. 298), zarządza się co następuje:

Art. 1. W Warszawie zostaje utworzoną Komisja Szacunkowa Główna.

Art. 2. Komisji tej w myśl ustawy z dn. 10 maja 1919 r. przekazane zostały dotychczas akta poszkodowanych (operaty), opracowane przez społeczne organizacje rejestrujące, a mianowicie:

1. Biuro rejestracji strat wojennych przy Centralnem Towarzystwie Rolniczem,
2. Komisję Szacunkową Przemysłową Główną przy Towarzystwie Przemysłowców Królestwa Polskiego, i
3. Wydział rejestracji strat wojennych przy Radzie Głównej Opiekuńczej.

Organizacjom tym wydane zostały szczegółowe wykazy imienne przejętych od nich akt. Interesowani mogą informować się o stanie tych dokumentów wyłącznie w wyżej wyszczególnionych organizacjach.

Art. 3. Komisja Szacunkowa Główna w Warszawie jest ostateczną instancją dla ustalenia szacunków strat na terenie b. zaboru rosyjskiego, a więc nie przyjmuje bezpośrednio deklaracji szkód; bada ona przekazane jej akta według listy powiatów, zaś po wydaniu swego orzeczenia, akta te prześle Komisjom Szacunkowym Miejscowym, bądź jako zatwierdzone, bądź też zdyskwalifikowane i wymagające ponownego rozpatrzenia.

Art. 4. Jednocześnie powołane zostały do życia Komisje Szacunkowe Miejscowe w następujących miejscowościach:

W miejscowościach:	Dla powiatów:	Termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń
Augustów	Augustowskiego	6 czerwca 1920 r.
Biała Podlaska	Bialskiego i Konstantynowskiego	15 " "
Ciechanów	Ciechanowskiego	15 " "
Chełm	Chełmskiego	13 " "
Częstochowa	Częstochowskiego	15 kwietnia "
Garwolin	Garwolińskiego	15 czerwca "
Grójec	Grójeckiego i Błońskiego	1 " "
Hrubieszów	Hrubieszowskiego	5 " "
Janów Lubelski	Janowskiego	15 " "
Kalisz	Kaliskiego, Słupeckiego, Konińskiego, Kolskiego, Łęczyckiego, Tureckiego, Sieradzkiego i Wieluńskiego	2 " "
Końskie	Koneckiego i Opoczyńskiego	11 " "
Lublin	Lubelskiego i Lubartowskiego	1 " "
Łuków	Łukowskiego	1 " "
Łowicz	Łowickiego	20 kwietnia "
Łomża	Łomżyńskiego, Kolneńskiego i Szczuczyńskiego	1 czerwca "

W miejscowościach:	Dla powiatów:	Termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń
Łódź I miasto i środowiska przemysłowe	w pow. Łódzkim, Łaskim i Brzeskim	1 czerwca 1920 r.
Łódź II	Łódzkiego, Łaskiego i Brzezińskiego	1 " "
Mława	Mławskiego	11 " "
Miechów	Miechowskiego i Olkuskiego	10 " "
Nowo Radomsk	Radomskowskiego	1 " "
Ostrów	Ostrowskiego i Wysoko-Mazowieckiego	15 " "
Puławy	Puławskiego	18 " "
Płock	Płockiego	26 maja "
Pińczów	Pińczowskiego i Stopnickiego	9 czerwca "
Płońsk	Płońskiego	15 " "
Piotrków	Piotrkowskiego	1 " "
Pułtusk	Pułtuskiego i Makowskiego	15 " "
Radom	Radomskiego i Iłżeckiego	12 " "
Radzyń	Radzyńskiego	29 " "
Rawa Mazowiecka	Rawskiego	15 kwietnia "
Sierpc	Sierpeckiego, Rypińskiego i Lipnowskiego	10 czerwca "
Sokółka Groch.	Sokólsiego	1 " "
Sandomierz	Sandomierskiego i Opatowskiego	18 " "
Siedlce	Siedleckiego	15 " "
Sokołów	Sokołowskiego i Węgrowskiego	15 " "
Skierniewice	Skierniewickiego	25 kwietnia "
Sochaczew wieś Włodzimierzówka	Sochaczewskiego	27 maja "
Sosnowiec	Będzińskiego	15 czerwca "
Tomaszów Lubelski	Tomaszowskiego	13 " "
Warszawa I miasto		16 " "
Włocławek	Włocławskiego, Nieszawskiego, Gostyńskiego i Kutnowskiego	13 " "
Włodawa	Włodawskiego	15 " "
Zamość	Zamojskiego	1 " "
Białystok	Białostockiego	15 " "
Bielsk Grodz.	Bielskiego	15 " "
Kozienice	Kozienickiego	15 " "
Krasnystaw	Krasnystawskiego	15 " "
Kielce	Kieleckiego, Jędrzejowskiego i Włoszczowskiego	15 " "
Ostrołęka	Ostrołęckiego	15 " "

W miejscowoćciach:	Dla powiatów:	Termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń
Przasnysz	Przasnyskiego	15 czerwca 1920 r.
Suwałki	Suwalskiego i Sejneńskiego	15 " "
Warszawa II	Warszawskiego, Mińsko-Mazowieckiego i Radzymińskiego	15 " "

Art. 5. Zadaniem Komisyj Szacunkowych Miejscowych jest przyjmowanie zgłoszeń od poszkodowanych oraz ustalenie i oszacowanie strat wojennych, które w swoim czasie nie były zgłoszone do organizacji społecznych lub instytucyj państwowych do tego upoważnionych, względnie ponowne rozpatrywanie akt poszkodowanych, opracowanych przez społeczne organizacje rejestrujące, a zdyskwalifikowanych przez Komisję Szacunkową Główną w Warszawie.

Tem samem dalsza rejestracja z jakichkolwiek tytułów przez wyżej wymienione organizacje społeczne żadnych skutków prawnych dla poszkodowanych za sobą nie pociąga.

Art. 6. Poszkodowani zgłaszać winni swe straty do tej Komisji Szacunkowej Miejscowej, w której okręgu straty rzeczowe zostały wyrządzone.

Straty osobiste mogą być zgłaszane do tej Komisji Szacunkowej Miejscowej, w okręgu której stale zamieszkuje poszkodowany lecz tylko w wypadkach, kiedy określenie miejsca strat, wynikłych wskutek internowania poszkodowanego, dalej miejsca pracy, nareszcie miejsce choroby, która nie spowodowała zmniejszenia zdolności do pracy nastręcza trudności, lub gdy miejsce to położone jest poza granicami Państwa Polskiego.

Art. 7. Do zgłaszania strat uprawnieni są poszkodowani obywatele polscy, osoby fizyczne lub prawne, kórzy ponieśli straty spowodowane przez wypadki wojenne z następujących tytułów:

I. Z tytułu rekwizycji za kwitami lub bez nich, kwaterunku i t. p.

II. Z tytułu strat ogólnych, spowodowanych przez władze państw zaborczych, b. władze okupacyjne lub polskie, a więc z tytułu zarządzeń tych władz, konfiskat, sprzedaży przymusowej, administracji przymusowej, eksploatacji przymusowej, wywiezienia lub zabrania papierów wartościowych, wkładów bankowych, wkładów kas oszczędnościowych oraz gotowizny, kontrybucji i t. p.

III. Z tytułu strat, spowodowanych przez bezpośrednie działania wojenne armji niemieckiej, austro-węgierskiej lub rosyjskiej w strefie bojowej, jak również z tytułu tych samych strat, spowodowanych przez wojsko, którego przynależności państwowej ustalić niepodobna.

IV. Z tytułu strat rzeczowych bezpośrednich, poniesionych wskutek kradzieży, rabunku i t. p. o ile stwierdzony zostanie bezpośrednio związek z wydarzeniami wojennemi, wskutek ucieczki z ob-

szarów przez nieprzyjaciela zajętych lub przez niego zagrożonych; wreszcie wskutek wydalenia lub uprowadzenia osób oraz usunięcia rzeczy tych osób z obszarów przez nieprzyjaciela zajętych lub przez niego zagrożonych, a to na zasadzie zarządzenia władz wojennych i cywilnych, obcych lub polskich.

V. Z tytułu strat, spowodowanych wskutek niewypłacenia wierzytelności, roszczeń, opartych na umowie lub obowiązujących przepisach:

1. przez państwo rosyjskie z wszelkich tytułów. (Wyjątek stanowią i zgłoszeniu w Komisjach Miejscowych nie podlegają roszczenia:
   a) rezerwistek, oparte na ustawie z dn. 25 czerwca 1912 r. i uzupełnieniach do tej ustawy,
   b) z tytułu niewypłaconych emerytur i wszelkich należności służbowych).
2. Przez państwa: niemieckie i b. austro-węgierskie z następujących tytułów:
   roszczeń za niewypłacone pobory i inne należytości, wypływające ze stosunku służbowego do b. władz okupacyjnych;
   nadpłaconych podatków, opłat celnych i akcyzowych, pobranych a niewypłaconych należytości i podatków na rzecz sejmików powiatowych lub innych ciał samorządowych, należności szpitali za leczenie osób, przyjętych na zlecenie b. władz okupacyjnych; należności opartych na szczegółowych przepisach (jak za tępienie zwierząt stosownie do przepisów weterynaryjnych, wynagrodzeń na szczególne świadczenia i t. p.);
   wierzytelności do b. władz okupacyjnych lub przedsiębiorstw przez nie prowadzonych, wynikłe:
   a) z umowy pracy,
   b) z kontraktów dostawy, najmu i t. p. z niemi zawartych.

VI. Z tytułu strat osobistych, a więc strat, wynikłych ze stosunku pracy, t. j. zbyt niskich zarobków, narzucanych przez władze okupacyjne, niewypłaconych zarobków z tytułu pracy przymusowej, niewypłaconych kosztów podróży z miejsca pracy przymusowej do miejsca zamieszkania, niewypłaconego odszkodowania przy wymówieniu pracy, z tytułu szkód, wyrządzonych na zdrowiu, o ile szkody te nie zmniejszyły zdolności poszkodowanego do pracy, z tytułu strat wynikłych z internowania, w tym ostatnim wypadku z wykluczeniem takich strat wynikłych z internowania, które spowodowały zmniejszenie zdolności do pracy lub śmierć.

Art. 8. Wyjątek stanowią i zgłoszeniu w Komisjach Miejscowych nie podlegają:

1. straty, które spowodowały zmniejszenie zdolności do pracy lub śmierć,
2. straty z tytułu zbyt niskich zarobków, niewypłaconych zarobków z tytułu pracy przymusowej, niewypłacenia kosztów podróży powrotnej do kraju, niewypłaconego odszkodowania przy wymówieniu pracy, jeżeli straty te wyrządzone zostały na terytorjum państwa niemieckiego.

Straty te na podstawie porozumienia z *Głównym Urzędem Likwidacyjnym* rejestruje Ministerjum Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 9. Kancelarje Komisyj Szacunkowych Miejscowych wydają poszkodowanym blankiety zgłoszeń. Kancelarje Komisyj Szacunkowych Miejscowych obowiązane są na żądanie poszkodowanych wypełniać blankiety zgłoszeń (deklaracji). Poszkodowani winni przedstawić Komisji dowody swych deklaracyj. Komisje sprawdzają przedstawione dowody.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr .5, poz. 27).

Poz. 119.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 17 lutego 1920 r.

w przedmiocie obowiązku podawania danych, dotyczących zakładów przemysłowych, przerabiających produkty rolne.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 — Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 485).

Poz. 120.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

w sprawie sprostowania instrukcji do ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego z dnia 28 listopada 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 18, poz. 46) ze zmianami wynikającemi z dekretów z dn. 19 i 26 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 20, poz. 63 i Nr. 21, poz. 74) oraz z ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 393), umieszczonej w Nr. 20 Dziennika Ustaw z dn. 4 marca 1920 r. p. 113.

Uchylone na mocy art. 116 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu — Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).

Poz. 121.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 10 marca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

14 marca **Nr. 22.** rok 1920.

Poz. 122.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 9 marca 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia godzin otwarcia teatrów i t. d.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny — Dz. Pr. Nr. 61 poz. 364).

Poz. 123.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 11 marca 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia obowiązku osobistych świadczeń wojennych dla zabezpieczenia ruchu elektrowni warszawskiej.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 124.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 12 marca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

17 marca **Nr. 23.** r. 1920

Poz. 125.

USTAWA

z dnia 2 marca 1920 r.

w przedmiocie zmiany przepisów obowiązującej na obszarze b. dzielnic austrjackich ustawy z dnia 17 czerwca 1883 r. (Dz. pp. 117) o ustanowieniu inspektorów przemysłowych.

Uchylona na mocy art. 37 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 590).

Poz. 126.

USTAWA

z dnia 2 marca 1920 r.

o budowie linji kolejowej Sierpc — Brodnica.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do poczynienia wszelkich potrzebnych zarządzeń dla wykonania budowy kolei parowej, normalnotorowej z Sierpca do Brodnicy, jako kolei państwowej głównej, pierwszorzędnej, oraz do jej sfinansowania.

Art. 2. Budowa rozpocznie się w roku 1920.

Art. 3. Upoważnia się Ministra Kolei Żelaznych do oznaczenia terminu otwarcia ruchu, oznaczenia stacyj i przystanków, opracowania projektów budowy: ogólnego i szczegółowego oraz do ułożenia kosztorysu budowy.

Art. 4. Eksploatacja oraz ruch pociągów prowadzone będą wedle ustaw i przepisów, obowiązujących na kolejach państwowych.

Art. 5. Kredyt niezbędny na r. 1920 w ilości 20.000.000 mk. uchwala się.

Art. 6. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Kolei Żelaznych.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Rozciągnięto na b. zabór pruski ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511.

Poz. 127.

USTAWA

z dnia 5 marca 1920 roku

w sprawie zmiany ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 392), a także ustawy z dnia 8 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 4 poz. 18) o przyznaniu dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jak też dla wdów i sierot po nich oraz księży emerytów nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę emerytalną funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Poz. 128.

ROZPORZĄDZENIE

o utworzeniu państwowego urzędu naftowego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 lipca 1921 r. w przedmiocie ustalenia kompetencji ministerstw odnośnie do spraw naftowych — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 464).

Poz. 129.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w przedmiocie ustalenia cennika na skóry surowe.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 9 grudnia 1920 r. w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 779).

Poz. 130.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 30 stycznia 1920 r.

w przedmiocie ustalenia cennika skór gotowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dn. 9 grudnia 1920 r. w przedmiocie sekwestru skór i garbników—Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 779.

Poz. 131.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 stycznia 1920 r.

w przedmiocie zastępstwa niekoncesjonowanych zakładów ubezpieczeniowych.

Uchyłone na mocy art. 134 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 64.

Poz. 132.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 lutego 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych w przedmiocie organizacji policji państwowej, pełniącej służbę na drogach wodnych, na podstawie art. 2 przepisów przejściowych do ust. z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. P. P. Nr. 61, poz. 363).

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (art. 154 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o policji państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 257).

Poz. 133.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 lutego 1920 r.

w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego, Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu i Handlu w przedmiocie stosowania ulg taryfowych i wszelkich możliwych ułatwień w przewozie kolejami żelaznemi dla rodzin, mienia, inwentarzy i materjałów budowlanych rolników, przenoszących się z dotychczasowych swych siedzib w celach osadniczych na nabyte z parcelacji obszarów dworskich grunta w innych częściach Państwa.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 134.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Zdrowia Publicznego

z dnia 28 lutego 1920 r.

w przedmiocie powołania Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza Ministerstwa Zdrowia Publicznego do walki z epidemjami.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 388).

Poz. 135.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 28 lutego 1920 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w przedmiocie przymusowego wykupu: żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa i przetworów tych zbóż z dnia 29 stycznia 1920 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 10 poz. 58) i rozporządzenia Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie przymusowego wykupu: bobiku, fasoli, grochu, peluszki, gryki, prosa i przetworów tych ziemiopłodów, z dn. 9 lutego 1920 roku (Dz. Ustaw R. P. Nr. 18 poz. 89).

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 10 poz. 58 i Nr. 18 poz. 89)

Poz. 136.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 marca 1920 r.

w sprawie przedłużenia ważności dodatku V miejscowej taryfy towarowej austrjackich kolei państwowych, część II, dla wąskotorowych kolejek.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 137.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 marca 1920 r.

o zmianie oceny formularzy listów przewozowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 138.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 8 marca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia norm podatku zasadniczego od zwierząt domowych na rok 1920.

Wygasło z końcem 1920 r.

Poz. 139.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 marca 1920 r.

w sprawie podwyższenia taryfy osobowej na przejazd w klasie I kolejami w b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 140.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 11 marca 1920 r.

w przedmiocie obowiązkowego zgłaszania przypadków zachorowań na t. zw. „śpiączkę epidemiczną" (polioencephalitis lethargica) oraz przypadków dziecięcego porażenia rdzeniowego (choroby Heine Medina).

Wygasło z dniem 18 września 1920 r.

Poz. 141.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 marca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 maja 1920 r.

Poz. 142.

OBWIESZCZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 13 marca 1920 r.

w sprawie sprostowania daty w rozporządzeniu w przedmiocie przymusowego wykupu bobiku, fasoli, grochu, peluszki, gryki, prosa i przetworów tych ziemiopłodów (Dz. Ustaw R. P. Nr. 18 poz. 89).

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzeniee Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 9 lutego 1920 r. w przedmiocie przymusowego wykupu: bobiku, fasoli, grochu, peluszki, gryki, prosa i przetworów tych ziemiopłodów — Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 89).

19 marca **Nr. 24.** rok 1920.

Poz. 143.

U S T A W A

z dnia 2 marca 1920 r.

o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek.

Dział I, IV i V utr. moc obow. (p. art. 419 ustęp 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli — Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202).

Dział II i III uchylone na mocy art. 18 ustawy z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennysch — Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492.

Poz. 144.

U S T A W A

z dnia 9 marca 1920 r.

zmieniająca niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej.

Art. 1. Ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. (L. 110 Dz. u. p.) wprowadzająca normę jurysdykcyjną ulega następującym zmianom:

Do art. V dodaje się ustęp:

1. „Przepis ten stosuje się tylko do spółek, zakładów i stowarzyszeń, które mają swoją główną siedzibę w Państwie Polskiem, chyba że w traktatach międzynarodowych co innego postanowionem zostanie".

2. Uchyla się art. VIII L. 1 i art. XIV.

Art. 2. Norma jurysdykcyjna z dnia 1 sierpnia 1895 r. (L. 111 Dz. u.p.) ulega zmianom następującym:

1) w § 7 a) ustęp 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„*W sporach o roszczenia majątkowe, należące do właściwości sądów okręgowych, lub sądów okręgowych jako handlowych (§ 50 ustęp 1, 51 licz. 1 — 3), oraz w sporach z tytułu odpowiedzialności przedsiębiorstw kolejowych za uszkodzenia cielesne lub utratę życia ludzkiego, spowodowane przypadkiem na kolejach (§ 3 ustawy z dnia 5 marca 1869 austr. Dz. U. P. Nr. 27 i § 1 ustawy z 12 lipca 1902 r. austr. Dz. U. P. Nr. 147), w których przedmiot sporu w pieniądzach lub pod względem wartości pieniężnej (§ 54—60) nie przewyższa kwoty 2500 złotych albo też do tej kwoty lub poniżej tej kwoty aż do rozpoczęcia ustnej rozprawy ograniczony zostanie, prowadzi rozprawę i rozstrzyga ustanowiony w tym celu przez*

przełożonego sądu członek sądu jako sędzia samoistny".

Przytoczono w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. zmieniającej niektóre postanowienia ustawy o postępowaniu sądowo-cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej — Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 769.

2. Do § 7a dodaje się następujące ustępy:

„Ponadto sędzia samoistny rozstrzyga bez względu na wartość sporu w następujących sporach, należących do właściwości trybunału pierwszej instancji:

a) w sporach o niedobrowolny rodział od stołu i łoża i w sporach o dostarczenie utrzymania (alimenta),

b) w sporach oznaczonych w § 94, jeżeli proces główny należy do sędziego samoistnego,

c) w sporach, należących do właściwości sądów powiatowych, o ile w myśl przepisów o sądach szczegółowych wniesione będą do trybunału pierwszej instancji,

d) w sporach, które powstały w toku i z powodu postępowania egzekucyjnego (§ 17 o. e.) łącznie ze sporami wymienionemi w §§ 35 do 37 o. e.

Spory o roszczenia majątkowe ponad 2500 zł. będą rozpoznawane przez sędziego samoistnego, jeżeli powód wniosek taki postawi w skardze, a pozwany na pierwszej audjencji lub w zarzutach, wniesionych przeciw nakazowi płatniczemu w postępowaniu nakazowem, temu się nie sprzeciwi, albo jeżeli obie strony na pierwszej rozprawie przed wdaniem się w spór zgodnie wobec sądu oświadczą, że poddają się orzecznictwu sędziego samoistnego".

3. Po § 7a dodaje się:

„§ 7b.

Sędzia samoistny ma wszelkie prawa i obowiązki, jakie według przepisów części drugiej procedury cywilnej mają senat i przewodniczący i stosuje przepisy o postępowaniu przed trybunałami pierwszej instancji.

Atoli w sprawach, należących do właściwości sądów powiatowych (§ 7a ust. 3 lit c), strony nie będą zniewolone do ustanawiania adwokatów swoimi zastępcami. Przy rozpoznawaniu spraw drobiazgowych i skarg z powodu naruszenia posiadania sędzia samoistny stosuje przepisy §§ 448 i 460 p. c. Sędzia samoistny wydaje też nakazy zapłaty w postępowaniu wezwawczem, oraz nakazy oddania lub odbioru przedmiotu najmu lub dzierżawy w przypadkach przewidzianych w § 79 n. j.".

4. W § 49 L. 1 i w § 51 ust. 1 słowa „pięciuset złotych" zastępuje się słowami 500 zł.

5. W § 60 liczbę „2500" zastępuje się liczbą 2500 zł.

6. Drugie zdanie § 69 zastępuje się zdaniem „Jeżeli takiego sądu niema, albo też nie można go wyśledzić, wyznaczy go Sąd Najwyższy".

7. Uchyla się ustęp drugi § 88.

8. W pierwszym ustępie § 100 słowa „w Sądzie Krajowym Wiedeńskim" zastępuje się wyrazami „wyznaczy go Sąd Najwyższy".

Art. 3. Procedura cywilna z dnia 1 sierpnia 1895 r. (L. 113 Dz. u. p.) ulega zmianom następującym:

1. W pierwszym ustępie § 29 słowa „pięciuset złotych" zastępuje się słowami 500 zł.

2. W § 117 wyrazy „stu złotych" zastępuje się wyrazami 500 zł.

3. Między ustępy 1 a 2 § 187 wstawia się ustęp:

„Jeżeli niektóre z połączonych sporów należą do sędziego samoistnego, do przeprowadzenia rozprawy i rozstrzygnienia powołany jest senat".

4. Między ustępy 1 a 2 § 192 wstawia się ustęp:

„Spory w myśl § 187 ust. 2 do wspólnej rozprawy złączone można wprawdzie napowrót rozdzielić, wszelako dla każdego z tych sporów senat nadal pozostaje właściwym".

5. W § 199 ust. 1 słowa „pięćdziesięciu złotych" zastępuje się słowami 100 zł.

6. W ustępie pierwszym § 200 słowa „stu złotych" zastępuje się słowami 200 zł.

7. W ustępie pierwszym § 220 słowa „pięćdziesiąt złotych", „sto złotych", „trzysta złotych" zastępuje się słowami 100 zł., 200 zł., 600 zł.

8. W § 224 ust. 1 L. 7 słowa „pięćdziesięciu złotych" zastępuje się słowami 100 zł.

9. Do § 227 dodaje się ustępy:

„Roszczenia, które należą do sędziego samoistnego, można połączyć także z roszczeniami należącemi do senatu. Do rozpoznania takich, jedną skargą objętych, roszczeń powołany jest senat.

Jeżeli jedną skargą objęto więcej roszczeń, z których każde nie przekracza kwoty lub wartości 2500 zł., sędzia samoistny przeprowadzi rozprawę i rozstrzygnie spór także wtedy, jeżeli suma roszczeń przekracza kwotę lub wartość 2500 zł.

10. Do § 258 dodaje się ustępy 3 i 4.

„Pisma przygotowawcze w ustępie 1 wymienione należy podać tak wcześnie, ażeby przed pierwszą ustną rozprawą mogły być doręczone stronie przeciwnej. Po pierwszej rozprawie mogą być wnoszone tylko pisma określające nowe środki dowodowe lub też sposób przeprowadzenia dowodu na okoliczności już przytoczone, jeżeli strona na rozprawie tego uczynić nie mogła (§§ 179 i 181).

Pisma, wniesione za późno, lub zawierające wyłącznie wywody prawne, będą odrzucone z urzędu".

11. § 417 zmienia się w sposób następujący:

a) w ustępie 1 uchyla się wyrazy „4 stan faktyczny wyroku", a następny punkt „uzasadnienie rozstrzygnienia" będzie oznaczony liczbą „4".

b) ustęp 2 i 3 zastępuje się ustępem:

„W uzasadnieniu rozstrzygnienia, które ma być widocznie oddzielone od wyrzeczenia, przedstawi sąd treściwie ale dokładnie, które okoliczności faktyczne i z jakich przyczyn uznał za ustalone lub nieustalone i jakiemi zasadami kierował się, rozstrzygając pytania prawne i uchylając wniesione zarzuty. Streszczenie samej osnowy spornego stosunku w uzasadnieniu potrzebne jest o tyle, o ile to jest niezbędne dla zrozumienia faktycznych ustaleń".

12. Uchyla się napis „Sprostowanie stanu faktycznego" i §§ 420 i 421.

13. W ustępie pierwszym § 422 wykreśla się wyrazy „420 lub 421".

14. W ustępie pierwszym § 423 uchyla się wyrazy „według osnowy stanu faktycznego wyroku".

15. W § 424 uchyla się wyrazy „nad sprostowaniem stanu faktycznego wyroku lub" i wyrazy „którego stan faktyczny ma być sprostowany lub".

16. W § 444 pierwsze zdanie drugiego ustępu zastępuje się zdaniem:

„Taka uchwała dowodowa musi być na piśmie do dni trzech po zamknięciu rozprawy w kancelarji sądowej dla stron do przejrzenia złożona.

Stronom wolno do trzech dni po otrzymanem zawiadomieniu o tem złożeniu przejrzeć pisemne wygotowanie. Przed upływem tego trzydniowego czasokresu nie odsyła się aktów do sądu wezwanego".

17. § 445 otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli ustna rozprawa na jednej audjencji przeprowadzona i ukończona została, albo jeżeli po myśli § 193 ust. 3 rozprawa przed przeprowadzeniem dowodów zamknięta zostanie, może sąd zaniechać protokółowania tego, co w przemówieniach stron do stanu sprawy się odnosi i wyłożenie tego zachować do pisemnego wygotowania stanu faktycznego rozprawy, względnie uchwały dowodowej.

Takie pisemne wygotowanie będzie do trzech dni po zamknięciu rozprawy w kancelarji sądowej dla stron do przejrzenia złożone. Stronom wolno w ciągu trzech dni po otrzymanem zawiadomieniu o tem złożeniu wnieść opozycję z powodu niedokładności tego, co pisemne wygotowanie o przytoczeniach stron pod względem faktów i dowodów zawiera. Opozycję można do protokółu oświadczyć albo stwierdzić treściwie ułożonem pismem (§ 212 ust. 2 i 3).

Na skutek opozycji może sędzia pisemne wygotowanie stanu faktycznego rozprawy względnie uchwały dowodowej odpowiednio zmienić.

Uchwała powzięta na skutek opozycji nie ulega zaczepieniu i niema też przywrócenia do stanu poprzedniego z powodu niedotrzymania czasokresu w ustępie drugim określonego".

18. Po § 445 dodaje się:

§ 445a.

Protokół rozprawy w przypadkach, określonych w §§ 444 i 445, zawierać będzie tylko okoliczności i oświadczenia w §§ 207 i 208 wskazane".

19. Uchyla się § 446 i drugi ustęp § 447.

20. W § 448 wyrazy „pięćdziesięciu złotych" zastępuje się wyrazami 100 zł.; dodaje się ustępy 2 i 3:

„Jeżeli pozwany na pierwszej rozprawie zarzuci niedopuszczalność postępowania drobiazgowego z powodu, iż szacunek przedmiotu sporu w myśl § 56 ust. 2 jest nadmiernie niski i jeżeli jest zarazem prawdopodobne, że przy należytem ocenieniu wartość przedmiotu sporu przekroczy granicę sporów drobiazgowych, sędzia procesowy oznaczy wartość przedmiotu sporu po przesłuchaniu stron i przeprowadzeniu dochodzeń, jakie w tym celu uzna za potrzebne. Wartość nieruchomości oznaczona będzie według § 60 ust. 2. Przeciw tej uchwale niema środka prawnego.

Gdy na skutek dochodzeń sąd zniewolony będzie wdrożyć rozprawę podług zwyczajnego postępowania przed sądami powiatowemi, powód poniesie, względnie zwróci, koszta dochodzeń; w przeciwnym razie koszta poniesie, względnie zwróci, pozwany".

21. Uchyla się § 487.

22. Ustęp pierwszy § 492 zmienia się w ten sposób, że do drugiego zdania tego ustępu dodaje się wyrazy „albo gdy strona, która apelację wniosła, w piśmie apelacyjnem wyraźnie wyznaczenia ustnej rozprawy nad apelacją się zrzeknie, a strona przeciwna albo w odpowiedzi apelacyjnej, albo w osobnem piśmie, do sądu procesowego pierwszej instancji lub do sądu apelacyjnego wniesionem, wyraźnie temu się nie sprzeciwi".

(P. obwieszczenie w przedmiocie sprostowania ustawy z dnia 9 marca 1920 r. zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 258).

23. Uchyla się ustęp drugi § 493.

24. W ustępie drugim § 498 wyrazy „w stanie faktycznym wyroku" zastępuje się wyrazami „w pisemnem wygotowaniu stanu faktycznego rozprawy".

25. W § 500 zdanie pierwsze i drugie ustępu drugiego otrzymują brzmienie następujące: „W sporach o roszczenia majątkowe, których przedmiotem nie jest wyłącznie suma pieniężna, winien sąd odwoławczy wymienić wartość przedmiotu sporu w wygotowaniu wyroku. Do obliczenia wartości przedmiotu sporu stosują się odpowiednio §§ 54 — 50 normy jurysdykcyjnej, atoli sąd odwoławczy nie może przekroczyć sumy, która jako wartość przedmiotu sporu była przyjęta w pierwszej instancji".

Ustęp 2 § 500, uchylony w tekście pierwotnym pktu 25, przytoczony został w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r., zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowo-cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej — Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 769.

26. Ustępy 2, 3 i 4 § 502 zastępuje się ustępami: „Rewizja jest niedopuszczalna:

1) jeżeli wartość przedmiotu sporu (§ 500 ustęp 2), o którym rozstrzygał sąd odwoławczy, nie przekracza 300 zł., 2) jeżeli wartość przedmiotu sporu przewyższa wprawdzie 300 zł. nie przekracza atoli 1000 zł., a sąd odwoławczy zatwierdził wyrok pierwszej instancji.

W sporach, wymienionych w ustępie drugim licz. 2, jest jednak rewizja dopuszczalna, jeżeli zatwierdzony przez sąd odwoławczy wyrok pierwszej instancji został wydany na skutek niepodlegającej rekursowi uchwały sądu odwoławczego (§ 519 licz. 3), którą poprzedni wyrok w myśl § 496 licz. 2 i 3 oraz 499 zniesiono i sprawę przekazano sądowi pierwszej instancji.

(Przytoczone w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowo-cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej — Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 769).

Nadto rewizja jest zawsze dopuszczalna w sporach ze stosunku najmu lub dzierżawy — o ile nie dotyczą wyłącznie zapłaty czynszu".

(Przytoczono w brzmieniu ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. zmieniającej niektóre postanowienia obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej ustaw o postanowieniu sądowem w sprawach cywilnych — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 705).

27. Uchyla się ustęp drugi § 508.

Art. 4. Ilekroć obowiązujące w b. dzielnicy austrjackiej ustawy o postępowaniu sądowem w sprawach cywilnych nakazują użycie pośrednictwa Urzędu Naczelnego Marszałka Dworu w stosunku do osób z prawem zakrajowości (§ 32 n. j. i § 119 p. c.), należy używać pośrednictwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Art. 5. W § 30 ustawy o sądach przemysłowych z dnia 27 listopada 1896 r. (L. 218 Dz. u. p.) słowa „pięćdziesięciu złotych" zastępuje się słowami: 1 0 0 z ł.

Art. 6. W § 4 ces. rozporządzenia z dnia 22 lipca 1915 r. (L. 208 Dz. u. p.) o odnowieniu i sprostowaniu granic wyrazy „stu koron" znastępuje się wyrazami: 1 0 0 z ł.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie dnia 15 kwietnia 1920 r. i — z wyjątkiem postanowień zawartych w art. 2 L. 7 i w art. 3 L. 21 ma zastosowanie również do sporów, które w tym dniu w sądzie wiszą.

Sprawy, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy znajdują się w trybunale pierwszej instancji, a według postanowień niniejszej ustawy należałyby do właściwości sądów powiatowych, będą dalej rozpoznawane przez trybunał pierwszej instancji, z wyjątkiem tych spraw, w których przed wejściem w życie tej ustawy postępowanie spoczęło lub uległo przerwie, a podjęte będzie dopiero po wejściu w życie tej ustawy.

Sprawy, wiszące w trybunale pierwszej instancji, które według postanowień niniejszej ustawy należą do sędziego samoistnego, będą temu sędziemu przekazane, chybaby rozprawę zamknięto przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Do sporów wiszących w sądzie powiatowym, w których przed wejściem w życie niniejszej ustawy rozprawę zamknięto, będą stosowane nadal przepisy o zwyczajnem postępowaniu przed sądami powiatowemi, chociażby według postanowień niniejszej ustawy należało do nich stosować postanowienia o postępowaniu w sprawach drobiazgowych.

Art. 3 L. 11 do 15, 17, 23, 24, 26 i 27 tudzież artykuły 5 i 6 nie będą stosowane w sprawach, w których przed wejściem w życie tej ustawy sąd bądź wyrok wydał, bądź też rozprawę zamknął i wydanie wyroku zastrzegł, bądź wreszcie powziął uchwałę określoną w § 4 ces. rozp. z dnia 22 lipca 1915 r. (L. 208 Dz. u. p.).

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Sprawiedliwości.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1924 r. zmieniające kwoty pieniężne niektórych postanowień obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej ustaw o postępowaniu sądowem w sprawach cywilnych — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 156).

Poz. 145.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 lutego 1920 r.

dotyczące złożenia kaucji przez obcokrajowe zakłady ubezpieczeniowe, działające na ziemiach b. monarchji Austro-Węgierskiej, należących obecnie do Państwa Polskiego.

Uchylone na mocy § 9 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie składania kaucji przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń, działające na obszarach b. monarchji Austro-Węgierskiej, wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 316.

Poz. 146.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 10 marca 1920 r.

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Utraciło moc obowiązującą z powodu uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 147.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 11 marca 1920 r.

w sprawie taryfy ulgowej na przewóz tłucznia (szabru, szutru) polskiemi kolejami państwowemi.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 148.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 marca 1920 r.

o sposobie obliczania opłat za przewóz eksponatów przeznaczonych na wystawę maszyn i narzędzi rolniczych, odbyć się mającą na wiosnę r. b. we Lwowie.

Utraciło moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 149.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 marca 1920 r.

o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i rumuńskich.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 8 lipca 1922 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej pomiędzy Polską i Wolnem Miastem Gdańskiem z jednej strony, a Rumunją z drugiej strony — Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 494.

Poz. 150.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 marca 1920 r.

w sprawie przepisów taryfowych i opłat, stosowanych w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i rumuńskich.

Uchylone na mocy art. 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 27 maja 1920 r. w sprawie zmian i uzupełnień w rozporządzeniach Ministra Kolei Żelaznych z dnia 12 marca 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i rumuńskich, ogłoszonych w dniu 19 marca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 270.

Poz. 151.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 12 marca 1920 r.

w przedmiocie obrotu bydłem, świniami, owcami, kozami, przetworami mięsnemi, tłuszczami, masłem, mlekiem, jajami, drobiem i rybami — w powiatach granicznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485.

22 marca Nr. 25. rok 1920.

Poz. 152.

USTAWA

z dnia 27 lutego 1920 r.

w przedmiocie wypuszczenia pięcioprocentowej długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 153.

USTAWA

z dnia 4 marca 1920 r.

o rejestracji i zabezpieczeniu majątków niemieckich.

Art. 1. W myśl postanowień Traktatu Pokojowego, zawartego pomiędzy Państwami sprzymierzonemi i stowarzyszonemi a Niemcami dnia 28 czerwca 1919 r., znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej majątki, prawa i interesy, należące dnia 10 stycznia 1920 r. do obywateli Rzeszy Niemieckiej lub do osób prawnych, zarządzanych lub kontrolowanych przez tychże obywateli, niezależnie od miejsca znajdowania się siedziby tych osób prawnych, winny być zgłoszone w terminach i miejscach, które określi rozporządzenie wykonawcze do ustawy niniejszej.

Art. 2. *Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego* w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz z właściwym ministrem (art. 11) może rozciągać obowiązek zgłoszenia i na te majątki, prawa i interesy lub ich poszczególne kategorje, które, należąc do obywateli lub osób, wymienionych w art. 1 w czasie między 1 lipca 1914 r. a 10 stycznia 1920 r., przeszły przed tą ostatnią datą do właścicieli z inną przynależnością państwową.

Art. 3. Zgłoszeniu nie podlegają:

a) majątki, prawa i interesy, należące do takich obywateli Rzeszy Niemieckiej, którym przysługuje prawo obywatelstwa polskiego na zasadzie ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 7, poz. 44), lub na mocy traktatów międzynarodowych, przez Polskę zawartych;
b) majątki, zwolnione od zatrzymania i likwidacji w myśl konwencji urzędniczej, zawartej między Rządem Polskim a Niemieckim w Berlinie 9 listopada 1919 r., oraz
c) przedmioty, które na mocy praw, obowiązujących w poszczególnych okręgach sądowych, wolne są od egzekucji.

Art. 4. Ponadto *Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego* w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz właściwym ministrem (art. 11) władny będzie zwalniać od obowiązku zgłoszenia poszczególne grupy i kategorje majątków, praw i interesów, wymienionych w art. 1 niniejszej ustawy.

Art. 5. Do zgłoszenia tych majątków, praw i interesów są obowiązani: ich właściciele, dzierżawcy użytkownicy, posiadacze depozytarjusze, dłużnicy, wierzyciele, zarządcy pełnomocnicy oraz zarządy spółek, towarzystw i stowarzyszeń.

Art. 6. Podlegające zgłoszeniu majątki, prawa i interesy nie mogą być aljenowane, obciążane, wydzierżawiane ani wywożone poza granice Państwa Polskiego, a wierzytelności — spłacane bez zezwolenia *Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego*, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i z właściwym ministrem (art. 11).

Art. 7. Dokonanie czynności prawnych wymienionych w art. 6, bez takiego zezwolenia lub niezgodnie z niem powoduje nieważność tych czynności niezależnie od kar, przewidzianych w art. 12 niniejszej ustawy. Prawo żądania unieważnienia takich czynności służy *Głównemu Urzędowi Likwidacyjnemu*. Unieważnienie następuje w drodze sądowej.

Art. 8. Decyzja *Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego* w wypadkach, przewidzianych w art. 6, nie podlega żadnemu zaskarżeniu.

Art. 9. Właściciel, względnie posiadacz majątku, prawa lub interesu, podlegającego zgłoszeniu, winien nim zarządzać i zeń korzystać według zasad, ogólnie przyjętych w danej dziedzinie gospodarczej.

Art. 10. Majątki i prawa, podlegające zgłoszeniu, mogą być objęte pod przymusowy zarząd państwowy na skutek decyzji *Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego*, powziętej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i z właściwym ministrem (art. 11). Wykonanie tej decyzji i mianowanie zarządcy należy do właściwego ministra (art. 11).

Art. 11. Za właściwe ministerstwa uważa się:

1) w stosunku do majątków rolnych i leśnych — Ministerstwo Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*,
2) w stosunku do majątków przemysłowych i handlowych — Ministerstwo Przemysłu i Handlu,
3) w stosunku do kapitałów, walorów i wierzytelności oraz instytucji finansowych — Ministerstwo Skarbu,
4) w stosunku do kolei żelaznych — Ministerstwo Kolei Żelaznych,
5) w stosunku do zakładów i urządzeń użyteczności publicznej, oraz innych nieprzewidzianych wyżej przedmiotów i praw majątkowych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,

6) pominięto, ze względu na zniesienie Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 12. Kto, będąc zobowiązanym do zgłoszenia majątku, prawa lub interesu, wymienionego w art. 1, takiego zgłoszenia rozmyślnie lub przez niedbalswo nie uskuteczni, albo złoży zgłoszenie niezgodne z rzeczywistością, oraz każdy, kto taki majątek, prawo lub interes rozmyślnie uszkadza, ukrywa, niszczy lub w jakikolwiek sposób usuwa, podlega — o ile obowiązujące w danym okręgu sądowym usawodawstwo wyższej kary nie stanowi — karze aresztu od dni 7 do 6 miesięcy lub grzywnie od *100 marek do 1.000.000 marek*, bądź też obu tym karom łącznie.

W byłej dzielnicy pruskiej wymierzać należy karę aresztu do 6 tygodni lub więzienia do 6 miesięcy i grzywny do *1.000.000 marek* lub jedną z tych kar.

Usiłowanie jest karane.

Niezgłoszenie majątku lub prawa, przewidzianego w art. 2 niniejszej ustawy, karane będzie grzywną do *10.000 mk.*

Sprawy te podlegają sądom zwyczajnym, a w b. dzielnicy austrjackiej jako przekroczenia, sądom powiatowym.

Art. 13. Majątki, prawa i interesy, objęte obowiązkiem zgłoszenia w myśl niniejszej ustawy, mogą być zatrzymane lub zlikwidowane w drodze, którą określi ogólna ustawa o likwidacji.

Art. 14. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia. Wykonanie jej poleca się *Prezesowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego* i Ministrom Spraw Zagranicznych i Sprawiedliwości oraz właściwym ministrom (art. 11), każdemu z tych ostatnich w zakresie jego działania.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27 i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Poz. 154.

USTAWA

z dnia 9 marca 1920 r.

o przyznaniu kredytów na zaopatrzenie armji.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 155.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 marca 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia polskich marek statystycznych.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1924 r. w sprawie znaczków statystycznych — Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 995.

Poz. 156.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 marca 1920 r.

w przedmiocie zniesienia zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie niemieckiej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 września 1924 r. o uchyleniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 789).

Poz. 157.

USTAWA

z dnia 12 marca 1920 r.

w przedmiocie przyznania kredytu 10 miljonów marek na cele urządzenia Kas Chorych w b. zaborze rosyjskim.

Art. 1. Przyznaje się do dyspozycji Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej 10 miljonów marek na wydawanie pożyczek krótko, względnie długoterminowych, nie dłuższych jednak niż na lat 20, na cele urządzenia Kas Chorych i Związku Kas Chorych.

Art. 2. Pożyczki długoterminowe wydawane będą na przeciąg pierwszych lat 5 bezprocentowo; warunki spłaty i skale oprocentowania na lata następne ustalone będą przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 3. Pożyczka ta użyta będzie przedewszystkiem na kupno, względnie wydzierżawienie budynków dla Kas Chorych i nieodzowne przeróbki oraz inwestycje w tych budynkach, a także na inne potrzeby Kas Chorych i ich Związków.

Art. 4. O sposobie użycia tych pożyczek decyduje Sekcja Ubezpieczeń Społecznych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w myśl art. 185 dekretu z dnia 11 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 9 poz. 122) o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Art. 5. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu ustali warunki gwarancji Kas Chorych na pożyczki długoterminowe.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministrowi Skarbu.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych — Dz. U. P. Nr. 30 poz. 213 z roku 1925).

Poz. 158.

USTAWA

z dnia 16 marca 1920 r.

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych obowiązujących w b. zaborze austrjackim.

Art. 1. Powszechną ustawę karną z dnia 27 maja 1852 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 117), względnie ustawę z dnia 9 kwietnia 1910 r. (Dz. u. p. Nr. 73) zmienia się o tyle, iż w § 85a, 173, 183 i 200 wstępuje w miejsce kwoty dwieście koron — kwota dwieście złotych, w § 174 II, 175 II, 176 II i 181 w miejsce kwoty pięćdziesiąt koron — kwota pięćdziesiąt złotych, w §§ 100, 179, 184, 203 w miejsce kwoty dwa tysiące koron — kwota dwa tysiące złotych, w § 182 w miejsce kwoty tysiąc koron — kwota jeden tysiąc złotych.

2) Ustęp 2 § 100 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

a) „jeżeli zachodzą okoliczności obciążające, zwłaszcza jeżeli przez gwałt zadany lub przez niebezpieczne zagrożenie skrzywdzony był przez dłuższy czas udręczony, jeżeli grożono morderstwem lub podpaleniem; jeżeli uszkodzenie, którem grożono, lub szkoda, któraby mogła wyniknąć z wymuszonego świadczenia, znoszenia lub zaniechania, przenosi kwotę dwu tysięcy złotych; jeżeli pogróżka była wymierzona przeciw całym gminom lub powiatom — należy wymierzyć karę ciężkiego więzienia od jednego roku do lat pięciu".

3) Część druga § 186 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

b) „jeżeli kwota lub wartość wszystkich na kilka zawodów ukrytych, nabytych lub pozbytych rzeczy, pochodzących z kradzieży lub sprzeniewierzenia, przenosi razem dwieście złotych; albo

c) jeżeli kwota lub wartość wszystkich ukrytych, nabytych lub pozbytych rzeczy, pochodzących z kradzieży lub sprzeniewierzenia, przenosi razem pięćdziesiąt złotych, a sprawca był już karany dwa razy za zbrodnię lub przekroczenie uczestnictwa w kradzieży lub sprzeniewierzeniu, — uczestnictwo winno być karane więzieniem od sześciu miesięcy do jednego roku, a w miarę wielkości kwoty, podstępu i szkody zrządzonej — aż do lat pięciu".

4) W § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. (Dz. u. p. Nr. 78) w przedmiocie przepisów karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji przymusowych wstępuje w miejsce kwoty pięćdziesiąt złotych reńskich kwota dwieście złotych.

Przytoczony ze zmianami, spowodowanemi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89) i rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 czerwca 1924 r., zmieniającem częściowo poprzednie rozporządzenie (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 529), przyczem kwoty pieniężne zostały przytoczone na mocy § 1 punkt 6 tego ostatniego rozporządzenia.

Art. 2. 1) Najniższą i najwyższą granicę grzywien, przewidzianych w powszechnej ustawie karnej, w ustawach o postępowaniu karnem i w ustawach karnych dodatkowych ogłoszonych przed 1 stycznia 1920 r., tudzież grzywny oznaczane w tych ustawach kwotą stałą w koronach, markach lub złotych polskich zastępuje się taką samą liczbą złotych, oznaczone zaś w złotych reńskich podwójną liczbą złotych.

Grzywny i kary pieniężne, które wymierza się wedle wartości przedmiotu, lub wysokości szkody, lub wysokości nieprawnej korzyści (zysku), albo wedle ich wielokrotności, należy obliczyć na podstawie wartości przedmiotu, lub wysokości szkody, lub wysokości nieprawnej korzyści (zysku) przerachowanych na złote.

2) W § 221 powszechnej ustawy karnej w miejsce kwoty sto złotych reńskich wstępuje kwota dwieście złotych.

3) W § 522 powszechnej ustawy karnej w miejsce słów: „od dziesięciu do dziewięciuset złotych reńskich" wstępują słowa: „od dwudziestu do pięciu tysięcy złotych".

4) Ustęp 2 § 260 powszechnej ustawy karnej otrzymuje brzmienie następujące:

„W przypadku pierwszym należy zamiast grzywny wymierzyć odpowiednią karę aresztu przy uwzględnieniu wysokości grzywny, wielkości przewinienia i stosunków osobistych skazanego. Kara aresztu, wstępująca w miejsce grzywny, wynosi najmniej jeden dzień, a najwyżej jeden rok; jeżeli jednak ustawa obok grzywny grozi alternatywnie karą na wolności w wymiarze poniżej jednego roku, to kara aresztu, wstępująca w miejsce grzywny nie może przekraczać tego wymiaru. Kara aresztu, wstępująca w miejsce nieściągalnej grzywny lub nieściągalnej części grzywny, może na wniosek skazanego być zamieniona na obowiązek darmego wykonania pracy na rzecz Państwa, powiatu lub gminy, o ile w czasie uczynienia tego wniosku istnieje sposobność do takich prac, przyczem dwa dni robocze będą liczone najmniej za jeden dzień aresztu. Niewykonanie pracy w zakreślonym przez sąd terminie pociągnie za sobą bezzwłoczne wykonanie kary aresztu".

5) Kto w wykonaniu urzędu lub służby w poświadczeniu o wykonaniu pracy, dopuszczonej przez sąd w miejsce grzywny (ustęp 4), świadomie potwierdza nieprawdę — będzie karany wedle § 103 powszechnej ustawy karnej za zbrodnię nadużycia władzy urzędowej.

6) Grzywny, orzeczone przez sądy za czyny karygodne, kwoty pieniężne, uznane przez sąd za przepadłe, oraz czysty dochód ze sprzedaży przedmiotów, uznanych przez sąd za przepadłe — wpływają do Skarbu Państwa i będą użyte na budowę i utrzymanie domów poprawy, domów pracy przymusowej i zakładów wychowawczych dla zaniedbanej młodzieży w b. zaborze austrjackim, o ile obowiązujące przepisy niektórych grzywien, wpływających do Skarbu Państwa, już nie przeznaczają na inne cele.

7) Postanowienie ustępu pierwszego § 75 ustawy z dnia 5 lipca 1912 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 128) o sile zbrojnej utrzymuje się w mocy.

8) Podarunki, o których mowa w § 104 i 105 powszechnej ustawy karnej, wpływają do Skarbu Państwa na cel, powyżej pod L. 6 wymieniony.

9) W § 311 powszechnej ustawy karnej dodaje się następujące zdanie drugie:

„Nadto złożony ma być podarunek, ofiarowany lub rzeczywiście dany, na rzecz Skarbu Państwa; podarunek taki względnie jego wartość będzie użyta na budowę i utrzymanie domów poprawy, domów pracy przymusowej i zakładów wychowawczych dla zaniedbanej młodzieży w b. zaborze austrjackim".

Ustęp 1 przytoczony w brzmieniu § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r., powołanego pod art. 1. Co do kwot pieniężnych patrz uwagę pod art. 1.

Art. 3. W § 532 powszechnej ustawy karnej w miejsce kwot pięćdziesiąt względnie dwieście złotych reńskich wstępują kwoty: s t o z ł o t y c h względnie c z t e r y s t a z ł o t y c h.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 4 uchylony na mocy art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. o zwolnieniu przedterminowem osób, odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 25).

Art. 5 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 6. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Poz. 159.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 2 marca 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie umundurowania i uzbrojenia policji państwowej.

Niniejszem ustalam na zasadzie *art. 40 ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dziennik Praw P. P. Nr. 61 poz. 363)* następujące zasady, dotyczące umundurowania i uzbrojenia funkcjonarjuszów policji państwowej:

Art. 1. Z a s a d n i c z y m a t e r j a ł u m u n d u r o w a n i a — s u k n o g r a n a t o w e. O z n a k i i d y s t y n k c j e u m u n d u r o w a n i a p o l i c y j n e g o z s u k n a n i e b i e s k i e g o (o d c i e ń c h a b r o w y), n a s z y ć b i a ł y c h (s r e b r n y c h), m e t a l o w y c h l u b h a f t o w a n y c h o r a z g a l o n ó w s r e b r n y c h. G u z i k i z b i a ł e g o m e t a l u (s r e b r n e).

F u n k c j o n a r j u s z e p o l i c j i p a ń s t w o w e j, p r z y d z i e l e n i n a s t a ł e d o s z k ó ł p o l i c y j n y c h o r a z r e f e r a t u w y s z k o l e n i a w K o m e n d z i e G ł ó w n e j P o l i c j i P a ń s t w o w e j o t r z y m u j ą j a k o o z n a k ę c z e r w o n ą w y p u s t k ę p o b r z e g u k o ł n i e r z a k u r t k i i p ł a s z c z a z a m i a s t n i e b i e s k i e j, u ż y w a n e j p r z e z p o z o s t a ł y c h f u n k c j o n a r j u s z ó w p o l i c j i p a ń s t w o w e j.

(Przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 3 listopada 1927 r. w sprawie umundurowania i uzbrojenia policji państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 862).

Art. 2. Niżsi funkcjonarjusze:

a) kurtka kroju półwojskowego, marszczona z tyłu, jak we frenchach, z czterema kieszeniami wewnętrznemi, z kwadratowemi klapami, zapinanemi na jeden guzik (tab. Nr. 1).

N a r a m i e n n i k i z t e g o s a m e g o c o i k u r t k a s u k n a, s z e r o k o ś c i 6 c m. u p o d s t a w y (p r z y r ę k a w i e) i 4 c m. u g ó r y, g d z i e k o ń c z ą s i ę t r ó j k ą t n e m ś c i ę c i e m; d ł u g o ś ć n a r a m i e n n i k a o d s z w u r ę k a w a d o k o ł n i e r z a, p r z y c z e m o b o k s z w u r ę k a w a j e s t o n p r z y s z y t y, a p r z y k o ł n i e r z u z a p i ę t y n a m a ł y g u z i k; n a r a m i e n n i k i b e z w y p u s t e k, n a n i c h u d o ł u b i a ł e j e d w a b n e a r a b s k i e l i c z-

by okręgu wysokości 2,5 cm., a u funkcjonarjuszów Komendy Głównej Policji Państwowej takież i tejże wysokości litery K. G. Kołnierz stojąco-wykładany, szczelnie zapięty na haftki z niebieską wypustką po brzegu; na rogach kołnierza naszyte z obu stron niebieskie sukienne łapki (parole) tejże co kołnierz szerokości, długości 10 cm. po dolnym i 7 cm. po górnym brzegu, wycięte od tyłu w ząb; na łapkach po przekątnej, skierowanej w róg kołnierza, naszyte palmety z sukna granatowego z białą obwódką, rękawy bez wyłogów i guzika, przestebnowane na wysokości 12 cm. od dolnego brzegu rękawa (fałszywe wyłogi).

Na kołnierzu kurtki funkcjonarjuszów konnej policji naszyte z obu stron proporczyki z niebieskiego sukna długości 7 cm., szerokości 3 cm.; proporczyk naszyty w odległości 15 — 30 mm. od zapięcia i 5 — 15 mm. od górnego brzegu kołnierza. Na proporczykach naszyte po przekątnej palmety z sukna granatowego z białą obwódką.

(Osobisty numer policjanta na łapkach względnie proporczykach kołnierza znosi się).

b) Spodnie breechesy do długich butów bez wypustki. Wszyscy niżsi funkcjonarjusze mogą nosić poza służbą długie spodnie bez wypustek do trzewików lub sztybletów.

c) Płaszcz kroju kloszowego z podszewką na plecach, piersiach i w rękawach, jednorzędowy, zapinany na 6 dużych guzików, 5-ty guzik na linji stanu. Ztyłu płaszcza od kołnierza do samego dołu kontrafałd wewnętrzny, niezszywany po stronie zewnętrznej, szerokość założonego kontrafałdu w górze 14 cm., u dołu 16 cm.; kontrafałd jest umocniony pod kołnierzem rygielkiem; na środku kontrafałdu u dołu rozcięcie długości 50 — 60 cm., zapinane na 4 małe guziki dla policjantów służby pieszej i rozcięcie długości 65 — 75 cm. zapinane na 6 małych guzików dla policjantów służby konnej. Ztyłu przy bocznych szwach pleców przyszyte 2 patki szerokości około 4 cm., długości około 8 cm., o trójkątnem zakończeniu zapinane od góry na duży guzik. Kołnierz z tego samego co i płaszcz sukna z niebieską sukienną wypustką, wykładany, szerokości zprzodu 11 cm. ztyłu 9 cm., zapięty zprzodu na 1 haftkę, pod lewym rogiem kołnierza przypięta na 2-ch małych guzikach patka do spinania kołnierza podniesionego, pod prawym rogiem w odpowiedniem miejscu mały guzik do zapięcia patki. Na rogach kołnierza naszyte z obu stron niebieskie sukienne łapki (parole) szerokości 6 cm., długości 10 cm. po dolnym i 7 cm. po górnym brzegu, wycięte od tyłu w ząb. Rękawy wszywane z dwoma szwami, z nieprzyszytemi wyłogami wysokości 16 — 18 cm. prosto ściętemi bez wypustki i guzików. Rozcięcia kieszeni skośne, szerokości 18 — 20 cm., przykryte równoległobocznemi klapami, dłuższemi o 3 cm. od rozcięcia kieszeni i przyszytemi 5 cm. powyżej rozcięcia kieszeni; kieszenie są wewnętrzne. Naramienniki z tego samego co i płaszcz sukna, szerokości 6 cm. u podstawy (przy rękawie) i 4 cm. u góry gdzie kończą się trójkątnem ścięciem; długość naramiennika od szwu rękawa do kołnierza, przyczem obok szwu rękawa jest on przyszyty, a przy kołnierzu zapięty na mały guzik; naramienniki bez wypustek, na nich u dołu białe jedwabne arabskie liczby okręgu, wysokości 2,5 cm., a u funkcjonarjuszów Komendy Głównej Policji Państwowej takież i tejże wysokości litery K. G.

Na rogach kołnierza płaszcza funkcjonarjuszów konnej policji naszyte z obu stron proporczyki z niebieskiego sukna długości 7 cm., szerokości 3 cm.; proporczyk naszyty w odległości 15 — 30 mm. od zapięcia i 5 — 15 mm. od górnego brzegu kołnierza.

(Osobisty numer policjanta na łapkach względnie proporczykach kołnierza znosi się).

(P. uwagę pod art. 1).

d) czapka koloru munduru, fasonu angielskiego z daszkiem skórzanym czarnym (5 cm. długości) z paskiem skórzanym czarnym z wypustką błękitną dookoła górnego szwu, oraz na górnej części otoku, z orłem państwowym bez tarczy wielkości 4 cm., przymocowanym do górnej części czapki, na otoku czapki, poniżej orła, umieszczony jest numer osobisty policjanta (tab. Nr. 4),

e) hełm przy pełnieniu służby z orłem dużego formatu z numerem osobistym policjanta.

f) Obuwie z czarnej skóry: buty z cholewami, trzewiki sznurowane lub sztyblety, mogą być używane również sztylpy.

(P. uwagę pod art. 1).

g) pas. Przy pasie krótki pałasz, zawieszony na żabce; u policjantów wiejskich torba na papiery i karabin, u policjantów miejskich rewolwer i pałasz w pochwie, temblak u szabli posterunkowych i st. posterunkowych rzemienny żółty, szerokości 20 mm., długości 30 cm. (złożony podwójnie), z małym skórzanym chwastem o krótkich frendzlach długości 30 — 35 mm.; temblak u szabli przodowników i st. przodowników z taśmy jedwabnej białej, szerokości 20 mm. i długości 40 cm. (złożony podwójnie) o dwóch niebieskich prążkach szerokości 1 mm. w odległości 3 mm. od brzegów, obsada chwasta płaska jedwabna 25 × 25 mm. biała z orłem państwowym na czerwonej tarczy, chwast biały jedwabny pełny (frendzle dołem spięte), w przekroju poziomym eliptyczny 45 × 32 mm., długości 55 mm., spód z niebieskiego sukna.

h) Guziki białe (srebrne) duże i małe; wymiary guzika dużego: średnica 22 mm., wypukłość łuku 5,5 mm., wysokość orzełka 16 — 17 mm., rozpięcie skrzydeł 9 — 10 mm.; wymiary guzika małego: średnica 16 mm., wypukłość łuku 4 mm., wysokość orzełka 13 mm., rozpięcie skrzydeł 8 mm. Duże guziki naszywa się na piersiach kurtki i płaszcza, na rękawach, dragonach, tylnych patkach i kieszeniach, małe guziki naszywa się tylko na naramiennikach i tylnem rozcięciu płaszcza oraz na podpince czapki.

i) Skreśla się całkowicie.

(P. uwagę pod art. 1).

j) broń: karabin lub rewolwer i krótki pałasz, dla policji konnej szabla wzoru kawaleryjskiego.

(P. uwagę pod art. 1).

k) ostrogi i akselbanty: konni policjanci mają prawo używania ostróg i akselbantów (sznurów naramiennych) niebieskich włóczkowych z jednej pletni i sznura zakończonego ołówkiem z ciemno szmelcowanego metalu, noszonych na lewem ramieniu.

(P. uwagę pod art. 1).

l) Gwizdawka przepisana jest dla wszystkich niższych funkcjonarjuszów, sznurek do niej ma kształt pletni, długości 17 cm., zakończonej z jednej strony pętlą i dwoma żołędziami na krótkich sznureczkach, z drugiej strony pętlą. Cały sznurek z niebieskiej włóczki dla posterunkowych i st. posterunkowych, z niebieskiego jedwabiu dla przodowników i st. przodowników. Pętla z żołędziami zakłada się na pierwszy guzik kurtki lub płaszcza, pętla z gwizdawką zasuwa się pomiędzy drugim a trzecim guzikiem. Sznurek z gwizdawką winien być noszony przez niższych funkcjonarjuszów na kurtce lub na płaszczu.

Oznaki stopni służbowych niższych funkcjonarjuszów mieszczą się na kołnierzu kurtki i płaszcza i na lewym rękawie kurtki i płaszcza podług poniższego opisu:

1) posterunkowy — na przednim brzegu łapek kurtki i płaszcza względnie wzdłuż zapięcia kołnierza kurtki i płaszcza konnych policjantów naszyty galonik srebrny szerokości 1 cm., długości równej szerokości kołnierza; pozatem przepisowe umundurowanie bez żadnych dodatkowych oznak;

2) st. posterunkowy — na przednim brzegu łapek kurtki i płaszcza względnie wzdłuż zapięcia kołnierza kurtki i płaszcza konnych policjantów naszyte dwa galoniki srebrne — brzeżny szerokości 1 cm., wewnętrzny w odstępie 3 mm. szerokości 5 mm., oba długości równej szerokości kołnierza; na lewym rękawie kurtki i płaszcza naszyty powyżej łokcia kąt rozwartości 60° z sukna niebieskiego szerokości 1,5 cm. o bokach długości 12 cm., zwrócony wierzchołkiem wdół;

3) przodownik — na przednim i dolnym boku łapek względnie samego kołnierza u konnych policjantów tak przy kurtce, jak i przy płaszczu naszyty srebrny galonik szerokości 15 mm. (galonik ten, mający formę kąta ma pionowy bok równy szerokości kołnierza, poziomy bok równy długości dolnego brzegu łapki, a u konnych policjantów długości 10 cm.); na lewym rękawie kurtki i płaszcza naszyty po-

wyżej łokcia kąt rozwartości 60° z galonu srebrnego szerokości 1,5 cm. o bokach długości 12 cm., zwrócony wierzchołkiem wdół;

4) st. przodownik — na przednim i dolnym boku łapek względnie samego kołnierza u konnych policjantów tak przy kurtce, jak i przy płaszczu naszyte 2 srebrne galoniki — brzeżny szerokości 15 mm., wewnętrzny w odstępie 3 mm., szerokości 8 mm. (galoniki te mają formę dwóch kątów, jeden wewnątrz drugiego, pionowy bok brzeżnego równy szerokości kołnierza, poziomy bok brzeżnego równy długości dolnego brzegu łapki, a u konnych policjantów długości 10 cm., wewnętrzny galonik symetryczny do brzeżnego i ścięty u konnych policjantów po jednej z nim linji poziomej i pionowej); na lewym rękawie kurtki i płaszcza naszyte powyżej łokcia 2 kąty rozwartości 60° z galonu srebrnego, szerokości 1,5 cm., jeden wewnątrz drugiego w odstępie 3 mm., oba ścięte po jednej linji poziomej i zwrócone wierzchołkiem wdół; boki zewnętrznego kąta mają długość 12 cm.

(P. uwagę pod art. 1).

Art. 3. Wyżsi funkcjonarjusze:

a) kurtka kroju frencha francuskiego, zapinana na siedem guzików z czterema kieszeniami naszywanemi i kwadratowemi klapami, zapinanemi na jeden guzik każda. Naramienniki koloru munduru. Kołnierz stojąco-wykładany z błękitną wypustką dookoła. Mankiety przy rękawach zakończone ostremi kątami i obszyte błękitną wypustką (tab. Nr. 7). Pozatem jest dozwolone noszenie kurtki kroju jak u niższych funkcjonarjuszów z tem, że kieszenie są naszywane,

b) spodnie breechesy do butów, spodnie długie z błękitną wypustką. Nadto latem pozwala się nosić spodnie koloru jasno-kawowego również z błękitną wypustką.

c) Płaszcz kroju kloszowego, cały na podszewce, dwurzędowy, zapinający się zprzodu na dwa rzędy po 6 guzików dużych, rozchodzących się łukowato od dołu ku górze; piąta para guzików jest umieszczona w stanie tak, aby służyła za oparcie dla pasa głównego; odległość guzików pierwszej górnej pary od środkowej linji (osi) płaszcza około 14 cm., a szóstej pary około 8,5 cm. Ztyłu płaszcza od kołnierza do samego dołu kontrafałd wewnętrzny niezszywany po stronie zewnętrznej, spięty w stanie dragonem szerokości pośrodku 5 cm., rozszerzającym się łukowato w obie strony do szerokości 6,5 cm. i kończącym się w formie trójkątów równoległobocznych o nieco zaokrąglonych kątach; długość dragona 23 — 26 cm.; dragon zapina się na 2 duże guziki, przyszyte do listewek, naszytych z obu stron ku środkowi pleców w miejscu zszycia przodu z plecami; listewki długości 23 cm., szerokości 4 cm. wgórze i 6 cm. wdole mają wgięcie ku środkowi i nieco zaokrąglone rogi zewnętrzne; górna krawędź listewek wystaje na 3 cm. ponad zapiętym dragonem. Szerokość założonego kontrafałdu wgórze 14 cm., wdole 16 cm.; kontrafałd pod kołnierzem jest wzmocniony rygielkiem, na środku kontrafałdu u dołu rozcięcie długości 50 — 60 cm., zapinane na 4 małe guziki; u wyższych funkcjonarjuszów konnej policji rozcięcie długości 65 — 75 cm., zapinane na 6 małych guzików. Kołnierz z tego samego co i płaszcz sukna z niebieską sukienną wypustką, wykładany, szerokości zprzodu 11 cm., ztyłu 9 cm., zapięty zprzodu na jedną haftkę. Pod lewym rogiem kołnierza przypięta na dwóch małych guzikach patka, pod prawym rogiem w odpowiedniem miejscu mały guzik do zapięcia patki. Na rogach kołnierza naszyte pośrodku równolegle do dolnego brzegu kołnierza łapki równoległoboczne długości 11 cm., szerokości 5 cm. niebieskie sukienne u wyższych funkcjonarjuszów od aspiranta do nadkomisarza włącznie, lub granatowe aksamitne u wyższych funkcjonarjuszów od podinspektora wzwyż, łapki mają przyszyty u tylnego końca duży guzik. Rękawy wszywane z dwoma szwami, wyłogi obszyte niebieską sukienną wypustką bez guzików, wysokości 15—18 cm. od strony wewnętrznej, od strony zewnętrznej wycięte w ząb wysokości 22—25 cm. Rozcięcia kieszeni skośne, szerokości 18—20 cm., przykryte równoległobocznemi klapami, dłuższemi o 3 cm. od rozcięcia kieszeni i przyszytemi 5 cm. powyżej rozcięcia kieszeni, kieszenie są wewnętrzne. Między klapą lewej kieszeni a płaszczem pozostawione rozcięcie przez materjał i podszewkę dla rękojeści szabli, od strony wewnętrznej górna krawędź tego przecięcia opatrzona jest klapą zapinaną na guzik. Naramienniki z tego samego co i płaszcz

sukna szerokości 6 cm. u podstawy (przy rękawie) i 4 cm. u góry, gdzie kończą się trójkątnem ścięciem; długość naramiennika od szwu rękawa do kołnierza, przyczem obok szwu rękawa jest on przyszyty, a przy kołnierzu zapięty na mały guzik; naramieniki bez wypustek mają w dolnej części srebrne haftowane arabskie liczby okręgu wysokości 2,5 cm., a u funkcjonarjuszów Komendy Głównej Policji Państwowej srebrne haftowane wiązane litery K. G., wysokości 3 cm., objęte dwiema skrzyżowanemi półkolistemi gałązkami.

Dozwolone jest watowanie płaszczów tak wyższych jak i niższych funkcjonarjuszów, względnie podszywanie na zimę futrem oraz przyszywanie lub nakładanie kołnierza z dowolnego futra tegoż co kołnierz płaszcza kroju. Zamiast płaszcza lub na płaszczu mogą tak wyżsi jak i niżsi funkcjonarjusze nosić płaszcz z paskiem lub pelerynę nieprzemakalną koloru granatowego, popielatego lub bronzowo-zielonkawego. Na nieprzemakalnym płaszczu lub pelerynie naramienników ani oznak stopni służbowych nie naszywa się,

(P. uwagę pod art. 1).

d) czapka wzoru jak u niższych funkcjonarjuszów z paskiem (podpinką) srebrną. Na czapce, jako odznaka wyższych funkcjonarjuszów, gwiazda srebrna czteroramienna (tab. Nr. 4),

e) pas z paskiem pomocniczym przez prawe ramię, przy pasie pałasz na rapciach skórzanych z temblakiem z taśmy srebrnej szerokości 2 cm., długości 40 cm. (złożony podwójnie) o dwóch niebieskich prążkach szerokości 1 mm. w odległości 3 mm. od brzegu, obsada chwasta również z szychu srebrnego, płaska 25 × 25 mm. ze srebrnym orłem państwowym na czerwonej tarczy, chwast pełny srebrny (frendzle dołem spięte) w przekroju poziomym eliptyczny, 45 × 32 mm., długi 55 mm., spód z niebieskiego aksamitu, nadto pochwa do rewolweru. Poza służbą wolno nosić pałasz na pasku pod surdutem,

f) otrzymuje brzmienie: jak art. 2 pkt. h).

(P. uwagę pod art. 1).

g) broń: pałasz i rewolwer,

h) ostrogi i akselbanty: sznury naramienne (akselbanty) srebrne lub granatowe z matowej plecionki:

1) od podinspektorów wzwyż z dwóch pletni i sznurów zakończonych dwoma srebrnemi ołówkami do noszenia na prawem ramieniu,

2) dla wyższych funkcjonarjuszów policji służby inspekcyjnej w stopniach niższych od podinspektora i dla adjutanta Komendanta Głównego w stoniu niżej podinspektora z pojedyńczej pletni i sznura, zakończonego jednym srebrnym ołówkiem, do noszenia na prawem ramieniu,

3) dla wyższych funkcjonarjuszów konnej policji w stopniach niżej podinspektora z pojedyńczej pletni i sznura, zakończonego jednym srebrnym ołówkiem, do noszenia na lewem ramieniu.

(P. uwagę pod art. 1).

Prawo noszenia ostróg przysługuje tym wszystkim wyższym funkcjonarjuszom, którzy noszą akselbanty i tym, dla których przewidziane są dla użytku konie.

Wyżsi funkcjonarjusze obowiązani są nosić gwizdawkę ukrytą, bez widocznego na kurtce lub płaszczu sznurka do niej.

(P. uwagę pod art. 1).

i) oznaki szarż: na kołnierzu i rękawach munduru i płaszcza:

X kat. na parolu kołnierza wyhaftowana jedna srebrna palmeta, pozatem żadnych oznak na kołnierzu i rękawach (tab. Nr. 9).

IX kat. na parolu kołnierza wyhaftowana jedna srebrna palmeta; wewnętrzny koniec parolu błękitnego zakończony srebrnym kątem szerokości 0,6 cm., na rękawach jeden kąt srebrnym ostrzem do góry, szerokości 1 cm. (tab. Nr. 10).

VIII kat. na kołnierzu jedna palmeta, parol zakończony 2 srebrnemi kątami, z których pierwszy zewnętrzny szerokości 0,6 cm., drugi 0,4 cm., na obu rękawach munduru i płaszcza dwa srebrne kąty zwrócone ostrzem do góry z których zewnętrzny 1 cm., wewnętrzny pół cm. szerokości (tab. Nr. 11).

VII kat. na kołnierzu jedna palmeta, parol zakończony 3 srebrnemi kątami; na rękawach trzy srebrne kąty (tab. Nr. 12).

VI kat. na kołnierzu podwójna palmeta, parol zakończony kątem z jednym węzłem (tab. Nr. 13), na rękawach kąt z jednym węzłem.

Vb kat. na kołnierzu podwójna palmeta, parol zakończony kątem z pojedyńczym węzłem i jednym kątem zwykłym, na rękawach kąt z węzłem pojedyńczym i 1 kąt zwykły (tab. Nr. 14).

Va kat. na kołnierzu podwójna palmeta, parol zakończony kątem z pojedyńczym węzłem i dwoma kątami zwykłemi Na rąkawach kąt z węzłem pojedyńczym i dwa kąty zwyczajne (tab. Nr. 15).

IV kat. na kołnierzu potrójna palmeta, parol zakończony kątem z potrójnym węzłem; na rękawach 1 kąt z potrójnym węzłem (tab. Nr. 16).

Galony naszyte na rękawach powinny tak w kurtce jak i w płaszczu otaczać rękaw.

j) obuwie, jak w art. 2 pkt. f).

(P. uwagę pod art. 1).

Art. 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Komendantowi Głównemu Policji.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Przepisy przejściowe.

Art. 1. Tymczasowo aż do odwołania z powodu braku sukna granatowego zezwala się używanie mundurów koloru szarego, jednakże naramienniki na mundurze winny być granatowe.

Art. 2. Termin wprowadzenia hełmów i przepisy, dotyczące ich noszenia na służbie, zostaną ustalone rozporządzeniem późniejszem.

Poprzednia numeracja przepisów przejściowych została zmieniona zgodnie z rozporządzeniem, przytoczonem pod art. 1.

Wzory poszczególnych części umundurowania, podane jako załącznik do powyższego rozp. w Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 862, w niniejszem wydawnictwie zostały ze względów technicznych pominięte.

Tekst przepisów, dotyczących umundurowania i uzbrojenia Policji P., przytoczono, ponieważ przepisy te utrzymane zostały w mocy rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 25 maja 1928 r. wydanem w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o umundurowaniu i uzbrojeniu Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 673).

27 marca **Nr. 27.** rok 1920.

Poz. 160.

USTAWA

z dnia 27 marca 1920 r.

o kolejach w czasie wojny.

Art. 1. W czasie wojny wszystkie koleje żelazne podporządkowują się interesom obrony Państwa.

Art. 2. Władze kolei państwowych i prywatnych zobowiązane są do ścisłego współdziałania w czasie pokoju z władzami wojskowemi w pracach przygotowawczych, dotyczących wojennej sprawności sieci kolejowej.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji prywatne przedsiębiorstwa kolei żelaznych przechodzą pod zarząd Ministerstwa *Kolei* i ich władze kolejowe stają się organami wykonawczemi Ministerstwa.

Art. 3. Władze kolei państwowych i prywatnych, tudzież przedsiębiorstwa, pracujące w zakresie kolejnictwa, są w czasie wojny zobowiązane: 1) do bezwzględnego wykonywania związanych z celami wojennemi żądań powołanej do tego władzy wojskowej, 2) do dostarczania na żądanie Ministerstwa Spraw Wojskowych potrzebnego taboru, parowozów, materjałów i narzędzi kolejowych dla potrzeb kolejnictwa wojskowego.

Art. 4. Pomimo podporządkowania kolei żelaznych interesom obrony Państwa władze kolei państwowych, prywatnych, tudzież przedsiębiorstw, pracujących w zakresie kolejnictwa — zatrzymują pełną odpowiedzialność za fachowo-techniczne kierownictwo i sprawność podległej im sieci kolejowej i przedsiębiorstw.

Art. 5. W wypadkach, w których sprawność władz kolejowych nie zaspakaja wymagań wojennych, służy Ministrowi Spraw Wojskowych prawo wkroczenia w zakres ich działania i wydawania zarządzeń obowiązujących we wszystkich sprawach, dotyczących transportów wojskowych.

Art. 6. Koleje żelazne, tak państwowe, jako też i prywatne — mogą być dekretem *Naczelnika Państwa* w czasie wojny, lub wobec grożącego Państwu niebezpieczeństwa, poddane mocy ustaw wojennych. W tym wypadku uważane są na kolejach wszelkie rozmyślne naruszenia, lub zaniedbania obowiązków zawodowych, obniżające sprawność kolei, samowolne porzucenie służby, wszelka agitacja mogąca przynieść szkodę ruchowi kolejowemu, lub wywołać chwilowy zastój w tymże, oraz czyny zagrażające temu ruchowi — za przestępstwa przeciwko sile zbrojnej Państwa i jako takie podlegają właściwości sądów wojskowych.

Art. 7. W czasie wojny każdy pracownik kolei państwowych i prywatnych aż do 50 roku życia, o ile w myśl obowiązujących ustaw nie podlega obowiązkowi czynnej służby wojskowej, może być odpowiednio do swych kwalifikacji i specjalności powołany do wojskowej służby kolejowej. Nadto mogą być powołani i ci obywatele Państwa Polskiego, aż do 50 roku życia, którzy:

a) byli pracownikami kolejowymi,
b) choćby tylko czasowo w czasie wojny pozostawali w służbie kolejnictwa wojskowego w którémkolwiek Państwie, albo
c) mają fachowe wykształcenie, lub fachową praktykę w powyższej dziedzinie, o ile w myśl obowiązujących ustaw nie zostali do czynnej służby wojskowej powołani.

Art. 8. Ilość i kategorję osób, które mają być powołane na mocy art. 7, tudzież wysokość poborów ustali Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z właściwymi Ministrami. W każdym razie pobory te nie mogą być niższe, aniżeli to przewiduje ustawa z dnia 11 lipca 1919 roku, normująca stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (Dz. Pr. Nr. 59 poz. 357).

Art. 9. Osoby w art. 7 wymienione składają z chwilą powołania przepisaną przysięgę i od tej chwili stają się osobami wojskowemi, podlegającemi wojskowym władzom, ustawom, sądom wojskowym.

Art. 10. Winni uchylenia się od obowiązków, w art. 7 określonych, podlegają karom, przepisanym za uchylenie się od powszechnego obowiązku służby wojskowej.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy należy do Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem Kolei Żelaznych i zainteresowanymi Ministrami.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tym dniem traci moc obowiązującą ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 396) o ile dotyczy pracowników kolejowych, tudzież wszelkie inne ustawy, przepisy i zarządzenia, o ile są w sprzeczności z niniejszą ustawą.

Rozciągnięto na ziemie, przynależne do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 270, na ziemię wileńską — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890, oraz na województwo Śląskie ustawą z dnia 6 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460 (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U R. P. Nr. 79 poz. 687).

Poz. 161.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 marca 1920 r.

w sprawie podwyższenia niektórych opłat dodatkowych przewidzianych w „Tymczasowej Taryfie Towarowej dla Okręgów Warszawskiego i Radomskiego" na całym terenie jej zastosowania.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 162.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości

z dnia 19 marca 1920 r.

o zgłaszaniu aktów prawnych do wymiaru należytości bezpośrednich na obszarze b zaboru austrjackiego.

Na podstawie art. VII ces. pat. z 9 lutego 1850, Dz. U. P. Nr. 50 zarządzamy:

Art. 1. Przewidziane w § 43 ustawy należytościowej z 9 lutego 1850 r. Dz. U. P. Nr. 50 zgłoszenie aktów prawnych do wymiaru należytości bezpośrednich skierowane być ma wprost do właściwego urzędu skarbowego *(Urzędu Wymiaru Należytości, Urzędu Podatkowego)*.

Art. 2. Niezastosowanie się do art. 1 pociąga za sobą skutki, przewidziane w § 79 względnie w § 80 ustawy należytościowej, choćby obowiązany do zgłoszenia przedłożył sądowi właściwemu do zezwolenia na wpis hipoteczny lub na złożenie dokumentu, odpis przeznaczony do wymiaru należytości.

Art. 3. Sądy mają i nadal przestrzegać uwagi 4 do poz. tar. 45 ustawy z 13 grudnia 1862, Dz. U. P. Nr. 89, a to również przy podaniach o zezwolenie na złożenie dokumentu (§ 1 ces. rozp. z 21 maja 1916 Dz. U. P. Nr. 151).

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 30-tym po ogłoszeniu go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Z dniem tym tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzeń austr. Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 30 maja 1850 Dz. U. P. Nr. 214, z 11 listopada 1882 Dz. U. P. Nr. 159 i z dnia 23 maja 1916 Dz. U. P. Nr. 152, o ile są sprzeczne z postanowieniami art. 1.

Poz. 163.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 marca 1920 r.

w sprawie taryfy ulgowej dla szkółek drzew i sadzonek przewożonych polskiemi kolejami państwowemi.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 164.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 23 marca 1920 r.

w przedmiocie utworzenia na obszarze województwa Warszawskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Lubelskiego i Białostockiego Komitetów Pomocy Rolnej.

Uchylone na mocy § 31 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 kwietnia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 232.

Poz. 165.

USTAWA

z dnia 18 marca 1920 r.

w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych.

Art. 1. Właściciele i posiadacze odłogiem leżących, a zdatnych pod uprawę rolną gruntów, lub też osoby, mające grunty takie pod swoim za-

rządem, opieką lub w dzierżawie — obowiązani są, o ile sami uprawy uskutecznić nie mogą, do wydzierżawienia ich przedewszystkiem małorolnym i bezrolnym, a w braku takich kandydatów, innym rolnikom. Ugory w gospodarstwach trójpolowych, oraz ugory uzasadnione racjonalną gospodarką płodozmienną nie są odłogami w rozumieniu tej ustawy.

Dzierżawcy tych gruntów winni posiadać niezbędne środki do uprawy, albo mieć możność nabycia ich we właściwym czasie.

Art. 2. Grunty wymienione w artykule 1 wydzierżawione być winny osobom, których głównym zajęciem jest rolnictwo. Przy równych warunkach kandydaci na dzierżawców mają pierwszeństwo w porządku następującym:

a) małorolni, których gospodarstwa bezpośrednio graniczą lub znajdują się w najbliższem otoczeniu majątków,
b) dotychczasowi drobni dzierżawcy w danym majątku,
c) bezrolni zawodowi dzierżawcy drobni lub dzierżawcy opuszczonych z powodu wojny przestrzeni, pozbawieni wskutek powrotu właścicieli na grunt terenów pracy,
d) stale zamieszkała w okolicy służba folwarczna, która była zatrudniona w danym majątku, lecz z którą nie zostały zawarte umowy na bieżący rok gospodarczy,
e) inni bezrolni i małorolni z dalszych okolic i gmin,
f) inni rolnicy, nie objęci powyższemi punktami,
g) związki wytwórcze pracowników rolnych, kooperatywy rolne.

Art. 3. W umowach dzierżawnych, zawieranych na zasadach ogólnych, ustalane być winny nie tylko zwykłe warunki dzierżawne, lecz również sposób użytkowania wydzierżawionych gruntów. Grunty te muszą być wzięte pod uprawę mechaniczną i nie mogą być poddzierżawiane osobom trzecim.

Odnośny ustęp umowy, dotyczący wynagrodzenia za dzierżawę może tylko opiewać na zapłatę oznaczonej kwoty pieniężnej.

Art. 4. Za podstawę do wysokości tenuty w dzierżawie wzięta być winna cena kontyngentowa żyta w danym okręgu w końcu każdego roku gospodarczego, a to w stosunku następującym: na pierwszy rok dzierżawy zależnie od jakości i stanu gleby, od 20 — 30 kg. żyta, na drugi rok dzierżawy od 30 — 40 kg. żyta, na trzeci rok 40 — 50, a w ostatnim od 50 — 60 kg. żyta za morgę wydzierżawionego gruntu, niezależnie od rodzaju użytkowania. O ileby system kontyngentowy został zniesiony, obwiązywać będą ceny maksymalne na zboże, w razie zaś nieustanowienia takowych cen, przeciętne ceny rynkowe w czasie od 15 wrześnie do 15 grudnia.

O ile chodzi o grunta dzierżawne do 5 ha przepis powyższy ulega zmianie odpowiednio do brzmienia art. 6 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, a w szczególności zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 741.

Art. 5. O ile grunty, wymienione w art. 1, nie zostały wydzierżawione przez właścicieli lub inne osoby, wyszczególnione w art. 1 w drodze dobrowolnej do 20 marca 1920 r., *Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych* ma prawo przymusowego wydzierżawiania gruntów przez organy państwowe i samorządowe do 1 lipca 1920 r. *W następnych latach prawo przymusowego wydzierżawiania gruntu, leżącego odłogiem, będzie przysługiwało Rządowi od 1 stycznia do 1 kwietnia każdego roku.*

(P. art. 1 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 513).

Art. 6 *Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ma prawo powierzyć opiekę nad zagospodarowaniem gruntów, leżących odłogiem, oraz przymusowe wypuszczanie ich w dzierżawę urzędom gminnym.

Art. 7. Wydzielanie gruntów z danego gospodarstwa na dzierżawy powinno się odbywać w ten sposób, aby właściciel lub posiadacz miał możność na pozostałej części gruntu prowadzić racjonalne gospodarstwo.

Dzierżawcy musi być, w razie braku drogi zwykłej, oddana na czas dzierżawy droga konieczna do dzierżawionego gruntu.

Art. 8. Koszta, związane z przymusowem wydzierżawieniem gruntu przez organy państwowe, obciążają właściciela gruntu lub osoby zastępujące go, w myśl art. 1 ustawy.

Art. 9. Umowy, zawarte przez organy państwowe w myśl niniejszej ustawy, mają moc obowiązującą dla właścicieli gruntów, których dotyczą, jak również dla ich prawonabywców oraz osób, reprezentujących prawa właściciela. Dzierżawy przymusowe, zarządzone przez *Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych*, lub działające z jego ramienia urzędy, obowiązywać będą, o ile w umowie dzierżawnej nie będzie wymieniony termin wcześniejszy, dla gruntów obsianych zbożem do dnia 1 września 1924 r., dla gruntów pod okopowiznami — do dnia 1 listopada 1924 r.

O ile chodzi o grunta do 5 ha p. art. 1 ustawy powołanej pod artykułem 4.

Art. 10. Umowy dzierżawne, zawarte na mocy niniejszej ustawy, w stosunku do gruntów, które w okresie trwania dzierżawy podlegać będą parcelacji, przeprowadzonej przez Państwo, lub właściciela na podstawie upoważnienia właściwej władzy państwowej — mogą być rozwiązane przed upływem terminu za słusznem odszkodowaniem dzierżawców.

O ile chodzi o grunta do 5 ha p. art. 4 ustawy wskazanej pod art. 4 ustawy niniejszej.

Art. 11. Do organów państwowych, wypuszczających grunty w dzierżawę przymusową, należy decydowanie o tem, jakie tereny różnych użytków rolnych mają być stosownie do przepisów niniejszej ustawy przeznaczone do wydzierżawienia, decydowanie o warunkach, obszarze i konfiguracji dzierżawy. W razie przymusowego wydzierżawienia całej jednostki gospodarczej, przysługuje organom rządowym prawo decyzji co do warunków korzystania przez dzierżawców z zabudowań gospodarczych i inwentarza martwego.

Art. 12. Właściciele, zarządcy, dzierżawcy i wogóle osoby, mające w swem posiadaniu grunty leżące odłogiem — obowiązani są na żądanie

dostarczyć urzędom, uprawnionym do wykonania tej ustawy, wszelkich niezbędnych danych co do użytków rolnych, mogących podlegać wydzierżawieniu na mocy niniejszej ustawy.

Kto przeciwdziała wypuszczeniu w dzierżawę gruntów leżących odłogiem w celu ich zagospodarowania w myśl ustawy niniejszej lub przez pozorne podjęcie uprawy zmierza do obejścia jej przepisów, — ulega karze grzywny do *100 tysięcy marek*, lub aresztu do 6 miesięcy, wymierzanej w drodze sądowej.

Niezależnie od nałożenia kary grunty te będą wydzierżawiane stosownie do obowiązujących w tej mierze przepisów.

Art. 13. Wykonanie ustawy powierza się *Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych*, który wyda w tym celu odpowiednie instrukcje i przepisy wykonawcze.

Art. 14. Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. W tym terminie traci moc obowiązującą „Ustawa tymczasowa z dnia 8 marca 1919 r. w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych", oraz „Ustawa z dnia 28 lipca 1919 r. w przedmiocie zmiany art. 9 ustawy z dnia 8 marca 1919 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych" (Dziennik Praw Nr. 23 poz. 235 i Nr. 65 poz. 387). Zarządzenia, poczynione na podstawie powołanych w niniejszym artykule ustaw przed dniem uzyskania mocy obowiązującej przez niniejszą ustawę, pozostają w mocy nadal, a od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy normowane będą przez jej przepisy.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 89; ustawę z dnia 11 sierpnia 1923 o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706, oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o uzupełnieniu ustawy o ochronie drobnych dzierżawców rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 195).

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 480 i na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 września 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 766.

Poz. 166.

U S T A W A

z dnia 24 marca 1920 r.

o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank Austrjacko-Węgierski.

Wygasła z dniem 25 czerwca 1920 r. (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1920 r. w przedmiocie wymiany banknotów koronowych w odcinkach po 50, 20, 10, 2 i 1-ej koronie na obszarze b. Galicji i b. Gen. Gub. Lubelskiego — Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 281).

Poz. 167.

U S T A W A

z dnia 24 marca 1920 r.

w przedmiocie zamiany asygnat pożyczki państwowej z roku 1918, subskrybowanej w złocie, po kursie nominalnym, na obligacje pożyczki z 1920 roku.

Utraciła moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 168.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 18 lutego 1920 r.

w sprawie uzupełnienia art. 6 rozporządzenia z dnia 20 grudnia 1919 (Dz. Ust. z r. 1920 Nr. 5 poz. 30) o postępowaniu z towarami przywożonemi z zagranicy kolejami żelaznemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 5 poz. 30 z roku 1920).

Poz. 169.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 marca 1920 r.

w przedmiocie przedstawiania przez Zakłady Ubezpieczeniowe szematów używanych przez nie druków oraz ujawniania wpłaconego kapitału zakładowego.

Uchylone na mocy art. 134 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 64.

Poz. 170.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 26 marca 1920 r.

w przedmiocie trybu udzielania pożyczek na pomoc rolną w województwach: Warszawskiem, Łódzkiem, Kieleckiem, Lubelskiem i Białostockiem.

Uchylone na mocy art. 31 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 kwietnia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921.

Poz. 171.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 27 marca 1920 r.

w sprawie opłat za przewóz podróżnych i bagażu w bezpośrednich pociągach pośpiesznych z Warszawy do Gdańska i z powrotem.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

1 kwietnia Nr. 29. rok 1920.

Poz. 172.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Handlu i Przemysłu

z dnia 22 marca 1920 r.

w przedmiocie obowiązku świadczeń wojennych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

Poz. 173.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Poczt i Telegrafów

z dnia 29 marca 1920 r.

w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 174.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 30 marca 1920 r.

do ustawy z dnia 18 marca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 28 z dnia 1 kwietnia 1920 r. poz. 165) w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych na terenie b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 18 marca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 28 z dnia 1 kwietnia 1920 poz. 165) w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych zarządzam co następuje:

Art. 1. Organem *Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych* powołanym do wykonania ustawy z dnia 18 marca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 28 z dnia 1 kwietnia 1920 r. poz. 165) jest Urząd zagospodarowania odłogów.

Czynności dotyczące wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych w myśl ustawy z dnia 18 marca 1920 r. wykonywać będą pod ogólnem kierownictwem Urzędu zagospodarowania odłogów.

w b. zaborze rosyjskim:

a) na terenie gmin — komitety gminne pomocy rolnej *powołane do życia rozporządzeniem Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 23 marca 1920 (Dz. Ust. Nr. 27 z dn. 27/III 1920 r.)* pod przewodnictwem wójtów,
b) na terenie powiatów — starostowie,
c) na terenie województw — wojewodowie;

w b. zaborze austrjackim:

a) na terenie gmin — wójtowie,
b) na terenie powiatów — starostowie,
c) na terenie okręgów sądu apelacyjnego we Lwowie i Krakowie — *okręgowi inspektorowie pomocy rolnej we Lwowie i Krakowie.*

Istniejący dotychczas na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 31 marca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 74 z dnia 1 kwietnia 1919 r.) „Urząd czasowy dzierżaw przymusowych" zostaje jednocześnie zniesiony.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1922 r. w przedmiocie likwidacji spraw inspektoratów pomocy rolnej we Lwowie i Krakowie — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 571).

Art. 2. Obowiązkowi przymusowego wydzierżawienia w myśl art. 1 ustawy z 18 marca 1920 r. podlegają bez względu na ogólną powierzchnię gospodarstwa grunty leżące odłogiem, a zdatne pod uprawę rolną, których właściciel lub posiadacz, albo też osoba, mająca je pod swoim zarządem, opieką lub w dzierżawie, uprawiać nie może. Ugory w gospodarstwach trójpolowych, oraz ugory uzasadnione racjonalną gospodarką płodozmienną nie są odłogami w rozumieniu ustawy.

Art. 3. O dzierżawę gruntów wymienionych w art. 2 mogą się ubiegać osoby, których głównem zajęciem jest rolnictwo, a które posiadają potrzebne zboże na zasiew i inwentarz żywy i martwy lub wykażą, że mają możność ich nabycia we właściwym czasie.

Przy równych warunkach kandydaci będą uwzględnieni w porządku wymienionym w art. 2 ustawy.

Art. 4. Właściciele i posiadacze gruntów wymienionych w art. 2, względnie osoby mające te grunty pod swoim zarządem, opieką lub w dzierżawie obowiązani są wydzierżawić odnośne grunty w drodze dobrowolnej. Przy zawieraniu tych umów winny komitety gminne pomocy rolnej i starostowie w miarę potrzeby współdziałać.

Nadto obowiązane są wyżej wymienione osoby w myśl art. 12 ustawy z dn. 18 marca 1920 r. pod rygorem art. 12 ust. 2 ustawy w terminie przez starostwo wskazanym dostarczyć starostwu niezbędnych danych co do użytków rolnych, mogących podlegać wydzierżawieniu na mocy ustawy.

Art. 5. O ile grunty wymienione w art. 2 nie zostaną przez ich właścicieli i posiadaczy lub osoby mające je pod swoim zarządem, opieką lub w dzierżawie wydzierżawione w drodze dobrowolnej w terminie w ustawie przewidzianym, zostaną wydzierżawione w drodze przymusowej przez właściwego starostę w sposób określony w art. 7 niniejszego rozporządzenia.

Starosta może czynności poruczone mu niniejszem rozporządzeniem przekazać w całości lub w części pod własną odpowiedzialnością referentowi rolniczemu a w braku referenta rolniczego innym urzędnikom starostwa.

Starostom przysługuje prawo przymusowego wydzierżawienia tych gruntów w roku 1920 w czasie od 20 marca do 1 lipca, *w następnych zaś latach od 1 stycznia do 1 kwietnia każdego roku.*

(P. art. 1 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 513).

Art. 6. Komitety gminne pomocy rolnej (w b. zaborze austrjackim zwierzchności gminne) obowiązane są na podstawie własnych dochodzeń sporządzić wykazy gruntów nadających się do przymusowego wydzierżawienia oraz wykazy osób ubiegających się o dzierżawy, zawierające dane, dotyczące obszaru posiadanych przez nich i dzierżawionych gruntów oraz posiadanych środków uprawy.

Powyższe wykazy przedkładają komitety gminne (zwierzchności gminne) starostwom wraz ze swojemi wnioskami na wydzierżawienie gruntów poszczególnym kandydatom.

Art. 7. Starosta nadaje kierunek akcji przymusowego wydzierżawienia użytków rolnych na terenie powiatu, odpowiada za nią, sprawdza wykazy niezagospodarowanych użytków przedłożone mu przez właścicieli i komitety gminne pomocy rolnej (zwierzchności gminne). Na podstawie wykazów i wniosków komitetów gminnych (zwierzchności gminnych) zawiera starosta umowy dzierżawne, które w myśl art. 9 ustawy z dnia 18 marca 1920 r. mają moc obowiązującą dla właścicieli gruntów, których dotyczą, jak również dla ich prawonabywców oraz osób, reprezentujących prawa właściciela. Przed zawarciem umów może starosta w poszczególnych wypadkach zasięgnąć opinji komitetu powiatowego pomocy rolnej.

O ile komitety gminne (zwierzchności gminne) nie postawią wniosku na dzierżawę dla braku w gminie odpowiednich kandydatów, starosta zawrze umowę z kandydatami z innych gmin na podstawie przedłożonych przez komitety względnie zwierzchności tych gmin wykazów kandydatów.

Oryginały zawartych umów pozostają w aktach starostwa, po jednym uwierzytelnionym odpisie umowy otrzymuje dzierżawca i właściciel gruntu.

Przy zawarciu umowy starosta pobiera od dzierżawcy na rachunek tenuty dzierżawnej kwotę równającą się kosztom przymusowego wydzierżawienia, co zostaje uwidocznione w umowie.

Art. 8. Umowy zawarte w myśl art. 7 winny zawierać następujące warunki:

a) zastrzeżenie, że przedmiot dzierżawy może być użyty tylko pod uprawę mechaniczną, to znaczy pod uprawę wszelkiego rodzaju ziemiopłodów,
b) niedozwolone jest użycie dzierżawionego gruntu jako łąki lub pastwiska,
c) tenuta dzierżawna może opiewać tylko na zapłatę oznaczonej kwoty pieniężnej, której wysokość określa art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1920 r.,
d) dzierżawcy nie wolno przedmiotu dzierżawy poddzierżawiać osobom trzecim,
e) dzierżawca odpowiada za uszkodzenia i zniszczenia specjalnych urządzeń wydzierżawionego przedmiotu jako to: rowów, drenów, płotów i t. d.,
f) dzierżawcy nie wolno sprzedawać ani w jakikolwiek inny sposób pozbywać słomy ze zboża uzyskanego na przedmiocie dzierżawy, lecz winien ją zwracać roli w formie nawozu,
g) przy czteroletnich dzierżawach dzierżawca jest obowiązany w okresie dzierżawnym przynajmniej raz pole nawieźć.

Art. 9. W wypadkach, w których właściciel lub posiadacz gruntów, wymienionych w art. 1, przystąpił już do częściowego uruchomienia swego gospodarstwa, którego tylko dla braku wystarczających środków nie może uruchomić w całości, terminy dzierżaw poszczególnych jego gruntów, ulegających przymusowemu wydzierżawieniu, winny być tak ustanowione, by w latach następnych właściciel lub posiadacz miał możność dalszego stopniowego uruchomienia swego gospodarstwa.

Art. 10. Drogi konieczne przewidziane w art. 7 ustawy winny być w miarę możności ustanawiane wspólnie dla większej ilości dzierżawców.

Art. 11. W myśl art. 11 ustawy w razie przymusowego wydzierżawienia całej jednostki gospodarczej przysługuje organom rządowym prawo decyzji co do warunków korzystania przez dzierżawców z zabudowań gospodarczych i inwentarza martwego. W razie udzielenia dzierżawcy zezwolenia na używanie tych przedmiotów należy w umowie o przymusową dzierżawę zastrzec, że przedmioty te zostaną dzierżawcy oddane po dokładnem opisaniu oddanych budynków i części składowych inwentarza martwego, że dzierżawca jest obowiązany z własnych funduszów bez regresu do właściciela wykonywać potrzebne naprawy i roboty około utrzymania tych przedmiotów w należytym stanie i że po upływie czasu dzierżawy winien je zwrócić w stanie, w jakim je otrzymał, z uwzględnieniem naturalnego zużycia.

Art. 12. Przeciw decyzjom starosty, wydanym na podstawie tego rozporządzenia służy osobom interesowanym prawo odwołania się do wojewody, w przeciągu dni ośmiu od chwili doręczenia decyzji. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji starosty aż do chwili doręczenia interesowanemu decyzji wojewody, która winna zapaść przed upływem dni czternastu, a od której niema dalszego odwołania.

Art. 13. Wojewoda nadaje kierunek akcji przymusowego wydzierżawienia użytków rolnych na terenie województwa, odpowiada za nią, reguluje sprawy dotyczące wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków w rozmaitych powiatach swego województwa, oraz załatwia zażalenia na decyzje starostów w myśl art. 12.

Na terenie b. zaboru austrjackiego czynności wojewodów należą do zakresu działania *inspektorów okręgowych pomocy rolnej we Lwowie względnie w Krakowie.*

(P. rozporządzenie wskazane pod art. 1).

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia w Dzienniku Ustawy Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie traci moc „Instrukcja w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych" z 31 marca 1919 (Monitor Polski Nr. 74 z dnia 1 kwietnia 1919 r.).

(P. ustawę z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 stycznia 1927 r. o utworzeniu Głównej i Wojewódzkich Rad naprawy ustroju rolnego — Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 14).

9 kwietnia **Nr. 30.** rok 1920.

Poz. 175.

USTAWA

z dnia 23 marca 1920 roku

o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany.

Uchylona na mocy § 115 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad temi czynnościami — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1018.

Poz. 176.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie tymczasowego uregulowania ruchu tranzytowego i sąsiedzkiego między Polską a Niemcami.

Utraciło moc obowiązującą (p. konwencję między Polską i Wolnem Miastem Gdańskiem a Niemcami w sprawie wolności tranzytu pomiędzy Prusami Wschodniemi a resztą Niemiec, podpisana w Paryżu dnia 21 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 549 z roku 1922. Umowa między Rzecząpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o wzajemnej komunikacji kolejowej, podpisana w Berlinie dnia 27 marca 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 433 z roku 1927).

Poz. 177.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 22 marca 1920 r.

w sprawie wprowadzenia obowiązku świadczeń wojennych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

12 kwietnia **Nr. 31.** rok 1920.

Poz. 178.

USTAWA

z dnia 24 marca 1920 r.

o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców.

Art. 1. Nabywanie nieruchomości przez obcokrajowców, a to tak przez osoby fizyczne, jak i prawne, może nastąpić jedynie po uprzedniem uzyskaniu zezwolenia Rady Ministrów na wniosek Ministra Skarbu. Co do nieruchomości, mających specjalne znaczenie, jako to: przemysłowo-handlowe, rolnicze lub inne, decyzja Rady Ministrów zapadnie w porozumieniu z właściwym ministrem.

Art. 2. Rada Ministrów na wniosek Ministra Skarbu może w poszczególnych wypadkach stawiać specjalne warunki jak nabywcy, tak i sprzedawcy, od których wypełnienia będzie uzależniona możność dokonania tranzakcji.

Art. 3. W pozwoleniu powinno być wymienione: 1) osoba nabywcy, 2) przedmiot nabycia, 3) suma minimalna nabycia, 4) warunki istotne tranzakcji oraz warunki specjalne, postawione w myśl art. 2 niniejszej ustawy.

Zezwolenie ważne jest na czas 4 miesięcy. Przedłużenie tego okresu nie jest dopuszczalne. Jeżeli akt nabycia w tym czasie nie zostanie sporządzony, zezwolenie traci moc swoją.

Art. 4. Decyzja Rady Ministrów nie wymaga uzasadnienia i nie ulega żadnemu zaskarżeniu.

Art. 5. W wypadkach, przewidzianych w art. 1 niniejszej ustawy, nie wolno sporządzać i zatwierdzać aktów prawnych, ani na aktach tych podpisów stron uwierzytelniać, a władze hipoteczne nie mogą przepisywać tytułu własności na nabywcę bez złożenia zezwolenia Rady Ministrów, oraz urzędowego dowodu, że te warunki, które w myśl zezwolenia powinny poprzedzać dokonanie tranzakcji, zostały spełnione. W aktach prawnych po-

winny być ściśle uwzględnione pod rygorem nieważności aktów wszystkie warunki, wyszczególnione w zezwoleniu.

Art. 6. Obcokrajowcy powinni każdym razem przed wzięciem udziału w licytacji nieruchomości wykazać się zezwoleniem Rady Ministrów do nabycia danej nieruchomości.

Art. 7. Nabycie nieruchomości przez obcokrajowca wbrew postanowieniu niniejszej ustawy jest nieważne.

W razie zawarcia tranzakcji wbrew tej ustawie, o nieważności orzekają sądy na żądanie właściwej władzy.

Art. 8. Postanowienia niniejszej ustawy nie dotyczą przeniesienia prawa własności na spadkobierców.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrom: Skarbu i Sprawiedliwości, a w b. dzielnicy pruskiej w porozumieniu z *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

(P. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247 i art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 996; rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. zmieniające niektóre postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 306. Rozciągnięto na ziemie przynależne do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze w dniu 12 października 1920 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 281, na województwo Śląskie ustawą z dnia 3 listopada 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 943 i na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 listopada 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 124 poz. 1001).

Poz. 179.

U S T A W A

z dnia 26 marca 1920 roku

w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 85) dotyczącej dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą (p. Nr. 17 poz. 85 z 1920 r.).

Poz. 180.

U S T A W A

z dnia 26 marca 1920 roku

w przedmiocie urządzania loterji i założenia Polskiej Państwowej Loterji Klasowej.

ROZDZIAŁ I.

P o s t a n o w i e n i a o g ó l n e.

Art. 1. Organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju loterji na obszarze Rzeczypospolitej jest monopolem Państwa.

Art. 2. W myśl art. 1 zakłada się przedsiębiorstwo loterji państwowej p. n. „Polska Państwowa Loterja Klasowa" na zasadach, w art. 6—10 niniejszej ustawy wyrażonych, z siedzibą w m. st. Warszawie.

Art. 3. Za zezwoleniem Rządu mogą być udzielane zezwolenia na urządzanie:

a) jednorazowych loterji pieniężnych wyłącznie na cele dobroczynności i użyteczności publicznej, oraz

b) loterji fantowych.

Warunki wydawania zezwoleń na urządzanie tych loterji ustali Minister Skarbu.

Art. 4. Wszelka działalność loterji obcokrajowych na obszarze Rzeczypospolitej oraz wszelkiego rodzaju spółudział w tej działalności w granicach Państwa są niedopuszczalne.

Art. 5. Przepisy niniejszej ustawy nie dotyczą pożyczek premjowych.

ROZDZIAŁ II.

O r g a n i z a c j a P o l s k i e j P a ń s t w o w e j L o t e r j i K l a s o w e j.

Art. 6. Urządzanie i kierownictwo przedsiębiorstwa Polskiej Państwowej Loterji Klasowej należy do zakresu działania Ministra Skarbu.

Art. 7. Plan loterji oraz sposób i termin jej rozgrywania ustanowi Minister Skarbu w ten sposób, aby cały spodziewany dochód ze sprzedaży biletów losowych, po potrąceniu kosztów administracji loterji i rozsprzedaży losów. był przeznaczony na wygrane, oznaczone w planie, i aby z wygranych było potrącone 20% na rzecz osób, pośredniczących w sprzedaży losów, oraz na dochód Skarbu.

Wysokość udziału osób, pośredniczących w sprzedaży losów loteryjnych, w potrąceniach z wygranych ustala Minister Skarbu.

Art. 8. Wygrane Polskiej Państwowej Loterji Klasowej wolne są od zajęcia i egzekucji wierzycieli. Wypłata wygranych nie może być wstrzymana przez orzeczenia sądów ani rozporządzenia administracyjne.

Art. 9. Prawo do zawodowej sprzedaży biletów Polskiej Państwowej Loterji Klasowej, oraz do wszelkiego rodzaju pośrednictwa w sprawach tej loterji, służy wyłącznie osobom, mającym upoważnienie Ministra Skarbu na warunkach przez niego określonych.

Art. 10. Sumy pieniężne oraz papiery wartościowe składane przez osoby, upoważnione do sprzedaży biletów loteryjnych, celem zabezpieczenia należności Skarbu, mogą być dla pokrycia tych należności przejmowane na rzecz Skarbu bez wyroku sądowego. Zapisanie tych zastawów do księgi Zarządu Polskiej Państwowej Loterji Klasowej czyni zadość wymaganiom art. 2074 kodeksu cywilnego.

ROZDZIAŁ III.

Postanowienia karne.

Art. 11. Zabrania się:

1) Sprzedaży i nabywania losów loterji obcokrajowych lub krajowych niedozwolonych, oraz wszelkiego udziału w grze, reklamowania handlu takiemi losami w prasie, zarówno jak ogłaszania planów i wyników ciągnień tych loterji;

2) zawodowej sprzedaży lub zaofiarowania do sprzedaży, bez zezwolenia władzy skarbowej, biletów losowych Polskiej Państwowej Loterji Klasowej, albo innych dokumentów, przyznających udział w tych losach, względnie prawo do wygranej, oraz pośredniczenia w tych czynnościach.

Art. 12. Przekroczenia zakazów zawartych w art. 11 oraz przepisów i rozporządzeń, na podstawie niniejszej ustawy wydanych, o ile nie podlega surowszemu ukaraniu na podstawie ustaw karnych, obowiązujących w poszczególnych dzielnicach Rzeczypospolitej, karane będą grzywną *do 50.000 marek*, lub aresztem do miesiąca w b. dzielnicy rosyjskiej przez sądy pokoju, w byłej dzielnicy pruskiej przez sądy powiatowe, zaś w byłej dzielnicy austrjackiej przez sądy skarbowe.

Ponadto patrz art. 112 i 113 ustawy karnej skarbowej z dn. 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609).

ROZDZIAŁ IV.

Przepisy przechodnie.

Art. 13. Loterje prywatne, dozwolone przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą być prowadzone aż do upływu terminu zezwolenia.

Art. 14. Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy tracą moc wszelkie przepisy, z wyjątkiem postanowień ustaw karnych, obowiązujące na całym obszarze Rzeczypospolitej w przedmiocie organizacji i prowadzenia loterji państwowych i prywatnych. Jednocześnie tracą moc dotychczas obowiązujące przepisy o wszelkiego rodzaju opłatach, należytościach i taksach, o ile dotyczą opodatkowania przedsiebiorstw loterji. Przepisy w przedmiocie opodatkowania umów lub zakładów z gry (nie loterji) wynikających pozostają w mocy.

Art. 15. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, *o ile zaś chodzi o byłą dzielnicę pruską — również w porozumieniu z Ministrem tej dzielnicy.*

(P. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Rozciągnięto na obszar województw: śląskiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego, powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego, jak również gmin białowieskiej, suchopolskiej i masiewskiej województwa białostockiego oraz powiatów: wileńskiego, oszmiańskiego, święciańskiego, trockiego, brasławskiego, dziśnieńskiego, duniłowiczowskiego i wilejskiego ziemi wileńskiej ustawa z dnia 5 grudnia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 1063.

Poz. 181.

USTAWA

z dnia 26 marca 1920 roku

w sprawie zmiany artykułu 1 ustawy z dnia 27 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 7 poz. 47) w przedmiocie przyznania nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego urzędnikom i funkcjonarjuszom państwowym, egzekutorom podatkowym, funkcjonarjuszom kolei państwowych, nauczycielom szkół powszechnych i zawodowych, państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i preparand oraz szkół wyższych.

Utraciła moc obowiązującą (p. Nr. 7 poz. 47).

Poz. 182.

USTAWA

z dnia 26 marca 1920 roku

w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku do tymczasowych zasiłków dla inwalidów wojskowych.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 56 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 183.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 marca 1920 r.

w przedmiocie przywozu kart do gry do obszaru b. okupacji niemieckiej i sposobu uiszczania od nich opłaty stemplowej.

Uchylone na mocy § 35 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 października 1920 r. celem wykonania na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austrjackiej ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry — Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 690.

Poz. 184.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

z dnia 27 marca 1920 r.

w przedmiocie tymczasowych zarządów kas chorych oraz kontroli szczegółowej nad gospodarką finansowa kas, które otrzymały zaliczki ze Skarbu Państwa na koszty ich organizacji.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272).

Poz. 185.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 6 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 16 marca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 26 poz. 158).

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 16 marca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 26 poz. 158) zarządza się, co następuje:

I. Wykonanie pracy zamiast aresztu.

Art. 1. Jeżeli grzywny lub jej części nie można ściągnąć albo jeżeli okaże się, że ściągnięcie jej przyniosłoby dotkliwy uszczerbek w majątku lub utrzymaniu bądź skazanego, bądź jego rodziny, sąd pierwszej instancji może na wniosek skazanego zamienić karę aresztu, orzeczoną na ten przypadek, na obowiązek darmego wykonania pracy na rzecz Państwa, powiatu lub gminy.

Wniosek o zamianę kary aresztu na obowiązek wykonania pracy skazany może uczynić w sądzie pierwszej instancji pisemnie lub ustnie do dni ośmiu po doręczeniu skazanemu uchwały, stwierdzającej nieściągalność grzywny lub jej części i wzywającej go do odbycia kary. W ciągu tego terminu wykonanie kary aresztu będzie wstrzymane. Do wniosku należy dołączyć wystawione przez urząd samorządowy lub państwowy, do którego należy przyjmowanie pracowników do wykonywania robót na rzecz Państwa, powiatu lub gminy, poświadczenie, że skazany może być przyjęty do darmego wykonania takiej pracy; poświadczenie winno również określać rodzaj pracy, ilość godzin dziennej pracy i stwierdzać, że skazany wykazał kwalifikacje potrzebne do jej wykonania.

Art. 2. O wniosku (art. 1) orzeka sąd pierwszej instancji po wysłuchaniu zdania oskarżyciela publicznego. Uchwała taka może zapaść dopiero po stwierdzeniu nieściągalności grzywny lub jej części.

W uchwale, zezwalającej na wykonanie pracy zamiast aresztu, sąd oznaczy ilość dni roboczych, zakreśli termin, w ciągu którego praca winna być wykonaną, i pouczy proszącego o skutkach niewykonania jej w terminie.

Art. 3. Skazany winien do trzech dni po upływie zakreślonego terminu przedłożyć w sądzie pierwszej instancji poświadczenie urzędowe, że wykonał pracę darmo i należycie. W takim razie kara orzeczona w wyroku uchodzi za odcierpianą.

Jeżeli skazany takiego poświadczenia urzędowego wczas nie przedłoży, albo jeżeli poświadczeniem urzędowem zostanie stwierdzone, że pracy nie wykonał, albo że wykonał ją źle, niedbale lub tylko częściowo, należy bez zwłoki wykonać karę aresztu, która miała być zastąpioną przez wykonanie pracy, chyba ze skazany wykaże, iż niewykonanie lub nienależyte wykonanie pracy w zakreślonym terminie nastąpiło z przyczyn od niego niezawisłych, w tym przypadku sąd po wysłuchaniu zdania oskarżyciela publicznego może pod warunkami, przytoczonemi w art. 1, zezwolić skazanemu na wykonanie pracy w terminie dodatkowym. Przedłużenie terminu dodatkowego nie jest dopuszczalne.

II. Grzywny i kwoty uznane za przepadłe.

Art. 4. Postanowienie art. 2 b. 6 ustawy nie dotyczy grzywien i kwot, uzyskanych ze sprzedaży uznanych za przepadłe przedmiotów, które już według przepisów dotychczasowych wpływały do Skarbu Państwa i były przeznaczone na inne cele (np. § 74 ust. z 6.VIII.1909 Dz. Ust. p. Nr. 177, § 39 lit. b ust. z 29.II 1880 Dz. Ust. p. Nr. 37, ust. z 6 VIII 1909 Dz. Ust. p. Nr. 180, § 12 ust. z 19.VII 1879 Dz Ust. p. Nr. 10, ust. z 6.VII 1909 Dz. Ust. p. Nr. 184) ani też grzywien nałożonych na podstawie ustawy z 5.VII 1912 Dz. Ust. p. Nr. 128 o sile zbrojnej względnie kwot pieniężnych, płaconych w myśl § 221 u. k. do kasy wojennej.

Art. 5. Grzywny i kwoty pieniężne, o których mowa w art. 2 l. 6, 8 i 9 ustawy będą przesyłane Skarbowi Państwa przez sądy przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień rozporządzenia austr. min. sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 1913, Dz. rozp. Min. Sprawiedl. Nr. 29 z następującemi zmianami:

„Sąd winien do dni 5 po upływie każdego kwartału donieść Prezesowi Sądu Apelacyjnego, jaką sumę ogólną przesłał w ubiegłym kwartale do kasy skarbowej tytułem grzywien i innych należności przypadających Skarbowi Państwa na zasadzie art. 2 L. 6, 8 i 9 ustawy z dnia 16 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 158). Prezes Sądu Apelacyjnego zawiadamia Ministerstwo Sprawiedliwości w ciągu 30 dni po upływie każdego półrocza o łącznej sumie, jaką w ubiegłem półroczu przekazano z tego tytułu Skarbowi Państwa w całym okręgu Sądu Apelacyjnego".

(Przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1923 r., zmieniającego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 6 kwietnia 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 16 marca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 431).

Prowadzący księgę pieniężną, przesyłając złożone lub ściągnięte kwoty, wymieni na odwrotnej stronie dowodu złożenia jego przedmiot (ust. poz. 158/1920; „grzywna ust. poz. 158/1920: „cena sprzedaży") i te liczby pozycji wykazu, które dotyczą wysyłki.

Dział III — Warunkowe uwolnienie (artykuły 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12) został uchylony na mocy § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 stycznia 1927 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. o zwolnieniu przedterminowem osób odbywających karę pozbawienia wolności — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 53.

Poz. 186.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 6 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia na obszarze b. zaboru austrjackiego Komitetów Pomocy Rolnej.

Uchylone na mocy § 31 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 kwietnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921 — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 232.

15 kwietnia **Nr. 32.** rok 1920.

Poz. 187.

U S T A W A

z dnia 26 marca 1920 r.

o „Komitecie Floty Narodowej".

Uchylona na mocy art. 10 ustawy z dnia 16 lutego 1927 r. o Komitecie Floty Narodowej — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 206.

Poz. 188.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Robót Publicznych

z dnia 24 marca 1920 r.

w przedmiocie Komisii Szacunkowej Głównej w Warszawie i Komisyj Szacunkowych Miejscowych na terenie b. zaboru rosyjskiego

Na podstawie art. 6, 27 ustawy z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 41 poz. 298) w uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 1 lutego 1920 roku Dz. ust. 1920 r. Nr. 21 poz. 118 zarządza się co następuje:

Art. 1. Powołaną zostaje do życia Komisja Szacunkowa Miejscowa w Biłgoraju na powiat Biłgorajski z terminem prekluzyjnym dla składania zgłoszeń do dnia 1 sierpnia 1920 r.

Art. 2. Komisji Szacunkowej Miejscowej w Łukowie termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń przedłuża się do dnia 30 czerwca 1920 r.

Art. 3. Komisji Szacunkowej Miejscowej w Pińczowie termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń przedłuża się do dnia 15 czerwca 1920 r.

Art. 4. Komisji Szacunkowej Miejscowej w Warszawie II termin prekluzyjny dla składania zgłoszeń przedłuża się do dnia 16 czerwca 1920 r.

Poz. 189.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 26 marca 1920 r.

w przedmiocie wymiany i stemplowania banknotów koronowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa praw przestała obowiązywać (p. Nr. 28 poz. 166).

Poz. 190.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 6 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie trybu udzielania pożyczek na pomoc rolną w b. zaborze austrjackim.

Uchylone na mocy § 31 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 kwietnia 1921 r. wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej z roku 1921 — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 232.

Poz. 191.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 9 kwietnia 1920 r.

w sprawie zmiany art. 1, ust. C, lit. a rozporządzenia z dnia 31 grudnia 1919 r. w sprawie ograniczeń spożycia w zakładach publicznych (Dz. Ust. R. P. r. 1920 Nr. 4 poz. 21).

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 4 poz. 21).

Poz. 192.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 kwietnia 1920 r.

w sprawie zamknięcia granic Państwa przez okres 10 dni w czasie wymiany i stemplowania banknotów koronowych.

Wygasło przez upływ terminu.

20 kwietnia **Nr. 33.** rok 1920.

Poz. 193.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. Rp. P. Nr. 74 poz. 432).

Uwzględniono w Nr. 74 poz. 432 z roku 1919.

Poz. 194.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 3 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 1924 r. w sprawie taksy aptekarskiej dla ubogich — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 900.

Poz. 195.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 12 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie statystyki produkcji i spożycia ziemiopłodów w gospodarstwach rolnych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 89 poz. 485 z roku 1919).

Poz. 196.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego

z dnia 15 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie likwidacji „Wojennego Zakładu dla obrotu zbożem we Lwowie — w likwidacji".

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 21 poz. 114).

23 kwietnia Nr. 34. rok 1920.

Poz. 197.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 16 kwietnia 1920 r.

do ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. w sprawie zwalczania mszycy wełnistej (krwistej).

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 67 poz. 407 z roku 1919).

Poz. 198.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie zawieszenia działania ograniczeń, dotyczących pochodów i zebrań w dniu 1 maja 1920.

Wygasło z dniem 1 maja 1920 r.

26 kwietnia Nr. 35. rok 1920.

Poz. 199.

USTAWA

z dnia 31 lipca 1919 r.

o ratyfikacji traktatu pokoju między mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r., protokółu podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. i traktatu między Głównemi Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Polską, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 roku.

Art. 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza traktat pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisany przez Przedstawicieli Rzeczypospolitej na konferencji pokojowej w Paryżu, — Ignacego J. Paderewskiego i Romana Dmowskiego w Wersalu dn. 28 czerwca 1919 r., protokół podpisany przez tych samych przedstawicieli z tej samej daty, oraz traktat między Głównemi Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Polską, podpisany przez tych samych przedstawicieli w Wersalu 28 czerwca 1919 roku.

Art. 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego do podpisania ratyfikacji obydwu traktatów powyższych wraz z protokółem z 28 czerwca 1919 r., w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Prezydentowi Rady Ministrów i Ministrowi Spraw Zagranicznych.

Poz. 200.

Traktat Pokoju między mocarstwami sprzymierzonemi i skojarzonemi i Niemcami, podpisany w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku.

Traktat został zawarty między Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej, Imperjum W. Brytanji, Francją, Włochami, Japonią, Belgią, Boliwją, Brazylją, Chinami, Kubą, Ekwatorem, Grecją, Gwatemalą, Haiti, Hedżasem, Hondurasem, Liberją, Nikaraguą, Panamą, Peru, Polską, Portugalją, Rumunją, Państwem Serbsko-Kroacko-Słoweńskiem, Sjamem, Czecho-Słowacją i Urugwajem z jednej strony, a Niemcami z drugiej strony.

(Tekst pominięto).

Art. 393 został zmieniony w 1925 r. (p. protokół dotyczący poprawek do art. 393 Traktatu Pokoju Wersalskiego i do odpowiednich artykułów innych traktatów pokoju, podpisany w Genewie dnia 14 czerwca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 288).

30 kwietnia **Nr. 36.** rok 1920.

Poz. 201.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie sprzedaży kokainy w aptekach i składach materjałów aptecznych.

Na mocy art. 2 p. 13 i art. 11 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z 19/VII 1919 r. (Dziennik Praw P. P. Nr. 63, poz. 371) zarządzam co następuje:

Art. 1. Przechowywać i zbywać kokainę mogą tylko apteki oraz osoby uprawnione do handlu hurtowego środkami leczniczemi, w myśl rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia Publicznego w przedmiocie handlu hurtowego środkami leczniczemi z 15/I 1920 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 5, poz. 36). Składom materjałów aptecznych, które w myśl powołanego rozporządzenia nie uzyskały potwierdzenia koncesji na hurtowy handel środkami leczniczemi dozwala się:

a) przechowywać kokainę jedynie przez 1 tydzień od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia,

b) zbywać kokainę jedynie na rzecz aptek, hurtowych składów materjałów aptecznych, lub też na rzecz szpitali i to przed upływem czasu pod p. a) określonego, zawiadamiając Wojewódzkie Urzędy Zdrowia, na czyją rzecz zbyli kokainę i w jakiej ilości.

Art. 2. Zarządzający aptekami winni do dnia 15 maja 1920 r. zaprowadzić sznurową książkę przychodu i zużycia kokainy wedle załączonego wzoru. Do rubryki przychodu winna być wpisana cała ilość kokainy, znajdująca się w aptece w chwili zaprowadzenia książki.

Art. 3. Apteki mogą wydawać lekarstwa, w których skład wchodzi kokaina, jedynie za receptami lekarzy, których podpis jest znany zarządzającemu apteką.

Art. 4. Kokaina per se, w roztworach i proszkach może być wydawana przez apteki jedynie za oryginalnemi receptami lekarzy. Wydawanie tych leków za repetycjami jest niedozwolone.

Art. 5. Faktury, za któremi apteki otrzymały kokainę, oraz recepty, na których podstawie została wyekspedjowana kokaina per se lub w mieszankach, winny być przechowywane oddzielnie.

Art. 6. Hurtowe składy materjałów aptecznych mogą wydawać kokainę tylko do aptek i szpitali za oddzielnemi zamówieniami lekarzy i zarządzających aptekami, których podpisy znane są zarządzającemu składem.

W razach wątpliwych, należy żądać zamówień poświadczonych przez władze sanitarne, lub administracyjne.

Art. 7. Przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia, będą karane po myśli obowiązujących przepisów Ustawy Karnej.

Art. 8. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia na obszarze b. zaboru rosyjskiego i b. zaboru austrjackiego.

Warszawa, dnia 31 marca 1920 r.

Rozciągnięte na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego—rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288; — na ziemię wileńską — rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 20 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977.

Załącznik do art. 2 rozp. M. Z. P.
z 31.III. 1920 r. poz. 201.

K S I Ą Ż K A

kontroli kupna i sprzedaży kokainy w aptece.

P R Z Y C H Ó D

Data otrzymania	Od kogo kupiono (wyszczególnić nazwisko dostawcy, adres, datę i Nr. rachunku)	Ilość w gramach

Rachunki, na których zasadzie otrzymano kokainę, winny być przechowywane oddzielnie.

R O Z C H Ó D

Data wydania kokainy	Nazwisko lekarza, na którego receptę wydano kokainę, i Nr. recepty	Ilość w gramach

Recepty, na których zasadzie wydano kokainę, winny być przechowywane oddzielnie.

Poz. 202.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 kwietnia 1920 r.

w sprawie zmiany art. VI przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 237).

Poz. 203.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 19 kwietnia 1920 r.

w sprawie utworzenia Okręgowych Dyrekcyj robót publicznych w b. królestwie Galicji i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem.

Uchylone na mocy art. 4 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z 25 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Okręgowych Dyrekcyj Robót Publicznych dla województw: Krakowskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 406.

Poz. 204.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 kwietnia 1920 r.

w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków i wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności.

Uchylone na mocy ustępu 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 9 lipca 1920 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 350.

Poz. 205.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 kwietnia 1920 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich z jednej strony, a czechosłowackich i austrjackich z drugiej strony.

Wygasło z końcem lipca 1920 r.

P. nadto: rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z 6 sierpnia 1920 r. w sprawie zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 525 — oraz rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z 7 października 1920 r. w tym samym przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 645.

Poz. 206.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 26 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie zarządzenia przymusowego omłotu.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20— Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 207.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 27 kwietnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w sprawie wydawania paszportów zagranicznych i przepustek osobom, udającym się zagranicę celem pracy zarobkowej.

Na podstawie art. 2 Dekretu o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (Dz. Pr. Nr. 11 z dnia 4 lutego 1919 r., poz. 127), *rozporządzenia Rady Ministrów w przedmiocie zmiany trybu wydawania paszportów zagranicznych (Monitor Polski z dnia 18 kwietnia 1919 r. Nr. 89 a) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o uregulowaniu ruchu granicznego (Monitor Polski z d. 11 czerwca 1919 r. Nr. 128) zarządza się co następuje:*

Art. 1 i 2 utraciły moc obow. (p. art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 października 1927 r. o emigracji — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799).

Art. 3. Przepustek granicznych nie wydaje się wychodźcom.

Art. 4. Przepis art. poprzedniego nie stosuje się do osób, które faktycznie zamieszkując w ciągu 6 miesięcy w 10-kilometrowym pasie granicznym udowodnią, że stale lub czasowo zatrudnione są w miejscowościach, położonych w pasie do 10 kilometrów po drugiej stronie granicy.

Osoby te mogą otrzymać przepustkę graniczną z terminem ważności do 30 dni na wielokrotne (liczbowo ściśle określone) przekraczanie granicy, jednakże z tem zastrzeżeniem, że każdorazowy pobyt zagranicą pod rygorem pozbawienia prawa otrzymania przepustki nie może być dłuższym ponad 6 dni.

Art. 5. W związku z niniejszem rozporządzeniem traci moc obowiązującą przepis p. III rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 7 czerwca 1919 r.

Nadto p. art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 996.

Poz. 208.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

Nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 1920 r. w tym samym przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 440.

Poz. 209.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej rozporządzeń, wydanych na podstawie ustawy z 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwu i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

Nadto p. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w tym samym przedmiocie — Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 66 poz. 448.

Poz. 210.

U S T A W A

z dnia 23 kwietnia 1920 r.

o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych.

Pominięto ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu w załączniku do § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z 10 kwietnia 1922 r. w przedmiocie tekstu ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych — Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 299.

Rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białostocki województwa białostockiego — rozporządzeniem Rady Ministrów z 24 listopada 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 720; na ziemię wileńską — rozporządzeniem Rady Ministrów z 1 lipca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569 oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 18 września 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 757.

Poz. 211.

U S T A W A

z dnia 23 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z 3 kwietnia 1919 r. o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska (Dz. Praw 1919 r. Nr. 31 poz. 262).

Wygasła z dniem 12 kwietnia 1921 r.

Poz. 212.

U S T A W A

z dnia 23 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 32 poz. 264).

Wygasła z dniem 17 kwietnia 1921 r.

Poz. 213.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 20 marca 1920 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

Uchylone na mocy art. 4 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 5 lipca 1920 r. w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 441.

Poz. 214.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 20 marca 1920 r.

w przedmiocie terminu czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

Wygasło wobec upływu terminów.

Poz. 215.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 8 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia piątej kancelarji notarjalnej przy wydziale hipotecznym sądu okręgowego w Lublinie.

Pominięte, ponieważ następnie akty tego rodzaju były ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

---

13 maja **Nr. 38.** rok 1920

Poz. 216.

U S T A W A

z dnia 29 kwietnia 1920 r.

o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie.

Utr. moc obow. (p. art. 46 załącznika do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 20 stycznia 1924 r. w przedmiocie ustanowienia statutu dla banku

emisyjnego — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 75 — oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 217.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utr. moc obow. (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 218.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

o biletach skarbowych.

Pominięta z uwagi na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 października 1924 r. o wypuszczaniu biletów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 833.

Poz. 219.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

o wypuszczeniu serji I biletów skarbowych.

Pominięta z uwagi na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 października 1924 r. o wypuszczaniu biletów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 833.

Poz. 220.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie papierów, mających bezpieczeństwo pupilarne.

Art. 1. Prawo bezpieczeństwa pupilarnego nie przysługuje nadal papierom obcych państw i instytucyj, mających swą siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Papiery te od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy nie mogą być przyjmowane jako papiery z bezpieczeństwem pupilarnem.

Art. 2. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, *a o ile chodzi o b. dzielnicę pruską, Minister b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Sprawiedliwości,* określą na drodze rozporządzeń wykonawczych terminy, w ciągu których papiery, pozbawione w myśl art. 1 prawa pupilarnego bezpieczeństwa, mają być zastąpione papierami, w to prawo wyposażonemi, wszędzie tam, gdzie wymaga się tegoż bezpieczeństwa.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości *i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

Art. 4. Ustawa niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

P. ustawę z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247.

Poz. 221.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r.

Utr. moc obow. (p. § 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 222.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 marca 1920 r.

do art. 2 i 7 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311 oraz art. 1 lit. A. B. D. E. ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. Dz. Ust. Rzp. Polskiej 1920 r. Nr. 2 poz. 6 o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, dotyczące nauczycieli religji katolickiej w szkołach powszechnych.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawy wymienione w nagłówku).

Poz. 223.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 18 marca 1920 r.

w przedmiocie wykonania art. 12 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 44 poz. 311 o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Utr. moc obow. (p. art. 120 ustawy z 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 224.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 11 kwietnia 1920 r.

do ustawy tymczasowej z dnia 19 grudnia 1919 r. o przyznawaniu nagród za pomoc w zwalczaniu przemytnictwa.

Uchylone na mocy art. 14 ustawy z 26 września 1922 r. o przyznaniu nagród za zwalczanie przemytnictwa — Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 950.

Poz. 225.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia nowych okręgów dla urzędów ochrony lasów.

Utr. moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret z 16 stycznia 1919 r. w przedmiocie organizacji urzędów ochrony lasów — Dz. Pr. P. P. Nr. 8 poz. 117).

Poz. 226.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 1 maja 1920 r.

w przedmiocie przyjmowania rubli carskich przy wpłatach na 5%-owe wewnętrzne pożyczki państwowe z 1920 roku.

Wygasło wobec upływu terminów subskrypcji pożyczek (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z 18 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wyznaczenia terminu zakończenia zapisów na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z r. 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 552).

Poz. 227.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 4 maja 1920 r.

w przedmiocie zakazu wyrobu lodów.

Uchylone na mocy § 40 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z 22 lutego 1921 r. w sprawie ograniczenia spożycia — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 121.

Poz. 228.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 6 maja 1920 r.

w sprawie powołania powiatowych komisyj do szacowania plonów.

Utr. moc obow. wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 229.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 7 maja 1920 r.

o przedłużeniu mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 9 marca 1920 r. w przedmiocie ograniczenia czasu funkcjonowania zakładów publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 122).

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

19 maja **Nr. 39.** rok 1920.

Poz. 230.

USTAWA

z dnia 4 maja 1920 r.

o przywróceniu praw, utraconych wskutek przestępstw politycznych i wojskowych.

Art. 1. Obywatelom polskim, skazanym przez sądy b. państw zaborczych za:

1) przestępstwa, określone w kodeksach wojskowych, naruszające obowiązki stanu wojskowego, z wyjątkiem popełnionych z pobudek zysku;
2) czyny, popełnione z pobudek politycznych, skierowane bezpośrednio lub pośrednio przeciw całości lub bezpieczeństwu tychże państw, przeciw ich panującym, wojskom, władzom i urządzeniom, przeciw ówczesnemu ustrojowi państwowemu lub społecznemu;
3) namawianie, pomoc i ukrywanie sprawcy tego rodzaju czynów (p. 1, 2) lub dopomaganie mu do ucieczki

przywraca się, prócz uchylenia kary, wszelkie prawa (w szczególności prawa majątkowe), których utrata lub ograniczenie wynikły z mocy samej ustawy lub orzeczenia sądu karnego, tak, jakby skazanie nigdy nie nastąpiło; co do urzędów, przywróconą jest zdolność piastowania tychże.

Wyjęte są czyny, których pobudką była nienawiść do narodu polskiego.

Przywrócenie praw skuteczne jest również na korzyść osób, które swe prawa od skazanego wywodzą.

Art. 2. Obywatelom polskim, którzy dopuścili się zbiegostwa z szeregów armji b. monarchji austro-węgierskiej, choćby za czyn ten nie byli skazani (art. 1), przywraca się w zakresie praw prywatnych zdolność nabywania i rozporządzania swemi prawami tak, jakby zbiegostwo nie nastąpiło.

W szczególności rozporządzenia ostatniej woli, które z powodu takiego zbiegostwa straciły moc prawną lub nie mogły być ważnie zdziałane, nie są z tego powodu nieważne.

Art. 3. Obowiązanym do zwrotu majątku jest ten, kto po skazanym majątek uzyskał, tudzież dalszy nabywca tegoż tytułem spadku lub darowizny.

W wypadku, przewidzianym w art. 2, obowiązanym do zwrotu majątku jest ten, kto w miejsce zbiega wojskowego lub wbrew jego rozporządzeniu ostatniej woli majątek uzyskał, tudzież dalszy nabywca tegoż tytułem spadku lub darowizny.

Majątek należy zwrócić w stanie, w jakim on znajduje się w czasie, kiedy zwrotu zażądano, wraz z pożytkami, znajdującemi się w tymże czasie w majątku zobowiązanego. Za majątek i pożytki, które przestały być jego własnością, obowiązany do zwrotu odpowiada do wysokości ówczesnej wartości, o ile ona znajduje się w jego majątku w chwili zażądania zwrotu.

Art. 4. Obowiązek zwrotu (art. 3 ust. 1, 2) odnosi się jedynie do majątku, utraconego w ciągu ostatnich lat 30, licząc wstecz od czasu, kiedy zwrotu na podstawie ustawy niniejszej zażądano.

Art. 5. Uchylone są w b. dzielnicy austrjackiej:

1) rozporządzenie cesarskie z 9 czerwca 1915 r. (Dz. U. P. Nr. 156) o odpowiedzialności za szkody, wyrządzone działaniem zdradzieckiem, popełnionem w czasie wojny;
2) rozporządzenie cesarskie z 24 grudnia 1915 r. (Dz. U. P. Nr. 394) o utracie adwokatury z powodu opuszczenia obszaru państwowego w czasie wojny;
3) rozporządzenie cesarskie z 15 września 1916 r. (Dz. U. P. Nr. 309) o utracie publicznych uprawnień, upoważnień, stanowisk i praw z powodu opuszczenia obszaru państwa w czasie wojny.

Prawa, utracone z mocy powyższych rozporządzeń, są przywrócone; co do urzędów przywrócona jest zdolność piastowania tychże.

Art. 6. O ile w art. 3 inaczej nie postanowiono, prawa osób trzecich pozostają nienaruszone bez względu na to, czy chodzi o prawa prywatne, czy publiczne.

Art. 7. Osoby, których prawa z mocy niniejszej ustawy są przywrócone, uważane będą jako sądownie nieposzlakowane. Na zapytanie sądu lub innej władzy osoby te nie są obowiązane do wyjawiania skazania za czyny, objęte działaniem niniejszej ustawy.

Przywrócenie praw należy uwidocznić w aktach sądowych, o ile one są dostępne, tudzież w rejestrach władz, posiadających dane o ukaraniu sądowem. W żadnych aktach urzędowych, a w szczególności kartach karnych i świadczeniach urzędowych nie wolno czynić wzmianki o skazaniu za czyny, względem których nastąpiło przywrócenie praw z mocy ustawy niniejszej.

Art. 8. Sąd orzeknie, czy dany czyn należy do wymienionych w art. 1, a przy zbiegu przestępstw postanowi, w jakim rozmiarze kara, jeszcze nie odbyta, winna być złagodzona.

Orzeczenie nastąpi na wniosek skazanego, jego małżonka, krewnych wstępnych lub zstępnych, osób, wymienionych w ostatnim ustępie art. 1, opiekuna, kuratora lub prokuratora.

Wniosek uczyniony być może także po wykonaniu kary i po śmierci skazanego.

Art. 9. Jeśli wyrok wydał sąd cywilny jednego z państw zaborczych, właściwym będzie ten sąd okręgowy polski, który wstąpił w miejsce sądu wyrokującego, w innych wypadkach sąd okręgowy miejsca zamieszkania lub pobytu skazanego, a gdyby właściwość sądu polskiego w ten sposób nie dała się ustalić, sąd okręgowy w Warszawie.

Art. 10. Do postępowania stosować należy w b. dzielnicy rosyjskiej odpowiednie przepisy art. 975^2 — 975^9 u. p. k.

W b. dzielnicy austrjackiej i pruskiej orzeczenie nastąpi na posiedzeniu niejawnem w formie uchwały po wysłuchaniu prokuratora. Od uchwały przysługuje prokuratorowi i stronom interesowanym zażalenie w ciągu dni czternastu do sądu bezpośrednio przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie.

W wypadkach wątpliwych wstrzymać należy wykonanie kary aż do prawomocności decyzji (uchwały).

(P. art. 614 — 617 kodeksu postępowania karnego— rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 313).

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; wykonanie jej należy do Ministra Sprawiedliwości, *zaś w b. dzielnicy pruskiej do Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.*

P. ustawę z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247.

Rozciągnięto na ziemie przynależne do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 kwietnia 1921 r — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 223 § 1 pkt. 10; na obszar b. dzielnicy pruskiej — ustawy z 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511 art. 4; na ziemie górnośląskie województwa Śląskiego — ustawy z 16 czerwca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388 art. 2 pkt. 7.

Poz. 231.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 19 kwietnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1920 r. w sprawie upaństwowienia straży ogniowej m. st. Warszawy.

Uwzględnione w Nr. 6 Dz. U. R. P. z r. 1920 poz. 43.

Poz. 232.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

Uchylone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 20 października 1924 r. w sprawie zakresu działania i organizacji Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 873.

Poz. 233.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 kwietnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie rozciągnięcia organizacji policji państwowej na dalszych 7 wschodnich powiatów Małopolski, wydane na zasadzie art. 3 przepisów przejściowych do ustawy o policji państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 61, poz. 363).

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej, wymienionej w nagłówku (p. Dz. U. R. P. Nr. 61 z r. 1919 poz. 363).

Poz. 234.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 27 kwietnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie przekazania Ministrowi Skarbu niektórych uprawnień Sejmu i Wydziału Krajowego b. Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucyj kredytowych w Banku Gospodarstwa krajowego — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 477).

Poz. 235.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie powołania roczników 1896, 1897, 1898 i 1899 w powiatach bielskim, białostockim, sokólskim, suwalskim, augustowskim i sejneńskim.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe

Poz. 236.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w sprawie zniesienia należytości dodatkowych za odprawę cłową przesyłek według obowiązującej taryfy towarowej na kolejach b. zaboru austrjackiego.

Pominięto z uwagi na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213

Poz. 237.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 7 maja 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia maksymalnych norm dla wymiaru odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz państwowych lub padłe skutkiem szczepień zarządzonych przez te władze.

Utr. moc obow. (p. rozdział V rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673).

Poz. 238.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 11 maja 1920 r.

o tymczasowej bezpośredniej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej między stacjami kolei polskich i stacjami, położonemi na obszarze Wolnego Miasta Gdańska oraz między stacjami kolei polskich przez obszar W. M. Gdańska.

Uchylone na mocy ustępu 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 6 września 1920 r. o tymczasowej bezpośredniej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej między stacjami polskich kolei państwowych i stacjami położonemi na obszarze Wolnego Miasta Gdańska oraz między stacjami polskich kolei państwowych przez obszar W. M. Gdańska — Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 576.

Poz. 239.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 11 maja 1920 r.

o stosowaniu w roku 1920 postanowień ustawy z dnia 18 czerwca 1919 r. w przedmiocie dzierżawy łąk i sprzedaży pasz.

Wygasło z końcem 1920 roku.

Poz. 240.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie utworzenia Komisyj Okręgowych Ziemskich na terenie b. Królestwa Kongresowego oraz wyznaczenia delegatów okręgowych i powiatowych Głównego Urzędu Ziemskiego na ziemiach b. zaboru austrjackiego.

Uchylone na mocy art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 26 października 1920 r. w przedmiocie utworzenia Okręgowych Urzędów Ziemskich na ziemiach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego — Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 685.

Poz. 241.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

w sprawie lombardowania i przyjmowania do depozytu walut zagranicznych oraz przekazów, czeków i akredytyw, płatnych w walutach zagranicznych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 175).

27 maja **Nr. 40.** rok 1920.

Poz. 242.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 kwietnia 1920 r.

dotyczące wprowadzenia Ogólnopolskiej Taryfy osobowej i bagażowej.

Uchylone na mocy § 2 pkt. b. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z 20 października 1921 r. w przedmiocie taryfy osobowej i bagażowej na kolejach normalno i szerokotorowych — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 708.

Poz. 243.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Część I uchylona na mocy § 3 pkt. b. rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 13 czerwca 1921 r. w przedmiocie przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, stanowiacych część I Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 414.

Część II pominięta z uwagi na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 244.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 maja 1920 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia, zmiany oraz uzupełnienia niektórych artykułów „Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich", oraz „Przepisów Przewozowych", stanowiących część I-ą Taryfy, na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych i Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt z dnia 1 czerwca 1920 r.

Utr. moc obow. (p. poz. 242 i poz. 243).

Poz. 245.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 maja 1920 r.

o rozciągnięciu przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaborów austrjackiego i pruskiego.

Utr. moc obow. (p. poz. 242 i 243).

28 maja **Nr. 41.** rok 1920.

Poz. 246.

K O N W E N C J A

w przedmiocie emigracji i imigracji, zawarta pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Rzecząpospolitą Francuską.

Podpisana w Warszawie dnia 3 września 1919 r.; na zasadzie ustawy z 30 października 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 481) ratyfikowana wraz z końcowym protokółem w dniu 8 marca 1920 r.; wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpiła w Paryżu dnia 15 kwietnia 1920 r. (p. oświadczenie rządowe z 17 maja 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 247); ogłoszona we francuskim dzienniku urzędowym (Journal Officiel) z dnia 27 czerwca 1920 r. str. 9038 kol. 3a (P. oświadczenie rządowe z 23 października 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 695).

Poz. 247.

Oświadczenie rządowe.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych podaje do wiadomości że wymiana dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji polsko-francuskiej w przedmiocie emigracji i imigracji z d. 3 września 1919 dopełniona została w Paryżu w dniu 15 kwietnia roku 1920.

Warszawa, d. 17 maja 1920 r.

(P. poz. 246).

Poz. 248.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 14 maja 1920 r.

w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Kolei Żelaznych, Robót Publicznych oraz Zdrowia Publicznego w przedmiocie tymczasowego dozoru weterynaryjno-policyjnego nad transportami zwierząt i surowych produktów pochodzenia zwierzęcego, przewożonych drogami żelaznemi i statkami na obszarze województw: Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Lubelskiego i Warszawskiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 113 ustęp 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 77 po. 673).

28 maja **Nr. 42.** rok 1920.

Poz. 249.

USTAWA

z dnia 7 maja 1920 r.

o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Uchylona na mocy art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwie kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, warszawskiem i w zachodniej części województwa białostockiego — Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 74.

Poz. 250.

USTAWA

z dnia 11 maja 1920 r.

w przedmiocie przyjmowania obligacyj wojennych pożyczek austrjackich przy subskrypcji wewnętrznej, długoterminowej pożyczki państwowej z r. 1920.

Utr. moc obow. ze względu na upływ terminów subskrypcji pożyczki (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z 18 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wyznaczenia terminu zakończenia zapisów na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z r. 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 552).

Poz. 251.

USTAWA

z dnia 11 maja 1920 r.

w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej.

Uchylona na mocy ustawy z 6 maja 1924 r. uchylającej ustawę niniejszą — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 459.

Poz. 252.

USTAWA

z dnia 14 maja 1920 r.

o udzieleniu amnestji w b. dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow., jako zawierająca przepisy o charakterze przejściowym.

Poz. 253.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 20 marca 1920 r.

w przedmiocie zatwierdzenia cennika skór gotowych i surowcowych dla obszarów b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret z 7 lutego 1919 r. o sekwestrze skór i garbników — Dz. P. P. P. Nr. 14 poz. 157).

Poz. 254.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 1 maja 1920 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5% wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-wej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r. — Dz U. R. P. Nr. 38 poz. 221).

Poz. 255.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 5 maja 1920 r.

w przedmiocie ograniczenia spożycia w zakładach publicznych.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919—1920 — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 256.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 6 maja 1920 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia w sprawie poboru koni z dnia 26 lipca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 182 z dnia 14 sierpnia 1919 r.).

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz 264 i ustawę z 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

Poz. 257.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok.

Na zasadzie art. 2 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19/VII 1919 Nr. 63 Dz. U. poz. 371 oraz art. 24 ustawy z dnia 25/7 1919 w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych lub innych chorób, występujących nagminnie, Dz. U. Nr. 67 poz. 402 w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych zarządzam co następuje:

Art. 1. Zwłoki osób zmarłych powinny być pochowane na najbliższym cmentarzu tej parafji lub gminy, gdzie śmierć nastąpiła; na przewiezienie zwłok celem pochowania ich w innem miejscu potrzebne jest pisemne zezwolenie właściwej władzy; jednak może być dokonane tylko w porze chłodnej (pomiędzy 16 października i 15 kwietnia). Gdyby zaszła potrzeba nadzwyczajna przewozu w porze ciepłej, zwłoki winny być specjalnie zabezpieczone (zastrzyknięcie do żył sublimatu, 3 trumny, wapno niegaszone w 2-ej trumnie).

Art. 2. Zezwolenie wydaje starostwo zgodnie z wnioskiem lekarza powiatowego okręgu, w którego obrębie zwłoki się znajdują.

O udzieleniu pozwolenia należy równocześnie zawiadomić starostwo gdzie zwłoki mają być pochowane.

Art. 3. Zwłoki osób zmarłych na ostre choroby zakaźne nie mogą być przewożone przed upływem roku od ich pochowania.

Art. 4. Zwłoki muszą być umieszczone w trumnie metalowej szczelnie zalutowanej w obecności lekarza powiatowego i wstawionej do skrzyni z drzewa twardego, dokładnie zamkniętej i opieczętowanej przez niego.

Lekarz powiatowy może nadto zarządzić w każdym poszczególnym przypadku specjalne środki ostrożności, jak balsamowanie, dezynfekcja zwłok i t. p.

Art. 5. Przewóz zwłok koleją normują specjalne przepisy kolejowe.

Art. 6. Po przyjściu zwłok do stacji odbiorczej i na cmentarz przeznaczenia, władza administracyjna w osobie delegowanego urzędnika lub funkcjonarjusza policji stwierdza na miejscu całość pieczęci, odbiera pozwolenie i przestrzega, aby zwłoki bez otwierania trumien były bezzwłocznie pochowane.

W razie uszkodzenia trumien w drodze, niebezpiecznego ze względów sanitarnych, zwłoki po umieszczeniu ich w całkowitem opakowaniu w szczelnej skrzyni powinny być pochowane na najbliższym cmentarzu od miejsca ujawnienia uszkodzenia.

(P. obwieszczenie z dnia 6 maja 1920 r. w przedmiocie sprostowania rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 360).

Art. 7. Pozwolenie na przewiezienie zwłok z obcych państw do Polski udzielają odnośne polskie konsulaty, a w braku ich polskie legacje po otrzymaniu zgody władzy odnośnej II instancji, w Warszawie — Komisarza Rządu. Władze administracyjne II instancji, względnie Komisarz Rządu w Warszawie, udzielają swego zezwolenia, zgodnie z wnioskiem właściwych wojewódzkich (okręgowych) Urzędów Zdrowia.

Przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z 26 kwietnia 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia art. 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 242.

Art. 8. Udzielenie pozwolenia na przewiezienie zwłok zagranicę może nastąpić tylko po uprzedniem złożeniu zezwolenia właściwej władzy zagranicznej na dalszy przewóz zwłok od stacji granicznej.

Art. 9. Celem przewiezienia zwłok już pochowanych władza, wydająca pozwolenie, zarządza ich ekshumację. Ekshumacja ze wskazanego przez osobę zainteresowaną grobu musi się odbyć przy zachowaniu następujących przepisów:

a) obowiązkowa obecność właściwego lekarza powiatowego;
b) czynność odbywać się winna w porze chłodnej, o ile można wczesnym rankiem;
c) uczestniczyć w niej mogą tylko osoby urzędowe i bezpośrednio interesowane;
d) winny być zastosowane wszelkie potrzebne środki odkażające;
e) zwłoki winny być wydobyte wraz z trumną, której nie należy otwierać, umieszczone w przygotowanej trumnie metalowej, zalutowanej, wstawione do skrzyni szczelnej z twardego drzewa zabite i opieczętowane;
f) dół grobowy winien być zasypany 20 kg. wapna niegaszonego, zrównany z ziemią i nieporuszony w ciągu roku, a piwnica murowana lub katakumba — odkażone formaliną.

Art. 10. Wydobywanie zwłok dozwolone jest tylko z grobów pojedyńczych i familijnych, a ze zbiorowych jest bezwzględnie zakazane. Niewykrycie zwłok poszukiwanych w miejscu wskazanem przez osobę zainteresowaną nie daje prawa do puszukiwania ich w innym grobie bez wyjednania ponownego pozwolenia.

Art. 11. Przekroczenie niniejszych przepisów, o ile czyn karygodny nie podlega ukaraniu w myśl ogólnych postanowień karnych, będzie karane w drodze administracyjnej grzywnami do 1000 zł. lub aresztem do 3 miesięcy (w myśl art. 25 ust. o zwalczaniu chorób zakaźnych z 25 lipca 1919 r. Dz. Ust. Nr. 67 poz. 402). Kary te wymierza starosta. Obie kary mogą być stosowane równocześnie, zwłoki zaś będą pochowane na koszt przewożącego na najbliższym cmentarzu od miejsca ujawnienia przekroczenia.

Przytoczono w brzmieniu, ustalonem obwieszczeniem z 6 maja 1920 r. w przedmiocie sprostowania rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 360.

Art. 12. Rozporządzenie niniejsze nie narusza przepisów, wydanych w tym przedmiocie przez Min. Spr. Wojsk. (w dn. 3/IV 19 L. D. S. 2414/19 Dzien. Rozkazów Wojsk. Nr. 37 z dn. 3/IV 19 i D. S. 7439 Dz. Roz. Woj. Nr. 95 z dn. 18/I 19 r. Nr. 3788) w stosunku do zwłok osób wojskowych w obrębie obszarów, zajętych przez grupy operujące oraz etapy.

Art. 13. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dnia 6 maja 1920 roku.

(P. obwieszczenie z 6 maja 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 360).

Rozciągnięto na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego i powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego — rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 27 marca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 298; na ziemię wileńską — rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 20 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 1018.

Poz. 258.

OBWIESZCZENIE

w przedmiocie sprostowania ustawy z dnia 9 marca 1920 r., zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej.

Uwzględnione w Nr. 24 Dz. U. R. P. z r. 1920 poz. 144.

31 maja **Nr. 43.** rok 1920.

Poz. 259.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 marca 1920 r.

w przedmiocie stosowania Taryfy Celnej Dz. Ust. Nr. 95 z 1919 r. poz. 510 do zagranicznych wód mineralnych naturalnych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej — Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 510).

Poz. 260.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 23 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie zakresu działania Urzędu walki z lichwą i spekulacją.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret z 11 stycznia 1919 r. w sprawie utworzenia Urzędu walki z lichwą i spekulacją przy Ministerstwie Aprowizacji — Dz. P. P. P. Nr. 7 poz. 109).

Poz. 261.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Aprowizacji

z dnia 6 maja 1920 r.

w sprawie utworzenia Departamentów Aprowizacyjnych w Urzędach Wojewódzkich.

Utr. moc obow. (p. ustawę z 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 262.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 maja 1920 r.

w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych na obszarze b. zaboru rosyjskiego, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej — Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 510).

Poz. 263.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 maja 1920 r.

w przedmiocie godzin urzędowych w urzędach celnych kolejowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej — Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 510).

Poz. 264.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Robót Publicznych

do ustawy z dnia 2-go marca 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 2 marca 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek— Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 143). Nadto p. rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 17 maja 1920 r. do ustawy z 2 marca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 264.

Poz. 265.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 maja 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia postanowień taryfowych, stanowiących część II taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt z dnia 1 czerwca 1920 r.

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 266.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do dekretu o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji z dnia 25 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 9, poz. 123).

Na podstawie art. 7 dekretu o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji (Dz. Pr. P. P. Nr. 9, poz. 123), zmieniając punkt 4 rozporządzenia w przedmiocie posiadania broni palnej i materjałów wybuchowych z dnia 29 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 12, poz. 133), zarządzam co następuje:

Art. 1. Pozwolenie na posiadanie broni palnej myśliwskiej lub broni palnej krótkiej wydają władze administracyjne I instancji. Pozwolenia na broń palną krótką dla obrony osobistej mogą być wydawane jedynie w wypadkach koniecznej potrzeby. Pozwolenia na broń myśliwską wydawane być winny jednocześnie z pozwoleniem polowania (kartą łowiecką).

Art. 2. Pozwolenia, wydane przez policję państwową do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują ważność do czasokresu, na jaki wydane zostały.

Art. 3. Rozporządzenie to otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R. P.

Warszawa, dnia 21 maja 1920 r.

Poz. 267.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 maja 1920 r.

w sprawie wprowadzenia zmian do przepisów o kolejności ładunków (Dz. Ustaw Nr. 36, poz. 204 z r. 1920).

Uchylone na mocy ustępu 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 9 lipca 1920 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 350.

Poz. 268.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 maja 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 269.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 27 maja 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia Ogólnopolskiej Taryfy osobowej i bagażowej, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 270.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 27 maja 1920 r.

w sprawie zmian i uzupełnień w rozporządzeniach Ministra Kolei Żelaznych z dnia 12 marca 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej miedzy stacjami kolei polskich i rumuńskich, ogłoszonych w dniu 19 marca 1920 r. w Dzienniku Ustaw Nr. 24, poz. 149 i 150.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 8 lipca 1922 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej pomiedzy Polską i W. M. Gdańskiem z jednej strony, a Rumunją z drugiej strony — Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 494.

Poz. 271.

OBWIESZCZENIE

w sprawie sprostowania pomyłki w art. 2-gim rozporządzenia w przedmiocie zatwierdzenia stowarzyszeń spożywczych (Dz. Ustaw Nr. 19, poz. 101).

Patrz Nr. 19 poz. 101.

9 czerwca Nr. 44. rok 1920.

Poz. 272.

USTAWA

z dnia 19 maja 1920 r.

o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. Celem obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby tworzy się Kasy Chorych, po jednej na każdy powiat. W każdem mieście,

liczącem ponad 50.000 ludności, może być tworzona za zezwoleniem Urzędu Ubezpieczeń oddzielna Kasa Chorych. Pracownicy kolei państwowych podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w oddzielnych Kasach Chorych, które zostaną zorganizowane przez Rząd na podstawie osobnej ustawy z uwzględnieniem zasad, w ustawie niniejszej przyjętych.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z 26 listopada 1924 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla urzędników i państwowych funkcjonarjuszów niższych w służbie podlegającej Ministrowi Kolei, ich rodzin, emerytów oraz etatowych pracowników państwowych kolei żelaznych — Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 947;

rozporządzenie Rady Ministrów z 4 sierpnia 1926 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, ich rodzin oraz emerytów — Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 555).

Art. 2. Kasa Chorych, oparta na podstawie niniejszej ustawy, jest osobą prawną. Może ona w swojem imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać przed sąd i być pozwaną. Za zobowiązania Kasa odpowiada swoim majątkiem.

I. PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI UBEZPIECZENIA.

Art. 3. Obowiązkowi ubezpieczenia podlegają wszystkie osoby bez różnicy płci, zatrudnione na podstawie stosunku roboczego lub służbowego, a w szczególności:

Robotnicy, pomocnicy, czeladnicy, terminatorzy, praktykanci, przodownicy, dozorcy, maszyniści, pracownicy i urzędnicy biurowi i techniczni, kierownicy i dyrektorowie — zatrudnieni w przemyśle, rzemiośle, górnictwie, handlu i komunikacji.

Pracownicy banków, magazynów, zakładów handlowych, technicznych, sklepów, zakładów gastronomicznych, hoteli, aptek, biur, wydawnictw i czasopism, pracownicy widowisk publicznych i orkiestr oraz wszelkich instytucyj i stowarzyszeń społecznych, religijnych, dobroczynnych i zawodowych.

Osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwach samorządowych i państwowych, oraz pracownicy i funkcjonarjusze samorządów i Państwa.

Pracownicy dróg żelaznych, oraz innych przedsiębiorstw przewozowych, załogi statków i innych środków komunikacji wodnej.

Robotnicy i pracownicy rolni i leśni, zarówno stali, jak i sezonowi.

Pracownicy, nauczyciele i wychowawcy wszelkich zakładów naukowych i wychowawczych.

Służba domowa.

Prócz tego obowiązkowi ubezpieczenia podlegają niestale zatrudnieni, chałupnicy i osoby, z niemi pracujące.

Art. 4. Osobom, zastępującym bezpośrednio właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych (dyrektorowie naczelni, dyrektorowie prokurenci), o ile ich zarobek przekracza 7.500 zł rocznie, przysługuje prawo zwolnienia się od obowiązku ubezpieczenia.

Urzędnicy państwowi, powołani nie na podstawie umowy pracy, lecz przez nominację, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

Kwotę 7.500 zł. przytoczono na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z 30 czerwca 1924 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w sprawie przerachowania na złote kwot pieniężnych, wyrażonych w ustawie z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 591.

II. RODZAJE I WARUNKI CZŁONKOSTWA.

A. Obowiązkowo ubezpieczeni.

Art. 5. I. Do każdej Kasy Chorych, tworzonej na podstawie ustawy niniejszej, należą obowiązkowo wszystkie osoby, wskazane w art. 3, których stałe miejsce zatrudnienia znajduje się w okręgu Kasy.

II. Ubezpieczenie na wypadek choroby w innych instytucjach ubezpieczeniowych nie zwalnia od obowiązków należenia do Kasy Chorych.

III. Terminatorzy i praktykanci wszelkich kategoryj należą obowiązkowo do Kasy również wtedy, gdy nie otrzymują żadnego wynagrodzenia. Dotyczy to również wszystkich osób, pobierających wynagrodzenie tylko w naturze.

Art. 6. Chałupnikami w znaczeniu ustawy niniejszej są wszyscy pracujący u siebie w domu, bądź w innym lokalu pracy, wyłącznie lub przeważnie dla jednego lub więcej przedsiębiorców, dla pośrednika, majstra lub kupca, choćby używali własnych surowców i narzędzi pracy i zatrudniali członków rodziny lub obcych pracowników, jeżeli ta praca stanowi główną podstawę ich utrzymania.

Art. 7. Niestale zatrudnionemi, w znaczeniu niniejszej ustawy, są osoby, których głównem źródłem utrzymania jest najem usług i które, nie pozostając w stałym stosunku roboczym do jednego i tego samego pracodawcy, pracują nieprzerwanie u jednego pracodawcy nie dłużej, niż 6 dni.

B. Dobrowolnie ubezpieczeni.

Art. 8. I. Do kasy chorych z własnej woli mają prawo przystąpić w charakterze członków osoby, nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, jeżeli nie przekroczyły 45 roku życia, mieszkają stale w okręgu Kasy i jeżeli ich całkowity dochód roczny nie przewyższa 7.500 zł.

Kwotę 7.500 zł. przytoczono na podstawie rozporządzenia, powołanego pod art. 4 niniejszej ustawy.

II. Kto pragnie przystąpić do Kasy Chorych (art. 8 ust. 1), winien przedłożyć świadectwo zdrowia, wydane przez wyznaczonego w tym celu lekarza Kasy.

Jeżeli świadectwo lekarskie wykaże zły stan zdrowia, Kasa ma prawo odmówić przyjęcia w poczet członków.

C. Miejsce zatrudnienia.

Art. 9. I. Miejscem zatrudnienia jest stałe miejsce pracy ubezpieczonego.

II. Stałe miejsce pracy (warsztat, biuro, magazyn, urząd gminny lub państwowy i t. p.) ubezpieczonego pozostaje jego miejscem zatrudnienia, chociażby w niem czasowo nie pracował, a na zlecenie pracodawcy wykonywał krótkotrwałe roboty pozą obrębem swego okręgu kasowego.

III. Miejscem zatrudnienia ubezpieczonych, którzy nie mają stałego miejsca pracy, jest siedziba pracy przedsiębiorstwa.

IV. Miejscem zatrudnienia ubezpieczonych, których administracja przedsiębiorstwa wynajmuje do robót w coraz inych gminach (przedsiębiorstwa budowy dróg, kanałów, telegrafów, kolei żelaznych i t. p.) jest ta gmina, w której znajduje się bezpośrednie kierownictwo robót.

V. W wypadkach spornych przy określaniu miejsca zatrudnienia, względnie przynależności kasowej, Kasy Chorych i Urzędy Ubezpieczeń winny kierować się względami na interesy zarówno ubezpieczonych (możność udzielania świadczeń na miejscu zachorowania), jak i samej Kasy (łatwość ściągania składek od pracodawców, unikanie niedogodności, wynikających z częstej zmiany przynależności kasowej).

D. Początek i koniec członkostwa.

Art. 10. Obowiązkowo ubezpieczeni stają się członkami Kasy od dnia rozpoczęcia zatrudnienia, uzasadniającego członkostwo (art. 3), z wyjątkiem niestale zatrudnionych, którzy stają się członkami z chwilą wpisania ich na listę ubezpieczonych.

Art. 11. Dobrowolnie ubezpieczeni stają się członkami od dnia wysłania zawiadomienia przez Zarząd Kasy o wpisaniu ich na listę ubezpieczonych. Zawiadomienie o przyjęciu w poczet członków lub odmowie powinno nastąpić w ciągu miesiąca od daty zgłoszenia.

Art. 12. Niezdolni do pracy wskutek choroby (względnie połogu) pozostają członkami tak długo, dopóki Kasa udziela im zasiłków pieniężnych.

Art. 13. Obowiązkowo ubezpieczony przestaje być członkiem Kasy, gdy:

I. na podstawie obowiązku ubezpieczenia stanie się członkiem innej Kasy Chorych;

II. porzuca zatrudnienie, na podstawie którego podlegał obowiązkowi ubezpieczenia, przyczem jednak zachowuje prawo do świadczeń, przewidziane w art. 36 ust. I i II.

Obowiązkowo ubezpieczony, w razie opuszczenia zatrudnienia, na podstawie którego był członkiem Kasy, ma prawo w ciągu 4 tygodni od dnia opuszczenia zajęcia przystąpić do Kasy Chorych w charakterze członka dobrowolnego, bez względu na to, czy odpowiada warunkom, wymaganym art. 8.

Niestale zatrudniony przestaje być członkiem Kasy także wtedy, gdy przez 4 tygodnie nie płaci przypadającej nań części składek.

Art. 14. Dobrowolnie ubezpieczeni przestają być członkami:

a) wskutek pisemnego oświadczenia Zarządowi Kasy o wystąpieniu;

b) jeżeli w ciągu 2 kolejnych terminów płatniczych nie uiszczą składek, a od pierwszego terminu upłynęło co najmniej 4 tygodnie;

c) jeżeli na czas dłuższy opuszczą terytorjum Państwa Polskiego bez zgody Zarządu Kasy.

E. Zgłaszanie członków.

Art. 15. I. Pracodawcy obowiązani są w ciągu 3 dni od daty przyjęcia lub zwolnienia pracownika (a jeżeli przedsiębiorstwo znajduje się w innej miejscowości, niż Zarząd Kasy, w ciągu 5 dni) zawiadomić o tem piśmiennie Zarząd Kasy.

II. Zawiadomienie o przyjęciu lub zwolnieniu pracowników winno zawierać między innemi: adres i nazwę Kasy Chorych, do której skierowane jest zawiadomienie, firmę i adres przedsiębiorstwa, imię i nazwisko ubezpieczonego, datę i miejsce jego urodzenia oraz rodzaj zatrudnienia, dzień rozpoczęcia lub opuszczenia przezeń pracy, pełny zarobek w myśl art. 19 ust. II, wreszcie stan cywilny wraz z wymienieniem osób, będących na utrzymaniu ubezpieczonego.

Przy zawiadamianiu należy używać wzorów, ustanowionych przez Zarząd Kasy.

III. Kasa może zgodzić się na inny, niż przewidziany w ustępie II niniejszego artykułu sposób zgłaszania obowiązanych do ubezpieczenia.

Art. 16. Od pracodawców, którzy nie zgłoszą podlegającego ubezpieczeniu w ciągu 3 ewentualnie 5 dni (art. 15 ust. 1) od dnia przyjęcia do pracy, Zarząd Kasy ściąga składki, przypadające za czas od przystąpienia do pracy do dnia, w którym Kasa dowiedziała się o niezgłoszeniu. Prócz tego Zarząd Kasy ma prawo nałożyć na pracodawcę obowiązek zapłacenia 1-no do 5-cio krotnej kwoty zaległych składek.

Art. 17. Osoby, niestale zatrudnione (w znaczeniu art. 7), obowiązane są z chwilą podjęcia pracy same zgłaszać się w celu wpisania ich na listę członków.

W celu ułatwienia Kasie rejestracji niestale zatrudnionych (posłańców, tragarzy i t. p.) ustawa niniejsza nakłada na właścicieli domów obowiązek komunikowania Kasie o osobach odnośnych w ciągu 3 dni po zajęciu przez nie lokalu.

Gdy Kasa poweźmie wiadomość, że osoba niestale zatrudniona i zamieszkała w jej okręgu, nie należy do Kasy, choć podlega obowiązkowi ubezpieczenia, wpisuje ją z urzędu na listę członków.

Kasa może zawezwać niestale zatrudnionych w celu stwierdzenia ich obowiązku ubezpieczenia i nakazać im stawienie się pod groźbą kary pieniężnej do 0,30 zł.

Kwotę 0,30 zł. przytoczono na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 stycznia 1924 r. w przedmiocie zastosowania stałej jednostki do opłat na rzecz kas chorych i Związków Kas Chorych — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 120 — w związku z § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351.

Nadto p. art. 18 rozp. Prez. Rzpl. z 5 listopada 1927 r. w sprawie zmiany ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 855

Art. 18. W celu ułatwienia Kasie rejestracji służby domowej i stróżów, nakłada się również na właścicieli domów obowiązek komunikowania Kasie o odnośnych osobach w ciągu 3 dni po zajęciu przez nie lokalu.

III. PŁACA USTAWOWA.

Art. 19. I. Płacą ustawową, miarodajną dla określenia wysokości zasiłków pieniężnych i składek, jest ustalona w ustawie niniejszej płaca jednej z grup ubezpieczonych, do których zaliczają się członkowie na podstawie swego zarobku miesięcznego, tygodniowego lub dziennego. Przy obliczaniu składek i zasiłków tydzień liczyć należy za dni 7, a miesiąc za dni 30. Celem ustalenia płacy ustawowej Kasa dzieli członków na 14 grup zarobkowych.

II. Do zarobku ubezpieczonych, obok pensji lub płacy roboczej, zaliczać należy wszelkie świadczenia w gotówce (premje, tantjemy, gratyfikacje, dodatki i t. p.) i w naturze (mieszkanie, życie, ordynarja, odzież i t. p.) jak niemniej świadczenia osób trzecich, o ile udzielanie takich świadczeń jest w zwyczaju i wpływa na wysokość wynagrodzenia.

Wartość świadczeń w naturze określa Urząd Ubezpieczeń na podstawie cen miejscowych.

Art. 20. I. Ubezpieczonych stosownie do ich zarobku dzieli się na następujące grupy zarobkowe:

Grupa zarobkowa	Dla zarabiających dziennie	albo tygodniowo	albo miesięcznie	Płaca ustawowa wynosi dziennie zł.
	w złotych			
1	do 1.00	do 6.00	do 25.00	0.75
2	ponad 1.00 do 1.50	ponad 6.00 do 9.00	ponad 25.00 do 37.50	1.25
3	,, 1.50 ,, 2.00	,, 9.00 ,, 12.00	,, 37.50 ,, 50.00	1.75
4	,, 2.00 ,, 2.50	,, 12.00 ,, 15.00	,, 50.00 ,, 62.50	2.25
5	,, 2.50 ,, 3.00	,, 15.00 ,, 18.00	,, 62.50 ,, 75.00	2.75
6	,, 3.00 ,, 4.00	,, 18.00 ,, 24.00	,, 75.00 ,, 100.00	3.50
7	,, 4.00 ,, 5.00	,, 24.00 ,, 30.00	,, 100.00 ,, 125.00	4.50
8	,, 5.00 ,, 6.00	,, 30.00 ,, 36.00	,, 125.00 ,, 150.00	5.50
9	,, 6.00 ,, 7.00	,, 36.00 ,, 42.00	,, 150.00 ,, 175.00	6.50
10	,, 7.00 ,, 8.00	,, 42.00 ,, 48.00	,, 175.00 ,, 200.00	7.50
11	,, 8.00 ,, 9.00	,, 48.00 ,, 54.00	,, 200.00 ,, 225.00	8.50
12	,, 9.00 ,, 10.50	,, 54.00 ,, 63.00	,, 225.00 ,, 262.50	9.75
13	,, 10.50 ,, 12.50	,, 63.00 ,, 75.00	,, 262.50 ,, 312.50	11.50
14	,, 12.50	,, 75.00	,, 312.50	12.50

Tabelę grup zarobkowych przytoczono w brzmieniu rozporządzenia, powołanego pod art. 4 niniejszej ustawy.

II. Zarząd Kasy wpisuje każdego członka do danej grupy na podstawie podanego przy zgłaszaniu zarobku.

III. Wrazie zmiany zarobku członek Kasy zostaje zaliczony do grupy odpowiedniej, poczynając od pierwszego poniedziałku po złożeniu odnośnego oświadczenia.

IV. Jeśli Kasa nie jest w stanie ustanowić rzeczywistego zarobku ubezpieczonych, przyjmuje przeciętny zarobek lokalny w danym zawodzie za podstawę do zaliczenia do jednej z grup zarobkowych.

Tenże przeciętny zarobek lokalny stanowi podstawę do zaliczenia do grupy zarobkowej dla chałupników i niestale zatrudnionych.

V. Terminatorów i praktykantów, nie pobierających żadnego wynagrodzenia, Kasa zalicza do pierwszej grupy zarobkowej.

VI. Dobrowolnie ubezpieczonych Zarząd Kasy również zalicza do jednej z powyższych grup zarobkowych na podstawie wykazanego przez nich dochodu.

Art. 21. Minister Pracy i Opieki Społecznej może w razie zmiany stosunków zarobkowych zarządzić utworzenie dalszych grup zarobkowych. Również Kasa może za zgodą Urzędu Ubezpieczeń i z uwzględnieniem lit. e art. 66 zmienić podział na grupy zarobkowe oraz rozszerzyć granicę płacy ustawowej ponad zł. 12,50 lub poniżej zł. 0,75 dziennie.

Kwoty zł. 12,50 i zł. 0,75 przytoczono zgodnie z tabelą grup zarobkowych, w jej brzmieniu ustalonem pod art. 20 niniejszej ustawy.

IV. ŚWIADCZENIA.

A. Świadczenia obowiązkowe.

Art. 22. Kasa Chorych udziela pomocy lekarskiej i zasiłków na koszty pogrzebu swym członkom i ich rodzinom, oraz zasiłków pieniężnych swym członkom w czasie choroby i połogu.

1. Świadczenia w chorobie.

Art. 23. I. Udzielana chorym członkom pomoc jest następująca:

a) bezpłatna pomoc lekarska, która rozpoczyna się od pierwszego dnia choroby i trwa, o ile choroba wcześniej się nie skończy, nie krócej, niż 26 tygodni. Pomoc ta obejmuje również dostarczanie lekarstw, środków opatrunkowych, okularów i innych pomniejszych środków leczniczych, służących do przywrócenia zdrowia i zdolności zarobkowania, oraz środków pomocniczych przeciwko zniekształceniu i kalectwu, służących do utrzymania zdolności zarobkowania. Maksymalną wysokość wydatków na te środki pomocnicze określa statut Kasy;

b) za każdy dzień niezdolności do pracy — zasiłek pieniężny, który jest udzielany nie dłużej, niż w ciągu 26 tygodni. Zasiłek ten wypłacać należy od trzeciego dnia choroby, lub gdy niezdolność do pracy następuje później, — od pierwszego dnia niezdolności, nie wyłączając niedziel i świąt.

II. Kasy Chorych, które istnieją dłużej niż lat 3, obowiązane są do udzielania świadczeń, wymienionych w ust. I, aż do 39 tygodni.

III. Jeżeli Kasa Chorych nie jest w stanie zapewnić swym członkom pomocy lekarskiej, to na wniosek jej Urząd Ubezpieczeń może w drodze wyjątkowej na czas trwania tego stanu, nie dłużej jednak, niż na 2 miesiące zezwolić, aby Kasa zamiast pomocy lekarskiej, udzielała świadczeń w gotowiźnie w wysokości do ²/₃ przeciętnego zasiłku pieniężnego wszystkich grup zarobkowych. Urząd Ubezpieczeń może jednocześnie określić, w jaki sposób ma być wykazany stan zdrowia osoby, mającej otrzymać świadczenia.

IV. O ile ubezpieczony pobiera zasiłek pieniężny później, niż od trzeciego dnia choroby, należy liczyć 26, względnie 39 tygodni od pierwszego dnia niezdolności do pracy.

O ile w pewnym okresie choroby, Kasa udziela tylko pomocy lekarskiej, okresu tego nie wlicza w czas trwania zasiłku, i w tym wypadku pomoc lekarska winna być przedłużona do 39 tygodni w ciągu roku.

V. Jeżeli ubezpieczony przed upływem 8 tygodni od wyzdrowienia zapadnie powtórnie na tę samą chorobę, to drugie zachorowanie Kasa uważać będzie przy obliczaniu okresu zasiłkowego za dalszy ciąg pierwszej choroby.

VI. Gdy członek w ciągu jednego roku korzystał nieprzerwanie lub ogółem z 26-tygodniowej, względnie 39-tygodniowej, pomocy Kasy i gdy ta sama choroba ponawia się w czasie następnych 12 miesięcy, Kasa może ograniczyć świadczenia pieniężne do pomocy 13-tygodniowej.

VII. Zasiłek pieniężny wynosi 60% płacy ustawowej.

VIII. Praktykanci i terminatorzy, nie pobierający wynagrodzenia ani w gotówce, ani w naturze, zasiłku pieniężnego nie otrzymują.

Art. 24. Kasa udziela świadczeń również wtedy, gdy wypadek choroby podlega przepisom prawa o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków.

W takim razie pracodawca, względnie odnośny zakład ubezpieczeniowy, winien zwrócić Kasie:

a) całkowitą sumę wypłaconych zasiłków pieniężnych w granicach, przewidzianych dla ogółu członków Kasy;

b) ³/₈ płacy ustawowej za udzieloną pomoc lekarską;

c) połowę płacy ustawowej za utrzymanie szpitalne;

d) całkowity koszt poniesiony dla danego chorego na zakup służących do utrzymania lub przywrócenia zdolności zarobkowania środków pomocniczych przeciw zniekształceniu i kalectwu;

e) całkowitą sumę wypłaconego zasiłku pogrzebowego;

f) koszty pomocy uzdrowieńcom.

Świadczenia Kasy udzielane na rachunek pracodawcy, względnie odnośnego zakładu ubezpieczeniowego, trwają aż do czasu wyzdrowienia poszkodowanego, lub przejścia w stan stałej niezdolności do pracy.

W świadectwie choroby lekarz kasowy winien zaznaczyć, że choroba spowodowana została przez nieszczęśliwy wypadek.

Art. 25. Przepisy, zawarte w art. 24, nie zwalniają pracodawców (względnie zakładu ubezpieczeniowego) od dalej idącej odpowiedzialności, o ile takowa wynika z odnośnych ustaw.

Art. 26. Statut Kasy może ustanowić:

a) przedłużenie pomocy lekarskiej i zasiłków pieniężnych (art. 23 ust. I) na czas nie dłuższy, niż 52 tygodnie;

b) podwyższenie zasiłków pieniężnych dla członków, mających na utrzymaniu więcej, niż dwoje dzieci, po 5% na każde, w sumie jednak nie więcej niż do 75% płacy ustawowej.

Przedłużenie lub podwyższenie zasiłków może być uzależnione także od czasu trwania przynależności do Kasy.

Art. 27. Zarząd Kasy może w całości lub częściowo odmówić zasiłków pieniężnych członkom, którzy wywołali chorobę umyślnie lub przez udział z własnej winy w bójkach i czynach gwałtu, albo też narazili Kasę na szkodę przez czyny, karane prawnie.

Art. 28. I. Zamiast świadczeń w chorobie, wskazanych w art. 23 ust. I, Kasa za zgodą chorego udzielać może leczenia i utrzymania szpitalnego według najniższej taryfy opłat.

II. Kasa może na zlecenie lekarza umieścić chorego w szpitalu bez względu na jego zgodę, gdy:

a) rodzaj choroby wymaga leczenia i pielęgnowania, które w domu chorego są niemożliwe;

b) choroba jest zakaźna;

c) stan chorego lub jego zachowanie się wymaga stałego nadzoru;

d) chory niejednokrotnie przekroczył regulamin dla chorych lub postępował wbrew poleceniu lekarza.

Kasa może zarządzić pielęgnowanie chorego w domu przez specjalnie przeznaczony do tego personel.

III. Jeżeli Zarząd Kasy zarządził umieszczenie chorego w szpitalu, a chory do zarządzenia tego się nie zastosował, pomimo to, że uczyniona mu była uwaga na skutki jego postępowania, to Kasa może pozbawić go świadczeń, przewidzianych w art. 23 ust. I b.

Art. 29. I. Kasa winna wypłacać członkom, którzy są leczeni w szpitalu, a utrzymują wyłącznie lub w przeważającej części ze swego zarobku jedną lub więcej osób, zasiłek domowy w wysokości połowy zasiłku pieniężnego.

II. Chorzy, którym Kasa nie wypłaca zasiłku domowego, otrzymują oprócz leczenia i utrzymania szpitalnego — 10% płacy ustawowej.

2. Świadczenia dla położnic.

Art. 30. I. Kasa udziela członkiniom:

a) pomocy lekarskiej i położniczej przed, w czasie i po połogu;

b) zasiłku połogowego w wysokości, całkowitej płacy ustawowej przez czas wstrzymania się od pracy, nie dłużej jednak, niż w cią-

gu 8 tygodni, z których co najmniej 6 przypadać winno po porodzie;

c) karmiącym — zasiłku w naturze lub w gotówce w wysokości od 20 do 50 gr. dziennie na czas karmienia od dnia ukończenia zasiłku połogowego, nie dłużej jednak, niż w ciągu 12 tygodni.

Kwoty 20 i 50 gr. przytoczono na podstawie rozporządzenia powołanego pod art. 4 niniejszej ustawy.

II. Prawo do świadczeń, przewidzianych w punktach b i c, mają tylko te członkinie, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed porodem pozostawały co najmniej przez 4 miesiące w zajęciu, uzasadniającem członkostwo.

III. Gdy niezdolność do pracy przekracza czas, wskazany pod lit. b. ust. I art. niniejszego, Kasa udziela świadczeń na zasadach ogólnych pomocy chorym zarówno przed, jak i po porodzie.

IV. Za zgodą położnic Kasa może udzielić im:

a) utrzymania i opieki lekarskiej w zakładzie dla położnic, zamiast połowy zasiłku połogowego;

b) pomocy i opieki pielęgniarek, za potrąceniem na ten cel najwyżej połowy zasiłku połogowego.

Art. 31. Członkinie dobrowolne korzystają z zasiłków w okresie połogowym tylko wtedy, gdy były ubezpieczone w Kasie Chorych co najmniej w ciągu 8 miesięcy, poprzedzających zwrócenie się do niej o pomoc.

3. Zasiłek pogrzebowy.

Art. 32. I. Na koszty pogrzebu ubezpieczonego Kasa wypłaca zasiłek w wysokości 3-tygodniowej płacy ustawowej.

II. Zasiłek pogrzebowy wypłaca się również za osoby, które zachorowały, będąc jeszcze członkami Kasy, i zmarły (wskutek tej samej choroby) w przeciągu pół roku po wyczerpaniu pomocy dla chorych, nie odzyskawszy zdolności do zarobkowania.

4. Pomoc dla rodzin.

Art. 33. Zamieszkującym razem z obowiązkowo ubezpieczonym, utrzymywanym wyłącznie z jego zarobku, a nie podlegającym przymusowemu ubezpieczeniu i nie należącym do dobrowolnie ubezpieczonych członkom rodziny obowiązkowo ubezpieczonego (małżonkowi lub małżonce oraz wstępnym i zstępnym), braciom, siostrom i wychowańcom oraz nieślubnym jego dzieciom, a także zamieszkującym razem z ubezpieczonym, lecz otrzymującym alimenty żonie i dzieciom ubezpieczonego, o ile zamieszkują w obrębie działalności Kasy, Kasa udziela:

a) bezpłatnej pomocy lekarskiej i lekarstw w ciągu najwyżej 13 tygodni, w zakresie art. 23 ust. I litera a;

b) pomocy położniczej w zakresie art. 30 ust. I lit. a;

c) karmiącym — połowy zasiłku, określonego w art. 30 ust. I lit. c, na czas karmienia, nie dłużej jednak, niż w ciągu 12 tygodni od połogu;

d) leczenie w szpitalu najdłużej przez 13 tygodni przy zastosowaniu postanowień art. 28 ust. I i II;

e) w razie śmierci wyżej określonych członków rodziny — zasiłku pieniężnego na koszty pogrzebu w wysokości połowy zasiłku pogrzebowego, określonego w art. 32.

Zasiłek na pogrzeb członka rodziny nie przekracza tej samej normy, nawet gdy oboje małżonkowie są członkami Kasy.

B. ŚWIADCZENIA NADZWYCZAJNE.

Art. 34. I. Jeżeli dochody Kasy wystarczają na pokrycie świadczeń obowiązkowych, przewidzianych przez ustawę niniejszą, opłat na rzecz Związku Kas, odliczeń na fundusz zapasowy i innych wydatków, niezbędnych dla prowadzenia Kasy, i, jeżeli zgodnie z art. 89 nagromadzony został fundusz zapasowy w wysokości wydatków jednorocznych, to Kasa może podnieść świadczenia ponad normy, określone w ustawie niniejszej, wprowadzając świadczenia nadwyczajne; jeżeli fundusz zapasowy podwoi się, to świadczenia te Kasa obowiązana jest wprowadzić (art. 90 ust. II).

II. Świadczenia nadzwyczajne mogą obejmować przedłużenie pomocy chorym, powiększenie zasiłku, wydawanie chorym bezpłatnego pożywienia i większych środków leczniczych lub pomocniczych, niezbędnych przy zniekształceniu i kalectwie, podwyższenie zasiłku domowego przy leczeniu szpitalnem, ustanowienie opieki nad ozdrowieńcami, podwyższenie granicy wieku dla dobrowolnie ubezpieczonych i t. p.

C. POCZĄTEK I KONIEC ŚWIADCZEŃ.

Art. 35. I. Obowiązkowo ubezpieczeni, za wyjątkiem chałupników i niestale zatrudnionych, mają prawo do świadczeń Kasy od dnia podjęcia zatrudnienia, wskazanego w art. 3 ustawy niniejszej.

II. Chałupnicy, niestale zatrudnieni i członkowie dobrowolni uzyskują prawo do świadczeń najwcześniej po 4, a najpóźniej dopiero po 6 tygodniach członkostwa.

III. Choroba, istniejąca już w chwili dobrowolnego przystąpienia do Kasy, nie daje ubezpieczonemu prawa do świadczeń.

O ile chałupnik lub niestale zatrudniony był członkiem nie dawniej, niż przed 26 tygodniami, nowe członkostwo liczy się za dalszy ciąg poprzedniego.

Art. 36. I. Członkowie Kasy, którzy skutkiem utraty zarobku nie mogą uiszczać opłat, o ile wypadek choroby zajdzie przed upływem 13 tygodni od dnia utraty członkostwa, mają prawo do pomocy lekarskiej w zakresie art. 23 ust. I lit. a, nie dłużej jednak, niż w ciągu 26 tygodni, w zakresie art. 30 ust. I lit. a i art. 33 lit. a i b.

II. Członkowie Kasy, którzy opuszczają zatrudnienie, a przedtem byli członkowie jednej z Kas Chorych, działających na mocy niniejszej ustawy, co najmniej przez ostatnie 6 tygodni lub w ciągu ubiegłych 12 miesięcy co najmniej przez 26 tygodni, o ile wypadek choroby zajdzie w ciągu

4-tygodni od dnia opuszczenia zatrudnienia, zachowują prawo do pełnych świadczeń przez czas, w statucie określony.

Art. 37. I. Czasowy pobyt poza okręgiem Kasy nie powoduje utraty prawa do świadczeń; są one udzielane w tym wypadku przez kasę miejsca pobytu na koszt Kasy, której ubezpieczony jest członkiem.

Kasa obowiązana jest do zwrotu w granicach swego statutu całkowitych kosztów pomocy, udzielanej choremu, tylko wtedy, gdy kasa, udzielająca świadczeń, zawiadomiła ją w ciągu tygodnia o wypadku choroby.

II. Członkom Kasy, przebywającym czasowo poza granicami jej okręgu, Kasa zamiast leczenia może udzielać dodatku do zasiłku w wysokości do ⅔ przypadającego zasiłku dziennego.

D. ZAWIESZANIE I OGRANICZANIE ŚWIADCZEŃ.

Art. 38. Ubezpieczony może być pozbawiony świadczeń:

a) jeżeli po zachorowaniu udał się zagranicę bez zgody Zarządu — na cały czas jego tam pobytu;

b) jeżeli został po zachorowaniu uwięziony na cały czas pobytu w więzieniu. Nie dotyczy to świadczeń, przewidzianych w art. 32 i 33;

c) w wypadkach, przewidzianych w art. 28 ust. III.

Art. 39. Prawo członków do roszczeń względem Kasy przedawnia się z upływem pół roku od chwili powstania prawa do danego roszczenia.

Art 40. W wypadkach stwierdzonego nałogu pijaństwa Zarząd Kasy ma prawo bez upoważnienia ubezpieczonego wypłacać zasiłki pieniężne na ręce osób, przez niego utrzymywanych.

Art. 41. I. Potrącania z zasiłków ubezpieczonego dopuszczalne są tylko do wysokości połowy zasiłku i tylko w wypadkach, gdy chodzi:

a) o zaległe składki, do których wypłacania obowiązany jest wprost sam ubezpieczony, lub o zaliczki, udzielone na rachunek świadczeń Kasy;

b) o kary pieniężne, nałożone przez Zarząd Kasy;

c) o niewłaściwie pobrane świadczenia.

II. Żadne areszty na zasiłki pieniężne nie są dopuszczalne.

V. WARUNKI UDZIELANIA POMOCY LEKARSKIEJ.

Art. 42. I. Pomoc lekarska udzielana jest przez dyplomowanych lekarzy i lekarzy-dentystów, którzy posiadają przyznane przez polskie władze państwowe prawo praktyki i przyjęli odpowiednie obowiązki drogą pisemnej umowy z Kasą. Czynności pomocnicze mogą być wykonywane przez pomocniczy personel lekarski i techników dentystycznych jedynie na zlecenie lekarza kasowego i pod jego kierunkiem, a bez jego wiedzy i zezwolenia, — tylko w wypadkach nagłych i porodów, jeżeli nie może być wezwany lekarz kasowy lub inny lekarz dyplomowany.

II. Członkowie Kasy mają prawo wolnego wyboru lekarza z pośród tych, z którymi Kasa zawarła umowę.

Chory może zmienić lekarza w czasie tej samej choroby tylko za zgodą Zarządu Kasy, udzieloną na skutek umotywowanego żądania zmiany. Zgoda ta winna być udzielona lub odmówiona w ciągu dni 3.

III. Gdy do udzielenia pomocy członek wezwał lekarza pozakasowego, Zarząd Kasy obowiązany jest do zwrotu kosztów pomocy lekarskiej i leków tylko w takim razie, jeżeli stało się to za zezwoleniem Zarządu Kasy, lub w wypadku nagłym, w którym zwłoka groziła niebezpieczeństwem.

IV. Na żądanie Zarządu Kasy chorzy członkowie lub utrzymywane przez nich osoby winny się poddać ponownemu badaniu przez lekarzy, wyznaczonych przez Zarząd Kasy.

Art. 43. I. Lekarstwa i środki lecznicze wydawane są członkom tylko na zasadzie pisemnego polecenia lekarza kasowego.

II. Zarząd Kasy jest upoważniony, w celu zapewnienia Kasie korzystniejszych warunków, do zawierania umów ze szpitalami, lecznicami prywatnemi i gminnemi, z właścicielami aptek, składów materjałów aptecznych oraz środków leczniczych i t. p.

III. Szpitale publiczne, jako też instytuty położnicze państwowe, komunalne oraz administrowane przez Państwo lub związki komunalne, obowiązane są przyjmować chorych członków Kas Chorych po cenach, odpowiadających połowie własnego przeciętnego kosztu utrzymania i leczenia chorego.

Jeżeli chory leczy się w szpitalu, należącym do związku komunalnego (gminnego lub powiatowego), obowiązek ten odnosi się tylko do członków Kasy Chorych, której działalność obejmuje okrąg tegoż związku komunalnego. Kasa innego okręgu obowiązana jest za swych członków zwrócić szpitalowi (względnie komunie) koszty leczenia wedle najniższej taksy szpitalnej, ma jednak prawo żądać zwrotu powstałej stąd różnicy kosztów od związku komunalnego, na którego okrąg rozciąga się jej działalność.

IV. Apteki obowiązane są przyznać Kasom Chorych opust od cen, oznaczonych w taksie aptekarskiej. Minimalną wysokość opustu określa Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinji organizacyj farmaceutycznych i reprezentacyj Kas Chorych.

Po zniesieniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego (p. ustawa z 28 listopada 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 1060) uprawnienia jego w przedmiocie wydawania taks aptekarskich przeszły na Ministra Spraw Wewnętrznych (p. § 1 rozp. Prez. Rzpl. z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Art. 44. Kasa może urządzać dla celów własnych ambulatorja, apteki, szpitale, sanatorja, domy dla ozdrowieńców, zakłady leczenia fizykalnego, instytuty djagnostyczne i t. p.

Art. 45. Członkowie Kasy winni są stosować się do regulaminu dla chorych i do poleceń lekarza.

VI. SKŁADKI.

Art. 46. I. Wysokość składek winna być ustalona w ten sposób, aby wraz z innemi dochodami wystarczała na pokrycie wszystkich wydatków i świadczeń, w statucie Kasy przewidzianych, oraz na gromadzenie funduszu zapasowego w wysokości, przepisanej w art. 89.

II. Przy założeniu Kasy składki wynoszą 6½% płacy ustawowej.

III. Gdy składki nie wystarczają na pokrycie świadczeń obowiązkowych i innych wydatków statutowych, winny być za zgodą Urzędu Ubezpieczeń podniesione.

Art. 47. I. Członkowie obowiązkowi płacą $^2/_5$ przypadającej za nich składki, ich pracodawcy zaś $^3/_5$.

II. Za terminatorów i praktykantów, nie pobierających żadnego wynagrodzenia, składki opłacają w całości ich pracodawcy.

Składkę za osoby, pobierające wynagrodzenie wyłącznie w naturze, płaci w całości pracodawca, przyczem wartość wynagrodzenia w naturze określa się na podstawie cen miejscowych, ustanowionych przez Urząd Ubezpieczeń.

Art. 48. Koszty leczenia osób, wymienionych w art. 36 ust. I (oraz ich rodzin) i połowę kosztów świadczeń, wymienionych w art. 30 ust. I lit. b i c oraz w art. 33 ust. c, zwraca Kasie Skarb Państwa.

Na pokrycie powyższych kosztów leczenia Kasa Chorych otrzymuje od Skarbu Państwa zaliczkę w wysokości 3% sumy składek w ciągu ubiegłego półrocza.

Rachunki pomiędzy Kasą Chorych a Skarbem Państwa na podstawie przeciętnych kosztów leczenia, oraz wypłaty wzajemne, dokonywane są co pół roku.

Art. 49. Członkowie dobrowolni opłacają całą przypadającą na nich składkę z własnych środków.

Art. 50. I. Członkowie, którzy czasowo otrzymują płacę mniejszą, pozostają nadal w swej dawnej wyższej grupie zarobkowej, jeżeli sami opłacają różnicę składki, lub jeżeli pracodawca zgadza się wraz z nimi ponosić dawną składkę wyższą.

II. Jeżeli Kasa stwierdzi, bądź na żądanie ubezpieczonego, bądź z własnej inicjatywy, że zarobek ubezpieczonego jest wyższy od podanego w deklaracji pracodawcy, to przenosi ubezpieczonego do wyższej grupy zarobkowej.

Art. 51. I. Składki winny być wpłacane aż do dnia zawiadomienia (zgodnie z art. 15 ust. I) o zaprzestaniu pracy przez ubezpieczonego i obliczane zawsze na pełny tydzień.

II. Za członków, wstępujących w pierwszej połowie tygodnia (poniedziałek, wtorek, środa) Kasa pobiera składkę całotygodniową, za wstępujących zaś w drugiej połowie tygodnia (czwartek, piątek, sobota) — nie pobiera żadnej.

III. Za członków, występujących w pierwszej połowie tygodnia, Kasa nie pobiera wcale składki tygodniowej lub zwraca już wpłaconą. Za występujących w drugiej połowie tygodnia Kasa pobiera składki za pełny tydzień.

Art. 52. I. Składki winny być wpłacone w terminach i w sposób, ustanowiony przez Zarząd Kasy.

II. Składki za ubezpieczonych winni wnosić lub nadsyłać na swój koszt sami pracodawcy; obowiązani są oni również zwracać koszty pocztowe, wynikłe z napomnień o zaległe składki. Zarząd Kasy ma jednakże prawo pobierać składki i przez własnych inkasentów.

III. Pracodawcy, uprawiający profesje wędrowne (trupy, cyrki i t. p.), wnoszą składki zgóry za pół roku lub — za zgodą Zarządu Kasy — za okres krótszy.

IV. Składki na chałupników i osoby, u nich zatrudnione, wnosi przedsiębiorca lub majster albo kupiec pośrednik, dla którego wykonują pracę. Kasa może pociągnąć do płacenia składek zarówno tę osobę, która bezpośrednio zatrudnia chałupnika, jak i tę, na której rachunek chałupnik pracę swą wykonywa.

V. Niestale zatrudnieni winni są swoją część składki sami wnosić do Kasy.

Art. 53. I. Zaległe składki, koszty egzekucyjne i inne należności Kasy ściągane są w ten sam sposób, jak podatki gminne.

II. Niezależnie od tego Kasie przysługuje prawo poszukiwania składek i innych należności bądź w drodze powództwa (przyczem art. 161^{23} ust. post. cywilnego nie ma zastosowania), bądź w drodze klauzuli egzekucyjnej (art. 161^{1} i nast. ust. post. cywilnego), nadawanej wykazowi zaległości, potwierdzonemu przez Zarząd Kasy.

Art. 54. I. Prawo do żądania ustalonych składek ubezpieczeniowych przedawnia się po 6 latach od upływu okresu płatności składek, w którym pracodawca został zawiadomiony przez Kasę Chorych o wyniku ustalenia składek. Przedawnienie prawa żądania przerywa się przez doręczenie pracodawcy wezwania do zapłaty, przez podjęcie egzekucji, przez zezwolenie na odroczenie zapłaty oraz według obowiązujących przepisów o postępowaniu konkursowem.

Prawo do wymierzania składek ubezpieczeniowych, należnych Kasie Chorych, przedawnia się po 3 latach od upływu danego okresu płatności składek. Jeżeli pracodawca podał Kasie dowodnie nieprawdziwe dane o zatrudnionych u niego osobach albo o ich zarobku w tym celu, aby nie uiścić należnych składek, w takim razie termin przedawnienia wynosi dziesięć lat. Przedawnienie prawa wymierzania składek przerywa każda spowodowana przez Kasę czynność urzędowa w celu stwierdzenia składek z chwilą, kiedy pracodawca dowie się o tej czynności urzędowej.

II. Od zaległych składek ubezpieczeniowych, o ile zaległość wynosi więcej, niż *50 marek*, należy uiścić Kasie Chorych odsetki zwłoki w wysokości 6 od sta za rok. Obowiązany do zapłaty staje się winnym zwłoki w zapłacie, jeżeli nie uiści należności za odnośny okres płatności w ciągu

następnego miesiąca i nie otrzyma zezwolenia na odroczenie z wyraźnem zwolnieniem od odsetek zwłoki.

(p. rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z 28 stycznia 1924 r. w przedmiocie zastosowania stałej jednostki do opłat na rzecz Kasy Chorych i związków Kas Chorych — Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 120).

Art. 55. I. Część składek, przypadającą na obowiązkowo ubezpieczonych, pracodawca potrąca przy wypłacie z należnych im za odnośny okres czasu zarobków.

II. Części składek winny być zaokrąglane do 5 *fen.* Pracodawca obowiązany jest dać listę składek Kasy Chorych do przejrzenia każdemu ze swych pracowników.

(p. rozporządzenie powołane pod art. 54).

III. Jeżeli członek Kasy jest zatrudniony jednocześnie w dwóch lub więcej przedsiębiorstwach, to każdy z jego pracodawców jest odpowiedzialny za wpłacenie przypadającej na niego części składek w stosunku, jaki Kasa określi na zasadzie ogólnego zarobku pracownika.

Art. 56. Zalegającym za ostatnie 12 miesięcy składkom i innym należnościom Kasy (wynikającym z art. 16 i 24) przysługuje przywilej narówni z należnościami, wymienionemi w art. 41 ust. II ustawy hipotecznej z 1818 r. Wszystkim zaś należnościom Kasy przysługuje przywilej ogólny narówni z wierzytelnościami, wymienionemi w art. 9 ust. IV ustawy o przywilejach i hipotekach z 1825 r.

Art. 57. Ubezpieczony, niezdolny do pracy wskutek choroby, w czasie korzystania z zasiłków składek nie opłaca; dotyczy to i położnic, pobierających zasiłek połogowy.

Art. 58. Zarząd Kasy może zażądać od pracodawców złożenia zgóry zaliczek w wysokości 3-miesięcznych składek, jeżeli:

a) są cudzoziemcami i nie posiadają w okręgu Kasy żadnej stałej siedziby swego przedsiębiorstwa;

b) przy wpłacaniu składek zalegają przez 6 miesięcy;

c) nie posiadają w kraju żadnej stałej siedziby przedsiębiorstwa, ani stałego miejsca zamieszkania w okręgu Kasy.

Dla wniesienia zaliczek Kasa pozostawia termin co namniej 8-dniowy. O ile zaliczki nie zostaną wniesione w terminie, ustanowionym, winny być ściągane, jako zaległości według art. 53 ustawy niniejszej.

Art. 59. Zarządy Kas są uprawnione za zgodą Urzędu Ubezpieczeń do podwyższenia części składek, przypadającej na pracodawców w tych przedsiębiorstwach, w których zostaje stwierdzone większe niebezpieczeństwo dla zdrowia, bądź wskutek samego charakteru i urządzenia przedsiębiorstwa, bądź wskutek materjałów, używanych do produkcji i uznanych przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* za szkodliwe.

(p. uwagę do art. 43).

VII. WŁADZE KASY.

A. Wyszczególnienie władz.

Art. 60. Kasy Chorych działają na podstawie niniejszej ustawy, statutów, zatwierdzonych przez Urząd Ubezpieczeń i uchwał Rady Kasy. Przy założeniu obowiązuje statut normalny, wydany przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 61. Władzami Kasy są: Rada Kasy, Zarząd Kasy, Komisja Rewizyjna i Komisja Rozjemcza.

B. Rada Kasy.

1. Skład i wybory Rady Kasy.

Art. 62. I. Rada Kasy składa się z delegatów, wybranych na okres 3-letni w $^2/_3$ przez ubezpieczonych, a w $^1/_3$ przez pracodawców, zatrudniających członków obowiązkowo ubezpieczonych.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 czerwca 1927 r. w sprawie przedłużenia kadencji Rad Kas Chorych — Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 513).

II. Wybory delegatów i ich zastępców dokonywane są oddzielnie przez ubezpieczonych i przez pracodawców w głosowaniu bezpośredniem i tajnem na podstawie wyborów proporcjonalnych. W razie ustąpienia któregoś z delegatów z Rady Kasy Chorych na jego miejsce wchodzi na pozostały okres urzędowania w porządku kolejnym zastępca z tej samej listy.

III. Czynne prawo wyborcze mają pracodawcy i ubezpieczeni bez różnicy płci, o ile ukończyli 20 rok życia.

Prawo wyborcze bierne mają tylko ci wyborcy, którzy są obywatelami Polski.

IV. Nie może być wybrany:

a) kto na mocy wyroku sądowego utracił zdolność piastowania urzędów publicznych;

b) kto na skutek postanowienia sądowego został ograniczony w prawie rozporządzania swym majątkiem.

V. Przez ubezpieczonych może być wybrany tylko ubezpieczony w danej Kasie Chorych.

VI. Liczba delegatów do Rady Kasy nie może przenosić osób 90. Liczba zastępców winna być równa liczbie delegatów.

VII. Pracodawca rozporządza ilością głosów, zależną od liczby zatrudnionych u niego obowiązkowo ubezpieczonych. Nikt przecież nie może posiadać mniej, niż jeden, ani więcej, niż 30 głosów.

VIII. Po wygaśnięciu mandatu delegaci pełnią nadal swoje obowiązki aż do chwili przejęcia ich przez nowowybranych.

IX. Ustępujący mogą być wybrani ponownie.

X. Wybory delegatów i ich zastępców odbywają się według szczegółowych przepisów wyborczych, wydanych przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

2. Prawa i obowiązki Rady Kasy.

Art. 63. I. Radę Kasy na posiedzenia zwyczajne zwołuje Zarząd Kasy co najmniej raz na rok.

II. Posiedzenia nadzwyczajne Zarząd Kasy albo zwołuje z własnej inicjatywy, lub też obowiązany jest zwoływać na żądanie pisemne Komisji Rewizyjnej (art. 82 ust. I), ewentualnie 1/3 części członków Rady w ciągu 4-ch tygodni od daty zgłoszenia żądania.

Zwołując posiedzenie zwyczajne i nadzwyczajne, Zarząd winien zawiadomić pisemnie członków Rady na 2 tygodnie przed terminem posiedzenia i podać przedmiot obrad.

Art. 64. Rada Kasy wybiera z pośród swych członków przewodniczącego i zastępcę prostą większością głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga losowanie.

Art. 65. Uchwały Rady są prawomocne, jeżeli w posiedzeniu bierze udział najmniej połowa członków z grupy ubezpieczonych. W razie niedojścia do skutku posiedzenia Rady z powodu braku połowy członków ubezpieczonych, następne posiedzenie z tem samem porządkiem obrad ma prawo powzięcia uchwał bez względu na liczbę obecnych.

Art. 66. Rada Kasy:

a) wybiera Zarząd, Komisję Rewizyjną i Komisję Rozjemczą;
b) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie roczne Zarządu Kasy i zamknięcie rachunkowe;
c) decyduje o roszczeniach Kasy członków Zarządu lub Komisji Rewizyjnej oraz wybiera pełnomocników dla dochodzenia tych roszczeń;
d) rozstrzyga o zawieraniu umów z innemi Kasami;
e) uchwala w granicach ustawy niniejszej zmiany statutu, które Zarząd przedkłada do zatwierdzenia Urzędowi Ubezpieczeń;
f) decyduje we wszystkich kwestjach, podanych do jej rozpatrzenia przez Zarząd Kasy, a w szczególności, dotyczących zakładania szpitali, zakładów dla ozdrowieńców i t. p., oraz nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości;
g) stawia wnioski, co do których Zarząd ma zdać sprawę na najbliższem posiedzeniu Rady.

Art. 67. I. Rada Kasy przyjmuje uchwały zwykłą większością głosów.

II. Większość ⅔ głosów wymagana jest, gdy chodzi o:

a) podwyższenie składek w celu udzielania świadczeń nadzwyczajnych;
b) zmianę statutu.

C. ZARZĄD KASY.

1. Skład i wybory Zarządu.

Art. 68. I. Zarząd Kasy składa się co najmniej z 9-ciu, a najwyżej z 18-tu członków, wybranych przez Radę Kasy, przyczem delegaci pracodawców wybierają oddzielnie z pośród swej grupy ⅓ członków Zarządu, delegaci zaś ubezpieczonych — oddzielnie ⅔.

Do Zarządu Kasy może być wybrany każdy członek Kasy, posiadający czynne i bierne prawo wyborcze.

Oprócz członków Zarządu, w ten sam sposób Rada Kasy wybiera dziewięciu zastępców.

II. Wybory są tajne i odbywają się na zasadzie proporcjonalności.

Przepisy wyborcze wydaje Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

III. Zarząd wybierany jest na trzy lata. Co rok w kolei starszeństwa ustępuje ⅓ część członków i zastępców, oddzielnie z grupy pracodawców i z grupy ubezpieczonych, a na miejsce ustępujących Rada Kasy wybiera nowych członków i ich zastępców. W pierwszych dwóch latach ustępująca ⅓ część członków zostaje wylosowana.

Ustępujący członkowie Zarządu mogą być wybrani ponownie.

2. Organizacja Zarządu.

Art. 69. Wybrani członkowie Zarządu sprawują swój urząd bezpłatnie, jako urząd honorowy. Nie mogą być oni jednocześnie płatnymi urzędnikami lub pracownikami Kasy. W posiedzeniach Zarządu biorą udział z głosem doradczym: Dyrektor Kasy, Naczelny lekarz Kasy, oraz przedstawiciel Komisji Rewizyjnej.

Art. 70. Członkowie Zarządu mają prawo do odszkodowania pieniężnego za czas, poświęcony sprawom Kasy z uszczerbkiem dla ich zarobku (podróże urzędowe, posiedzenia, rewizje Kasy i t. p.) oraz do zwrotu poniesionych rzeczywiście wydatków.

Normy odszkodowania ustanawia Rada Kasy w ramach statutu.

Art. 71. Członkowie Zarządu wybierają co rok z pośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę prostą większością głosów. Wyborami kieruje najstarszy wiekiem członek Zarządu.

Art. 72. I. Uchwały Zarządu są prawomocne, gdy więcej niż połowa jego członków jest obecna.

II. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

III. Przewodniczący ma obowiązek zakwestjonowania uchwał, przeciwnych przepisom ustawy lub statutu i winien wnieść sprzeciw do Urzędu Ubezpieczeń. Sprzeciw ten powoduje zawieszenie uchwały, aż do rozstrzygnięcia przez Urząd Ubezpieczeń. Rozstrzygnięcie to musi nastąpić w ciągu 2-ch tygodni.

IV. Uchwały co do przepisów, normujących podejmowanie i używanie środków pieniężnych Kasy, jak również przepisów dla urzędników i pracowników, zapadają wększością co najmniej ⅔ głosów.

3. Prawa i obowiązki Zarządu.

Art. 73. I. Do Zarządu Kasy należy ogólne kierownictwo jej czynnościami, administracją oraz zarządzanie majątkiem Kasy — na zasadzie ustawy niniejszej i statutu.

II. Na wniosek Dyrektora Kasy Zarząd mianuje i zwalnia pracowników na podstawie regulaminu służbowego, zatwierdzonego przez Radę Kasy.

Dyrektora Kasy powołuje Zarząd, a zatwierdza Urząd Ubezpieczeń.

III. Urzędnicy i funkcjonarjusze Kas Chorych pozostają pod ochroną prawa w tej mierze, jak urzędnicy państwowi. Szczegółowe postanowienia, regulujące prawa i obowiązki urzędników, a zwłaszcza urzędników stałych, ich sposób pracy i stosunek do Zarządu zawiera statut i regulamin służbowy.

IV. Zarząd winien wykonywać uchwały Rady Kasy oraz składać Urzędowi Ubezpieczeń w terminach oznaczonych sprawozdania kasowe wraz z wymaganemi załącznikami.

V. Zarząd Kasy uchwala regulaminy służbowe dla urzędników Kasy oraz regulamin dla chorych, który podlega zatwierdzeniu przez Urząd Ubezpieczeń.

Art. 74. Przewodniczący Zarządu lub jego zastępca reprezentuje Kasę na zewnątrz wobec władz i osób trzecich, występuje w imieniu Kasy w sądach i poza niemi.

Art. 75. Zarząd Kasy w ciągu tygodnia winien zawiadomić Urząd Ubezpieczeń o wynikach każdego wyboru i o każdej zmianie w swoim składzie.

Art. 76. Zarząd orzeka w pierwszej instancji:

a) w sprawie obowiązku ubezpieczenia, obowiązku płacenia składek lub ich zwrotu oraz w sprawie zaliczenia do grup zarobkowych;

b) w sprawie rozrachunku części składek pomiędzy pracodawcą a członkami;

c) w sprawie kar pieniężnych na pracodawców (art. 16) i ubezpieczonych (art. 94).

Art. 77. Władze i urzędnicy Kasy obowiązani są do przestrzegania tajemnic lekarskich odnośnie do chorych narówni z lekarzami.

Art. 78. Organom kontroli Zarządu Kasy przysługuje prawo przeglądania list płacy przedsiębiorców i tych kont.-ksiąg handlowych przedsiębiorstw, które określają ilość zatrudnionych pracowników i wysokość ich zarobku w myśl art. 19 ust. II. Wszelkie władze rządowe i samorządowe obowiązane są udzielać Kasom Chorych na ich wniosek potrzebnych informacyj i pomocy w wykonaniu czynności, należących do ich zakresu działania.

Art. 79. Środki prawne (zażalenie, rekursy) przeciw uchwałom Zarządu lub zarządzeniom Kasy (art. 76), nie mają mocy wstrzymującej.

D. Komisja Rewizyjna.

Art. 80. Komisja Rewizyjna wybierana jest przez Radę Kasy na rok jeden w liczbie 6 członków i 3 zastępców. Delegaci ubezpieczonych wybierają ⅔ członków Komisji Rewizyjnej i ich zastępców, a delegaci pracodawców — ⅓.

Art. 81. I. Komisja Rewizyjna wybiera z pośród swych członków przewodniczącego i jego zastępcę, z których jeden winien być wybrany z grupy pracodawców, a drugi z grupy ubezpieczonych.

II. Komisja Rewizyjna przed każdem zwyczajnem posiedzeniem Rady Kasy i zawsze, gdy uzna to za potrzebne, kontroluje czynności organów Kasy oraz dokonywa rewizji gotówki, ksiąg i dokumentów. Komisja Rewizyjna komunikuje o wynikach rewizji Zarządowi Kasy i składa sprawozdanie Radzie Kasy.

Art. 82. I. Gdy uchwały lub czynności organów Kasy wykraczają przeciwko postanowieniom ustawy lub statutu, Komisja Rewizyjna powinna zwrócić się z odpowiedniem zażaleniem do Urzędu Ubezpieczeń i może zażądać zwołania w najkrótszym terminie posiedzenia Rady Kasy.

II. Zażalenie Komisji Rewizyjnej wstrzymuje wykonanie uchwały aż do powzięcia przez Urząd Ubezpieczeń decyzji, która powinna nastąpić w ciągu miesiąca.

E. Komisja Rozjemcza.

Art. 83. I. Komisja Rozjemcza składa się z 5-ciu członków, wybranych na jeden rok przez Radę Kasy. Dwóch członków wybierają delegaci pracowników, dwóch — reprezentanci pracodawców, zaś jednego —cała Rada Kasy większością głosów. Do Komisji Rozjemczej może być wybrany każdy członek Kasy. Członkowie Komisji Rozjemczej wybierają ze swego grona przewodniczącego zwykłą większością głosów.

II. Komisja Rozjemcza rozstrzyga spory:

a) w sprawie świadczeń pomiędzy członkami a Zarządem Kasy,

b) w sprawie kar pieniężnych, nałożonych na członków Kasy za przekroczenie regulaminu dla chorych i za symulację.

F. Komisja Pojednawcza do spraw z lekarzami.

Art. 84. I. Dla rozstrzygania w instancji pierwszej sporów pomiędzy Zarządami Kas a lekarzami Urząd Ubezpieczeń tworzy Komisje Pojednawcze w każdym okręgu kasowym.

II. W skład Komisji Pojednawczej wchodzą w równej liczbie przedstawiciele Zarządu Kasy i lekarzy.

Do zastępowania lekarzy, jednego wyznacza odpowiednia zawodowa organizacja lekarska, resztę wybiera ogół lekarzy Kasy Chorych ze swego grona.

Obiedwie grupy Komisji Pojednawczej za wspólnym porozumieniem wybierają z poza swego grona przewodniczącego. O ile porozumienie nie następuje, przewodniczącego wyznacza Urząd Ubezpieczeń.

VIII. INSTANCJE APELACYJNE.

Art. 85. Instancjami apelacyjnemi dla skarg przeciw orzeczeniom Zarządu, wydawanym w zakresie (art. 76) i Komisji Pojednawczej są or-

gany sądowe Urzędu Ubezpieczeń Społecznych (art. 106 przepisów wykonawczych i przechodnich), do których skargi mogą być wnoszone w terminie 2-tygodniowym.

IX. OGÓLNE PRZEPISY FINANSOWE.

Art. 86. Dochody Kas Chorych składają się:
a) ze składek ubezpieczonych,
b) ze składek pracodawców,
c) z kar,
d) z zapomóg instytucyj publicznych,
e) z darowizn i zapisów,
f) z procentu od kapitału.

Art. 87. Kasy Chorych obowiązane są lokować kapitały, prowadzić rachunkowość i układać sprawozdania roczne według przepisów, ustalonych przez Urząd Ubezpieczeń.

Art. 88. Kasy Chorych mogą używać dochodów swych tylko na świadczenia, przewidziane w statucie, na wydatki, związane z ich udzielaniem, na administrację, na opłaty na rzecz Związku Kas, na tworzenie funduszu zapasowego oraz na ogólne cele pomocy lekarskiej i zapobiegania chorobom.

Art. 89. Kasa Chorych tworzy fundusz zapasowy w wysokości wydatku rocznego, wyprowadzonego na zasadzie przeciętnej z ostatnich trzech lat rachunkowych, i winna utrzymywać go przynajmniej na tej wysokości. W tym celu Kasa wydziela z ogólnych dochodów co najmniej 10% ogólnej sumy składek, kary pieniężne, oraz sumy, pozostałe po pokryciu świadczeń statutowych i związanych z niemi wydatków.

Art. 90. I. Gdy dochody Kasy nie pokrywają sumy wydatków i odpisów obowiązkowych na fundusz zapasowy, Zarząd winien albo obniżyć świadczenia do granic świadczeń obowiązkowych, albo zwrócić się do Rady Kasy z wnioskiem o podwyższenie składek, o ile nie można osiągnąć poprawy stanu materjalnego Kasy przez odpowiednie zmiany w administracji i w kontroli.

II. Gdy dochody Kasy przewyższają wydatki, a fundusz zapasowy podwoi się w porównaniu z najniższą ustanowioną w art. 89 niniejszej ustawy wysokością, Zarząd winien zwrócić się do Rady Kasy z wnioskiem o rozszerzenie świadczeń.

Art. 91. Do czasu nagromadzenia przepisanego w art. 89 funduszu zapasowego Kasa nie ma prawa udzielać świadczeń nadzwyczajnych, wymienionych w art. 34 ust. I i II.

Art. 92. Od opłat stemplowych i bezpośrednich wolne są: wszelkie pisma i dokumenty, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między założonemi na podstawie tej ustawy Kasami Chorych z jednej strony a ubezpieczonymi lub ich pracodawcami, obowiązanymi do ubezpieczenia z drugiej strony, jak również orzeczenia sądowe i orzeczenia Komisji Rozjemczej oraz Komisji Pojednawczej dla spraw z lekarzami, następnie doniesienia i wykazy, które według ustawy niniejszej mają być przedkładane przez pracodawców lub przez Kasy Chorych, oraz wszystkie inne podania wraz z załącznikami, wreszcie, umowy między Kasami Chorych (Związkami Kas) i ich lekarzami.

X. ZWIĄZKI KAS.

Art. 93. I. Kasy Chorych tworzą Związki Okręgowe, połączone w Związek Ogólno-Państwowy.

II. Działalność Związku Kas obejmuje między innemi: lustrację działalności poszczególnych Kas, statystykę Kas, zawieranie umów z poszczególnymi lekarzami i organizacjami lekarskiemi, zakładami leczniczemi, aptekami i dostawcami środków, wymaganych dla pielęgnowania chorych, zakładanie i utrzymywanie aptek i szpitali, udzielanie na zasadach wzajemności pomocy pieniężnej Kasom, będącym w potrzebie, podejmowanie lub popieranie wszelkiego rodzaju środków, mających na celu podniesienie stanu zdrowotności w kraju.

III. Minimum opłat na rzecz Związku Kas i podstawy ich obliczania określa Urząd Ubezpieczeń.

IV. Związki, jako osoby prawne, mogą korzystać z zapomóg Państwa i ciał samorządowych, oraz ofiar prywatnych.

V. Statuty Związków Kas zatwierdza Urząd Ubezpieczeń.

XI. PRZEPISY KARNE.

Art. 94. Za przekroczenie regulaminu dla chorych Zarząd Kasy może orzekać kary pieniężne do wysokości 5-ciokrotnego zasiłku dziennego.

Art. 95. I. Za niezawiadomienie Kasy przez pracodawcę w terminie, wskazanym w art. 15 ust. I, o przyjęciu do pracy osób, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, lub za potrącenie z zarobków sum większych od wskazanych przez ustawę niniejszą Urząd Ubezpieczeń na wniosek Zarządu Kasy może orzekać, w razie umyślnego wykroczenia, kary pieniężne do 9 zł., w razie zaś niedbalstwa do 3 zł. niezależnie od kar, przewidzianych przez inne przepisy prawne.

II. Kto w inny sposób przekracza przepisy o zgłaszaniu, może być skazany przez Urząd Ubezpieczeń na karę do 0,60 zł.

Kwoty: 9 zł, 3 zł i 0.60 zł przytoczono na podstawie rozporządzeń powołanych pod art. 17 niniejszej ustawy.

Art. 96. Pracodawca odpowiada przed właściwym sądem karnym, jak za przywłaszczenie, o ile w ciągu 5 tygodni po upływie terminu płatności i pomimo pisemnego upomnienia nie uiści części składek, potrąconych z zarobków pracowników.

XII. OGÓLNE KIEROWNICTWO I NADZÓR PAŃSTWOWY.

Art. 97. Ogólne kierownictwo sprawami ubezpieczenia na wypadek choroby wykonywa Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej; nadzór

państwowy nad działalnością instytucji ubezpieczeń na wypadek choroby wykonywa Minister Pracy i Opieki Społecznej, a w granicach zasadniczej ustawy sanitarnej Minister *Zdrowia Publicznego.*

(p. uwagę do art. 43).

Art. 98. W celu wykonywania kierownictwa i nadzoru w dziale ubezpieczenia na wypadek choroby Minister Pracy i Opieki Społecznej powoła Główny Urząd oraz Okręgowy Urząd Ubezpieczeń i określi ich skład, organizację oraz kompetencję do czasu uregulowania tychże przez oddzielną ustawę.

(p. rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 9 lipca 1924 r. w sprawie ustanowienia i kompetencji Głównego Urzędu Ubezpieczeń — Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 619;

rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 27 marca 1922 r. w przedmiocie utworzenia i organizacji okręgowego urzędu ubezpieczeń dla b. zaboru pruskiego — Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 194;

rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 6 grudnia 1922 r. w przedmiocie utworzenia i organizacji okręgowych urzędów ubezpieczeń — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1059).

Art. 99. W myśl art. 97 Minister *Zdrowia Publicznego* w celu wykonywania nadzoru nad czynnościami Kas Chorych w zakresie lecznictwa mianuje do odpowiedniego Urzędu Ubezpieczeń swego delegata, który wchodzi w skład tegoż.

(p. uwagę do art. 43).

Art. 100. Urząd Ubezpieczeń:

a) czuwa nad przestrzeganiem przez Kasy Chorych ustawy niniejszej i statutów.

W tym celu może on: sprawdzać w każdym czasie załatwianie spraw i rachunkowości w kasach; wzywać władze Kasy do pełnienia ich czynności; zwoływać Radę lub Zarząd Kasy na specjalne posiedzenia; mianować komisarzy lub instruktorów i tymczasowe władze Kasy, dla organizowania Kas; zatwierdzać dyrektora Kasy; w razie stwierdzenia nadużyć lub przestępstw, popełnionych przez władze Kasy, zawieszać je w czynnościach i mianować komisarzy dla uporządkowania spraw Kasy i przeprowadzenia nowych wyborów; wrzeszcie, w wypadkach, gdy władze wybrane, pomimo otrzymanego wezwania, odmawiają wykonania czynności, nakazanych przez ustawę niniejszą, lub gdy pracodawcy, czy członkowie odmawiają wyboru delegatów do Rady Kasy, wyznaczać z pośród członków i pracodawców (z zachowaniem określonego w ustawie niniejszej stosunku przedstawicieli obydwu grup) tymczasowe władze Kasy; nakazać podwyższenie składek do wysokości, wystarczającej na pokrycie wydatków i świadczeń obowiązkowych; wydawać przepisy lokalne, potrzebne dla zastosowania niniejszej ustawy;

b) wykonywa nadzór ogólny nad sprawami ubezpieczenia i udziela co do nich wyjaśnień; wydaje instrukcje, niezbędne przy stosowaniu ustawy niniejszej; wydaje instrukcje w sprawach finansów i rachunkowości Kas oraz ujednostajnienia statystyki ubezpieczeń; zatwierdza statuty Kas i Związków Kas; udziela poparcia Kasom; pociąga władze samorządowe do współdziałania przy wykonywaniu ustawy niniejszej, a zwłaszcza organizowaniu Kas;

c) czuwa nad wykonywaniem czynności Kas Chorych w zakresie lecznictwa;

d) orzeka jako instancja apelacyjna i kasacyjna w sprawach przewidzianych w art. 76 i 84. W orzecznictwie biorą udział przedstawiciele pracodawców i pracowników w jednakowej liczbie.

PRZEPISY WYKONAWCZE I PRZECHODNIE.

Art. 101. Ustawa niniejsza nabywa mocy prawnej z dniem ogłoszenia.

Art. 102. Wykonanie i wprowadzenie w życie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Minister Pracy i Opieki Społecznej wydaje przepisy wykonawcze w celu urzeczywistnienia ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby oraz wyjaśnienia obowiązujące.

Art. 103. Ustawa niniejsza powinna objąć do dnia 9 czerwca 1936 r. swem działaniem terytorjum Rzeczypospolitej z wyjątkiem części górnośląskiej województwa śląskiego.

Art. 104. Do dnia 9 czerwca 1936 r. Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej przysługuje prawo decyzji co do kolejności pociągania do obowiązku ubezpieczenia poszczególnych kategoryj osób, objętych artykułem 3 ustawy niniejszej.

Art. 103 i 104 przytoczono w brzmieniu ustalonem ustawą z 28 września 1926 r. w sprawie zmiany brzmienia artykułów 103 i 104 ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 582.

Art. 105. Aż do czasu utworzenia Urzędów Ubezpieczeń, jednakże nie dłużej, niż w ciągu lat 4-ch od daty opublikowania ustawy niniejszej, Sekcja Ubezpieczeń Społecznych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej spełnia funkcje tych Urzędów przy współudziale delegata Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* w myśl art. 99.

Termin 4-letni podano w myśl ustawy z 6 lipca 1923 r. w przedmiocie zmiany artykułów 103, 104 i 105 ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 589; nadto p. uwagę do art. 43.

Art. 106. Do czasu utworzenia specjalnych organów sądowych Urzędów Ubezpieczeń zachowuje swoją moc art. 1 ustawy postępowania

cywilnego przy zastosowaniu w odnośnych wypadkach terminu, wskazanego w art. 85. Aż do tej chwili na ziemiach b. zaboru austrjackiego orzecznictwo w sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby w zakresie, przewidzianym niniejszą ustawą, wykonywane będzie nadal przez odnośne władze administracyjno-polityczne, zaś na ziemiach b. zaboru pruskiego — przez istniejące tam Urzędy Ubezpieczeń.

Art. 107. Przepisy zawarte w art. 24, 25, 53 ust. II i w art. 56, nie mają zastosowania do Kas Chorych na ziemiach b. zaboru austrjackiego i pruskiego. W przedmiocie ściągania i zabezpieczenia zaległych należności tych kas chorych, aż do dalszego zarządzenia, pozostają nadal w mocy obowiązującej przepisy prawne, dotyczące postępowania administracyjnego i cywilno-sądowego wraz z egzekucyjnym i konkursowym, podobnież w sprawie stosunku zakładów ubezpieczeń od wypadków do Kas Chorych w b. zaborze austrjackim i pruskim zachowują aż do dalszego zarządzenia moc prawną dotychczasowe przepisy ustawowe.

Art. 108. Rosyjska ustawa o ubezpieczeniu robotników na wypadek choroby z dnia 23-go czerwca (6 lipca) 1912 r. nie obowiązuje.

Art. 109. Przepisy, dotyczące obowiązku dostarczania przez pracodawców pomocy lekarskiej pracownikom, nie mają zastosowania do pracowników, korzystających od chwili zgłoszenia ich do kas chorych z ubezpieczenia na mocy ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Nie dotyczy to obowiązku okazywania doraźnej pomocy w nagłych wypadkach.

Ustawę niniejszą rozciągnięto: na terytorjum b. zaboru austrjackiego — rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 19 maja 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 316; na ziemię Wileńską — rozporządzeniem Rady Ministrów 10 sierpnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 627; na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński i wołkowyski i gminy: białowieską, masiewską i suchopolską powiatu bielskiego, województwa białostockiego — Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 897; na b. dzielnicę pruską — rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Ministra b. dzelnicy pruskiej z 27 lipca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 578.

10 czerwca Nr. 45. rok 1920.

Poz. 273.

USTAWA

z dnia 19 maja 1920 r.

w przedmiocie uwolnienia 5% długoterminowej, wewnętrznej pożyczki państwowej od jednorazowej daniny majątkowej.

Utr. moc obow. z końcem 1919 r. t. j. z chwilą wygaśnięcia dekretu z 29 stycznia 1919 r. w przedmiocie poboru jednorazowej daniny (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 128).

Poz. 274.

DEKRET

z dnia 1 czerwca 1920 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz budowy kolei państwowych: I. Łódź — Kutno — Płock, II. Płock — Sierpc z przebudową wąskotorowej linji Nasielsk — Sierpc, oraz III. Kutno — Strzałków.

Pominięty ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 32 poz. 18).

Poz. 275.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

w sprawie ustalenia cennika skór surowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret z 7 lutego 1919 r. w przedmiocie sekwestru skór i garbników — Dz. P. P. P. Nr. 14 poz. 157).

Poz. 276.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 12 maja 1920 r.

w sprawie ustalenia cennika skór gotowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. dekret z 7 lutego 1919 r. w przedmiocie sekwestru skór i garbników — Dz. P. P. P. Nr. 14 poz. 157).

Poz. 277.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 12 maja 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy prawnej patentów na wynalazki, ochrony wzorów rysunkowych i modeli oraz ochrony znaków towarowych, zgłaszanych na zasadzie poprzednio obowiązujących ustaw.

Wygasło z dniem 10 stycznia 1921 r. (p. rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 10 stycznia 1921 r. w przedmiocie przedłużenia mocy prawnej patentów na wynalazki, ochrony wzorów rysunkowych i modeli oraz ochrony znaków towarowych, zgłaszanych na zasadzie poprzednio obowiązujących ustaw — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 47).

Poz. 278.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 21 maja 1920 r.

w przedmiocie organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych na obszarze m. Warszawy.

Art. 1 utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z 2 kwietnia 1926 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 228).

Art. 2 — 8 pominięto w części ze względu na rozporządzenie Ministra Skarbu z 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakrsie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588, w części zaś jako nie zawierające przepisów ogólnie obowiązujących.

Poz. 279.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 maja 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 4-go rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1920 r. (Dz. Ustaw poz. 232).

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z 20 października 1924 r. w sprawie zakresu działania i organizacji Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 873).

Poz. 280.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 5 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zachowania nasion na obsiewy jesienne żyta w r. 1920.

Utr. moc obow. wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919 — 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 485).

Poz. 281.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wymiany banknotów koronowych w odcinkach po 50, 20, 10, 2 i 1-ej koronie na obszarze b. Galicji i b. Gen. Gub. Lubelskiego.

Wygasło z dniem 25 czerwca 1920 r.

Poz. 282.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do ustawy z dnia 4 marca 1920 roku, o rejestracji i zabezpieczeniu majątków niemieckich. (Dz. Ust. Nr. 25, poz. 153).

Art. 1. Za niemieckie — w myśl rzeczonej ustawy — uważane są majątki, prawa i interesy, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i należące w dn. 10 stycznia 1920 roku:

a) do obywateli Rzeszy niemieckiej bez względu na ich obecne zamieszkanie;

b) do spółek, towarzystw i stowarzyszeń, zarządzanych lub kontrolowanych przez tychże obywateli, niezależnie od charakteru, celów i zadań tych spółek, towarzystw, stowarzyszeń, jak również, jeżeli siedziba ich znajduje się na terytorjum Niemiec, lub jeżeli działają one na podstawie statutów, zatwierdzonych przez władze niemieckie, lub w których udziały ma państwo niemieckie.

Art. 2. Zgłoszeniu podlegają: ruchome i nieruchome majątki, sumy w gotówce, wszelkie walory dywidendowe, procentowe i bezprocentowe, oraz wypływające z jakich bądź tytułów prawa i należności, bez względu na to czy wyszczególnicne tu majątki lub prawa należą do wymienionych wyżej w art. 1, osób w całości, czy też w części i niezależnie od waluty, na jaką opiewają.

Art. 3. Deklaranci, t. j. osoby obowiązane do zgłoszenia (art. 4), winni zgłosić również i to mienie, lub prawa, co do którego chociaż nie posiadają dowodów, że jest ono niemieckiem w myśl art. 1 niniejszego rozporządzenia — nie mają jednak pewności, że jest ono polskiem lub nie niemieckiem.

Art. 4. Do zgłoszenia tych majątków, praw i interesów są obowiązani:

a) w stosunku do majątków nieruchomych i ruchomych, sum w gotówce, walorów oraz aktów i dokumentów, stwierdzających wszelkiego rodzaju prawa, wierzytelności i należności, ich właściciele, dzierżawcy, użytkownicy, umowni i faktyczni posiadacze, depozytarjusze, zarządcy, kuratorzy lub pełnomocnicy wyszczególnionych tu osób;

b) w stosunku do wierzytelności i należności — tak dłużnik jak i wierzyciel;

c) w stosunku do majątków, praw i interesów, stanowiących przedmiot procesu sądowego, — tak strony, jak i ich sądowi pełnomocnicy.

Art. 5. Jeżeli osobami, obowiązanemi — w myśl art. 4 — do zgłoszenia, są osoby prawne, to zgłoszenia winny dokonać ich zarządy lub dyrekcje — względnie likwidatorzy, o ile majątek jest w likwidacji.

Art. 6. Zgłoszenie winno być dokonane w ciągu dwóch miesięcy, licząc od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w Dzienniku Ustaw, przed właściwemi władzami administracyjnemi pierwszej instancji, t. j. w starostwach, w Warszawie, Lublinie i Łodzi — w Komisarjatach Rządu, Krakowie zaś i Lwowie w Magistratach.

W b. dzielnicy pruskiej termin powyższy określa się na cztery tygodnie od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w dzienniku urzędowym tej dzielnicy, a urzędami, powołanemi do przyjmowania zgłoszeń, w miastach, nie podlegających administracji powiatowej, są wyższe urzędy policyjne.

Art. 7. Za właściwe władze (art. 6), uważa się:

a) dla majątków, wyszczególnionych w punkcie a, art. 4, niniejszego

rozporządzenia, — władze miejsca znajdowania się tych majątków w czasie ich zgłoszenia;

b) dla wierzytelności i należności osobistych, oraz praw rentowych i gruntowych — władze miejsca zamieszkania dłużnika i wierzyciela w tymże czasie;

c) dla wierzytelności hipotecznych lub zastawnych — władze miejsca znajdowania się w tymże czasie majątku, zabezpieczającego wierzytelność;

d) dla majątków spornych (p. o. art. 4) — władze miejsca znajdowania się sądu, w którym w czasie zgłoszenia toczy się proces.

Art. 8. Zgłoszenie majątku, prawa lub interesu polega na złożeniu władzom, wymienionym wyżej w art. 7, piśmiennej deklaracji, która winna zawierać następujące dane:

1. Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela przedmiotu zgłoszenia, t. j. majątku, prawa lub interesu; jeżeli zaś tym właścicielem jest osoba prawna, to w deklaracji należy podać jej firmę lub nazwę oraz siedzibę. Miejsce zamieszkania, względnie siedzibę właściciela, należy wskazać jaknajdokładniej — tak w dn. 10 stycznia 1920 r., jak i w dniu złożenia deklaracji.

2. Te same dane o deklarancie, o ile nim nie jest sam właściciel.

3. Określenie stosunku deklaranta do przedmiotu zgłoszenia, t. j. określenie, czy deklarant jest właścicielem, dzierżawcą, wierzycielem, stroną i t. p. (art. 4).

4. Nazwę i miejsce znajdowania się przedmiotu zgłoszenia.

5. Wskazanie, czy przedmiot ten jest niemieckim w całości, czy w części i w jakiej mianowicie.

6. Określenie i dokładny opis, skład i inwentaryzacja przedmiotu zgłoszenia, t. j.

a) dla majątków nieruchomych: obszar i rodzaj gruntów, ilość i wielkość i rodzaj zabudowań; inwentarz żywy i martwy — tak rolny, jak i przemysłowo-fabryczny;

b) dla majątków ruchomych: ilość i spis deklarowanych surowców, półfabrykatów, towarów i wszelkich innych przedmiotów;

c) dla gotówki i papierów procentowych — jej sumę i walutę;

d) dla wierzytelności i należności osobistych: jej podstawę, sumę i walutę, oraz imię, nazwisko i adres tak wierzyciela, jak i dłużnika, a dla wierzytelności hipotecznych i zastawnych — prócz tego — miejsce znajdowania się majątku, zabezpieczającego wierzytelność;

e) dla praw i interesów — ich istota i podstawa prawna.

7. Szacunek zgłoszonego majątku, prawa lub interesu ze wskazaniem podstawy, na której ten szacunek jest oparty.

8. Wyszczególnienie dokumentów, stwierdzających prawo własności zgłoszonego przedmiotu oraz stosunek deklaranta do tego przedmiotu, ze wskazaniem dat, kiedy to prawo i stosunek powstały, oraz kiedy ten ostatni ustaje.

9. Wykaz długów, obciążających zgłoszone — majątek, prawo lub interes.

10. Stwierdzenie deklaranta, że deklaracja składa się stosownie do ustawy z dnia 4 marca 1920 r.,—jak również—niniejszego rozporządzenia.

11. Datę podania deklaracji i podpis deklaranta.

Art. 9. Deklaracje mogą być składane przez deklarantów osobiście, lub przez osoby, do złożenia przez nich upoważnione, lub wreszcie przesyłane pocztą.

Art. 10. Po otrzymaniu zgłoszenia, władze wydają deklarantowi odnośne pokwitowanie.

Art. 11. Adres, podany przez deklaranta w deklaracji, jest obowiązujący dla wszystkich czynności prawnych, dotyczących zgłoszonego przezeń przedmiotu.

Art. 12. Władze, upoważnione do przyjmowania zgłoszeń, mają prawo żądać od deklaranta niezbędnego uzupełnienia deklaracji niekompletnych oraz wszelkich dodatkowych danych i wiadomości, dotyczących zgłoszonego przedmiotu, i takowe winny być im udzielone we wskazanych terminach pod rygorem, przewidzianym w art. 12 ustawy z dnia 4 marca 1920 r.

Art. 13. Władze, wymienione w art. 6 w miarę otrzymania deklaracji, przesyłać je będą do *Głównego Urzędu Likwidacyjnego*, a ten ostatni przekaże je w zależności od rodzaju właściwym ministerstwom (art. 11 ustawy z dnia 4 marca 1920 r.).

(p. rozporządzenie Rady Ministrów z 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27.

Nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z 12 grudnia 1921 r. w przedmiocie zwolnienia od obowiązku zgłaszania do rejestracji majątków, praw i interesów, należących do pewnych kategoryj obywateli niemieckich — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 91 z r. 1922; rozporządzenie Rady Ministrów z 17 września 1927 r. w sprawie zwolnienia z likwidacji niektórych majątków, praw i interesów niemieckich (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 752).

Poz. 283.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 maja 1920 r.

w sprawie przepisów taryfowych w komunikacji między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami zagranicznemi, położonemi poza punktami przejściowemi polsko-czesko-słowackiemi.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 31 października 1921 r. w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polkich i czeskosłowackich (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683).

14 czerwca **Nr. 46.** rok 1920.

Poz. 284.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 11 maja 1920 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej oraz w przedmiocie wydawania środków leczniczych.

Utr. moc obow. (p. § 30 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z 20 stycznia 1922 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie wydawania z aptek środków leczniczych oraz określania ich ceny— Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 100).

Taksa została uchylona § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej oraz w przedmiocie wydawania środków leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 247); rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 14 sierpnia 1920 r. w przedmiocie cen za naczynia do wydawania z aptek lekarstw (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 535); rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 17 grudnia 1920 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 784).

16 czerwca **Nr. 47.** rok 1920.

Poz. 285.

USTAWA

z dnia 28 maja 1920 r.

o polskich statkach handlowych morskich.

DZIAŁ I.

O uznawaniu statków morskich za polskie statki handlowe morskie.

Art. 1. Za polskie statki handlowe morskie uznaje się statki, uprawiające żeglugę morską w celu zarobkowania i stanowiące własność Państwa, obywateli polskich oraz osób prawnych, które mają siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej i w których:

a) wszystkie udziały lub akcje są imienne;
b) udział obcokrajowców w kapitale zakładowym nie przekracza 49%;
c) do każdej z władz: kierowniczej, nadzorczej i kontrolującej — obcokrajowcy nie wchodzą w stosunku, przewyższającym ich udział w kapitale zakładowym, a w spółkach akcyjno-komandytowych nie są nadto osobiście odpowiedzialni;
d) główny kierownik (dyrektor zarządzający) jest obywatelem polskim.

Za polskie statki handlowe morskie uznaje się również statki spółek dla żeglugi transoceanicznej, zwolnionych przez Ministra Przemysłu i Handlu od przestrzegania warunków, przewidzianych w punktach b) i d).

Zwolnienie od przestrzegania warunku, przewidzianego w punkcie d), nie może być udzielone na dłużej, jak do końca roku 1938.

Przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 marca 1928 r. o uzupełnieniu i zmianie niektórych postanowień ustawy z 28 maja 1920 r. o polskich statkach handlowych morskich (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 269).

Art. 2. Również za polski statek handlowy morski uznaje się statek, którego co najmniej trzy piąte należy do osób, wymienionych w art. 1, o ile pełnomocnik współwłaścicieli jest obywatelem polskim.

Art. 3. Spółki firmowo-komandytowe, których odpowiedzialni osobiście spólnicy nie są obcokrajowcami, korzystają z praw, służących w myśl ustawy niniejszej obywatelom polskim; spółki firmowe i firmowo-komandytowe, nie czyniące zadość temu wymaganiu, traktowane są na równi z obcokrajowcami. Postanowienie to nie ma zastosowania do spółek dla żeglugi transoceanicznej, powstałych do roku 1938 włącznie.

Przytoczono w brzmieniu rozporządzenia powołanego pod art. 1.

Art. 4. Przy ocenie kwalifikacji osób fizycznych i prawnych (art. 1 do 3), celem uznania statków do nich należących, za statki handlowe polskie, na równi z obywatelami Rzeczypospolitej traktowane mogą być osoby, nie posiadające obywatelstwa, lecz należące do narodowości polskiej. Uznanie przynależności obcokrajowców do narodowości polskiej może nastąpić w tym razie, tylko za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych.

Art. 5. Prócz uprawnień, przewidzianych w innych ustawach, polskim statkom handlowym służą:

1) wyłączne prawo do uprawiania żeglugi nadbrzeżnej (kabotażu) na polskich wodach terytorjalnych;

2) nietykalność wobec statków obcych na pełnem morzu, oraz prawa, wypływające z eksterytorjalności na wodach i w portach obcokrajowych w granicach traktatów, konwencyj i zwyczajów międzynarodowych;

3) prawo do korzystania z ochrony polskich władz morskich wojskowych na pełnem morzu oraz polskich urzędów dyplomatycznych i konsularnych zagranicą;

4) w czasie wojny prawa, wypływające z neutralności, w razie ogłoszenia jej przez Rząd Rzeczypospolitej;

5) prawo do pomocy ekonomicznej Państwa w myśl ustaw, specjalnie w tym celu wydanych.

Art. 6. Polskie statki handlowe morskie, prócz obowiązków, przewidzianych w innych ustawach, są obowiązane w szczególności do:

1) podnoszenia na rufie wyłącznie polskiej handlowej bandery morskiej;

2) utrzymywania na statkach załogi polskiej oraz używania przy prowadzeniu ksiąg okrętowych i kierownictwie statku języka polskiego. Jako polską uważa się załogę, w której najmniej trzy czwarte zarówno oficerów jako też marynarzy jest obywatelami Państwa Polskiego. Wyjątki od tego przepisu dopuszczalne są w ciągu pierwszych pięciu lat od uchwalenia ustawy na zasadach, ustalonych przez przepisy wykonawcze.

Art. 7. Statek morski traci prawa polskiego statku handlowego:

1) gdy własność jego przechodzi na osoby fizyczne lub prawne, nie odpowiadające wymaganiom art. 1 — 3;

2) gdy w składzie osobowym spółki lub współwłaścicieli zachodzą zmiany w warunkach, zastrzeżonych w art. 1 — 3.

Art. 8. Jeżeli zmiana współwłasności statku, przewidziana w art. 7 ustęp 2, nastąpiła drogą niezależną od woli reszty współwłaścicieli, statek może, z decyzji urzędu rejestracyjnego, korzystać nadal z praw statku polskiego w przeciągu czasu, niezbędnego do wykupu współwłasności od obcokrajowców, nie dłużej jednak, niż w ciągu roku od chwili nastąpienia okoliczności, powodujących utratę praw statku polskiego.

Art. 9. Przepisy ustawy niniejszej mają również zastosowanie do jachtów spacerowych, wychodzących na pełne morze, do statków pilotowych, większych rybackich (ponad 50 cbm.), holowniczych, ratunkowych, szkolnych, przeznaczonych do wyszkolenia personelu marynarki handlowej, oraz do statków wybudowanych w kraju, na rachunek państw obcych lub ich obywateli, aż do chwili zarejestrowania statków tej ostatniej kategorji przez właściwego konsula obcokrajowego.

DZIAŁ II.

Rejestracja statków handlowych.

Art. 10. W celu stwierdzenia praw, służących polskim statkom handlowym morskim, statki, wymienione w art. 1 i 9, z wyjątkiem statków o pojemności poniżej pięćdziesięciu metrów sześciennych brutto, winny być wpisane do rejestru.

Art. 11. Rejestr statków handlowych jest publiczny i dostępny do przeglądania przez osoby interesowane, które za opłatą otrzymywać mogą uwierzytelnione wypisy z rejestru. Należytości i koszty rejestracji ponoszą strony interesowane.

Art. 12. Wpis do rejestru statkowego winien zawierać:

1) datę oraz kolejny numer zarejestrowania statku;
2) nazwę i rodzaj statku oraz międzynarodowy sygnał odróżniający;
3) wynik urzędowego obliczenia wymiarów statku;
4) datę i miejsce wybudowania statku, o ile dane te są znane;
5) oznaczenie portu ojczystego statku;
6) bliższe oznaczenie właściciela statku:

a) co do osób fizycznych — oznaczenie przynależności państwowej, nazwiska, imienia i miejsca stałego zamieszkania właściciela, lub współwłaścicieli, oraz wysokość udziałów poszczególnych współwłaścicieli;

b) co do osób prawnych — oznaczenie nazwy, siedziby oraz miejsca, daty i numeru wpisania do rejestru handlowego; oznaczenie przynależności państwowej, imion, nazwisk oraz miejsc stałego zamieszkania wspólników osobiście odpowiedzialnych w spółkach firmowych i komandytowych, w innych zaś — tych samych danych o członkach organów kierowniczych;

7) oznaczenie przynależności państwowej, nazwiska, imienia oraz miejsca stałego zamieszkania pełnomocnika, o ile został ten wyznaczony;

8) oświadczenie, że wszystkie warunki, co do przynależności państwowej właściciela, współwłaściciela, udziałowców i akcjonarjuszów zostały wypełnione;

9) oznaczenie tytułu nabycia statku lub poszczególnych udziałów w współwłasności.

Art. 13. Wpis statku do rejestru może nastąpić jedynie po udowodnieniu okoliczności, wymaganych w myśl art. 1 — 4, zgłoszeniu wszystkich danych, wymienionych w art. 12, i złożeniu aktów dokonania pomiarów statku przez właściwy urząd polski.

Niezależnie od powyższego, kontroli Rządu w każdym czasie podlegają wszelkie, w art. 1 — 4 wymienione warunki, od których zależy przyznanie statkowi prawa polskiego statku handlowego. W tym celu władze mają prawo przejrzenia w każdym czasie korespondencji, ksiąg, dokumentów i sprawozdań wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw żeglugi morskiej, badania i sprawdzania stosunków osobowych oraz ustosunkowania kapitałów, czynnych w przedsiębiorstwach.

Wszystkie te dane na żądanie winny być złożone w urzędzie rejestracyjnym.

Art. 14. Statek, wniesiony do rejestru zagranicą, nie może być rejestrowany w Polsce.

Właściciel nabytego od obcokrajowców statku przy zgłoszeniu do rejestracji w Polsce winien udowodnić, że statek został wykreślony z rejestru zagranicznego.

Art. 15. Dla statków, nabytych zagranicą od obcokrajowców, certyfikat może być zastąpiony przez tymczasowe zaświadczenie konsula polskiego, urzędującego zagranicą w tym okręgu, w którym statek w chwili zmiany właściciela się znajduje (świadectwo o banderze). Świadectwo to może być wydane na czas nie dłuższy od jednego roku od daty wystawienia. O ile podróż do tego czasu nie mogła być skończona, świadectwo o banderze może być na czas niezbędny przedłużone przez konsulów polskich. O wydaniu lub przedłużeniu świadectwa konsul zawiadamia urząd rejestracyjny.

Art. 16. Właściciel statku, nie mający zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązany jest ustanowić w jej granicach pełnomocnika,

upoważnionego do załatwiania czynności rejestracyjnych oraz wszelkich spraw mocodawcy, z tytułu własności statku płynących.

Art. 17. Po wciągnięciu do rejestru właściciel statku otrzymuje dokument rejestracyjny w postaci certyfikatu okrętowego. Certyfikat okrętowy i uwierzytelniony wyciąg z rejestru winien stale znajdować się na statku.

Art. 18. Certyfikat jest dowodem:

1) złożenia danych i dokumentów, wymaganych w myśl art. 12 i 13;
2) przynależności statku do polskiej floty handlowej;
3) prawa statku do podnoszenia polskiej bandery handlowej morskiej.

Art. 19. Na dziobie statku, wciągniętego do rejestru, winna być z każdej strony wypisana widocznemi zdaleka i trwałemi literami nazwa statku, na rufie zaś — nazwa statku i portu ojczystego.

Art. 20. Wszelkie późniejsze zmiany danych i szczegółów prawnych, zapisanych do rejestru, winny być zgłaszane i wciągane do rejestru, poczem w najkrótszym czasie wnoszone do certyfikatu okrętowego.

Zmiana nazwy statku, obranej przez właściciela przy pierwotnej rejestracji, może nastąpić jedynie za zezwoleniem władzy.

Art. 21. Statek wykreśla się z rejestru w razie:

1) zatonięcia;
2) uznania go za niezdatny do naprawy;
3) utraty praw polskiego statku handlowego morskiego.

W powyższych wypadkach certyfikat należy unieważnić i w miarę możności odebrać.

Art. 22. Dane, które w myśl art. 12, 13, 20 i 21 mają być wciągane do rejestru lub wykreślane z niego, winny być zgłaszane i udowodnione:

a) przez te osoby, które w myśl art. 12 ust. 6 podlegają wciągnięciu do rejestru statków handlowych;
b) w imieniu osób prawnych przez ich prawnych przedstawicieli;
c) w wypadkach, przewidzianych w art. 16, w zastępstwie właściciela przez jego pełnomocnika;
d) w razie zmiany właściciela lub współwłaściciela, pozbawiającej statek praw statku polskiego — również przez nabywcę statku lub udziału.

Art. 23. Zmiany i uzupełnienia rejestru winny być zgłaszane przez osoby, do tego obowiązane (art. 22), w ciągu sześciu tygodni od dnia, w którym dowiedziały się o fakcie, podlegającym wciągnięciu do rejestru. O ile osób obowiązanych jest kilka, wystarcza zgłoszenie wniosku przez jedną z tych osób. Do osób obowiązanych należy również kapitan, o ile statek jego w danym czasie znajduje się w porcie, w którym mieści się urząd rejestracyjny.

DZIAŁ III.

Postanowienia karne.

Art. 24. Za podniesienie polskiej bandery handlowej morskiej bez przedwstępnego wyrobienia statkowi certyfikatu lub zaświadczenia o banderze (art. 15 i 18), kapitan statku handlowego, mającego warunki przewidziane w art. 1 —4, podlega karze grzywny do stu pięćdziesięciu czterech złotych i aresztu do trzech miesięcy, lub jednej z tych kar.

Natomiast kapitan statku handlowego, nie posiadającego warunków, przewidzianych w art. 1 — 4 podlega za podniesienie bandery polskiej karze grzywny do tysiąca pięciuset czterdziestu dwóch złotych i więzieniu do jednego roku, lub jednej z tych kar.

Art. 25. Kapitan statku handlowego, z wyjątkiem statków wolnych od rejestracji, winny nie posiadania na statku certyfikatu albo wyciągu uwierzytelnionego z rejestru lub świadectwa o banderze, oraz kapitan, winny nieumieszczenia na dziobie i rufie statku napisów, wymaganych w myśl art. 19, ulega karze grzywny do sześćdziesięciu dwóch złotych i aresztu do jednego miesiąca, lub jednej z tych kar.

Art. 26. Kapitan statku handlowego, nie stosujący się do przepisów i zarządzeń, dotyczących okazania bandery wobec statków wojennych, wobec fortów nadbrzeżnych, lub przy wejściu do portów polskich — ulega karze grzywny do sześćdziesięciu dwóch złotych i aresztu do jednego miesiąca, lub jednej z tych kar.

Art. 27. Karom, w art. 24—26 przewidzianym, podlega również ten, kto nie zastosuje się do odnośnych przepisów zagranicą lub na pełnem morzu.

Art. 28. Osoby, wymienione w art. 22, winne niezgłoszenia w urzędzie rejestracyjnym danych, ustawą niniejszą wymaganych, ulegają karze grzywny do stu pięćdziesięciu czterech złotych i aresztu do trzech miesięcy lub jednej z tych kar.

Za niezgłoszenie danych, powodujących utratę prawa do podnoszenia bandery polskiej, kara może być podwyższona do tysiąca pięciuset czterdziestu dwóch złotych i więzienia do jednego roku lub jednej z tych kar.

Art. 29. Właściciel statku, jego zastępca lub pełnomocnik oraz kapitan, winny niewykonania jednego z obowiązków, wskazanych w art. 6, ulega karze grzywny w wysokości stu pięćdziesięciu czterech złotych i aresztu do trzech miesięcy lub jednej z tych kar.

Granice grzywien przewidzianych w art. 24 — 29, przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z 25 lutego 1924 r. o zastosowaniu stałej jednostki do przeliczenia opłat ustanowionych w ustawie z 28 maja 1920 r. o polskich statkach handlowych morskich (Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 220) w związku z § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

DZIAŁ IV.

Przepisy przejściowe.

Art. 30. O ile osoby prawne, zarejstrowane lub zatwierdzone przed wydaniem ustawy niniejszej i uprawnione do żeglugi pod banderą polską, nie odpowiadają warunkom, ustanowionym w art. 1 — 4, to akta ich założenia lub statuty winny być na wniosek osób interesowanych w ciągu 12 miesięcy od ogłoszenia ustawy niniejszej, zgodnie z wymaganiami art. 1 — 4 uzupełnione, lub zmienione pod zagrożeniem utraty prawa do żeglugi morskiej pod banderą polską.

Art. 31. Z dniem ogłoszenia ustawy niniejszej tracą moc prawną sprzeczne z nią ustawy, zarządzenia i przepisy, jakie na obszarach Rzeczypospolitej w tym samym przedmiocie dotąd obowiązywały.

Art. 32. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z interesowanymi Ministrami

Wprowadzenie na obszar b. dzielnicy pruskiej (p. art. 4 ustawy z 23 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511).

Poz. 286.

USTAWA

z dnia 29 maja 1920 r.

o tymczasowych emeryturach wojskowych

Utr. moc obow. (p. art. 61 ustawy z 5 sierpnia 1922 r. o zaopatrzeniu emerytalnem wojskowych i ich rodzin — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 616).

Poz. 287.

USTAWA

z dnia 4 czerwca 1920 r.

w przedmiocie udziału Skarbu Państwa w Spółce Akcyjnej Zakładu Wodno-Elektrycznego Szczawnica-Jazowsko.

Art. 1. Upoważnia się Ministerstwo Skarbu do wzięcia udziału imieniem Skarbu Państwa w Spółce Akcyjnej Zakładu Wodno-Elektrycznego Szczawnica-Jazowsko w wysokości 51% (pięćdziesiąt jeden procent) kapitału akcyjnego.

Art. 2. Zakład ten, składający się z centrali wodno-elektrycznej i sieci rozdzielczej, będzie wykonany wedle już zatwierdzonych urzędownie projektów.

Zmiany projektów może powołana do tego władza zatwierdzić na wniosek Spółki za zgodą Ministerstwa Robót Publicznych i Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Art. 3. Rządowi zastrzega się prawo kontroli budowy i prowadzenia ruchu.

Art. 4. Spółce Akcyjnej Zakładu Wodno-Elektrycznego Szczawnica-Jazowsko przyznaje się prawo wywłaszczenia nieruchomości, dozwolone w § 365 powsz. księgi austr. ustaw cyw. w tej rozciągłości, w jakiej okaże się niezbędnem do wybudowania i utrzymania ruchu zakładu wodno-elektrycznego w jego urządzeniach wodnych i elektrycznych, łącznie z urządzeniami do piętrzenia wody, jej ujęcia i przeprowadzenia, zabezpieczenia kanału roboczego i rurociągu ciśnienia, doprowadzenia wody do silników wodnych i odprowadzenia jej z pod nich, dalej łącznie z urządzeniami do wytwarzania energji elektrycznej, zakładaniem stacji przetwornic i transformatorów, sieci przewodów wysokiego i niskiego napięcia, prowadzonych powietrzem na słupach lub kablami podziemnie, oraz sieci telegrafów, telefonów i sygnalizacji elektrycznej aż do miejsc zużycia prądu elektrycznego, ze wznoszeniem budynków, potrzebnych do pomieszczenia urządzeń zakładu i nieodzownych dó utrzymania jego ruchu, wreszcie łącznie z urządzeniem dojazdów do budowli zakładowych i potrzebnych mostów i przepustów.

Co do zakresu i przedmiotu wywłaszczenia i odszkodowania — znajdzie analogiczne zastosowanie ustawa z 18 lutego 1878 r. (Nr. 30 austr. dz. u. p.) o wywłaszczeniu w celu budowania i utrzymania ruchu kolei żelaznych.

Art. 5. Spółce tej przyznaje się prawo zakładania i utrzymywania we własnym zarządzie urządzeń telegraficznych, telefonicznych i sygnalizacji elektrycznych wyłącznie dla celów przedsiębiorstwa.

Art. 6. Spółce tej przyznaje się uwolnienie od wszelkich podatków i innych danin publicznych na lat 5 od czasu jej powstania.

Art. 7. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Robót Publicznych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Poz. 288.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 maja 1920 r.

o wprowadzeniu w życie na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustawy w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzplitej Polskiej.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Poz. 289.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 maja 1920 r.

w przedmiocie stosunku służbowego inżynierów drogowych.

Utr. moc obow. z chwilą wejścia w życie ustawy z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P z 1921 r. Nr 6 poz. 32).

Poz. 290.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

normujące użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczonego do dyspozycji Głównego Urzędu Ziemskiego na mocy uchwały Sejmowej z dnia 19-go grudnia 1919 r.

Utr. moc obow. (p. § 1 pkt. Ia i § 2 pkt. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 1 kwietnia 1927 r. w sprawie likwidacji funduszów przeznaczonych na cele parcelacji i osadnictwa — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 330).

Poz. 291.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 17 maja 1920 r.

w przedmiocie domów bankowych i kantorów wymiany.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 175).

Poz. 292.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 2 czerwca 1920 r.

dotyczące zastosowania rozporządzenia z dnia 27 maja 1920 roku w przedmiocie podwyższenia opłat, zawartych w Ogólnopolskiej Taryfie osobowej i bagażowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 293.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w sprawie opłat jednostkowych za przejazd osób i przewóz bagażu, oraz przesyłek nadzwyczajnych w pociągach luksusowych (ekspresowych).

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 294.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego

z dnia 5 czerwca 1920 r.

w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Robót Publicznych w przedmiocie Komisji Szacunkowej Głównej w Warszawie i Komisji Szacunkowych Miejscowych na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Wygasło z dniem 1 sierpnia 1920 r.

Poz. 295.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 8 czerwca 1920 r.

w przedmiocie udzielania spółkom pożyczek na zagospodarowanie odłogów.

Uchylone na mocy § 31 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z 22 kwietnia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 232).

Poz. 296.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 21 maja 1920 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 maja r. b. w przedmiocie przyjmowania obligacji austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920-go.

Utr. moc obow. ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 11 maja 1920 r. w przedmiocie przyjmowania obligacji austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 250).

---

17 czerwca **Nr. 48.** rok 1920.

Poz. 297.

USTAWA

dnia z 19 maja 1920 r.

o Pocztowej Kasie Oszczędności.

Uchylona na mocy § 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 czerwca 1924 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 545).

Poz. 298.

USTAWA

z dnia 15 czerwca 1920 r.

w przedmiocie powszechnego poboru roczników 1895 i 1902 r., poboru byłych podoficerów, urodzonych w latach od 1890 do 1894 włącznie, i poboru byłych szeregowych, urodzonych w latach od 1885 do 1894 włącznie, którzy w armjach obcych, względnie w wojsku lub formacjach polskich, służyli w oddziałach jazdy, konnej artylerji i konnej straży granicznej.

Utr. moc obow. jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 299.

USTAWA

z dnia 29 maja 1920 r.

w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn.

Przepisy dla całego Państwa.

Art. 1. W przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn obowiązywać będą:

a) na obszarze b. zaboru rosyjskiego: przepisy art. 25 — 42 niniejszej ustawy,

b) na obszarze b. zaboru austrjackiego: cesarskie rozporządzenie z dn. 15 września 1915 r. (Dz. U. P. Nr. 278) — ze zmianami, wynikającemi z art. 43 — 46 niniejszej ustawy,

c) w b. dzielnicy pruskiej: ustawa Rzeszy Niemieckiej z dn. 3 czerwca 1906 r. w brzmieniu, ustalonem ustawą z dn. 3 lipca 1913 r. (Dz. Pr. z r. 1906, str. 654 i z r. 1913, str. 521) — ze zmianami, wynikającemi z art. 47 — 50 niniejszej ustawy.

Nadto obowiązywać będą na całym obszarze Rzeczypospolitej przepisy art. 2 — 24 niniejszej ustawy. O ile w tych artykułach oraz w art. 51 jest mowa o „podatku", należy przez to rozumieć również „należytości" od spadków i darowizn w myśl przepisów, obowiązujących na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Art. 2. Podatku nie pobiera się, gdy czysta wartość otrzymanego majątku nie przewyższa: a) 10.000 złotych, o ile majątek przechodzi na małżonka lub zstępnego; b) 3.000 złotych, o ile majątek przechodzi na osoby, wymienione w pozycjach 2, 3, 4 i 5 załączonej taryfy.

Prócz tego nie podlegają podatkowi: sprzęty pokojowe i kuchenne, pościel, odzież i bielizna, przeznaczone do użytku w gospodarstwie domowem spadkodawcy lub darującego, oraz narzędzia pracy lub inwentarze żywe i martwe w gospodarstwach rolnych, a przechodzące na małżonka lub krewnego w linji prostej, jeśli wartość ichnie przewyższa 2.500 złotych.

Art. 2 przytoczono w brzmieniu art. 1 ustawy z 18 lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 699).

Art. 3. Stopę podatku oznacza się według załączonej taryfy.

Podatek wymierza się w ten sposób, aby z sumy, która służy za podstawę wymiaru, pozostało po potrąceniu podatku nie mniej, niż zostaje z najwyższej kwoty bezpośrednio poprzedzającego stopnia wartości po potrąceniu podatku, przypadającego na ten stopień.

O ile z sumy, która służy za podstawę wymiaru, pozostało po potrąceniu podatku mniej niż wynosi kwota, zwolniona od podatku w myśl art. 2, wymierza się podatek tylko w wysokości nadwyżki podstawy wymiaru ponad kwotę zwolnioną.

Art. 3 przytoczono w brzmieniu art. 3 ustawy, powołanej pod art. 2.

Art. 4. Artykułu 2 oraz pozycji 1 taryfy, o ile dotyczą małżonka, nie stosuje się, jeżeli w chwili otwarcia spadku lub zdziałania darowizny małżeństwo było rozwiązane lub małżonkowie byli rozłączeni co do stołu i łoża.

Art. 5. Pokrewieństwo lub powinowactwo, określone w taryfie, uznaje się także wówczas, gdy wynikło ze związków nieślubnych.

Dziecko nieślubne, przysposobione przez swojego ojca lub swoją matkę, należy do osób, wymienionych w taryfie pod poz. 1.

Art. 6. Uchylony na mocy art. 7 ustawy, powołanej pod art. 2.

Art. 7. Jeżeli ten sam darujący z tym samym obdarowanym zawarli dwie lub więcej umów, podlegających podatkowi od darowizn, natenczas podatek od każdej z tych umów wymierza się według stopy jednolitej, odpowiadającej sumie podstaw wymiaru, obliczonych co do każdej umowy zosobna.

Powyższy przepis stosuje się odpowiednio, jeżeli ktoś nabył majątek w sposób, uzasadniający wymiar podatku spadkowego, a nadto zawarł ze spadkodawcą jedną lub więcej umów, podlegających podatkowi od darowizn.

Art. 8. Notarjusz, spisując akt umowy, podlegający wymiarowi podatku spadkowego lub podatku od darowizn, ma zapytać strony, czy i o ile zachodzą okoliczności, uzasadniające zastosowanie art. 7, i odpowiedź stron podać w akcie.

Art. 9. Kwota podatku, o ile wypada z ułamkiem złotego, winna być zaokrąglona wzwyż do pełnego złotego.

Art. 9 przytoczono w brzmieniu art. 5 ustawy powołanej pod art. 2.

Art. 10. Jeżeli co do rzeczy, oddanych na skład, służy dwu lub więcej osobom solidarnie prawo rozporządzania, to w razie śmierci jednej z nich zachodzi celem wymiaru podatku spadkowego domniemanie prawne, iż te rzeczy należały do osoby zmarłej.

Jeżeli umówiono się, że prawo rozporządzania ma nie ten, na czyje imię rzeczy złożono, lecz wyłącznie inna osoba, natenczas w razie śmierci tej innej osoby zachodzi w zakresie wymiaru podatku spadkowego domniemanie prawne, że należały w całości do niej.

Powyższe postanowienia stosują się również do przedmiotów, znajdujących się w skrzynkach depozytowych (safes) tudzież w razie oddania na skład pieniędzy z zastrzeżeniem zwrotu takiej samej sumy, lub wogóle w razie złożenia rzeczy zamiennych z zastrzeżeniem zwrotu takiej samej ilości rzeczy tego samego rodzaju.

Postępowanie co do przeprowadzenia przeciwdowodu ustalone będzie rozporządzeniem.

Art. 11. Wymiarowi podatku od darowizn nie podlegają:

a) zapomogi, udzielone przez Państwo lub związek samorządny na cele użyteczności publicznej,

b) tantjemy, gratyfikacje i t. p. wynagrodzenia, które pracodawca przyznaje swemu pracownikowi, o ile przedmiotem tego rodzaju darowizny nie jest nieruchomość.

Art 12. Wolne są od podatku spadkowego oraz od podatku od darowizn:

a) Skarb Rzeczypospolitej oraz polskie zakłady państwowe, będące odrębnemi osobami prawnemi;

b) fundacje, zakłady, zrzeszenia lub związki samorządne, mające siedzibę w Państwie Polskiem — co do majątku, otrzymanego na cele dobroczynne, nauki lub nauczania;

c) małżonek i wstępny co do majątku, który darował lub sprzedał spadkodawcy;

d) ochotnicy wojsk polskich z 1920 r. odnośnie do gruntów, pochodzących z darowizn, w ziemi poczynionych w r. 1920 dla ochotników do walki z najazdem bolszewickim. Postanowienie to nie narusza jednak zasad art. 17 niniejszej ustawy.

O ile majątek, który fundacja, zakład, zrzeszenie lub związek samorządny otrzymały na podstawie rozporządzenia ostatniej woli lub darowizny, nie jest przeznaczony na cele dobroczynne, ani na cele nauki lub nauczania (punkt b), Minister Skarbu może zezwolić na wniosek podatnika na zwolnienie od podatku spadkowego oraz podatku od darowizn, jeżeli cel, na który majątek jest przeznaczony, ma ważne znaczenie dla dobra ogólnego.

Minister Skarbu może na wniosek podatnika zezwolić na zwolnienie od podatku także wówczas, gdy fundacja, zakład, zrzeszenie lub związek samorządny ma siedzibę zagranicą, a zachodzą warunki, podane w ustępie pierwszym lub drugim niniejszego artykułu.

Art. 12 przytoczono w brzmieniu art. 4 ustawy powołanej pod art. 2. Nadto p. ustawę z 18 maja 1921 r. o uwolnieniu aktów pomocy dla żołnierzy wojska polskiego od opłat skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 279)

Art. 13. Majątek, znajdujący się w kraju, wlicza się do podstawy wymiaru w całości, jeżeli spadkodawca lub darujący był w dniu otwarcia spadku lub zdziałania darowizny obywatelem Państwa Polskiego lub miał zamieszkanie w kraju.

Jeżeli był cudzoziemcem i zamieszkiwał zagranicą, to znajdujący się w kraju majątek nieruchomy podlega opodatkowaniu bezwzględnie, ruchomy zaś o tyle, o ile nabywca jest obywatelem Państwa Polskiego lub ma zamieszkanie w kraju.

Art. 14. Wartość majątku nieruchomego i ruchomego, znajdującego się zagranicą, wlicza się do podstawy wymiaru, jeżeli spadkodawca lub darujący był w dniu otwarcia spadku lub zdziałania darowizny obywatelem Państwa Polskiego.

Jeśli był cudzoziemcem, to majątek, znajdujący się zagranicą, podlega opodatkowaniu tylko wówczas, gdy nabywca jest obywatelem Państwa Polskiego.

Ust. 2 art. 14 przytoczono w brzmieniu ustawy z 3 listopada 1923 r., zmieniającej art. 14 niniejszej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 944).

Art. 15. Wierzytelność poczytuje się za znajdującą się w kraju, jeżeli wierzyciel ma w kraju zamieszkanie.

Postanowienia art. 13 i 14, dotyczące nieruchomości, stosują się również do praw, wynikających z ciężarów rzeczowych (z zobowiązań do wydawania części wydobytych żywic ziemnych lub ich wartości, zobowiązania przemysłowca górniczego do wynagrodzenia właściciela gruntu za użytkowanie wnętrza i t. p.).

Art. 16. Przy ustaleniu czystej wartości spadku lub majątku darowanego zalicza się do ciężarów, w przypadkach, określonych w art. 13 i 14, podatek zapłacony obcemu państwu.

Art. 17. Jeżeli w przypadkach, określonych w art. 13 — 15, należą do spadku lub majątku darowanego zarówno przedmioty, podlegające opodatkowaniu, jako też takie, których się nie wlicza do podstawy wymiaru, to celem ustalenia czystej wartości — o ile podatnik lub władza skarbowa nie udowodnili, że długi i ciężary w całości lub w części obciążają tylko przedmioty pierwsze lub tylko drugie — potrąca się taką część długów i ciężarów, jaka odpowiada stosunkowi ogólnej wartości przedmiotów, należących do podstawy wymiaru, do ogólnej wartości wszystkich przedmiotów nabytych.

Art. 18. Gdy majątek, podlegający opodatkowaniu, znajduje się w dwu lub więcej dzielnicach, to wymierzenie podatku nastąpi w tej dzielnicy, w której spadkodawca zamieszkiwał, lub w której zdziałano akt darowizny. Jeżeli spadkodawca zamieszkiwał lub akt darowizny zdziałano poza dzielnicami, w których znajduje się majątek, podlegający opodatkowaniu, to Minister Skarbu postanowi, w której dzielnicy nastąpić ma opodatkowanie.

W wypadkach powyższych ustalenie, które przedmioty podlegają

opodatkowaniu, oraz obliczenie podstawy wymiaru mają być dokonane dla każdego przedmiotu podług przepisów, obowiązujących w danej dzielnicy. Co do terminu płatności oraz środków prawnych stosują się przepisy, obowiązujące w dzielnicy, w której podatek wymierzono.

Art. 19. Utracił moc obowiązującą. Obecnie w razie nieuiszczenia podatku z winy płatnika w terminie płatności pobiera się karę za zwłokę w wysokości 2% miesięcznie, począwszy od 15 dnia po upływie terminu płatności, a od zaległości, których spłata została odroczona lub rozłożona na raty orzeczeniem właściwej władzy skarbowej, pobiera się tylko odsetki za odroczenie w wysokości ½% miesięcznie.

Patrz art. 2 i 3 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721) oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. w sprawie zmiany art. 2 tejże ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 401).

Art. 20. Na wniosek podatnika zezwoli władza skarbowa — w razie potrzeby za odpowiedniem zabezpieczeniem — na odroczenie płatności podatku lub jego części albo na uiszczenie ratami najpóźniej w ciągu lat *dziesięciu*, jeżeli stwierdzi, że niezwłoczna zapłata byłaby dla podatnika ze względu na jego stosunki gospodarcze zbyt uciążliwa. Władza skarbowa cofnie lub ograniczy ulgi udzielone z powyższego powodu, w razie odpowiedniej zmiany w stosunkach gospodarczych płatnika. Od płatnika, któremu zezwolono na odroczenie płatności lub na spłatę ratami, pobierane będą odsetki w wysokości ½% miesięcznie, płatne z dołu (odsetki za odroczenie): przytem miesiąc rozpoczęty liczy się za cały. W razie niedotrzymania terminu pobrane będą odsetki za zwłokę, przewidziane w art. 19, od całej sumy, nieuiszczonej w terminie.

O ile chodzi o opodatkowanie majątku spadkowego, przechodzącego na zstępnych małoletnich lub na wdowę po spadkodawcy, władza skarbowa zbada z urzędu przed wysłaniem nakazu płatniczego — po uprzedniem zasięgnięciu na żądanie płatnika opinji zaprzysiężonych znawców (art. 6) — czy zachodzi warunek, określony w zdaniu pierwszem niniejszego artykułu, a w razie istnienia tego warunku zezwoli w nakazie płatniczym na odroczenie płatności podatku lub na uiszczenie ratami.

Art. 20 przytoczono w brzmieniu art. 6 ustawy powołanej pod art. 2 i art. 3 ustawy z 31 marca 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 263);

(p. nadto ustawę z 31 lipca 1924 r. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721).

Art. 21. Kto oświadcza świadomie nieprawdę celem udaremnienia opodatkowania spadku lub darowizny, lub spowodowania wymiaru w kwocie niższej, niż należy się według ustawy, staje się winnym występku i ulega w drodze sądowej grzywnie, nieprzewyższającej dziesięciokrotnej wysokości kwoty, na której utratę Skarb Państwa narażono. W razie okoliczności szczególnie obciążających może być wymierzona prócz grzywny kara więzienia do sześciu miesięcy.

Grzywna nie może przenosić przypadającego winnemu majątku, będącego podstawą wymiaru.

Pozbawienie wolności, zastępujące grzywnę w razie niemożności jej ściągnięcia, nie może przewyższać sześciu miesięcy.

Na obszarze b. zaboru austrjackiego zamiast więzienia wymierzana będzie kara ścisłego aresztu.

Art. 22. Winni innego rodzaju naruszeń przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn — w szczególności niedopełnienia w wyznaczonym terminie obowiązku zawiadomienia władzy skarbowej o śmierci spadkodawcy, lub dostarczenia danych, potrzebnych celem dokonania wymiaru — podlegają grzywnie do wysokości *210 złotych*.

Grzywnę tę wymierza władza skarbowa.

Art. 22 przytoczono w brzmieniu § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z 18 grudnia 1923 r. w sprawie zastosowania stałej jednostki do podatków: spadkowego i od darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1114) oraz § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Art. 23. Odpowiedzialność z art. 22 ulega przedawnieniu z upływem lat pięciu od dnia, w którym nastąpiło naruszenie ustawy. Prawo żądania grzywny już nałożonej przedawnia się z upływem lat pięciu od dnia, w którym orzeczenie karne stało się prawomocnem.

Bieg przedawnienia przerywa się przez wszelkie czynności urzędowe, odnoszące się do wymiaru lub uiszczenia grzywny, o ile o nich winnego urzędownie zawiadomiono. Od dnia przerwy przedawnienie biegnie na nowo; w razie odroczenia płatności rozpoczyna się bieg przedawnienia z dniem, do którego zapłatę odroczono.

Art. 24. Minister Skarbu ustali właściwość władz skarbowych do przedsiębrania czynności urzędowych w myśl ustawy niniejszej i przepisów wykonawczych, wydanych na jej podstawie.

Minister Skarbu w porozumieniu z właściwymi Ministrami zarządzi, czy i jak urzędy publiczne (państwowe i samorządowe), w szczególności też notarjusze, mają w inny jeszcze sposób niż określono w ustawie niniejszej lub w przepisach dotychczasowych, których ona nie uchyla, współdziałać z władzami skarbowemi celem opodatkowania spadków i darowizn.

(P. art. 6 ustawy z 31 marca 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 263; rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 grudnia 1926 r. w sprawie pobierania w roku 1927 nadzwyczajnego 10% dodatku do podatków — Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 697 — przedłużone na okres od 1 stycznia 1928 r. do 31 marca 1929 r. rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 grudnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 972.

Rozciągnięta na obszar ziemi Wileńskiej rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 886).

Art. 25 — 42, zawierające przepisy dla obszaru b. zaboru rosyjskiego pominięto z uwagi na rozporządzenie Ministra Skarbu z 2 czerwca 1920 r. w przedmiocie jednolitego tekstu przepisów ustawowych o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 300).

Przepisy dla obszaru b. zaboru austrjackiego.

Art. 43. Uchyla się: pozycje 91 i 96 taryfy należytościowej z 13 grudnia 1862 r. (Dz. u. p. Nr. 89); § 11 ustawy z 18 czerwca 1901 r. (Dz. u. p. Nr. 74); §§ 3, 4, 5, 6, 7, 13, 24, 32, 39 i 40, część 3 § 29, część 3 i 4 § 43 oraz postanowienie zawarte pod liczbą 8 w § 45 cesarskiego rozporządzenia z 15 września 1915 r. (Dz. u. p. Nr. 278); taryfę załączoną do tego rozporządzenia, wraz z uwagami; cesarskie rozporządzenie z 30 grudnia 1915 r. (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1916).

Art. 44. W § 19 cesarskiego rozporządzenia z 15 września 1915 r. (Dz. u. p. Nr. 278), należy skreślić wyrazy: „ i 3". W §§ 23 i 37 należy skreślić wyrazy: („§ 43 część 3)".

W części 1 § 28 należy skreślić słowa: „które zajmują się zawodowo przechowywaniem lub zarządem obcych przedmiotów majątkowych". W części 5 tegoż paragrafu należy skreślić słowa: „wymienione w § 24".

Część 1 § 29 uzupełnia się następującem zdaniem końcowem: „Danych, potrzebnych celem wymiaru należytości spadkowej, mają dostarczyć również dłużnicy spadkodawcy oraz osoby, w których posiadaniu przedmioty spadkowe się znajdują".

§ 38 traci moc, o ile w nim powołano § 5.

W części 1 § 43 należy skreślić wyrazy: „jeżeli niema warunków zastosowania części 3"; w części 5 tegoż paragrafu wyrazy: „niezależnie od zastosowania §§ 82 — 86 ustawy z 9 lutego 1850 r., Dz. u. p. Nr. 50".

W § 45 pod liczbą 6 należy skreślić wyrazy: „91, A. 96 a".

Art. 45. §§ 1 i 2 ustawy z 18 czerwca 1901 r. (Dz. u. p. Nr. 74), nie mają zastosowania do przeniesień majątku, których dotyczy niniejsza ustawa.

W części 7 § 12 tejże ustawy należy słowa: „w wysokości 25 do 1000 K." zastąpić słowami: „do wysokości 2 1 0 z ł o t y c h". W tejże części 7 należy skreślić zdanie ostatnie.

Art. 45 przytoczono w brzmieniu przepisów powołanych pod art. 22.

Art. 46. Od wpisu prawa własności, dokonanego w księdze publicznej na podstawie tytułu prawnego, podlegającego wymiarowi należytości spadkowej lub należytości od darowizn, pobiera się należytość nie według działu A pozycji 45 taryfy z 13 grudnia 1862 r. (Dz. u. p. Nr. 89), lecz według działu B tejże pozycji, oraz części 2 § 6 cesarskiego rozporządzenia z 28 sierpnia 1916 r. (Dz. u. p. Nr. 281).

(P. rozporządzenie Ministra Skarbu z 3 kwietnia 1924 r. w sprawie zastosowania stałej jednostki do podatków: spadkowego i od darowizn na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 344; ustawę z 18 lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (art. 8 i następne) — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 699).

Przepisy dla byłej dzielnicy pruskiej.

Art. 47. Uchyla się część pierwszą § 4; §§ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15; część drugą § 16; część drugą § 28; §§ 33, 34, 35; część ostatnią § 42; część drugą i trzecią § 46; §§ 47, 48, 49, 50, 51, 52; zdanie drugie i trzecie § 56; §§ 58, 59, 62 ustawy o podatku spadkowym dla Rzeszy Niemieckiej z 3 czerwca 1906 r. w brzmieniu, ustalonem ustawą z 3 lipca 1913 r. (Dz. Pr. z r. 1906 str. 654 i r. 1913 str. 521).

Art. 48. § 11 ustawy, wymienionej w art. 47, otrzymuje brzmienie następujące: „Podatkowi spadkowemu nie podlega majątek, nabyty na podstawie § 1969 kodeksu cywilnego niemieckiego".

W §§ 21 i 46 tejże ustawy należy skreślić wyraz: „(§ 34)".

Zdanie pierwsze § 31 otrzymuje brzmienie następujące: „Podatek spadkowy uiścić ma nabywca".

Zdanie drugie § 31 należy skreślić.

Zdanie czwarte § 31 otrzymuje brzmienie następujące: „Prócz nabywcy odpowiada za podatek spadkobierca jako dłużnik solidarny do wysokości kwoty, wyrażającej wartość tego, co ze spadku otrzymał".

Część trzecia § 32 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przepisy części 1 i 2 niniejszego paragrafu stosują się odpowiednio w wypadkach, w których przedmioty spadkowe są przechowane u osób trzecich, jeżeli przedmioty te wydano bez zezwolenia władzy skarbowej mimo świadomości, że spadkodawca zmarł. Dotyczy to również wydania rzeczy, wymienionych w art. 10 ustawy w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn, uiszczenia długu przez dłużników spadkodawcy oraz wypłaty sum ubezpieczenia, płatnych wskutek śmierci spadkodawcy".

Część drugą § 42 uzupełnia się zdaniem następującem: „Dłużnicy spadkodawcy i osoby, w których posiadaniu przedmioty spadkowe się znajdują, mają na wezwanie władzy skarbowej dostarczyć danych potrzebnych celem wymierzenia podatku".

Art. 49 utracił moc obowiązującą, ponieważ z dn. 1 stycznia 1927 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570). — Art. 54 punkt 1 tejże ustawy zwalnia od opłaty stemplowej pisma, stanowiące tytuł przejścia własności, który według przepisów o podatkach spadkowym i od darowizn bądź podlega jednemu z tych podatków bądź jest od nich zwolniony.

Art. 50. Część druga § 1589 kodeksu cywilnego niemieckiego nie będzie stosowana przy wymiarze podatku spadkowego i podatku od darowizn.

Nadto p. art. 7 ustawy z 31 marca 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 263.

Wejście w życie ustawy i wykonanie.

Art. 51. Ustawa niniejsza wchodzi w życie piętnastego dnia po ogłoszeniu. Będzie jednak stosowana z w y j ą t k i e m art. 2 1 — 2 3 również wówczas, jeżeli spadkodawca zmarł w czasie od 1 stycznia 1916 r., a do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy nie zapadła decyzja władzy skarbowej o należności podatku spadkowego.

Art. 51 przytoczono w brzmieniu ustalonem przez obwieszczenie w przedmiocie sprostowania ustawy niniejszej (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 345 z r. 1920).

Art. 52. Postanowienia niniejszej ustawy, o ile dotyczą obszaru b. zaboru rosyjskiego (art. 2 — 42, 51 i 53), ogłoszone będą w Dzienniku Ustaw oddzielnie w formie jednolitego zbioru przepisów, ułożonego systematycznie, z kolejną numeracją artykułów niezależną od użytej w niniejszej ustawie.

Art. 53. Wykonanie niniejszej ustawy należy do Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z 20 września 1923 r. w przedmiocie rozciągnięcia na obszar Spisza i Orawy przepisów o podatkach: spadkowym i od darowizn — Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 775;

rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 stycznia 1927 r. w sprawie umorzenia zaległości podatków bezpośrednich opłat stemplowych oraz podatku spadkowego i od darowizn — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 39;

umowę pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawie zapobieżenia dwukrotnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków spadkowych, podpisaną w Warszawie dnia 23 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 78 z r. 1926;

konwencję między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Austrjacką o zapobieżeniu dwukrotnemu pobieraniu podatku spadkowego podpisaną w Wiedniu dnia 24 listopada 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 557 z r. 1928).

Załącznik do art. 3.

(Przytoczono w brzmieniu ustawy z 18 lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 699).

TARYFA OPODATKOWANIA SPADKÓW I DAROWIZN.

Pozycja	Określenie podatnika według jego znamion osobistych, w szczególności według jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w złotych:														
		do 3 tys.	ponad 3 do 5 tys.	ponad 5 do 10 tys.	ponad 10 do 20 tys.	ponad 20 do 50 tys.	ponad 50 do 100 tys.	ponad 100 do 200 tys.	ponad 200 do 500 tys.	ponad 500 tys. do 1 mil.	ponad 1 do 2 mil.	ponad 2 do 5 mil.	ponad 5 do 10 mil.	ponad 10 do 20 mil.	ponad 20 do 50 mil.	ponad 50 mil.
		Podatek wymierza się według niżej podanej stopy procentowej														
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
1	Małżonek. Zstępny	—	—	—	2	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	Wstępny. Przysposobiony. Zięć lub synowa.	—	6	7	8	9	10	11	12	13	15	17	19	21	23	25
3	Rodzeństwo rodzone lub przyrodnie. Dzieci rodzeństwa. Pasierb	—	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36
4	Krewni do 4 stopnia, wyżej nie wymienieni (rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne)	—	14	16	18	20	22	24	26	28	30	33	36	39	42	45
5	Inni	—	20	22	25	28	31	34	37	40	43	46	49	52	56	60

Poz. 300.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 2 czerwca 1920 r.

w przedmiocie jednolitego tekstu przepisów ustawowych o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Pominięto z uwagi na rozporządzenie Ministra Skarbu z 4 maja 1923 r. w przedmiocie jednolitego tekstu przepisów ustawowych o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 391.

Poz. 301.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości

z dnia 21 maja 1920 r.

o wypuszczaniu listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i Towarzystw Kredytowych Miejskich, działających na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Wygasło jako wydane na okres przejściowy; nadto p. ustawę z 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 216 oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351.

Poz. 302.

ROZPORZĄDZENIE TYMCZASOWE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 2 czerwca 1920 r.

w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie walki z zarazą płucną u bydła rogatego na obszarze województw: Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Lubelskiego i Warszawskiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia postanowień Ustawy Lekarskiej (Zbiór Praw Ces. Ros. Tom XIII — wydanie 1905 r.) stanowiących podstawę prawną (p. art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673).

Poz. 303.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 4 lutego 1920 r. o przyznaniu dla byłych wojskowych armji rosyjskiej i austrjackiej, jak też dla wdów i sierot po nich pozostałych, nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego do zasiłków emerytalnych.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę wymienioną w nagłówku — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 68 z r. 1920).

23 czerwca Nr. 50. rok 1920.

Poz. 304.

USTAWA

z dnia 4 czerwca 1920 r.

o tymczasowym ustroju władz szkolnych.

Art. 1. Kierownictwo naczelne i nadzór zwierzchni nad wychowaniem publicznem w Rzeczypospolitej Polskiej sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkolnictwem wyższem zarządza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego bezpośrednio.

Art. 2. Dla celów administracyjnych w zakresie wychowania, Państwo dzieli się na okręgi szkolne.

Czas i kolejność tworzenia okręgów szkolnych, ich obszar oraz siedzibę ich władz oznaczy Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Na czele okręgu szkolnego stoi kurator okręgu szkolnego mianowany przez *Naczelnika Państwa*, na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, uchwalony przez Radę Ministrów.

Art. 4. Do zakresu działania kuratora okręgu szkolnego należeć będzie:

1. administrowanie instytucjami wychowawczemi i oświatowemi oraz szkołami ogólnokształcącemi, podlegającemi zarządowi Państwa, szkołami zawodowemi w zakresie, przekazanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a także nadzór, opieka i kontrola nad szkolnictwem, wychowaniem przedszkolnem i pozaszkolnem oraz oświatą w okręgu;

2. rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń podległych mu władz i urzędów;

3. układanie projektu budżetu okręgu szkolnego, przedstawianie go Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz asygnowanie funduszów na utrzymanie szkolnictwa w okręgu w ramach zatwierdzonego budżetu;

4. zatwierdzanie dyrektorów prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich;

5. mianowanie urzędników do VII kategorji płacy włącznie;

6. przenoszenie w granicach okręgu niestałych nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich;

7. mianowanie kierowników publicznych szkół powszechnych;

8. przedstawianie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wniosków w sprawie mianowania wizytatorów okręgowych, inspektorów szkolnych, dyrektorów i nauczycieli państwowych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich oraz urzędników od VI kategorji płacy wzwyż;

9. mianowanie członków rad szkolnych powiatowych i rad opiekuńczych państwowych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich;

10. udzielanie urlopów podwładnym urzędnikom i nauczycielom w granicach, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

11. przenoszenie w stan spoczynku na podstawie obowiązujących przepisów;

12. inne sprawy, przekazane ustawami lub rozporządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 5. Do czasu wydania ustawy o ostatecznym ustroju władz szkolnych i organów samorządu szkolnego Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może powoływać do współdziałania z kuratorami radę szkolną okręgową, złożoną z czynników zawodowo-pedagogicznych, społecznych i przedstawicieli wyznań religijnych, uznanych przez Rzeczpospolitą Polską, do których w danym okręgu znaczna część ludności się przyznaje. Kompetencje rad szkolnych okręgowych określi rozporządzeniem Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6. Z chwilą utworzenia okręgu i zamianowania kuratora przestają działać na obszarze okręgu wszelkie organy administracji szkolnej z wyjątkiem powiatowych, gminnych i miejscowych, a sprawowana przez nie władza, o ile nie została tą ustawą zastrzeżona kuratorowi, będzie rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego bądź zastrzeżona Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, bądź przeniesiona na podwładne mu organy.

Art. 7. Do czasu uchwalenia przez Sejm ustawy o ostatecznym ustroju władz szkolnych i organów samorządu szkolnego „przepisy tymczasowe o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem" z dnia 10 sierpnia i 7 września 1917 r., normujące w b. Kongresówce skład i zakres działania powiatowych i gminnych władz i urzędów szkolnych, pozostają w mocy; w b. dzielnicach austrjackiej i pruskiej skład i zakres ich działalności określi dla poszczególnych okręgów drogą rozporządzeń Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 8. Istniejące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy rady szkolne okręgowe otrzymują nazwę rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, zaś inspektorzy szkolni okręgowi — inspektorów szkolnych.

Art. 9. Zależność władz i urzędów szkolnych od organów administracji politycznej wszelkich stopni znosi się.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Rozciągnięto na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 222) na województwa nowogró-

dzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego — rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 279).

Poz. 305.

USTAWA

z dnia 8 czerwca 1920 r.

o podatku od skrzynek depozytowych (safes).

Uchylona na mocy art. 171 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 306.

USTAWA

z dnia 8 czerwca 1920 r.

zmieniająca przepis artykułu 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 roku w przedmiocie rozszerzenia ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów z r. 1831 i 1863 także na weteranów z 1848 roku (Dz. Ust. z 1920 r. Nr. 2 poz. 4).

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r., 1863 oraz wdów po nich (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 212).

Poz. 307.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 maja 1920 r.

o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru rosyjskiego działania dekretu w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych z dnia 5 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 12 poz. 136) na zyski względnie dochody osiągnięte w latach 1919 i 1920.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. dekret z dn. 5 lutego 1919 r. — Dz. P. P. P. Nr. 12 poz. 136).

Poz. 308.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 8 czerwca 1920 r.

o organizacji Zarządu rzek żeglownych.

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17 grudnia 1923 r. o zniesieniu generalnej dyrekcji regulacji rzek żeglownych w Krakowie i Toruniu, biura projektów kanałów żeglugi w Krakowie oraz państwowych zarządów rzek w Szczecinie, Jarosławiu i Włocławku (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 1129)

Poz. 309.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 czerwca 1920 r.

w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w b. zaborze austrjackim.

Utr. moc obow. z dniem 1 stycznia 1923 r. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 777).

Poz. 310.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 11 czerwca 1920 r.

w przedmiocie organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych na obszarze m. Łodzi i powiatu łódzkiego.

Art. 1. Zamiast „Urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych na okrąg m. Łodzi", tworzy się z dniem 1 lipca 1920 r.:

Pkt. a) utr. moc obow. (p. rozporządz. Ministra Skarbu z 28 sierpnia 1925 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych oraz komisyj szacunkowych do podatku przemysłowego na obszarze m. Łodzi — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz .646).

b) na obszarze powiatu łódzkiego „Urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych dla powiatu łódzkiego".

Art. 2 — 8 utr. moc obow. (p. poz. 278).

Poz. 311.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 17 czerwca 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania roczników 1895 i 1902 do służby wojskowej.

Utr. moc obow. wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 15 czerwca 1920 r. w przedmiocie powszechnego poboru roczników 1895, 1902, poboru byłych podoficerów, urodzonych w latach od 1885 do 1894 włącznie, którzy w armjach obcych, względnie w wojsku lub formacjach polskich służyli w oddziałach jazdy, konnej artylerji i konnej straży granicznej — Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 298).

Poz. 312.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 17 czerwca 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania b. podoficerów, urodzonych w latach 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 i 1895, oraz wszystkich byłych szeregowych, którzy służyli w armjach obcych, względnie w wojsku lub formacjach polskich, oddziałach jazdy, konnej artylerji i w oddziałach straży granicznej, urodzonych w latach 1885 — 1895 włącznie.

Utr. moc obow. (patrz poz. 311).

26 czerwca **Nr. 51.** rok 1920.

Poz. 313.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 11 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r.

Część I — utraciła moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Ministra Kolei z dnia 22 kwietnia 1925 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianie „Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt kolejami żelaznemi w Polsce część I — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 293);

Część II, III, IV — pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 314.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu o taryfie celnej.

Na podstawie uchwały Sejmu Ustawodawczego z dnia 1 sierpnia 1919 r. i uchwały Rady Ministrów z dnia 26 maja 1919 r. zarządza się, co następuje:

Art. 1. Każdy towar, wprowadzony do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej, podlega opłacie celnej według obowiązującej taryfy, o ile w niej nie zaznaczono wyraźnie, że jest wolny od cła. Towary wywożone z obszaru celnego wolne są od cła, o ile cło wywozowe na te towary nie jest w taryfie wyraźnie ustanowione.

Taryfę celną uzupełniają wyjaśnienia wydane do niej przez Ministerstwo Skarbu, mające równą moc obowiązującą, jak sama taryfa.

Od towarów, które podlegają opłatom spożywczym lub innym, należy prócz cła przywozowego pobierać wszystkie opłaty wewnętrzne, przypadające w myśl obowiązujących ustaw.

Przytoczony w brzmieniu: rozp. Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 27 lipca 1920 r. w przedmiocie sprostowania rozporządzenia niniejszego — Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 532; rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 6 sierpnia 1924 r. — w sprawie zmiany rozp. niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 727).

Art. 2. Do wymiaru i poboru ceł oraz do wszystkich czynności przy odprawie celnej towarów powołuje się urzędy celne.

Art. 3. Przywozu i wywozu towarów przez linję celną dozwala się tylko na drogach celnych.

Drogami celnemi są:

a) koleje żelazne, służące do użytku publicznego,

b) przystanie morskie i wjazdy do nich, otwarte dla ogólnego ruchu towarowego,

c) drogi lądowe i wodne, które uznano jako drogi celne i o których podano do wiadomości publicznej.

Wszystkie inne drogi uważa się za uboczne.

Przekraczanie linji celnej z towarami na drodze ubocznej dopuszcza się tylko za zezwoleniem władzy celnej.

Art. 4. Przewozu towarów przez linję celną dozwala się tylko w porze dziennej, t. j. po wschodzie i przed zachodem słońca.

Tam, gdzie tego wymaga konieczna potrzeba, może władza celna zezwalać na wyjątki.

Przewozu przez linję celną osób i towarów dokonywanego przez publiczne zakłady przewozowe według normalnego rozkładu jazdy, dozwala się zarówno w dzień, jak w nocy.

Ruchu osobowego na drogach kołowych dozwala się tylko w porze dziennej. Ministerstwo Skarbu może jednak zezwolić na ulgi w tym zakresie.

Art. 5. Na towary pochodzące z krajów, które towary lub statki morskie polskie traktują gorzej, aniżeli towary lub statki innych państw, można drogą rozporządzenia nałożyć cła odwetowe.

Art. 6. Przywozu i przewozu artykułów stanowiących przedmiot monopolu państwowego dozwala się tylko na podstawie osobnych pozwoleń.

Osobne przepisy postanawiają, które przedmioty podlegają ograniczeniom monopolowym.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami może zakazać lub ograniczyć przywóz i wywóz pewnych towarów ze względów dobra publicznego.

Art. 7. Do zastosowania pozycji taryfy, według której wymierza się cło od towaru miarodajnym jest stan, w jakim się towar znajduje w chwili przejścia przez linję celną.

Przedmioty złożone z różnych materjałów, o ile w taryfie nie wymieniono ich osobno ze względu na ich użytek lub nie odniesiono ich w drodze rozporządzenia do jednej z pozycji taryfy, należy clić według tej pozycji, która obejmuje główną część składową tych przedmiotów o największej stosunkowo wadze.

Za zasadniczą podstawę do stosowania stawek celnych przyjmuje się materjał, z którego towar sporządzono lub użytek, do którego towar przeznaczono.

Mechaniczne mieszaniny ze składników, podlegających różnym stawkom, o ile w taryfie nie wymieniono ich zosobna, należy clić według składnika, podlegającego najwyższej stawce, o ile ilość jego nie jest zupełnie nieznaczna i nie posiada drugorzędnego znaczenia.

O ile towaru nie wymieniono w taryfie, należy stosować pozycję taryfy, dotyczącą towaru o wyższej stawce możliwie zbliżonego pod względem jakości, sposobu wyrobu, albo też użytku, do jakiego służy.

Art. 8. Cło pobiera się według podanych w taryfie celnej podstaw wymiaru, t. j. według wagi, miary, ilości sztuk i t. d.

Za podstawę wymiaru cła według wagi przyjmuje się wagę surową albo wagę czystą.

Od towarów, wprowadzonych w stanie nieopakowanym, pobiera się cło według wagi czystej.

Według wagi surowej cli się towary, których stawka nie przekracza 10 złotych od 100 kg., a z towarów podlegających wyższej stawce tylko te, co do których taryfa celna zawiera wyraźne postanowienie.

Używane zwykle w handlu zarówno zewnętrzne jak wewnętrzne opakowania towarów, podlegających ocleniu według wagi czystej, o ile nie podlegają cłu wyższemu niż sam towar, wolne są od cła.

Opakowanie zewnętrzne i wewnętrzne, nieodpowiadające zwyczajom handlowym należy poddać ocleniu.

Taryfa podaje, w których wypadkach przy ocleniu towarów według ich wagi czystej do wagi towaru doliczać należy wagę bezpośredniego (wewnętrznego) opakowania. Od towarów w opakowaniach drobnych przeznaczonych dla spożywców, cło opłaca się łącznie z wagą opakowania, o ile to ostatnie służy podczas spożycia.

Do wagi płynów, wprowadzanych w cysternach lub innych w tym celu urządzonych środkach przewozowych zarówno lądowych jak wodnych, o ile płyny te podlegają ocleniu według wagi surowej a taryfa celna nie zawiera odmiennych postanowień, dolicza się 20% wagi czystej jako tarę.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozp. Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 21 maja 1924 r. w przedmiocie zmiany normy stawki celnej, do której wysokości podlegają towary opłacie celnej według wagi brutto (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 488).

Art. 9. Dla niektórych towarów przywożonych z zagranicy ustanawia się cechowanie. Towary, podlegające cechowaniu będą wydawane do wolnego obrotu jedynie po nałożeniu na nich plomb, lub innych znaków urzędowych.

Spis towarów podlegających cechowaniu ustanawia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Towary zagranicznego pochodzenia, podlegające urzędowemu cechowaniu, znalezione w wolnym obrocie bez plomb lub innych znaków urzędowych, będą traktowane jako towary przemycane.

Przytoczony w brzmieniu rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 1 grudnia 1923 r. w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 132 poz. 1078).

Art. 10. W przywozie wolne są od cła następujące przedmioty:

1) a) przedmioty, przeznaczone do bezpośredniego użytku zwierzchników państw obcych oraz ich otoczenia, podczas ich pobytu na polskim obszarze celnym.

Zwierzchnicy ci wraz z otoczeniem wolni są również od rewizji celnej;

b) urządzenie domowe personelu uwierzytelnionych przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz misyj zagranicznych, sprowadzane w przeciągu 6 miesięcy od dnia akredytowania, względnie przeniesienia do polskiego obszaru celnego.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może w wypadkach zasługujących na uwzględnienie termin ten przedłużyć do jednego roku;

c) urządzenie domowe personelu obcych konsulatów, mianowanego z grona urzędników państw zagranicznych, sprowadzone w przeciągu trzech miesięcy od dnia przybycia personelu do polskiego obszaru celnego;

d) przesyłki wszelkiego rodzaju, przeznaczone do osobistego użytku osób wymienionych w punkcie b, do łącznej wysokości w przeciągu roku kalendarzowego niżej wymienionych kwot:

dla ambasadora do 6000 zł.;

dla posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego do 4000 zł.;

dla ministra rezydenta, chargé d'affaires, oraz osób o równorzędnym charakterze dyplomatycznym do 3000 zł.;

radcom ambasad i legacji, sekretarzom I, II i III klasy, oraz attachés wojskowym i morskim przy poselstwach i misjach do 2000 zł.;

innym stałym urzędnikom przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz zagranicznych misyj, o ile są obywatelami lub poddanymi państw obcych do 500 zł.;

e) wymienionych ulg celnych udzielać się będzie w stosunkach z temi państwami, które przestrzegają zasady wzajemności.

Uwaga: Niezależnie od wyżej oznaczonych ulg w opłacie należności celnych zwalnia się od rewizji celnej następujące przesyłki:

1) przesyłki wymienione w punkcie b;

2) bagaże, należące do osób zajmujących stanowiska dyplomatyczne, przybywające wraz z niemi do polskiego obszaru celnego;
3) przesyłki urzędowe adresowane do przedstawicielstw i misyj dyplomatycznych oraz konsulatów, o ile noszą urzędową pieczęć Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa obcego, tudzież pieczęć misyj zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa obcego.

2) Przedmioty przeznaczone wyłącznie do użytku służbowego przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, misyj zagranicznych, oraz obcych zawodowych urzędów konsularnych.

3) przedmioty niezbędnie potrzebne przy rokowaniach, rozprawach, dochodzeniach i innych urzędowych czynnościach władz publicznych,

4) ordery i medale wystawowe, nadane przez rządy państw zagranicznych,

5) a) towary, będące przedmiotem monopolu państwowego, sprowadzane przez zarządy monopolów państwowych;
b) czołgi, wojenne samoloty i balony, samochody pancerne, amunicja, materjały wybuchowe, gazy bojowe, sprzęt przeciwgazowy, różne rodzaje broni oraz ich części, z wyjątkiem broni białej, sprowadzane przez zarządy wojskowe dla potrzeb armji,

6) środki płatnicze,

7) zabytki starożytności, dzieła sztuki, nauki i przemysłu, oraz środki i preparaty naukowe, przeznaczone do zbiorów publicznych i zakładów naukowych jako też dzieła sztuki artystów polskich,

8) materjał budowlany, przybory potrzebne do utrzymania ruchu i wogóle do wykonania służby na położonych przy linji celnej drogach łącznikowych i stacjach kolei zagranicznych,

9) produkty rolne i gospodarstwa wiejskiego, pochodzące z majątków przeciętych linją celną, których zarząd znajduje się w obrębie polskiego obszaru celnego,

10) wzory i próbki towarów nienadające się do innego użytku.

Ilość i rodzaj towarów monopolowych oraz środków spożywczych, podlegających jako próbki zwolnieniu od cła i opłaty wewnętrznej, jak również warunki zwolnienia, ustali Minister Skarbu,

11) przedmioty używane, które podróżni, funkcjonarjusze publicznych zakładów przewozowych, woźnice, flisacy i lotnicy mają przy sobie do swego osobistego użytku oraz wykonywania zawodu; żywność i lekarstwa, potrzebne w czasie podróży, o ile przedmioty te pod względem jakości i ilości odpowiadają potrzebie i stosunkom osób podróżujących, jako też przedmioty monopolów państwowych w ograniczonej ilości, oznaczonej w drodze rozporządzenia,

12) środki przewozowe wprowadzone do czasowego użytku jako to: wagony kolejowe, wozy, statki wodne, samochody, rowery i samoloty, wraz z przedmiotami służącemi do ich wewnętrznego urządzenia lub potrzebnemi do utrzymania ich w ruchu, jako też inne środki transportowe, jak: taczki, kosze, sanie, putnie i t. p. uprząż i okrycia zwierząt wierzchowych, pociągowych i jucznych, o ile te środki i przedmioty były już używane, służą wyłącznie do przewozu osób oraz przewozu lub przenoszenia towarów i nie ma podejrzenia, że zamierzono ominąć opłatę celną.

Przy wprowadzaniu samochodów, motocykli, rowerów i samolotów, jako środków transportowych, należy zawsze żądać zabezpieczenia cła. Przy wprowadzaniu wszelkich innych środków transportowych takiego zabezpieczenia żądać należy tylko w wypadkach podejrzanych;

13) trumny ze zwłokami, urny z popiołami zwłok wraz z należącemi do nich wieńcami i kwiatami; wieńce, kwiaty oraz przedmioty, przeznaczone do utrzymania lub ozdoby grobów poległych żołnierzy państw obcych;

14) towary, od których cło nie przekracza 0,10 złotego;

15) ryby, foki, wieloryby i inne zwierzęta morskie, złowione bezsprzecznie przez rybaków polskich lub gdańskich lub też przez załogi statków polskich i gdańskich, oraz przetwory z tych stworzeń, wytworzone bezsprzecznie na morzu. Wyjęte z pod tego zwolnienia są małże i skorupiaki złowione na obcych wodach przybrzeżnych. Warunki potrzebne do uzyskania zwolnienia od cła, zawarte będą w osobnym regulaminie;

16) materjały, używane do budowy, do naprawy lub do wyposażenia samolotów, statków rzecznych i morskich, w przemyśle budowy samolotów i statków na obszarze Polski i Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem urządzeń kajutowych i kuchennych. Wyłączone od tej ulgi są statki dla żeglugi na jeziorach i rzekach, służące celom luksusowym. Przepisy celem przeprowadzenia tego postanowienia zawarte będą w osobnym regulaminie.

Przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych: do pkt. 1 i 2 artykułu 10-go (p. rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 28 czerwca 1924 r. —

Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 608); do pkt. 5 i 14 — (p. rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 27 lipca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 663); do pkt. 10 — (p. rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 30 listopada 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 13 z r. 1923; do pkt. 15 i 16 — (p. rozp. Min Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 18 grudnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 12 z r. 1922).

Art. 11. Nadto może Ministerstwo Skarbu zwalniać od cła w drodze osobnego pozwolenia następujące przedmioty:

1) ruchomości używane osób przesiedlających się do obszaru celnego po dłuższym pobycie za granicą, jeżeli służyć mają do ich własnego użytku lub do wykonywania zawodu,
2) wyprawy ślubne osób płci żeńskiej, które wskutek zawarcia związku małżeńskiego z osobą na obszarze celnym stale zamieszkałą, przesiedlają się do tego obszaru,
3) przedmioty używane, otrzymane w spadku,
4) rzeczy przeznaczone do własnego użytku pogorzelców, osób dotkniętych powodzią lub poszkodowanych wskutek innych klęsk elementarnych, jako to: środki spożywcze, ubrania, sprzęty domowe, przedmioty służące do odbudowy lub prowadzenia gospodarstwa, tudzież, aż do odwołania rzeczy niezbędnie potrzebne do celów akcji ratowniczej, prowadzonej przez publiczne krajowe i zakraniczne organizacje filantropijne, instytucje państwowe i komunalne,
5) towary krajowe, które zwrócono z zagranicy do obszaru celnego w stanie niezmienionym,
6) zagraniczne towary oclone, które następnie przeznaczono do powrotu za granicę,
7) używane i opatrzone znakami zwrotne opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, skrzynie, kufry, butle żelazne, kosze, flaszki, worki i t. p., pochodzące z krajowych przesyłek wywozowych,
8) znakami zaopatrzone opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, butle żelazne, flaszki, worki i t. p., które nadchodzą z zagranicy, jeżeli wywiezione zostaną napowrót za granicę,
9) w wypadkach nieobjętych powyższemi punktami, o ile za zwolnieniem przemawiać będą względy nadzwyczajne, może przyznawać zwolnienie od należności celnych Minister Skarbu do wysokości kwoty pięćdziesięciu tysięcy złotych rocznie.

W wypadkach, wymienionych w ust. 1 — 3 zwolnieniu od cła nie podlegają artykuły spożywcze, materjały, półfabrykaty i surowce.

Przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do pkt. 9 (p. rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 23 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 471).

Art. 12. W porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu Ministerstwo Skarbu może zezwalać:

I. a) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła surowców, półfabrykatów i wyrobów przemysłowych w celu uszlachetnienia ich w kraju (wykończenia, przerobu i t. p.) i następnie wywiezienia zpowrotem zagranicę (obrót uszlachetniający czynny);

b) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła części składowych i materjałów pomocniczych, służących do wyrobu w kraju półfabrykatów i fabrykatów, przeznaczonych do wywozu zagranicę (obrót uszlachetniający czynny);

c) na wywóz zagranicę krajowych towarów celem uszlachetnienia ich (wykończenia, przerobu i t. p.) za zwolnieniem tych towarów przy powrotnym przywozie do kraju w stanie uszlachetnionym od cła całkowicie lub też częściowo (obrót uszlachetniający bierny).

Pozwolenia na tego rodzaju uszlachetnienia mogą być udzielane jedynie dla niektórych kategoryj towarów i to tylko w tych wypadkach gdy uszlachetnienia nie można dokonać w kraju w dostatecznej mierze, lub w równie dobrym stopniu jak zagranicą, oraz w wypadkach, gdy chodzi o doświadczenie w celu wypróbowania nowych procesów fabrykacyjnych lub nowych wzorów;

d) na czasowe wprowadzanie z zagranicy przedmiotów uszkodzonych lub zużytych celem uskutecznienia w kraju naprawy lub doprowadzenia ich do pierwotnego stanu i następnie wywozu zpowrotem zagranicę (obrót reparacyjny czynny);

e) na wywóz przedmiotów zagranicę celem naprawy za zwolnieniem ich przy powrotnym przywozie do kraju od cła całkowicie, lub też częściowo (obrót reparacyjny bierny);

f) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła towarów, przeznaczonych na niepewną sprzedaż (np. międzynarodowe jarmarki, targi, kontrakty, konkursy przemysłowo-handlowe i t. p.), jak również na wywóz zagranicę w tym samym celu krajowych towarów za zwolnieniem ich od cła przy powrotnym przywozie do kraju;

g) na czasowe wprowadzanie z zagranicy

bez cła towarów do przejściowego użytku oraz do wypróbowania lub naśladowania, jak również na wywóz zagranicę w tym samym celu krajowych towarów za zwolnieniem ich od cła przy powrotnym przywozie do kraju.

II. Warunki na jakich będą udzielane pozwolenia przywozu i wywozu towarów, w wypadkach przewidzianych w p. I. niniejszego artykułu ustali każdorazowo Ministerstwo Skarbu.

Pozwolenia te jednak będą wydawane pod warunkiem złożenia zabezpieczenia celnego i tylko w stosunku z temi państwami, które przestrzegają zasad wzajemności.

Przytoczony w brzmieniu rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 18 grudnia 1923 r. w przedmiocie zmiany brzmienia art. 12 niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 137 poz. 1145).

Art. 13. W celu obrotu towarów między obszarem nadgranicznym a takim samym obszarem państwa sąsiedniego, może Ministerstwo Skarbu, stosownie do potrzeb miejscowych zezwalać na konieczne ułatwienia.

Art. 14. Cło pobiera się w monecie złotej.

W drodze rozporządzenia ustanawia się, które z obcych monet złotych lub walut można przyjmować przy wpłacaniu cła.

Należności celne mogą być uiszczane również w biletach Banku Polskiego, w monetach zdawkowych i biletach zdawkowych z wyjątkiem wypadków, w których drogą rozporządzenia zastrzeżono opłatę cła wyłącznie w monetach złotych.

W razie uiszczania cła w biletach Banku Polskiego, monetach zdawkowych lub też w biletach zdawkowych może być w drodze rozporządzenia ustanowiona odpowiednia dopłata (agio).

Końcówki sum opłat celnych mniejsze niż 5 groszy, zaokrągla się do 5 groszy, a wyższe ponad 5 groszy — zaokrągla się do 10 groszy.

Przytoczony w brzmieniu rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 24 kwietnia 1924 r. o zmianie brzmienia art. 14 niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 372).

Rozdział I.

Art. 15. Od wszelkich przesyłek towarowych, z wyjątkami przytoczonemi poniżej, przywożonych do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej lub też wywożonych z tego obszaru, pobiera się przy ostatecznej odprawie opłatę manipulacyjną w następującej wysokości:

A.

Od towarów przywożonych, podlegających opłacie celnej, z wyjątkiem przywożonych kolejowych przesyłek nadzwyczajnych, 10% od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

Od przywożonych kolejowych przesyłek nadzwyczajnych — 20% od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

B.

I. Od wymienionych niżej towarów przywożonych, wolnych od cła — 0,30 złotego od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

Pozycja taryfy celnej	
1 p. 1 i 2	— zboża w ziarnie i strączkowe;
5 p. 1 a II	— świeże ziemniaki, przywożone w okresie od 16.VII. do 14.II.;
5 p. 1 b	— buraki cukrowe i pastewne, korzenie cykorji;
5 p. 1 c II	— świeża kapusta głowiasta, przywożona w okresie od 16 lipca do 31 maja;
54 p. 1, 2 i 3	— skóry surowe w całości, kawałkach i skrawkach;
179 p. 1, 2 i 3	— materjały włókniste, roślinne, surowe;
181 p. 1	— wełna, sierść i puch zwierzęcy, nieczesane i nieprzędzone: nieprane i prane, sierść tarta, ostrzyżyny, wyczoski, końce i odpadki niebarwione i barwione, również gremplowane.

II. Od niżej wymienionych towarów przywożonych, wolnych od cła — 0,01 złotego od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 złotego od każdej przesyłki.

Pozycja taryfy celnej	
z 41 z p. 1	— niemielone: żużle Thomasa i fosforyty;
z 41 z p. 2	— fosforyty mielone;
138 p. 1 uwaga 138 p. 2 142 p. 3	towary objęte pozycjami 138 p. 1 uwaga, 138 p. 2 i 142 p. 3

C.

Od innych towarów przywożonych, wolnych od cła — 0,15 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

D.

I. Od towarów wywożonych, podlegających cłu wywozowemu — 5% od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

II. Od towarów wywożonych, niepodlegających cłu wywozowemu, z wyjątkiem towarów wymienionych w poz. 66 p. 1, taryfy celnej — 0,02 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

Od towarów wywożonych, wymienionych w poz. 66 p. 1, taryfy celnej — 0,01 zł. od 100 kg., najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

Od płynów wysyłanych zagranicę w cysternach kolejowych, względnie statkach cysternowych, niepodlegających cłu wywozowemu, należy pobierać opłatę manipulacyjną według wagi czystej płynów.

Od towarów wywożonych zpowrotem zagranicę po uskutecznieniu odprawy celnej przywozowej, pobiera się opłatę manipulacyjną według norm przywozowych, oraz za manipulację wywozową — według norm ustalonych dla towarów wywozowych.

Od towarów wywożonych zpowrotem zagranicę bez uskutecznienia odprawy przywozowej pobiera się opłatę manipulacyjną tylko według normy wywozowej.

Przesyłki i omyłkowo przywiezione z zagranicy lub wywiezione zagranicę z winy kolei, uwalnia się od opłat manipulacyjnych.

E.

Od towarów odprawianych na zasadzie art. 12 niniejszego rozporządzenia w obrocie uszlachetniającym czynnym i biernym oraz w obrocie reparacyjnym czynnym i biernym, pobiera się przy przywozie i powrotnym wywozie oraz przy wywozie i powrotnym przywozie — 0,01 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przywożonej lub wywożonej przesyłki.

W innych wypadkach odprawy warunkowej towarów pobiera się przy przywozie oraz przy wywozie 0,05 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej wywożonej lub przywożonej przesyłki.

O ile do towarów odprawionych warunkowo stosuje się następnie odprawę zwykłą (ostateczną), opłaty manipulacyjne należy pobierać według norm właściwych, stosowanych przy odprawie ostatecznej.

Wyjątek stanowią towary znajdujące się na wystawach i targach krajowych, przeznaczone następnie do pozostania w kraju. Od tych towarów nie pobiera się wyższych opłat manipulacyjnych.

Pobieranie opłat manipulacyjnych przy odprawie warunkowej przesyłek w ruchu pocztowym normuje treść Rozdziału III.

F.

Przy obliczaniu opłat manipulacyjnych niepełne 100 kg. wagi przyjmuje się za pełne 100 kg.

Rozdział II.

Następujące towary są wolne od wszelkich opłat manipulacyjnych, z wyjątkiem opłat pobieranych z tytułu wydawanych zaświadczeń na przywóz względnie wywóz:

1) Przy przywozie i wywozie:

a) węgiel kamienny, brunatny, torfowy i drzewny, cegiełki węglowe (brykiety), koks, torf, oraz przeznaczone dla kopalń węgla piasek i gliny;

(Słowa: „oraz przeznaczone dla kopalń węgla" wpisano w myśl rozp. Min. Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z 30 listopada 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 124, poz. 716).

b) wszelkiego rodzaju wolne od cła, żywe: zwierzęta, ptactwo, owady, płazy, ryby;
c) towary przewożone w ruchu granicznym.

2) Przy przywozie:

a) towary odprawiane bez cła w myśl art. 10, oraz punktów 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8 artykułu 11 niniejszego rozporządzenia;
b) towary wolne w przywozie od cła, a przeznaczone dla instytucyj i osób, wymienionych w punkcie 4 artykułu 11 niniejszego rozporządzenia, oraz towary krajowego pochodzenia, wolne w przywozie od cła, zwrócone z zagranicy w stanie niezmienionym;
c) przedmioty przewożone na zasadzie umów o reewakuacji, rewindykacji, repatrjacji i reparacji (odszkodowaniu);
d) przywożone z połowu na łodziach rybackich ryby świeże.

3) Przy wywozie:

a) towary będące przedmiotem monopolu państwowego, wysyłane zagranicę przez zarządy monopolów państwowych;

b) wszelkiego rodzaju przesyłki urzędowe;

c) przesyłki służbowe przedstawicielstw i misyj dyplomatycznych oraz konsulatów państw obcych, jak również przesyłki stanowiące własność osobistą personelu tych przedstawicielstw, misyj i konsulatów;

d) towary wymienione w punktach 8, 10, 11, 12, 13 artykułu 10 niniejszego rozporządzenia oraz towary wymienione w punktach 7 i 8 artykułu 11 niniejszego rozporządzenia.

4) Przy przewozie:

Towary przewożone tranzytem.

Rozdział III.

Od przesyłek pocztowych podlegających opłacie celnej, pobiera się opłatę manipulacyjną w wysokości 20% od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej paczki.

Przesyłki pocztowe wolne od cła, są wolne również od opłaty manipulacyjnej, z wyjątkiem przesyłek odprawianych warunkowo.

Od odprawianych warunkowo na zasadzie 12 artykułu niniejszego rozporządzenia przesyłek pocztowych pobiera się przy przywozie z zagranicy i przy wywozie zagranicę 0,50 zł. od każdej paczki.

Paczki transportowane drogą powietrzną zalicza się do przesyłek pocztowych.

W wypadku zwrotu zagranicę przez zarząd pocztowy oclonych przesyłek pocztowych z powodu nieodebrania ich przez adresata w ustalonym terminie, opłaty manipulacyjne oraz grzywny, uiszczone przez zarząd poczt, zwraca się narówni z innemi należnościami celnemi.

Rozdział IV.

Od przywożonych przesyłek zadeklarowanych na piśmie w sposób niezupełny, lub też niezadeklarowanych we właściwym terminie, pobiera się, niezależnie od innych opłat manipulacyjnych, dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) w następującej wysokości:

a) od towarów podlegających opłacie celnej — 10 procent od sumy cła;

b) od towarów wolnych od cła — 2 procent od wartości towaru;

Minister Skarbu ustala, w jakich wypadkach będzie pobierana dodatkowa opłata manipulacyjna (akcydencja) przy odprawie towarów na zasadzie zgłoszenia ustnego.

Rozdział V.

I. Od zaświadczeń wydawanych na prawo przywozu z zagranicy oraz wywozu zagranicę towarów zakazanych do przywozu, względnie wywozu, pobiera się, z wyjątkami przytoczonemi poniżej, osobną opłatę manipulacyjną w wysokości 0,4% wartości krajowej towarów objętych zaświadczeniem, najmniej jednak jeden złoty.

II. Od zaświadczeń wydawanych na przywóz z zagranicy niżej wymienionych towarów, pobiera się osobną opłatę manipulacyjną w wysokości 0,2% wartości krajowej towarów, objętych zaświadczeniem, najmniej jednak 1 złoty:

ryż wszelki,
śliwki suszone,
kawa surowa w ziarnkach,
kakao w ziarnkach,
łupinki kakaowe,
herbata wszelka,
śledzie solone,
szyby lustrzane,
koks,
guma arabska i senegalska,
smoła żywiczna, szelak, agar-agar i tragant,
wyroby z miedzi i stopów,
wyroby z żelaza lanego,
wyroby kute,
wyroby kotlarskie,
rury,
wyroby żelazne i stalowe,
wyroby z drutu żelaznego,
maszyny do szycia i części ich,
maszyny do pisania,
precyzyjne części fortepjanów,
linoleum,
drut do parasoli,
samoloty i ich części,
części maszyn dozwolonych do przywozu,
walce stalowe utwardzane,
wyroby ze szkła technicznego.

III. Od zaświadczeń na prawo przewozu i wywozu, wydawanych instytucjom o charakterze dobroczynnym, pobiera się osobną opłatę manipu-

lacyjną w wysokości 0,1% od wartości krajowej towarów objętych zaświadczeniem, najmniej jednak jeden złoty.

IV. Zaświadczenia na prawo przywozu i wywozu towarów, wydawane zakładom naukowym oraz państwowym urzędom i instytucjom, są wolne od osobnej opłaty manipulacyjnej. Również są wolne od tej opłaty zaświadczenia na przywóz z zagranicy drobnych przesyłek, o wadze do 5 kg. włącznie, zawierające przedmioty nieprzeznaczone na handel.

V. Każdy wniosek o prolongatę zaświadczenia rozpatruje się jako nowe podanie i podlega całkowitej opłacie manipulacyjnej.

VI. W wypadkach nieprawidłowego wypisania zaświadczenia z winy petenta, pobiera się za każde nowowystawione zaświadczenie w zmienionej formie osobną opłatę manipulacyjną w wysokości połowy pobranej opłaty, nie więcej jednak niż 20 złotych.

VII. W razie niewykorzystania zaświadczenia, pobranych opłat manipulacyjnych nie zwraca się.

VIII. Wartość krajową towarów określa Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

IX. Sposób pobierania osobnych opłat manipulacyjnych od zaświadczeń na prawo przywozu i wywozu towarów ustala Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Pkt. IX rozdziału V przytoczono w brzmieniu ustalonem w rozp. Min. Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z 30 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 279).

Rozdział VI.

Niezależnie od cła i opłat manipulacyjnych pobiera się od towarów przyjętych na skład urzędową opłatę składową.

Urzędy celne posiadające własne składy urzędowe pobierać będą opłaty składowe według osobnych przepisów.

Za pierwsze trzy dni nie pobiera się opłaty.

Rozdział VII.

Ministerstwo Skarbu ustali, w jakich wypadkach i w jakiej wysokości należy uiszczać opłatę za wykonywanie czynności poza godzinami urzędowemi lub poza obrębem miejsca urzędowego oraz za konwojowanie i strzeżenie towarów.

Z wyjątkiem zmian w rozdziale II. pkt. 1. a. i brzmieniu punkt IX rozdziału V — cały art. 15 przytoczono w brzmieniu ustalonem rozp. Min. Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z 14 lipca 1926 r. w sprawie zmiany brzmienia art. 15 rozporządzenia niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 435).

Art. 16. Orzekanie w sprawach stosowania taryfy i przepisów celnych należy wyłącznie do władz skarbowych. Dochodzenie roszczeń drogą sądową jest niedopuszczalne.

Zażalenie przeciw postępowaniu przy odprawie celnej i przeciw niewłaściwemu stosowaniu taryfy celnej, należy zgłaszać protokólarnie zaraz przy ocleniu. Pozatem jest zażalenie takie dopuszczalne w przeciągu 30 dni od chwili oclenia, o ile tożsamość towaru reklamowanego z towarem oclonym zostanie niewątpliwie udowodniona. Przeprowadzenie wobec właściwej władzy celnej dowodu tożsamości towaru, która winna być stwierdzona urzędownie, należy do żalącego się.

Do protokółu dołącza się próbki, fotografje, opisy i t. d., których tożsamość powinna być stwierdzona zarówno przez urzędnika rewidującego, jak i przez stronę.

Urząd celny uwzględnia bezpośrednio zażalenia, które uznaje za uzasadnione, wszystkie zaś inne przedstawia bezzwłocznie do rozstrzygnięcia Ministerstwu Skarbu, które wydaje orzeczenie w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu lub z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozp. Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 18 grudnia 1921 r. w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 2, poz. 12).

Art. 17. W zastępstwie strony interesowanej na jej zlecenie mogą załatwiać formalności celne przy odprawach w urzędach celnych prawnie przez nią upoważnione osoby prywatne, przedsiębiorstwa przewozowe lub ekspedycyjne, które w tych wypadkach ponoszą całkowitą odpowiedzialność przed władzą skarbową za naruszenie obowiązujących przepisów celnych. O ile wymienione przedsiębiorstwa nie znajdują się pod zarządem państwowym, a trudnią się załatwianiem formalności celnych zawodowo, to do czasu ustawodawczego uregulowania sprawy powinny poddać się specjalnym przepisom administracyjnym, ustalającym warunki na jakich przedsiębiorstwa podobne mogą prowadzić swe czynności w urzędach celnych.

Art. 18. Aż do wydania jednolitych przepisów o karaniu przemytnictwa, uchylenia się od cła lub jego ukrócenia oraz przekroczeń przepisów celnych, w szczególności popełnianych przez nieprawidłowe i niedokładne deklarowanie towarów, należy na obszarze b. zaboru austrjackiego i b. dzielnicy pruskiej stosować przepisy i ustawy tamże dotąd obowiązujące, na obszarze zaś b. zaboru rosyjskiego ustawy i przepisy obowiązujące tam w dniu 1 sierpnia 1914 roku.

Art. 19. Niniejsze rozporządzenie obowiązuje na wszystkich ziemiach, należących do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie od dnia 1 lipca 1920 r.

Jednocześnie uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej (Dz. Ust. Nr. 95 poz. 510 z dn. 22.XII 1919 r.), z wyjątkiem postanowienia ust. 2 art. 19, dotyczącego uchylenia mocy obowiązującej Austr. węgier. ustawy o taryfie celnej z dn. 13 lutego 1906 r., niemieckiej ustawy o taryfie celnej z dn. 25 grudnia 1902 r., ros. taryfy celnej z dn. 13(26) stycznia 1903 r., dalej wszystkich taryf celnych, wydanych przez okupantów, wreszcie wszystkich wydanych do tych ustaw i taryf przepisów wykonawczych, instrukcyj, rozporządzeń i t. p., które to postanowienie pozostaje w mocy.

Art. 21. Szczegółowe przepisy o wykonaniu niniejszego rozporządzenia wyda Minister Skarbu.

Warszawa, dnia 11 czerwca 1920 r.

Rozciągnięto na obszar województw: wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego i powiatów grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego (p. Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 66, poz. 424; nadto p. art. 1 ustawy z 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych — Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777).

Poz. 315.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień „Taryfy na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych" oraz „Taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt", obowiązujących od dnia 1 czerwca 1920 r.

Wymienione w niniejszem rozporządzeniu art. 32, art. 92 i 93 utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 29 września 1921 r. w przedmiocie odwołania na kolejach okręgu wileńskiego i b. rówieńskiego wszelkich zawieszeń i ograniczeń w stosowaniu przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 579); pozostała część rozporządzenia uchylona na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 22 lutego 1922 r. w sprawie nowego brzmienia części II i III taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 428).

Poz. 316.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 18 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. Ust. Nr. 44 poz. 272) na terytorjum b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 317.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie wyrobu i sprzedaży surowic i szczepionek leczniczych, zapobiegawczych i djagnostycznych, używanych w praktyce lekarskiej.

Na mocy art. 2 p. 13 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 371) zarządzam co następuje:

Art. 1. Wyrób surowic i szczepionek, używanych w praktyce lekarskiej, zezwala się wyłącznie osobom, które otrzymują odpowiednią koncesję od Ministerstwa *Zdrowia Publicznego.*

Art. 2. Warunki, jakim powinny odpowiadać zakłady wyrobu surowic i szczepionek, określi Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* przy wydawaniu koncesji. W razie niezastosowania się do tych warunków, udzielona koncesja może być w każdym czasie cofnięta.

Art. 3. Istniejące już zakłady wyrobu surowic i szczepionek powinny w przeciągu dni 14 od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia złożyć w Ministerstwie *Zdrowia Publicznego* podania o udzielenie im wymaganej w art. 1 koncesji.

Art. 4. Zakłady wyrobu surowic i szczepionek podlegają kontroli państwowych władz sanitarnych. Kontrola ta będzie prowadzona zgodnie z instrukcją, wydaną przez Ministra *Zdrowia Publicznego.*

Art. 5. Wyrób surowic i szczepionek w zakładach koncesjonowanych może być dopuszczony wyłącznie pod fachowem kierownictwem osób przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego* na tem stanowisku zatwierdzonych, jako posiadających dostateczne kwalifikacje moralne i fachowe.

Art. 6. Wszystkie zakłady wyrobu surowic i szczepionek obowiązane są prowadzić szczegółowe wykazy ilości wyprodukowanych surowic i szczepionek, ich rodzajów, oraz notować komu, w jakim czasie i w jakich ilościach były one odstąpione.

Art. 7. Surowice i szczepionki mogą być wydawane z zakładu produkującego je, nie inaczej, jak po uprzedniem zbadaniu. Badanie surowic i produktów bakteryjnych porucza się organom wyznaczonym przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Art. 8. Surowice i szczepionki, wypuszczone w obieg z zakładów powinny posiadać na opakowaniu, względnie naczyniu sygnaturę zawierającą: a) firmę producenta, b) nazwę rodzaju szczepionki lub surowicy, c) cenę, d) ewentualnie ilość jednostek leczniczych i e) datę wyrobu. Sygnaturę należy złożyć do aprobaty organów, wyznaczonych przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Art. 9. Surowice, podlegające obowiązkowemu określeniu miana, mogą być wypuszczone w obieg nie inaczej, jak z odpowiedniem na naczy-

niu oznaczeniem, przeprowadzonej kontroli przez organy, wyznaczone przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego*.

Art. 10. Surowice i szczepionki, których własności uległy zmianom w przeciągu czasu, mogą być na wniosek organów, wyznaczonych przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego*, wycofane z obiegu.

Art. 11. Wszystkie koncesjonowane zakłady surowic i szczepionek obowiązane są składać do Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* miesięczne wykazy ilości wyprodukowanych i pozostałych w zakładach wyrobów oraz ilości zwierząt szczepiennych.

Art. 12. Handel surowicami i szczepionkami zezwala się tylko aptekom i osobom do handlu środkami leczniczemi upoważnionym. Surowice i szczepionki, znajdujące się w handlu, powinny odpowiadać wymogom w art. 8 i 9 niniejszego rozporządzenia określonym.

Art. 13. Przywóz surowic i produktów bakteryjnych używanych w praktyce lekarskiej z zagranicy może być dopuszczony wyłącznie za każdorazowem zezwoleniem Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* i na warunkach, w zezwoleniu tem określonych.

Art. 14. Surowice te i produkty bakteryjne, sprowadzane z zagranicy powinny odpowiadać wymaganiom art. 8 i 9 niniejszego rozporządzenia.

Art. 15. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze w myśl ogólnych postanowień karnych.

Art. 16. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia na całym obszarze Państwa Polskiego.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

1 lipca **Nr. 52.** rok 1920.

Poz. 318.

USTAWA

z dnia 30 czerwca 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia czasokresu przedawnienia niektórych roszczeń, objętych ustawą z dnia 26 marca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 27 poz. 246).

Wygasła z dniem 2 lipca 1922 r.

Poz. 319.

USTAWA

z dnia 30 czerwca 1920 r.

o ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie.

Rozszerzenie stopnia pierwszeństwa prawa zastawu dla wierzytelności odsetkowych.

Art. 1. W razie dokonania przed dniem 1 lipca 1922 r. przybicia przymusowo sprzedanej nieruchomości, korzystają z równego pierwszeństwa z kapitałem (§ 216 ust. 2 o. e.) odsetki i inne powtarzające się należytości uboczne hipotecznie zabezpieczonych wierzytelności (dodatki na zarząd i t. p.), które nie zalegają dłużej niż 9 lat przed dniem dokonania przybicia. Z tego pierwszeństwa nie korzystają jednak odsetki i należytości uboczne, które w dniu 1 sierpnia 1914 r. zalegały już dłużej niż trzy lata.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie— (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 245).

Umowna przemiana zaległości odsetkowych i kapitałowych na nową wierzytelność.

Art. 2. 1) Do dnia 30 czerwca 1922 r. włącznie można zaległe odsetki i inne powtarzające się należytości uboczne hipotecznie zabezpieczonej wierzytelności przemienić na podstawie umowy stron na wierzytelność kapitałową (kapitał odsetkowy) i dla niej zaintabulować prawo zastawu z pierwszeństwem równem temu, jakie ma wierzytelność główna. Postanowienie to nie ma zastosowania do odsetek i należytości ubocznych, które w dniu 1 sierpnia 1914 r. zalegały już dłużej niż trzy lata.

2) Kapitał odsetkowy nie powinien przewyższać sumy zaległości w odsetkach i należytościach ubocznych za 8 lat. Kapitału odsetkowego nie wolno oprocentowywać wyżej niż po 6 od sta i spłacać go należy w annuitetach albo w równych ratach półrocznych lub rocznych. Okres umorzenia nie może trwać dłużej niż dwadzieścia lat, a przy pretensjach, zaintabulowanych na nieruchomościach w tych gminach, w których sąd ma siedzibę, nie dłużej niż dwadzieścia pięć lat. Dłużnik nie jest obowiązany płacić wyższych rat na kapitał odsetkowy, aniżeli to wypada z planu umorzenia. W razie przymusowej sprzedaży nieruchomości kapitał odsetkowy staje się płatny.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 245).

Art. 3. 1) Przy pożyczkach annuitetowych można równocześnie z przemianą odsetek na kapitał odsetkowy na podstawie umowy stron także zaległe kwoty kapitału przemienić na nową wierzytelność kapitałową, którą w ten sam sposób jak kapitał odsetkowy należy hipotecznie zabezpieczyć, oprocentowywać i spłacać.

2) Wysokość przemienionej zaległości kapitałowej i odsetkowej należy podać oddzielnie. Równocześnie z wpisem nowego prawa zastawu dla przemienionej zaległości kapitałowej należy wykreślić dawne prawo zastawu w wysokości tej zaległości.

Przemiana zaległości odsetkowych i kapitałowych na nową wierzytelność na wniosek dłużnika lub wierzyciela.

Art. 4. 1) Jeżeli dłużnik wskutek wypadków wojennych nie mógł zapłacić w terminie odsetek od intabulowanej wierzytelności, a przy pożyczkach annuitetowych także zaległych rat kapitałowych, może sąd aż do dnia 30 czerwca 1922 roku włącznie na wniosek dłużnika lub wierzyciela pozwolić, aby zaległe odsetki i inne powtarzające się należytości uboczne przemieniono na wierzytelność kapitałową (kapitał odsetkowy) i aby dla niej zaintabulowano prawo zastawu z pierwszeństwem równem temu, jakie ma wierzytelność główna. Przepis ten nie ma zastosowania do odsetek i należytości ubocznych, które w dniu 1 sierpnia 1914 r. zalegały dłużej niż trzy lata.

2) Postanowienie art. 2 ust. 2 i art. 3 mają tu także zastosowanie.

3) Do rozstrzygania o wniosku powołany jest sąd, który jest właściwy do wykonania egzekucji co do zastawionej nieruchomości.

4) Jeżeli dłużnik, stawiając wniosek, nie wykazuje, że wierzyciel hipoteczny nań się zgodził, należy przed wydaniem rozstrzygnięcia przesłuchać wierzyciela (§ 56 o. e.). Koszta połączone z przesłuchaniem zwrócić ma dłużnik wierzycielowi, chyba że dłużnik pozasądownie domagał się przemiany i wierzyciel odmówił temu żądaniu, chociaż widocznie było uzasadnione. Przed rozstrzygnięciem zaś o wniosku wierzyciela należy przesłuchać dłużnika (§ 56 o. e.), jeżeli to jest możliwe bez znacznej zwłoki.

5) Od uchwały, która dozwala przemiany zaległych odsetek na kapitał odsetkowy, dopuszczalny jest środek prawny tylko o tyle, o ile ona tyczy się oprocentowania i spłaty kapitału odsetkowego oraz kosztów postępowania.

6) Uchwałę wpisać należy z urzędu do księgi gruntowej.

7) Wniosek o przemianę przerywa przedawnienie.

8) Do postępowania wedle niniejszego artykułu mają zastosowanie przepisy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 245).

Postanowienia wspólne.

Art. 5. Obok kwoty kapitałowej kapitału odsetkowego można przekazać z ceny licytacyjnej za nieruchomość zaległe odsetki i inne powtarzające się należytości uboczne, przypadające od wierzytelności głównej i od zaległych kwot kapitałowych, przemienionych na nową wierzytelność kapitałową, dalej od kapitału odsetkowego tylko w takiej kwocie, aby te odsetki i należytości uboczne razem z niespłaconą resztą kapitału odsetkowego nie przekraczały dziewięciokrotnej wysokości rocznych odsetek i należytości ubocznych od kwoty wierzytelności głównej, która była intabulowana w czasie wpisania prawa zastawu dla kapitału odsetkowego.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 245).

Art. 6. Prawo zastawu dla kapitału odsetkowego gaśnie z upływem dwu lat od dnia, w którym uiścić należało ostatnią ratę annuitetową, albo ratę kapitału odsetkowego. Wygasłe prawo zastawu należy wykreślić z urzędu w księdze gruntowej.

Art. 7. O ile kapitał odsetkowy razem z niespłaconą resztą wierzytelności głównej i z doliczeniem zaległości kapitałowych, przemienionych na nową wierzytelność kapitałową, przewyższa intabulowaną kwotę wierzytelności głównej, nie może właściciel nawet wtedy rozporządzać prawem zastawu, zaintabulowanem jeszcze dla spłaconej części wierzytelności głównej, gdyby zresztą istniały warunki przeniesienia prawa zastawu na inną wierzytelność.

Art. 8. Umowy i dokumenty, mające za przedmiot przemianę odsetek i należytości ubocznych na kapitał odsetkowy i przemianę zaległości kapitałowych na nową wierzytelność kapitałową, tudzież odpowiednie wpisy hipoteczne, są wolne od należytości stemplowych i bezpośrednich.

Roszczenie uprzywilejowanego prawa zastawu dla podatków i danin publicznych.

Art. 9. Jeżeli według powyższych postanowień zachodzą warunki, pod któremi z ceny licytacyjnej danej nieruchomości można przekazać więcej niż trzyletnie zaległości w odsetkach z pierwszeństwem wierzytelności głównej, albo jeżeli zaległości odsetkowe przemieniono na kapitał odsetkowy za prawem zastawu, mającem pierwszeństwo wierzytelności głównej, w takich razach z ceny licytacyjnej danej nieruchomości należy przekazać podatki przypadające z tej nieruchomości, włącznie z podatkiem zarobkowym (§ 76, ust. 1 i § 123 ustawy z dnia 25 października 1896 r. Dz. Ust. P. Nr. 220) razem z dodatkami, należytości od przeniesienia prawa własności i inne z tej nieruchomości przypadające daniny publiczne, które według obowiązujących przepisów mają ustawowe prawo zastawu lub prawo pierwszeństwa, tudzież odsetki zwłoki od tych podatków i danin z pierwszeństwem, zastrzeżonem w § 216 ust. 1 L. 2 o. e., o ile nie zalegają dłużej niż dziewięć lat, licząc wstecz od dnia dokonania przybicia i jeżeli przybicia dokonano przed dniem 1 lipca 1922 r. Przy należytościach od przeniesienia prawa własności wystarcza, jeżeli ostatni krok egzekucyjny w celu ściągnięcia należytości przedsięwzięto nie wcześniej

niż ośm lat przed dniem przybicia, chociażby po upływie czasu, do którego prawo pierwszeństwa zresztą jest ograniczone.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 245).

Art. 10. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1920 r. Wykonanie jej poleca się Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu, którzy władni także będą przedłużać drogą rozporządzenia terminy końcowe w art. 1, 2, 4 i 9 niniejszej ustawy oznaczone.

Poz. 320.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dzien. Ust. Rz. P. Nr. 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego.

Na zasadzie art. 15 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44) postanawiam co następuje:

Art. 1. Aż do ostatecznego ustalenia granic uważa się za obszar Państwa Polskiego w znaczeniu ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44) miasto Warszawę, województwa: warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie, białostockie, poznańskie, pomorskie, krakowskie, lwowskie, tarnopolskie, stanisławowskie, wołyńskie, poleskie i nowogródzkie, tudzież te ziemie b. Księstwa Cieszyńskiego, Spisza i Orawy, które weszły w skład Państwa Polskiego.

Przytoczony w brzmieniu rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 20 kwietnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 246).

P. nadto ustawę z 6 kwietnia 1922 r. o objęciu władzy państwowej nad ziemią wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 213).

Art. 2. Osoby, przebywające na obszarze Państwa Polskiego, dzielą się na obywateli Państwa Polskiego i na cudzoziemców.

Jako cudzoziemiec traktowany będzie ten, komu nie służy prawo obywatelstwa polskiego.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 465).

Art. 3. Obywatel polski nie może być przez władze polskie uważany jednocześnie za obywatela innego państwa.

Art. 4. W myśl art. 8 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44):

1) tryb życia osoby uważa się za poszlakowany, jeśli popełniła czyn, za który wymierzona została kara sądowa, pociągająca za sobą ograniczenie praw co najmniej dopóki to ograniczenie trwa lub jeśli zachowanie się jej albo popełniony przez nią czyn mogą być poczytywane za słuszny powód do zgorszenia lub oburzenia publicznego;

2) uważa się za pobyt stały pobyt dobrowolny i nieprzerwany; czasowe wydalenie się za granicę Państwa nie powoduje przerwy, jeśli z okoliczności, wśród których wydalenie to nastąpiło, wynika zamiar powrotu do kraju na czas dalszy bez ograniczenia;

3) środki utrzymania lub zarobkowania albo jedne i drugie razem winny być tego rodzaju, by, o ile da się przewidzieć, wystarczyły na zupełne zabezpieczenie kosztów utrzymania tak proszącego o obywatelstwo, jak i członków rodziny jego, o ile prawnie obowiązany jest do ich utrzymywania, w każdym zaś razie, by nie zachodziła uzasadniona obawa, że osoby te staną się ciężarem dobroczynności publicznej;

4) wymaganą jest należyta znajomość języka polskiego w mowie;

5) pkt. 5 utracił moc obowiązującą (p. art. 70 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46 poz. 458 i art. 6 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej— Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 6. Obywatelstwo polskie traci, kto

1) zgodnie z wolą swoją nabył obywatelstwo państwa innego lub

2) bez zezwolenia Rady Ministrów Państwa Polskiego przyjął urząd publiczny albo wstąpił do służby wojskowej w państwie obcem.

Postanowienia te mają jednak zastosowanie do osób obowiązanych do czynnej służby wojskowej w Państwie Polskiem tylko wówczas, jeśli uzyskały od Ministra Spraw Wojskowych zezwolenie do nabycia obywatelstwa obcego lub do przyjęcia urzędu publicznego albo do wstąpienia do służby wojskowej w państwie obcem.

(p. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dn. 11 sierpnia 1920 r. w przedmiocie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 540).

Art. 7. Władzami, powołanemi do decyzji w sprawach obywatelstwa są:

a) starostwa, Komisarjaty Rządu: w Warszawie *w Łodzi i w Lublinie, tudzież magistraty miast Lwowa i Krakowa,*

b) województwa i *generalny Delegat Rządu dla Galicji,*

c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Wszelkie postanowienia artykułów następnych, o ile dotyczą województw, odnoszą się także do Generalnego Delegata Rządu dla Galicji.

(p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia Komisarjatu Rządu w Lublinie — Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 510;

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich — Dz. U R. P. Nr. 45 poz. 426 (§ 3, 4);

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 maja 1921 r. w przedmiocie wykonania art. 3 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodemerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 282;

pozatem p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej na obszarze miasta stołecznego Warszawy — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 647).

Art. 8. Władze wymienione w ust. a) poprzedniego artykułu załatwiają wszystkie sprawy, do-

tyczące obywatelstwa, z wyjątkiem wypadków nadania i utraty obywatelstwa, zastrzeżonych kompetencji województw i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Województwa załatwiają sprawy o nadaniu i utracie obywatelstwa polskiego (art. 8, 9 i 11 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r.) z zastrzeżeniem zawartem w ustępie 1 art. 1 ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 395) co do stołecznego miasta Warszawy.

Decyzje w sprawach nadania i utraty obywatelstwa polskiego na obszarze st. m. Warszawy wydaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, do którego również należy przedkładanie Radzie Ministrów wniosków, zastrzeżonych jej decyzji na zasadzie art. 11 p. 2 wspomnianej ustawy.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 sierpnia 1926 roku o częściowej zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1924 roku w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 roku o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 545).

Art. 9. O miejscowej kompetencji władz rozstrzyga miejsce stałego faktycznego zamieszkania osoby, o którą chodzi, w razie zaś jeśli osoba ta nie ma w kraju zamieszkania w powyższem słowa znaczeniu, miejsce jej osiedlenia (art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), a gdyby i to nie dało się określić, miejsce urodzenia, miejsce pobytu lub wreszcie miejsce, w którem po raz ostatni sama lub jej wstępni przebywali.

Art. 10. Osoba prywatna, żądająca stwierdzenia lub uznania swego obywatelstwa polskiego, winna wykazać fakty, na których żądanie to opiera.

W przypadkach, w których chodzi o stwierdzenie obywatelstwa polskiego nie wskutek żądania osoby prywatnej, władza zbada z urzędu wszystkie fakty w rachubę wchodzące.

Jeśli w toku postępowania zajdzie potrzeba stwierdzenia miejsca osiedlenia, wówczas urząd, powołany do załatwienia sprawy obywatelstwa, o ile nie jest zarazem urzędem kompetentnym w sprawie osiedlenia, zwróci się do tego ostatniego celem ustalenia kwestji osiedlenia.

Art. 11. Poświadczenie obywatelstwa, jeśli stwierdzenia jego żąda strona prywatna, następuje w formie według wzoru Nr. 1.

Władze, wymienione w art. 7, p. a) niniejszego rozporządzenia, będą prowadziły rejestr wydanych przez siebie poświadczeń.

Art. 12. Kto pragnie nabyć obywatelstwo polskie przez nadanie, wniesie odpowiednią prośbę do władzy wskazanej w p. a) art. 7 niniejsze-

go rozporządzenia z uwzględnieniem postanowień zawartych w art. 9 tegoż rozporządzenia i dołączy do tej prośby metrykę urodzenia (chrztu) swoją, tudzież osób, mających na zasadzie art. 13 ustawy z dn. 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) razem z nim uzyskać obywatelstwo polskie i metrykę (akt) ślubu, o ile pozostaje w związku małżeńskim. Obowiązkiem proszącego o nadanie obywatelstwa jest również wykazać, że posiada środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i rodziny swojej tudzież przedłożyć zaświadczenie właściwej (obcej) władzy państwowej, że tak sam jako też osoby mające razem z nim uzyskać obywatelstwo polskie z chwilą nabycia tegoż obywatelstwa utracą dotychczasowe obywatelstwo swoje. Od obowiązku przedłożenia tego zaświadczenia wolni są obywatele państwa, z którem Polska znajduje się w stanie wojny; w tym ostatnim wypadku wystarczy, jeśli interesowany wykaże, że jest obywatelem danego państwa i oświadczy, że zrzeka się dotychczasowego obywatelstwa swego.

Art. 13. Władza wymieniona w art. 12, rozpatrzy, czy prośba odpowiada przepisom tegoż artykułu, w razie potrzeby zarządzi usunięcie zachodzących braków, poczem zażąda protokólarnie od proszącego oświadczenia, gdzie (gmina, powiat, kraj) i jak długo od czasu swego urodzenia przebywał, czem się trudnił, czy nie pozostaje w stanie upadłości, czy, kiedy i za jakie przestępstwa i przez którą władzę był karany i czy pozatem zachowaniem się swojem nie dał powodu do publicznego zgorszenia lub oburzenia. Wyjaśnień w tych kierunkach udzieli proszący tak co do siebie, jak i co do członków rodziny swojej z ograniczeniem, wynikającem z art. 7, ust. 1 ustawy z dn. 4 kwietnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 230).

Przy sposobności przesłuchania stwierdzi władza także znajomość języka polskiego i zwróci uwagę przesłuchiwanego na postanowienia art. 16, ust. 2 niniejszego rozporządzenia; tę ostatnią okoliczność uwidoczni władza wyraźnie w protokóle.

Następnie zbada władza, czy oświadczenia proszącego są zgodne z prawdą, zażąda opinji od gminy faktycznego zamieszkania w kraju i przedłoży swój wniosek wraz ze wszystkiemi aktami dochodzenia województwu, względnie, o ile chodzi o st. m. Warszawę, Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Art. 14. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, względnie województwo, w razie uwzględnienia prośby o nadanie obywatelstwa, wyda stronie akt nadania obywatelstwa według wzoru Nr. 2.

Dzień, wymieniony w dacie wydania tego aktu, uważa się za dzień nabycia obywatelstwa.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i województwa prowadzić będą rejestr osób, którym obywatelstwo w swoim zakresie działania nadały.

Art. 15. Władze, wymienione w art. 7 ust. a) niniejszego rozporządzenia, wydawać będą na prośbę obywateli polskich nieobowiązanych do czynnej służby wojskowej poświadczenia według wzoru Nr. 3, że przeciw

zemierzonemu przez nich nabyciu obywatelstwa obcego nie zachodzą ze stanowiska ustaw Państwa Polskiego żadne przeszkody.

Analogiczne poświadczenia według wzoru Nr. 4 wydawać będą te same władze osobom obowiązanym do czynnej służby wojskowej, jeśli osoby te uzyskały od Ministra Spraw Wojskowych zezwolenie, o którem mowa w ustępie ostatnim art. 6 niniejszego rozporządzenia.

Kto pragnie otrzymać powyższe poświadczenie, względnie zezwolenie Ministra Spraw Wojskowych przedłoży władzy, wymienionej w art. 7 ust. a) niniejszego rozporządzenia, metrykę urodzenia, tak swoją, jako też osób, mających na zasadzie art. 13 ustawy z dn. 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) razem z nim utracić obywatelstwo polskie, metrykę (akt) ślubu, jeśli pozostaje w związku małżeńskim, i dowód, że jest obywatelem polskim.

Osoby małoletnie oraz inne osoby ograniczone w zdolności do działań prawnych tudzież kobiety zamężne, ostatnie, o ile ich małżeństwo nieustało, winne wykazać zgodę swego zastępcy prawnego, względnie męża.

Władze, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, będą prowadziły rejestr wydanych przez siebie poświadczeń.

Art. 16. Akt nadania obywatelstwa polskiego, jako też wszelkie orzeczenie albo oświadczenie, dotyczące prawa obywatelstwa, może być z urzędu unieważnione, jeśli się okaże, że okoliczności faktyczne, mające pod względem prawnym znaczenie istotne, o ile służyły władzy za podstawę decyzji, są niezgodne z prawdą.

Z prawa tego korzystać będzie władza zwłaszcza wtenczas, jeśli strona interesowana albo jej prawny zastępca przedstawił świadomie stan faktyczny niezgodnie z rzeczywistością.

Unieważnienie z urzędu ma nastąpić, jeśli przepisy ustawy z dn. 20.I 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) lub przepisy niniejszego rozporządzenia zostały naruszone albo mylnie zastosowane.

Do orzeczenia nieważności powołane jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, o ile chodzi o decyzję jego, województw lub komisarjatu Rządu st. m. Warszawy, zaś województwa — o ile chodzi o orzeczenia lub poświadczenia starostw, *magistratów miast Lwowa i Krakowa i komisarjatów Rządu w Łodzi i w Lublinie.*

(p. uwagi pod art. 7).

Art. 17 utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Art. 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 7 czerwca 1920 r.

Wzór Nr. 1.

(Nazwa i siedziba władzy)
Nr. dziennika ....

POŚWIADCZENIE OBYWATELSTWA.

P. *(nazwisko, imię, zawód)* .... w .... *(miejsce, gdzie przebywa)*, urodzony(a) dnia .... roku .... w .... powiatu .... syn (córka) *(nazwisko i imiona rodziców)* .... oraz jego żona .... urodzona dnia .... roku .... w .... tudzież jego (jej i ich) dzieci:

1. *(imię)* .... urodzony(a) .... dnia .... roku .... w ....
2. " " " " "
3. *i t. d.*

posiada(ją) obywatelstwo Państwa Polskiego.

Poświadczenie, to zapisane we właściwym rejestrze pod l. b. ......, traci ważność po upływie trzech lat od dnia, wymienionego poniżej w dacie.

(Siedziba władzy), dnia .... 192 r.

(Pieczęć władzy) *Nazwa władzy*
Podpis.

Wzór Nr. 2.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
WOJEWODA w ....
Nr. dziennika ....

AKT NADANIA OBYWATELSTWA.

Na zasadzie art. 12 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, p. 44) i art. 8 rozporządzenia ministerjalnego z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 p. 320) nadaję p. .... *(nazwisko, imię, zawód)* .... w .... *(miejsce, gdzie przebywa)* .... powiatu .... urodzonemu(ej) .... dnia .... roku .... w .... powiatu .... synowi (córce) *(nazwisko i imiona rodziców)* .... obywatelstwo Państwa Polskiego.

Obywatelstwo to nabywa(ją) razem z p. *(imię i nazwisko)* .... jego żona .... urodzona dnia .... roku .... w .... powiatu .... tudzież jego (jej, ich) dzieci:

1. *(imię)* .... urodzony(a) dnia .... roku .... w ....
2. " " " " "
3. *i t. d.*

Za dzień nabycia obywatelstwa uważa się dzień, wymieniony poniżej w dacie. Zapisano we właściwym rejestrze pod l. b. ....

(Siedziba władzy), dnia .... 192 r.

(Pieczęć władzy) Minister Spraw Wewnętrznych
Wojewoda
(Podpis).

Wzór Nr. 3.

(Władza i jej siedziba)

Nr. dziennika ....

POŚWIADCZENIE

P. *(nazwisko, imię, zawód)* .... w .... *(miejsce, gdzie przebywa)* urodzony(a) dnia .... roku .... w .... syn (córka) *(nazwisko i imiona rodziców)* .... jego żona .... urodzona dnia .... roku .... w .... tudzież jego (jej, ich) dzieci:

1. *(imię)* .... urodzony(a) dnia .... roku .... w ....
2. " " " " "
3. *i t. d.*

mogą nabyć obywatelstwo .... *(wymienić jakie)* bez przeszkód ze stanowiska ustaw Państwa Polskiego.

Z chwilą nabycia obywatelstwa .... przestanie(ną) być wyżej wymieniony (wymienione osoby) uważany(ne) za obywatela(i) Państwa Polskiego.

Poświadczenie niniejsze, zapisane we właściwym rejestrze pod liczbą bieżącą ...., traci ważność po upływie jednego roku od dnia, wymienionego poniżej w dacie.

(Siedziba władzy), dnia .... 192 r.

(Pieczęć władzy) *(Nazwa władzy).* *(Podpis).*

Wzór Nr. 4.

(Władza i jej siedziba)

Nr dziennika ....

POŚWIADCZENIE

P. *(nazwisko, imię, zawód)* .... w .... *(miejsce, gdzie przebywa)* urodzony(a) dnia .... roku .... w .... powiatu .... syn *(nazwisko i imiona rodziców)* .... jego żona .... urodzona dnia .... roku .... w .... tudzież jego (jej, ich) dzieci:

1. *(imię)* .... urodzony(a) dnia .... roku .... w ....
2. " " " " "
3. *i t. d.*

może (mogą) nabyć obywatelstwo *(wymienić jakie)* bez przeszkód ze stanowiska ustaw Państwa Polskiego.

P. *(nazwisko i imię)* zostało ze strony Ministra Spraw Wojskowych udzielone zezwolenie, przewidziane w ustępie ostatnim art. 11 ustawy z dnia 20 stycznia (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) *(wymienić datę i liczbę zezwolenia).*

Z chwilą nabycia obywatelstwa .... przestanie (ną) być wyżej wymieniony (wymienione osoby) uważany (e) za obywatela (i) Państwa Polskiego. Poświadczenie niniejsze, zapisane we właściwym rejestrze pod l. b. ...., traci ważność po upływie jednego roku od dnia, wymienionego poniżej w dacie.

(Siedziba władzy), dnia .... 192 r.

(Pieczęć władzy) *Nazwa władzy* *(Podpis).*

Poz. 321.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 czerwca 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego lubelskiego.

Utraciło moc obow. (p. 1919 r. poz. 327).

Poz. 322.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 czerwca 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego warszawskiego.

Utraciło moc obow. (p. 1919 r. poz. 328).

Poz. 323.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 czerwca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i towarowej na państwowych kolejach wąskotorowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 324.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 czerwca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej na linjach tow. akc. łódzkich wąskotorowych elektrycznych kolei dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 325.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 czerwca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryf na linjach tow. akc. warszawskich dróg dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 326.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 czerwca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i towarowej na drodze żelaznej dojazdowej mareckiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

3 lipca **Nr. 53.** rok 1920.

Poz. 327.

USTAWA

z dnia 1 lipca 1920 r.

o utworzeniu Rady Obrony Państwa.

Jakkolwiek Sejm Ustawodawczy nie powziął uchwały rozwiązującej Radę Obrony Państwa zgodnie z art. 8 ustawy, to jednak ustawę powyższą uważać należy za wygasłą z następujących powodów: 1) skład Rady nie mógłby być skompletowany przy obecnym stanie prawnym (art. 2 pkt. a, b i c ustawy), t. j. po wygaśnięciu kadencji Sejmu Ustawodawczego;

2) uprawnienia ustawodawcze Rady (art. 3 i 4 ustawy) uważać należy za sprzeczne z Konstytucją (art. 3, 35, 44);

3) w związku z tem stają się nieaktualne przepisy regulaminowe (art. 5—7 ustawy).

9 lipca **Nr. 54.** rok 1920.

Poz. 328.

USTAWA

z dnia 1 lipca 1920 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o przyznaniu dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jak też dla wdów i sierot po nich oraz księży emerytów nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 56 ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Poz. 329.

DEKRET NACZELNIKA PAŃSTWA

z dnia 22 czerwca 1920 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz państwowej kopalni siarki w Posądzy i miedzi w Miedzianej Górze pod Kielcami.

Pominięto ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Poz. 330.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 12 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wzajemnego zwalniania obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czesko-Słowackiej od składania kaucji aktorycznej.

Pominięto ze względu na to, że przepisy tego rodzaju ogłaszane były następnie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Poz. 331.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 21 czerwca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia Komisji okręgowej ochrony lasów w Białymstoku.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 60 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 504).

Poz. 332.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Ministrem Skarbu

z dnia 22 czerwca 1920 r.

w przedmiocie trybu pobierania podatku zasadniczego od zwierząt gospodarskich.

Wygasło z końcem 1920 r.

Poz. 333.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 czerwca 1920 r.

o użyciu dawnych blankietów koronowych przy wypuszczaniu listów zastawnych i obligacyj przez instytucje kredytowe, działające na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 334.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i lokali na obszarze gminy miasta Łomży.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 335.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 2 lipca 1920 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia i zmiany niektórych artykułów Przepisów Przewozowych na kolejach okręgów wileńskiego i rowieńskiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe

Poz. 336.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 5 lipca 1920 r.

w sprawie powołania do służby wojskowej b. oficerów narodowości polskiej wszystkich rodzajów broni, urodzonych w latach 1888—1879 (włącznie), a na obszarze b. dzielnicy pruskiej również urodzonych w latach 1889 — 1901.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 337.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 7 lipca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

15 lipca **Nr. 55.** rok 1920.

Poz. 338.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 maja 1920 r.

w przedmiocie tymczasowego zajęcia składów kolejowych na Placu Broni w Warszawie.

Wygasło z dniem 15 lipca 1923 r.

Poz. 339.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w sprawie zmiany art. 3 rozporządzenia z dnia 2 marca 1920 r. w przedmiocie umundurowania i uzbrojenia policji państwowej.

Uwzględniono w Nr. 26 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 159.

Poz. 340.

ROZPORZĄDZENIE MINISTERJALNE

z dnia 1 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 13 rozporządzenia wykonawczego z dnia 6 sierpnia 1919 r. do dekretu o wywozie towarów zagranicę, przywozie z zagranicy i przewozie tranzytowym.

Uchylone na mocy § 34 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Kolei Żelaznych, Ministra Poczt i Telegrafów oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 30/X 1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów oraz izb przywozu i wywozu (Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 703).

Poz. 341.

PRZEPISY WYKONAWCZE

z dnia 18 czerwca 1920 r.

o stosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów, normującego użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczonego do dyspozycji Głównego Urzędu Ziemskiego, na mocy Uchwały Sejmowej z dnia 19 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 47/20 poz. 290).

Utraciły moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. § 1, I a) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1927 r. w sprawie likwidacji funduszów przeznaczonych na cele parcelacji i osadnictwa — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 330).

Poz. 342.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 25 czerwca 1920 r.

do ustawy z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny.

Uchylone na mocy § 33 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Kolei Żelaznych z dnia 18 marca 1921 r. w przedmiocie wojskowej służby kolejowej w czasie pokoju oraz wojennej służby kolejowej (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 272).

Poz. 343.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 czerwca 1920 r.

dotyczące wymiaru i poboru państwowego podatku od nieruchomości w miastach.

Wygasło z końcem 1922 r.
(p. art. 54 dekretu w przedmiocie podatku majątkowego z dnia 5 lutego 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 135 i rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 6 marca 1919 r. w wykonaniu art. 54 dekretu — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 273).

Poz. 344.

ROZPORZĄDZENIE
Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 12 lipca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

Poz. 345.

OBWIESZCZENIE

w sprawie sprostowania ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn.

Uwzględniono w Nr. 49 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 299.

---

15 lipca **Nr. 56.** rok 1920.

Poz. 346.

USTAWA

z dnia 2 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów i przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 3 lipca 1919 r. o ochronie drobnych dzierżawców rolnych (Dz. Pr. Nr. 57 poz. 345).

Art. 1. Utracił moc obowiązującą (p. art. 1 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, a w szczególności zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. oraz ustawy z dnia 18 marca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 741).

Art. 2. Utracił moc obowiązującą (p. art. 3 i 6 ustawy powołanej pod art. 1).

Art. 3. Utracił moc obowiązującą (p. art. 8 pkt. e) ustawy powołanej pod art. 1).

Art. 4. Inne postanowienia ustawy z 3 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 57 poz. 345), o ile poprzedniemi artykułami nie zostały zmienione lub zniesione, zachowują swą ważność.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się *Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

(p. art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Poz. 347.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi.

Wygasła z dniem 15 lipca 1921 r.

Poz. 348.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21.

Uchylona na mocy art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 349.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zmian w rozporządzeniu o rejestrze handlowym z dnia 22 kwietnia 1919 r. Dz. Pr. poz. 279.

Uwzględniono w Nr. 37 Dz. P. P. P. z 1919 r. poz. 279.

Poz. 350.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 lipca 1920 r.

w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P Nr. 25 poz. 213).

Poz. 351.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 13 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia w sprawie poboru koni z dnia 26 lipca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 182 z dn. 14 sierpnia 1919 r.).

Wygasło z dniem 17 kwietnia 1921 r. (p. ustawę z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

19 lipca **Nr. 57.** rok 1920.

Poz. 352.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 lipca 1920 r.

uzupełniające rozporządzenie z dnia 20 października 1919 r. Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 474, wydane celem wykonania ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 59 poz. 357), normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej.

Utraciło moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 353.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 8 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wykonywania przez geometrów prywatnych czynności mierniczych związanych z działalnością Urzędów Ziemskich.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 14 grudnia 1923 r. w sprawie upoważnienia niektórych kategoryj mierniczych do wykonywania czynności pomiarowych, związanych z przebudową ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 132 poz. 1097) i § 21 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 27 kwietnia 1927 r. w sprawie wykonywania przez mierniczych prac pomiarowych, związanych z przebudową ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 393).

Poz. 354.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 16 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wykonania ustawy o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego z dnia 7 maja 1920 r., wydane na zasadzie art. 42 ustawy (Dz. Ust. Nr. 42 poz. 249).

Uchylone na mocy § 68 rozporządzenia Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 14 grudnia 1922 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 7 maja 1920 r. ze zmianami wprowadzonemi ustawą z dnia 7 kwietnia 1922 r. o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego (Dz. U. R. P. Nr 8 poz. 49).

Poz. 355.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 3 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia kontraktowych referentów prokuratur przy sądach okręgowych w b. zaborze austrjackim, oraz zmiany nazwy funkcjonarjuszów prokuratorji Państwa przy sądach powiatowych.

Pominięto, ponieważ traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. pkt. 2 art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 356.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 9 lipca 1920 r.

w przedmiocie uprawnienia cudzoziemców do świadczeń, przewidzianych przez ustawę z dn. 4 listopada 1919 r. o doraźnej pomocy dla bezrobotnych.

Utraciło moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 650).

Poz. 357.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

o uzupełnieniu art. 11 rozporządzenia z dn. 12. II. 1919 r. w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dn. 7. II. 1919 r. o widowiskach (Monitor Polski Nr. 37 ex 19).

Na zasadzie art. 5 dekretu z dn. 7.II. 1919 r. Dziennik Praw Nr. 14 poz. 177 z 1919 r. o widowiskach, art. 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 12.II. 1919 r. w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu o widowiskach (Monitor Polski z dn. 15.II. 1919 r. Nr. 37) otrzymuje następujące brzmienie:

Właściciele lub ich zastępcy zakładów widowiskowych lub rozrywkowych oraz organizatorzy przedstawień winni najpóźniej na 12 godzin przed przedstawieniem zameldować miejscowej władzy administracyjnej pierwszej instancji program przedstawienia. W zawiadomieniu winno być wymienione, za jakim numerem i w jakim urzędzie były aprobowane utwory słowne lub obrazy świetlne, przeznaczone do wystawienia.

Jeżeli przedstawienie ma się odbyć nie w miejscu stałego pobytu władzy administracyjnej pierwszej instancji, termin zameldowania przedłuża się do 48 godzin.

Odczyty nie podlegają cenzurze prewencyjnej. Organizatorzy do zawiadomienia o zamierzonem wygłoszeniu odczytu winni dołączyć program odczytu.

Warszawa, dn. 10 lipca 1920 r.

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie, wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski woj. białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 423); na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 508).

Poz. 358.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 13 lipca 1920 r.

w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i z Ministerstwem Skarbu w przedmiocie nabycia i utraty obywatelstwa polskiego w myśl art. 91 traktatu między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 200).

Na zasadzie art. 2 p. 3 i art. 15 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 7, p. 44 i art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 Dz. P. P. P. Nr. 64 p. 385 postanawia się, co następuje:

Art. 1. W myśl ustępu 1 art. 91 traktatu między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisanego dnia 28 czerwca 1919 r. w Wersalu (Dz. U. R. P. Nr. 35 p. 200) stanowi stałe zamieszkanie podstawę do nabycia obywatelstwa polskiego tylko wówczas, jeśli było nieprzerwane od czasu przed dniem 2 stycznia 1908 r. do dnia 10 stycznia 1920.

Czasowe wydalenie się nie powoduje przerwy, jeśli nastąpiło wśród okoliczności wskazujących niedwuznacznie na zamiar zachowania dotychczasowego miejsca zamieszkania.

Art. 2. Narówni z osobami zamieszkałemi stale od czasu przed dniem 2 stycznia 1908 r. traktowane będą:

a) urodzone po tym dniu dzieci ślubne ojca nieżyjącego i dzieci nieślubne matki nieżyjącej, jeżeli miały stałe zamieszkanie od czasu swego urodzenia do dnia 10 stycznia 1920 r. i jeśli ojciec względnie matka ich miała stałe zamieszkanie od czasu przed dniem 2 stycznia 1908 r. do swej śmierci;

b) kobiety, które dopiero przez zamążpójście uzyskały stałe zamieszkanie, jeśli zamieszkania tego do dnia 10 stycznia 1920 r. nie utraciły i jeśli mężowie ich byli od czasu przed dniem 2 stycznia 1908 r. bez przerwy stale zamieszkali.

Art. 3. Przez słowo „Polacy" użyte w ustępie 4 i 9 art. 91 traktatu rozumie się osoby narodowości polskiej bez względu na miejsce urodzenia.

Art. 4. Do przyjmowania opcji powołane są:

a) w Polsce: komisarjaty Rządu w Warszawie, *w Łodzi, w Lublinie*, s t a r o s t a g r o d z k i w Poznaniu, *Magistraty we Lwowie i w Krakowie*, na obszarze b. dzielnicy pruskiej burmistrzowie miast, tworzących powiaty miejskie — pozatem wszędzie starostwa,

b) za granicą: polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsulaty.

O kompetencji miejscowej rozstrzyga miejsce stałego pobytu.

(p. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 16 września 1920 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu, zmieniające częściowo rozporządzenie ministerjalne z dn. 13 lipca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 358 w przedmiocie nabycia i utraty obywatelstwa polskiego w myśl art. 91 traktatu między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 35 poz. 200) — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 515, pozatem p. uwagę do art. 7 poz. 320).

Art. 5. Kto pragnie skorzystać z prawa opcji złoży u władzy, wskazanej w art. 4 odpowiednie oświadczenie ustnie lub na piśmie, które zawierać także powinno:

1) nazwisko i imię osoby optującej,
2) dzień, miesiąc, rok i miejsce (gmina, powiat, kraj) jej urodzenia,
3) nazwisko i imię rodziców,
4) zawód (zatrudnienie) jej,
5) miejsce (gmina, powiat, kraj), gdzie przebywa,
6) obywatelstwo, jakie posiadała dnia 10 stycznia 1920 r.,
7) imię i nazwisko rodowe żony,

8) jeśli optujący ma dzieci niżej lat 18 — imiona, daty i miejsca urodzenia tychże.

Art. 6. Władza, odbierająca oświadczenie ustne, zbada tożsamość osoby i sporządzi protokół, który podpisze strona oraz udzędnik oświadczenie odbierający.

Jeśli strona donosi władzy o opcji na piśmie, winno odnośne pismo zawierać jej podpis zalegalizowany sądownie, notarjalnie lub przez komisarjat względnie posterunek policji państwowej albo — na obszarze b. dzielnicy pruskiej — przez komisarza obwodowego miejsca pobytu.

Art. 7. Za osoby w wieku poniżej lat 18-u, nie mające rodziców, dalej za osoby, które 18-ty rok życia ukończyły, ale co do których zachodzą niezależnie od wieku przeszkody własnowolności i za osoby pozbawione własnowolności, z wyjątkiem z powodu marnotrawstwa, wykonuje prawo opcji ich prawny zastępca za zgodą rady familijnej względnie innego odpowiedniego organu.

Art. 8. Osobom, za które prawo opcji wykonali rodzice lub inni zastępcy prawni, przysługuje do dnia 10 stycznia 1922 r. prawo cofnięcia dokonanej opcji, jeśli przed powyższym dniem ukończyły 18-ty rok życia lub jeśli w tym samym czasokresie zastępstwo prawne zostało uchylone.

Oświadczenia cofnięcia przyjmują i załatwiają władze wymienione w art. 4. Pozatem mają tu odpowiednie zastosowanie art. 5, 6 i 11

Art. 9. Opcja prawnie dokonana powoduje z dniem jej dokonania utratę obywatelstwa dotychczasowego. Od dnia tego optujący uważany będzie za obywatela tego państwa, na rzecz którego opcji dokonał

Art. 10. Opcja dokonana, wyjąwszy wypadki przewidziane w art. 8, cofniętą być nie może.

Art. 11. Władze powołane do przyjmowania opcji wydawać będą optującym po zbadaniu warunków jej prawności odpowiednie poświadczenia i prowadzić będą rejestr tychże.

Art. 12. Obywatele niemieccy narodowości polskiej, którzy dnia 10 stycznia 1920 r. nie mieli stałego zamieszkania ani w Polsce ani w Niemczech a przebywają zagranicą, stają się w myśl ustępu 9 art. 91 traktatu obywatelami polskimi, jeśli w polskiem przedstawicielstwie dyplomatycznem lub konsulacie

1) najpóźniej do dnia 10 stycznia 1922 r. oświadczą osobiście lub na piśmie, że chcą być obywatelami polskimi i doniosą, w których miejscowościach i przez jaki czas w ciągu ostatnich lat 5-ciu przebywali; oświadczenie złożone przez męża skutkuje także na żonę, przez rodziców skutkuje także na dzieci poniżej lat 18-tu;

2) przedłożą metrykę chrztu względnie urodzenia swoją, ewentualnie także żony i dzieci, dalej dowody, że są obywatelami niemieckimi, i oświadczą, że zrzekają się tego obywatelstwa;

3) wykażą, że są narodowości polskiej i

4) uzyskają od przedstawicielstwa względnie konsulatu poświadczenia nabycia obywatelstwa w myśl ustępu 9 art. 91 traktatu.

Do osób poniżej lat 18-tu tudzież do osób niewłasnowolnych niezależnie od wieku stosują się postanowienia art. 7 i 8.

Art. 13. Wszelkie podania (oświadczenia) i ich załączniki tudzież poświadczenia w sprawach unormowanych niniejszem rozporządzeniem wolne są od opłat stemplowych i od opłat za czynności urzędowe

Przepis powyższy nie stosuje się do legalizacji notarjalnych.

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. konwencję pomiędzy Polską a Niemcami o obywatelstwie byłych obywateli niemieckich Górnego Śląska, podpisaną w Wiedniu dnia 30 sierpnia 1924 r. — Dz. U. R. P. z r. 1925 Nr. 21 poz. 148).

Poz. 359.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny w powiatach: płońskim, łowickim, rypińskim, sierpeckim i przasnyskim.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

Poz. 360.

OBWIESZCZENIE

w przedmiocie sprostowania rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok.

Uwzględniono w Nr. 42, Dz. U. R .P. z 1920 r. poz. 258.

Poz. 361.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 28 maja 1920 r.

do ustawy z dnia 13 stycznia 1920 r. Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 5 poz. 24 w sprawie zmian w dekrecie z dnia 7 stycznia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 5, poz. 94) o mianowaniu pierwszego składu profesorów w Uniwersytecie Warszawskim.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 114 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 494).

20 lipca **Nr. 58.** rok 1920.

Poz. 362.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dn. 14 lipca 1920 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 61, poz. 364) w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny na obszar byłej dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obowiązującą.
(p. art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

Poz. 363.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie poboru roczników 1894, 1893, 1892, 1891 i 1890.

Utr. moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 364.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej do wydawania na całym obszarze b. dzielnicy pruskiej zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 15 października 1920 r.

Poz. 365.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 1 lipca 1920 r.

w przedmiocie urzędowych świadectw zdrowia.

Uchylone na mocy pkt. 1 § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 kwietnia 1928 r. o uchyleniu rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 1 lipca 1920 r. w przedmiocie urzędowych świadectw zdrowia oraz ze zmianami wprowadzonemi do tego rozporządzenia przez rozporządzenie z dnia 3 września 1921 r. i z dnia 7 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 518).

Poz. 366.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 lipca 1920 r.

co do zawieszenia na kolejach okręgów wileńskiego i równieńskiego odpowiedzialności za całość przesyłek.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Kolei z dnia 23 września 1921 r. w przedmiocie odwołania na kolejach okręgu wileńskiego i b. równieńskiego wszelkich zawieszeń i ograniczeń w stosowaniu przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 579).

Poz. 367.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Aprowizacji oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie zwolnienia od pozwoleń na wywóz przez linję celną Rzeczypospolitej Polskiej poszczególnych rodzajów towarów.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie ustalenia rodzajów towarów, przewidzianych w art. 13 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 364).

22 lipca **Nr. 59.** rok 1920.

Poz. 368.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 maja 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej, z dn. 5 lipca 1912 r.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 z 1919 r., poz. 389) o tymczasowem sądownictwie wojskowem i z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 6 z 1920 r., poz. 39), Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, stanowi, co następuje:

W polskiem sądownictwie wojskowem stosować należy tymczasowo ustawę postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r. (austr. Dz. Ustaw Państwa Nr. 130), ze zmianami i uzupełnieniami, w następujących artykułach przewidzianemi:

DZIAŁ I.

Organizacja Sądownictwa Wojskowego.

TYTUŁ I.

Właściwość osobowa sądów wojskowych.

Art. 1. Sądownictwo karne wojskowe dzieli się na sądownictwo karne wojska i sądownictwo karne marynarki wojennej.

Art. 2. Właściwości sądów wojskowych za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym wojskowym i za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r., podlegają:

1) osoby wojskowe, będące w czynnej służbie wojskowej;

2) oficerowie i podoficerowie zawodowi w stanie nieczynnym;

3) inwalidzi wojskowi, umieszczeni w zakładach wojskowych, dla nich przeznaczonych;

4) osoby, należące do załogi okrętu, znajdującego się w służbie lub wzięte w charakterze służbowym na pokład takiego okrętu;

5) osoby, które przebywają przy jednostce zmobilizowanej lub będącej poza granicami Rzeczypospolitej na mocy jakiegokolwiek stosunku służbowego lub umownego, albo wogóle przy takiej jednostce znajdują się lub jej towarzyszą;

6) osoby, należące do załogi lub wzięte w charakterze służbowym na pokład statku, wcielonego czasowo do marynarki wojennej w razie mobilizacji lub wojny;

7) jeńcy wojenni, pozostający pod nadzorem wojskowym;

8) inne osoby z mocy specjalnych przepisów ustawowych.

Przytoczony w brzmieniu art. 153 pkt. I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 3. Właściwości sądów wojskowych podlegają również:

1) powołani do służby wojskowej za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do tej służby, lub za inne cięższe przestępstwa, popełnione przez nieusłuchanie takiego rozkazu;

2) oficerowie i podoficerowie w stanie spoczynku za przestępstwa, przewidziane w art. 52, 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego;

3) osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej, ochotnicy, nadkontyngentowi, zwolnieni do rezerwy, tudzież obowiązani do pospolitego ruszenia w czasie, gdy nie pełnią czynnej służby wojskowej,— za przestępstwa, przewidziane w art. 52, 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego.

Przytoczony w brzmieniu art. 153 pkt. II rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 4. W czasie mobilizacji, wojny, lub w razie bezpośredniej obawy wybuchu wojny, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, poddać w drodze rozporządzenia osoby, ulegające zresztą właściwości sądów cywilnych, sądownictwu wojskowemu, za nieuprawnione werbowanie, nakłanianie żołnierza do przestępstw wojskowych i pomoc w popełnieniu tychże, za szpiegostwo i porozumiewanie się z nieprzyjacielem, tudzież inne przestępstwa, mające na celu wyrządzenie szkody polskiej sile zbrojnej lub jej sprzymierzeńcom, lub przysporzenie korzyści nieprzyjacielowi; dalej za nakłanianie do nieusłuchania rozkazu, powołującego do służby wojskowej, lub do innego cięższego przestępstwa, popełnionego przez nieusłuchanie takiego rozkazu.

Zarządzenie powyższe może dotyczyć wszystkich lub niektórych z pośród przestępstw, wyżej wspomnianych i ograniczone być może do poszczególnych obszarów.

W rozporządzeniu oznaczyć należy dzień, w którym zaczyna się właściwość sądów wojskowych.

Wprowadzenie i uchylenie sądownictwa wojskowego ogłasza się w Dzienniku Ustaw; z chwilą uchylenia sądownictwa wojskowego sprawy nie załatwione prawomocnie, przekazuje się właściwym władzom cywilnym.

Art. 5. Właściwość sądów wojskowych, o której mowa w art. 2 niniejszego rozporządzenia, rozciąga się tylko na przestępstwa, popełnione w czasie trwania stosunku, uzasadniającego właściwość sądów wojskowych.

Art. 6. Właściwość sądów wojskowych w przedmiocie przestępstw pospolitych kończy się z chwilą ustania okoliczności, uzasadniających tę właściwość, o ile przedtem nie wniesiono aktu oskarżenia (wniosku o ukaranie); atoli w tym wypadku na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego) sąd przekazuje sprawę właściwej władzy cywilnej.

Również w czasie istnienia okoliczności, uzasadniających właściwość sądów wojskowych, sąd przekazuje właściwej władzy cywilnej sprawy o przestępstwa pospolite, popełnione przez osoby, podlegające właściwości sądów wojskowych, wspólnie z osobami, tej właściwości nie podlegającemi, gdy taki wniosek uczyni prokurator wojskowy (oficer sądowy). Przed uczynieniem wniosku o przekazaniu sprawy władzom cywilnym prokurator wojskowy (oficer sądowy) winien uzyskać zezwolenie dowódcy właściwego.

W przedmiocie przestępstw wojskowych właściwość sądów wojskowych, kończy się, gdy nie wydano żadnego zarządzenia w celu przygotowania lub wdrożenia postępowania karnego, najdalej w ciągu roku po ustaniu stosunku, uzasadniającego to sądownictwo, o ile zaś sprawca podlega ustawowemu obowiązkowi służby wojskowej, najpóźniej w ciągu roku po skończeniu się tego obowiązku.

W razie zbiegu przestępstw wojskowych z przestępstwami pospolitemi, sądownictwo karne wojskowe pozostaje również dla tych ostatnich właściwem tak długo, jak dla przestępstw wojskowych, o ile nie wyłączono (art. 15 niniejszego rozporządzenia) przestępstw pospolitych i nie przekazano ich sądownictwu karnemu cywilnemu.

(p. art. 154 część 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 7. Wojskowi, winni wykroczeń przeciw ustawom skarbowym i administracyjnym, podlegają właściwości władz cywilnych.

O wykonanie kary pozbawienia wolności należy zwrócić się do władz wojskowych.

Art. 8. Właściwości sądów wojskowych nie podlegają osoby, którym z mocy prawa międzynarodowego lub na zasadzie traktatu służy prawo zakrajowości lub nietykalności osobistej.

Przywilej nietykalności, służący członkom Sejmu, pozostaje nienaruszony.

TYTUŁ II.

O sprawowaniu sądownictwa wojskowego.

ROZDZIAŁ I.

Wykonywanie sądownictwa w ogólności.

Art. 9. Sądownictwo karne sprawują w wojsku sądy wojska, w marynarce wojennej zaś sądy marynarki.

Art. 10. Do rozpoznawania spraw karnych powołuje się:

A. w wojsku:

1. Sądy *załogowe*,
2. Sądy Okręgów *Generalnych;*

B. w marynarce wojennej:

1. Sądy marynarskie,
2. Sądy admiralskie;

C. wspólny dla obu:

Najwyższy Sąd Wojskowy.

Przepisy, dotyczące sądów *załogowych* i sądów okręgów *generalnych*, należy stosować odpowiednio do sądów marynarskich względnie admiralskich.

Art. 11. Okręgi *generalne* dzielą się pod względem sądowym na *obwody*, które określi Minister Spraw Wojskowych.

W okręgu *generalnym* wykonywa sądownictwo sąd okręgu *generalnego*, w *obwodach* zaś sądy *załogowe*.

Art. 12. Rozpoznaniu sądów rejonowych ulegają sprawy szeregowych:

1) o występki wojskowe:

a) zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;

b) zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do lat trzech, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż kary pozbawienia wolności do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;

c) przewidziane w art. 121 cz. 1 i 2 kodeksu karnego wojskowego, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać kary surowszej, niż pozbawienie wolności na czas do roku jednego, niezależnie od kar dodatkowych,

2) o przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r.:

a) o wykroczenia;

b) o występki, zagrożone karą niesurowszą, niż pozbawienie wolności na czas do roku jednego, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowemi;

c) o inne występki, zagrożone pozbawieniem wolności, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż pozbawienie wolności do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowemi.

Sprawy, wymienione w punkcie 1 c), mogą być przekazywane sądom rejonowym wyłącznie na wniosek prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym, o ile właściwy dowódca (art. 101) dla wojskowego sądu okręgowego na to się zgadza.

Przytoczony w brzmieniu art. 153 p. III rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 13. Do sądów okręgów *generalnych* należy:

1) postępowanie i orzekanie w przedmiocie wszystkich spraw karnych, które nie należą do sądów *załogowych;*

2) postępowanie i orzekanie o odwołaniu od wyroków sądów *załogowych*, a w wypadkach, wyraźnie w ustawie postępowania karnego wymienionych, rozstrzyganie zażaleń.

Art. 14. Gdy ktoś popełnił kilka czynów karygodnych, podlegających w części sądownictwu karnemu wojskowemu, w części zaś sądownictwu karnemu cywilnemu, wówczas każdy z właściwych sądów postępuje samodzielnie.

Sąd, który wydaje wyrok późniejszy, uwzględnia przy wymiarze kary w sposób odpowiedni karę, wymierzoną orzeczeniem poprzedniem.

Gdy jeden ze zbiegających się czynów karygodnych podlega karze śmierci lub karze dożywotniego pozbawienia wolności, wówczas postępowanie z powodu tego czynu powinno wyprzedzić postępowanie z powodu innego czynu karygodnego, zagrożonego karą łagodniejszą.

Z reguły wykonywa się najpierw karę, wymierzoną przez sąd, który pierwszy orzekł prawomocnie.

Art. 15. Sąd na wniosek prokuratora (oficera sądowego) może zarządzić wyłączenie j e d n e j lub kilku zbiegających się spraw karnych i ich oddzielne przeprowadzenie, jeżeli to może zapobiec zwłoce lub utrudnieniu postępowania, albo posłużyć do skrócenia aresztu obwinionego.

Gdy dla sprawy wyłączonej, która wskutek związku z inną sprawą karną należy, w myśl ust. 2 art. 85 niniejszego rozporządzenia, do zakresu działania sądu okręgu *generalnego*, właściwym jest sam przez się sąd *załogowy*, wówczas przechodzi ona po wyłączeniu do zakresu działania dowódcy, powołanego do ścigania karnego przed sądem *załogowym*.

Sąd na wniosek prokuratora (oficera sądowego) zarządzi wyłączenie czynów karygodnych również wtedy, gdy przedstawiają się one, jako nieistotne dla wymiaru kary. Dodatkowe zarządzenie wniesienia oskarżenia jest w tym wypadku dopuszczalne w ciągu miesiąca od prawomocności wyroku.

Postanowienie tego ustępu nie ma zastosowania do czynów karygodnych, które ścigać można tylko na żądanie uprawnionego.

(p. art. 3 ustawy z dn. 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 16. Spory o właściwość między sądami wojskowemi rozstrzyga wspólny sąd bezpośrednio przełożony.

Art. 17. W razie sporu o właściwość między sądem wojskowym a sądem karnym dla osób cywilnych, sąd wojskowy przedkłada sprawę Najwyższemu Sądowi Wojskowemu, który, o ile przychyla się do zapatrywania sądu karnego dla osób cywilnych, wydaje decyzję, wiążącą sąd wojskowy. W przeciwnym razie rozstrzyga powyższy spór zespół sześciu sędziów Sądu Najwyższego i Najwyższego Sądu Wojskowego, delegowanych w równej liczbie przez oba sądy. Przewodniczą kolejno prezesi (wiceprezesi) powyższych sądów.

Decyzje zapadają na posiedzeniu niejawnem bezwzględną większością głosów, po wysłuchaniu prokuratora wojskowego i cywilnego; w razie równości głosów zapada decyzja podług zdania, za którem oświadczy się przewodniczący.

Art. 18. W wypadkach, przewidzianych w art. 16 i 17 niniejszego rozporządzenia, aż do czasu orzeczenia o właściwości, odnośni dowódcy i odnośne sądy mają zarządzić czynności, potrzebne do ustalenia istoty czynu, a w szczególności te wszystkie kroki śledcze, które nie cierpią zwłoki.

Art. 19. Właściwość poszczególnych sądów *załogowych* i sądów okręgów *generalnych* zależy od właściwości dowódców właściwych.

ROZDZIAŁ II.

Oficerski korpus sędziowski.

Art. 20. Oficerski korpus sędziowski tworzą oficerowie, którzy na podstawie specjalnego wykształcenia zostali przeznaczeni do współudziału w wymiarze sprawiedliwości w wojsku.

Art. 21. Warunkiem przyjęcia w charakterze asystenta w skład korpusu sędziowskiego jest:

1) egzamin oficerski,
2) jeden rok służby oficerskiej po złożeniu tego egzaminu,
3) ukończone studja prawnicze.

Przyjęty do korpusu w charakterze asystenta otrzymuje stopień podporucznika, o ile go już przedtem nie posiadał.

Art. 22. Oficerom korpusu sędziowskiego służy uposażenie, przywiązane do zajmowanego stanowiska sędziowskiego, o ile nie należy się im wyższe uposażenie ze względu na ich stopień oficerski.

Wojskowe urzędy sędziowskie odpowiadają następującym stopniom oficerskim:

Prezydent Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi *porucznikowi*,

wiceprezydent i sędzia Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi *podporucznikowi*,

szef sądu (ekspozytury sądu) okręgu *generalnego* — pułkownikowi,
sędzia orzekający — podpułkownikowi,
sędzia *załogowy* — kapitanowi do pułkownika włącznie,
wojskowy sędzia śledczy — majorowi,
asystenci — podporucznikowi do kapitana włącznie.

Wojskowe urzędy prokuratorskie odpowiadają następującym stopniom oficerskim:

Naczelny Prokurator Wojskowy — generałowi *porucznikowi*,
Prokurator Najwyższego Sądu Wojskowego — generałowi *podporucznikowi*,
podprokurator Najwyższego Sądu Wojskowego — pułkownikowi,
Prokurator sądu okręgu *generalnego* — podpułkownikowi,
podprokurator sądu okręgu *generalnego* — majorowi.

(p. art. 9 ustawy z 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256).

Art. 23. Przełożonym wojskowym w korpusie sędziowskim służy następujący zakres władzy dyscyplinarnej:

1. a) Prezydentowi Najwyższego Sądu Wojskowego — prawa dowódcy dywizji;
   b) szefom sądu okręgu *generalnego* — dowódcy pułku;
   c) sędziom *załogowym* — dowódcy bataljonu.
2. a) Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu — prawa dowódcy dywizji:

b) Prokuratorowi przy Najwyższym Sądzie Wojskowym — prawa dowódcy brygady;
c) prokuratorowi przy sądzie okręgu *generalnego* — prawa dowódcy pułku.

ROZDZIAŁ III.

Sędziowie wojskowi (orzekający i śledczy).

Art. 24. Sędziowie wojskowi wszystkich stopni, przy objęciu pierwszego stanowiska sędziego, składają przysięgę sędziowską, którą odbiera szef sądu według roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, iż obowiązki sędziego będę wiernie wypełniał, stosownie do ustawy i według najlepszej wiedzy i sumienia".

Art. 25. W razie potrzeby można powierzyć obowiązki sędziego orzekającego (śledczego) lub prokuratora (podprokuratora) oficerom, nie mającym stopnia oficerskiego, przepisanego w art. 21.

Art. 26. Sędziów wojskowych, z wyjątkiem sędziów *załogowych* i sędziów śledczych, mianuje *Naczelnik Państwa.*

Sędziów *załogowych* i śledczych oraz asystentów sędziowskich mianuje Minister Spraw Wojskowych.

Art. 27. W celu przygotowania kandydatów na stanowiska sędziowskie (urzędy prokuratorskie) ustanawia się dwuletnią praktykę, określoną rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Starszym asystentom można powierzać czasowo zastępstwo sędziów śledczych, podprokuratorów z postanowienia szefa sądu lub prokuratora, jak również obronę podsądnych.

Art. 28. Wojskowi sędziowie śledczy urzędują przy sądzie okręgu *generalnego* lub w wyznaczonych okręgach śledczych.

Art. 29. Granice okręgów śledczych w okręgach *generalnych* oraz przydział wojskowy sędziów śledczych do okręgu ustala sąd wojskowy właściwego okręgu *generalnego* w porozumieniu z dowódcą tego okręgu.

Art. 30. Sędziowie są przy wykonywaniu sędziowskich czynności śledczych i przy wydawaniu orzeczeń niezawiśli i podlegają jedynie ustawie.

ROZDZIAŁ IV.

Sądy orzekające.

1. Postanowienia ogólne.

Art. 31. Posiedzenia sądów wojskowych dzielą się na posiedzenia dyspozycyjne i rozprawy sądowe.

W sądach *załogowych* niema posiedzeń dyspozycyjnych.

Art. 32. Na rozprawie sądowej musi być obecny komplet orzekający, w rozporządzeniu niniejszem przepisany, prokurator lub podprokurator, względnie oficer sądowy, a nadto zawsze protokólant.

Ustęp ostatni art. 32 przytoczony w brzmieniu art. 4 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

2. Sądy *załogowe* i marynarskie.

Art. 33. Utworzenie i rozwiązanie sądów *załogowych* i marynarskich następuje z rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 34. Sąd *załogowy* składa się z sędziego załogowego i odpowiedniej ilości oficerów korpusu sędziowskiego.

Art. 35. Komplet sądu *załogowego* składa się z oficera korpusu sędziowskiego, jako przewodniczącego i dwóch asesorów, z których jeden jest oficerem, zaś drugi podoficerem.

Asesor musi być pełnoletni, nieposzlakowany, nie pozostawać w śledztwie, ani w innych dochodzeniach, a nadto musi biegle czytać i pisać.

Do zakresu działania sędziego sądu *załogowego* należy, prócz rozpoznawania spraw, należących do właściwości sądu załogowego, także prowadzenie śledztwa w sprawach o przestępstwa, należące do właściwości sądów okręgów *generalnych;* na wniosek jednak prokuratora sędzia *załagowy* odstępuje sprawę właściwemu sędziemu śledczemu.

Poszczególne czynności sędziowskie poza rozprawą pełni przewodniczący sądu *załogowego* samodzielnie bez udziału asesorów.

Wyznaczanie asesorów przez właściwych dowódców ze stanu żołnierskiego odbywa się w miarę możności, z kolei wyznaczonej zgóry z początkiem każdego roku.

Czynności oskarżyciela wykonywa wyznaczony do tego przez właściwego dowódcę oficer sądowy.

Akt oskarżenia zastępuje pisemny rozkaz właściwego dowódcy, wydany oficerowi sądowemu z poleceniem postawienia w sądzie wniosku o ukaranie.

Rozkaz w przedmiocie oskarżenia winien obejmować zarówno osobę obwinionego, jak zarzucony mu czyn i w razie potrzeby wniosek o orzeczeniu aresztu śledczego lub utrzymanie go w mocy.

Art. 36. Przepisy, dotyczące sądów *załogowych,* stosuje się odpowiednio do sądów marynarskich.

3. Sądy Okręgów *Generalnych.*

Art. 37. Utworzenie i rozwiązanie sądów okręgów *generalnych* i sądów admiralskich następuje z rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 38. W każdym okręgu *generalnym* ustanawia się w siedzibie dowództwa sąd pod nazwą „sąd *wojskowy* okręgu *generalnego*".

Art. 39. Sąd wojskowy okręgu *generalnego* składa się z szefa sądu oraz sędziów wojskowych.

Art. 40. Posiedzenia dyspozycyjne są przeznaczone dla rozpatrywania spraw poza rozprawą główną, a w szczególności:

1) wniosków, czynionych przez prokuratora w toku śledztwa w wypadkach, w których sędzia śledczy nie zgadza się z wnioskiem prokuratora;

2) zażaleń na decyzję sędziego śledczego w wypadkach, ustawą wojskowego postępowania karnego przewidzianych;

3) aktu oskarżenia, jeżeli przewodniczący uważa przeprowadzenie lub uzupełnienie śledztwa (dochodzeń) za wskazane; stosownie do wyników tychże, może prokurator poczynić odpowiednie wnioski lub wnieść nowy akt oskarżenia;

4) odwołań od wyroków sądów niższych, w wypadku § 340 pkt. 1 i 2 i § 342 ustawy wojskowego postępowania karnego.

Posiedzenia dyspozycyjne odbywają się w składzie szefa sądu lub jego zastępcy oraz dwóch członków sądu z udziałem prokuratora.

Odnośnie do obrad i głosowania ma zastosowanie przepis § 74-go ust. 2 ustawy wojskowego postępowania karnego i art. 131 niniejszego rozporządzenia.

Z braku kompletu powołuje się na zastępców wojskowych sędziów śledczych.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 5 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 41. Wewnętrzny podział czynności między członkami sądu okręgu *generalnego* następuje z rozporządzenia szefa sądu z początkiem każdego roku administracyjnego na jego przeciąg.

Podział ten można tylko wtedy zmienić w ciągu roku administracyjnego, jeżeli się to okaże potrzebne z powodu przeciążenia, albo z powodu zmiany lub trwałej przeszkody poszczególnych sędziów.

Art. 42. Asesorów sądu okręgu *generalnego* i ich zastępców na przedstawienie szefa sądu wyznacza właściwy dowódca okręgu *generalnego* na każdą sesję sądową.

Art. 43. Powołany na asesora na czas sesji sądowej przechodzi do rozporządzenia szefa właściwego sądu.

Art. 44. Komplet orzekający sądu okręgu *generalnego* w przedmiocie przestępstw, zagrożonych karą śmierci lub ciężkiego więzienia bezterminowego (domu karnego bezterminowego), składa się z dwóch sędziów wojskowych, z których jeden jest przewodniczącym i kierownikiem rozprawy i trzech asesorów w następującym porządku starszeństwa:

a) dla spraw generałów — dwóch członków Najwyższego Sądu Wojskowego w stopniu generała oraz trzech generałów, wyznaczonych przez Ministra Spraw Wojskowych;

b) dla spraw dowódców pułku i równym im stanowiskiem szef sądu lub jego zastępca i sędzia wojskowy oraz trzech generałów lub pułkowników, mających dowództwo, jako asesorów;

c) dla spraw oficerów sztabowych — dwóch sędziów wojskowych i trzech oficerów sztabowych, jako asesorów;

d) dla spraw oficerów niższych stopni — dwóch sędziów wojskowych oraz oficer sztabowy i dwóch oficerów niższego stopnia, jako asesorów;

e) dla spraw szeregowych — dwóch sędziów wojskowch, a jako asesorów oficer niższego stopnia i dwóch szeregowych.

Na asesorów sądu wojskowego należy wyznaczyć osoby stopniem równe oskarżonemu lub od niego wyższe.

Jedynie w braku oficera, posiadająego stopień równy lub wyższy, niż oskarżony, można wyznaczyć na asesora oficera bezpośrednio niższego stopnia, z tem jednak ograniczeniem, że gdy oskarżony należy do korpusu generałów, asesor musi być generałem, gdy zaś oskarżony jest oficerem sztabowym, asesor musi być oficerem sztabowym.

Jeżeli kilku wojskowych różnych stopni przychodzi w charakterze oskarżonych przed sąd wojskowy, wówczas składa się komplet orzekający odpowiednio do najstarszego stopniem oskarżonego.

O ile zaś przedmiotem rozprawy jest inne przestępstwo, niż określone w ustępie 1-ym niniejszego artykułu, wówczas komplet orzekający sądu okręgu *generalnego* składa się tylko z jednego sędziego zawodowego jako przewodniczącego i kierownika rozprawy i czterech asesorów, wyznaczonych odpowiednio do zasad, wypowiedzianych w niniejszym artykule, z tem, że w wypadku punktu d) ma być jeden oficer sztabowy, a w wypadku punktu e) — dwóch oficerów.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 6 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 45 — uchylony na mocy art. 154 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 46. Gdy oskarżony jest osobą cywilną, sąd okręgu *generalnego* składa się według art. 44 punkt e); gdy jednak oskarżony posiada stopień oficerski lub równorzędny, wówczas traktuje się go przy składaniu sądu wojskowego na równi z osobą wojskową, będącą na służbie.

Gdy oskarżono osobę cywilną łącznie z osobą wojskową, wówczas sąd okręgu *generalnego* składa się według postanowień, obowiązujących dla osoby wojskowej.

Przy tworzeniu sądu dla jeńców wojennych, w miarę możności, uwzględnia się ich stopień wojskowy.

Art. 47. Gdy oskarżeni należą do różnych grup służbowych, należy, w miarę możności, powołać komplet odpowiednio do zasady, wspomnianej w art. 44.

Art. 48. Sąd odwoławczy przy sądach okręgów *generalnych* tworzy się według art. 44, z tem, że w komplecie orzekającym zawsze zasiada dwóch sędziów wojskowych.

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 7 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 49. Przepisy, dotyczące sądów okręgów *generalnych*, stosuje się odpowiednio do sądów admiralskich.

4. Najwyższy Sąd Wojskowy.

Art. 50. Siedzibą urzędową Najwyższego Sądu Wojskowego jest m. st. Warszawa.

Art. 51. Na czele Najwyższego Sądu Wojskowego stoi Prezydent mianowany z pośród generałów korpusu sędziowskiego.

O ile w rozporządzeniu niniejszem nie przewidziano wyjątków, wydaje on zarządzenia i postanowienia, potrzebne poza posiedzeniem senatu, nadzoruje zachowanie porządku czynności i przewodniczy z reguły na posiedzeniach senatu.

Art. 52. Najwyższy Sąd Wojskowy składa się z Prezydenta, jednego lub kilku wiceprezydentów i Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego i dzieli się na wydziały.

Najwyższy Sąd Wojskowy orzeka w wydziałach złożonych z trzech sędziów.

Każde rozstrzygnięcie Najwyższego Sądu Wojskowego zapada o ile ustawa wojskowego postępowania karnego nie postanawia inaczej, na podstawie kolegjalnej narady w wydziałach i po wysłuchaniu Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym.

Art. 53. Wewnętrzny podział czynności pomiędzy sędziów oraz podział Najwyższego Sądu Wojskowego na wydziały następuje z postanowienia samego Najwyższego Sądu Wojskowego z początkiem każdego roku administracyjnego na jego przeciąg. Podział ten tylko wtedy można zmienić w ciągu roku administracyjnego, jeżeli okaże się to potrzebne z powodu przeciążenia pewnego wydziału, albo z powodu zmiany lub trwałej przeszkody poszczególnych sędziów.

Art. 54. Gdy wydział chce w pewnej kwestji prawnej odstąpić od poprzedniego orzeczenia plenarnego zebrania sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego lub jeżeli okaże się w tymże sądzie rozbieżność w rozstrzyganiu pewnej kwestji prawnej, wówczas należy zasięgnąć co do spornego pytania prawnego orzeczenia plenarnego zebrania po wysłuchaniu zdania Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym. Rozprawa i rozstrzygnienie w pełnem zebraniu przychodzi do skutku przy współudziale co najmniej 2/3 wszystkich Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego. Rozprawa przed plenum odbywa się pod przewodnictwem Prezydenta na posiedzeniu niejawnem, do którego ma się przybrać, prócz członków plenum i protokólanta, tylko prokuratora wojskowego.

Kierowanie rozprawą należy do Prezydenta Sądu. Orzeczenie co do kwestji prawnej zapada na podstawie pisemnego sprawozdania sędziego, ustanowionego referentem, po wysłuchaniu wniosków prokuratora wojskowego, przedłożonych na piśmie.

Art. 55. Po rozstrzygnięciu kwestji prawnej na pełnem zebraniu senat, który rozstrzygnienie to spowodował, orzeknie w sprawie samej, przyczem jest związany orzeczeniem plenarnem.

Senat orzekając, przeprowadza poprzednio rozprawę ze stronami, jeżeli rozprawa taka ma według ustawy wojskowego postępowania karnego poprzedzić rozstrzygnienie sprawy, względnie ponawia rozprawę, jeżeli odbyła się już przedtem.

Przy wzywaniu interesowanych do rozprawy tej zawiadamia się ich równocześnie, o orzeczeniu plenarnem, które zapadło w kwestji prawnej.

Art. 56. Szczegółowy tok czynności Najwyższego Sądu Wojskowego ureguluje instrukcja, którą wyda Minister Spraw Wojskowych.

Art. 57. Najwyższy Sąd Wojskowy ma prawo wyjątkowo na wniosek właściwego dowódcy, albo obwinionego, albo urzędu, ze względu na interes służby wojskowej, bezpieczeństwo publiczne, albo z innych ważnych powodów, sprawę karną przenieść z kompetencji właściwego dowódcy do kompetencji innego właściwego dowódcy, posiadającego ten sam zakres działania.

Przekazanie takie jest dopuszczalne również co do jednego lub kilku zbiegających się czynów karygodnych, przyczem sprawę powinno się przekazać dowódcy, dla wyłączonej sprawy karnej rzeczowo właściwemu.

Art. 58. Zakres działania Najwyższego Sądu Wojskowego określa ustawa wojskowego postępowania karnego.

5. Sądy doraźne.

Art. 59. Postępowanie doraźne przeciw osobom, podlegającym sądownictwu wojskowemu, jest dopuszczalne tylko co do przestępstw, popełnionych po poprzedniem ogłoszeniu zarządzenia o poddaniu ich sądom doraźnym.

Postępowanie doraźne może być zarządzone z powodu przestępstw, przewidzianych w artykułach 53, 62, 68 — 72, 80, 81, 87, 90, 91, 94 i 112 kodeksu karnego wojskowego.

Przytoczony w brzmieniu art. 153 pkt. IV rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 60. Postępowanie doraźne przeciw osobom, podlegającym sądownictwu wojskowemu, może być zastosowane tylko po poprzedniem jego ogłoszeniu co do przestępstw, popełnionych po tem ogłoszeniu, także z powodu przestępstw następujących:

1) przeciw osobom wojskowym z powodu przestępstw:

a) przewidzianych w art. 99, 108, 123, 222, 279 cz. 1 ust. 2 i 3, o ile idzie o bandy, utworzone w celu kradzieży, rozbojów i wymuszeń, 453 — 456, 556 i 557, o ile w obu tych wypadkach uszkodzenie dotyczy urządzenia, oddanego do użytku publicznego lub rządowego, 558, 562 — 564, 584, 589 i 590 cz. 2 ust. 3 i 4 kodeksu karnego z 1903 r.;

b) przewidzianych w art. 1 § 1 — 5, art. 3 § 1, art. 4, art. 5, art. 6 § 2 i 3, art. 7 i art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160);

c) nieuprawnionego werbunku, przewidzianego w art. 94 ustawy o powszechnej służbie wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609);

2) przeciw osobom cywilnym, podlegającym właściwości sądów wojskowych w myśl art. 4 niniejszego rozporządzenia z powodu przestępstw:

a) przewidzianych w przepisach, obowiązujących w sądownictwie powszechnem o postępowaniu doraźnem;

b) nieuprawnionego werbunku, przewidzianego w art. 94 ustawy o powszechnej służbie wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609) oraz podżegania do dezercji, przewidzianego w art. 96 tejże ustawy.

Orzeczenie o potrzebie wprowadzenia sądów doraźnych we wszystkich wypadkach należy do Ministra Spraw Wojskowych, który ze względu na szczególne warunki może przekazać upoważnienie to poszczególnym właściwym dowódcom okręgów *generalnych*. W wypadkach takich należy oznaczyć formacje lub okrąg wojskowy, dla którego wprowadzenie postępowania doraźnego uznano za potrzebne.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 153 pkt. V rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 61. Prawa właściwego dowódcy, wynikające z ustawy wojskowego postępowania karnego, służą dowódcy właściwemu w postępowaniu doraźnem w całej pełni.

Art. 62. Właściwy dowódca zarządza sądy doraźne i ogłasza o tem w rozkazie.

Art. 63. O ogłoszeniu sądów doraźnych właściwy dowódca donosi w każdym wypadku Ministrowi Spraw Wojskowych bezzwłocznie, według możności, telegraficznie.

Art. 64. Do przeprowadzenia postępowania doraźnego jest właściwy sąd doraźny, zbierający się przy sądzie okręgu *generalnego* bez względu na inne sprawy karne, toczące się przeciw obwinionemu w sądach zwyczajnych.

Art. 65. Komplet orzekający sądu w postępowaniu doraźnem tworzy się według postanowień art. 70 — 72 niniejszego rozporządzenia w brzmieniu, nadanem im rozporządzeniem Rady Obrony Państwa z dnia 4 września 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 596).

Utrzymanie pewnego porządku kolejnego przy wyznaczaniu członków sądu doraźnego jest wskazane tylko o tyle, o ile jest to możliwe bez zwłoki.

Sąd doraźny może według uznania właściwego dowódcy obrać siedzibę swoją w każdem miejscu okręgu, dla którego są ogłoszone sądy doraźne.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 153 pkt. VI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 66. Wdrożenie postępowania doraźnego powoduje prokurator wojskowy przez natychmiastowe doręczenie sądowi okręgowemu rozkazu, otrzymanego od właściwego dowódcy, który rozkaz ten wydaje w przeciągu 48 godzin po ukończeniu dochodzeń, przeprowadzonych w myśl § 438 ustawy wojskowego postępowania karnego.

W ciągu 24 godzin po otrzymaniu tego rozkazu zbiera się sąd doraźny wskutek zarządzeń, wydanych przez sąd okręgu *generalnego*, który również wyda zarządzenia co do dostarczenia eskorty i oddziału egzekucyjnego, koniecznych dla bezpieczeństwa sądu doraźnego i w razie potrzeby dla wykonania kary śmierci, tudzież postara się o to, aby w miejscu przeznaczonem do odbywania sądu doraźnego, przygotowano wszystkie potrzebne przybory urzędowe i aby sprowadzono duszpasterza w ten sposób by w razie skazania na karę śmierci, nic nie stało na przeszkodzie ku jej wykonaniu.

Art. 67. Sąd doraźny może się odbyć w każdym czasie, a nawet pod gołem niebem.

6. Sądy w polu i na morzu.

Art. 68. Postanowienia artykułów poprzedzających obowiązują także w polu i na morzu, o ile artykuły poniższe nie zawierają przepisów odmiennych.

Prawa właściwego dowódcy, wynikające z ustawy wojskowego postępowania karnego, utrzymuje się w polu i na morzu w całej pełni.

Art. 69. Utworzenie i rozwiązanie sądów polowych i sądów wojennych eskadry, następuje na rozkaz Naczelnego Wodza.

Zbierają się one w każdym wypadku zosobna tylko na wezwanie właściwego dowódcy i bywają oznaczone według jego komendy.

Art. 70. Komplet orzekający w sądach polowych i sądach wojennych floty składa się z sędziego wojskowego, jako kierującego rozprawą oraz czterech asesorów, a mianowicie:
1) gdy oskarżony jest szeregowym lub osobą wojskową, nie należącą do kategorji oficerów i im równorzędnych — z oficera sztabowego, dwóch kapitanów (rotmistrzów) i porucznika;
2) gdy oskarżony jest oficerem do kapitana włącznie — z pułkownika, majora i dwóch kapitanów (rotmistrzów);
3) gdy oskarżony jest majorem — z pułkownika, podpułkownika i dwóch majorów;
4) gdy oskarżony jest podpułkownikiem—z generała-*podporucznika*, pułkownika i dwóch podpułkowników;
5) gdy oskarżony jest pułkownikiem — z generała-*podporucznika* i trzech pułkowników;
6) gdy oskarżony jest generałem-*podporucznikiem* — z generała-*porucznika* i trzech generałów *podporuczników;*
7) gdy oskarżony jest generałem-*porucznikiem* — z generała broni i trzech generałów-*poruczników.*

Jeżeli oskarżony jest oficerem jeszcze wyższego stopnia, to oficerów, którzy mają współdziałać jako sędziowie, wyznacza Wódz Naczelny.

Przewodniczy sądowi członek najstarszy stopniem.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 4-go września 1920 roku w przedmiocie niektórych zmian w wojskowem postępowaniu karnem. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 596).

Art. 71. W braku oficera, posiadającego stopień, wymagany w art. 70, dowódca właściwy może wyznaczyć oficera, bezpośrednio wyższego lub bezpośrednio niższego stopniem, jako przewodniczącego lub asesora.

Narówni z wymienionemi w art. 70 stopniami służbowemi stoją przy marynarce wojennej odpowiednie stopnie marynarki wojennej.

Asesorów wyznacza właściwy dowódca.

Żaden z członków sądu polowego, z wyjątkiem kierującego rozprawą, nie może być niższy stopniem od oskarżonego.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 2 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 4-go września 1920 roku w przedmiocie niektórych zmian w wojskowem postępowaniu karnem (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 596).

Art. 72. Członków sądu polowego i sądu wojennego eskadry, składającego się z osób, wymienionych w artykułach poprzednich, z wyjątkiem oficera korpusu sędziowskiego, pełniącego funkcję kierującego rozprawą, można powołać w przypadkach przewidzianych w art. 45 i 46 niniejszego rozporządzenia z pośród oficerów innych korpusów.

Jeżeli dla złożenia sądu wojennego eskadry brakuje oficerów, posiadających stopnie wojskowe, wymagane w myśl art. 70 niniejszego rozporządzenia, sąd wojenny złożyć można również z oficerów innych stopni, przewodniczący jednak i dwaj asesorowie muszą być starsi rangą od oskarżonego.

Dla oficerów cudzoziemskich i osób równorzędnych tworzy się sąd wojenny tak samo, jak sąd dla oficerów i osób równorzędnych własnej armji.

Sąd wojenny okrętowy składa się, prócz oficera marynarki, wyznaczonego na kierownika rozprawy, z oficera sztabowego marynarki, jako przewodniczącego, tudzież kapitana i dwóch poruczników marynarki, jako asesorów. W razie potrzeby, może dowódca właściwy zamiast oficera sztabowego marynarki, powołać kapitana marynarki na przewodniczącego sądu wojennego okrętowego, a zamiast poruczników, wymaganych według art. 70 ust 1 punkt 1 niniejszego rozporządzenia i ustępu poprzedzającego, — chorążych lub podchorążych marynarki na członków sądu wojennego eskadry lub sądu wojennego okrętowego. Przy powoływaniu członków sądu wojennego nie istnieje pewien oznaczony porządek kolejny.

Jeżeli oskarżony jest osobą cywilną, sąd polowy i sąd wojenny eskadry składa się według art. 70 punkt 1, jeżeli jednak oskarżony posiada stopień oficerski lub równorzędny, wówczas traktuje się go przy składaniu sądu wojennego na równi z osobą wojskową w służbie.

Art. 73. Właściwym dowódcom w polu przydaje się potrzebną ilość oficerów korpusu sędziowskiego celem sprawowania czynności prowadzącego śledztwo, kierującego rozprawą i oskarżyciela.

Komendantowi okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, pomagają w tym samym celu oficerowie marynarki. Przed objęciem urzędu odbierze on od nich przysięgę, iż będą sumiennie wypełniali powierzone im obowiązki prowadzącego śledztwo (kierującego rozprawą, prowadzącego dochodzenia, zastępującego oskarżenie). Jeżeli jeden z wymienionych oficerów doznaje w danym wypadku przeszkody, wówczas dowódca wyznacza z grona podwładnych oficerów marynarki zastępcę, od którego należy również odebrać przysięgę. Równocześnie z nadaniem praw właściwego dowódcy (art. 92 niniejszego rozporządzenia), należy nowoustanowionemu dowódcy oddać do rozporządzenia potrzebną ilość oficerów korpusu sędziowskiego, przydanych jednemu z podwładnych dowódców. Przełożony

dowódca może, w razie potrzeby, użyć do przeprowadzenia postępowania karnego przeciw osobie, należącej do kompetencji jego, także oficerów korpusu sędziowskiego, przydanych jednemu z podwładnych dowódców.

Ustęp 2 przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 8 ustawy z 28 października 1925 r.

Art. 74. W polu i na morzu nie ustanawia się sędziów śledczych. Sądami, orzekającemi w polu, są sądy polowe, na okrętach, pozostających w związku floty — sądy wojenne floty, na okrętach zaś, wysłanych w misji samodzielnej — sądy wojenne okrętowe.

Art. 75. Naczelny Wódz może poddać osoby, które nie podlegają w innych wypadkach sądownictwu karnemu wojskowemu, a będą przytrzymane w kraju nieprzyjacielskim na obszarze, zajętym przez wojska (dowództwa) zmobilizowane lub przez ich sprzymierzeńców, pod sądownictwo karne wojskowe:

1) za przestępstwa, popełnione na tym obszarze;

2) bez względu na miejsce popełnienia czynu za przestępstwa, przewidziane w art. 4 niniejszego rozporządzenia.

Przytoczony w brzmieniu art. 153 pkt. VII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

7. Sądy doraźne w polu i na morzu.

Art. 76. Do zarządzenia, ogłoszenia i wprowadzenia postępowania doraźnego są upoważnieni w polu i na morzu wszyscy właściwi dowódcy (art. 88 i 92 niniejszego rozporządzenia) w przedmiocie przestępstw. wyliczonych w art. 59 niniejszego rozporządzenia, szpiegostwa na rzecz państwa obcego lub nieprzyjaciela oraz nieuprawnionego werbunku.

Ograniczenia praw właściwego dowódcy, zawarte w art. 90 ust. 3 i art. 91 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, nie mają zastosowania do postępowania doraźnego.

Ogłoszenie sądów doraźnych w polu i na morzu w innych wypadkach może zarządzić tylko Naczelny Wódz w polu (dowódca wybrzeża) oraz dowódca, wymieniony w § 475 A. ust. 2 ustawy wojskowego postępowania karnego. Dowódcy ci mogą zarządzić ogłoszenie sądów doraźnych z powodu wszystkich przestępstw, za które wymierzona być może kara pozbawienia wolności nieograniczona do lat pięciu oraz względem wszystkich osób, podlegających sądownictwu karnemu wojskowemu.

Zniesienie ogłoszonego postępowania doraźnego następuje na zarządzenie dowódcy, który je wprowadził; w każdym jednak razie prawo to służy również dowódcom, wymienionym w ustępie poprzednim.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 153 pkt. VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 maja 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 77. Sąd doraźny w polu składa się tak, jak sąd wojskowy polowy, sąd wojenny floty lub okrętowy, z tem jednak zastrzeżeniem, że gdy oskarżony jest szeregowym lub osobą nie należącą do kategorji oficerów i im równorzędnych, asesorami mogą być oficerowie najniższego stopnia, gdy zaś oskarżony jest oficerem, asesorami powinni być oficerowie nie niżsi stopniem od oskarżonego.

Sąd doraźny przeciw oficerowi lub osobie równorzędnej na pokładzie okrętu wysłanego w misji tworzy się tak, jak sąd wojenny floty z tą zmianą, iż w miejsce oficera korpusu sędziowskiego wchodzi w skład sądu doraźnego oficer marynarki jako kierujący rozprawą.

Również w innych wypadkach, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, można powierzyć kierownictwo rozprawą w postępowaniu doraźnem w polu zamiast oficera korpusu sędziowskiego, oficerowi stanu żołnierskiego.

O każdem zarządzeniu i zniesieniu postępowania doraźnego należy donieść Naczelnemu Wodzowi (dowódcy wybrzeża).

Ustęp 1 przytoczony w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 4 września 1920 r. w przedmiocie niektórych zmian w wojskowem postępowaniu karnem (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 596).

ROZDZIAŁ V.

Prawa i zakres działania właściwego dowódcy.

Art. 78. Właściwym dowódcą w przedmiocie przestępstw, należących do właściwości sądów okręgów *generalnych*, jest dowódca okręgu *generalnego;* w przedmiocie zaś przestępstw, ulegających rozpoznaniu sądów *załogowych* wyznaczony przez Ministra Spraw Wojskowych dowódca stacjonowanej w obrębie obwodu sądowego wyższej jednostki organizacyjnej.

Jeżeli zachodzące okoliczności wymagają tego, może Minister Spraw Wojskowych nadać prawa dowódcy właściwego również innym dowódcom.

Oznaczenie właściwych dowódców dla sądów marynarskich i admiralskich nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 79. Właściwość poszczególnych sądów *załogowych* i sądów okręgów *generalnych* zależy od właściwości dowódców właściwych, którym służy prawo wdrażania przepisanych kroków celem ścigania karnego i którzy mają się odnosić w sprawach karnych do powyższych sądów (art. 19 niniejszego rozporządzenia).

Art. 80. Właściwy dowódca ma nietylko prawo, lecz również obowiązek wdrażania przepisanych kroków celem zarządzenia ścigania karnego za czyny karygodne, które należą do jego zakresu działania i doszły do jego wiadomości, oraz obowiązek postępowania w toku procesu w myśl ustawy wojskowego postępowania karnego.

Art. 81. W razie przeszkody uprawnienia właściwego dowódcy wykonywa jego zastępca w dowództwie.

Art. 82. Właściwość właściwego dowódcy rozciąga się na wszystkie osoby, podporządkowane mu wojskowo, lub należące do zakresu jego rozkazu.

Art. 83. Osoby wojskowe, odkomenderowane z własnej formacji wojskowej do innej formacji, podlegają pod względem karno-sądowym na

czas odkomendorowania dowódcy właściwemu tej ostatniej formacji (§ 170 ustawy wojskowego postępowania karnego).

Art. 84. Prawa właściwego dowódcy co do osób, podlegających sądownictwu karnemu wojskowemu, które nie podpadają pod żadne z postanowień powyższych, wykonywa rzeczowo właściwy dowódca, znajdujący się najbliżej miejsca ujęcia lub miejsca popełnienia czynu.

Ten dowódca jest dalej właściwym dla wszystkich osób, podlegających wojskowemu sądownictwu karnemu, które są odłączone od własnej formacji wojskowej w sposób inny aniżeli wspomniany w art. 83 niniejszego rozporządzenia i zostały ujęte albo popełniły czyn karygodny w obcym okręgu terytorjalnym wojskowym, o ile dowódca właściwy według artykułów poprzedzających nie skorzysta sam z prawa zarządzenia ścigania karnego.

Gdy ze względu na miejsce ujęcia lub popełnienia czynu, uzasadniona jest właściwość kilku dowódców, wówczas ma między nimi pierwszeństwo ten, który wyprzedził innych przez zarządzenie, odnoszące się do ścigania karnego sprawcy.

Przy wydaniu z obcego państwa, należy uważać miejsce wydania za miejsce ujęcia.

Art. 85. Jeżeli osoba, podlegająca sądownictwu karnemu wojskowemu, pozostaje pod zarzutem kilku czynów karygodnych, albo jeżeli kilka osób, podlegających sądownictwu temu, miało udział w tem samem przestępstwie o charakterze sprawców, spółwinnych, uczestników, lub udzielających pomocy, wówczas należy z reguły przeprowadzić i ukończyć postępowanie karne równocześnie i łącznie.

Jeżeli łącznie sprawy karne należą w części do zakresu działania sądu *załogowego*, w części zaś do zakresu działania sądu okręgu *generalnego*, wówczas ich wspólne ściganie należy do właściwego dowódcy przy sądzie okręgu *generalnego*, a wskutek tego łączne przeprowadzenie postępowania karnego do tegoż sądu.

Art. 86. Jeżeli w tym samym czynie karygodnym brało udział kilka osób, należących do kompetencji różnych właściwych dowódców, którzy nie pozostają względem siebie w stosunku podporządkowania, wówczas następuje łączne ściganie i łączne przeprowadzenie postępowania karnego tylko wtedy, gdy połączenie spraw karnych wyraźnie zarządzono.

Art. 87. W wypadkach przewidzianych w art. 86 gdy chodzi o sądy *załogowe*, zarządzenie to wydaje na wniosek jednego z oficerów sądowych ten sąd okręgu *generalnego*, któremu te sądy podlegają, w innych zaś wypadkach, tudzież, jeżeli przeciw jednemu z obwinionych wniesiono już oskarżenie, można połączyć odnośne sprawy karne tylko na podstawie decyzji Najwyższego Sądu Wojskowego.

Do którego z właściwych sądów należy rozpoznanie połączonej sprawy karnej, postanawia sąd okręgu *generalnego* lub Najwyższy Sąd Wojskowy, przestrzegając przepisów ust. 2 art. 85 niniejszego rozporządzenia.

Gdy później okaże się, iż oddzielne przeprowadzenie postępowania przeciw jednemu z obwinionych może zapobiec zwłoce, lub utrudnieniu postępowania, albo posłużyć do skrócenia aresztu obwinionego, wówczas

można w ten sam sposób uchylić znowu połączenie; w miarę zachodzących okoliczności można także co do osoby włączonej pozostawić wykonanie praw właściwego dowódcy nadal dowódcy, wyznaczonemu przez przełożonego dowódcę lub Najwyższy Sąd Wojskowy.

Art. 88. Właściwymi dowódcami, posiadającymi prawo do ścigania karnego w polu i na morzu są:

a) w polu:

dowódca dywizji wojsk,

mianowany dowódca twierdzy (przystani wojennej), postawionej w stan uzbrojenia wojennego, która leży w obrębie obszaru wojennego, albo została postawiona w stan wojenny z powodu zagrożenia przez nieprzyjaciela,

dowódca armji,

dowódca frontu,

dowódca okręgu etapowego,

Naczelny Wódz.

b) na morzu:

dowódca okrętu wojennego, wysłanego w samodzielnej misji i znajdującego się poza flotą,

dowódca floty,

dowódca wybrzeża.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 9 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 89. Właściwość dowódców, wymienionych w art. 88 rozciąga się co do swego zakresu rzeczowego na wszystkie czyny karygodne, przekazane do rozstrzygania sądom wojskowym, właściwość zaś rzeczowa dowódcy okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, tylko na czyny karygodne, które według wchodzącego w zastosowanie wymiaru kary nie są zagrożone karą wyższą od kary pięcioletniego pozbawienia wolności.

Art. 90. Właściwość dowódców w polu rozciąga się na wszystkie osoby, podporządkowane im wojskowo, albo należące do objętego ich rozkazami obszaru, które podlegają sądownictwu karnemu wojskowemu, z wyjątkiem tych, które według ustawy albo zarządzenia Naczelnego Wodza, dowódcy frontu, dowódcy armji samodzielnie operującej, są w myśl art. 92 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia poddane innemu właściwemu dowódcy.

Właściwość dowódców rozciąga się również na osoby, oddane pod ich rozkazy, a podlegające sądownictwu wojskowemu, które będą przytrzymane na obszarze objętym ich rozkazami, jeżeli nie można uzyskać łatwo interwencji właściwego zresztą dowódcy, tudzież na osoby, przytrzymane na obszarze, objętym ich rozkazami, a poddane wskutek osobnego zarządzenia dowodzącego (art. 75 niniejszego rozporządzenia) pod sądownictwo karne wojskowe.

Prawa właściwego dowódcy nad pułkownikami (równorzędnemi), osobami wojskowemi wyższej od nich rangi służą z zasady (art. 92 ni-

niejszego rozporządzenia i § 479 ust. 1 ustawy wojskowego postępowania karnego) tylko najwyższemu dowodzącemu armją w polu, a w twierdzy zamkniętej przez nieprzyjaciela, tylko najwyższemu dowódcy wojskowemu, posiadającemu prawo ścigania karnego.

Art. 91. Dowódca okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, wykonywa prawa właściwego dowódcy nad załogą, z wyłączeniem sztabu okrętowego.

Właściwość dowódcy wybrzeża rozciąga się na osoby, podporządkowane mu wojskowo albo należące do obszaru, objętego jego rozkazami, tudzież na osoby, wymienione w art. 90 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, które przytrzymano na tym obszarze.

W sprawach karnych osób, znajdujących się na pokładzie okrętu, na które z powodu osobistej właściwości sprawcy, albo ciężkiej kwalifikacji popełnionego czynu karygodnego nie rozciąga się zakres działania dowódcy okrętu wojennego, wysłanego w misji samodzielnej, ma tenże ograniczyć się do zarządzenia zbadania istoty czynu, zabezpieczenia w miarę możności środków dowozowych, oraz przesłuchania i potrzebnego w danym razie przytrzymania obwinionego.

Gdy tylko pozwolą na to okoliczności, należy przesłać wszystkie akta władzy, powołanej do podjęcia karnych czynności urzędowych (art. 78 ust. 3 niniejszego rozporządzenia) przy równoczesnem odstawieniu obwinionego.

Władza ta postępuje dalej według przepisów postępowania zwyczajnego.

Art. 92. W razie potrzeby, może przy armji w polu Naczelny Wódz, na morzu zaś w czasie wojennym dowódca wybrzeża przenieść prawa właściwego dowódcy z ograniczeniem w kierunku osobistym lub rzeczowym, albo też bez ograniczenia również na takich dowódców podwładnych, którym prawa tego ustawa wyraźnie nie przyznaje.

Przy armji w polu Naczelny Wódz, na morzu zaś w czasie wojennym dowódca wybrzeża wykonywa prawo do rozszerzania lub ograniczenia właściwości podporządkowanych mu dowódców.

Wolno mu także przenieść z ważnych powodów poszczególne sprawy karne z własnej kompetencji, albo z kompetencji jednego z podwładnych dowódców, do kompetencji innego dowódcy podwładnego.

Art. 93. Połączenie postępowania karnego przeciwko kilku spółobwinionym, należącym do kompetencji różnych dowódców oraz uchylenie połączenia (art. 94 niniejszego rozporządzenia) zarządza w polu w obrębie granic sądownictwa karnego wojskowego dowódca, będący ich spólnym przełożonym również wtedy, gdy przeciw jednemu z obwinionych wniesiono już oskarżenie.

Dowódca ten rozstrzyga również w razie wątpliwości o kompetencji kilku podwładnych mu dowódców.

Art. 94. W postępowaniu polowem, jeżeli w tym samym czynie karygodnym brało udział kilka osób, należących do kompetencji różnych dowódców, którzy nie pozostają względem siebie w stosunku podporządkowania, następuje łączne ściganie karne i łączne przeprowadzenie postępowania karnego tylko wtedy, gdy połączenie spraw karnych zostanie wyraźnie zarządzone.

Zarządzenie to wydaje na wniosek jednego z właściwych dowódców, ten dowódca, który jest najbliższym przełożonym.

Do którego z właściwych dowodców należy ściganie połączonej sprawy karnej, postanawia dowódca przełożony.

Gdy później okaże się, iż oddzielne przeprowadzenie postępowania przeciw jednemu z obwinionych może zapobiec zwłoce, lub utrudnieniu postępowania, albo przyczynić się do skrócenia aresztu obwinionego, wówczas w ten sam sposób można uchylić znowu połączenie; w miarę zachodzących okoliczności można również wykonywanie praw właściwego dowódcy co do osoby wyłączonej pozostawić nadal dowódcy, wyznaczonemu przez dowódcę przełożonego.

Art. 95. Właściwy dowódca może w polu zarządzić wyłączenie jednej lub kilku ze zbiegających się spraw karnych i ich oddzielne przeprowadzenie, gdy to może zapobiec zwłoce lub utrudnieniu postępowania, albo przyczynić się do skrócenia aresztu obwinionego.

Właściwy dowódca może zarządzić wyłączenie czynów karygodnych również wtedy, gdy przedstawiają się one jako nieistotne dla wymiaru kary. Dodatkowe zarządzenie wniesienia oskarżenia jest w tym wypadku dopuszczalne tylko w ciągu miesiąca po prawomocności wyroku. Postanowienie niniejszego ustępu nie ma zastosowania do czynów karygodnych, które można ścigać tylko na żądanie uprawnionego.

Art. 96. W razie ogłoszenia w polu sądów doraźnych dla poszczególnych formacyj wojskowych, nie zachodzi pod względem właściwości dowódców zmiana w zasadach ogólnych (art. 78 — 87 niniejszego rozporządzenia); gdy jednak ogłoszenie sądów doraźnych zarządzono dla pewnego oznaczonego okręgu, wówczas Minister Spraw Wojskowych wyznacza równocześnie dowódcę właściwego dla wypadków postępowania doraźnego, zachodzących w odnośnym okręgu.

Dowódca ten następnie jest wyłącznie właściwy dla tych wypadków, z wykluczeniem dowódców właściwych w postępowaniu zwyczajnem. Z pośród kilku dowódców, powołanych w danym wypadku do zarządzenia postępowania doraźnego, jest wyłącznie właściwy ten, w którego okręgu obwinionego ujęto, albo któremu obwinionego oddano.

ROZDZIAŁ VI.

Prokuratorowie wojskowi i oficerowie sądowi.

Art. 97. Na czele wojskowego urzędu prokuratorskiego stoi Minister Spraw Wojskowych, któremu podwładni są prokuratorowie wojskowi wszystkich stopni. Ministra Spraw Wojskowych zastępuje w tym względzie Naczelny Prokurator Wojskowy.

Art. 98. Urząd prokuratorski przy sądach wojskowych sprawują: Prokurator Najwyższego Sądu Wojskowego i prokuratorowie sądów okręgów generalnych.

Przy prokuratorach wojskowych urzędują podprokuratorzy.

Art. 99. Prokuratorowie i podprokuratorowie w swej służbie wewnętrznej i urzędowaniu obowiązani są do posłuchu wobec poleceń i wskazówek, udzielonych im przez przełożonych. Wobec sądu przedstawiciele urzędu prokuratorskiego występują z wnioskami samodzielnie.

Art. 100. Prokurator wojskowy przy Najwyższym Sądzie Wojskowym pełni czynności, przekazane mu ustawą wojskowego postępowania karnego przed Najwyższym Sądem Wojskowym, prokurator przy sądzie okręgu *generalnego* występuje w charakterze oskarżyciela przed sądem okręgu *generalnego*, a oficer sądowy w tymże charakterze przed sądami *załogowemi*. Przed sądami polowemi i sądami wojennemi floty zastępuje oskarżenie oficer, wyznaczony przez właściwego dowódcę. Prokurator wojskowy i oficer sądowy są niezawiśli od sądu.

Art. 101. Prokurator wojskowy przedkłada właściwemu dowódcy wnioski, które zamierza uczynić w sądzie w przedmiocie wszczęcia, zaniechania (umorzenia) lub wstrzymania postępowania karnego, orzeczenia lub uchylenia aresztu śledczego, wniesienia aktu oskarżenia, odroczenia lub przerwy kary, połączenia i rozłączenia spraw, przekazania sprawy innej władzy, wniesienia nadzwyczajnych środków prawnych.

Powyższe postanowienie nie ma zastosowania do wniosków, które wyłaniają się z przebiegu rozprawy głównej.

W sprawach mniejszej wagi lub niecierpiących zwłoki prokurator wojskowy za zgodą właściwego dowódcy ograniczyć się może do ustnego referatu.

Gdy dowódca właściwy nie zgadza się z wnioskiem prokuratora, przedkłada sprawę niezwłocznie Ministrowi Spraw Wojskowych do decyzji.

Powyższe postanowienia mają odpowiednie zastosowanie do prokuratorskiego postępowania badawczego.

W sprawach, należących do właściwości sądów *załogowych*, decyduje w wypadkach, wymienionych w ustępie 1 wyłącznie właściwy dowódca.

Pozatem, gdy w ustawie wojskowego postępowania karnego jest mowa o „właściwym komendancie", wówczas w braku innego postanowienia, odnośne przepisy wojskowego postępowania karnego stosuje się odpowiednio do prokuratora wojskowego.

Prokurator wojskowy (oficer sądowy) zwraca się do sądu z wnioskami.

Art. 102. Prokuratorów wojskowych powołuje się z pośród oficerów korpusu sędziowskiego, oficerów zaś sądowych i ich zastępców z innej grupy oficerów.

Prokuratorowie (podprokuratorowie) i oficerowie sądowi składają przy obejmowaniu urzędowania przysięgę, iż będą sumiennie spełniali swoje obowiązki.

Art. 103. Oficera sądowego ustanawia właściwy dowódca, prokuratorów i podprokuratorów, o ile posiadają stopień oficerów sztabowych, mianuje *Naczelnik Państwa*, w innych zaś wypadkach — Minister Spraw Wojskowych.

Art. 104. Oficerowie korpusu sędziowskiego powołani do czynności prokuratorskiej, nie mogą w czasie tego zajęcia występować jako sędziowie śledczy, ani jako członkowie sądu orzekającego, ani też jako obrońcy, oficerowie sądowi zaś ani jako obrońcy, ani jako asesorowie w sądach orzekających

Art. 105. Do prokuratora wojskowego (oficera sądowego) należy, prócz zastępowania oskarżenia, nadto prowadzenie postępowania badawczego, udział w śledztwie, wnoszenie aktu oskarżenia (stawianie wniosku o ukaranie) oraz zgłaszanie i wnoszenie środków prawnych.

Obowiązkiem ich jest zważyć, aby korzystali w sposób należyty ze wszystkich środków, które mają posłużyć dla wyśledzenia prawdy.

ROZDZIAŁ VII.

Kancelarje sądów wojskowych.

Art. 106. Sądom wojskowym i urzędom prokuratorskim przydaje się do pełnienia służby kancelaryjnej odpowiedni personel.

Art. 107. Szczegółowe przepisy o służbie kancelaryjnej przy sądach wojskowych i urzędach prokuratorskich wydaje Minister Spraw Wojskowych.

ROZDZIAŁ VIII.

Ogólny nadzór służbowy.

Art. 108. Ministrowi Spraw Wojskowych służy prawo do bezpośredniego nadzoru nad sądami wojskowemi, nad prokuratorami wojskowymi zarówno jak prawo naczelnego nadzoru, nad tem, jak się wymiar sprawiedliwości w sądach wojskowych odbywa i jak prokuratorowie temu wymiarowi służą. Ministrowi Spraw Wojskowych wolno wojskowe sądy i urzędy prokuratorskie każdego czasu wizytować lub zlecić wizytacje innym osobom.

ROZDZIAŁ IX.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 109. Oficerowie korpusu sędziowskiego, współdziałający przy wykonaniu służby wojskowo-sądowej, ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną niezależnie od odpowiedzialności karnej:

a) za przewinienia, naruszające ogólne przepisy służby wojskowej na zasadach ogólnych;

b) za przewinienia, popełnione przy wykonaniu służby sędziowskiej na podstawie przepisów niniejszych.

Art. 110. W wypadkach art. 109 punkt b) oficerowie korpusu sędziowskiego zajmujący stanowiska sędziowskie ulegają w drodze postępowania dyscyplinarnego karom dyscyplinarnym.

Art. 111. Kary dyscyplinarne są następujące:
a) upomnienie,
b) nagana,
c) surowa nagana,
d) przeniesienie na inne stanowisko służbowe bez zwrotu kosztów przeniesienia.

Wymierzanie kary dyscyplinarnej musi być poprzedzone rozpoznaniem sprawy w drodze postępowania dyscyplinarnego, do którego przeprowadzenia jest właściwym Najwyższy Sąd Wojskowy, który orzeka w wydziale, złożonym z trzech członków pod przewodnictwem Prezydenta lub Wiceprezydenta.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 10 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 112. Wniosek o wdrożenie dochodzenia dyscyplinarnego przedkłada po przeprowadzeniu ewentualnych dochodzeń służbowych szef właściwego sądu z aktami Najwyższemu Sądowi Wojskowemu, który orzeka o wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego po wysłuchaniu prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym i przesłuchaniu obwinionego.

W wypadkach niecierpiących zwłoki może szef sądu zawiesić obwinionego w czynnościach służbowych, przekazując jednocześnie sprawę Najwyższemu Sądowi Wojskowemu do zatwierdzenia wydanego zarządzenia.

Art. 113. Dochodzenie dyscyplinarne nie może być wdrożone po upływie trzech lat od chwili popełnienia przewinienia.

Art. 114. Najwyższy Sąd Wojskowy może w razie potrzeby zarządzić dochodzenia, które przeprowadza wyznaczony przez Prezydenta oficer korpusu sędziowskiego. Po ukończeniu dochodzeń akta przedkłada się Prokuratorowi przy Najwyższym Sądzie Wojskowym, który skierowuje do Najwyższego Sądu Wojskowego ze swoimi wnioskami.

Art. 115. W postępowaniu dyscyplinarnem stosuje się w przedmiocie przeprowadzenia dowodów i trybu postępowania na rozprawie odpowiednio przepisy ustawy wojskowego postępowania karnego.

(p. art. 11 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 116. Jeżeli Najwyższy Sąd Wojskowy po ukończeniu dochodzeń dojdzie do przekonania, że niema podstawy do dalszego postępowania dyscyplinarnego, umarza postępowanie, zawiadamiając o tem obwinionego i jego zwierzchnika zapomocą uchwały motywowanej.

W przeciwnym razie Najwyższy Sąd Wojskowy wyznacza termin do rozprawy ustnej.

Art. 117. O terminie zawiadamia się oskarżonego.

Niestawiennictwo oskarżonego nie wstrzymuje postępowania.

Art. 118. Rozprawa ustna odbywa się w obecności prokuratora przy drzwiach zamkniętych. Decyzję ogłasza się oskarżonemu bezzwłocznie, pisemne zaś wygotowanie doręcza się w ciągu czternastu dni.

Art. 119. Od orzeczenia o wydaleniu z wojska obwinionemu służy odwołanie, które wnieść należy w ciągu ośmiu dni od doręczenia orzeczenia dyscyplinarnego.

Odwołanie rozpoznaje Najwyższy Sąd Wojskowy na plenarnem zebraniu z wyłączeniem sędziów, którzy brali udział przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Art. 120. Najwyższy Sąd Wojskowy może zarówno przy wdrożeniu, jak też w czasie postępowania dyscyplinarnego zawiesić obwinionego w pełnieniu służby sędziowskiej.

Przepisy przechodnie.

Art. 121. Aż do czasu ustalenia właściwych dowódców dla sądów marynarskich i admiralskich marynarze i oficerowie marynarki wojennej podlegają właściwości sądów *załogowych*, względnie sądów okręgów *generalnych.*

Art. 122. Aż do czasu zniesienia stopnia chorążego sąd orzekający dla chorążych składa się wedle punktu d. art. 44 i punktu 2 art. 70 niniejszego rozporządzenia.

DZIAŁ II.

Postępowanie.

Art. 123. Przy stosowaniu ustawy postępowania karnego, należy mieć na względzie: zamiast „komendanta właściwego" — „dowódcę właściwego", a zamiast „komendanta" — „dowódcę";
zamiast „wspólnej siły zbrojnej" (wspólnego wojska) — „wojsko";
" „najwyższego trybunału wojskowego" — „Najwyższy Sąd Wojskowy";
" „sądu brygady" — „sąd *załogowy*";
" „sądu dywizji" — „sąd okręgu *generalnego*";
" „generalnego prokuratora" — „Prokuratora przy Najwyższym Sądzie Wojskowym";
" „radcy" — „sędziego";
" „ofcera dla służby sądowej" — „oficera korpusu sędziowskiego";
" „aspiranta na oficera" — „podchorążego";
" „aspiranta wojskowej służby sprawiedliwości" — „asystenta sądowego";
" „generała-majora" — „generała-*podporucznika*";
" „feldmarszałka-porucznika" — „generała-*porucznika*".

Przez „sądy powiatowe" poza byłym zaborem austrjackim — należy rozumieć sądy najniższej właściwości dla osób cywilnych.

Gdy w ustawie wojskowego postępowania karnego jest mowa o prawie łaski lub abolicji, służącem Najjaśniejszemu Panu, wówczas przepisy te stosować należy do aktów łaski *Naczelnika Państwa.*

Przez kraje i królestwa, reprezentowane w Radzie Państwa, rozumieć należy obszar Rzeczypospolitej.

Przepisy o sądach korpusu marynarzy i sądach admiralskich stosować należy odpowiednio do sądów marynarki polskiej.

Przy wymierzaniu grzywien (kar pieniężnych) korony przerachowuje się na *marki*.

Uchyla się wszelkie postanowienia, dotyczące domu cesarskiego i obrony krajowej

W wypadkach, w których ustawa wojskowego postępowania karnego przewiduje prowadzenie postępowania badawczego przez Sąd, rozumieć należy „śledztwo".

Art. 124. Skreśla się:

I. w § 3 (§ 27 i 28),
w § 88 ust. 2 wyrazy „właściwy komendant",
w § 93 punkt 2 wyrazy „lub żandarmerji",
w § 94 ust. 2 wyrazy „wymienionych w § 91 punkt 3",
w § 99 ust. 1 wyrazy „po wysłuchaniu kierującego prezydenta senatu",
w § 106 ust. 2 wyrazy „do którego należy także rozstrzyganie o zażaleniu przeciw zastanowieniu postępowania badawczego przez Sąd",
w § 243 ust. 1 punkt 4 wyrazy „względnie, czy uwięzienie go zostało zarządzone w rozkazie oskarżenia, wydanym przez właściwego komendanta",
w § 243 ust. 1 wyrazy „w którym należy powołać się na dołączony rozkaz oskarżenia, wydany przez właściwego komendanta",
w § 296 ust. 1 wyrazy „według prawa karnego wojskowego",
w § 300 ust. 3 wyrazy „(komendanta)",
w § 306 ust. 1 punkt 1 wyraz „niniejszej",
w § 312 ust. 5 „aż do dalszego rozstrzygnienia (§ 175), względnie zarządzenia wykonawczego właściwego komendanta czy też nie",
w § 353 ust 2 wyrazy „zaprzysiężenia niestałych członków senatu",
w § 369 ust. 3 wyrazy „po zaprzysiężeniu tem, a w razie złożenia senatu według § 67 punkt 2",
w § 401 ust. 2 wyrazy „bez względu na skład senatu (§ 67 punkt 1 lub 2)",
w § 411 wyrazy „przez powieszenie",
w § 428 ust. 4 zdanie 1 wyrazy „za jego zgodą",

II. w § 9 ust. 1 — zdanie 2,
w § 241 — ostatnie zdanie,

III. w § 332 — ust. 3,
w § 369 — ust. 2,
w § 413 — ust. 2,
w § 441 — ust. 4,
w § 482 — ust. 1, 2 i ostatni,

IV. §§ 10 — 24, 26 — 73, 242, 433 — 436, 439, 440, 454 — 463, 481 i rozdział XXVIII z wyłączeniem § 493.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 12 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858)

Art. 125. Przepis art. 101 ustęp 7 niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do §§ 95, 96, 109, 110, 119, 128 ust. 4, 139, 149 ust. 3, 155, 169, 170, 245 ust. 1, 246 ust. 3, 256 i 420 ust. 3.

Przytoczony w brzmieniu art. 13 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 126. W postępowaniu przed sądami *załogowemi* i sądami okręgów *generalnych* nie stosuje się postanowienia o klauzuli wykonawczej. Wyrok, który stał się prawomocny, sąd, stwierdziwszy jego prawomocność, przesyła prokuratorowi do wykonania.

W postępowaniu przed sądami *załogowemi* zarządza wykonanie kary oficer sądowy na zlecenie właściwego dowódcy.

Art. 127. W postępowaniu przed sądami *załogowemi* i sądami okręgów *generalnych* przewidziane w §§ 127, 395, 418, 419 ust. 2, 420 ust. 2 i 423 prawo do odroczenia (wstrzymania lub przerwy) wykonania kary przechodzi na sąd.

W wypadku zaś przewidzianym w ust. 1 § 419 zarządzenie odroczenia kary należy do dowódcy właściwego w myśl art. 78 i 88 niniejszego rozporządzenia.

Art. 128. § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

Z pominięciem postępowania sądowego może nastąpić ukaranie w drodze dyscyplinarnej wedle obowiązujących przepisów dyscyplinarnych w wypadkach mniejszej wagi:

I. za występki wojskowe, przewidziane:

1) w art. 48, 63, 73 cz. 1, 74, 75 cz. 1, 76, 77, 78, 105, 106 cz. 1, 120, 124 cz. 1, 127 cz. 2, 129, 134;

2) w art. 131, w razie lekkiego uszkodzenia ciała;

3) w art. 133, o ile winnym jest szeregowy;

4) w art. 99, o ile przestępstwo polega na pożyczeniu pieniędzy lub przyjęciu podarunku bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego;

5) w art. 121 cz. 1 i 2 za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo, jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez szeregowego, wartość mienia skradzionego, przywłaszczonego lub nabytego przez oszukanie, lub korzyści przez oszukanie osiągniętej, nie przenosi 50 złotych, a sprawca nie był jeszcze za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo dyscyplinarnie ukarany lub przez sąd prawomocnie skazany;

II. za wykroczenia z kodeksu karnego z 1903 r., wyjąwszy wypadki, w których przewidziane są kary dodatkowe;

III. za występki kradzieży, przywłaszczenia i oszustwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r. w art. 573, 574 cz. 1 i 3, 581 cz. 1, 2 i 4, 591 cz. 1 i 3, jeżeli przestępstwo zostało spełnione w warunkach, określonych w ust. 5 cz. 1 powyższego artykułu.

W sprawach o przestępstwa ścigane jedynie na żądanie oskarżyciela prywatnego (§ 104 ust. 2), ukaranie dyscyplinarne, wykluczające możność ścigania karno-sądowego, dopuszczalne jest tylko za zgodą oskarżyciela prywatnego.

Jeżeli za czyn karygodny nastąpiło ukaranie w drodze dyscyplinarnej mimo, że nie zachodziły warunki ustępów poprzedzających, należy wdrożyć dodatkowe postępowanie sądowe, o ile karygodność czynu nie zgasła jeszcze.

Jeżeli z powodu czynu takiego przyjdzie do skazania na czasową karę pozbawienia wolności, należy wliczyć karę dyscyplinarną, wykonaną z powodu tego samego czynu.

Jeżeli czyny karygodne, które można ukarać w drodze dyscyplinarnej, schodzą się z czynami karygodnemi, których ukaranie w drodze dyscyplinarnej jest wykluczone, wówczas należy objąć je postępowaniem karnem sądowem, o ile nie zarządzono ich wyłączenia.

Przytoczony w brzmieniu art. 152 pkt. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Artykuły powołane w tekscie art. 128 dotyczą wojskowego kodeksu karnego z 1928 r. Nr. 36 poz. 328.

Art. 129. Przepis części 3 § 5 stosuje się również wtedy, gdy według przepisów powszechnej ustawy dzielnicowej, mającej w danym wypadku zastosowanie, sąd karny dla osób cywilnych nie może rozstrzygać prejudycjalnych pytań z prawa prywatnego.

Art. 130. Zamiast § 6 i § 307 ust. 1 stosować należy następujące postanowienie:

„Wyroki wydaje się w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej".

Art. 131. Przy stosowaniu § 74 należy mieć na względzie następujące postanowienie:

„O ile w poszczególnym wypadku nie postanowiono inaczej, uchwały poza ustną rozprawą zapadają na posiedzeniu dyspozycyjnem w gronie 3-ch sędziów wojskowych".

„W sądach *załogowych* powzięcie uchwały należy do sędziego".

„Przed powzięciem uchwały należy wysłuchać prokuratora wojskowego (oficera sądowego); może on złożyć oświadczenie na piśmie".

Art. 132. Zamiast przepisu § 75 stosować należy następujące postanowienie:

„W sądach *załogowych* i sądach okręgów *generalnych* oddaje głos swój najpierw kierujący rozprawą, w Najwyższym zaś Sądzie Wojskowym referent; następnie głosują inni sędziowie, a mianowicie niżsi stopniem (starszeństwa) przed wyższymi. W razie równości głosów rozstrzyga zdanie dla oskarżonego korzystniejsze, w innych zaś wypadkach zdanie, do którego przyłączy się przewodniczący".

Art. 133. Zamiast punktu 3 § 91 stosować należy następujące postanowienie:

„Nieczynni oficerowie korpusu sędziowskiego i ci, którzy w myśl jednej z ustaw dzielnicowych mają prawo do zawodowego wykonywania obrony przed sądami karnemi dla osób cywilnych z wyłączeniem obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju w byłym zaborze rosyjskim i zostaną wciągnięci na listę obrońców wojskowych".

Art. 134. Po punkcie 3 § 95 dodaje się następujący przepis:

„4) kto jako obrońca w toku postępowania karnego, został ukarany przez sąd wojskowy z powodu ciężkiego wykroczenia porządkowego, albo więcej razy z powodu wykroczeń porządkowych i z tego powodu na wniosek sądu przez Ministra Spraw Wojskowych został pozbawiony prawa do wnoszenia i wygłaszania obrony przed sądami wojskowemi".

Art. 135. Przy stosowaniu ust. 2 § 106 oraz zdania 1 i ust. 2 § 107, zamiast właściwego komendanta, będącego najbliższym przełożonym, należy mieć na względzie właściwy sąd okręgu *generalnego*.

Art. 136. Zamiast ostatniego ustępu § 114, stosować należy następujące postanowienia:

„O zażaleniu, o ile chodzi o oficera sądowego, rozstrzyga właściwy dowódca, w innych zaś wypadkach Minister Spraw Wojskowych".

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 15 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 137. W § 116 ust. 2 wyrazy „aż do wywodu oskarżenia" zastępuje się wyrazami „aż do odczytania wniosku o ukaranie".

Art. 138. Do § 124 dodaje się następujący przepis:

„Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy dzień powszedni".

„Dni biegu pocztowego nie wlicza się do terminu".

Art. 139. Zamiast zdania 1 ust. 2 § 138, stosować należy następujące postanowienie:

„Jeżeli czyn nadaje się do ukarania dyscyplinarnego (§ 2 ustawy wojskowego postępowania karnego i art. 128 niniejszego rozporządzenia) karę wymierza właściwy dowódca na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego)".

Art. 140. Zamiast § 147, stosować należy następujące postanowienie:

„Kto uważa się za pokrzywdzonego przez zaniedbanie lub zwłokę sędziego śledczego, ma prawo wnieść zażalenie do władzy przełożonej".

„Na postanowienia sędziego śledczego można wnieść zażalenie do sądu okręgu *generalnego*, który rozstrzyga je na posiedzeniu dyspozycyjnem".

Art. 141. W punktach 1 i 4 § 171 wyrazy „zbrodnie lub występki" zastępuje się wyrazami „przestępstwa".

Art. 142. Do ustępu 2 § 172 dodaje się następujące postanowienie: „Areszt tymczasowy może zarządzić również właściwy dowódca".

Art. 143. Przepis § 173 ust. 2 ma zastosowanie również do wypadku występków pospolitych, zagrożonych więzieniem (art. 20 kodeksu karnego z r. 1903 i art. 16 kodeksu karnego niemieckiego z r. 1871) powyżej miesięcy 6 lub więzieniem, zastępującem dom poprawy w myśl art. 3 przepisów przechodnich do kodeksu karnego z r. 1903 z sierpnia 1917 r. (Dz. Urz. Dep. Sprawiedl. Tymcz. Rady Stanu Nr. 1, z r. 1917), gdy sprawca podejrzany jest o ucieczkę, a na miejscu niema przełożonego lub warty wojskowej.

Art. 144. Zamiast ust. 2 § 175, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator wojskowy powinien natychmiast uczynić wniosek o wypuszczenie na wolność, albo o zarządzenie aresztu śledczego".

Art. 145. Zamiast przepisu § 177, stosować należy następujące postanowienie:

„Areszt śledczy zarządzić może sędzia śledczy (sąd) tylko na wniosek prokuratora wojskowego (oficera sądowego). Zażalenie przeciw postanowieniu sędziego śledczego (sądu *załogowego*) w przedmiocie aresztu śledczego rozstrzyga właściwy sąd okręgu *generalnego*".

„W sprawach, należących do sądów okręgów *generalnych*, jeżeli wdrożone zostało prokuratorskie postępowanie bawadcze, areszt śledczy może zarządzić sędzia śledczy na wniosek prokuratora wojskowego, w sprawach zaś należących do właściwości sądów *załogowych*, sędzia *załogowy* na wniosek oficera sądowego, wszakże na czas nie dłuższy, niż na miesiąc od chwili tymczasowego przytrzymania (§ 171); z ważnych atoli przyczyn sąd okręgu *generalnego* może na wniosek prokuratora wojskowego przedłużyć czas trwania takiego aresztu na dalszy miesiąc, o ile chodzi o sprawę, należącą do właściwości sądu okręgu *generalnego*".

„Areszt ten zarządza się na podstawie nakazu uwięzienia, w którym podać należy dokładnie osobę, która ma być osadzona w areszcie śledczym, zarzucony tej osobie czyn karygodny oraz powód do jej uwięzienia".

Art. 146. Zamiast zdania 1 ust. 2 § 182, stosować należy następujące postanowienie:

„Uchylenie przytrzymania tymczasowego i aresztu śledczego następuje na wniosek właściwego prokuratora wojskowego (oficera sądowego) zaraz po ustaniu powodów do przytrzymania tymczasowego, względnie aresztu śledczego".

„Uchylić przytrzymanie tymczasowe może również osoba, która je zarządziła".

Art. 147. Zamiast ust. 2 § 221 stosować należy następujące postanowienie:

„Badanie lekarskie może odbyć się wskutek decyzji sędziego śledczego (sądu) po wysłuchaniu obrońcy w odpowiednim zakładzie leczniczym wojskowym lub innym publicznym i nie powinno, o ile to jest możliwe, trwać ponad 2 miesiące".

„Przy rozstrzyganiu zażalenia stosować należy przepis art. 140, 145 i 152 niniejszego rozporządzenia".

Art. 148. Zamiast § 223, stosować należy następujące postanowienie:

„W wypadkach fałszowania lub podrabiania publicznych papierów kredytowych, monet, stempli i pocztowych znaczków wartościowych, wydanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, należy przesłać poszczególne sztuki, stanowiące przedmiot postępowania karnego, a w miarę możności również narzędzia i materjały, użyte do fałszowania lub podrabiania oraz inne należące do tego przedmioty, — władzy lub zakładowi, które wydały prawdziwe papiery kredytowe, monety, stemple lub pocztowe znaczki wartościowe danego rodzaju w celu uzyskania orzeczenia co do ich prawdziwości i dalszego wyjaśnienia, w jaki sposób sfałszowania dokonano, czy użyto przysposobionych narzędzi, ułatwiających rozmnożenie, nakoniec czy i gdzie takie fałszywe okazy już się pojawiły".

„Po zupełnem ukończeniu postępowania karno-sądowego należy odesłać wspomnianym władzom i zakładom okazy sfałszowane razem z wszelkiemi z czynu karygodnego pochodzącemi narzędziami, materjałami i innemi do tego należącemi przedmiotami. Skoro przedmioty te będą potrzebne do nowej czynności urzędowej w postępowaniu karnem, należy zażądać ich zwrotu".

„Celem uzyskania orzeczenia co do sfałszowanych lub podrobionych pieniędzy albo publicznych papierów kredytowych, które wydano poza obrębem Rzeczypospolitej, należy zwrócić się do Ministra Spraw Wojskowych".

Art. 149. Uchyla się ust. 3 i 4 § 237; zamiast zaś ust. 5 § 237, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator wojskowy (oficer sądowy) może wnieść o uzupełnienie śledztwa. Jeżeli sędzia śledczy nie zgadza się z wnioskiem o uzupełnienie śledztwa, to o wniosku prokuratora orzeka sąd na posiedzeniu dyspozycyjnem. Tak samo postąpić należy, ilekroć sędzia śledczy nie zgadza się z innym wnioskiem prokuratora wojskowego, o ile ustawa nie stanowi inaczej".

„Na decyzję sądu okręgu *generalnego*, zarządzającą areszt obwinionemu służy zażalenie do Najwyższego Sądu Wojskowego".

„Wniesienie aktu oskarżenia lub podanie wniosku, dotyczącego dalszego biegu śledztwa, powinno nastąpić w ciągu dni 8 od przesłania aktu prokuratorowi wojskowemu. To samo odpowiednio stosuje się do prokuratorskiego postępowania badawczego".

Art. 150. Zamiast ostatniego ustępu § 239, stosować należy następujące postanowienie:

„Prokurator może zaniechać wniesienia oskarżenia również wtedy, gdy czyn karygodny może ulec ukaraniu w drodze dyscyplinarnej, o ile właściwy dowódca na to się zgadza".

Art. 151. Przy stosowaniu § 241 należy mieć na względzie następujące postanowienie:

„Przy wstrzymaniu postępowania stosować odpowiednio należy przepis §§ 240 i 106 i art. 101 niniejszego rozporządzenia".

Art. 152. Po punkcie 4 ust. 1 § 243 dodaje się przepis:

„W postępowaniu przed sądami okręgów *generalnych* można w akcie oskarżenia wnieść o zarządzenie aresztu śledczego. O wniosku rozstrzyga sąd".

„Na decyzję sądu, zarządzającą areszt śledczy, obwinionemu służy zażalenie do Najwyższego Sądu Wojskowego".

Art. 153. Zamiast ust. 5 § 244 stosować należy następujące postanowienie:

„Gdy na wniosek prokuratora, objęty aktem oskarżenia, zarządzono przeciw obwinionemu areszt śledczy, wówczas należy połączyć z udzieleniem aktu oskarżenia (wniosku o ukaranie) również przepisane w § 178 przesłuchanie obwinionego".

Art. 154. Przy stosowaniu ust. 1 § 255 należy mieć na względzie art. 152 i art. 101 niniejszego rozporządzenia.

Art. 155. Zamiast przepisu § 263 stosować należy następujące postanowienie:

„W razie wykluczenia jawności z powodu zagrożenia bezpieczeństwa państwowego lub wojskowych interesów służbowych, można na osoby obecne nałożyć uchwałą sądu wojennego obowiązek utrzymania w tajemnicy faktów, które wskutek rozprawy dojdą do ich wiadomości. Uchwałę tę należy przytoczyć w protokóle rozpraw".

„Kto przez nieuprawnione udzielenie wiadomości naruszy obowiązek powyższej tajemnicy, będzie ukarany przez sąd właściwy, jeżeli podlega sądownictwu wojskowemu, karą pozbawienia wolności *(§ 16 wojskowego kodeksu karnego)* od tygodnia do 3 miesięcy, wśród zaś okoliczności szczególnie obciążających — do sześciu miesięcy".

Osoby, podlegające sądownictwu karnemu cywilnemu, które dopuszczą się tego przestępstwa, za przekroczenie takie będą ukarane przez właściwy sąd cywilny:

a) na obszarze byłego zaboru austrjackiego — karę aresztu zwyczajnego od tygodnia do 3 miesięcy, z którą można połączyć grzywnę do *500 marek;*
b) na obszarze byłego zaboru rosyjskiego — karę aresztu zwyczajnego, przewidzianą w art. 21 kodeksu karnego z 1903 r., z którą można połączyć grzywnę do *500 marek.*

„Na obszarze byłego zaboru pruskiego — przestępstwo przewidziane w ust. 3 § 263 uważać się będzie za występek, ulegający karze aresztu lub więzienia do miesięcy 3-ch, z którą można połączyć karę pieniężną do *500 marek*".

Art. 156. Zamiast ust. 2 § 266 stosować należy następujące postanowienie:

„Słuchaczów, o ile są szeregowymi, może przewodniczący kazać także przyaresztować i według okoliczności ukarać odpowiednią karą dyscyplinarną; o ile zaś są oficerami, przewodniczący donosi dowództwu przełożonemu celem ukarania".

Art. 157. W przedmiocie kar dyscyplinarnych, przewidzianych w ust. 2 i 3 § 267 mają zastosowanie postanowienia art. 156 niniejszego rozporządzenia.

Art. 158. Zamiast ust. 1 § 268 stosować należy następujące postanowienie:

„Gdy obrońca dopuszcza się takiego wykroczenia, wówczas przewodniczący może udzielić mu nagany, a jeżeli jest oficerem, zwrócić się do jego władzy przełożonej".

„Na obrońcę, nie podlegającego wojskowej władzy karnej dyscyplinarnej, może sąd nałożyć grzywnę do *1000 marek*, przeciw czemu służy skazanemu w ciągu 8 dni zażalenie do sądów wyższej instancji; zażalenie takie wstrzymuje ściągnięcie grzywny".

Zamiast ostatniego ustępu tegoż paragrafu stosować należy następujące postanowienie:

„O każdem ukaraniu obrońcy donieść należy właściwej władzy dyscyplinarnej".

Art. 159. Zamiast przepisu § 271-go stosować należy następujące postanowienie:

„Prokuratora wojskowego i oficera sądu może przewodniczący przywołać do porządku z powodu przewinień i donieść w pierwszym wypadku jego władzy przełożonej, zaś w drugim — właściwemu dowódcy w celu ukarania".

Art. 160. Zamiast pierwszego zdania ust. 2 § 276 stosować należy następujące postanowienie:

„Asesorowie składają przysięgę, każdy zosobna, słowami:
„Przysięgam, tak mi dopomóż Bóg".

Art. 161. Zamiast przepisu ust. 2 § 300 stosować należy następujące postanowienie:

„Tak samo należy postąpić i natychmiast odstąpić sprawę władzy właściwej, jeżeli sąd *załogowy* uznaje sprawę za należącą do zakresu działania sądu okręgu *generalnego*. Wyrok ten następnie w dalszem postępowaniu przed sądem okręgu *generalnego* zastępuje akt oskarżenia, wniesiony bez postępowania badawczego.

„Jeżeli zaś w wypadku art 12 niniejszego rozporządzenia sąd *załogowy* jest zdania, że należy wyznaczyć karę powyżej jednego roku, to przekazuje uchwałą sprawę prokuratorowi przy sądzie okręgu *generalnego*, który w ciągu trzech dni powinien wdrożyć dalsze postępowanie karne.

„Uchwała sądu *załogowego* nie ulega zaskarżeniu".

Art. 162. Zamiast zdania 1 § 301-go stosować należy następujące postanowienie:

„Sąd nie może uznać się niewłaściwym z powodu, iż sprawa mogła być załatwioną w myśl § 2 w drodze dyscyplinarnej, albo gdy sądzi, że przy wniesieniu aktu oskarżenia zachowano wprawdzie zasady tytułu 1 niniejszego rozporządzenia, że jednak oskarżenie wniesione zostało przez prokuratora (oficera sądowego) niewłaściwego".

Art. 163. Zamiast ostatniego ustępu § 303 stosować należy następujące postanowienie:

„W tym ostatnim wypadku oraz wtedy, gdy zastrzeżono prokuratorowi wojskowemu odrębne ściganie czynu, który świeżo na jaw wyszedł, musi być w ciągu 8 dni zarządzone dochodzenie prokuratorskie lub uczyniony wniosek na wdrożenie śledztwa albo wniesione oskarżenie".

Art. 164. Do § 307 dodaje się następujące postanowienie:

„Gdy obwinionego osądzono w jego obecności na podstawie wyraźnego i wynikami rozprawy popartego przyznania się, lub gdy obwinionego uwolniono od oskarżenia z powodu, że oskarżyciel w zupełności odstąpił od oskarżenia, przeciw wyrokowi zaś nie zgłoszono przy rozprawie ustawowych środków prawnych, należy zaniechać uzasadnienia wyroku na piśmie. W razie uwolnienia należy przytoczyć w osnowie wyroku, że oskarżyciel odstąpił od oskarżenia (§ 306 punkt 2); w razie zaś zasądzenia, wymienić należy okoliczności łagodzące, które przyjęto przy wymiarze kary. Lecz również w wypadkach powyższych należy uzasadnienie wyroku wydać na piśmie, o ile tego zażąda wyraźnie oskarżyciel lub oskarżony".

Art. 165 — uchylony na mocy art. 152 pkt. 1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Art. 166. Zamiast przepisu ust. 2 § 322 stosować należy następujące postanowienie:

„Zażalenie służy na postanowienia prokuratorów oraz na uchwały sądów, a odwołanie i zażalenie nieważności od wyroków".

Art. 167. Zamiast przepisu § 333, stosować należy następujące postanowienie:

„Przeciw wyrokom sądów okręgów *generalnych* można wnieść odwołanie tylko z powodu orzeczenia o karze, o ile nie zachodzi przyczyna nieważności, wymieniona w § 358 punkt 11".

Art. 168. Prawa, służące w myśl ust. 2 § 336 właściwemu dowódcy, służą sądowi wyrokującemu.

Art. 169. Przy stosowaniu ust. 2 § 378 zamiast „delegacji innego komendanta" należy mieć na względzie „delegację innego, rzeczowo właściwego sądu".

Art. 170. Przewidziane w § 383 przedłożenie akt Najwyższemu Sądowi Wojskowemu uskutecznia sąd.

Art. 171. O ile nie chodzi o postępowanie polowe przy stosowaniu zdania 1 ust. 1 § 396, należy w miejsce właściwego dowódcy mieć na względzie sąd, który wyrok wydał (§ 392 ust. 1), przy stosowaniu zaś zdania drugiego tegoż ustępu sąd okręgu *generalnego*.

Art. 172. Przewidziane w punkcie 3 § 402 prawa komendanta przechodzą na sąd (art. 15 niniejszego rozporządzenia).

Art. 173. Zamiast przepisu ust. 2 § 415 należy stosować następujące postanowienie:

„Odroczenie ogłoszenia i w y k o n a n i a zarządza właściwy sąd po wysłuchaniu prokuratora wojskowego".

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 16 ustawy z 28 października 1925 r.

Art. 174. Zamiast ostatniego ustępu § 416 stosować należy następujące postanowienie:

„Karę śmierci wykonywa się przez rozstrzelanie, niezależnie od tego, czy przestępstwo zagrożone jest karą śmierci przez ścięcie, powieszenie, względnie przez rozstrzelanie".

Art. 175. Zamiast przepisu § 423 należy stosować następujące postanowienie:

„Gdy powstaną wątpliwości co do tłumaczenia wyroku karnego lub obliczenia orzeczonej kary, albo gdy podniesione będą zarzuty przeciw rozstrzygnięciu sądu co do dopuszczalności wykonania kary, wówczas należy zasięgnąć rozstrzygnienia sądu wyższej instancji".

„Sąd może zarządzić tymczasem odroczenie lub przerwanie kary".

Art. 176. Zamiast ust. 1 i 2 § 428 stosować należy następujące postanowienie:

„Listy gończe można rozesłać za zbiegami i takimi nieobecnymi, których miejsce pobytu jest nieznane, tylko wtedy, gdy są silnie podejrzani o zbrodnię lub występek, za który może być wymierzona kara więzienia powyżej jednego roku".

„Za tymi, którzy obwinieni są o inne przestępstwa, nie należy rozpisywać listów gończych, można jednak przesłać komendom i władzom opis ich osoby w tym celu, aby w razie odnalezienia obwinionego zawiadomiły o tem władzę, która rozesłała opis osoby".

Art. 177. Przy stosowaniu punktów 1, 2 i 3 § 437 należy mieć na względzie przestępstwa, poddane właściwości sądów doraźnych.

Art. 178. W ust. 3 § 438 wyrazy „poza czas 48 godzin" zastępuje się wyrazami „poza 14 dni".

Art. 179. Zamiast przepisu ostatniego zdania ostatniego ustępu § 441 stosować należy następujące postanowienie:

„Jeżeli nie można dotrzymać tego terminu, jak niemniej terminu określonego w art. 66 niniejszego rozporządzenia, to wdraża się postępowanie zwyczajne".

Art. 180. Przy stosowaniu ust. 1 § 444 należy mieć na względzie art. 132 niniejszego rozporządzenia, zamiast zaś ust. 3 tegoż paragrafu, stosować należy następujące postanowienie:

„Przeciw oskarżonym, którzy w czasie popełnienia czynu nie ukończyli jeszcze 20-go roku życia, należy w miejsce kary śmierci przez powieszenie, a w byłym zaborze pruskim przez ścięcie, orzec ciężkie więzienie (dom karny) od lat 10 do 20, a w miejsce kary śmierci przez rozstrzelanie — więzienie lub ciężkie więzienie (dom karny) od lat 5 do 10".

„Ponadto może sąd doraźny, jeżeli przez wykonanie kary śmierci na jednym lub kilku z najbardziej na karę zasługujących dano już przykład odstraszający, potrzebny dla przywrócenia spokoju i porządku, wyrzec z ważnych powodów przeciw tym, którzy mieli mniejszy udział, zamiast kary śmierci wyżej wymienone kary pozbawienia wolności".

Na mocy art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 4 września 1920 r. w przedmiocie zmiany art. 180 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 595) — oznaczony w ust. 1 wiek lat 20, o ile chodzi o rabunek lub zdradę, zmniejszono na lat 18.

P. nadto art. 17 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 181. W ust. 1 § 449-go wyrazy „w wypadkach § 434-go i § 435-go" zastępuje się wyrazami „w wypadkach przewidzianych art. 59, 60 rozporządzenia wprowadczego.

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 18 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 182. Zamiast przepisu ust. B. § 452 stosować należy następujące postanowienie:

„B. Przepisy o stosunku na morzu obowiązują:

1) na statkach, przeznaczonych dla służby na obcych wodach, od chwili rozpoczęcia podróży aż do powrotu na wody ojczyste;
2) na wszystkich statkach, które znajdują się w stanie wojennym".

Art. 183. Przy stosowaniu ust. 2 § 480 należy mieć na względzie w byłym zaborze pruskim również karę śmierci przez ścięcie.

Art. 184. W ustępie 3 § 484 wyrazy „w senacie, złożonym w myśl § 67 punkt 1" zastępuje się wyrazami „w wydziale złożonym w myśl art. 52 i 53 rozporządzenia wprowadczego".

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 18 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Art. 185. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast po jego ogłoszeniu, z wyjątkiem postanowień, dotyczących sądów *załogowych*, które wchodzą w życie w 6 *(sześć) tygodni po ogłoszeniu.*

Przytoczony w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 15 lipca 1920 roku w przedmiocie zmiany art. 185 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 372).

Termin sześciotygodniowy, przewidziany w tym artykule, uległ dalszemu odroczeniu na przeciąg 3 miesięcy na mocy rozp. Rady Obrony Państwa z dnia 24 września 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 594).

Art. 186. Co do spraw karnych rozpoznawanych przez sądy wojskowe, a będące w toku w dzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, obowiązują postanowienia następujące:

1) gdy do dnia tego nie zapadło jeszcze orzeczenie w pierwszej instancji, sprawę karną prowadzi się dalej stosownie do postanowień niniejszego rozporządzenia z tem zastrzeżeniem, że przepis art. 101 nie ma zastosowania, o ile chodzi o wszczęte już postępowanie karne lub orzeczony już areszt śledczy;
2) gdy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zapadło już orzeczenie w pierwszej instancji dotychczasowe przepisy postępowania karnego mają zastosowanie do odnośnych spraw karnych o ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie są korzystniejsze dla oskarżonego. Skład sądu w przedmiocie tych spraw, rozpatrywanych w toku instancji, stosuje się do przepisów niniejszego rozporządzenia;
3) gdy w przypadku przewidzianym w punkcie 2 niniejszego artykułu orzeczenie wydane w pierwszej instancji, będzie zniesione a sprawa odesłana do pierwszej instancji w celu ponownego rozstrzygnienia, wówczas co do dalszego postępowania obowiązuje przepis niniejszego rozporządzenia;
4) dopuszczalność wznowienia postępowania karnego z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia powinna się oceniać według przepisów tegoż i również wtedy, gdy postępowanie karne zostało przed dniem tym prawomocnie załatwione. Również dalsze postępowanie odbywa się według przepisów niniejszego rozporządzenia;
5) do osądów karnych, wydanych w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy rozdziału siódmego niemieckiej ustawy postępowania karnego.

Rozciągnięto na ziemie przynależne do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. — na mocy § 1 pkt. 11 rozp. Rady Ministrów

z 13 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 223; — na górnośląską część województwa śląskiego — na mocy art. 1 ustawy z 6 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460.

Użyte w poszczególnych artykułach niniejszego rozporządzenia nazwy: „sąd okręgu generalnego", „sąd załogowy", „okręgi generalne", „obwody", odpowiednio zmienione zostały na nazwy: „wojskowy sąd okręgowy", „wojskowy sąd rejonowy", „okręgi korpusów", „rejony" (p. art. 1 ustawy z dnia 28 października 1925 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858).

Poz. 369.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 maja 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia w życie Wojskowego Kodeksu Karnego.

Utraciło moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 1928 r. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

---

22 lipca **Nr. 60.** rok 1920.

Poz. 370.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

o przekazaniu sądom apelacyjnym w b. dzielnicy pruskiej funkcji instancji rewizyjnej w sprawach o występki.

Pominięto ze względu na to, że traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 371

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 27 listopada 1919 roku o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. Ust. Nr. 92, poz. 498).

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 372.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 185 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r.

Uwzględ. w Nr. 59 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 368.

Poz. 373.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 26 maja 1920 r.

w przedmiocie zmiany względnie ograniczenia toku instancji i zakresu działania władz i urzędów podległych Dyrekcji Skarbu we Lwowie.

Utraciło moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 374.

ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 7 lipca 1920 r.

w sprawie ustalenia cennika skór surowcowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z dnia 9 grudnia 1920 roku w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 157) — Dz. U R. P. Nr. 118 poz. 779).

Poz. 375.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 lipca 1920 r.

w sprawie zmian w rozporządzeniu Nr. 313, ogłoszonem w Nr. 51 Dziennika Ustaw.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 376.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 13 lipca 1920 r.

w przedmiocie statystyki produkcji i spożycia ziemiopłodów w gospodarstwach rolnych.

Uchylone na mocy art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 377.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na drodze żelaznej Piotrków — Sulejów.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 378.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia opłat, zawartych w art. 16 „Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich“.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 379.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień obowiązującej taryfy osobowej i bagażowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 380.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 18 lipca 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Wygasło z dniem 2 sierpnia 1920 r.

Poz. 381.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie dodatkowego powołania do służby wojskowej mężczyzn, urodzonych w roku 1895.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 382.

ROZPORZĄDZENIE KIEROWNIKA MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie zakazu urządzania w restauracjach, kawiarniach i t. p. zakładach koncertów i popisów muzycznych, zawieszenia funkcjonowania kabaretów, sal tańca, sal weselnych i t. p. oraz urządzania zabaw.

Wygasło z dniem 2 maja 1921 r. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1921 r. w przedmiocie dalszego przedłużenia pełnomocnictw Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania zarządzeń wyjątkowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 66).

24 lipca **Nr. 61.** rok 1920.

Poz. 383.

U S T A W A

z dnia 6 lipca 1920 r.

w przedmiocie niektórych zmian w ustawie orderu wojskowego „Virtuti Militari“ z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. z 1919 r. Nr. 67 poz. 409).

Uwzgl. w Nr. 67 Dz. U. R. P. z 1919 r. poz. 409.

Poz. 384.

U S T A W A

z dnia 9 lipca 1920 r.

o płacy wojskowych, zawieszonych w czynnościach służbowych oraz odbywających kary sądowe lub dyscyplinarne.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 82, 83, 84 i 120 ustawy z dnia 3 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 385.

U S T A W A

z dnia 9 lipca 1920 r.

w sprawie uzupełnienia ustawy z dnia 26 marca 1920 r. w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku do tymczasowych zasiłków dla inwalidów wojskowych (Dz. Ust. Nr. 31 poz. 182).

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 56 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 386.

U S T A W A

z dnia 9 lipca 1920 r.

zmieniająca przepis art. 3-go ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów z r. 1831 i 1863 (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 65 poz. 397).

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r., 1863 r. oraz wdów po nich (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 212).

Poz. 387.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

o rejestracji i stemplowaniu obligacyj austrjackich pożyczek wojennych.

Wygasła z dniem 15 kwietnia 1921 r. na skutek upływu terminu zakreślonego w art. 5 (p. § 15 rozporządzenia z dnia 24 grudnia 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy o rejestracji i ostemplowaniu austrjackich pożyczek wojennych — Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 1 poz. 3).

Poz. 388.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną.

Art. 1. Gdy szerzące się choroby zakaźne, obejmując wielkie obszary, grożą klęską powszechną, a szczególnie te, które z zewnątrz zagrażają Państwu (jak dżuma, cholera, tyfus plamisty), może Rada Ministrów na wniosek Ministra *Zdrowia Publicznego* powołać do życia osobny urząd Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza z nadzwyczajnemi pełnomocnictwami na czas trwania chorób zakaźnych, jednak nie dłuższy jak jeden rok.

Naczelnik Państwa mianuje Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza na przedstawienie *Prezydenta* Ministrów zgodnie z wnioskiem Ministra *Zdrowia Publicznego.*

Art. 2. Minister *Zdrowia Publicznego* przekazuje Naczelnemu Nadzwyczajnemu Komisarzowi kompetencje swe w zakresie walki z epidemjami, w art. 1 wymienionemi, wynikające z przepisów ustawy w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie, z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 67 poz. 402).

Art. 3. Ponadto Nadzwyczajny Komisarz upoważniony jest:

a) do zajmowania w razie koniecznej potrzeby pomieszczeń w nieruchomościach: 1) rządowych w porozumieniu z ministrami, w których zarządzie te nieruchomości się znajdują, oraz 2) należących do instytucyj publicznych tak samorządowych jak społecznych i osób prywatnych za wynagrodzeniem, które oznaczą odpowiednie komisje szacunkowe; skład tych komisyj określi oddzielne rozporządzenie *Prezydenta* Ministrów;

b) do mobilizowania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i użytkowania każdego źródła wytwórczości w Państwie dla produkcji środków i materjałów, potrzebnych do zwalczania epidemji;

c) do wydawania powszechnie obowiązujących rozporządzeń w dziedzinie zwalczania epidemji;

d) do mianowania nadzwyczajnych komisarzy dla poszczególnych obszarów w Państwie i w miarę potrzeby przekazywania części swych kompetencyj.

Wykonywanie czasowych budowli na potrzeby zwalczania epidemji nie podlega kontroli Ministra Robót Publicznych.

Art. 4. Naczelny Nadzwyczajny Komisarz zdaje sprawę ze swoich czynności na Radzie Ministrów i bierze udział w obradach Rady Ministrów w sprawach, dotyczących zakresu swego działania.

Art. 5. Potrzeby Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza w zakresie walki z epidemjami mają być uwzględniane przed potrzebami innych działów administracji państwowej narówni z potrzebami armji w polu.

Władze państwowe, cywilne i wojskowe oraz samorządowe obowiązane są do niezwłocznego udzielania pomocy, zapewniającej sprawne funkcjonowanie instytucyj podległych Naczelnemu Nadzwyczajnemu Komisarzowi.

Art. 6. W razie stwierdzonego braku sił lekarskich oraz lekarskich sił pomocniczych, technicznych i innych fachowych drogą dobrowolnych zgłoszeń Naczelny Nadzwyczajny Komisarz ma prawo:

1) powołać do świadczeń osobistych lekarskie siły oraz lekarskie siły pomocnicze, techniczne i inne fachowe, do 42 r. życia, nie powołane do służby wojskowej, niezależnie od miejsca ich zamieszkania,

2) korzystać z lekarzy i sił pomocniczych wojskowych, przydzielonych przez Ministerstwo Spraw Wojskowych na wniosek Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza,

3) korzystać z sił lekarskich, którym jako nie obywatelom Państwa Polskiego nie przysługuje prawo wykonywania praktyki lekarskiej.

Lekarze, zaliczeni jako urzędnicy państwowi lub stali pełnopłatni urzędnicy samorządowi, mogą być powoływani jedynie w porozumieniu z ich odpowiednią władzą.

Wszyscy powołani do świadczeń osobistych korzystają z wszelkich praw i przywilejów w otrzymywaniu wynagrodzenia, jakie przysługują powołanym w czasie wojny do służby wojskowej i pełniącym swe obowiązki w armji w polu.

Powołani do świadczeń osobistych od dnia wstąpienia na służbę aż do czasu jej ukończenia zostają ubezpieczeni na wypadek niezdolności do pracy na skutek służby na ich korzyść osobistą, na wypadek śmierci na korzyść ich najbliższej rodziny, będącej na ich utrzymaniu, na sumę, równoznaczną z pobieranemi przez nich pełnemi poborami w stosunku rocznym. Do czasu wydania ustawy o emeryturach wdowy, o ile nie wstąpią w powtórne związki małżeńskie, otrzymają połowę płacy pobieranej przez męża; na każde dziecko doliczać się będzie 10% tejże płacy do wieku, przewidzianego przy określaniu dodatku drożyźnianego dla urzędników państwowych.

Reklamacje w poszczególnych przypadkach rozstrzyga Min. *Zdrowia Publicz.* w porozumieniu z Naczelnym Nadzwyczajnym Komisarzem. Zgłoszenie reklamacji nie wstrzymuje powołania.

Art. 7. Upoważnia się Ministra Skarbu do wydatkowania sum, niezbędnych na potrzeby Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza w ramach zatwierdzonego przez Radę Ministrów budżetu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza.

Art. 8. Winni przekroczenia rozporządzeń Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza podlegają w drodze administracyjnej karze do wysokości 10.000 marek grzywny lub 3 miesięcy aresztu, względnie grzywny i aresztu łącznie.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się *Prezydentowi* Ministrów.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. o rozgranicz. kompeten. M. Z. P. — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86);

rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński i wołkowyski i na gminy: białowieską, masiewską i sucholską powiatu bielskiego województwa białostockiego rozporządzeniem R. M. z dn. 21 sierpnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 653; na ziemię wileńską rozporządzeniem R. M. z dn. 21 sierpnia 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 654. Pozatem p. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1928 r. w sprawie powołania urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 86).

Poz. 389.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o podwyższeniu podatku gruntowego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego.

Wygasła z końcem 1921 r.

Poz. 390.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia postanowień ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. o przyznaniu kredytu jednego miljarda marek na zagospodarowanie odiogów gruntowych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i Ziem Wschodnich (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 86).

Utraciła moc obowiązującą w związku z wygaśnięciem ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 86).

Poz. 391.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej.

Utraciła moc obowiązującą;

(p. § 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji tych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274 i p. 3 § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1924 r. w przedmiocie wypuszczenia 5% państwowej pożyczki konwersyjnej z 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 517).

Poz. 392.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze rosyjskim.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1921 r. (p. nadto rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. o postępowaniu doraźnem — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 315).

Poz. 393.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze austrjackim.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1921 r. Patrz nadto uwagę do poz. 392.

Poz. 394.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 lipca 1920 roku

w przedmiocie poddania osób cywilnych z powodu przestępstw przeciw sile zbrojnej pod sądownictwo wojskowe.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 214).

Poz. 395.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 lipca 1920 r.

w przedmiocie utrzymania na czas dalszy sądów doraźnych w okręgu warszawskiego i lubelskiego sądu apelacyjnego.

Wygasło z dniem 1 września 1921 r.

Poz. 396.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 lipca 1920 roku

w przedmiocie sądownictwa doraźnego w okręgu warszawskiego i lubelskiego sądu apelacyjnego.

Uchylone na mocy art. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 1920 roku w przedmiocie uchylenia sądownictwa doraźnego (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 670).

Poz. 397.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 lipca 1920 roku

w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze austrjackim.

Uchylone na mocy art. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 1920 roku w przedmiocie uchylenia sądownictwa doraźnego (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 670).

27 lipca Nr. 62. rok 1920.

Poz. 398.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

o ludowych szkołach rolniczych.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. Ludowe szkoły rolnicze mają na celu przygotowanie zawodowe samodzielnych gospodarzy rolnych i gospodyń oraz świadomych swoich obowiązków obywateli kraju.

Art. 2. Ludowe szkoły rolnicze dzielą się na publiczne i prywatne. Do publicznych ludowych szkół rolniczych należą szkoły, utrzymywane przez Państwo, powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze.

Do prywatnych ludowych szkół rolniczych należą szkoły, utrzymywane przez stowarzyszenia, spółki i osoby prywatne.

Art. 3. Zwierzchni nadzór nad ludowemi szkołami rolniczemi publicznemi i prywatnemi należy do Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

II. O publicznych ludowych szkołach rolniczych.

Art. 4. W każdym powiecie założone być mają co najmniej dwie publiczne ludowe szkoły rolnicze: męska i żeńska. Powiatowe związki komunalne mogą się łączyć, aby czasowo mieć wspólną szkołę.

Art. 5. Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych ludowych szkół rolniczych ciąży na powiatowych związkach komunalnych; mogą je także zakładać i utrzymywać Izby Rolnicze. Państwo może zakładać i utrzymywać publiczne szkoły ludowe rolnicze niezależnie od ludowych szkół rolniczych, utrzymywanych przez powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze.

Art. 6. W wykonaniu powyższego obowiązku powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze korzystać będą z pomocy państwowej, a mianowicie:

1) na urządzenie szkół i gospodarstw szkolnych Państwo przekaże do użytkowania powiatowym związkom komunalnym lub Izbom Rolniczym potrzebne grunty;

2) na budowę i urządzenia publicznych ludowych szkół rolniczych Państwo udzieli powiatowym związkom komunalnym lub Izbom Rolniczym bezzwrotnego zasiłku w wysokości ¼ ogólnej sumy kosztów oraz długoterminowej 3% pożyczki państwowej w wysokości ½ ogólnej sumy kosztów budowy i urządzenia szkoły, według planu i kosztorysu, zatwierdzonego przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*

3) Państwo ponosić będzie koszty wynagrodzenia nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych według norm, obowiązujących w państwowych seminarjach nauczycielskich; oprócz tego personel nauczycielski otrzymuje od właściciela szkoły bezpłatne mieszkanie, opał, światło i naturalja według norm, określonych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*

4) ponadto, w miarę potrzeby i uznania, Państwo udzielać będzie powiatowym związkom komunalnym lub Izbom Rolniczym na zasadach ogólnych zapomóg na prowadzenie szkół.

Art. 7. Powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze, utrzymujące szkoły, składają corocznie Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* sprawozdania z działalności publicznych ludowych szkół rolniczych.

Zamknięcie publicznych ludowych szkół rolniczych, korzystających z pomocy Państwa, utrzymywanych przez powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze, nastąpić może jedynie wskutek decyzji Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 8. Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* mianuje kierownika (kierowniczkę) i nauczycieli (nauczycielki) publicznych ludowych szkół rolniczych na wniosek utrzymujących te szkoły powiatowych związków komunalnych lub Izb Rolniczych.

Kwalifikacje wymagane od kierowników i nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych, określi Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w osobnem rozporządzeniu w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9. Kurs nauczania w publicznych ludowych szkołach rolniczych trwa nie mniej niż 11 miesięcy.

Nauczanie odbywa się zapomocą wykładów teoretycznych i zajęć praktycznych w gospodarstwach, prowadzonych przy szkole.

Program nauczania opracuje Ministerstwo Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* przy współudziale Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a zatwierdzi Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Do publicznych ludowych szkół rolniczych przyjmowani być mogą kandydaci, mający nie mniej niż lat 16 i kandydatki, mające nie mniej, niż 14 lat. Winni (ne) oni (one) wykazać się ukończeniem powszechnej szkoły ludowej, bądź też posiadaniem odpowiedniego przygotowania, którego zakres określony zostanie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Art. 10. Uczniowie publicznych ludowych szkół rolniczych przez czas trwania nauki zamieszkiwać będą w urządzonych przy szkole internatach i obowiązani są do opłaty kosztów ich utrzymania.

Art. 11. Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* opracuje i przeprowadzi szczegółowy plan kolejnego otwierania publicznych ludowych szkół rolniczych w ten sposób, aby przed upływem lat 20 od wejścia w życie niniejszej ustawy przewidziana w art. 4 liczba publicznych ludowych szkół rolniczych była uruchomiona.

Potrzebne dla tej liczby szkół fundusze na zapomogi państwowe winny być przewidziane corocznie w budżecie Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Art. 12. W celu zarządzania publicznemi ludowemi szkołami rolniczemi w powiecie, założonemi przez powiatowe związki komunalne lub Izby Rolnicze, utworzone będą powiatowe komisje szkolne dla publicznych ludowych szkół rolniczych. W skład tych komisyj dla szkół, założonych przez powiatowe związki komunalne wchodzą:

trzej delegaci, wybrani przez sejmik powiatowy, z których co najmniej jeden musi być członkiem sejmiku powiatowego; jednego z nich wybiera komisja na prezesa (w wypadku zaś założenia szkoły przez Izbę Rolniczą wybór trzech przedstawicieli Izby Rolniczej, a z pośród nich prezesa komisji, przysługuje Izbie Rolniczej),

przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych,*

inspektor szkolny powszechnych szkół oraz

kierownik (kierowniczka) istniejących w powiecie publicznych ludowych szkół rolniczych. Kierownikowi (kierowniczce) istniejących w powiecie publicznych szkół ludowych rolniczych przysługuje głos doradczy.

Komisja może na posiedzenia swe zapraszać rzeczoznawców z głosem doradczym.

Mandat delegatów sejmiku do komisji szkolnej kończy się z upływem kadencji sejmiku powiatowego, który dokonał wyborów; mandat przedstawicieli Izby Rolniczej — po upływie terminu, określonego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Art. 13. Do obowiązków powiatowej komisji szkolnej należy:

1. opieka i nadzór nad prawidłowem funkcjonowaniem publicznych ludowych szkół rolniczych oraz nad gospodarstwem, na gruntach szkolnych prowadzonem;

2. przedkładanie sejmikowi powiatowemu lub Izbie Rolniczej wniosków w przedmiocie potrzeb publicznych ludowych szkół rolniczych w powiecie oraz sposobu użycia funduszów na ten cel przeznaczonych;

3. przedkładanie sejmikowi powiatowemu lub Izbie Rolniczej sprawozdań ze swej działalności. Szczegółowy regulamin czynności powiatowej komisji szkolnej zatwierdzi Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

III. O prywatnych ludowych szkołach rolniczych.

Art. 14. Poszczególni obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, stowarzyszenia oraz spółki mają prawo zakładać prywatne ludowe szkoły rolnicze.

Szkoły takie mogą korzystać z zasiłków państwowych na zasadach ogólnych.

Art. 15. Pozwolenie na założenie i prowadzenie prywatnej ludowej szkoły rolniczej wydaje Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Kierownika i kierowniczkę szkoły powołuje właściciel, zatwierdza Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.* Nauczycieli powołuje kierownik szkoły po porozumieniu z właścicielem i przesyła niezwłocznie Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* do zatwierdzenia wraz z dokumentami, dotyczącemi ich kwalifikacyj, określonemi na tej samej podstawie, którą przewiduje art. 8.

Art. 16. Pozwolenie na otwarcie prywatnej ludowej szkoły rolniczej wygasa, o ile szkoła nie została uruchomiona w ciągu jednego roku od dnia wydania pozwolenia. W poszczególnych wypadkach Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* przysługuje prawo przedłużenia tego terminu.

Art. 17. Kierownik (kierowniczka) jest odpowiedzialny (na) za stronę wychowawczo-naukową szkoły; odpowiedzialność za stronę finansową oraz za urządzenia higjeniczno-sanitarne ponosi właściciel.

Art. 18. Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* może cofnąć pozwolenie na prowadzenie prywatnej ludowej szkoły rolniczej, jeżeli właściciel nie stosuje się do przepisów, objętych odpowiedniemi rozporządzeniami Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;* Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* podaje właścicielowi motywy cofnięcia pozwolenia.

Art. 19. Prywatne ludowe szkoły rolnicze, istniejące w chwili wydania ustawy niniejszej, podlegać będą jej przepisom.

Właściciele tych szkół winni w terminie wskazanym przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* wnieść podanie o zezwolenie na dalsze ich prowadzenie.

IV. Postanowienia końcowe.

Art. 20. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337);

rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1921 roku — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 427; na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 712).

Poz. 399.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Skarbu do udzielania kooperatywom pracowników państwowych pomocy finansowej.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do udzielania kooperatywom pracowników państwowych na zaopatrzenie swych członków w mieszkania,

środki żywności i artykuły pierwszej potrzeby pomocy finansowej w formie pożyczek bądź oprocentowanych, bądź bezprocentowych, oraz gwarancyj rządowych względem instytucyj finansowych — do wysokości *300 miljonów marek.*

Art. 2. Powyższa pomoc finansowa ma być udzielana stosownie do zdolności kredytowej oraz wyników działalności poszczególnych kooperatyw, bądź na uruchomienie przedsięwzięcia, bądź na dostarczenie im odpowiednich środków obrotowych.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Poz. 400.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o przelaniu praw skarbowych państw niemieckich oraz praw członków niemieckich domów panujących na Skarb Państwa Polskiego.

A. Prawa zapisane w księgach wieczystych.

Art. 1. Na podstawie wersalskiego traktatu pokoju z dnia 28 czerwca 1919 r. sądy wpisują z urzędu do ksiąg wieczystych b. dzielnicy pruskiej we wszystkich wypadkach, w których korona, Rzesza Niemiecka, państwa niemieckie, instytucje Rzeszy lub państw niemieckich oraz b. cesarz niemiecki i inni członkowie niemieckich domów panujących są lub po 11 listopada 1918 r. byli wpisani jako właściciele lub mający prawa rzeczowe, w ich miejsce Skarb Państwa Polskiego.

Art. 2. Jeżeli po dniu 11 listopada 1918 r. osoby prawne lub fizyczne wymienione w art. 1, zbyły albo obciążyły nieruchomość, lub jeżeli po 11 listopada 1918 r. prawo rzeczowe, zapisane na imię wymienionych w art. 1 osób, na ich wniosek lub za ich zgodą zostało odstąpione, wykreślone albo uległo jekiejkolwiek innej zmianie, wówczas sąd przywróci taki stan w księgach wieczystych, jakiby istniał, gdyby osoby, wymienione w art. 1, nie były stawiły wniosku lub wyraziły swej zgody, potrzebnej do zmiany ksiąg wieczystych.

O ile na hipotekę, dług gruntowy lub rentowy, których wierzycielem według treści księgi wieczystej jest lub po 11 listopada 1918 r. była którakolwiek z osób, wymienionych w art. 1, udzielony został list hipoteczny, gruntowy lub rentowy, wówczas sąd wystawi z urzędu nowy list na rzecz Skarbu Państwa Polskiego.

Jeżeli do urzędu hipotecznego nadejdzie list hipoteczny, gruntowy lub rentowy, i jeżeli z niego tylko wynika, iż którakolwiek z osób, wymienionych w art. 1 jest wierzycielem hipoteki, długu gruntowego lub rentowego albo po 11 listopada 1918 r. nim była, natenczas sąd wpisze Skarb Państwa Polskiego jako wierzyciela hipoteki, względnie długu gruntowego lub rentowego. Przepisy ustępu 1 niniejszego artykułu o przywróceniu dawniejszego stanu wpisów należy odpowiednio stosować i do treści listu.

Art. 3. Osoby, dotknięte zmianami wpisów w księgach wieczystych, dokonanemi na podstawie art. 2, nie mogą rościć sobie żadnych pretensyj do Skarbu Państwa Polskiego.

Wyjątek stanowi wypadek, gdy właściciel nieruchomości, któregoby dotknął art. 2 lub jego prawny poprzednik całkowicie lub częściowo wykonał zobowiązanie, płatne już przed dniem 11 listopada 1918 roku. Z sądowem dochodzeniem w tych wypadkach wystąpić jednak można tylko w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. W wypadkach, w których został udzielony list na hipotekę, dług gruntowy lub rentowy, ulegające całkowicie lub częściowo wykreśleniu na podstawie art. 2, z listu powyższego mogą być podnoszone przeciwko Skarbowi Państwa Polskiego tylko takie roszczenia, które wynikają z wpisów w księgach wieczystych.

Art. 5. Skarb Państwa Polskiego, wpisany na podstawie art. 1, jako właściciel nieruchomości, może żądać usunięcia z nieruchomości tych osób, które na podstawie umowy, zawartej z jedną z osób, w art. 1 wymienionych, przebywają po wejściu w życie niniejszej ustawy na tejże nieruchomości.

B. Prawa, zapisane w innych rejestrach publicznych.

Art. 6. Przepisy artykułów 1 do 5 stosuje się odpowiednio do rejestru okrętowego.

Art. 7. We wszelkich rejestrach publicznych b. dzielnicy pruskiej, w których korona, Rzesza Niemiecka, państwa niemieckie, instytucje Rzeszy lub państw niemieckich, oraz były cesarz nemiecki i inni członkowie niemieckich domów panujących są lub byli zapisani po 11 listopada 1918 r., sądy wpisują z urzędu w ich miejsce Skarb Państwa Polskiego.

Przepisy art. 2 i 3 mają odpowiednie zastosowanie.

C. Rzeczy ruchome.

Art. 8. Osoby, mające w posiadaniu rzeczy ruchome, które w czasie między 11 listopada 1918 r. a 10 stycznia 1920 r. były własnością korony, Rzeszy Niemieckiej, państw niemieckich, instytucji Rzeszy lub państw niemieckich, byłego cesarza niemieckiego i innych członków niemieckich domów panujących i znajdowały się w powyżej określonym czasie w obrębie b. dzielnicy pruskiej, przyznanej Polsce wersalskim traktatem pokoju z dnia 28 czerwca 1919 r., są obowiązane wydać je Skarbowi Państwa Polskiego. Osobne rozporządzenie ustali, które władze powołane będą do odbioru powyższych przedmiotów.

Winni niezastosowania się do niniejszego przepisu ulegną karze więzienia lub grzywny do *100.000 mk.*

D. Przepis końcowy.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się *Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej.*

(P. 1) § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego (franka złotego) do obliczania niektórych z tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

2) Do art. 8 (p. rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego z dnia 6 listopada 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Sprawiedliwości do art. 8 ustawy z dnia 14 lipca 1920 roku o przelaniu praw skarbowych państw niemieckich oraz praw członków niemieckich domów panujących na skarb Państwa Polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 947).

3) Rozciągnięta na województwo śląskie ustawą z dnia 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388).

4) (p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 401.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 roku

o ujednostajnieniu uposażenia pisarzów hipotecznych w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i w Lublinie.

Art. 1. Pisarze hipoteczni przy sądach okręgowych i przy sądach pokoju w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i w Lublinie za czynności urzędowe pobierają od osób zainteresowanych opłaty, przewidziane w taksie.

Nadto pisarze hipoteczni w miejscowościach, które wyznaczy Minister Sprawiedliwości, otrzymywać będą pensję stosownie do mającej nastąpić organizacji urzędów. Do tego czasu pod względem poboru pensji pozostaje w każdym poszczególnym wypadku stan dotychczasowy.

Art. 2. Ustępy 2 i 3 art. 10 przepisów tymczasowych o wynagrodzeniu urzędników wymiaru sprawiedliwości w Polsce (Dzien. Urz. Dep. Spraw. z 1917 r. Nr. 1 poz. 3) uchyla się.

Art. 3. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1920 r.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Poz. 402.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o zmianie art. 5 punktu a ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Pr. z r. 1918 Nr. 19 poz. 56).

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 351).

Poz. 403.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o zabezpieczeniu bytu rodzinom osób, pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową.

Art. 1. Opiekę nad rodzinami osób, pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową, sprawują przez cały czas trwania tej służby Państwo i gminy.

Art. 2. Skarb Państwa wypłacać będzie tym rodzinom, których członkowie pełnią służbę wojskową, przez cały czas trwania tej służby zasiłek pieniężny, określony ustawą zasiłkową.

Art. 3 — uchylony na mocy art. 67 pkt. f) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 324).

Art. 4. Wójtowie, sołtysi, naczelnicy gmin w gminach wiejskich otrzymują z mocy niniejszej ustawy prawo nakładania świadczeń osobistych na wszystkich mieszkańców gminy i na tej podstawie udzielą na żądanie mieszkających we wsi rodzin drobnych rolników, pełniących służbę wojskową, pomocy przy zbiorach plonów, przy uprawie roli i przy wszelkich pracach, związanych z zabezpieczeniem bytu tym rodzinom. W razie sprzeciwu przysługuje zwierzchności gminnej prawo doraźnej egzekutywy podobnie, jak przy świadczeniach wojennych. Niezależnie od tego winni zostają pociągnięci do odpowiedzialności na mocy art. 5 niniejszej ustawy. Przeciwko zarządzeniom sołtysów, wójtów i naczelników gmin zainteresowani mają prawo zażalenia do odpowiedniej władzy. Zażalenie jednak nie wstrzymuje obowiązku wykonania zarządzeń.

Art. 5. Odmowa świadczeń, lub zaniedbanie wydania potrzebnych zarządzeń ulegnie karze do 6 miesięcy aresztu lub grzywny do 1.000 złotych, wymierzanej przez sądy I-ej instancji z dopuszczeniem odwołania do 2-ej instancji.

Kwota pieniężna została przerachowana zgodnie z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania niektórych z tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Ministrowi Sprawiedliwości.

Rozciągnięta na ziemie wschodnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 kwietnia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 270; na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890; na województwo śląskie art. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 6 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460.

Poz. 404.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o zakazie wywozu zagranicę kruszców szlachetnych.

Uchylona na mocy § 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 sierpnia 1924 r. o zakazie wywozu zagranicę złota i srebra (Dz U. R. P. Nr. 79 poz. 770).

Poz. 405.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

zmieniająca artykuł 8 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny (Dz. Pr. Nr. 63 poz. 368).

Uchylona na mocy art. 18 ustawy z dnia 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492).

Poz. 406.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie powołania prawników do czynnej służby wojskowej.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę o powszechnym obowiązku wojskowym z dnia 23 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 428 z 1928 r.).

Poz. 407.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o wydawaniu bezpośrednich nakazów rekwizycyjnych przez władze wojskowe (uzupełnienie ustawy z dnia 28/X 1919 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 86, poz. 470 z roku 1919).

Wygasło z dniem 16 kwietnia 1921 r. (p. art. 3, 17 ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 212).

Poz. 408.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 19 lipca 1920 r.

w przedmiocie utworzenia na obszarze b. dzielnicy pruskiej Zachodniej Straży Obywatelskiej.

Uchylone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1921 r. w przedmiocie rozwiązania Zachodniej Straży Obywatelskiej (Dz. U R. P. Nr. 39 poz. 237).

Poz. 409.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 1 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w państwowych zakładach badania żywności i przedmiotów użytku.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 6 czerwca 1921 r. w przedmiocie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w państwowych zakładach badania żywności i przedmiotów użytku — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 468).

Poz. 410.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 5 lipca 192[illegible]

w przedmiocie wydawania przez Miejski Zakład Kredytowy w Krakowie obligów, na okaziciela opiewających, a to: listów zastawnych, obligacyj mieszkaniowych i obligacyj komunalnych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

Poz. 411.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie udzielania koncesyj na zakładanie aptek.

Na podstawie art. 2 p. 13 i art. 11 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. Dzien. P. P. Nr. 63 poz. 371 i art. 7 ustawy 2 sierpnia 1919 r. Dz. P. P. Nr. 65, poz. 395, zarządzam co następuje:

Art. 1. Do udzielania koncesyj na zakładanie aptek powołane są: W pierwszej instancji Państwowe władze administracyjne II instancji. 2) W drugiej instancji Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Art. 2. Zasady, któremi Państwowe władze administracyjne II instancji mają się kierować przy nadawaniu koncesji na zakładanie aptek, określi osobna instrukcja, która ogłoszona będzie w „Monitorze Polskim".

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Warszawa, dnia 10 lipca 1920 r.

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288; na ziemię wileńską rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977; pozatem p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozgraniczenia kompetencji M. Z. Publicz. — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86

28 lipca **Nr. 63.** rok 1920.

Poz. 412.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o rozszerzeniu właściwości sądów pokoju w sprawach cywilnych.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 6, 13 ustawy z dnia 16 lipca 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa, przepisach postępowania cywilnego i w przepisach o kosztach sądowych, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim — Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 637).

Poz. 413.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie otworzenia dla skarbu kredytu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 414.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 19 lipca 1920 r.

w sprawie zaciągu cudzoziemców do Armji Ochotniczej.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 415.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 19 lipca 1920 r.

w przedmiocie poboru koni.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 17 ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 264).

Poz. 416.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 19 lipca 1920 r.

w przedmiocie ogłaszania w czasie wojny wiadomości, dotyczących wojska i spraw obrony Państwa.

Uchylone na mocy uchwały Sejmu Ustawodawczego z dnia 29 października 1920 roku w sprawie uchylenia rozporządzenia Rady Obrony Państwa w przedmiocie ogłaszania w czasie wojny wiadomości, dotyczących wojska i spraw obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 700).

Poz. 417.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie doraźnych zapomóg dla rodzin ochotników.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 418.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

o zasiłkach wojskowych dla rodzin osób pełniących służbę w wojsku polskiem z poboru i ochotniczo.

Uchylone na mocy art. 15 ustawy z dnia 22 marca 1923 r. o zasiłkach dla osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 246).

Poz. 419.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 lipca 1920 r.

w przedmiocie ogólnej opieki nad ewakuowaną ludnością z terenów działań wojennych.

Utraciło moc obowiązującą;
(p. art. 2 ustawy z dnia 4 lipca 1920 roku w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej emigracji ludności — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 707).

Poz. 420.

STATUT

Państwowego Urzędu Zbożowego.

Utracił moc obowiązującą z chwilą likwidacji „Państwowego Urzędu Zbożowego" (p. art. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 421.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 12 lipca 1920 r.

w sprawie wyłączenia prawa wyłącznej sprzedaży płodów rolnych i ich przetworów z zakresu działania „Państwowego Urzędu Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby".

Utraciło moc obowiązującą z chwilą likwidacji „Państwowego Urzędu Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby" (p. art. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r.

o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 422.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia terminów ochronnych dla zwierzyny na terytorjum województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Utraciło moc obowiązującą;
(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem — Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 934).

Poz. 423.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 16 lipca 1920 r.

uzupełniające rozporządzenie z dn. 21 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 maja 1920 r. (Dz. Ustaw Nr. 42) w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Utraciło moc obowiązującą ze względu na upływ terminu zapisów.

Poz. 424.

ROZPORZĄDZENIE

Kierownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

z dnia 24 lipca 1920 r.

dotyczące meldowania się mieszkańców na terenie b. Kongresówki.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

29 lipca Nr. 64. rok 1920.

Poz. 425.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie pociągania ludności do osobistych i rzeczowych świadczeń przy akcji ewakuacyjnej.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 426.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie ochrony granic.

Art. 1 — 4 uchylone na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 996).

Art. 5. We wszystkich powiatach pogranicznych Rzeczypospolitej Polskiej ustala się pas graniczny szerokości do 4 kilometrów, dzielący się na 2 strefy: nadgraniczną i graniczną. Strefa nadgraniczna rozciąga się na terytorjum biegnące od linji granicznej w głąb kraju, szerokości nie więcej jak 2 kilometry. Strefa graniczna rozciąga się na terytorjum, biegnące od wewnętrznej linji strefy nadgranicznej w głąb kraju szerokości, licząc ogółem ze strefą nadgraniczną do 4 kilometrów. Szerokość tych stref w granicach podanych wyżej dla poszczególnych miejscowości określa zależnie od miejscowych warunków właściwy wojewoda w porozumieniu z odnośnemi dowództwami pułków *strzelców granicznych* i władzami skarbowemi, wymienionemi w art. 2 niniejszego rozporządzenia. Na terenie b. zaboru austrjackiego strefy te określa *Generalny Delegat Rządu* w porozumieniu z temi władzami. Wykreślenie szerokości stref winno być podane do powszechnej wiadomości przy ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia w mieście powiatowem. Jednocześnie granice stref oznaczone zostaną specjalnemi znakami.

Art. 6. Przebywanie w strefie nadgranicznej jest wzbronione.

Ograniczenie to nie stosuje się do osób, które ostatnio bez dłuższych przerw w ciągu 6 miesięcy zamieszkiwały w strefie nadgranicznej lub posiadają tam miejsce stałego zamieszkania. Osoby te w ciągu tygodnia od dnia podania niniejszego rozporządzenia do powszechnej wiadomości w mieście powiatowem winny uzyskać w miejscowem starostwie odpowiednie zaświadczenie, stwierdzające miejsce ich zamieszkania w strefie nadgranicznej.

Pozatem przebywanie w strefie nadgranicznej dozwolone jest urzędnikom państwowym i osobom wojskowym zaopatrzonym we właściwe legitymacje służbowe lub wojskowe oraz — w drodze wyjątku — osobom zaopatrzonym w specjalne zezwolenia miejscowego starostwa, wydane w porozumieniu z miejscowem dowództwem *strzelców granicznych*.

Oprócz tego na wiodących bezpośrednio do granicznych punktów przejściowych drogach kołowych i linjach kolejowych (na tych ostatnich w pociągach), a znajdujących się na terenie strefy nadgranicznej oraz na granicznych punktach przejściowych dozwolone jest przebywanie osobom zaopatrzonym w odpowiednie, ważne co do terminu dokumenty podróży (paszporty dyplomatyczne, karty podróży, paszporty wojskowe, paszporty zagraniczne, przepustki graniczne).

Jednakże przebywanie osób poszczególnych wyżej wymienionych kategoryj w strefie nadgranicznej podlega następującym ograniczeniom:

a) przebywanie w strefie nadgranicznej osób zaopatrzonych w spe-

cjalne zezwolenie starostwa oraz w przepustki graniczne dozwolone jest tylko od wschodu do zachodu słońca;

b) osoby zamieszkałe w strefie nadgranicznej w porze nocnej w czasie od zachodu do wschodu słońca mają prawo przebywania poza miejscem swej siedziby jedynie na zasadzie specjalnych pozwoleń miejscowego starostwa, wydanych w porozumieniu z miejscowem dowództwem *strzelców granicznych;* za miejsce siedziby uważa się teren, znajdujący się w obrębie mniej więcej stu kroków od ich domostw z tem zastrzeżeniem, że miejsce przebywania nie może być bliższe od granicy, niż pięćdziesiąt metrów.

Art. 7. Wszyscy właściciele lub prawni posiadacze gruntów, leżących w strefie nadgranicznej winni w ciągu tygodnia od dnia podania niniejszego rozporządzenia do powszechnej wiadomości w mieście powiatowem zgłosić do rejestracji posiadane przez nich konie, bydło i nierogaciznę. O każdej nowej sztuce poza zarejestrowanemi, które chcą wprowadzić na teren strefy nadgranicznej winni meldować w miejscowem starostwie przed jej wprowadzeniem i uzyskiwać na wprowadzenie odpowiednie zezwolenie. Pozatem winni meldować o wszystkich zmianach, w posiadaniu prawnem czy też faktycznem ich bydła zachodzących, czy to z powodu kupna lub sprzedaży, czy też z innych powodów.

Przepis niniejszego artykułu stosuje się do wszystkich posiadaczy koni, bydła i nierogacizny, którzy chcą wprowadzić czy też po uzyskaniu pozwolenia wprowadzili je do strefy nadgranicznej.

Art. 8 — 9 uchylone mocą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 996).

Art. 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 11. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a w *b. dzielnicy pruskiej Ministrowi tej Dzielnicy* — w porozumieniu z Minstrem Skarbu.

(p. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 maja 1921 r. w przedmiocie wykonania art. 3 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem na wchodzących w skład Rzeczp. Polsk. obszarach Spisza i Orawy — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 282; ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 427.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do częściowego przekazania władzy wykonawczej władzom wojskowym.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 428.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych do ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 401) o osobistych świadczeniach wojennych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

31 lipca Nr. 65. rok 1920.

Poz. 429.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciła moc obowiązującą.
(p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 430.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu pracowników kolei państwowych.

P. poz. 429.

Poz. 431.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu wyższych i niższych funkcjonarjuszów policji państwowej.

P. poz. 429.

Poz. 432.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu profesorów, innych wykładających i pomocników naukowych w państwowych szkołach akademickich.

P poz. 429.

Poz. 433.

U S T A W A

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i preparand, oraz wizytatorów szkół.

P. poz. 429.

Poz. 434.

U S T A W A

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych.

P. poz. 429.

Poz. 435.

U S T A W A

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu nauczycieli, dyrektorów, instruktorów państwowych szkół zawodowych oraz seminarjów dla nauczycieli szkół zawodowych.

P. poz. 429.

Poz. 436.

U S T A W A

z dnia 13 lipca 1920 r.

o uposażeniu sędziów i prokuratorów (wymiar sprawiedliwości) Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 27 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów — Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1107).

2 sierpnia Nr. 66. rok 1920.

Poz. 437.

U S T A W A

z dnia 6 lipca 1920 r.

w przedmiocie ujednostajnienia na obszarze byłego zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 125a) ustawy z dnia 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 412)

Poz. 438.

U S T A W A

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych (Dz. Ust. z dn. 1 kwietnia 1920 r. Nr. 28, poz. 165).

Uchylona na mocy art. 4 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 513).

Poz. 439.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 maja 1920 r.

w przedmiocie przejęcia przez Ministerstwo Kolei Żelaznych zwierzchniego nadzoru technicznego nad kolejami miejskiemi (tramwajami).

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 580).

Poz. 440.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 lipca 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 2 listopada 1920 r.

Poz. 441.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 5 lipca 1920 r.

w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

Utraciło moc obowiązującą (art. 1 na podstawie rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu, określającego termin czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów — Dz. U. R. P. 1920 r. Nr. 66 poz. 492; art. 2 ze względu na upływ terminu; art. 3 ust. 1 ze względu na łączność art. 1 i 2, ust. 2 art. 3 ze względu na upływ terminu).

Poz. 442.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 5 lipca 1920 r.

określające termin czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

Wygasło z dniem 10 października 1920 r.

Poz. 443.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 czerwca 1920 r.

w przedmiocie wartości walut zagranicznych przy obliczaniu należytości stemplowych i bezpośrednich na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zewierające przepisy przejściowe.

Poz. 444.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 21 lipca 1920 r.

w przedmiocie obrotu zbożem siewnem w roku gospodarczym 1920/21.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p.art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 445.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 lipca 1920 r.

w przedmiocie przesyłania odezw rekwizycyjnych do Austrji.

Pominięto ze względu na to, że przepisy tego rodzaju były następnie ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Poz. 446.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 28 lipca 1920 r.

do rozporządzenia R. O. P. z dn. 19/VII 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 63, poz. 416) w przedmiocie ogłaszania w czasie wojny wiadomości, dotyczących wojska i spraw obrony Państwa.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. uchwałę Sejmu Ustawodawczego z dnia 29 października 1920 r. w sprawie uchylenia rozporządzenia Rady Obrony Państwa w przedmiocie ogłaszania w czasie wojny wiadomości, dotyczących wojska i spraw obrony Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 700).

Poz. 447.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania roczników 1890, 1891, 1892, 1893 i 1894.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca 1920 r. w przedmiocie poboru roczników 1894, 1893, 1892, 1891 i 1890 — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 363).

Poz. 448.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w okresie od 2 sierpnia do 2 listopada 1920 r.

Wygasło z dniem 2 listopada 1920 r.

4 sierpnia Nr. 67. rok 1920.

Poz. 449.

USTAWA

z dnia 2 lipca 1920 r.

o zwalczaniu lichwy wojennej.

Zaopatrywanie ludności w przedmioty powszedniego użytku.

Art. 1. Przedmiotami powszedniego użytku w rozumieniu ustawy niniejszej są rzeczy ruchome, służące pośrednio lub bezpośrednio do zaspokojenia powszednich potrzeb ludzi i zwierząt domowych, jako to: żywność, ziemiopłody i odzież, przedmioty służące do opału lub oświetlenia, środki lecznicze, wyroby tytuniowe i t. p., tudzież przedmioty monopolu państwowego i przedmioty potrzeby wojennej, wreszcie surowce, półfabrykaty, maszyny i narzędzia, służące do wytwarzania przedmiotów: powszedniego użytku, monopolu państwowego i potrzeby wojennej.

Art. 2. Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, mających na celu zwalczanie przemycania za granicę przedmiotów powszedniego użytku oraz zwalczanie tajnego gorzelnictwa, o ile chodzi o napoje wyskokowe, pędzone z przedmiotów, *wymienionych w art. 26 tej ustawy*, tudzież tępienie nadużyć handlu pośredni-

czącego przedmiotami powszedniego użytku, wreszcie do wydania rozporządzeń w zakresie magazynowania i ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku, obowiązku sporządzania przy zawieraniu interesów faktur i przedstawiania ich na żądanie władzy oraz ujawniania cen towarów w składach, sklepach, handlach i innych przedsiębiorstwach sprzedaży.

Rozporządzenia te nie mogą uchylać, lub zmieniać postanowień niniejszej ustawy, *ani naruszać postanowień ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389) o zniesieniu ograniczeń w zakresie handlu ziemiopłodami oraz postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji.*

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 3. Prawo wydawania poszczególnych rozporządzeń może Rada Ministrów przekazać właściwym ministrom.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 4. Niestosowanie się do rozporządzeń, wymienionych w art. 2 i 3, lub zarządzeń, na ich podstawie wydanych, o ile w rozporządzeniu nie będzie przewidziana kara łagodniejsza — karane będzie w drodze administracyjnej aresztem do 3 miesięcy i grzywną do 10.000 złotych lub jedną z tych kar.

W razie niemożności ściągnięcia tej grzywny — należy zamienić ją na areszt nie powyżej 3 miesięcy; jeśli orzeczono grzywnę obok kary pozbawienia wolności, kara aresztu, przewidziana na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, ne może przekraczać sześć tygodni.

Można orzec konfiskatę przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, bez względu na to, czyją stanowią własność.

Usiłowanie i udział karane będą narówni z dokonaniem.

Ściganie przedawnia się w ciągu lat 3.

Do ustępu 5 patrz art 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Artykuł ten przytoczony ze zmianami, wprowadzonemi ustawą z dn. 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618); przyczem kwoty pieniężne zostały przerachowane w myśl § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Władze i organy, powołane do zwalczania lichwy wojennej.

Art. 5. Do wykonywania rozporządzeń, wydanych na zasadzie art. 2 i 3 niniejszej ustawy, są właściwe powiatowe władze administracyjne (starostwa powiatowe, starostwa grodowe, komisarze Rządu, magistraty miast, wydzielonych z powiatów), podległe w tym zakresie wojewodom.

Ustęp drugi utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365).

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 6. Do wykrywania i dochodzenia innych przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, poza przestępstwami, ulegającemi karze wedle art. 4, powołane są te same władze i organy, do których należy wykrywanie i dochodzenie innych przestępstw karanych sądownie, zaś odnośnie do przestępstw, przewidzianych w art. 22, 25 i 26 ustawy niniejszej — władze i organy skarbowe narówni z policją państwową.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 — uchylone na mocy art. 1 ustawy przytoczonej pod art. 2.

Postanowienia karne.

Art. 16. Kto w rachunkach, fakturach, księgach handlowych i innych papierach i dokumentach, mogących stanowić podstawę do obliczenia wartości lub ceny przedmiotów powszedniego użytku, świadomie umieszcza nieprawdziwe lub niezupełne dane, ulegnie karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy i grzywnie do 1000 złotych, lub jednej z tych kar.

Surowsze postanowienia ustaw karnych dzielnicowych pozostają w mocy.

Art. 17 — uchylony na mocy art. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 18. Kto, celem dalszego zarobkowego pozbycia przedmioty powszedniego użytku, wykupuje po drodze od ludzi, zdążających na targ, lub na targu przed urzędownie oznaczoną godziną jego rozpoczęcia, ulegnie karze pozbawienia wolności do trzech miesięcy i grzywnie do 500 złotych lub jednej z tych kar.

Tej samej karze ulegnie, kto, celem dalszego zarobkowego pozbycia, przedmioty powszedniego użytku wykupuje od drobnych sprzedawców (handlujących).

Art. 19. Trudniący się zawodowo albo przygodnie handlem lub przemysłem, a także przedsiębiorący choćby jednorazowo interes handlowy, tudzież działający w ich imieniu, choćby bez zlecenia i jednorazowo, który za przedmioty powszedniego użytku rozmyślnie żąda cen lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, lub takie ceny, świadczenia lub obietnicę tychże przyjmuje — ulegnie karze pozbawienia wolności do sześciu miesięcy i grzywnie do 10.000 złotych lub jednej z tych kar. Pod pojęcie trudniących się handlem lub przemysłem nie podpadają w żadnym razie producenci rolni, o ile trudnią się choćby zawodowo pozbywaniem artykułów własnego gospodarstwa.

Winny ulegnie karze pozbawienia wolności od jednego miesiąca do lat trzech i grzywnie do 20000 złotych, jeśli czynu, określonego w ustępie pierwszym, dopuścił się, będąc już poprzednio skazanym za przestępstwa, przewidziane w artykule niniejszym albo w art. 21, 22, 23, 24, p. 1 — 6, 25 i 26 *ust. 2*, czy to według ustawy niniejszej, czy ustaw poprzednich, albo gdy czynem swym interesy publiczne ciężko zagroził, lub gdy nieprawny zysk, uzyskany lub zamierzony, przekracza kwotę 200 zł.

Patrz uwagę pod art. 2 i 4.

Art. 20. Niema przestępstwa, gdy cena przeciętna za przedmioty tego samego rodzaju, których koszty nabycia są różne, przy uwzględnieniu przeciętnych kosztów nabycia nie jest nadmierna.

Ustęp 1 art. 20 uchylony na mocy art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 21. Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ustępie 2 art. 19, ulegnie również ten, kto za pośredniczenie w sprawach, dotyczących obrotu przedmiotami powszedniego użytku, rozmyślnie żąda zapłaty lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, lub kto zapłatę taką, świadczenie lub obietnicę tychże przyjmuje, bez względu na to, czy korzyści te mają przypaść jemu, czy innej osobie.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 22. Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ustępie 2 art. 19, ulegnie również ten, kto przy wymianie pieniędzy żąda zapłaty lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, lub kto zapłatę taką, świadczenie lub obietnicę tychże przyjmuje bez względu na to, czy korzyść przypaść ma jemu, czy innej osobie.

Patrz uwagę do art. 21.

Art. 23. Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach wskazanych w ustępie 2 art. 19, ulegnie właściciel, zarządca domu, tudzież każdy posiadacz mieszkania lub innego lokalu, urządzonego lub nieurządzonego i każdy w ich imieniu działający, winny żądanie lub przyjęcia za mieszkanie lub lokal zapłaty, świadczeń wzajemnych, oczywiście nadmiernych, lub obietnicy tychże.

Przy najmach, których czas trwania nie jest ściśle określony, przyjąć należy przy obliczaniu zysku (art. 19 ust. 2) wysokość rocznego czynszu.

Karom, przewidzianym w art. 19, jak również na zasadach, wskazanych w ust. 2 art. 19, ulegnie także ten, kto za pośredniczenie w sprawie, dotyczącej uzyskania mieszkania lub innego lokalu, albo za ich wyszukanie lub ułatwienie w ich wyszukaniu, albo za ułatwienie w objęciu ich posiadania lub w utrzymania się w tem posiadaniu — rozmyślnie żąda zapłaty lub świadczeń oczywiście nadmiernych lub zapłatę taką, świadczenia lub obietnicę tychże przyjmuje bez względu na to, czy korzyści te mają przypaść jemu, czy innej osobie.

Patrz uwagę do art. 21.

Art. 24. Kto:

1) środki żywności czyni niezdatnemi do spożycia lub dopuszcza do ich zepsucia, aby je pozbyć z większym zyskiem;

2) w celu sprowadzenia lub utrzymania zwyżki cen lub przysporzenia sobie lub innej osobie zysku oczywiście nadmiernego, skupuje, gromadzi lub ukrywa zapasy przedmiotów powszedniego użytku lub ogranicza ich wyrób lub handel niemi;

3) ze świadomością, że działanie jego przyczynia się do zmniejszenia podaży przedmiotów powszedniego użytku, przedmioty takie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnemi do użytku;

4) przedsiębierze inne nieuczciwe machinacje, mogące wywołać lub utrzymać zwyżkę cen przedmiotów powszedniego użytku, a w szczególności bierze udział w handlu łańcuchowym (paskowym);

5) uczesniczy w zmowie lub związku, mających na celu przestępstwa, przewidziane w p. 1 — 4 niniejszego artykułu lub w art. 19 — 23 i 25;

6) innych do popełniania przestępstw w p. 1 — 5 niniejszego artykułu wymienionych wzywa, nakłania, do popełnienia takich przestępstw się ofiaruje lub takie zaofiarowanie przyjmuje;

7) przestępstw, przewidzianych w art. 19, 21, 22, 23, dopuszcza się po dwukrotnem skazaniu za jedno z tych przestępstw, lub wymienionych w p. 1 — 6 niniejszego artykułu, czy to według ustawy niniejszej, czy ustaw poprzednich —

ulegnie za zbrodnię karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od 1 roku do lat 15 i grzywnie do 20000 złotych.

Winny przestępstw, przewidzianych w p. 1 — 6, ulegnie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) dożywotniego i grzywnie do 20000 złotych, lub karze śmierci, gdy przestępstwem swem wyrządził lub zamierzał wyrządzić szczególnie ciężką szkodę interesom publicznym, w szczególności interesom zaopatrzenia armji w czasie wojny, lub wywołał zaburzenie spokoju publicznego w większym rozmiarze, co mógł przewidzieć.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 25. Karze, przewidzianej w ust. 1 artykułu poprzedzającego, ulegnie za zbrodnię również ten, kto przedmioty powszedniego użytku potajemnie bez właściwego zezwolenia i w celach zysku zagranicę pozbywa lub dostarcza.

Jeśli wartość tych przedmiotów nie przekracza 200 złotych, winny ulegnie karze pozbawienia wolności od 1 — 6 miesięcy i grzywnie do 5000 złotych.

Jeśli sprawca wyrządził lub zamierzał wyrządzić szczególnie ciężką szkodę interesom publicznym—należy wymierzyć karę, przewidzianą w ust. 2 poprzedzającego artykułu.

Patrz uwagę 2 do art. 4.

Art. 26 utracił moc obowiązującą (p. art. 75 i nast. ustawy karnej skarbowej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 105 poz. 609).

Art. 27. Kto skutkiem niedbalstwa lub braku dozoru dopuścił do popełnienia jednego z przestępstw, przewidzianych w art. 16, 19, 21 — 25 i *26 ust. 2*, ulegnie karze pozbawienia wolności do trzech miesięcy i grzywnie do 1000 złotych, lub jednej z tych kar.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 11 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 28. Usiłowanie przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, tudzież udział w tych przestępstwach, ulega karze narówni z dokonaniem.

Art. 29. Przez karę pozbawienia wolności, wymienioną w art. 16, 18, 19 (21, 22, 23), 25, *26*, 27 należy rozumieć w byłej dzielnicy rosyjskiej i pruskiej więzienia (art. 3 ust. 3 przep. przechodnich z 7 sierpnia 1917 do kodeksu karnego z roku 1903 i § 16 niem. kod. kar. z 1871), zaś w byłej dzielnicy austrjackiej ścisły areszt (§ 245 u. k.).

W byłej dzielnicy austrjackiej przestępstwa, przewidziane w ustawie niniejszej, nie będące zbrodniami i zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej 6 miesięcy, są występkami, pozostałe — przekroczeniami.

Patrz uwagę pod art. 27.

Art. 30. Przepisy ustaw karnych dzielnicowych o nadzwyczajnem łagodzeniu kary nie stosują się do przestępstw, przewidzianych w ustawie niniejszej. W wypadkach mniejszej wagi lub w razie ważnych okoliczności łagodzących, może jednak sąd karę pozbawienia wolności, przewidzianą w rozmiarze nie przenoszącym 6 miesięcy, złagodzić na areszt, karę, przewidzianą w art. 24 ust. 1 (25 ust. 1) i *26 ust. 2* złagodzić na więzenie (art. 3, ust. 3 przep. przechodnich z 7 sierpnia 1917 r. do kod. kar. z roku 1903, § 15 u. k. austr. i § 16 niem. k. k.) od sześciu miesięcy do lat pięciu, a w wypadkach art. 26 ust. 1 ograniczyć się do jednej z kar.

Kary dodatkowe, zastępcze, skutki skazania i odpowiedzialność osób trzecich.

Art. 31. W razie skazania za przestępstwa przewidziane w art. 16, 18, 19, 21, 22 i 24 — *26 ust. 2* sąd może orzec utratę prawa prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego albo prawa trudnienia się pewnego rodzaju handlem lub przemysłem, albo prawa zajmowania się pośrednictwem na czas do lat trzech.

Patrz uwagę pod art. 27.

Art. 32. W wypadkach skazania za przestępstwa, wymienione w artykule poprzednim, tudzież w art. 23, sąd zarządzi ogłoszenie krótkiej treści wyroku w dziennikach, tudzież wywieszenie wyroku na czas do dni 14 na lokalu przedsiębiorstwa lub domu (art. 23).

Koszty ponosi skazany.

Art. 33. W wypadkach przestępstw, przewidzianych w art. 18, 19, 22, 24—*26*, należy orzec konfiskatę na rzecz Skarbu Państwa przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, jeśli należą do winnego, lub też konfiskatę wartości tychże przedmiotów.

Gdyby nie można ściągnąć kwoty, która stanowi równowartość podlegającą konfiskacie, należy postąpić stosownie do przepisów ustawy niniejszej o zamianie grzywny na karę pozbawienia wolności.

Sąd może orzec konfiskatę przedmiotów, do których odnosi się przestępstwo, również w wypadku, gdy nie należą do winnego, chyba że przeszły na własność poszkodowanego.

Jeśli konfiskata przedmiotów, należących do winnego, dopiero po wydaniu wyroku okaże się niewykonalną, sąd pierwszej instancji osobną uchwałą (decyzją) orzeknie konfiskatę wartości; od uchwały (decyzji), którą powziąć należy bez rozprawy, dopuszczalne jest zażalenie w ciągu

dni 14 po doręczeniu uchwały, do sądu bezpośrednio przełożonego, który bez rozprawy rozstrzyga ostatecznie.

Patrz uwagę pod art. 27.

Art. 34. Obok kar za przestępstwa, przewidziane w art. 19, 21 — 24, należy orzec solidarny wszystkich uczestników przestępstwa obowiązek zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kwoty, odpowiadającej wysokości nieprawnej korzyści uzyskanej z przestępstwa.

Można również nałożyć solidarny obowiązek zapłaty kwoty, wymienionej w ustępie poprzedzającym, na osoby, nie będące uczestnikami przestępstwa, jeśli nieprawna korzyść z czynu im przypadła.

To samo tyczy się tych, którzy od osób wymienionych w ustępie 1 i 2 po dniu popełnienia przestępstwa otrzymali korzyść majątkową, jeśli dowiedzionem będzie, że osoby te w czasie nabycia korzyści o zamiarze ukrycia majątku wiedziały lub z zachodzących okoliczności tego domniemywać się musiały, lub gdy korzyść taką jako darowiznę lub spadek otrzymały; to samo odnosi się do każdego dalszego nabywcy korzyści majątkowej.

W wypadkach, przewidzianych w ust. 2 i 3, obowiązek zapłaty ograniczony będzie do wysokości otrzymanych korzyści według wartości w chwili otrzymania; jeśli korzyść otrzymano jako darowiznę, nabywca w dobrej wierze odpowiada do wysokości istniejącego jeszcze wzbogacenia.

Gdy uzyskana korzyść jest nieznaczna, można pominąć stosowanie niniejszego artykułu.

Art. 35. W wypadku, przewidzianym w ust. 1 poprzedzającego artykułu, należy w razie niemożności ściągnięcia kwoty, przypadającej na rzecz Skarbu, stosować odpowiednio przepis art. 41.

Gdy zachodzą trudności zastosowania postanowień art. 34 ust. 2 i 3, należy, nie wstrzymując wyrokowania, zastosować następnie odpowiedni przepis art. 37.

Art. 36. Osoby, względem których zachodzi odpowiedzialność, przewidziana w art. 34 ust. 2 i 3, wezwać należy do rozprawy, o ile to jest możliwe; niestawiennictwo ich nie przeszkadza orzeczeniu ich odpowiedzialności.

Są one uprawnione osobiście lub przez pełnomocnika wskazywać sądowi okoliczności ważne do ocenienia ich odpowiedzialności i czynić odpowiednie wnioski, tudzież żądać w tej mierze rozstrzygnienia sądu wyższej instancji według przepisów o zaskarżeniu wyroków co do kary.

Do postępowania stosować należy odpowiednio przepisy o postępowaniu karnem.

Art. 37. Gdy ściganie winnego nie da się uskutecznić, można, nie stosując art. 32 ust. 2 i 35 ust. 1, orzec samoistnie konfiskatę przedmiotów, do których przestępstwo się odnosi, lub konfiskatę wartości (art. 33), jako też postąpić w myśl art. 34.

Do powzięcia uchwały (decyzji) powołany jest sąd, który byłby właściwy do osądzenia przestępstwa w pierwszej instancji; przed powzięciem uchwały (decyzji) należy przeprowadzić potrzebne dochodzenia, nie wyłączając przesłuchań pod przysięgą przez sędziów śledczych lub sędziów pokoju (powiatowych).

Uchwałę (decyzję) powziąć należy bez rozprawy; należy jednak uprzednio w miarę możności dać sposobność interesowanym złożenia wyjaśnień i poczynienia wniosków osobiście lub przez pełnomocnika.

Od uchwały (decyzji) służy w ciągu dni 14 po doręczeniu zażalenie do sądu bezpośrednio przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie przy odpowiedniem zastosowaniu przepisu ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.

Art. 38. W razie skazania za przestępstwa, przewidziane w art. 24, 25 i 26 ust. 2, na karę ciężkiego więzienia (domu karnego) lub karę śmierci można orzec na rzecz Skarbu Państwa konfiskatę całego majątku skazanego, nabytego do dnia prawomocności wyroku.

Odnośnie do tego majątku postąpić należy, jak ze spadkiem bezdziedzicznym.

Od konfiskaty wolne są niezbędne ruchomości, tudzież gotówka potrzebna do utrzymania przez czas trzech miesięcy skazanego tudzież osób, które on z mocy ustawy ma obowiązek utrzymywać.

Sędzia karny ogranicza się do orzeczenia konfiskaty majątku, nie oznaczając przedmiotów, tej konfiskacie ulegających lub od niej wolnych.

Gdy orzeka się konfiskatę całego majątku, wówczas wymierzenie grzywny, tudzież orzeczenie konfiskaty wartości (art. 33), lub postąpienie w myśl ust. 1 art. 34 odnośnie do takiego skazanego jest niedopuszczalne.

Art. 39. Z powodu przestępstw, wymienionych w artykule poprzedzającym, należy zarządzić na wniosek prokuratora, odnośnie do majątku winnego, ostrzeżenie hipoteczne (adnotację), o wdrożeniu postępowania karnego, a odnośnie do majątku niehipotecznego i ruchomego zabezpieczyć konfiskatę, stosując w tej mierze odpowiednie przepisy prawa cywilnego (zabezpieczenie, tymczasowe zarządzenie).

Do postępowania stosować należy odpowiednio art. 37 ust. 2 — 4.

Art. 40. Konfiskata, orzeczona w myśl art. 38 uprawnia Skarb Państwa do żądania w drodze postępowania cywilnego uznania bezskuteczności:

1) darowizn, uczynionych przez skazanego po dniu popełnienia przestępstwa i w ciągu roku przed tymże dniem;

2) odpłatnego przeniesienia majątku, dokonanego przez skazanego po dniu popełnienia przestępstwa i w ciągu trzech miesięcy przed tymże dniem na rzecz krewnych linji wstępnej lub zstępnej bez ograniczenia, tudzież krewnych bocznych do czwartego, zaś powinowatych do drugiego stopnia, żony, dzieci przybranych, osób wziętych na wychowanie, tudzież osób, z któremi skazany pozostawał w związku pozamałżeńskim, chyba, że

osoby te udowodnią, że w chwili nabycia majątku o zamiarze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty nie wiedziały, ani z zachodzących okoliczności tego domniemywać się nie mogły; nie stanowi różnicy, czy chodzi o pokrewieństwo ślubne, czy naturalne i czy związek małżeński, uzasadniający powinowactwo nadal istnieje;

3) wszelkiego przeniesienia majątku, jeśli wykazanem będzie, że osoby nabywające o zamiarze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty wiedziały lub z zachodzących okoliczności tego domniemywać się musiały.

W wypadku p. 2 — 3, obowiązany do zwrotu majątku odpowiada, jak posiadacz w złej wierze; to samo tyczy się darowizn, zdziałanych na rzecz osób, wymienionych w p. 2, jeśli darowiznę zdziałano w czasie, w tymże p. 2 określonym.

To samo tyczy się dalszych nabywców, którzy:

1) nabyli majątek od osób, wymienionych w p. 2, jeśli sami, względem skazanego, pozostają w stosunku, określonym w tymże p. 2;

2) majątek, wymieniony w p. 1 — 3, nabyli od zobowiązanego do zwrotu drogą spadku lub darowizny. Jeśli korzyść otrzymano jako darowiznę, nabywca odpowiada do wysokości istniejącego jeszcze wzbogacenia, chyba, że wiedział o okolicznościach, wymienionych w p. 2, lub zamiarze skazanego uchylenia majątku z pod konfiskaty.

Żądanie uznania bezskuteczności odnosić się może jedynie do majątku, ulegającego konfiskacie; w żadnym wypadku Skarb Państwa nie jest obowiązany do zwrotu zapłaty lub świadczeń wzajemnych, które skazany lub dalszy pozbywca otrzymał z mocy aktu odpłatnego.

Art. 41. Grzywna, zamieniona będzie na wypadek niemożności jej ściągnięcia na areszt według słusznego uznania sędziego, jednak na czas nie dłuższy niż trzy miesiące.

Na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, orzeczonej obok kary pozbawienia wolności, należy orzec przedłużenie tej kary według słusznego uznania sędziego, nie przekraczając jednak jej najwyższego wymiaru, przewidzianego za dane przestępstwo.

Jeżeli jednak ustawa przewiduje jako najsurowszą karę, pozbawienie wolności nie ponad 6 miesięcy, przedłużenie nastąpić może; kara zastępcza nie może jednak w połączeniu z orzeczoną karą pozbawienia wolności przekraczać podwójnego najwyższego wymiaru tejże kary, przewidzianego za dane przestępstwo.

Art. 42. Grzywny, konfiskaty, kwoty, stanowiące konfiskatę wartości (art. 33, 37), tudzież odpowiedzialność, przewidziana w art. 34 (37), obciążają majątek spadkowy.

Grzywny wpływają do Skarbu Państwa.

Art. 43. Ze skazaniem w myśl ustawy niniejszej za przestępstwa, przewidziane w art. 19, 21 — 25 i *26 ust.* 2, na karę więzienia (art. 3 ust. 3 przepisów przechodnich z 7 sierpnia 1917 r. do kodeksu karnego z 1903 r.)

połączone są ograniczenia praw, przewidziane w art. 30 kod. kar. ros. z r. 1903.

W byłej dzielnicy austrjackiej ze skazaniem za występki i przekroczenia, wymienione w ustępie poprzedzającym, łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa.

W byłej dzielnicy pruskiej można w tych wypadkach orzec utratę obywatelskich praw honorowych; w wypadkach zbrodni orzeczenie takie winno zawsze nastąpić.

Ostatni ustęp art. 43 uchylony na mocy art. 11 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Przepisy dotyczące właściwości i postępowania.

Art 44. Przestępstwa, przewidziane w art. 16, 18, 19, 21 — 27, należą do właściwości sądów.

1) P. art. 11 ustawy powołanej pod art 43.

2) Ustęp 2 artykułu niniejszego został uchylony na mocy art. 11 ustawy powołanej w punkcie 1; ustęp 3 utraci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 p. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r.— Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Art. 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 — uchylone na mocy art. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 52, 53 — pominięto ze względu na to, że tracą moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 pkt. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Postanowienia przechodnie.

Art. 54. Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą: dekret z 5 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 19 poz. 50), tudzież dekret z 11 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 7 poz. 109), obowiązujące w byłej dzielnicy austrjackiej rozp. ces. z 24 marca 1917 r. (Dz. p. p. Nr. 131), tudzież rozporządzenie Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie z dnia 27 grudnia 1918 r. (38 Prez. i 36 Prez.) o zwalczaniu lichwy towarowej i lichwy robocizny i w sprawie powołania do życia Urzędu do zwalczania lichwy towarowej i lichwy robocizny (Gazeta Lwowska Nr. 4/19) wreszcie dekret z 30 stycznia 1919 (Dz. Pr Nr. 11 poz. 130) i przepisy byłej dzielnicy austrjackiej dotyczące karania przez władze i sądy skarbowe potajemnego wyrobu płynów wyskokowych z przedmiotów wymienionych *w art. 26.*

Do przestępstw, popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosować należy przepisy dotychczas obowiązujące, o ile nie są surowsze; przepisy ustawy niniejszej, dotyczące trybu postępowania, będą do

tych spraw zastosowane, chyba że wyrok pierwszej instancji zapadł przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 12 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Art. 55, 56 — uchylone na mocy art. 1 ustawy powołanej pod art. 54.

Art. 57. Rada Ministrów na wniosek właściwych ministrów może w miarę potrzeby, a najdalej do dnia 1 kwietnia 1923 r. wprowadzić w życie ustawę niniejszą w miejsce rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 8 maja 1918 r. (Dz. Pr. P. str. 395) tudzież innych przepisów, uchylanych niniejszą ustawą, bądź odrazu na całym obszarze *b. dzielnicy pruskiej*, bądź na poszczególnych jej obszarach, bądź w całej osnowie, bądź częściowo, oznaczając dzień, w którym niniejsza ustawa, względnie jej część, wchodzi w życie; określi przepisy, dotyczące właściwości sądów, powołanych do orzekania w sprawach o przestępstwa, przewidziane w ustawie niniejszej, tudzież określi tryb postępowania.

Rada Ministrów może przed wprowadzeniem niniejszej ustawy w owej dzielnicy wydać w drodze rozporządzenia przepisy, dotyczące trybu postępowania sądowego w sprawach o przestępstwach nadmiernego podnoszenia cen i lichwy wojennej.

Art. 57 przytoczony w brzmieniu art. 13 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Wykonanie ustawy.

Art. 58. Wykonanie tej ustawy należy do Ministra *Aprowizacji*, Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych, Skarbu, tudzież *Ministra byłej Dzielnicy Pruskiej*.

Rozciągnięta na województwa poznańskie i pomorskie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 1 poz. 1); na ziemie przynależne do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.— rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 223). Ponadto p.: ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247); ustawę z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389); art. 64 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz.365).

Poz. 450.

USTAWA

z dnia 9 lipca 1920 r.

o taksie dla komorników sądowych.

Art. 1 uchylony na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmiany taksy dla komorników sądowych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 659).

Art. 2. Rada Ministrów na wniosek Ministra Sprawiedliwości jest uprawniona do obniżania lub podwyższania stawek taksy niniejszej w razie zmiany warunków ekonomicznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza otrzymuje moc obowiązującą w b. zaborze rosyjskim z dniem jej ogłoszenia. Jednocześnie przestaje obowiązywać dekret Naczelnika Państwa z dnia 30 stycznia 1919 r. w przedmiocie taksy dla komorników (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 12, poz. 131).

(P. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1924 r. o taksie dla komorników sądowych — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 689).

Poz. 451.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie taksy tymczasowej dla pisarzy hipotecznych.

Art. 1 uchylony na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1921 r. w przedmiocie zmiany taksy dla pisarzy hipotecznych (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 456).

Art. 2. Rada Ministrów na wniosek Ministra Sprawiedliwości jest uprawniona do obniżania lub podwyższania stawek taksy niniejszej w razie zmiany warunków ekonomicznych.

Art. 3. Pisarz hipoteczny obowiązany jest w każdym wniosku, protokóle, zaświadczeniu, jak również na wydanych dokumentach wyraźnie zaznaczyć, jakie i w jakiej wysokości opłaty pobrane zostały, nie wyłączając opłaty, na rzecz jego uiszczonej.

Tekst ustawy niniejszej winien być wywieszony w kancelarji hipotecznej w miejscu widocznem i dostępnem.

Art. 4. Dekret Naczelnika Państwa z dnia 8 lutego 1919 roku (Dz. Pr. Nr. 15, poz. 204) w przedmiocie taksy tymczasowej dla pisarzów hipotecznych uchyla się.

Art. 5. Ustawa niniejsza obowiązuje na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 marca 1924 r. o taksie dla pisarzy hipotecznych — Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 264, — uzupełnione rozporządzeniami Rady Ministrów: 1) z dnia 4 czerwca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 495; 2) z dnia 29 lipca 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 572; 3) z dnia 28 października 1925 r. o uzupełnieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 marca 1924 r. w przedmiocie taksy dla pisarzy hipotecznych — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 806).

Poz. 452.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących przepisów o nadzwyczajnych dodatkach drożyźnianych dla emerytów cywilnych oraz wdów i sierot po nich na emerytów wojskowych oraz wdowy i sieroty po nich.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 61 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. o zaopatrzeniu emerytalnem wojskowych i ich rodzin — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 616).

Poz. 453.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

zmieniająca ustawę o postępowaniu karnem dla b. zaboru austrjackiego.

Pominięta ze względu na to, że traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 454.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351, w związku z obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1924 r. w przedmiocie rozpoczęcia czynności przez Bank Polski — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360).

Poz. 455.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej.

Uchylona na mocy art. 55 ustawy z dnia 16 grudnia 1921 r. o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 456.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru austrjackiego podatku wojennego na nadwyżki zysków towarzystw i dochodów osób poszczególnych za r. 1919.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 457.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 31 lipca 1920 r.

w przedmiocie uprawnień władz wojskowych w zakresie powoływania ludności do osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych tudzież w zakresie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 458.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i lokali w gminie miasta Krasnegostawu.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

5 sierpnia Nr. 68. rok 1920.

Poz. 459.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 23 lipca 1920 r.

w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

7 sierpnia **Nr. 69.** rok 1920.

Poz. 460.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia stanu oblężenia.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1921 r.

9 sierpnia **Nr. 70.** rok 1920

Poz. 461.

USTAWA

z dnia 6 lipca 1920 r.

o organizacji urzędów ziemskich.

Uchylona na mocy art. 39 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministerstwa Reform Rolnych i organizacji Urzędów i Komisyj Ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Poz. 462.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o wykonaniu reformy rolnej.

Uchylona na mocy art. 97 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 463.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w sprawie unieważnienia zarządzeń b. władz okupacyjnych niemieckich w przedmiocie uprawnień górniczych na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Art. 1. Zarządzenie b. władz okupacyjnych niemieckich na obszarze b. Królestwa Kongresowego w przedmiocie przyznania osobom prywatnym uprawnień górniczych na tym obszarze uznaje się w stosunku do

tych osób za nieważne. Uprawnienia te na mocy niniejszej ustawy przechodzą na rzecz Skarbu.

Art. 2. Nadania górnicze, przyznane przez b. władze okupacyjne niemieckie na podstawie odkryć, dokonanych i stwierdzonych przed dniem 1 sierpnia 1914 r., mogą być zachowane przez strony interesowane pod warunkiem potwierdzenia tych nadań przez władze Rzeczypospolitej. W tym celu właściwe akta powinny być w terminie 3-miesięcznym od ogłoszenia niniejszej ustawy złożone miejscowemu urzędowi górniczemu.

Art. 3. Władza górnicza w miarę uznania może nadanie, wskazane w art. 2, poddać postępowaniu, przewidzianemu w art. 479 — 495 ustawy górniczej (Zb. Pr. ces. ros. t. VII wyd. 1912) lub nadanie to potwierdzić na podstawie postępowania, przeprowadzonego przez władze niemieckie.

Art. 4. O ile nadanie, wskazane w art. 2, nie będzie w terminie przepisanym zgłoszone w urzędzie górniczym, właściciel nadania traci wszelkie z niem związane uprawnienie na rzecz Skarbu w myśl art. 1.

Art. 5. Wszelkiego rodzaju umowy w przedmiocie odstąpienia lub wydzierżawienia nadań górniczych, wymienionych w art. 1 i 4, są nieważne.

Art. 6. Objęcie przez władze rządowe terenów i urządzeń związanych z nadaniami górniczemi, przechodzącemi w myśl niniejszej ustawy na rzecz Skarbu, następuje z rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu. Z chwilą objęcia tych terenów i urządzeń przez władze rządowe, odszkodowanie właścicieli gruntów, zajętych lub zajmowanych na cele eksploatacji górniczej tych nadań według norm, przewidzianych w art. 496—514 ustawy górniczej (Zb. Pr. ces. ros. t. VII wyd. 1912), jako też osób, tracących uprawnienia górnicze w myśl art. 1 i 4, za inwestycje i urządzenia, przechodzące na rzecz władz górniczych — jest obowiązkiem Skarbu.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o niektórych zmianach i uzupełnieniach ustaw górniczych, obowiązujących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 340)

Poz. 464.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w sprawie rozszerzenia pełnomocnictw Ministra Przemysłu i Handlu do wywłaszczania ziemi i powierzchni gruntów dla celów górniczych na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Art. 1. Moc uprawnień, służących Ministrowi Przemysłu i Handlu w zakresie wywłaszczania wnętrza ziemi i powierzchni gruntu na potrzeby

eksploatacji górniczej w obrębie powiatów będzińskiego i olkuskiego w myśl art. 490, uwagi 1 przepisów o prywatnym przemyśle górniczym w Królestwie Polskiem (Zb. Pr. ces. ros. t. VII ust. górn. wyd. 1912 r.), rozciąga się również na cały obszar b. Królestwa Kongresowego.

Art. 2. Postanowienia objęte ustawą górniczą, dotyczące majoratów, znosi się.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

(P. uwagę do art. 463).

Poz. 465.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

w przedmiocie wypłaty zastępczej pewnych kategoryj wierzytelności, należnych obywatelom Państwa Polskiego od niemieckich, austro-węgierskich i austrjackich b. rządów zaborczych, względnie okupacyjnych.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe

Poz. 466.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej.

Art. 1. Elektrownie, obowiązane na mocy umów do dostarczania energji elektrycznej, mogą żądać stosownego podwyższenia ceny sprzedażnej energji, o ile z przyczyny wywołanego wypadkami wojennemi przesilenia ekonomicznego własne koszty wytwarzania podniosły się tak znacznie, iż przyrost ten nie mógł być przewidziany w chwili zawarcia umowy.

Art. 2. O ile w wypadkach, przewidzianych w art. 1, nie nastąpi porozumienie między stronami, spór rozstrzyga komisja rozjemcza, względnie komisja rzeczoznawców.

Art. 3. Komisje rozjemcze składać się będą z nieparzystej liczby osób. Każda ze stron deleguje do komisji rozjemczej równą liczbę osób, które wybierają wspólnie przewodniczącego z poza swego grona.

W razie nieustalenia składu komisji przez strony w ciągu dni 14 od chwili zażądania komisji przez jedną ze stron, cały skład komisji wyznacza Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Tryb postępowania komisyj rozjemczych określą przepisy wykonawcze.

Art. 4. Orzeczenia komisyj rozjemczych stają się prawomocne, o ile w terminie, w rozporządzeniu wykonawczem określić się mającem, nie zostaną przez Ministra Robót Publicznych uchylone. Termin liczyć się będzie od dnia wysłania orzeczenia komisji do Ministerstwa Robót Publicznych listem poleconym, lub od daty stwierdzenia odbioru.

Jeżeli orzeczenie komisji rozjemczej zostało przez Ministra Robót Publicznych uchylone, sprawę wraz z motywami uchylenia przekazuje się komisji rozjemczej dla ponownego rozpatrzenia.

Art. 5. Gdyby i powtórne orzeczenie komisji rozjemczej uległo uchyleniu, spór rozstrzygnie ostatecznie komisja rzeczoznawców przy Ministerstwie Robót Publicznych.

Komisja rzeczoznawców składać się będzie z równej liczby osób, reprezentujących interesy odbiorców i elektrowni, oraz przewodniczącego, wyznaczonego przez Ministra Robót Publicznych.

Sposób powołania członków komisji rzeczoznawców i tryb postępowania tej komisji określą przepisy wykonawcze.

Art. 6. Gdy umowa, stanowiąca podstawę układu lub orzeczenia komisji rozjemczej, względnie komisji rzeczoznawców (art. 2), ogranicza wysokość opłaty za dostarczanie energji elektrycznej osobom trzecim, to ustanowione przez układ lub orzeczenie komisji podniesienie cen obowiązuje nietylko strony, lecz również wszystkich odbiorców energji, korzystających z niej na zasadach wspomnianej umowy.

Art. 7. Orzeczenie komisji rozjemczej lub orzeczenie komisji rzeczoznawców zmienia odnośne warunki umowy od daty reklamacji o zmianę cen, wniesionej na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 8. Koszty postępowania komisyj rozjemczych i komisyj rzeczoznawców ustalają te komisje i nakładają je na strony według swojego uznania.

Art. 9. Rewizji orzeczeń komisyj rozjemczych i komisyj rzeczoznawców lub zawartych przez strony układów, dotyczących podwyższenia cen, żądać można, o ile koszty wytwarzania energji elektrycznej znacznie się zmieniły od chwili wydania orzeczenia komisji lub zawarcia układu.

Żądać można zarówno nowego podwyższenia cen, jak ich obniżenia.

Sprawy, dotyczące rewizji cen w myśl artykułu niniejszego, ulegają rozpoznaniu komisyj rozjemczych, względnie komisyj rzeczoznawców, jedynie na mocy zezwolenia, wydawanego na prośbę strony interesowanej przez Ministra Robót Publicznych.

Art. 10. Rada Ministrów określi na wniosek Ministra Robót Publicznych termin, od którego ustawa niniejsza przestanie obowiązywać.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, na obszarze zaś *b. dzielnicy pruskiej* także w porozumieniu z *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

(P. ustawę z dnia 6 maja 1924 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 461).

Rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białoctockiego rozporządzeniem R. M. z dnia 18 lipca 1922 r. -- Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 538; na ziemię wileńską rozporządzeniem R. M. z dnia 18 lipca 1922 r. -- Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 620; na zabór pruski rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 stycznia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 79;

Nadto p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 467.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 roku

o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku.

Art. 1. Likwidacja majątków, praw i interesów, przysługująca Państwu Polskiemu na mocy traktatu pokoju między mocarstwami sprzymierzonemi i skojarzonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku, ma być wykonana na zasadzie następujących ogólnych przepisów.

Art. 2. Kwalifikowanie do likwidacji majątków, praw i interesów jako też decyzja o sposobach przeprowadzenia takowej należy do kompetencji Komitetu Likwidacyjnego.

Likwidacja odbywa się:

a) przez zbycie majątku, prawa lub interesu przez właściciela;

b) przez zatrzymanie ich na rzecz Państwa;

c) przez sprzedaż przymusową.

Art. 3. Przy *Głównym Urzędzie Likwidacyjnym* tworzą się komitety likwidacyjne, w skład których wchodzą: prezes lub jego zastępca w charakterze przewodniczącego oraz 3 członków, w tem jeden delegowany przez ministra, do kompetencji którego należy likwidowany majątek, prawo lub interes, jeden — przez Ministra Spraw Zagranicznych i jeden — przez Prezesa Prokuratorji Generalnej.

Siedzibę, liczbę i terytorjalny zakres działania poszczególnych komitetów likwidacyjnych ustala *Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego.*

Art. 4. Dla majątków, praw i interesów w dziedzinach niepoddanych zarządowi ogólnych władz centralnych, na obszarze *b. dzielnicy pruskiej* właściwe jest Ministerstwo *b. Dzielnicy Pruskiej.*

Art. 5. Postanowienia komitetu likwidacyjnego zapadają większością głosów; w razie ich podziału decyduje głos przewodniczącego.

Art. 6. Do rozpatrywania spraw komitet przystępuje na wniosek przewodniczącego lub ministra, do którego kompetencji ze względu na swój rodzaj należy majątek, prawo lub interes.

Art. 7. W razie zakwalifikowania majątku, prawa lub interesu do zlikwidowania przez zbycie ich przez właściciela, komitet likwidacyjny zawiadamia go o terminie, w którym tenże obowiązany jest sam zbyć swój majątek, prawo lub interes innej osobie w drodze dobrowolnej umowy oraz o warunkach, jakim winien odpowiadać nabywca.

Art. 8. Pomieniony w art. 7 termin nie może być krótszy od jednego miesiąca i nie powinien przekraczać sześciu miesięcy, licząc od daty doręczenia właścicielowi majątku, prawa lub interesu odpisu postanowienia komitetu likwidacyjnego. Przepisy wykonawcze określą tryb doręczenia zawiadomień i odpisów postanowień komitetu likwidacyjnego.

Art. 9. Zbycie majątku, prawa lub interesu nabywcy, który nie odpowiada warunkom, wskazanym przez komitet likwidacyjny (art. 7), jest nieważne.

Art. 10. Majątek, prawo lub interes, nie zbyte przez właściciela we wskazaznym w art. 7 i 8 trybie i terminie, przechodzi na rzecz Państwa według szacunku, który ustala komitet likwidacyjny.

Art. 11. W razie postanowienia o zatrzymaniu majątku, prawa lub interesu na rzecz Państwa, komitet likwidacyjny wzywa właściciela, aby przed upływem określonego w przepisach wykonawczych terminu złożył komitetowi swoją ocenę zatrzymanego przedmiotu, popartą odpowiedniemi dowodami.

Art. 12. Po otrzymaniu od właściciela majątku, prawa lub interesu jego oceny lub po upływie określonego terminu (art. 11) komitet likwidacyjny szacuje majątek, prawo lub interes, właścicielowi zaś, biorącemu udział w tem postępowaniu, przysługuje prawo przedstawienia komitetowi swoich uwag w przedmiocie oceny.

Art. 13. Majątki, prawa i interesy zakwalifikowane do likwidacji, lecz nie zatrzymane na rzecz Państwa, ani nie zlikwidowane przez właściciela w drodze dobrowolnej, ulegną przymusowej sprzedaży w zastosowaniu postępowania, które określą przepisy dodatkowe.

Art. 14. Postanowienia komitetu likwidacyjnego nie ulegają zaskarżeniu i podlegają wykonaniu narówni z prawomocnemi wyrokami sądów.

Art. 15. Koszty likwidacji we wszystkich wypadkach obciążają likwidowany majątek, prawo lub interes.

Art. 16. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się *Prezesowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego.*

(p. ustawe z dnia 18 marca 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 31

poz. 183; ustawę z dnia 28 lipca 1922 r. w przedmiocie zbycia lub zamiany nieruchomych majątków, które przeszły lub przejdą na rzecz Państwa w myśl ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 602; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. w sprawie zwolnienia z likwidacji niektórych majątków, praw i interesów niemieckich — Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 752; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27).

Poz. 468.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 roku

o tymczasowych środkach dla sfinansowania reformy rolnej.

Uchylona na mocy art. 97 pkt. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 469.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 roku

o podwyższeniu podatku domowo-klasowego na obszarach byłego zaboru austrjacko-węgierskiego.

Uchylona na mocy art. 5 i art. 17 pkt. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

Poz. 470.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 roku

o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczemi oraz organizacji urzędów probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Przemysłu i Handlu:

1. do wydania zarządzeń w celu niezwłocznego przywrócenia na obszarze b. zaboru rosyjskiego obowiązku sprawdzania w urzędzie państwowym jakości wyrobów z kruszców szlachetnych, dozwolonych do sprzedaży, przywrócenia nadzoru nad przemysłem i handlem złotniczym oraz zorganizowania urzędów probierczych tymczasowo w myśl przepisów rosyjskich z przed 1 sierpnia 1915 r.;
2. do przejęcia funkcji urzędów w zakresie, wymienionym w ust. 1, na obszarach b. zaboru austrjackiego tymczasowo w myśl ustaw i przepisów austrjackich z przed 1 listopada 1918 r.;

3. do wprowadzenia w drodze rozporządzenia zmian do ustaw i przepisów, wymienionych w ust. 1 i 2, jakie Minister Przemysłu i Handlu ze stanowiska obecnego ustroju władz państwowych, rozwoju techniki lub zmiany warunków ekonomicznych uzna za konieczne;
4. do wydawania rozporządzeń w celu wykonania obowiązujących ustaw i przepisów w przedmiocie, wskazanym w ust. 1.

Art. 2. W zakresie ustalenia i porządku wymierzania opłat, należnych Skarbowi za prawo wykonywania przemysłu złotniczego i handlu wyrobami złotniczemi, oraz za czynności urzędów probierczych, jak również w zakresie przejęcia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu urzędów probierczych na obszarze b. zaboru austrjackiego, zarządzenia, przewidziane w art. 1, Minister Przemysłu i Handlu wydaje w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 3. Za wykroczenia zarówno przeciwko postanowieniom ustaw probierczych, wskazanych w art. 1 i 2, jak i przeciw zarządzeniom, wydawanym na podstawie ustawy niniejszej, winni ponoszą odpowiedzialność karną, ustawami przewidzianą, w braku zaś odpowiednich postanowień karnych podlegają karze grzywny od *1,000 do 10.000 marek.* Przy powtórnem wykroczeniu sąd ma prawo wydać, w razie zaś trzykrotnego wykroczenia w każdym razie wydaje orzeczenie o zamknięciu właściwego przedsiębiorstwa. Sumy grzywien, wymierzanych zarówno w drodze sądowej, jak administracyjnej podług ustaw probierczych rosyjskiej i austrjackiej (art. 1 ust. 1 i 2), rozumie się w walucie złotej według przerachowania na *marki polskie*, ustanawianego perjodycznie przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie, wołyńskie oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego rozporządzeniem Rady Min. z dnia 1 lipca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 570; na ziemię wileńską rozporządzeniem R. M. z dnia 1 lipca 1922 r. — D. U. R. P. Nr. 69 poz. 619, w brzmieniu sprostowanem obwieszczeniem w Nr. 104 Dz. U. R. P. z 1922 r. poz. 971.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego (franka złotego) do obliczania niektórych z tych kwot — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Poz. 471.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dna 19 lipca 1920 roku

w przedmiocie upoważnienia Ministra Zdrowia Publicznego do zawieszenia na czas wojny mocy obowiązującej art. 6 ust. 2, ustawy z dnia 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 472.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 czerwca 1920 r.

w przedmiocie zmiany przepisów o zajęciu ropy (oleju skalnego), obowiązujących na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Art. 1. Na podstawie § 15 austrjackiego rozporządzenia cesarskiego z dnia 10 sierpnia 1915 (Dz. u. p. Nr. 239) rozporządzenie to częściowo zmienia się w sposób następujący:

1) § 8 ustęp drugi powyższego rozporządzenia otrzymuje brzmienie następujące:

„Zamiast wydawania ropy w naturze (udziały netto, brutto i t. d.) ustalonego w umowach między właścicielami gruntu a posiadaczami kopalń (uprawnionymi do wydobywania ropy) lub w innych umowach, osobom uprawnionym do odbierania dochodów z udziałów przyznaje się prawo do odpowiedniej części ceny sprzedażnej, ustalonej w myśl postanowień § 10 a osiągniętej za zajętą ropę nettową, lub bruttową, o ile ropa ta nie będzie zwolniona".

2) Do § 10 dodaje się, jako ustęp trzeci, przepis w brzmieniu następującem:

„Na ropę, przypadającą na udziały brutto (ropę bruttową), Minister Skarbu stosownie do okoliczności może ustanawiać inne ceny, niż na ropę nettową".

Art. 2. Postanowienia art. 1 dotyczą wszystkich ilości ropy, nie zwolnionych lub nieprzydzielonych przed 1 lipca 1919 roku, jako też tych ilości ropy bruttowej, które po tem dniu zostały wydobyte, lecz nie uzyskały wyjątkowo wyraźnego zwolnienia.

Art. 3. Wszelkie uprawnienia, służące w myśl rozporządzenia cesarskiego z 10 sierpnia 1915 (Dz. u. p. Nr. 239) austrjackiemu ministrowi robót publicznych i ministrowi handlu przechodzą na Ministra Skarbu.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze z zastrzeżeniem, wyrażonem w art. 2, wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 473.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 26 czerwca 1920 roku

w przedmiocie egzaminów sądowych.

Na zasadzie art. 12 dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. o aplikacji sądowej (Dz. Pr. Nr. 18 poz. 225) zarządzam co następuje:

Art. 1. Komisje egzaminacyjne dla aplikantów sądowych będą utworzone przy każdym sądzie apelacyjnym.

Art. 2. Przewodniczy w Komisji prezes lub wiceprezes sądu apelacyjnego. Dalszy skład Komisji stanowią członkowie powołani na lat trzy przez Ministra Sprawiedliwości w liczbie przez niego ustalonej:

1) z pośród kandydatów, należących do składu osobowego sądów i urzędów prokuratorskich w siedzibie sądu apelacyjnego, których przedstawia prezes tego sądu w liczbie podwójnej;
2) z adwokatów przedstawionych przez prezesa sądu apelacyjnego w porozumieniu z właściwą Radą Adwokacką Okręgową.

Członkowie Komisji nie pobierają za swe czynności wynagrodzenia.

Art. 3. Komisja odbywa sesje cztery razy do roku. Komplet stanowią przewodniczący lub jego zastępca, oraz czterech członków wyznaczonych przez przewodniczącego, w tej liczbie jeden adwokat.

Art. 4. Prezes sądu apelacyjnego układa listę aplikantów, którzy zgłosili się do złożenia egzaminu w ciągu danej sesji. Zgłoszenia należy wnosić na piśmie za pośrednictwem urzędu, przy którym zgłaszający się odbywa aplikację.

Art. 5. Egzaminy odbywają się w siedzibie sądu apelacyjnego w terminach, które oznacza prezes sądu apelacyjnego i podaje w drodze służbowej do wiadomości kandydatów.

Art. 6. Egzamin piśmienny odbywa się w ciągu dwóch dni i obejmuje opracowanie na zasadzie akt sądowych:

1) z dziedziny prawa karnego — aktu oskarżenia lub wyroku motywowanego;
2) z dziedziny prawa cywilnego — wyroku motywowanego.

Prace winny być wykonane pod dozorem członka Komisji w ciągu siedmiu godzin. Kandydat ma prawo posługiwać się tekstami ustaw; wszelka pomoc z zewnątrz powinna być wyłączona w celu zabezpieczenia zupełnej samodzielności pracy.

Art. 7. Poszczególne prace bada wyznaczony do tego członek Komisji i referuje swą opinję Komisji przed odbyciem egzaminu ustnego. Inni członkowie Komisji mogą wypracowania przeglądać.

Art. 8. Egzamin ustny każdego aplikanta winien się odbyć bez odraczania w jednym dniu przed kompletem egzaminującym Komisji i trwać przeciętnie dwie godziny. Jednocześnie mogą być egzaminowani dwaj kandydaci.

Art. 9. Egzamin ustny obejmuje wszystkie dziedziny obowiązującego prawa cywilnego i karnego materjalnego i formalnego, oraz wiadomości z prawa państwowego, administracyjnego i skarbowego w zakresie niezbędnym do należytego sprawowania urzędów sądowych. Zadaniem egzaminu, obok zbadania znajomości powyższych dziedzin prawa, jest przedewszystkiem stwierdzenie umiejętności samodzielnego rozstrzygania zagadnień prawniczych.

Art. 10. Ocena wyniku egzaminu wyraża się w stopniach: „bardzo dobrze", „dobrze" i „niedostatecznie".

Ustala ją komplet egzaminujący Komisji, w razie różnicy zdań większością głosów. Podstawą oceny winien być wynik łączny egzaminu piśmiennego i ustnego.

Art. 11. Aplikantom, którzy zdali egzamin, prezes sądu apelacyjnego wydaje odpowiednie świadectwa.

Art. 12. Aplikantowi, który egzaminu nie zdał, Komisja wyznacza nowy termin podług swego uznania (art. 7 dekretu).

Art. 13. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie od dnia ogłoszenia.

Rozporządzenie powyższe przytoczono ze względu na przepis § 2 art. 297 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz 474.

PRZEPISY WYKONAWCZE

z dnia 24 lipca 1920 r.

do ustawy z dnia 9-go lipca 1920 roku o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21 (Dziennik Ustaw R. P. Nr. 56, r. 1920, poz. 348).

Utraciły moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 475.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Skarbu

wydane na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 1920 Dz. Ust. Nr. 70 w przedmiocie zmiany przepisów o zajęciu ropy.

Rozporządzenie b. austrjackiego ministerstwa robót publicznych z dnia 16 sierpnia 1915 (Dz. u. p. Nr. 240) zmienia się w sposób następujący:

Art. 1. Art. II ustęp trzeci tego rozporządzenia otrzymuje nowe brzmienie następujące:

„Zwolnienie ropy następuje z reguły na prośbę posiadaczy kopalń uprawnionych do wydobywania ropy."

Art. 2. Art. IV ustęp piąty otrzymuje nowe brzmienie następujące: „Cenę sprzedażną, osiągniętą za ropę, przypadającą na udziały netto (ropę nettową i t.p.) i na udziały brutto (ropę bruttową), posiadacz kopalni (osoba uprawniona do wydobywania ropy) obowiązany jest natychmiast po otrzymaniu zapłaty uiścić osobom uprawnionym do odbierania dochodów z udziałów, to jest posiadaczom udziałów netto, brutto lub innym uprawnionym osobom, i to w stosunku odpowiadającym udziałowi każdego uprawnionego do odbierania dochodów z udziałów netto, brutto i t. p. w ogólnej sumie udziałów netto, brutto i t. p. (§ 8 ust. 2 i § 10 ust. 3 austr. rozp. ces. z 10 sierpnia 1915 Dz. u. p. Nr. 239).

Art. 3. Wszystkie uprawnienia, służące w myśl rozporządzenia b. austrjackiego ministerstwa robót publicznych z dn. 16 sierpnia 1915 Dz. u. p. Nr. 240 austrjackiemu ministrowi robót publicznych i ministrowi handlu, przechodzą do *Ministra Skarbu.* W miejsce oddziału ropy ministerstwa robót publicznych wstępuje *Państwowy Urząd Naftowy.*

Art. 4. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 lipca 1921 r. w przedmiocie ustalenia kompetencji ministerstw odnośnie do spraw naftowych — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 464).

Poz. 476.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

w przedmiocie przydziału ropy bruttowej i ustalenia cen maksymalnych.

Art. 1 utracił moc obowiązującą (p. art. 1 i 2 ustawy z dnia 1 maja 1923 r. w przedmiocie zakupu ropy bruttowej dla Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych w Drohobyczu — Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 387).

Art. 2 i **3** wygasły z dniem 30 maja 1920 r. (p. art. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 lipca 1920 r. w przedmiocie ustalenia ceny ropy i przetworów naftowych — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 551).

Art. 4 i **5** utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 lipca 1921 r. w przedmiocie ustalenia kompetencji ministerstw odnośnie do spraw naftowych—Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 464)

Art. 6 utracił moc obowiązującą (p. art. 9 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 lipca 1920 r. w przedmiocie ustalenia ceny ropy i przetworów naftowych — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 551).

9 sierpnia Nr. 71. rok 1920.

Poz. 477.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

o ujednostajnieniu i podwyższeniu podatków gruntowych i podymnego na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Art. 1. Uchyla się na obszarze b. Królestwa Kongresowego moc rozporządzeń b. władz okupacyjnych niemieckich i austrjacko-węgierskich w przedmiocie podatków gruntowych i podymnego i przywraca się stosowanie na tym obszarze przepisów, zawartych w rosyjskiej ustawie o podat-

kach bezpośrednich (Zb. Pr. tom V wyd. 1903 r. art. 119 — 218 i 272) ze zmianami, wskazanemi w art. 2 — 8 niniejszej ustawy.

Art. 2. Ustępowi 3 art. 120 rosyjskiej ustawy o podatkach bezpośrednich nadaje się brzmienie następujące: „wszystkie grunty i lasy, stanowiące własność Państwa".

Ustęp 2 art. 2 uchylony na mocy art. 17 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 roku w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

Ustęp 3 art. 2 utracił moc obowiązującą (p. art. 16 powołanej wyżej ustawy).

Art. 3 utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 kwietnia 1924 r. o podwyższeniu państwowych podatków gruntowych — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 339).

Art. 4 uchylony na mocy art. 17 ustawy, powołanej pod art. 2.

Art. 5. *Kwoty, wyrażone w walucie rublowej, przelicza się na marki polskie według stosunku 216 mk. polskich za 100 rb.*

W sprawie następnych przerachowań kwot podatku gruntowego patrz następujące przepisy:

art. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505);

rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 grudnia 1923 r. w przedmiocie zastosowania stałej jednostki do obliczenia podatków gruntowych oraz dodatków do tych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1117);

rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 kwietnia 1924 r. o podwyższeniu państwowych podatków gruntowych (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 339).

Ustęp 2 art. 5 uchylony na mocy art. 17 ustawy, powołanej pod art. 2.

Art. 6. Opłatę drogową w wysokości 15% od głównych podatków gruntowych i podymnego, ustanowioną na mocy zatwierdzonych władzą cesarską w dniu 19 czerwca 1870 roku przepisów o utrzymaniu dróg ziemskich w guberniach Królestwa Polskiego (Dz. Pr. tom LXX, str. 242), tudzież pobieranie obowiązującej dotychczas opłaty transportowej w odniesieniu do wszystkich gruntów, jako też domów, podlegających podatkom gruntowym lub podymnego — znosi się.

Uchyla się również art. 273 i 274 ustawy o podatkach bezpośrednich, wyd. 1903 roku, ustanawiające specjalny podatek na koszty utrzymania sądów gminnych.

Art. 7 utracił moc obowiązującą (p. art. 2 i 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

Art. 8 uchylony na mocy art. 17 ustawy, powołanej pod art. 2.

Art. 9 uchylony na mocy art. 8 ustawy z dnia 17 czerwca 1921 r. o poborze na rzecz Skarbu Państwa dodatku do podatków: gruntowego, podymnego, domowo - klasowego i budynkowego, oraz unormowania poboru podatku gruntowego na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego jako też powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego, wołkowyskiego, białowieskiego i grodzieńskiego województwa białostockiego (Dz U. R. P. Nr. 59 poz. 372).

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Poz. 478.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 30 lipca 1920 roku

w przedmiocie zmiany art. 53 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. R. P. z roku 1920 Nr. 59, poz. 369).

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 369).

Poz. 479.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 30 lipca 1920 roku

w przedmiocie wojskowego sądownictwa doraźnego.

Uchylone na mocy art. 155 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Poz. 480.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 30 lipca 1920 r.

w przedmiocie zastępstwa na urzędach, opróżnionych z powodu wstąpienia odnośnych urzędników do wojska.

Wygasło z dniem 10 listopada 1920 r.

Poz. 481.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

w przedmiocie sekwestru i ograniczeń wewnętrznego przewozu wosku ziemnego i cerezyny.

Na mocy dekretu z dn. 27 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 10, r. 1919 poz. 124) zarządzam co następuje:

Art. 1. Znosi się sekwestr i ograniczenie wewnętrznego przewozu wosku ziemnego i cerezyny, istniejące w poszczególnych dzielnicach Państwa Polskiego.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 19-go lipca 1920 r.

Poz. 482.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 lipca 1920 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 12 maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 50, poz. 307) o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru rosyjskiego działania dekretu w przedmiocie wprowadzenia podatków od zysków wojennych z dnia 5 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 12, poz. 136) na zyski, względnie dochody osiągnięte w latach 1919 i 1920.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru rosyjskiego działania dekretu w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych z dnia 5 lutego 1919 r. na zyski względnie dochody osiągnięte w latach 1919 i 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 307).

Poz. 483.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 24 lipca 1920 r.

w przedmiocie opłat pobieranych przez Urzędy Miar za przewóz narzędzi mierniczych, zatrzymanych przy rewizjach handlu.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 24 maja 1922 r. w przedmiocie opłat pobieranych przez urzędy miar za przewóz narzędzi mierniczych, zatrzymanych przy rewizjach handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 343).

Poz. 484.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 30 lipca 1920 r.

w przedmiocie obrotu bydłem, trzodą chlewną, owcami, kozami, mięsem i przetworami mięsnemi, tłuszczami, masłem, mlekiem, jajami, drobiem i rybami.

Utraciło moc obowiązującą ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — D. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 485.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 lipca 1920 r.

w sprawie zasad, przy ustalaniu odległości pomiędzy stacjami, służących do obliczania należytości taryfowych za przewóz osób, bagażu, zwierząt i towarów.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 4 lutego 1927 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie zasad przy ustaleniu odległości pomiędzy stacjami, służących do obliczenia należytości taryfowych na przewóz osób, bagażu, zwierząt i towarów (Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 132).

Poz. 486.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 2 sierpnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania roczników 1890, 1891, 1892, 1893 i 1894.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca 1920 roku w przedmiocie poboru roczników 1894, 1893, 1892, 1891, 1890 — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 363).

Poz. 487.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 3 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych.

Wygasło jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 488.

PRZEPISY WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 4 sierpnia 1920 r.

do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w przedmiocie pociągania ludności do osobistych i rzeczowych świadczeń przy akcji ewakuacyjnej.

Utraciły moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w przedmiocie pociągania ludności do osobistych i rzeczowych świadczeń przy akcji ewakuacyjnej — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 425).

Poz. 489.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 5 sierpnia 1920 r.

co do zawieszenia na kolejach okręgów: warszawskiego, radomskiego, lwowskiego i stanisławowskiego odpowiedzialności za całość przesyłek.

Uchylone na mocy: 1) rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 28 września 1920 r. o odwołaniu zawieszenia na kolejach okręgów: warszawskiego, radomskiego i lwowskiego odpowiedzialności za całość przesyłek (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 619);

2) rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 9 grudnia 1920 r. o odwołaniu zawieszenia na kolejach okręgu stanisławowskiego odpowiedzialności za całość przesyłek (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 758).

Poz. 490.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 8 sierpnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania rocznika 1902 do służby wojskowej.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z dnia 15 czerwca 1920 r. w przedmiocie powszechnego poboru roczników 1895 i 1902 r., poboru byłych podoficerów, urodzonych w latach od 1890 do 1894 włącznie, i poboru byłych szeregowych, urodzonych w latach od 1885 do 1894 włącznie, którzy w armjach obcych, względnie w wojsku lub formacjach polskich, służyli w oddziałach jazdy, konnej artylerji i konnej straży granicznej — Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 298).

Poz. 491.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 8 sierpnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania roczników 1896, 1897, 1898, 1899, 1900 i 1901 w powiatach: toruńskim, wąbrzeżskim, bródnickim, lubawskim, działdowskim, grudziądzkim, chełmnowskim, świecieckim, starogardskim, tucholskim, chojnickim, sępolskim, tczewskim, gniewskim, kościerzyńskim, kartuzkim, wejherowskim i puckim.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę w przedmiocie poboru roczników 1896, 1897, 1898, 1899, 1900 i 1901 do służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 234).

Poz. 492.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie opłat za przydział mieszkań i pomieszczeń w gminie miasta Rzeszowa.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. z 1919 r. Nr. 92 poz. 498).

Poz. 493.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Komisarza do spraw walki z epidemjami

w przedmiocie zakazu sprzedaży owoców na wszystkich dworcach kolejowych, w pociągach, przy torach kolejowych, posterunkach postojowych dla pociągów ewakuacyjnych tudzież przy gościńcach, ulicach i placach publicznych.

Uchylone na mocy rozporządzenia Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami w przedmiocie zniesienia zakazu sprzedaży owoców na wszystkich dworcach kolejowych, w pociągach, przy torach kolejowych i t. d. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 12 poz. 70).

10 sierpnia Nr. 72. rok 1920.

Poz. 494

USTAWA

z dnia 13 lipca 1920 r.

o szkołach akademickich.

WSTĘP.

Najwyższe uczelnie, poświęcone pielęgnowaniu i szerzeniu wiedzy, noszą w Państwie Polskiem w ogólności nazwę szkół akademickich, a w szczególności wszechnic, czyli uniwersytetów, szkół głównych, politechnik i akademji.

Zadaniem ich jest służyć nauce i ojczyźnie. W tym celu mają one szukać i dochodzić prawdy we wszystkich gałęziach wiedzy ludzkiej, oraz przewodniczyć na drodze poznawania tej prawdy przez młodzież akademicką, a przez nią rozpowszechniać ją wśród całego narodu polskiego w imię zasad, przyświecających moralnemu i umysłowemu doskonaleniu się rodzaju ludzkiego.

Zadaniem szkół akademickich jest również przygotowywanie młodzieży do zawodów praktycznych, których wykonywanie wymaga naukowego opanowania różnych gałęzi wiedzy i samodzielnego sądu o wchodzących w ich zakres zagadnieniach teoretycznych i praktycznych.

W ten sposób szkoły akademickie mają spełniać jak najwierniej to szczytne zadanie, które już przed wiekami wskazał najstarszej z nich jej założyciel, król Kazimierz Wielki, życząc jej aby była nauk perłą, aby wychowywała ludzi przezornych i dojrzałego sądu, cnotą zdobnych i w naukach biegłych, a zarazem aby stała się krynicą umiejętnej wiedzy, z której mogliby czerpać wszyscy.

I. Szkoły Państwowe.

1. Zasady ogólne.

Art. 1. Ustawa niniejsza określa zasady ustroju szkół akademickich w sposób jednolity. W granicach jej zostaje przyznany każdej z nich samorząd i możność wydawania własnego statutu, zawierającego przepisy szczegółowe i rozwijającego podane tu zasady. Przepisy te nie mogą jednak sprzeciwiać się zawartym tu postanowieniom.

Statut każdej szkoły akademickiej podlega zatwierdzeniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako wykonywającego zwierzchnią władzę rządową nad szkołami akademickiemi.

Art. 2. W szkołach akademickich wykładać mogą w charakterze profesorów i docentów uczeni bez różnicy płci, którzy się przyczynili do rozwoju nauk teoretycznych i praktycznych, na

wydziałach (względnie w odrębnych szkołach-akademjach) artystycznych również artyści, którzy zaznaczyli się swą pracą twórczą w dziedzinie sztuki, — studjować zaś osoby, które ukończyły ogólnokształcącą szkołę średnią państwową, lub takąż szkołę prywatną, mającą prawo wydawania świadectw, uznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne ze świadectwami szkół państwowych. Do studjowania na wydziałach oraz w szkołach artystycznych mogą być dopuszczone również osoby, odznaczające się specjalnemi zdolnościami w dziedzinie sztuki, które ukończyły seminarjum nauczycielskie, względnie średnią szkołę zawodową.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 pkt. a) ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 10).

Art. 3. Szkoły akademickie posiadają prawo udzielania stopni akademickich zawodowych i naukowych.

Art. 4. Założenie szkoły akademickiej wymaga aktu ustawodawczego, powziętego na wniosek rządu.

Art. 5. Szkoły akademickie posiadają charakter osób prawnych, mogą więc przyjmować zapisy i darowizny i samodzielnie zarządzać swoim, w ten sposób uzyskanym majątkiem. Mają one prawo rozporządzać sumami, które rząd im przeznaczył, w ramach zatwierdzonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego budżetu. W obrębie tych ram przeznaczenie poszczególnych sum może być zmienione za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Mają też prawo używać będących własnością państwową gmachów i zakładów wraz z urządzeniami i inwentarzem. Pod temi względami podlegają one jedynie kontroli rządowej ze strony Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(P. rozp. Prez. Rzplitej z 27 grudnia 1924 r. o zapewnieniu władzom państw. kontroli nad gospodarką w majątkach państw. szkól akademickich — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1016).

Art. 6. Szkołom akademickim przysługuje prawo wolności nauki i nauczania. Każdy profesor i docent szkoły akademickiej ma prawo podawać i oświetlać z katedry według swego naukowego przekonania i sposobem naukowym wszelkie zagadnienia, wchodzące w zakres gałęzi wiedzy, których jest przedstawicielem; tak samo ma zupełną swobodę w wyborze metod wykładów i ćwiczeń.

Art. 7. Szkoły akademickie dzielą się pod względem ustroju wewnętrznego na wydziały, w których obrębie mogą istnieć oddziały.

Art. 8. Samorządowemi władzami szkół akademickich są: 1) zebranie ogólne profesorów (w tych szkołach, w których statut szkoły je przewiduje); 2)senat w szkołach, składających się z więcej niż jednego wydziału; 3) rektor; 4) rady wydziałowe; 5) dziekani.

Art. 9. Językiem wykładowym i urzędowym szkół akademickich jest język polski. Wyjątki mogą być czynione tylko drogą ustawodawczą.

O tem, czy niektóre przedmioty mogą być wyjątkowo wykładane w innym języku, rozstrzyga senat szkoły.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1921 r. w przedmiocie zmiany art. 9 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 447).

Art. 10. Prawo używania pieczęci, opatrzonej herbem Państwa, posiadają jedynie samorządowe władze szkół akademickich, wymienione w art. 8.

II. Władze samorządowe szkół akademickich.

1. Zebranie ogólne profesorów.

Art. 11. W tych szkołach akademickich, których statuty szczegółowe przewidują zebranie ogólne profesorów, składa się ono z profesorów honorowych, zwyczajnych, nadzwyczajnych i docentów, należących do rad wydziałowych. Przewodniczącym jest rektor lub jego zastępca.

Art. 12. Do zakresu działania zebrania ogólnego profesorów należy:

1) uchwalanie statutu szczegółowego szkoły w ramach niniejszej ustawy;

2) uchwalanie budżetu szkoły;

3) wybór rektora;

4) zatwierdzanie wniosków rad wydziałowych o powołaniu profesorów zwyczajnych, nadzwyczajnych, honorowych oraz docentów i przedstawianie ich Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do zatwierdzenia;

5) zatwierdzanie honorowych stopni naukowych, przyczem nadanie honorowego stopnia naukowego za zasługi społeczne lub polityczne wymaga zatwierdzenia przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

6) uchwalanie wniosków, dotyczących tworzenia osobnych wydziałów, oddziałów i nowych katedr;

7) przyjmowanie do wiadomości sprawozdań rocznych rektora ze stanu szkoły i sprawozdań dziekanów z działalności wydziałów;

8) *uchwalanie wniosków, dotyczących usuwania profesorów z katedr;*

9) rozpatrywanie innych spraw ogólno-akademickich, które rektor według uznania przekaże dla ich ważności zebraniu ogólnemu.

Pkt. 8 uchylony na mocy art. 115 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o stosunku służbowym profesorów państwowych szkół akademickich i pomocniczych sił naukowych tych szkół (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz 204).

Art. 13. Warunkami ważności uchwał zebrania ogólnego są:

1) imienne zawiadomienie przez przewodniczącego przynajmniej na 24 godziny przed terminem zebrania wszystkich członków, nie przebywających na urlopie, przyczem ma być podany do ich wiadomości porządek obrad;

2) obecność co najmniej połowy wszystkich uprawnionych do wzięcia udziału w zebraniu wraz z przewodniczącym;

3) bezwzględna większość głosów wszystkich uczestników zebrania, przyczem głos przewodniczącego liczy się i w razie równości głosów przeważa; wyjątek stanowi uchwała o usunięcie profesora z katedry, gdyż uchwała taka wymaga większości dwóch trzecich głosów obecnych, przyczem nie liczy się kartek białych.

Art. 14. Wybory są tajne. Na wniosek poparty przez czwartą część członków obecnych, głosowanie także w innych sprawach jest tajne. W tajnem głosowaniu przy równości głosów wniosek upada.

Uchwały w sprawach, nie wymienionych w porządku obrad, a wniesionych przez rektora, mogą zapadać, gdy wszyscy obecni zgodzą się na ich rozważanie i rozstrzyganie, wyłączone są jednak w takich razach sprawy osobiste i dotyczące nieobecnego członka.

Art. 15. Terminy zebrań ogólnych oznacza przewodniczący, który obowiązany jest zwołać zebranie ogólne, jeżeli tego żąda uchwała przynajmniej jednej rady wydziałowej.

Art. 16. Z każdego zebrania ogólnego sporządza się sprawozdanie, które jest przesyłane do wiadomości Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 17. Przewodniczący z ważnych powodów ma prawo zawiesić wykonanie uchwały zebrania ogólnego, obowiązany jest jednak w tym wypadku poddać sprawę ponownie pod obrady zebrania ogólnego najpóźniej w ciągu 14 dni. Jeżeli zebranie ogólne potwierdzi swoją pierwotną uchwałę — przewodniczący obowiązany jest ją wykonać.

2. SENAT.

Art. 18. Senat w tych szkołach, w których niema ogólnego zebrania profesorów, jest najwyższą władzą szkolną samorządową. Jeżeli obok senatu statut szczegółowy przewiduje również ogólne zebranie profesorów, do zakresu ogólnego zebrania profesorów należą sprawy, wymienione w art. 12.

Senat składa się z rektora, prorektora i dziekanów. Statuty szczegółowe mogą przewidywać należenie do senatu także prodziekanów i delegatów rad wydziałowych oraz sędziego w tych szkołach, w których ten urząd został utworzony.

Art. 19. Do zakresu działania senatu należy:

1) układanie regulaminu senatu oraz zatwierdzanie regulaminu rad wydziałowych, archiwum i urzędów szkoły;

2) rozstrzyganie o tem czy niektóre przedmioty mogą być wykładane w innym języku, aniżeli polskim;

3) przedkładanie Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego programu wykładów do zatwierdzenia;

4) wydawanie składu osobowego i kroniki szkoły;

5) układanie preliminarza budżetu szkoły;

6) zarządzanie majątkiem szkolnym tak państwowym, jak własnym, oraz majątkiem szkole do administrowania powierzonym;

7) troska o zdrowie moralne młodzieży i opieka nad jej materjalnem położeniem (stypendja, domy akademickie);

8) zatwierdzanie umów o wykłady z docentami, nauczycielami i lektorami, o ile funduszów na pokrycie ich wynagrodzenia dostarcza szkoła; w innych przypadkach senat przygotowywa zawarcie tego rodzaju umów przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

9) uchwalanie wniosków, dotyczących mianowania dyrektora bibljoteki lub naczelnego bibljotekarza, sekretarza, kwestora, skarbnika i księgowego, dalej wniosków, dotyczących obsadzania urzędów dyrektora i zastępcy dyrektora innych ogólnych zakładów szkoły, wreszcie wniosków, dotyczących mianowania urzędników bibljoteki z kwalifikacjami bibljotekarskiemi, po wysłuchaniu zdania dyrektora bibljoteki, lub naczelnego bibljotekarza;

10) mianowanie, zawieszanie i usuwanie innych urzędników i służby stałej szkoły, a także w razie nagłej potrzeby zawieszanie kierowników zakładów;

11) *mianowanie, zawieszanie i usuwanie adjunktów, konstruktorów, kustoszów, prosektorów, asystentów i ich zastępców na wniosek rady wydziałowej;*

12) wyrokowanie w sprawach dyscyplinarnych studentów, urzędników i służby szkoły, przyczem w razie utworzenia osobnego sądu dla spraw studentów — kompetencja senatu ogranicza się do zatwierdzania wyroków i rozstrzygania odwołań;

13) mianowanie referentów do spraw dyscyplinarnych i innych spraw szczególnych;

14) rozstrzyganie spraw kompetencyjnych między wydziałami;

15) uchwalanie wniosków w sprawach budowlanych i rozstrzyganie o przeznaczeniu pomieszczeń szkoły;

16) wykonywanie kontroli nad administracyjnem prowadzeniem wszystkich zakładów szkoły;

17) zatwierdzanie regulaminu wieców studenckich;

18) uchwalanie wszelkich innych spraw, tyczących się szkoły, jako całości, które rektor lub w jego zastępstwie prorektor senatowi przedłoży;

19) o ile statut szczegółowy szkoły nie przewiduje zebrania ogólnego profesorów — w zakres czynności senatu wchodzą nadto uprawnienia zebrania ogólnego profesorów w punktach art. 12 zawarte, z wyłączeniem 3 punktu, dotyczącego wyboru rektora.

Senat ma prawo przelać część swoich uprawnień na rektora.

Pkt. 11 uchylony (p. uwagę pod art. 12).

Art. 20. Warunkami ważności uchwał senatu są:

1) imienne zwołanie przez rektora członków senatu przynajmniej na 24 godziny przed terminem zebrania z podaniem porządku obrad;

2) obecność na posiedzeniu więcej niż połowy członków senatu;

3) przewodniczenie przez rektora lub jego zastępcę;

4) bezwzględna większość głosów członków głosujących, przyczem głos przewodniczącego liczy się i w razie równości głosów przeważa.

Uchwały w sprawach, niewymienionych w porządku obrad mogą zapadać, gdy wszyscy obecni zgodzą się na ich rozważanie i zadecydowanie, wyłączone są jednak w takich razach sprawy osobiste i dotyczące nieobecnego członka.

Art. 21. Terminy zebrań senatu oznacza rektor, lub jego zastępca. Rektor jest obowiązany zwołać senat, jeżeli tego żąda jedna trzecia członków senatu, lub gdyby tego domagała się uchwała jednej z rad wydziałowych.

Z każdego posiedzenia senatu sporządza się sprawozdanie, które jest przesyłane do wiadomości Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 22. Rektor z ważnych powodów ma prawo zawiesić wykonanie uchwały senatu. W tym razie przedstawia sprawę do uchwalenia na najbliższem posiedzeniu senatu, najpóźniej w ciągu dni 14. Gdyby senat potwierdził swą pierwotną uchwałę, rektor obowiązany jest ją wykonać.

3. REKTOR.

Art. 23. Rektor piastuje najwyższą godność w szkole akademickiej; jest przewodniczącym senatu i zebrania ogólnego profesorów; czuwa nad należytym biegiem spraw, wchodzących w zakres działania tych władz i ponosi przedewszystkiem odpowiedzialność za należyte przestrzeganie ustaw i rozporządzeń rządowych.

Rektorowi przysługuje tytuł Magnificencji.

Art. 24. Rektor jest wybierany z grona profesorów zwyczajnych i honorowych, należących do rad wydziałowych, przez zebranie ogólne profesorów lub przez delegatów rad wydziałowych przyczem wyborcy nie są obowiązani liczyć się z kolejnością wydziałów. Szczegóły sposobu wybierania rektora określa statut każdej szkoły akademickiej.

Art. 25. Okres urzędowania rektora wynosi rok jeden, wszakże rektor może być ponownie wybierany. Wybór odbywa się w ciągu miesiąca czerwca, a urzędowanie swoje obejmuje rektor na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego.

W razie gdyby rektor w czasie urzędowania ustąpił, dokonywany jest wybór nowego rektora na pozostały okres roku akademickiego.

Art. 26. Rektor 1) jest przedstawicielem szkoły na zewnątrz; 2) zwołuje senat i zebranie ogólne profesorów, kieruje ich obradami, oraz wykonywa ich uchwały; *3) udziela urlopów do 14 dni profesorom, docentom i wogóle wszystkim pracownikom szkoły;* 4) mianuje, zawiesza i usuwa tymczasowych rzemieślników i tymczasowych służących szkoły; 5) imatrykuluje studentów i udziela im urlopów. Ponadto załatwia te sprawy administracyjne i finansowe szkoły, które nie wymagają uchwał senatu.

Przez ręce rektora przechodzi korespondencja z wszelkiemi władzami: wydziałów, profesorów, zakładów i wszystkich organów, podległych bezpośrednio senatowi. Rektor ma prawo zaopatrywać tę korespondencję w swoją opinję.

Pkt. 3 uchylony (p. uwagę pod art. 12).

Art. 27. Rektor czuwa nad porządkiem na terytorjum szkoły przy pomocy organów szkolnych. W razie grożącego niebezpieczeństwa rektor może pozwolić na wkroczenie organów władz bezpieczeństwa: władze te mogą wkraczać same tylko w wypadkach wyjątkowo nagłych, zawiadamiając o tem natychmiast rektora.

Art. 28. Zastępcą rektora jest prorektor, którym zostaje rektor ustępujący. Gdyby zachodziła potrzeba zastąpienia prorektora — wyznacza jego zastępcę zebranie ogólne profesorów, a w tych szkołach, w których go niema, senat.

Art. 29. Rektor ma prawo w porozumieniu z prorektorem powierzać mu załatwianie pewnych spraw, związanych z zarządem szkoły, n. p.: uposażenia szkoły, spraw budowli. Układ taki zatwierdza senat i przed nim prorektor odpowiada za czynności, wykonywane w powierzonym mu zakresie.

Art. 30. Rektor i prorektor do załatwiania spraw, należących do zakresu ich czynności, posługują się urzędnikami i służbą szkoły.

W szczególności rektorowi podlegają: 1) sekretarjat, 2) dział rachunkowy (kwestura), 3) dział techniczny (sprawy budowlane, ekonomat, intendentura), 4) archiwum. O organizacji tych działów rozstrzyga senat.

4. Rady wydziałowe.

Art. 31. Radę każdego wydziału stanowią należący do wydziału profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni, tudzież dwaj docenci, wybierani na rok akademicki przez grono docentów wydziału. Docenci, będący członkami rady, mają na posiedzeniach taki sam głos, jak inni członkowie rady.

Nadto do rady wydziałowej należą ci profesorowie honorowi, którzy, jako profesorowie zwyczajni lub nadzwyczajni, należeli do rady, zanim zostali profesorami honorowymi, a wreszcie rada wydziałowa ma prawo powoływać do swojego grona na rok także profesorów z innych wydziałów, wykładających na danym wydziale, oraz profesorów honorowych, którzy przedtem nie byli członkami rady wydziałowej. Przewodniczącym rady wydziałowej jest dziekan wydziału.

Art. 32. Do zakresu działania rad wydziałowych należy:

1) czuwanie nad rozwojem nauki i szerzenie wiedzy przez należytą organizację nauczania, oraz wykłady, odczyty publiczne i wydawnictwa;

2) przedstawianie wniosków o mianowanie profesorów;

3) załatwianie spraw habilitacyjnych;

4) przedstawianie wniosków o mianowanie, zawieszanie i usuwanie *sił pomocniczych naukowych* i służby wydziału;

5) wydawanie opinji naukowych w zakresie swojego wydziału, a o ile rada wydziałowa zostanie do tego wezwana przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — ma obowiązek przedstawić swoją opinję;

6) oddzielanie honorowych stopni naukowych;

7) układanie corocznie preliminarza potrzeb finansowych wydziału celem przedstawienia go zebraniu ogólnemu profesorów, o ile statut szczegółowy szkoły je przewiduje, w przeciwnym razie senatowi, w szczególności zaś określanie sum potrzebnych na wydawnictwa prac naukowych profesorów, docentów, pomocniczych sił naukowych oraz studentów wydziału;

8) przedstawianie wniosków o udzielanie profesorom i pomocniczym siłom naukowym urlopów ponad dwa tygodnie i o przyznawanie profesorom, docentom i pomocniczym siłom naukowym zasiłków rządowych na podróże naukowe;

9) przyznawanie stypendjów oraz nagród pieniężnych i medali studentom wydziału, nadto ogłaszanie co rok przynajmniej trzech tematów do prac konkursowych studenckich;

10) dopuszczanie studentów do egzaminu, zaliczanie im studjów lub pewnych przedmiotów oraz udzielanie zwolnień od wydanych przez radę wydziałową przepisów o sposobie studjowania na wydziale;

11) powoływanie egzaminatorów i referentów;

12) uchwalanie regulaminu wydziału, podlegającego zatwierdzeniu przez senat;

13) zatwierdzanie regulaminów dla zakładów, należących do wydziału;

14) wybieranie dziekana wydziału, dalej delegatów do wyboru rektora w tych szkołach, w których niema zebrań ogólnych profesorów, a wreszcie, o ile statut szkoły przewiduje, również delegata do senatu.

W ogólności rada wydziałowa rozstrzyga o wszelkich sprawach wydziału i jego uczniów, o ile to nie jest wyraźnie zastrzeżone dla innych władz szkolnych.

Rada wydziałowa ma prawo przelać część swych uprawnień na dziekana.

Pkt. 4 uchylony częściowo (p. uwagę pod art. 12).

Art. 33. W szkołach akademickich, składających się z jednego wydziału, rada wydziałowa spełnia zadania zebrania ogólnego profesorów i senatu.

Art. 34. Warunkami ważności uchwał rady wydziałowej są:

1) imienne zwołanie przez dziekana lub jego zastępcę przynajmniej na 24 godziny przed terminem posiedzenia wszystkich członków rady, przyczem ma być podany do wiadomości porządek obrad;

2) obecność najmniej połowy członków rady, nie licząc profesorów honorowych;

3) przewodniczenie przez dziekana lub jego zastępcę;

4) bezwzględna większość głosów członków głosujących, przyczem głos przewodniczącego liczy się i w razie równości głosów rozstrzyga.

Głosowanie w sprawach osobistych, tudzież w innych sprawach na życzenie czwartej części obecnych odbywa się tajnie.

Uchwały w sprawach, nie wymienionych w porządku obrad, mogą zapadać tylko wtedy, gdy wszyscy obecni zgodzą się na ich rozważenie i rozstrzyganie; wyłączone są jednak sprawy, dotyczące: 1) powołania wykładających, 2) katedry nieobecnego na posiedzeniu profesora, 3) spraw osobistych.

Art. 35. Zebranie rady wydziałowej zwołuje przewodniczący w terminie, uznanym przez siebie za właściwy. Dziekan jest obowiązany zwołać posiedzenie rady, jeżeli tego zażąda najmniej czwarta część członków rady, lub jeżeli domaga się tego senat, albo rektor, lub zastępujący go w urzędowaniu prorektor.

Z każdego posiedzenia rady wydziałowej sporządza się sprawozdanie, które jest przesyłane do wiadomości Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 36. Dziekan z ważnych powodów ma prawo zawiesić wykonanie uchwały rady wydziałowej. W tym razie przedstawia sprawę do uchwalenia na najbliższem posiedzeniu rady najpóźniej w ciągu dni 14. Gdyby rada potwierdziła swą pierwotną uchwałę — dziekan obowiązany jest ją wykonać.

5. Dziekan.

Art. 37. Dziekan posiada takie samo stanowisko wobec wydziału i jego rady, jak rektor wobec całej szkoły i senatu. Nadto należy do niego nadzór nad wpisami studentów i wolnych słuchaczy, nad tokiem ich studjów oraz nad odbywaniem się egzaminów w sposób przepisany.

Art. 38. Dziekanem może być wybrany profesor zwyczajny, nadzwyczajny lub honorowy, należący do rady wydziału. Czas urzędowania dziekana trwa rok jeden, jednak ustępujący dziekan może być ponownie wybrany.

Wyboru dziekana dokonywa rada wydziałowa w ciągu miesiąca czerwca, a urzędowanie swoje obejmuje dziekan na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego.

W razie gdyby dziekan w ciągu roku urzędowania ustąpił — dokonywane są nowe wybory na pozostający okres roku akademickiego.

Art. 39. Do zakresu działania dziekana należy:

1) zwoływanie posiedzeń rady wydziałowej, kierowanie jej obradami, przygotowywanie wniosków na posiedzenie i wykonywanie powziętych uchwał;

2) uchylony (p. uwagę pod art. 12).

3) przyjmowanie studentów na wydział, prowadzenie spisu ich oraz wykazu ich studjów;

4) wyznaczanie terminów egzaminacyjnych i przewodniczenie w komisjach egzaminów doktorskich oraz w czasie innych egzaminów, odbywających się w szkole, o ile tego wymagają specjalne przepisy;

5) składanie w końcu roku szkolnego zebraniu ogólnemu profesorów a w szkołach, gdzie go niema, senatowi — wyczerpującego sprawozdania z działalności wydziału, po poprzedniem podaniu go do wiadomości radzie wydziałowej.

Przez ręce dziekana przechodzi wszelka urzędowa korespondencja kierowników zakładów wydziałowych i profesorów. Dziekan ma prawo zaopatrywać tę korespondencję w swoją opinję.

Art. 40. Zastępcą dziekana jest prodziekan, którym zostaje dziekan ustępujący. Gdyby zachodziła potrzeba zastąpienia prodziekana w urzędowaniu — rada wydziałowa wyznacza jego zastępcę.

III. Grono nauczycielskie.

Art. 41. Do grona nauczycielskiego szkół akademickich należą: po pierwsze — nauczyciele akademiccy, t. j. 1) profesorowie honorowi, 2) profesorowie zwyczajni, 3) profesorowie nadzwyczajni, 4) docenci; powtóre — nauczyciele w ściślejszem znaczeniu np. lektorzy.

Art. 42. Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych mianuje naczelna władza państwowa na wniosek rady odpowiedniego wydziału, przyjęty przez zebranie ogólne profesorów, względnie senat, przedstawiony do zatwierdzenia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wniosek powinien opierać się na referacie komisji, wyznaczonej przez radę wydziałową specjalnie dla rozważenia kandydatur.

Komisja przed wygotowaniem swojego referatu zwraca się do wszystkich profesorów honorowych, zwyczajnych i nadzwyczajnych, wykładających przedmiot, o którego katedrę chodzi, we wszystkich państwowych szkołach akademickich polskich, z żądaniem nadesłania uzasadnionej opinji, jakich kandydatów uznać należy za najodpowiedniejszych. Po upływie dwóch miesięcy od daty rozesłania wezwań komisja może przystąpić do rozpatrzenia nadesłanych wniosków, przygotować referat i wystąpić z nim na radę wydziału. Na tej podstawie rada wydziału wybiera kandydata i przedstawia go zebraniu ogólnemu, względnie senatowi, do przyjęcia i przedstawienia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do zatwierdzenia. Wniosek rady powinien zawierać nazwiska dwóch kandydatów, jeżeli uchwała nie zapadła jednomyślnie, a mniejszość żąda, aby jej kandydat został we wniosku uwzględniony. Do wniosku należy dołączyć prace naukowe kandydata, względnie reprodukcje utworów sztuki, o ile chodzi o mianowanie artysty, dalej dokumenty osobiste, życiorys, referat komisji, tudzież wszystkie nadesłane referaty profesorów, wezwanych przez komisję.

Jeżeli jednak rada wydziału przedstawia do mianowania osobę, która jest lub była profesorem zwyczajnym, nadzwyczajnym lub honorowym w jednej z państwowych szkół akademickich polskich — może odstąpić od obowiązku zasięgania opinji wszystkich profesorów, wykładających odnośny przedmiot w państwowych szkołach akademickich.

Gdyby Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z jakichś powodów nie uważał wniosku rady wydziałowej za trafny, rada ma prawo ponawiać wniosek aż do osiągnięcia obustronnego porozumienia, w każdym zaś razie wbrew woli rady i bez jej wniosku nie może nastąpić mianowanie.

Zdanie ostatnie ust. drugiego przytoczono w brzmieniu art. 1 pkt. b) ustawy z dn. 16 lipca 1924 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 2 poz. 10).

Art. 43 uchylony (p. uwagę pod art. 12).

Art. 44. Profesor nadzwyczajny może być przedstawiony przez radę wydziałową do nominacji na profesora zwyczajnego, jeżeli dorobek jego naukowy powiększy się w czasie profesury nadzwyczajnej.

Art. 45. Profesorami honorowymi mogą być mianowani wybitni uczeni, zwłaszcza z grona profesorów, ustępujących z katedr. Mianowanie profesora honorowego należy do władzy naczelnej państwowej na podstawie wniosku rady wydziałowej, przejętego przez zebranie ogólne, względnie senat i przedstawionego Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 46, 47, 48, 49 uchylone (p. uwagę pod art. 12))

Art. 50. Rada wydziałowa może udzielić ubiegającemu się o to kandydatowi prawa wykładania (venia legendi); postępowanie, prowadzące do tego celu, nazywa się habilitacją, kandydat zaś, któremu zostało przyznane prawo wykładania w szkole akademickiej, otrzymuje tytuł docenta.

Prawo wykładania obejmować ma całość pewnej nauki lub takiej jej części, która może być uważana za całość w sobie zamkniętą; nie może natomiast ograniczać się do dowolnego działu pewnej nauki.

Art. 51. Warunkiem dopuszczenia do habilitacji są odpowiednie osobiste kwalifikacje kandydata, o których rozstrzyga rada wydziału przez jawne głosowanie przed rozpatrzeniem jego kwalifikacyj naukowych.

Art. 52. Kandydat, pragnący przystąpić do habilitacji, musi złożyć dowód posiadania tytułu doktorskiego, uzyskanego w jednej ze szkół akademickich polskich. Za równorzędny z tym tytułem rada wydziału może uznać bądź tytuł doktorski, uzyskany w szkole akademickiej zagranicznej, bądź jakiś inny tytuł naukowy. Od obowiązku wykazania się tytułem doktorskim mogą być uwolnieni uchwałą rady wydziałowej wyjątkowo wybitni badacze naukowi.

Art. 53. Habilitacja składa się z trzech aktów:

1) z oceny rozprawy habilitacyjnej, która musi być wydrukowaną w języku polskim, lub w języku wykładowym przedmiotu. Ma ona stanowić istotny postęp nauki i świadczyć o samodzielności naukowego myślenia autora. Przy ocenie mogą być wzięte pod uwagę także inne prace naukowe kandydata. Rozprawa doktorska nie może być rozprawą habilitacyjną;

2) z dyskusji habilitacyjnej, która może objąć nietylko temat rozprawy habilitacyjnej, lecz całość przedmiotu, z którego kandydat się habi-

lituje; w dyskusji habilitacyjnej mogą brać udział, oprócz referentów pracy habilitacyjnej, także wszyscy członkowie rady wydziałowej;

3) z wykładu habilitacyjnego, który się odbywa wobec członków wydziału na temat, obrany przez kandydata, a zatwierdzony przez radę wydziału; wykład ten ma na celu stwierdzenie umiejętności jasnego przedstawienia zagadnień naukowych w świetle współczesnego stanu nauki.

Art. 54. Przed przeprowadzeniem tych trzech aktów rada wydziału wybiera z pośród swojego grona co najmniej dwóch referentów, aby na podstawie ich oceny powziąć odpowiednie uchwały.

Art. 55. Akty habilitacyjne mają się odbywać w powyżej wskazanym porządku i mają być protokółowane. W razie niepomyślnej uchwały rady wydziału co do pierwszego lub drugiego aktu, odpada możność odbywania habilitacji. Od drugiego i trzeciego aktu rada wydziału może wyjątkowo kandydata uwolnić.

Art. 56. W razie pomyślnej uchwały co do wszystkich trzech aktów habilitacji, zapada na wniosek referentów postanowienie rady wydziałowej, nadające kandydatowi prawo wykładania; postanowienie to zarazem orzeka, na jaki zakres nauki nadane prawo się rozciąga. Uchwała rady wydziałowej, nadająca kandydatowi prawo wykładania, wymaga przyjęcia przez zebranie ogólne, względnie senat, poczem podlega zatwierdzeniu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, któremu należy przesłać prace naukowe kandydata, życiorys, akta osobiste oraz protokóły, dotyczące habilitacji.

Art. 57. Docent ma prawo wykładania w oznaczonym zakresie; żadnego jednak obowiązku wykładania przez habilitację wobec szkoły nie zaciąga. Jeżeli wszakże nadanego mu prawa wykładania nie wykonywa w przeciągu całego roku akademickiego, to jego prawo wykładania gaśnie, przez co traci on prawo do tytułu docenta, o ile nie otrzymał urlopu od Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Prawo to jednak może mu być przez radę wydziałową ponownie przyznane bez powtórnej habilitacji.

Art. 58. Prawo wykładania może być rozszerzone na inną dziedzinę za zgodą rady wydziałowej, zatwierdzoną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 59. Prawo wykładania, nadane w jednej z polskich szkół akademickich, może być uznane za ważne w innej — uchwałą rady odpowiedniego wydziału. Uchwała taka wymaga zatwierdzenia przez senat.

Art. 60. Lektorów języków i nauczycieli umiejętności praktycznych mianuje na wniosek rady wydziałowej senat, a obowiązki ich określa umowa z nimi zawarta.

Art. 61. Każdy profesor, zastępca profesora, docent i nauczyciel (lektor) ogłasza wykłady na tym wydziale, na którym został mianowany, lub na którym otrzymał prawo wykładania, albo z którym wiąże go umowa. Wolno mu jednak ogłosić także wykłady na innym wydziale za zezwoleniem obu zainteresowanych rad wydziałowych.

IV. Pomocnicze siły naukowe.

Dział IV. Pomocnicze siły naukowe. Art. 62, 63, 64, 65, 66 uchylone. (p. uwagę pod art. 12).

V. Zakłady szkół akademickich.

Art. 67. Szkoły akademickie posiadają zakłady (instytuty), potrzebne do celów nauczania; mogą też być przy nich tworzone zakłady, poświęcone wyłącznie badaniom naukowym.

Art. 68. Na czele każdego zakładu wydziałowego stoi profesor, któremu rada wydziału powierzyła kierownictwo. Jeśli zachodzi potrzeba ustanowienia prowizorycznego zastępstwa, rada wydziału powołuje zastępcę kierownika.

Art. 69. Każdy zakład wydziałowy powinien prowadzić inwentarz, który podlega kontroli zwierzchniej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 70. Z końcem roku budżetowego kierownik zakładu wydziałowego powinien złożyć radzie wydziału i senatowi sprawozdanie z użycia dotacji wraz z wykazem nabytków i strat w inwentarzu. Sprawozdania te mogą być podstawą do przeprowadzenia z ramienia senatu postępowania kontrolującego z pośrednictwem osobnych referentów lub komisyj.

Gdyby senat miał wątpliwości w przyjęciu sprawozdania kierownika zakładu wydziałowego, ma zażądać wyjaśnień od rady wydziału i przedstawienia wniosku celem usunięcia dostrzeżonych nieprawidłowości. W razie potrzeby może senat każdego czasu zawiesić kierownika w wykonywaniu czynności kierowania zakładem, a sprawę oddać do rozstrzygnięcia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 71. Archiwum szkoły przechowuje wszystkie dokumenty i pamiątki oraz akta, które nie są już potrzebne w bieżącem urzędowaniu biur szkoły.

Senat ma prawo mianować archiwistę z odpowiedniem uposażeniem.

Art. 72. Bibljoteki uniwersyteckie są bibljotekami naukowemi, mającemi służyć zarówno celom nauczania, jak gromadzeniu pomników wiedzy i piśmiennictwa; w miarę możności powinny być ich zbiory uprzystępnione publiczności. Są one zakładami ogólno-uniwersyteckiemi.

Art. 73. Na czele bibljoteki uniwersyteckiej stoi dyrektor bibljoteki, mianowany przez zwierzchnią władzę państwową, na wniosek senatu, zatwierdzony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Dyrektor bibljoteki uniwersyteckiej powinien mieć stopień doktorski.

Art. 74. Urzędnicy bibljoteki z kwalifikacjami bibljotekarskiemi mianowani są przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek dyrektora bibljoteki, poparty przez senat. Warunkiem mianowania urzędnika w bibljotece uniwersyteckiej jest wykazanie się poza wymaganiami ogólnemi dla urzędników państwowych świadectwem ze złożonego z postępem dobrym egzaminu państwowego ze studjów bibljotekarskich. Od urzędników rachunkowych i kancelaryjnych bibljoteki świadectwo takie nie jest wymagane. Mianuje ich senat.

Urzędnicy bibljoteki i służba otrzymują urlopy do 8 dni od dyrektora bibljoteki.

Art. 75. Dyrektorowi bibljoteki w zakresie jego czynności kierownika zakładu uniwersyteckiego podlegają urzędnicy i służba; do jego zarządzeń powinni się również stosować w sprawach korzystania z bibljoteki profesorowie, studenci i publiczność.

Art. 76. Bibljoteka posiada regulamin porządkowy, określający warunki i sposób korzystania z jej zbiorów. Regulamin ten, opracowany przez dyrektora bibljoteki, a przyjęty przez senat, podlega zatwierdzeniu przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 77. Dyrektor bibljoteki ma prawo osobistego referowania w senacie wszystkich spraw, dotyczących bibljoteki.

Art. 78. Do wydawania opinji w sprawach bibljotecznych, z wyjątkiem spraw osobowych, a przedewszystkiem do przedstawiania wniosków co do zakupu dzieł i czasopism, odpowiadających potrzebom grona nauczycielskiego, studentów i publiczności, senat wyznacza komisję bibljoteczną, obradującą pod przewodnictwem dyrektora bibljoteki, a złożoną z przedstawicieli wydziałów i delegata, mianowanego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z grona członków jednej z miejscowych instytucyj naukowych.

Art. 79. Bibljoteki wszystkich szkół akademickich, z wyłączeniem bibljotek uniwersyteckich, nie są bibljotekami publicznemi, ale mogą być udostępniane dla osób kształcących się i pracujących naukowo. Na czele ich stoją bibljotekarze naczelni, mianowani przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek senatu.

VI. Urzędnicy i służba szkół akademickich.

Art. 80. Wszyscy pracownicy szkoły akademickiej podlegają władzy rektora.

Art. 81. Sekretarza, naczelnego bibljotekarza, kwestora, skarbnika, księgowego i urzędników bibljoteki z zawodowemi kwalifikacjami mianuje na wniosek senatu Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wszystkich innych urzędników i służbę stałą szkoły mianuje senat.

Art. 82. Urzędnicy etatowi szkoły akademickiej oraz służba etatowa korzystają z praw pracowników państwowych.

VII. Studja i studenci.

Art. 83. Rok szkolny dzieli się w uniwersytetach na trzy trymestry (kwartały) po 10 tygodni wykładowych każdy, w innych szkołach akademickich na dwa semestry (półrocza) po 15 tygodni wykładowych każdy, lub na trzy trymestry po 10 tygodni wykładowych każdy. W roku szkolnym powinno być najmniej 180 dni wykładowych, nie licząc okresu, przeznaczonego na egzaminy.

Art. 84. Nauczanie w szkołach akademickich obejmuje wykłady i ćwiczenia, odbywane pod kierunkiem profesorów lub docentów.

Art. 85. Aby uzyskać prawo studjowania, trzeba się zapisać w szkole bądź w charakterze studenta (studentki), bądź wolnego słuchacza (wolnej słuchaczki). Warunkiem przyjęcia w poczet studentów jest wykazanie się świadectwem dojrzałości, uzyskanem w jednej z państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

Uczniowie szkół prywatnych oraz szkół obcych mogą być przyjęci do szkół akademickich w charakterze studentów tylko wtedy, jeżeli świadectwa szkół średnich, które ukończyli, uznane zostały przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne ze świadectwami szkół państwowych.

Art. 86. Rada wydziału ma prawo ograniczania liczby przyjmowanych studentów za zgodą Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 87. Studenci jednej z państwowych szkół akademickich mogą się przenosić do innych po uzyskaniu świadectwa wystąpienia.

Art. 88. O przyjęciu wolnych słuchaczów rozstrzyga rada wydziałowa. Wolni słuchacze mogą być dopuszczani narówni ze studentami nietylko do wykładów, lecz i do ćwiczeń. Nie mają oni prawa składania egzaminów, lecz studja ich, odbyte w charakterze wolnych słuchaczów, mogą im być w wypadkach, godnych uwzględnienia, zaliczone, o ile zostaną studentami.

Art. 89. Zarówno studenci, jak wolni słuchacze, zapisują się według wyboru na jeden z wydziałów; studenci i wolni słuchacze jednego wydziału mogą się zapisywać na wykłady innego wydziału.

Art. 90. Aby być dopuszczonym do udziału w ćwiczeniach, student musi uzyskać pozwolenie kierującego profesora. Warunki dopuszczenia i korzystania z ćwiczeń oznaczą osobne przepisy, zatwierdzone przez radę wydziałową.

Art. 91. Każdy zapisujący się do szkoły akademickiej w charakterze studenta podlega aktowi imatrykulacji. Ma on złożyć rektorowi przez podanie ręki lub na piśmie uroczyste ślubowanie przestrzegania przepisów szkoły i godności akademickiej. Wolnym słuchaczom nie przysługuje prawo imatrykulacji, ale powinni oni także złożyć piśmienne przyrzeczenie przestrzegania przepisów i zarządzeń akademickich.

Art. 92. Każdy student i wolny słuchacz po przyjęciu go do szkoły akademickiej opłaca wpisowe. Studenci i wolni słuchacze wnoszą nadto na początku roku szkolnego opłatę, której wysokość niezależna jest od liczby godzin wykładów, na które się zapisali. Sumy stąd uzyskane są przeznaczone na domy profesorskie i studenckie, oraz współdzielnie profesorskie i studenckie. Sumy te rozdziela Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Za ćwiczenia w pracowniach i seminarjach studenci i wolni słuchacze uiszczają osobne opłaty, które są przeznaczone w całości na potrzeby pracowni i seminarjów; również za egzaminy uiszczają studenci osobną opłatę. Niezamożnej a pilnej młodzieży po złożeniu piśmiennego zobowiązania zwrotu może być odroczona opłata za wykłady, ćwiczenia, seminarja i egzaminy w całości, lub częściowo do czasu, w którym osiągną stanowiska, umożliwiające spłacenie zaciągniętego długu, niedłużej jednak, niż na lat dziesięć. Wpisowe muszą wnosić wszyscy. Wysokość wszystkich opłat, uiszczonych przez studentów i wolnych słuchaczów, ustanawia Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(p. ustawę z 30 października 1923 r. o państwowych stypendjach — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 942).

Art. 93. Student ma prawo zdawania egzaminów oraz ubiegania się o stopnie akademickie.

Art. 94. Student zapisany do szkoły akademickiej otrzymuje odpowiednie zaświadczenie (legitymację). Student, opuszczający szkołę, otrzymuje świadectwo wystąpienia, w którem są wymienione wykłady jakich słuchał, oraz ćwiczenia, na jakie uczęszczał, egzaminy, jakie w ciągu swych studjów odbył, nagrody, jakie pozyskał, wreszcie kary dyscyplinarne, o ile im podlegał i o ile senat akademicki zamieszczenie ich w świadectwie zarządził.

Art. 95. Stopnie naukowe są dwa: niższy i wyższy.

Na wydziałach (względnie w odrębnych szkołach-akademjach) artystycznych prawo nadawania stopni naukowych może w statucie uczelni zostać ograniczone do stopnia niższego.

Stopniem wyższym we wszystkich szkołach akademickich jest stopień doktora, który można otrzymać po uzyskaniu stopnia niższego, złożeniu egzaminów doktorskich, przedstawieniu pracy naukowej, wydrukowanej w języku polskim, łacińskim lub języku wykładowym przedmiotu, z którego napisana jest praca doktorska. Z zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozprawa doktorska może być wyjątkowo pisana i w innym języku cudzoziemskim z dołączeniem streszczenia w języku polskim.

Pozatem będą udzielane tytuły zawodowe na podstawie osobnego regulaminu.

Drugie zdanie art. 95 przytoczono w brzmieniu art. 1 pkt. d ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 2 poz. 10).

P. nadto ustawę z 31 września 1922 r. w przedmiocie tytułu inżyniera (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 823).

Art. 96. Nieprawnie używający stopni akademickich są karani ustawowo.

Art. 97. Osoba, posiadająca tytuł naukowy doktora, w razie zasądzenia jej przez sąd za przestępstwo kryminalne, uwłaczające czci, zostaje przez senat akademicki szkoły, która stopień nadała, stopnia tego pozbawiona.

Art. 98. Naruszenie przepisów lub godności akademickiej pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną studentów i wolnych słuchaczów.

Władzę dyscyplinarną sprawuje rektor i senat akademicki, który może polecić częściowe lub zupełne jej wykonywanie specjalnym sądom akademickim do spraw studentów.

Do kar dyscyplinarnych należy napomnienie, nagana, niezaliczenie bieżącego kwartału (trymestru) lub półrocza w poczet czasu studjów, pozbawienie prawa ubiegania się o stopnie akademickie, usunięcie ze szkoły na czas ograniczony lub na stałe, pozbawienie prawa studjów w państwowych szkołach akademickich.

Art. 99. Studenci każdej szkoły akademickiej mają prawo zakładania stowarzyszeń akademickich i korporacyj. Nazwa stowarzyszeń akademickich przysługuje tylko takim stowarzyszeniom, które zastosują się do przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Art. 100. Stowarzyszeniom akademickim nie wolno mieć celów politycznych; należeć do nich może w charakterze członków zwyczajnych tylko młodzież akademicka i członkowie gron nauczycielskich, a do korporacyj także byli członkowie czynni stowarzyszeń akademickich.

Art. 101. Powstanie stowarzyszeń i korporacyj akademickich jest zależne od zatwierdzenia ich statutu przez senat akademicki. Każdą zmianę statutu należy również przedstawić senatowi do zatwierdzenia.

Stowarzyszenia i korporacje, obejmujące akademików rozmaitych szkół, muszą uzyskać zatwierdzenie statutu w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; otwarcie oddziału w poszczególnej szkole wymaga zgody senatu, a stowarzyszenia takie podlegają nadzorowi Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i szkół, w których posiadają oddziały.

Art. 102. Z początkiem roku akademickiego powinno każde stowarzyszenie i korporacja podać do wiadomości rektora listę członków jego zarządu, a także w ciągu roku donosić bezzwłocznie o zmianach, dokonanych w tym zarządzie.

Art. 103. Opiekę nad stowarzyszeniami i korporacjami akademickiemi wykonywa senat za pośrednictwem swego delegata. Stowarzyszenia akademickie i korporacje nie podlegają ogólnym przepisom policyjnym, dotyczącym stowarzyszeń i zebrań.

Art. 104. W murach szkół akademickich mogą się odbywać zgromadzenia młodzieży (wiece) bez udziału osób z poza szkoły i tylko za każdorazowem zezwoleniem rektora. Prawo nadzoru nad takiemi wiecami przysługuje wyłącznie władzom akademickim. Na każdym wiecu może rektor być obecnym osobiście lub delegować swojego zastępcę.

Art. 105. Na wiecu jest dozwolone omawianie tylko spraw, ściśle z życiem akademickiem związanych, zgodnie z treścią przewidzianych obrad.

VIII. Zjazdy delegatów szkół akademickich.

Art. 106. W celu roztrząsania pytań i opinjowania w sprawach, wspólnych wszystkim szkołom akademickim, albo pewnym ich kategorjom, albo też wydziałom lub katedrom, mogą być zwoływane zjazdy delegatów tych szkół.

IX. Szkoły akademickie prywatne.

Art. 107. Poza państwowemi mogą być zakładane szkoły akademickie prywatne.

Art. 108. Statuty prywatnych szkół akademickich podlegają zatwierdzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinji ogólnych zebrań (względnie senatów) wszystkich państwowych szkół i już uznanych szkół prywatnych tego samego typu.

Art. 109. Szkoły akademickie prywatne mogą otrzymywać niektóre lub wszystkie prawa szkół akademickich państwowych tylko w drodze osobnej ustawy, na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wniesiony po wysłuchaniu opinji rad wydziałowych wszystkich państwowych szkół i już uznanych szkół prywatnych tego samego typu, o ile: 1) są należycie wyposażone; 2) przyjmują w poczet studentów kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią ogólnokształcącą, państwową lub prywatną, mającą prawa szkoły państwowej; 3) jeżeli profesorowie powoływani są za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Ośw. Publicznego; 4) jeżeli plan studjów nie różni się zasadniczo od planu studjów w państwowych szkołach akademickich i jeżeli liczba wykładających jest dostateczna. Uznane osobną ustawą za równorzędne państwowym szkoły akademickie prywatne mogą otrzymać prawo habilitowania po zupełnem zorganizowaniu wydziałów szkoły najwcześniej w 5 lat po ich założeniu na mocy rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

P. ustawę z 13 lutego 1924 r. w przedmiocie przyznania Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie praw szkół akademickich państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 185).

Art. 110. Nazw szkół akademickich, wszechnic, uniwersytetów, szkół głównych, politechnik i akademij używać, ani tytułów akademickich udzielać nie wolno prywatnym szkołom, nie uznanym osobną ustawą za równorzędne państwowym.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

Art. 111. Przepisy, określające zasady ustroju w sposób jednolity dla państwowych szkół akademickich, odnoszą się do następujących uczelni:
1) Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie,
2) Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie,
3) Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie,
4) Uniwersytetu warszawskiego,

5) Uniwersytetu poznańskiego,
6) Szkoły Politechnicznej we Lwowie,
7) Politechniki warszawskiej,
8) Akademji Weterynarji we Lwowie,
9) Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
10) Akademji Górniczej w Krakowie,
11) Akademji Sztuk Pięknych w Krakowie.

Pkt. 11 dodano na podstawie art. 1 pkt. e) ustawy powołanej pod art. 95.

Rozciągnięcie tych przepisów na inne państwowe szkoły akademickie następuje w drodze aktu ustawodawczego.

Art. 112. Studenci wszystkich wydziałów, prócz filozoficznych (matematyczno-przyrodniczych i humanistycznych), którzy rozpoczęli studja przed dniem 15 września 1920 r. oraz ci, którzy, rozpocząwszy studja po tym terminie, odbywali je według dawnych przepisów, mogą składać końcowe egzaminy według dawnych przepisów, lecz tylko do 31 grudnia 1928 r. W szczególności nie obowiązują ich do tego czasu przepisy w sprawie doktoratu (art. 95).

Studenci, którzy rozpoczęli studja na wydziałach filozoficznych (matematyczno-przyrodniczych i humanistycznych) w roku akademickim 1925/26 i wcześniej, mogą składać końcowe egzaminy według dawnych przepisów do dnia 30 czerwca 1932 r. W szczególności nie obowiązują ich do tego czasu nowe przepisy w sprawie doktoratu (art. 95).

Studenci wydziałów prawniczych uniwersytetów w Krakowie i we Lwowie, którzy odbywali studja według niniejszej ustawy i uzyskali, względnie uzyskają, niższy stopień naukowy do 1927 r. włącznie, mogą także ubiegać się o wyższy stopień naukowy (doktorat) wedle dawnych przepisów, lecz tylko do 31 grudnia 1928 r.

Studenci wydziałów lekarskich wszystkich uniwersytetów, którzy odbywają swe studja według ustawy z dnia 13 lipca 1920 r., a kończą je w roku 1927, względnie 1928, uzyskują po złożeniu przepisanych egzaminów stopień doktora wszech nauk lekarskich według dawnych przepisów, lecz tylko do 31 grudnia 1928 r.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 23 lipca 1926 r., zmieniającej art. 112 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 536) i uzupełniony na mocy art. 1 ustawy z dnia 2 marca 1927 r. uzupełniającej art. 1 ustawy z dnia 23 lipca 1926 r., zmieniającej art. 112 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 287).

Art. 113. Przedstawianie przez kandydatów, ubiegających się o posady urzędników w bibljotekach szkół akademickich, świadectwa ze złożonego z postępem dobrym egzaminu państwowego ze studjów bibljotekarskich, będzie obowiązywało dopiero w rok po utworzeniu państwowych kursów bibljotekarskich (por. art. 74)

Art. 114. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 15 września 1920 r. i z tą datą tracą moc dotychczasowe przepisy prawne, regulujące sprawy określone tą ustawą. Inne przepisy prawne, dotyczące szkół akademickich, których przedmiot nie jest tą ustawą określony, zatrzymują moc obowiązującą aż do zastąpienia ich przez przepisy nowe wydane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, lub władze samorządowe akademickie w zakresie ich kompetencji. Przepisy, odnoszące się do organizacji i reformy studjów, wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przyczem, o ile chodzi o studja techniczne, handlowe i rolnicze, przepisy te wyda w porozumieniu z zainteresowanemi Ministerstwami.

Poz. 495.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 9 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 83 poz. 559).

Poz. 496.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 9 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 grudnia 1920 r. w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 745.

11 sierpnia Nr. 73. rok 1920.

Poz. 497.

USTAWA KONSTYTUCYJNA

z dnia 15 lipca 1920 r.

zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego.

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. Województwo Śląskie będzie obejmowało wszystkie ziemie śląskie przyznane Polsce, czy to ze Śląska Cieszyńskiego, czy też na mocy art. 88 Traktatu Wersalskiego z Niemcami z 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ustaw z 26 kwietnia 1920 r. Nr. 35 poz. 200).

Województwo Śląskie będzie nieodłączalną częścią składową Rzeczypospolitej Polskiej i będzie posiadało prawa samorządne stosownie do przepisów niniejszego statutu organicznego.

Art. 2. Dotychczasowe prawa i rozporządzenia, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszego statutu w granicach Śląska, pozostają w mocy nadal, o ile nie zostaną zmienione zgodnie z przepisami tego statutu.

Art. 3. Wszyscy mieszkańcy Województwa Śląskiego, posiadający prawa obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej, są równouprawnieni, a wszelkie prawa wyjątkowe zostają zniesione z chwilą wejścia w życie niniejszego statutu.

II. Kompetencja ustawodawstwa i samorządu śląskiego.

Art. 4. Dla ustawodawstwa Sejmu Śląskiego są zastrzeżone sprawy następujące:

1) ustawodawstwo o używaniu języka polskiego i niemieckiego w służbie zewnętrznej wszelkich cywilnych władz i urzędów na obszarze Śląska,

2) ustawodawstwo o ustroju śląskich władz administracyjnych i o samorządzie powiatowym i gminnym, tudzież podział administracyjny Śląska,

3) ustawodawstwo sanitarne w zakresie higjeny publicznej i samorządowych urządzeń sanitarnych z wyjątkiem przepisów o zwalczaniu chorób zaraźliwych i zaraz zwierzęcych,

4) ustawodawstwo o organizacji sił policyjnych i żandarmerji,

5) ustawodawstwo o policji budowlanej, ogniowej, drogowej i o utrzymywaniu dróg lądowych,

6) ustawodawstwo w zakresie szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni,

7) ustawodawstwo w sprawach wyznaniowych z wykluczeniem spraw kościelnych, wchodzących w zakres polityki zagranicznej (Concordat),

8) ustawodawstwo o zaopatrzaniu ubogich i o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa,

9) ustawodawstwo we wszystkich sprawach, których przedmiotem jest ustawowa organizacja zawodowa rolnicza, organizacja kredytu rolniczego, komasacja gruntów, wytwórczość rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych na nie obszarów, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołóstwo, chów bydła, ochrona pól (policja polowa) i zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych,

10) ustawodawstwo o meljoracjach rolnych,

11) ustawodawstwo wodne łącznie z ustawodawstwem o budownictwie wodnem, z wyjątkiem ustawodawstwa o sztucznych drogach wodnych, tudzież regulacji rzek żeglownych i granicznych,

12) ustawodawstwo o zaopatrzeniu ludności śląskiej w energję elektryczną dla celów prywatnych i publicznych,

13) ustawodawstwo o kolejach drugo i trzeciorzędnych (lokalnych) oraz o komunikacji elektrycznej i motorowej.

14) ustawy przeciwko lichwie, tudzież ustawodawstwo, zmierzające do ukrócenia spekulacji na każdem polu (spekulacji nieruchomościami, skup towarów, kwestja mieszkaniowa i t. d.),

15) ustawodawstwo w sprawie zakładów użyteczności publicznej względnie w sprawie robót publicznych, dokonanych na koszt Skarbu Śląskiego, tudzież w sprawie dotowanych ze Skarbu Śląskiego spółek akcyjnych lub kooperatyw,

16) ustalanie dorocznego budżetu śląskiego i zatwierdzanie zamknięć rachunkowych, zaciąganie pożyczek wojewódzkich, zbywanie, zamiana i obciążanie nieruchomego majątku wojewódzkiego i przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Śląski.

Sprzedaż publiczna rent i innych obligacyj wojewódzkich śląskich może być dokonywana poza granicami Śląska tylko za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu,

17) nakładanie podatków i opłat publicznych śląskich stosownie do przepisów ustawy, przewidzianej w art. 5.

Art. 5. Zakres spraw Sejmu Śląskiego w dziedzinie skarbowości, a zwłaszcza stosunek systemu podatkowego śląskiego do systemu podatkowego państwowego i wzajemny stosunek administracji skarbowej państwowej i śląskiej będą ustalone w równobrzmiących ustawach: państwowej i śląskiej. Projekt tych ustaw będzie ułożony przez Radę Ministrów w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Do tego czasu obowiązują na terenie Województwa Śląskiego:

1) ustawy o podatkach i opłatach, które obowiązywały na Śląsku dnia 1-go stycznia 1919 roku;

2) ustawy o podatkach i opłatach, wprowadzonych później przez rządy niemiecki, pruski lub czeski i komisje międzysojusznicze o tyle, o ile ich ważność będzie utrzymaną ustawą Sejmu Śląskiego;

3) ustawy o dodatkach do podatków bezpośrednich, uchwalone na potrzeby województwa przez Sejm Śląski, które bez zgody Ministra Skarbu nie będą mogły przekraczać 100%;

4) obowiązywać będą wreszcie i te podatki i opłaty, które zostały jednolicie uregulowane przez ustawy państwowe na całym terenie Rzeczypospolitej, a których moc rozciąga się także na terytorjum Województwa Śląskiego. W wypadku tym podatki te i opłaty wchodzą w miejsce analogicznych podatków i opłat, poprzednio obowiązujących.

Sejm Śląski mocen będzie ujednolicić podatki, dotąd pobierane na ziemiach śląskich, i utrzymać te systemy, które w czasie objęcia władzy przez Polskę na tych ziemiach obowiązywały, o ile nie będzie się to sprzeciwiało powyższemu punktowi 4.

Dochód z podatków i opłat, pobieranych ze Śląska, wpływać będzie do Skarbu Śląskiego, który też prowadzi administrację podatkową.

Z tych dochodów oddaje Skarb Śląski na potrzeby ogólnopaństwowe część, odpowiadającą liczbie mieszkańców i sile podatkowej Śląska, a obliczoną w sposób podany w dodatku.

Kwotę należną ustala corocznie Rada Ministrów na podstawie wniosków Rady Wojewódzkiej i publikuje swą decyzję wraz ze szczegółowem uzasadnieniem.

Art. 6. We wszystkich sprawach, niezastrzeżonych dla Śląska, jest ustawodawstwo śląskie właściwem, o ile Województwo Śląskie jest wyraźnie wyjętem z pod zakresu działania odnośnej ustawy państwowej.

Ustawodawstwo śląskie będzie jednak zawsze uprawnione do wydawania przepisów cywilnych i karnych w sprawach, zastrzeżonych dla ustawodawstwa śląskiego.

Art. 7. Ustawodawstwo o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych, tudzież wdów i sierot wojennych jest rzeczą Sejmu Śląskiego tak długo, dopóki ustawodawstwo państwowe nie zapewni klasie robotniczej, względnie inwalidom, wdowom i sierotom wojennym w całej Rzeczypospolitej Polskiej lepszego lub przynajmniej takiego samego zaopatrzenia, co ustawy na Śląsku obowiązujące.

Art. 8. Zgody Sejmu Śląskiego będzie wymagało:

1) wszelkie ograniczanie ilościowe wytwórczości przedsiębiorstw śląskich w dziedzinie produkcji węgla, hutnictwa, wyrobów chemicznych, cementu i innych gałęzi produkcji, zatrudniających na Śląsku co najmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych;

2) wprowadzanie podatków od produkcji lub monopoli na węgiel, wyroby hutnicze, wyroby chemiczne, cement i inne gałęzie produkcji, zatrudniające na Śląsku co najmniej tylu robotników, co odpowiednie przedsiębiorstwa w innych dzielnicach Polski razem wziętych.

Podatek handlowy lub podatek konsumpcyjny nie będzie uważany za podatek od produkcji.

Art. 8-a. Wszelkie zmiany ustaw, dotyczących górnictwa, przemysłu, handlu i rękodzielnictwa, obowiązujących w Województwie Śląskiem w dniu przyjęcia Górnego Śląska przez Polskę, mogą nastąpić tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

Art. 8-a wstawiono i przytoczono w brzmieniu art. 1 pkt. A) Ustawy Konstytucyjnej z dnia 8 marca 1921 r. dotyczącej uzupełnienia Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 146).

Art. 9. Wprowadzenie waluty polskiej, jako jedynego prawnego środka płatniczego w Województwie Śląskiem, nastąpi w drodze porozumienia się Ministerstwa Skarbu z Radą Wojewódzką. W powyższy sposób zostanie ustalony sposób przejścia na walutę polską, przyczem będą obowiązywały przepisy art. 10.

Art. 10. Znaki pieniężne w walucie niemieckiej, znajdujące się w posiadaniu ludności Województwa Śląskiego, nie będą poddane przymusowemu wykupowi na rzecz Skarbu Państwa, będą natomiast traktowane narówni z innemi walutami zagranicznemi, i jako takie dopuszczone do tranzakcyj bankowych i giełdowych.

Przepisy art. 2 ustawy z dn. 20 listopada 1919 r. o walucie w obrębie b. dzielnicy pruskiej, według którego wszystkie zobowiązania w markach

niemieckich winny być uiszczone markami polskiemi w równej nominalnej sumie, nie znajdą w Województwie Śląskiem zastosowania.

(p. poz. 492 z r. 1919).

Art. 11. Połączenie administracji kolejowej na terenie Województwa Śląskiego z administracją kolejową państwową będzie przeprowadzone stopniowo w porozumieniu Rządu Rzeczypospolitej z Radą Wojewódzką, *względnie z Tymczasową Radą Wojewódzką.*

Art. 12. Na własność Skarbu Śląskiego przechodzi położona w obrębie Województwa Śląskiego własność b. prowincjonalnego związku komunalnego śląskiego, a względnie funduszów i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu i Wydziału Prowincjonalnego we Wrocławiu, tudzież własność b. funduszu krajowego śląskiego i innych funduszów i zakładów, pozostających pod zwierzchnim zarządem Sejmu Krajowego i Wydziału Krajowego w Opawie.

III. O Sejmie i ustawodawstwie śląskiem.

Art. 13. Pierwszy Sejm Śląski będzie wybrany w głosowaniu powszechnem, bezpośredniem, równem , tajnem i stosunkowem. Na każdych 25.000 mieszkańców będzie przypadał jeden poseł.

Podział na okręgi wyborcze ustali Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej. Wybory do Sejmu Śląskiego muszą się odbyć najdalej w ciągu 80 dni od chwili objęcia kraju przez władze polskie.

Wybory będą się odbywały według ordynacji wyborczej, obowiązującej przy wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, z tem zastrzeżeniem, że prawo wyborcze czynne przysługuje każdej osobie, posiadającej obywatelstwo polskie i zamieszkałej na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie. Gdyby ze względu na odrębne stosunki Śląska niektóre przepisy tej ordynacji nie mogły znaleźć zastosowania — zastąpi je Rada Ministrów na wniosek Tymczasowej Rady Wojewódzkiej innemi przepisami.

Art. 14. Sejm Śląski uchwali ustawę o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego.

Ustawa ta określi szczegółowo skład Śląskiego Sejmu Wojewódzkiego, ordynację wyborczą i prawo wyborcze do tegoż Sejmu, sposób uchwalania i ogłaszania ustaw śląskich, ewentualnie zaprowadzenie referendum ludowego, prawo sejmu do wykonywania kontroli nad działalnością Rady Wojewódzkiej, zwłaszcza zaś prawo Sejmu do zwracania się z interpelacjami do wojewody i do Rady Wojewódzkiej, prawo sejmu do urządzania ankiet lub do delegowania specjalnych komisyj w obrębie ustawodawstwa śląskiego i administracji śląskiej, czas trwania mandatu wybieralnych członków Rady Wojewódzkiej, zakres działania i ustrój izby obrachunkowej śląskiej i inne ważniejsze kwestje ustroju Sejmu Śląskiego, Rady Wojewódzkiej i jej departamentów administracyjnych, śląskiego urzędu wojewódzkiego i innych urządzeń śląskich.

Art. 15. Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego będzie opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej i w Dzienniku

Ustaw Śląskich po podpisaniu jej przez *Naczelnika Państwa. Naczelnik Państwa* może odmówić swego podpisu, gdyby ustawa ta naruszała przepisy niniejszego statutu.

Decyzja *Naczelnika Państwa* winna nastąpić w ciągu 45 dni od dnia wręczenia Mu ustawy.

Zmiana ogłoszonej w ten sposób ustawy o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego może nastąpić tylko z zachowaniem warunków, w niniejszym artykule wyszczególnionych.

Art. 16. Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga sąd, wyznaczony przez ustawę śląską, względnie co do pierwszego Sejmu Śląskiego — przez Sejm Śląski.

Art. 17. Członkowie Sejmu Śląskiego korzystają z takich samych praw nietykalności poselskiej, co posłowie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18. Posłowie otrzymują diety w wysokości, określonej uchwałą Sejmu. Oprócz tego przysługuje im prawo bezpłatnego przejazdu na kolejach, w obrębie Śląska położonych.

Art. 19. Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu.

Art. 20. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców. Regulamin sejmowy określi prawa i obowiązki Marszałka, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, rodzaj i ilość komisyj sejmowych, tudzież sposób i porządek obrad sejmowych.

Art. 21. *Naczelnik Państwa* zwołuje, odracza i zamyka Sejm Śląski. Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie we wrześniu na sesję zwyczajną. Sesja ta nie może być ani odroczoną, ani zamkniętą przed uchwaleniem budżetu.

Naczelnik Państwa może zwołać Sejm Śląski w każdym czasie na sesję nadzwyczajną, winien zaś to uczynić na żądanie Rady Wojewódzkiej w ciągu dwóch tygodni.

Art. 22. Ustawa o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego określi okres wyborczy Sejmu Śląskiego. Okres ten nie może trwać dłużej niż lat 5, licząc od dnia otwarcia Sejmu.

Naczelnik Państwa może rozwiązać Sejm Śląski, w wypadku tym jednak winien równocześnie zarządzić nowe wybory, które się muszą odbyć w ciągu 75 dni od dnia rozwiązania.

Art. 23. Inicjatywa ustawodawcza w Sejmie Śląskim przysługuje wojewodzie z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej, Radzie Wojewódzkiej i posłom sejmowym stosownie do przepisów regulaminu sejmowego.

Wojewodzie, zastępcy wojewody, członkom Rady Wojewódzkiej oraz wydelegowanym przez wymienionych, urzędnikom przysługuje prawo prze-

50

mawiania w Sejmie poza koleją zapisanych mówców. To samo prawo przysługuje Ministrom Rzeczypospolitej.

Ustawy śląskie nie mogą naruszać niniejszego statutu, praw obywatelskich, zagwarantowanych w ustawie konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów traktatów międzynarodowych, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, ani też przepisów innych ustaw państwowych, obowiązujących w dziedzinie, nie zastrzeżonej dla ustawodawstwa śląskiego.

IV. Władze administracyjne Województwa Śląskiego.

Art. 24. Naczelnemi organami administracji Województwa Śląskiego są: wojewoda i Rada Wojewódzka.

Art. 25. Rada Wojewódzka składa się z wojewody śląskiego, z tegoż zastępcy i 5 członków, wybranych w głosowaniu stosunkowem przez Sejm Śląski. Przepisy o sposobie wyboru tych członków uchwali Sejm Śląski.

Wojewodę i jego zastępcę mianuje *Naczelnik Państwa* na wniosek Rady Ministrów.

Naczelnik Państwa może na wniosek Rady Ministrów zwolnić z urzędu wojewodę i jego zastępcę z prawem do emerytury.

Art. 26. O ile ustawy państwowe lub śląskie stosownie do swych kompetencyj nic innego nie przepiszą, łączy wojewoda w sobie zakres praw naczelnego prezesa Regencji, a względnie prezydenta kraju.

Ustęp 2 art. 26 uchylony na mocy art. 3 ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. w przedmiocie stosowania na obszarze województwa śląskiego ustaw, dotyczących państwowej służby cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 224).

Art. 27. Rada Wojewódzka korzysta z praw, ustawą niniejszą i późniejszemi ustawami państwowemi lub śląskiemi jej nadanych, tudzież z praw, nadanych ustawami pruskiemi Radzie Prowincjonalnej, względnie Wydziałowi Prowincjonalnemu, a względnie z praw, nadanych statutem krajowym lub innemi ustawami austrjackiemi Wydziałowi Krajowemu.

Art. 28. O ile ustawy śląskie nic innego nie przepiszą, zastępuje Rada Wojewódzka w całym zakresie ustawodawstwa śląskiego organ, przewidziany dotychczas przez prawodawstwo dla zatwierdzenia rozporządzeń naczelnego prezesa lub prezesa Regencji.

Art. 29. Aż do wydania ustaw przez Sejm Śląski wyda Rada Wojewódzka za zgodą wojewody przejściowe przepisy o używaniu języka polskiego we władzach i urzędach, szkołach i t. d.

Art. 30. Rada Wojewódzka pełni aż do innego uregulowania sprawy ustawą lub w drodze, przewidzianej w art. 39, funkcje wydziału Regencji; o ileby była sądem administracyjnym, wystarcza obecność 4-ech członków Rady i sędziego, zamianowanego przez *Naczelnika Państwa.* W wypadku tym wojewoda i jego zastępca nie biorą udziału w Radzie.

Art. 31. Radę Wojewódzką zwołuje wojewoda, musi ją zaś zwołać na żądanie trzech członków Rady. Rada rozstrzyga większością głosów w obecności co najmniej trzech członków, nie licząc atoli wojewody, względnie tegoż zastępcy.

Art. 32. Wojewodzie przysługuje prawo do zawieszania uchwał Rady, sprzeciwiających się ustawom lub przekraczających zakres działania Rady. W wypadkach takich oddaje wojewoda sprawę do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w Warszawie.

Art. 33 Urzędnicy państwowi urzędujący w Województwie Śląskiem, powinni w zasadzie pochodzić z Województwa Śląskiego. Przy obsadzaniu urzędów administracji państwowej na obszarze Województwa Śląskiego mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo urzędnicy, pochodzący z Województwa Śląskiego. Urzędnicy i pracownicy, tudzież robotnicy z Województwa Śląskiego, zatrudnieni w administracji państwowej, lub w przedsiębiorstwach państwowych w Województwie Śląskiem, mogą zostać przeniesieni do innych dzielnic Rzeczypospolitej Polskiej wbrew swej woli tylko wtenczas, jeżeli wymaga tego koniecznie ich wyszkolenie, lub wydoskonalenie, albo przeważający interes służby państwowej.

Art. 33 przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych przez ustawę konstytucyjną z 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 146) i ustawę z 18 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 240).

Art. 34. Urzędnicy śląscy, nauczyciele i urzędnicy komunalni składają przysięgę służbową według roty i w sposób, przepisany dla urzędników Rzeczypospolitej.

Członkowie Rady Wojewódzkiej przysięgają, że będą pełnili obowiązki sumiennie, zgodnie z prawem i w zamiarze służenia Rzeczypospolitej Polskiej.

V. Sądy.

Art. 35. Wszystkie sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 36. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Radą Wojewódzką utworzy sąd apelacyjny dla Województwa Śląskiego, oznaczy jego siedzibę i wprowadzi rozporządzeniami nieodzowne zmiany w ustroju sądownictwa, adwokatury i notarjatu oraz w ustawach postępowania sądowego. To upoważnienie Ministra Sprawiedliwości ustaje po upływie sześciu miesięcy od dnia objęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą Polską. Wydane przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia z mocą ustaw będą bezzwłocznie przedstawione Sejmowi Rzeczypospolitej, który może je zmienić lub uchylić.

O ile ustawa państwowa nic innego nie przepisze, przysługują:

1) sądowi apelacyjnemu, oznaczonemu w ust. 1, kompetencja sądu apelacyjnego we Wrocławiu i sądu kameralnego w Berlinie w stosunku do ziem z Śląska Pruskiego oraz sądu apelacyjnego w Krakowie i w Bernie w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego;

2) Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje sądu Rzeszy Niemieckiej w Lipsku, jako instancji rewizyjnej i zażaleniowej, z wyjątkiem spraw o przestępstwa, których akt oskarżenia nie kwalifikuje jako zbrodnie. W sprawach tych będzie sąd apelacyjny, oznaczony w ustępie 1-ym, właściwą instancją do rozstrzygania zażaleń oraz rewizyj, wniesionych przeciwko uchwałom sądów okręgowych, względnie wyrokom, wydanym przez nie jako sądów pierwszej instancji;

3) Sądowi Najwyższemu w Warszawie atrybucje Sądu Najwyższego w Wiedniu w stosunku do ziem z Śląska Cieszyńskiego.

Ustęp 1 art. 36 przytoczono w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. zmieniającej art. 36 ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 608); pozatem p. ustawę z dnia 28 maja 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw o Najwyższym Trybunale Administracyjnym na obszar województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 505).

Art. 37. Nadzór nad wszystkiemi sądami zwyczajnemi przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 38. Mianowanie urzędników wymiaru sprawiedliwości dokonuje się na zasadach, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, *a to w pierwszych 5 latach po wysłuchaniu wojewody.*

Art. 39. Ustawa śląska ustanowi w miejsce sądów niemieckich i pruskich, a względnie austrjackich, które nie są sądami zwyczajnemi, sądy administracyjne z właściwością aż do ujednostajnienia danego prawodawstwa dla całej Polski.

Celem bezzwłocznego utworzenia śląskiego trybunału administracyjnego wyda Tymczasowa Rada Wojewódzka stosowne przepisy przejściowe.

VI. Przepisy końcowe.

Art. 40. Od chwili przyznania Polsce Śląska Cieszyńskiego aż do objęcia kraju przez Polskę na Górnym Śląsku rządzić będzie na Śląsku Cieszyńskim Komisja Tymczasowa, złożona z komisarza rządowego, z jego zastępcy i z 5 członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Komisarza i jego zastępcę mianuje *Naczelnik Państwa* na wniosek Rady Ministrów.

Od chwili przejęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą obejmą zarząd administracyjny Województwa Śląskiego zamianowani na wniosek Rady Ministrów przez *Naczelnika Państwa* wojewoda i jego zastępca i Tymczasowa Rada Wojewódzka, złożona z 20 członków, mianowanych przez Radę Ministrów. Z tych 20 członków pochodzić będzie ¾ z Górnego Śląska, a ¼ ze Śląska Cieszyńskiego. Mianowanie nastąpi na wniosek wojewody z uwzględnieniem miejscowych potrzeb administracyjnych, gospodarczych i narodowościowych tak polskich jak i niemieckich.

Wojewoda w porozumieniu z tymczasową Radą Wojewódzką będzie miał do czasu zebrania się Sejmu Śląskiego władzę ustawodawczą w zakresie, zastrzeżonym dla ustawodawstwa śląskiego, i w wypadkach, wymagających koniecznie niezwłocznego ustawodawczego uregulowania. Wydane na tej podstawie dekrety z mocą ustawy tracą swoją moc, o ile ich nie zatwierdzi Sejm Śląski, któremu muszą być na pierwszem posiedzeniu do zatwierdzenia przedłożone.

Czynność tymczasowej Rady Wojewódzkiej ustaje z chwilą ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej, co nastąpić winno najpóźniej w 2 tygodnie po zebraniu się Sejmu Śląskiego.

Aż do ukonstytuowania się Rady Wojewódzkiej kompetencje jej, z wyjątkiem komptencyj, określonych w art. 9 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., wykonywać będzie Tymczasowa Rada Wojewódzka.

Ustępy 3 i ostatni wprowadzono w brzmieniu art. 1 i 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. o uzupełnieniu art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 449).

Art. 41. W ciągu pierwszych 10 lat od chwili objęcia Śląska przez Polskę nominacja wszystkich urzędników, których nie mianują lub nie wybierają władze lub instytucje śląskie, nie może nastąpić bez wysłuchania wojewody.

Art. 42. Niniejsza ustawa konstytucyjna uchyla wszelkie dotychczasowe przepisy sprzeczne z jej postanowieniami.

Art. 43. Wykonanie niniejszej ustawy należy do *Prezydenta* Ministrów.

Art. 44. Ustawa, zmieniająca niniejszą ustawę konstytucyjną, a ograniczająca prawa ustawodawstwa lub samorządu śląskiego (artykuły 1, 4 do 12, 13 do 33, 36 do 42 i 44), wymagać będzie zgody Sejmu Śląskiego.

Art. 45. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem objęcia Województwa Śląskiego przez Rzeczpospolitą Polską.

Dodatek do art. 5. Należy obliczyć corocznie:

1) ludność cywilną Województwa Śląskiego, $= a$,

2) ludność cywilną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Województwem Śląskiem, $= b$,

3) dochód ogólny Skarbu Śląskiego z podatków i opłat pobieranych ze Śląska, atoli bez dochodu z dodatków do podatków (punkt 3, art. 5), $= c$,

4) dochód ogólny Skarbu Rzeczypospolitej i Skarbu Śląskiego z podatków i opłat wszelkiego rodzaju (bez dodatków do podatków), $= d$,

5) Skarb Śląski zatrzymuje na własne potrzeby część równającą się: $\frac{c}{2} + \frac{d}{2} \cdot \frac{a}{b}$

6) Skarb Śląski oddaje na potrzeby ogólnopaństwowe część równającą się: $\frac{c}{2} - \frac{d}{2} \cdot \frac{a}{b}$.

Poz. 498.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o podwyższeniu i zrównaniu stawek przy niektórych opłatach stemplowych (należytościach bezpośrednich i stemplowych) na obszarach b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego.

Uchylona na mocy art. 171 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 499.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie powołania do życia Centralnej Komisji Ewakuacyjnej (C. K. E.).

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 500.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Aprowizacji do wydawania rozporządzeń aprowizacyjnych, związanych z prowadzeniem wojny.

Uwzględn. w Nr. 67 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 449.

Poz. 501.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie poddania przestępstw, popełnionych przez urzędników z chęci zysku — orzecznictwu sądów doraźnych.

Uchylone na mocy art. 17 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zwalczaniu przestępstw z chęci zysku, popełnionych przez urzędników (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 177).

Poz. 502.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 17 czerwca 1920 r.

w przedmiocie ustroju i czynności Oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl *art. 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 390 z r. 1919) o utworzeniu Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej*

i art. 70 uchwały Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ustaw Nr. 75 poz. 433) — Rada Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej uchwaliła następującą instrukcję służbową w przedmiocie ustroju i czynności oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

(P. § 17 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

I. Organizacja Oddziałów Prokuratorji Generalnej.

Art. 1. Oddział Prokuratorji Generalnej dzieli się na wydziały.

Art. 2. Ilość wydziałów i zakres działania każdego z nich określi prezes Prokuratorji Generalnej po wysłuchaniu wniosków *naczelnika* oddziału.

Art. 3. Wydziałami kierują starsi radcowie lub radcowie wyznaczeni do tego przez prezesa Prokuratorji na wniosek *naczelnika* oddziału.

Art. 4. W skład wydziału wchodzą oprócz kierownika radcowie prokuratorji, referenci i asesorowie wyznaczeni przez *naczelnika* oddziału.

Na mocy § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 grudnia 1924 r. tytuł „naczelnik oddziału" zastąpiony został tytułem „Prezes Oddziału Prokuratorji Generalnej".

Do art. 4 p. nadto rozporządzenie Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

Art. 5. Radcowie i referenci stanowią kolegjum wydziału, obradujące pod przewodnictwem kierownika wydziału względnie najstarszego służbą członka kolegjum.

Asesorowie biorą udział w posiedzeniach wydziału z głosem doradczym.

Art. 6. *Naczelnik* oddziału i kierownicy wydziałów stanowią prezydjum oddziału, obradujące pod przewodnictwem *naczelnika*, względnie jego zastępcy lub najstarszego służbą kierownika wydziału.

Art. 7. Ogólne zebranie oddziału Prokuratorji Generalnej składa się z *naczelnika* oddziału i radców Prokuratorji i obraduje pod przewodnictwem *naczelnika* lub jego zastępcy, względnie najstarszego służbą kierownika wydziału.

Art. 8. Z rozporządzenia *naczelnika* oddziału mogą być zapraszani z głosem doradczym na posiedzenia prezydjum i ogólnego zebrania, także i inni urzędnicy *konceptowi* oddziału oraz w charakterze rzeczoznawców osoby w skład Prokuratorji nie wchodzące.

(P. § 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 grudnia 1924 r. oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r.).

Art. 9. W oddziałach Prokuratorji o mniej licznym personelu wydziały tworzone nie będą. W oddziałach tych uprawnienia służące w myśl

niniejszej instrukcji kierownikom wydziałów, przechodzą na *naczelnika* oddziału, a uprawnienia kolegjów wydziałowych i prezydjum oddziału na ogólne zebranie, w którego skład wchodzą urzędnicy, należący z mocy art. 4 do kolegjów wydziałowych.

Decyzja o tem, które oddziały Prokuratorji mają być zaliczone do kategoryj przewidzianych w artykule niniejszym należy do prezesa Prokuratorji Generalnej.

Art. 10. Na zaproszenie właściwego urzędu *naczelnik* oddziału delegować może podwładnych sobie urzędników do udziału w komisjach przez inne władze tworzonych.

Art. 11. Poza wydziałami istnieje sekretarjat pod kierunkiem bezpośrednio podległego *naczelnikowi* oddziału *sekretarza naczelnego*, którym będzie urzędnik Prokuratorji wyznaczony przez *naczelnika.*

Pod nadzorem *sekretarza naczelnego* znajduje się naczelnik kancelarji i *archiwista* z podwładnymi im urzędnikami.

(P. uwagę do art. 8).

Art. 12. Bibljoteką oddziału Prokuratorji zawiaduje jeden z urzędników *konceptowych,* wyznaczony przez *naczelnika* oddziału.

Art. 13. Prezes Prokuratorji Generalnej wykonuje nadzór służbowy nad tokiem czynności oddziałów Prokuratorji; w tym celu ma on prawo żądać przedkładania sobie sprawozdań i wyjaśnień i wydawać zarządzenia, polecenia i wskazówki dla zapewnienia prawidłowego toku czynności lub usunięcia dostrzeżonych braków i usterek.

Przynajmniej raz w roku winien prezes Prokuratorji Generalnej odbyć lustrację każdego oddziału. Do czynności tej delegować może w swojem zastępstwie wiceprezesa.

Dla zbadania poszczególnych spraw w oddziale mogą być w każdym czasie przez prezesa delegowani inni urzędnicy prokuratorji.

Ustęp 4 art. 13-go utr. moc obow. (p. § 1 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 14. *Naczelnik* oddziału Prokuratorji Generalnej reprezentuje oddział na zewnątrz, kieruje wszelkiemi czynnościami urzędowemi, przestrzega prawidłowego ich traktowania, wydaje potrzebne w tym celu zarządzenia, polecenia, wskazówki i jest odpowiedzialny za tok czynności urzędowych.

Naczelnik kieruje działalnością wszystkich urzędników i funkcjonarjuszów oddziału, oraz sprawuje nad nimi nadzór służbowy.

W zakresie służbowo-administracyjnym *naczelnik* oddziału podlega zwierzchnictwu prezesa Prokuratorji.

Naczelnik oddziału obecny w Warszawie ma prawo uczestniczenia w posiedzeniach prezydjum i ogólnego zebrania Prokuratorji Generalnej z głosem stanowczym.

Przed końcem stycznia każdego roku przedkłada *naczelnik* oddziału prezesowi sprawozdanie z ubiegłego roku.

Sprawozdanie to winno dawać należyty pogląd na cały tok czynności oddziału i jego urzędników.

Art. 15. Do zastępowania *naczelnika* na wypadek nieobecności, powołany jest jego zastępca, wyznaczony przez Prezesa Prokuratorji na wniosek *naczelnika,* względnie najstarszy służbą kierownik wydziału.

Art. 16. Utr. moc obow. (p. § 9 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r. i art. 36 — 38 ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 17. Utr. moc obow. (p. § 13 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 18. Prezes Prokuratorji Generalnej może na wniosek *naczelnika* oddziału powoływać osoby, które ukończyły prawne studja uniwersyteckie z odpowiednim egzaminem do pracy w oddziałach Prokuratorji w charakterze aplikantów Prokuratorji.

Aplikanci są urzędnikami państwowymi, składają przysięgę służbową. Aplikacja uważana jest za służbę w Prokuratorji.

Prezes Prokuratorji na wniosek naczelnika oddziału przeznacza aplikantom odpowiednie wynagrodzenie w granicach budżetu.

Sprawa egzaminów aplikantów osobnemi przepisami unormowaną będzie.

Na mocy § 5 rozp. Rady Min. z 20 maja 1925 r. o aplikacji i zawodowych egzaminach referendarskich w Prokuratorji Gen. R. P. — aplikacja ta może być bezpłatną lub płatną zależnie od uznania prezesa Prokuratorji (p. Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 409). Nadto p. art. 40 ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 19. Urzędnicy Prokuratorji Generalnej bez względu na to, czy należą do składu urzędu centralnego tejże Prokuratorji, czy też jednego z oddziałów są uprawnieni do występowania stosownie do otrzymanej delegacji przed sądami i urzędami w obrębie całego Państwa.

Por. § 14 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

II. Właściwość miejscowa Oddziałów Prokuratorji Generalnej.

Art. 20. Oddziały Prokuratorji Generalnej spełniają swe zadania i czynności w przydzielonych im okręgach terytorjalnych.

Ustęp 2-gi art. 20 utr. moc obow. (p. ustęp 3 § 10 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 21. Do zastępstwa w procesach, w których stroną pozwaną jest Skarb Państwa lub podmioty prawne ze Skarbem na równi stojące (art. 3 ust. o utworzeniu Prokuratorji) i w których właściwość sądu oznacza się wedle siedziby organu powołanego do ich zastępstwa, właściwym jest oddział Prokuratorji Generalnej, w którego okręgu znajduje się rzecz sporna, w braku tego kryterjum oddział, gdzie zaszło zdarzenie, na którem się roszczenie powoda opiera, a w braku wreszcie tej zasady oddział tego okręgu gdzie znajduje się siedziba urzędowa zainteresowanej władzy administracyjnej lub nadzorczej, która podlega bezpośrednio władzy centralnej.

Art. 22. W wszelkiem innem postępowaniu sądowem oraz postępowaniu prawno-publicznem, powołany jest do zastępstwa ten oddział Prokuratorji Generalnej, w którego okręgu znajduje się siedziba właściwego sądu, względnie właściwej władzy administracyjnej I instancji.

Art. 23. Do spełnienia zadań określonych w *art. 2 ust. 4 i 5 ustawy o Prokuratorji*, powołanym jest oddział Prokuratorji tego okręgu, w którym znajduje się siedziba władzy lub urzędu do żądania współdziałania Prokuratorji w danej sprawie uprawnionego.

(P. § 2 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 24. Jeżeli w toku prowadzonej przez dany oddział sprawy zajdzie potrzeba dokonania czynności na terytorjum innego oddziału względnie Prokuratorji Generalnej, w takim razie oddział, do którego sprawa należy albo poleca dokonanie czynności podległemu sobie urzędnikowi, albo też przekazuje dokonanie tej czynności oddziałowi, na którego terytorjum czynność ta ma być spełniona, względnie Prokuratorji Generalnej w Warszawie.

Art. 25. Różnice zdań powstałe między oddziałami w kwestji właściwości rozstrzyga prezes Prokuratorji Generalnej.

Aż do decyzji prezesa, sprawy niecierpiące zwłoki winny być traktowane przez oddział do którego pierwsze pismo, w odnośnej sprawie wpłynęło, względnie oddziału, który pierwszy o niej powziął wiadomość.

Art. 26. Prezes Prokuratorji Generalnej może załatwienie pewnych czynności spraw lub kategorji spraw, należących w myśl powyższych przepisów do danego oddziału — poruczyć innemu oddziałowi, względnie Prokuratorji Generalnej w Warszawie.

Zarządzenia takie nie mogą ubliżać przepisom art. 21 instrukcji niniejszej.

III. Zasady ogólne funkcjonowania Oddziałów Prokuratorji Generalnej.

Art. 27. Kierownicy wydziałów przewodniczą w kolegjach wydziałowych, rozdzielają czynności pomiędzy poszczególnych urzędników wydziału, czuwają nad prawidłowym biegiem spraw w wydziale i są za bieg ten przed *naczelnikiem* oddziału odpowiedzialni.

Art. 28. Wszystkie sprawy oprócz spraw służbowo-administracyjnych, w zasadzie traktowane będą w wydziałach.

Naczelnik oddziału może jednak zastrzec poszczególną sprawę do osobistego swego rozpoznania, lub przekazać ją do rozpoznania w prezydjum oddziału Prokuratorji, albo na ogólnem zebraniu.

Art. 29. Kierownik wydziału wyznacza z pomiędzy należących do wydziału urzędników ***konceptowych*** referenta sprawy i wydaje decyzje na zasadzie złożonego mu referatu. Sprawy uznane przez referenta lub kierownika wydziału za kwestyjne przekazane będą do rozpoznania kolegjum wydziału. Sprawy nagłe tej kategorji kierownik wydziału zareferuje *naczelnikowi* oddziału, którego decyzja będzie ostateczną.

Art. 30. Decyzja o tem, czy dana sprawa ulega w myśl *art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o Prokuratorji*, rozpoznaniu Prokuratorji Generalnej w Warszawie należy do prezydjum oddziału.

Odnosząc się do Prokuratorji Generalnej oddział wymieni szczegółowo powody, na których opiera się powyższa jego decyzja, oraz dołączy ze swej strony projekt załatwienia.

Również Prokuratorja Generalna w Warszawie może z własnej inicjatywy przesłać oddziałowi wskazówki w przedmiotach, które uzna za podpadające pod *ust. 3 i 4 artykułu 9 ustawy o Prokuratorji*.

(P. ustęp 5 § 10-go rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 31. Decyzje zapadają w kolegjum wydziałowem w składzie co najmniej 3 członków.

Art. 32. Każda sprawa, rozstrzygnięta przez kolegjum wydziałowe może być na skutek uchwały wydziału lub z decyzji kierownika wydziału — przeniesiona do forum prezydjum oddziału. To samo prawo służy *naczelnikowi* oddziału.

Art. 33. Prezydjum oddziału Prokuratorji i ogólne zebranie są prawomocne gdy w posiedzeniach uczestniczy co najmniej połowa ogólnej liczby urzędników, uprawnionych stosownie do art. 6 i 7 do udziału w zebraniu.

Sprawy decydowane będą w prezydjum i w ogólnem zebraniu z udziałem tych urzędników, którzy referowali je w wydziałach.

Protokół ogólnych zebrań i zebrań prezydjum prowadzi *sekretarz naczelny* oddziału lub jego zastępca.

Art. 34. W kolegjum wydziału i na posiedzeniu prezydjum traktowanie sprawy zaczyna się od referatu, po którym następuje dyskusja i głosowanie. Pierwszy głosuje referent sprawy, a następnie inni członkowie kolegjum, poczynając od najmłodszego służbą, a kończąc na przewodniczącym.

Od udziału w głosowaniu wstrzymać się nie wolno. Decyzje zapadają prostą większością głosów z przewagą głosu przewodniczącego, w razie równości.

Art. 35. Każdy urzędnik obowiązany jest uchylić się od wszelkiego udziału w opracowywaniu i rozstrzyganiu takiej sprawy, w której on sam lub osoba pozostająca z nim w stosunku określonym w *art. 12-ym ust. 2 ustawy o Prokuratorji* są interesowani.

Nadto urzędnik może za zgodą kierownika wydziału lub *naczelnika* oddziału uchylić się od rozpoznawania sprawy, w której niezależność jego zdania mogłaby być z innych względów kwestjonowana.

Por. § 14 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

Art. 36. Oddział Prokuratorji spełnia czynności, leżące w jego kompetencji na żądanie władz i urzędów, posiadających właściwe w tym

celu upoważnienie od władz centralnych oraz na żądanie instytucji, reprezentującej inne prócz Skarbu Państwa podmioty prawne w art. 3-im ustawy o utworzeniu Prokuratorji określone.

Dopóki poszczególne władze centralne właściwych zarządzeń w tym kierunku nie wydadzą, za upoważnione uważane będą w tym względzie urzędy bezpośrednio od władz centralnych zależne.

Pozostałe urzędy zwracają się do oddziału za pośrednictwem swej przełożonej władzy, do bezpośredniego znoszenia się z oddziałami Prokuratorji uprawnionej lub wprost za upoważnieniem władzy przełożonej.

Jednakowoż w tych wypadkach w których zwłoka, spowodowana koniecznością uprzedniego porozumienia się z władzą przełożoną oczywiście narażałaby Skarb Państwa na straty, każdy zainteresowany urząd ma prawo z wnioskami swojemi zwrócić się bezpośrednio do oddziału Prokuratorji, zawiadamiając o tem jednocześnie przełożoną władzę.

Por. § 8 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

Art. 37. Wszelkie władze i urzędy obowiązane są do udzielania oddziałowi na jego żądanie będących w ich rozporządzeniu informacyj, akt i dokumentów w sprawach w oddziale traktowanych, a także do składania przez delegowanych w tym celu urzędników ustnych w rzeczonych sprawach wyjaśnień.

Por. ustęp 4 § 8 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

Art. 38. Oddział Prokuratorji odpowiada tylko za czynności, porady i opinje stwierdzone jego pismami urzędowemi.

Art. 39. Opinje oddziału Prokuratorji, komunikowane innym urzędom, winny być motywowane.

Art. 40. Pisma, wychodzące z oddziału, a zawierające załatwienie sprawy w oddziale traktowanej podpisywane będą przez *naczelnika* oddziału względnie jego zastępcę i *sekretarza naczelnego*, lub w zastępstwie tychże przez kierownika wydziału i referenta sprawy.

Sposób podpisywania innych pism, nie zawierających załatwienia sprawy, określi regulamin (art. 66 instr.).

Art. 41. Przepisy rozdziału niniejszego stosują się do ogółu czynności, wchodzących w zakres działania oddziału Prokuratorji.

Przepisy szczególne, stosujące się wyłącznie do pewnych czynności oddziału, wyłuszczone są w następujących rozdziałach.

IV. Sprawy procesowe.

Art. 42. Władze państwowe lub instytucje do których zakresu należy dana sprawa procesowa, składają oddziałowi Prokuratorji Generalnej, na jego żądanie lub z własnej inicjatywy wnioski swoje co do najważniejszych czynności procesowych, jako to: wytoczenia procesu lub jego zaniechania, popierania obrony albo przyznania pretensji, zawarcia układu pojednawczego, założenia sprzeciwu, wytoczenia akcji wzajemnej, sporu o fałsz, założenia apelacji, żądania uchylenia wyroku i t. p.

Jeżeli wymaga tego pilność sprawy, oddział poczyni kroki właściwe, nie czekając na wniosek zainteresowanego organu władzy lub instytucji, którą o przedsięwziętych czynnościach zawiadomi.

Por. § 6 — 8 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

Art. 43. W razie niezgodności opinji oddziału Prokuratorji z wnioskami zainteresowanego organu władzy lub instytucji, oddział zwróci się o wskazówki do Prokuratorji Generalnej w Warszawie, zaś czynności niecierpiące zwłoki według własnego uznania podejmie. Wydane przez Prokuratorję Generalną w tym kierunku decyzje są dla oddziału wiążące.

O przedsięwziętych przez oddział czynnościach, jak również o decyzji, powziętej przez Prokuratorję Generalną w Warszawie będzie zainteresowany organ władzy lub instytucji przez oddział Prokuratorji powiadomiony.

Na żądanie zainteresowanego urzędu w wypadkach szczególnej wagi, ustęp 3 artykułu 5-go ustawy o Prokuratorji znajdzie zastosowanie.

(P. § 7 i 8 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 44. Urząd po otrzymaniu pozwu, czy innego zawiadomienia o dotyczącej go sprawie sądowej, prześle niezwłocznie oddziałowi odnośne zawiadomienie i dołączy do niego dokładną informację o sprawie tudzież te dokumenty, które zdaniem urzędu przedstawić należy.

Jeżeli według obowiązujących przepisów pozew doręczony jest bezpośrednio oddziałowi Prokuratorji winien tenże po otrzymaniu pozwu, czy innego zawiadomienia o dotyczącej go sprawie sądowej, w której ma objąć zastępstwo, wezwać niezwłocznie właściwą władzę lub instytucję o udzielenie mu dokładnej informacji o sprawie, tudzież o dołączeniu potrzebnych dokumentów.

Jeżeli zebranie danych dowodów wymaga dłuższego czasu, urząd złoży oddziałowi te dane, które są w jego rozporządzeniu i zapowie następne przedstawienie pozostałych.

Art. 45. Jeżeli zdaniem urzędu, należy wytoczyć proces, w takim razie urząd składa oddziałowi przy wniosku o wytoczenie procesu szczegółową informację i dowody.

Art. 46. Kierownik właściwego wydziału względnie *naczelnik* oddziału wyznacza referenta dla danej sprawy.

Obrońcą sądowym w tej sprawie będzie, z decyzji *naczelnika* oddziału lub kierownika wydziału jej referent względnie jego zastępca, albo funkcjonarjusz delegowany do tego urzędu państwowego, albo adwokat.

Art. 47. Zarówno urzędnicy Prokuratorji, jak urzędnicy innych władz lub adwokaci winni w czynnościach sądowych, spełnianych w imieniu oddziału Prokuratorji, do jego poleceń się stosować.

Art. 48. Urzędnicy Prokuratorji, uprawnieni do zastępstwa sądowego otrzymywać mogą legitymacje ogólne, podpisane przez *naczelnika* oddziału i *sekretarza naczelnego*, oraz opatrzone pieczęcią oddziału Prokuratorji. Na zasadzie tych legitymacyj urzędnicy ci upoważnieni są do

podejmowania wszelkich czynności procesowych we wszystkich sprawach, prowadzonych przez oddział.

Decyzja o tem, jacy urzędnicy takie ogólne legitymacje otrzymać mają należy do prezydjum oddziału.

Art. 49. Urzędnicy oddziału, uprawnieni do zastępstwa sądowego, którzy legitymacyj ogólnych, przewidzianych w art. 48-ym nie otrzymali, działać będą na zasadzie delegacyj szczególnych podpisywanych przez *naczelnika* oddziału albo kierownika wydziału i *sekretarza naczelnego* i opatrzonych pieczęcią oddziału Prokuratorji.

(Do art. 46 — 49 p. § 12 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).
Art. 50. Utr. moc obow. (p. § 11 rozp. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 51. W sprawach mniejszej wagi, gdy zachodzą trudności w prowadzeniu obrony sądowej przez urzędnika oddziału lub adwokata i w danej sprawie nie obowiązuje przymus adwokacki, oddział Prokuratorji może upoważnić urzędnika odpowiedniej władzy lub instytucji w sposób przewidziany art. 49.

W wypadkach nagłych upoważnienie takie może być udzielone telegraficznie.

Delegowanemu urzędnikowi dana będzie przez oddział odpowiednia instrukcja.

Art. 52. Adwokatom może być powierzane albo prowadzenie poszczególnej sprawy za wynagrodzeniem za rzeczoną sprawę, albo też z decyzji prezesa po wysłuchaniu wniosków *naczelnika* oddziału stałe prowadzenie spraw pewnej kategorji lub w pewnej miejscowości za rocznem wynagrodzeniem.

Pełnomocnictwa procesowe udzielane będą adwokatom według wzoru określonego w art. 49. W wypadkach nagłych pełnomocnictwo takie może być udzielone telegraficznie.

Art. 53. Referent procesu winien przedstawić bezpośredniemu swojemu zwierzchnikowi plan obrony pod zatwierdzenie.

Pod takież zatwierdzenie przedstawiane będą wnioski, dotyczące najważniejszych czynności procesowych, przytoczonych w art. 42.

Jeżeli rzecz jest kwestyjna, referat na posiedzeniu właściwego kolegjum oddziału Prokuratorji złożony będzie.

Jeżeli niema czasu uzyskania zatwierdzenia referent powinien podjąć według własnego uznania i na własną odpowiedzialność kroki pilności, które za potrzebne uważa, gdyż referent będący obrońcą sprawy, jest za jej dobre prowadzenie w pierwszym rzędzie odpowiedzialny i bezczynności swej brakiem decyzji władz przełożonych tłumaczyć nie może.

Art. 54. Jeżeli sprawę prowadzi adwokat, to ciąży na nim całkowicie określony w ostatnim ustępie artykułu poprzedzającego obowiązek podejmowania kroków pilności, oraz ogólna odpowiedzialność za sprawę.

We wszystkich wypadkach, w których stosownie do przepisów niniejszego rozdziału, potrzebną jest decyzja oddziału Prokuratorji, adwokat prowadzący sprawę, porozumiewa się z właściwym referentem.

Art. 55. Adwokat prowadzący sprawę, może brać udział z głosem doradczym przy jej traktowaniu w posiedzeniu wydziału za zezwoleniem kierownika wydziału, a w posiedzeniach przezydjum za zezwoleniem *naczelnika* oddziału.

Kierownik wydziału, względnie *naczelnik* oddziału może zawsze wezwać adwokata na takie posiedzenie kolegjum lub dla złożenia wyjaśnień.

Także i referent sprawy może zwracać się do adwokata o udzielenie potrzebnych wyjaśnień.

Art. 56. Gdy można oczekiwać, że wykonanie uzyskanego przez oddział Prokuratorji wyroku lub decyzji nie wywoła szczególnych kwestyj prawnych, oddział przesyła uzyskany tytuł wykonawczy zainteresowanemu urzędowi, który przeprowadza czynności egzekucyjne własnem staraniem.

Jeżeli jednak urząd napotka przy czynnościach na trudności prawne, będzie mógł zwrócić się do oddziału z wnioskiem o wskazówki lub o całkowite pokierowanie krokami egzekucyjnemi.

W częściach Państwa, w których obowiązują dotychczas specjalne postanowienia, uprawniające urzędy skarbowe poza siedzibą oddziału Prokuratorji istniejące do wdrażania i przeprowadzania w zastępstwie tegoż oddziału pewnych czynności egzekucyjnych, tudzież do interwenjowania w imieniu Skarbu Państwa i innych interesowanych funduszów przy egzekucjach przez osoby trzecie wdrożonych — uprawnienia takie przysługiwać będą odtąd również i urzędom skarbowym w siedzibie oddziału Prokuratorji istniejącym.

Art. 57. Oddział Prokuratorji otrzymuje określoną w budżecie Prokuratorji Generalnej sumę na wydatki postępowania procesowego i niespornego, które stosownie do obowiązujących przepisów jako strona zaliczać jest obowiązany.

Urzędy państwowe przez Prokuratorję zastępowane, nie wypłacają jej żadnych funduszów na jakiekolwiek koszty.

Zasądzone i wyegzekwowane koszty, wnoszone będą na dobro budżetu Prokuratorji Generalnej.

Por. § 16 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.

Art. 58. Przepisy rozdziału niniejszego stosują się zarówno do spraw, toczących się w sądach jak i do spraw przed sądami prawa publicznego i przed władzami administracyjnemi, skoro ich prowadzenie oddziałowi Prokuratorji Generalnej powierzone zostało.

V. Czynności sądownictwa niespornego.

Art. 59. Oddział Prokuratorji Generalnej działa w sprawach sądownictwa niespornego na żądanie zainteresowanych urzędów, a także z własnej inicjatywy w wypadkach przewidzianych ustawami.

Urząd składając odnośne żądanie przedstawia oddziałowi wszelkie potrzebne wyjaśnienia i dokumenty.

Art. 60. W czynnościach hipotecznych, o ile Prokuratorja zastępowaną będzie przez urzędnika lub adwokata — zastępca ten winien wykazać się szczególnem pełnomocnictwem, lub odpowiedniem upoważnieniem Prokuratorji.

Pozatem przepisy artykułów 48, 49 i 52 znajdują i w sprawach sądownictwa niespornego właściwe zastosowanie.

VI. Współdziałanie przy zawieraniu umów.

Art. 61. Władze i urzędy państwowe przewidziane w art. 36, mające siedzibę w okręgu terytorjalnym oddziału Prokuratorji, mogą przedstawiać do opinji oddziału projekty wszelkich umów przez nie zawrzeć się mających.

Art. 62. Projekt umowy winien być przedstawiony oddziałowi Prokuratorji w postaci artykułowanej z wszelkiemi potrzebnemi wyjaśnieniami i załącznikami.

Art. 63. Oddział Prokuratorji ogranicza się do złożenia wyjaśnień i wniosków, albo układa projekt nowy.

VII. Opinjowanie w kwestjach prawnych.

Art. 64. Władze i urzędy państwowe, przewidziane w art. 36, mające siedzibę w okręgu terytorjalnym oddziału Prokuratorji, mogą przedstawiać temu oddziałowi projekty swoich decyzyj, orzeczeń i wyjaśnień, oraz wszelkich innych czynności celem uzyskania opinji prawnej Prokuratorji.

Przepis ten nie stosuje się do czynności sądowych oraz do czynności urzędów administracyjnych w sprawach, w których urzędom tym służy prawo rozstrzygania sporów lub wymierzania kar.

Art. 65. Przepisy artykułów 62 i 63 rozdziału poprzedzającego znajdą przy opinjowaniu w kwestjach prawnych odpowiednie zastosowanie.

VIII. Przepisy ogólne.

Art. 66. Utr. moc obow. (p. § 15 rozp. Prez. Rzecz. z 9 grudnia 1924 r.).

Art. 67. Instrukcja niniejsza winna być ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dn. 17 czerwca 1920 r.

Poz. 503.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

o terminie rozpoczęcia czynności Prokuratorji Generalnej na terytorjum b. dzielnicy pruskiej i o otwarciu oddziału Prokuratorji Generalnej w Poznaniu.

Pominięto, jako zawierającą przepisy przejściowe.

Poz. 504.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA MINISTRÓW

z dnia 8 lipca 1920 r.

o rozgraniczeniu okręgów terytorjalnych oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie i Krakowie.

W myśl art. 9 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 390 z r. 1919) o utworzeniu Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i art. 3 uchwały Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 434 z r. 1919) o utworzeniu oddziałów tejże Prokuratorji we Lwowie i Krakowie zarządzam na wniosek prezesa Prokuratorji Generalnej, co następuje:

Art. 1. Z dniem 1 października 1920 r. okrąg terytorjalny oddziału Prokuratorji Generalnej we Lwowie zwężony zostaje do granic okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie, a okrąg terytorjalny oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie rozszerzony zostaje na cały okrąg sądu apelacyjnego w Krakowie.

Art. 2. Jednakowoż wszelkie sprawy, które przed terminem, w artykule poprzedzającym wymienionym, były lub będą już w biegu w oddziale Lwowskim, pozostają nadal we właściwości oddziału Lwowskiego, chociażby w myśl postanowień art. 1, miały należeć do kompetencji oddziału Krakowskiego.

W szczególności wszelkie sprawy sądowe tego rodzaju, w których powództwo lub pierwsze podanie złożone zostały lub zostaną w sądzie przed dniem 1 października 1920 r., a w których stroną jest Państwo lub inne podmioty prawne, w art. 3 ustawy o Prokuratorji wymienione, prowadzić będzie, aż do zupełnego ukończenia we wszystkich instancjach oddział Prokuratorji Generalnej we Lwowie, jako nadal miejscowo właściwy.

Art. 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierzone zostaje prezesowi Prokuratorji Generalnej.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze winno być ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1921 r. w przedmiocie tymczasowego rozszerzenia okręgu terytorjalnego oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie na ziemie Śląska Cieszyńskiego, wchodzące w skład Państwa Polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 352).

Poz. 505.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 sierpnia 1920 r.

o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Uchylone na mocy art. 21 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 18, poz. 104).

Poz. 506.

REGULAMIN

z dnia 7 sierpnia 1920 r.

czynności komisji dewizowej i banków dewizowych.

Uchylony na mocy art. 21 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 18 poz. 104).

11 sierpnia **Nr. 74.** rok 1920.

Poz. 507.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1920 r.

w sprawie diet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych.

Utr. moc obow., ponieważ podstawy prawne przestały obowiązywać (p. ustawy z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429, 431, 432, 433 i 436).

12 sierpnia **Nr. 75.** rok 1920.

Poz. 508.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych.

Wygasła z dniem 1 marca 1920 r. (p. ustawę z 17 grudnia 1921 r. o przedłużeniu mocy niniejszej ustawy — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 772).

Poz. 509.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o opłatach stemplowych od ubezpieczeń.

Uchylona na mocy art. 171 pkt. 13 ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 570).

Poz. 510.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w sprawie zmian ustawy z dnia 27 maja 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 43 poz. 308) o tymczasowem zaopatrzeniu wdów i sierot po wojskowych wojska polskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę o tymczasowem zaopatrzeniu wdów i sierot po wojskowych wojska polskiego — Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 43 poz. 308).

Poz. 511.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w sprawie tymczasowych zmian dotyczących organizacji i zadań Policji Państwowej.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 214).

Poz. 512.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

o podoficerach zawodowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 108 ustawy z 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 698).

Poz. 513.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

o majstrach wojskowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 108 ustawy z 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego — Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 698).

Poz. 514.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie poboru roczników 1889, 1888, 1887, 1886, 1885.

Wygasło, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 515.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 7 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczów w postępowaniu karnem.

Pominięto, ponieważ traci moc obowiązującą z dn 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 § 1 pkt. 2 przepisów wprowadzających kodeks postępowania karnego, rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 516.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 9 sierpnia 1920 r.

o podwyższeniu opłat za doręczenia w sprawach cywilnych na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Na zasadzie artykułu XXXIV ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. Nr. 112 Dz. P. P. zarządzam w porozumieniu z Ministrem Skarbu:

Art. 1. Opłata za doręczenie w sprawach cywilnych, spornych i niespornych — dokonywane przez organy sądowe (woźnych lub posłańców) czy to w siedzibie czy też poza siedzibą sądu, wynosi 2 *mk*.

Art. 2. Opłaty nie pobiera się: 1) za doręczenie dokonywane w budynku sądu lub przy wykonaniu czynności egzekucyjnych; 2) jeśli do uiszczenia opłaty obowiązana jest strona, która korzysta z prawa ubogich, albo dla której ustanowiono kuratora w myśl par. 276 u. cyw.; w tych wypadkach należy zaniechać także dodatkowego ściągania opłaty za doręczenie.

Art. 3. Przepis par. 9 rozporządzenia b. austr. ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu z dnia 22 sierpnia 1899, Nr. 162 Dz. p. p. uchyla się.

Art. 4. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 **września r. b.**

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 22 października 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 626) opłatę przewidzianą w art 1 niniejszego rozporządzenia podwyższono do wysokości każdoczesnej opłaty pocztowej **za list polecony** najniższej wagi.

13 sierpnia Nr. 76. rok 1920.

Poz. 517.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o podatku od kapitałów i rent.

DZIAŁ I.

Art. 1. Podatkowi od kapitałów i rent podlegają:

1) kapitały ponad *2.000 mk.*, zabezpieczone bezpośrednio na nieruchomościach w charakterze rzeczywistych długów, bez względu na to czy kapitały przynoszą dochód czy nie, z wyjątkiem kapitałów, wymienionych w art. 2 ustępie 3 i 4 niniejszej ustawy;
2) skapitalizowane wartości zabezpieczonych bezpośrednio na nieruchomościach rent i innych powtarzających się świadczeń pieniężnych.

Na mocy art. 5 p. b. ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych, oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe (Dz. U. R. P. Nr. 127 poz. 1044) kwota 2.000 mk. winna była ulec waloryzacji na kwotę 63 fr. zł. 15 cent., która następnie zgodnie z postanowieniami § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351) winna była być wyrażona w tej samej ilości złotych. Waloryzacji powyższej nie przeprowadzono, ponieważ na mocy art. 1 ustawy z 1 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy niniejszej (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 376) z dniem 1 stycznia 1923 r. zawieszono wymiar i pobór podatku od kapitałów i rent na zasadzie art. 1 i art. 2 pkt. 4 ustawy niniejszej. Ponowny wymiar i pobór tego podatku może być zarządzony uchwałą Rady Ministrów, ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Podatkowi podlegają również:

1) przychody z wszelkiego rodzaju wartościowych papierów państwowych publicznych i prywatnych;

Na mocy art. 1 ustawy z 20 lipca 1925 r. o ulgach podatkowych dla kapitałów (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 564) oraz art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 maja 1927 r. w sprawie zwolnienia listów zastawnych od podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz 403) zwolniono od podatku, przypadającego w myśl art. 2 pkt. 1 ustawy niniejszej obligacje emitowane przez związki samorządowe, instytucje kredytowe, tudzież przedsiębiorstwa przemysłowe oraz przychody z listów zastawnych, emitowanych przez instytucje kredytowe.

2) przychody z wkładów na rachunek bieżący i z innych wkładów procentowych w bankach państwowych, publicznych i prywatnych, kasach oszczędnościowych, instytucjach i przedsiębiorstwach kredytowych, domach bankowych i kantorach wymiany wszelkiego rodzaju;

3) przychody z kapitałów pieniężnych pożyczonych, bez względu na formę, przez osoby prywatne lub instytucje i przedsiębiorstwa, nie obowiązane do publicznego składania rachunków, instytucjom lub przedsiębiorstwom handlowym i przemysłowym, podlegającym opłacie państwowego podatku przemysłowego, *względnie zarobkowego* na zasadzie przepisów, ustanowionych dla przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków;

Na mocy art. 1 ustawy z 20 lipca 1925 r. o ulgach podatkowych dla kapitałów (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 564), zwolniono od podatku przypadającego w myśl art. 2 pkt. 2 i 3 ustawy niniejszej, przychody z kapitałów pieniężnych, należących do osób fizycznych i prawnych, mających za granicą miejsce stałego zamieszkania, względnie siedzibę.

(p. nadto ustawę o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1925 roku Nr. 58, poz. 411).

4) przychody z kapitałów pieniężnych, hipotecznie zabezpieczonych, których wierzycielami są przedsiębiorstwa lub instytucje, obowiązane do publicznego składania rachunków, z wyjątkiem przychodów z pożyczek, wydawanych przez instytucje kredytu długoterminowego w papierach procentowych;

(P. uwagę do art. 1).

5) przychody z pobieranych w gotówce lub w naturze świadczeń, umówionych w kontraktach wydobywania ciał kopalnych z cudzego gruntu, o ile te świadczenia ustalone nie w kwocie pieniężnej ściśle oznaczonej, lecz w stosunku procentowym do ilości wydobytych ciał kopalnych (procenta brutto);
6) specjalne rachunki bieżące (on'callowe) zabezpieczone przez złożenie papierów wartościowych lub w jakikolwiek inny sposób, otwarte w państwowych, publiczych lub prywatnych instytucjach kredytowych oraz domach bankowych.

Art. 3. Podatkowi nie podlegają:

A. z wymienionych w art. 1 kapitałów i rent:
1) wierzytelności, należne Skarbowi Państwa i państwowym instytucjom kredytowym oraz związkom samorządnym;
2) renty i inne powtarzające się świadczenia pieniężne, których płatność zależną jest od nastania lub nienastania pewnego zdarzenia lub od warunków jeszcze nie wypełnionych;
3) wszelkiego rodzaju renty, które stanowią bezpośrednie wynagrodzenie za świadczone usługi z tytułu stosunku służbowego, pobory emerytalne i zaopatrzenia.

B. z przychodów, wymienionych w art. 2:
1) przychody z papierów wartościowych, które osobną ustawą uwolniono od opłacania dotychczasowego podatku od dochodu z kapitałów pieniężnych, względnie rentowego;
2) przychody z wkładów Pocztowej Kasy Oszczędności i w instytucjach drobnego kredytu;
3) przychody z akcyj i udziałów instytucyj lub przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, które podlegają opłacie państwowego podatku przemysłowego *lub zarobkowego* na zasadzie przepisów, ustanowionych dla przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków.

(P. uwagę 2-ą do art. 2 pkt. 3).

DZIAŁ II.

O podatku od zabezpieczonych na nieruchomościach kapitałów i rent, wymienionych w art. 1.

Art. 4. Podatek wynosi rocznie *1 mk.* od każdych *100 mk.* kapitału, *przyczem 50 i więcej marek kapitału liczy się za 100 mk. sumy zaś mniejszej od 50 mk. nie bierze się w rachubę.*

Art. 5. Podatek opłaca właściciel obciążonego długiem majątku nieruchomego. Jest on odpowiedzialny za terminową zapłatę podatku bez względu na to, czy procenty od kapitału względnie renty lub inne świadczenia pieniężne zostały wypłacone wierzycielowi lub uprawnionemu do ich podniesienia czy nie.

Art. 6. Właścicielowi nieruchomości przysługuje prawo potrącenia z należności, wypłacanych wierzycielowi, sumy zapłaconego podatku, jednak bez odsetek za zwłokę (art. 22).

Art. 7. Obowiązek podatkowy ustala się na podstawie stanu hipotecznego w dniu 1-ym stycznia odnośnego roku podatkowego.

Jeżeli zabezpieczenie na nieruchomości, podległej podatkowi wierzytelności lub renty i innego świadczenia pieniężnego nastąpiło w ciągu roku podatkowego, wymierza się podatek dopiero od najbliższego następującego półrocza kalendarzowego po zaintabulowaniu.

Jeżeli wspomniane wyżej zabezpieczenie trwało mniej niż 6 miesięcy w ciągu jednego półrocza kalendarzowego, w takim razie podatek wymierza się za jedno półrocze.

Art. 8. Podstawą do określenia wysokości zabezpieczonego na nieruchomości kapitału jest wpis hipoteczny.

Celem obliczenia skapitalizowanej wartości praw do rent i innych powtarzających się świadczeń pieniężnych, jako podstawę wymiaru podatku należy przyjąć jednoroczną sumę pieniężną renty lub świadczenia według następujących zasad:

I. Przy wieczystych rentach lub świadczeniach pieniężnych przyjmuje się, jako skapitalizowaną wartość, 25-krotną roczną sumę, zaś przy rentach i świadczeniach pieniężnych na czas nieograniczony, 12½-krotną roczną sumę, jeżeli postanowienia pod II i III niniejszego artykułu nie mają zastosowania, lub jeżeli płatnik w inny sposób nie wykaże okoliczności, ograniczających czas ich trwania.

II. Jeżeli prawo ograniczone jest czasem życia uprawnionego lub innej osoby, wówczas skapitalizowaną wartość oznacza się stosownie do wieku w dniu 1 stycznia roku podatkowego tej osoby, ze śmiercią której prawo gaśnie.

Za skapitalizowaną wartość przyjmuje się przy wieku:

do lat 15 . . . . 18-krotną sumę

ponad 15 do 25 lat	. . . .	17-krotną sumę
„ 25 „ 35 „	. . . .	16 „ „
„ 35 „ 45 „	. . . .	14 „ „
„ 45 „ 55 „	. . . .	12 „ „
„ 55 „ 65 „	. . . .	8½ „ „
„ 65 „ 75 „	. . . .	5 „ „
„ 75 „ 80 „	. . . .	3 „ „
„ 80 „ „	. . . .	2 „ „

jednorocznej renty lub świadczenia pieniężnego.

III. Jeżeli czas trwania uprawnienia jest uzależniony od czasu życia kilku osób w ten sposób, że w razie śmierci którejkolwiek z tych osób gaśnie prawo korzystania z renty lub świadczenia pieniężnego, wówczas przy obliczeniu wartości według skali w ustępie II niniejszego artykułu podanej, miarodajnym jest wiek osoby najstarszej. Jeżeli zaś czas trwania uprawnienia gaśnie dopiero ze śmiercią wszystkich osób, wówczas oblicza się wartość według wieku osoby najmłodszej.

IV. Przy prawach do rent lub świadczeń pieniężnych, ograniczonych z góry oznaczonym czasem, przyjmuje się skapitalizowaną wartość według dołączonej do ustawy tabeli pomocniczej.

Jeżeli jednakże czas trwania uprawnienia zależy nadto od czasu życia jednej lub kilku osób, wówczas skapitalizowana wartość, obliczona według ustępu II i III niniejszego artykułu, nie może być przekroczoną.

Art. 9. Właściciele nieruchomości, obciążonych kapitałami lub rentami i innemi świadczeniami pieniężnemi, które podlegają podatkowi, są obowiązani złożyć władzy skarbowej I-ej instancji w terminie, przez tę władzę w publicznem obwieszczeniu wskazanym, zeznanie na przepisanym formularzu osobno dla każdej posiadłości.

Zeznanie ma zawierać:

1) określenie nieruchomości, obciążonej długiem, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania jej właściciela;
2) dokładne oznaczenie kapitałów lub rent i innych świadczeń pieniężnych, obciążających nieruchomości, wraz z podaniem imion i nazwisk wierzycieli oraz miejsc ich zamieszkania;
3) czas, w którym nastąpiło zabezpieczenie i termin jego trwania.

Art. 10. Obowiązek złożenia zeznania istnieje tylko w pierwszym roku podatkowym obowiązywania tej ustawy i rozciąga się także na obciążenie, wymienione w art. 2, ustęp 5.

Ponowne zeznanie należy składać tylko w wypadkach obciążenia nieruchomości nowym wpisem, lub też zmian, uzasadniających lub rozciągających obowiązek podatkowy.

Art. 11. Właściciele obciążonych długami nieruchomości, jako też wierzyciele i notarjusze są obowiązani na każde wezwanie władzy skarbowej w terminie, przez tę władzę wyznaczonym, udzielać wiadomości i wyjaśnień, potrzebnych do ustalenia obowiązku podatkowego i podstaw wymiaru podatku.

Obowiązek ten ciąży także na wszystkich instytucjach państwowych i publicznych.

Art. 12. Notarjusze są obowiązani o każdem sporządzeniu aktu, dotyczącego zabezpieczenia na nieruchomości kapitału lub renty i innego powtarzającego się świadczenia pieniężnego, zawiadamiać do dni 14 tę władzę skarbową 1-szej instancji, w której okręgu znajduje się obciążona nieruchomość. Obowiązek ten ciąży również na urzędach hipotecznych odnośnie do każdego wniesienia takiego aktu do ksiąg hipotecznych.

Art. 13. Urzędy hipoteczne i notarjusze mają dozwalać dostępu do ksiąg hipotecznych, aktów i rejestrów urzędnikom władz skarbowych do tego wyznaczonym.

Art. 14. Instytucje, których prawa do należnych im długów uwolnionych od podatku na zasadzie art. 3-go tej ustawy, przejdą na osoby trzecie, są obowiązane zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową 1-szej instancji w terminie 14 dni.

Art. 15. W razie podziału majątku nieruchomego na części oddzielne, o ile podział taki jest połączony z podziałem na części długu zabezpieczonego na tymże majątku, wymierza się podatek dla każdego właściciela nieruchomości stosownie do obciążenia jego nieruchomości, od następnego półrocza kalendarzowego po zaszłej zmianie, a jeżeli podział ten miał miejsce w pierwszem półroczu, to równocześnie z wymiarem podatku umarza się z pierwotnie wymierzonej rocznej kwoty podatku tę część, jaka przypada za drugie półrocze odnośnego roku podatkowego.

Za nieuiszczony podatek przed podziałem odpowiadają wszyscy współwłaściciele nieruchomości solidarnie.

Art. 16. W razie zmiany właściciela nieruchomości obowiązek uiszczenia zaległego podatku przechodzi na nowego właściciela.

Art. 17. W razie sprzedaży majątku na publicznej licytacji w drodze sądowej lub innej, zaległy podatek wraz z przypadającemi odsetkami za zwłokę potrąca się z tej części sumy, uzyskanej ze sprzedaży, jaka przypada z podziału na zapłatę opodatkowanego długu, a to z pierwszeństwem przed innemi pretensjami.

W wypadku niedostateczności tej sumy zaległości ulegają umorzeniu.

Art. 18. W razie zmiany hipoteki wskutek częściowego lub całkowitego umorzenia obciążenia, właściciel obciążonego majątku lub wierzyciel zawiadamia o tem właściwą władzę skarbową I instancji z dołączeniem odpowiedniego dokumentu, stwierdzającego tę zmianę.

W tym wypadku następuje częściowe ograniczenie obowiązku podatkowego lub też zupełne uwolnienie od podatku od półrocza kalendarzowego, następującego po zaszłej zmianie.

Jeżeli powyższa zmiana zaszła w pierwszem półroczu kalendarzowem, władza skarbowa I instancji umarza częściowo lub całkowicie odpowiednią kwotę z rocznego podatku, przypadającą za II półrocze kalendarzowe.

Art. 19. O umorzeniu podatku (art. 15 i 18) władza skarbowa I instancji zawiadamia płatnika.

Przeciw obliczeniu podatku, ulegającego umorzeniu, może płatnik wnieść rekurs do władzy skarbowej II instancji w terminie czterech tygodni, licząc od dnia doręczenia odnośnego uwiadomienia.

Władza ta rozstrzyga sprawę ostatecznie.

Art. 20. Sporządzanie i zaświadczenie aktów, dotyczących wykreśleń, przeniesień lub zastawów zabezpieczonych sum pieniężnych, podlegających opodatkowaniu, oraz wpis do ksiąg hipotecznych tych zmian, nie może nastąpić bez przedstawienia właściwym urzędom lub organom urzędowego poświadczenia, że zaległości z odsetkami za zwłokę oraz przypadający do końca bieżącego półrocza podatek zostały uiszczone.

Art. 21. Wymiaru i poboru podatku dokonują władze skarbowe I instancji dla wszystkich w ich okręgu znajdujących się majątków nieruchomych, obciążonych długiem, podlegającym podatkowi.

Art. 22. Wymierzony za każdy rok kalendarzowy podatek, płatny jest w dwóch ratach półrocznych, a mianowicie za pierwsze półrocze do 30 czerwca, zaś za drugie półrocze do 31 grudnia roku podatkowego.

Nieuiszczone w powyższych terminach kwoty podatkowe będą ściągnięte w drodze egzekucji w trybie, przepisanym dla ściągnięcia podatków bezpośrednich w ogólności, przyczem pobierze się odsetki za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie najmniej jednak 1 mk.

Miesiąc zaczęty liczy się za cały.

Przy kwotach większych od 1 mk., przypadających tytułem odsetek za zwłokę, 50 lub więcej fenigów liczy się za 1 mk., kwot zaś mniejszych od 50 fen. nie bierze się w rachubę.

Za zalegający podatek odpowiada wobec Skarbu Państwa również wierzyciel, przyczem odsetki za zwłokę obciążają go, począwszy od 15 dnia po doręczeniu osobnego wezwania do uiszczenia zaległości.

(P. ustawę z 31 lipca 1924 r. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721 — ze zmianami — Dz. U. R. P. z r. 1927 Nr. 46 poz. 401).

Art. 23. Władza skarbowa I instancji zawiadamia właściciela obciążonej długiem nieruchomości o kwocie wymierzonego podatku, zapomocą nakazu płatniczego, który ma zawierać także wysokość opodatkowanej sumy, terminy płatności podatku oraz wskazanie przysługujących płatnikowi środków prawnych.

Nakaz płatniczy doręcza się właścicielowi nieruchomości, o ile on nie podał innego miejsca swego zamieszkania w miejscu obciążonej nieruchomości.

Art. 24. Odpis nakazu płatniczego doręcza się równocześnie także wierzycielowi na jego żądanie, o ile tenże wskaże władzy wymiarowej swoje miejsce zamieszkania.

Art. 25. Przeciw wymiarowi podatku może właściciel nieruchomości i wierzyciel wnieść rekurs, w terminie czterech tygodni, licząc od dnia doręczenia nakazu płatniczego, do władzy skarbowej II instancji, która rozstrzyga ostatecznie.

Rekurs składa się do właściwej władzy skarbowej I instancji.

Rekurs nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku.

Art. 26. Sumy, zabezpieczone i przy wymiarze podatku pominięte lub niesłusznie uznane za nieulegające opodatkowaniu, pociąga się do opłacania podatku nie więcej jak za lat pięć bezpośrednio poprzedzających rok, w którym nastąpiło wyjście na jaw zaszłej nieprawidłowości.

Również za taki sam okres czasu wymierza się dodatkowo podatek od sum, które były opodatkowane w niższej normie jak należało.

Art. 27. Jeżeli majątek nieruchomy, na którym zabezpieczono podlegające podatkowi sumy, przeszedł na nowego właściciela, w takim razie źle obliczony w swoim czasie podatek (art. 26) ściąga się od tegoż właściciela jedynie za czas należenia doń majątku.

Przepisy Działu II ustawy niniejszej (z wyjątkiem art. 10) czasowo nie znajdują zastosowania wobec zawieszenia z dniem 1 stycznia 1923 r. poboru podatku od kapitałów i rent na mocy art. 1 niniejszej ustawy.

DZIAŁ III.

O podatku od wymienionych w artykule 2 przychodów z kapitałów i od specjalnych rachunków bieżących (on' callowych).

Art. 28. Podatek od przychodów, wymienionych w art. 2 w ustępach 1 do 4 włącznie. wynosi 10%.

Podatek od przychodów, wymienionych w art. 2 w ust. 5 wynosi:

a) 20%, o ile chodzi o świadczenia, umówione w kontraktach wydobywania ropy naftowej lub gazu ziemnego,

b) 10%, o ile chodzi o świadczenia, umówione w kontraktach wydobywania innych ciał kopalnych.

Podatek od wymienionych w art. 2 ustępie 6 specjalnych rachunków bieżących (on'callowych) wynosi 0,540% rocznie w stosunku do czasu i sumy pożyczek (liczb procentowych).

Art. 28 przytoczono w brzmieniu ustawy z 1 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 376).

Art. 29. Podatek od przychodów z państwowych papierów procentowych pobiera się przez potrącenie sumy podatku przy wypłacie procentów i wygranych.

Art. 30. Podatek od przychodów z papierów procentowych wypuszczonych przez instytucje publiczne lub prywatne, pobiera się od całkowitej sumy perjodycznie płaconych procentów od papierów, znajdujących się w obiegu.

Instytucje te wpłacają do kas skarbowych w ciągu dni 14-tu, licząc od terminu płatności procentów, przypadający od nich podatek, który potrącają sobie następnie od pobierających procenty.

Art. 30 przytoczono z uwzględnieniem zmiany, wprowadzonej przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 stycznia 1924 r. w przedmiocie przyśpieszenia terminów płatności podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 94).

Art. 31. Podatek od przychodów z wkładów na rachunek bieżący lub z innych wkładów procentowych (art. 2 ustęp 2) jako też od specjalnych rachunków bieżących (on'callowych) (art. 2 ustęp 6) w instytucjach kredytowych, domach bankowych i kantorach wymiany, ma być wpłacony przez nie do kas skarbowych w przeciągu dni 14-tu, licząc od dnia zamknięcia perjodycznych rachunków tych wkładów, na podstawie ryczałtowej sumy procentów, należnych i wypłaconych właścicielom wkładów albo doliczonych do ulokowanych przez nich kapitałów, względnie na podstawie zamknięcia specjalnych rachunków bieżących (on'callowych). Wpłacony do kas skarbowych podatek wymienione wyżej instytucje potrącają sobie następnie od deponentów, względnie dłużników.

Art. 31 przytoczono z uwzględnieniem zmiany, wprowadzonej przez rozporządzenie, powołane pod art. 30.

Art. 32. Dla obliczenia podatku specjalne rachunki bieżące (on'callowe) mają być zamykane w terminach najwyżej półrocznych.

Jeżeli przy zamknięciu rachunku okaże się, że procenty od niego należą się od instytucji bankowej osobie, na której imię rachunek został otwarty, to od procentów tych pobiera się podatek w wysokości, wskazanej w pierwszem zdaniu art. 28.

Art. 33. Przy określeniu sumy procentów od rachunków kontokorrentowych (korespondentów) każdego oddzielnie korespondenta, podlegającej opodatkowaniu na podstawie art. 2 ustępu 2 bierze się w rachubę tylko różnicę (saldo) procentów z kredytu i debetu rachunków; przyczem jeżeli instytucja kredytowa prowadzi kilka kontokorrentowych rachunków dla jednego korespondenta „nostro" i „loro", to podatek oblicza się od różnicy procentów od sum z kredytu i debetu wszystkich takich (kontokorrentowych) rachunków.

Podatek, przypadający od rachunków kontokorrentowych, wpłaca się do kasy skarbowej najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku operacyjnego.

Art. 33 przytoczono z uwzględnieniem zmiany, wprowadzonej przez rozporządzenie, powołane pod art. 30.

Art. 34. Podatek od przychodów z kapitałów, wskazanych w art. 2 ustępie 3, wymienione w tym ustępie instytucje pobierają od właścicieli tych kapitałów i wpłacają do kas skarbowych najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku sprawozdawczego.

Przypadający podatek od przychodów z kapitałów, wskazanych w art. 2 ustępie 4, mają wymienione w tym ustępie instytucje i przedsiębiorstwa same wpłacić do kas skarbowych w terminie wyżej podanym.

Art. 34 przytoczono z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez ustawę, powołaną pod art. 28.

Art. 35. Podatek, przypadający od świadczeń, umówionych w kontraktach o wydobywanie ciał kopalnych z cudzego gruntu (procentów brutto, art. 2 ust. 5), przedsiębiorstwa górnicze mają do końca każdego miesiąca obliczyć i wpłacić do kas skarbowych za każdy ubiegły kalendarzowy miesiąc produkcji.

O ile dyrekcja Państwowych Zakładów Naftowych wykona prawo zakupu, przysługującej jej w myśl ustawy w przedmiocie zakupu ropy bruttowej dla państwowej fabryki olejów mineralnych w Drohobyczu, obowiązek obliczenia, potrącenia i wpłacenia podatku ciąży na tejże dyrekcji.

Art. 35 przytoczono w brzmieniu ustawy, powołanej pod art. 28.

Art. 36. W razie poboru określonych w poprzedniem artykule świadczeń (procentów brutto) w naturze, przedsiębiorstwa górnicze obliczają wartość tych świadczeń według ceny ciał kopalnych, ustalonej urzędownie, względnie według przeciętnej ceny notowanej na giełdzie towarowej, a w braku takiego notowania wedle przeciętnej sumy, ustalonej przez Izbę handlową, lub według przeciętnej ceny rynkowej w odnośnym miesiącu produkcji.

Art. 37. Odpowiedzialność za terminowe wpłacenie do kasy skarbowej i za prawidłowe obliczenie podatku ciąży na właściwych instytucjach lub przedsiębiorstwach.

Od kwot podatku, nie wpłaconych w terminach przepisanych, pobiera się kary za zwłokę w wysokości *10% miesięcznie*, przyczem miesiąc rozpoczęty liczy się za cały.

Art. 37 przytoczono z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez ustawę, powołaną pod art. 28; nadto p. ustawę powołaną pod art. 22.

Art. 38. W ciągu ośmiu dni po terminach, wskazanych do wpłacenia podatku do kas skarbowych, obowiązani są płatnicy, nie wymienieni w art. 31, złożyć właściwej władzy skarbowej wykaz, który ma zawierać wszelkie szczegóły, dotyczące obliczenia podatku oraz dowód uiszczenia tego podatku.

Art. 39. Władza skarbowa sprawdza dane zawarte w wykazie i w razie zachodzących wątpliwości co do prawidłowego obliczenia podatku, może zażądać od płatników udzielenia w oznaczonym terminie dodatkowych wiadomości i wyjaśnień i w razie potrzeby delegować swego urzędnika do sprawdzenia powyższego obliczenia w obecności osób, zarządzających odnośną instytucją kredytową lub przedsiębiorstwem.

W tym ostatnim wypadku sporządza się w obecności wyżej wymienionych osób protokół z dokonanego sprawdzenia obliczenia podatku.

Art. 40. Jeżeli po sprawdzeniu wykazu okaże się, że podatek obliczono i zapłacono w kwocie niższej od przepisanej ustawą, władza skarbowa ma wezwać piśmiennie płatnika, aby dodatkową kwotę podatku wpłacił do kasy skarbowej w terminie czternastu dni, licząc od dnia doręczenia wezwania.

Dodatkowy podatek, nie zapłacony w tym terminie, ściągnięty będzie wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości *1% miesięcznie*. Miesiąc rozpoczęty liczy się za cały.

(P. ustawę powołaną pod art. 22).

Art. 41. Przeciwko wezwaniu do zapłacenia dodatkowego podatku może płatnik wnieść rekurs w terminie 4 tygodni od dnia doręczenia odnośnego wezwania.

Rekurs wnosi się do tej władzy skarbowej, która wezwała płatnika do zapłacenia dodatkowego podatku, a rozstrzyga go ostatecznie władza skarbowa bezpośrednio wyższej instancji.

Złożenie rekursu nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia dodatkowego podatku.

DZIAŁ IV.

Przepisy ogólne.

Art. 42. Kto w terminie, przez władzę skarbową wyznaczonym, nie złoży przepisanego w myśl art. 9 zeznania lub nie udzieli zażądanych wiadomości i wyjaśnień w myśl art. 11 i 39, podlega grzywnie pieniężnej w wysokości od 0,60 do 60 zł.

Grzywna ta może być powtarzaną.

Art. 42 przytoczono z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez rozporządzenie Ministra Skarbu z 18 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 133 poz. 1106) oraz § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Art. 43. Kto naruszy przepisy, zawarte w art. 12, 13, 14, 20 i 38 niniejszej ustawy podlega grzywnie pieniężnej od 30 do 302 zł.

Urzędnicy państwowi i publiczni, winni naruszenia powyższych przepisów odpowiadają jak za przewinienie służbowe trybem, ustanowionym dla karania tych przewinień.

Art. 43 przytoczono z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez rozporządzenie powołane pod art. 42.

Art. 44. Kto świadomie w celu uchylenia od ustawowej powinności podatkowej, osoby własnej lub przez siebie zastępowanej, złoży nieprawdziwe zeznanie (art. 9) lub na wezwanie władzy skarbowej przedstawi jej nieprawdziwe dane lub wyjaśnienia (art. 11 i 39), lub też w wykazie, złożonym władzy skarbowej w myśl art. 38, poda nieprawdziwe szczegóły, dotyczące obliczenia podatku, które przyczynić się mogą do udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawą przepisanego podatku, względnie nieprawidłowego obliczenia podatku, podlega, niezależnie od obowiązku opłaty należnego podatku, o ile nie zagraża kara surowsza w myśl powszechnej ustawy karnej, — karze pieniężnej w wysokości pięć do dwudziestopięciokrotnej sumy niewymierzonego albo uszczuplonego, lub narażonego na jedno lub drugie podatku.

Art. 45. Za grzywny i kary pieniężne nałożone na pełnomocnika, odpowiada mocodawca.

Art. 46. Grzywny i kary pieniężne, wymienione w art. 42, 43 i 44, nakładają te władze skarbowe, które powołane są do wymiaru podatku, względnie sprawdzania wykazów obliczeń podatku przez płatników.

O orzeczeniach, skazujących na grzywnę lub karę pieniężną, mają te władze skarbowe zawiadomić obwinionego z podaniem powodów orzeczenia.

Art. 47. Przeciw orzeczeniu o grzywnie lub karze pieniężnej można w ciągu 4 tygodni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść odwołanie za pośrednictwem tej władzy skarbowej, która nałożyła grzywnę, do władzy skarbowej bezpośrednio wyższej instancji.

Orzeczenie instancji odwoławczej jest ostateczne.

Art. 48. Wykonanie orzeczeń o grzywnie lub karze pieniężnej należy odroczyć aż do rozstrzygnięcia wniesionego odwołania, jednak władza skarbowa może zarządzić zabezpieczenie nałożonej grzywny na majątku obwinionego zaraz po wydaniu orzeczenia.

Art. 49. Grzywny i kary pieniężne nałożone za przekroczenia z art. 42, 43 i 44, wpływają na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 50. Grzywny, nałożone na podstawie art. 42, należy umorzyć, o ile osoba na grzywnę skazana wykaże, że spełnieniu włożonych na nią obowiązków przeszkodziła ważna przyczyna, jako to: ciężka choroba, pozbawienie wolności lub inny wypadek siły wyższej.

Art. 51. Karygodność czynu wymienionego w art. 44, gaśnie:

1) gdy winnego nie pociągnięto do odpowiedzialności w przeciągu pięciu lat po upływie tego roku podatkowego, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów;

2) gdy winny sprostuje lub uzupełni swoje zeznanie lub oświadczenie u właściwej władzy skarbowej, zanim otrzyma pierwsze wezwanie w celu przesłuchania go jako obwinionego, lub urzędowe zawiadomienie, że przeciw niemu wpłynęło doniesienie.

Art. 52. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów, niniejszej ustawy gaśnie, jeżeli osoba winna zmarła przed uprawomocnieniem się orzeczenia o nałożeniu kary.

Art. 53. Minister Skarbu może częściowo lub całkowicie uwolnić od opłacania podatku zabezpieczone hipotecznie kapitały lub renty, przeznaczone wyłącznie na cele dobra ogólnego oraz przyznawać stosowne ulgi w innych wypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie z powodów słuszności.

Art. 54. Ustawa niniejsza obowiązuje od 1 stycznia 1921 roku.

DZIAŁ V.

Postanowienia przejściowe.

Art. 55. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na obszarze ziem polskich byłych zaborów rosyjskiego i austrjackiego tracą moc obowiązującą przepisy:

1) ustaw rosyjskich z dnia 20 maja 1885 o podatku od dochodów z kapitałów pieniężnych i z dnia 21 grudnia 1887 o podatku od specjalnych rachunków bieżących (on call'owych) (Tom V Zb. Pr. z roku 1903) oraz odnośne rozporządzenia byłych władz okupacyjnych;

2) ustawy rosyjskiej o podatku od kapitałów, zabezpieczonych tytułem wierzytelności na nieruchomościach, zatwierdzonej uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1915 roku, tudzież rozporządzenia Generalnego Gubernatorstwa Warszawskiego z dnia 19 kwietnia 1916 r. (Dz. rozp. Nr. 31), dotyczącego poboru podatku hipotecznego, wraz z odnośnemi rozporządzeniami byłych władz okupacyjnych;

3) ustawy austrjackiej z dnia 25 października 1896 (Dz. p. p. Nr. 220) dział III o podatku rentowym, wraz z późniejszemi uzupełniącemi ustawami.

Art. 56. Odnośnie do należytości podatkowych za czas przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy należy stosować się do dotychczasowych zasad.

Art. 57. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu, a o ile chodzi o b. dzielnicę pruską — Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Załącznik.

TABELA

każdorazowej skapitalizowanej wartości świadczenia pieniężnego w wysokości *jednej marki* na pewną ilość lat dla obliczenia podatku od kapitałów i rent.

Liczba lat	Skapitalizowana wartość		Liczba lat	Skapitalizowana wartość	
	Mk.	*fen.*		*Mk.*	*fen.*
1	1	—	32	16	59
2	1	95	33	16	80
3	2	86	34	17	—
4	3	72	35	17	19
5	4	55	36	17	37
6	5	33	37	17	55
7	6	03	38	17	71
8	6	79	39	17	87
9	7	46	40	18	02
10	8	11	41	18	15
11	8	72	42	18	29
12	9	31	43	18	42
13	9	86	44	18	55
14	10	39	45	18	66
15	10	90	46	18	77
16	11	38	47	18	88
17	11	84	48	18	98
18	12	27	49	19	08
19	12	69	50	19	17
20	13	09	51	19	26
21	13	46	52	19	34
22	13	82	53	19	42
23	14	16	54	19	49
24	14	49	55	19	57
25	14	80	56	19	63
26	15	09	57	19	70
27	15	38	58	19	76
28	15	64	59	19	82
29	15	90	60	19	88
30	16	14	61 i wyżej	20	—
31	16	37			

Moc obowiązującą ustawy o podatku od kapitałów i rent rozciągnięto na ziemie przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r., na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 marca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 206; na obszar województwa śląskiego — na mocy śląskiej ustawy z 24 maja 1927 r. — Dz. U. Śląskich Nr. 14; na obszar ziemi Wileńskiej — na mocy § 1 III pkt. 3 rozp. Rady Min. z 19 czerwca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr, 51 poz. 428.

Poz. 518.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 30 lipca 1920 r.

w przedmiocie przymusowej służby w policji państwowej.

Utraciło moc obowiązującą, jako wydane na okres wojenny.

Poz. 519.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

w wykonaniu ustawy z dnia 8.VI. 1920. (Dz. U. Nr. 50, poz. 305) w przedmiocie wprowadzenia podatku od skrzynek depozytowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 8 czerwca 1920 r. o podatku od skrzynek depozytowych (safes) — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 305).

14 sierpnia **Nr. 77.** rok 1920.

Poz. 520.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 5 sierpnia 1920 r.

w sprawie przyznania państwowym funkcjonarjuszom niższym płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i państwowych funkcjonarjuszów niższych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429).

Poz. 521.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1920 r.

o dodatkach za wysługę lat, względnie trzechlecia, za studja wyższe i dodatku drożyźnianym do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstaw prawnych (p. ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429 — 436).

Poz. 522.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w sprawie przyznania pracownikom kolejowym płac zasadniczych poszczególnych stopni płac.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu pracowników kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 430).

18 sierpnia **Nr. 78.** rok 1920.

Poz. 523.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

o odroczeniu niektórych terminów płatności.

Art. 1, 2, 3 uchylone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 27 września 1920 r. w przedmiocie odroczenia niektórych terminów płatności (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 614).

Art. 4 wygasł z końcem listopada 1920 r.

Poz. 524.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 lipca 1920 r.

zawierające przepisy wykonawcze dla obszaru b. zaboru rosyjskiego w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn.

Uchylone na mocy § 111 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Poczt i Telegrafów z 25 września 1923 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla obszaru b. dzielnicy rosyjskiej w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 794).

Poz. 525.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 sierpnia 1920 r.

w sprawie zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Utr. moc obow. (p. § 2 pkt. a rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 14 września 1922 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej pomiędzy Polską i Austrją — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 746).

Poz. 526.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 14 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie ruchu granicznego między Polską a Gdańskiem.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 18 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ruchu granicznego między Polską a Gdańskiem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 231.

20 sierpnia Nr. 79. rok 1920.

Poz. 527.

USTAWA

z dnia 15 lipca 1920 r.

o obrocie towarowym z zagranicą.

Uchylona na mocy art. 11 ustawy z 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777).

Poz. 528.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o opłacie stemplowej od sprzedaży przedmiotów zbytku.

Uchylona na mocy art. 124 pkt. c ustawy z 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 550).

Poz. 529.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie umów, zawartych przez b. władze austrjackie lub austro-węgierskie co do majątku państwowego i funduszu religijnego na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Wygasła z upływem terminów.

Poz. 530.

PRZEPISY WYKONAWCZE

z dnia 1 lipca 1920 r.

do ustawy z dnia 29-go maja 1920 r. „o tymczasowych emeryturach wojskowych“, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 29 maja 1920 r. o tymczasowych emeryturach wojskowych — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 286).

Poz. 531.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 29 lipca 1920 r.

w sprawie zniesienia cła w złocie od tkanin jedwabnych.

Utr. moc obow. (p. § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 czerwca 1924 r. w sprawie taryfy celnej. — Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 540).

Poz. 532.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 27 lipca 1927 r.

w przedmiocie sprostowania rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz. Ustaw Nr. 51, poz. 314).

Uwzględnione w Nr. 51 z r. 1920 poz. 314.

Poz. 533.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Kolei Żelaznych i Ministra Skarbu w przedmiocie wykonania ustawy o kolejach w czasie wojny.

Na zasadzie art. 8 ustawy z dn. 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny (Dz. Ust. R. P. Nr. 27 poz. 160) zarządza się, co następuje:

Art. 1. Pracownicy kolejowi powołani do wojskowej służby kolejowej na podstawie ustawy z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny otrzymują z funduszów wojskowych pełne uposażenie na zasadach ogólnie w wojsku obowiązujących odpowiednio do ich szarży wojskowej, względnie funkcyj w wojsku sprawowanych.

Art. 2. Jeżeli, przewidziane w art. 1 uposażenie wojskowe powołanych na podstawie ustawy z dn. 27 marca 1920 r. pracowników kolejowych okaże się niższe od uposażenia odpowiednich stanowisk służbowych cywilnych, wówczas osoby te otrzymują różnicę między pełnem uposażeniem wojskowem a cywilnem, a mianowicie:

a) pracownicy instytucyj państwowych — z funduszów tej władzy cywilnej, na której etacie pozostają,

b) pozostali z funduszów Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Różnicę między uposażeniem wojskowem a cywilnem pobieranem przez pracowników wymienionych w punkcie b, oblicza się w ten sposób, że stanowisko zajmowane przez nich w wojskowej służbie kolejowej porównywa się z takiem samem stanowiskiem w służbie kolejowej cywilnej.

Art. 3. Przy obliczaniu różnicy uposażenia należy rozumieć:

1) Jako pełne uposażenie wojskowe:

a) u oficerów i im równorzędnych — płacę podstawową łącznie ze wszystkiemi pieniężnemi dodatkami,

b) u szeregowych żołd ze wszystkiemi dodatkami;

2) jako pełne uposażenie cywilne — płacę zasadniczą łącznie ze wszystkiemi dodatkami.

Art. 4. Niezależnie od wymienionego w art. 1 pełnego uposażenia wojskowego. lub różnicy uposażenia wypłaconej w myśl art. 2, ci pracow-

nicy kolejowi powołani na mocy art. 7 ustawy, którzy wskutek powołania zmienili miejsce stałego swego pobytu, otrzymują następujące dodatki procentowe od każdorazowej ogólnej sumy uposażenia cywilnego:

a) nieżonaci i wdowcy bezdzietni 15%
b) żonaci bezdzietni i nieżonaci obarczeni rodziną (1 osoba). 25%
c) żonaci z jednem dzieckiem, wdowcy z jednem dzieckiem i nieżonaci obarczeni rodziną (2 osoby) . . . 30%
d) żonaci z dwojgiem dzieci, wdowcy z 2-iem dzieci i nieżonaci obarczeni rodziną (3 osoby) 35%
e) żonaci z 3-iem dzieci, wdowcy z 3-iem dzieci i nieżonaci obarczeni rodziną (4 lub więcej osób) 40%
f) żonaci z 4-iem i więcej dzieci i wdowcy z 4-iem i więcej dzieci 45%

Art. 5. Za rodzinę powołanego w rozumieniu niniejszych przepisów uważać należy żonę, dzieci niżej lat 18-tu, dzieci od 18-tu do 24 lat, pozostające na utrzymaniu powołanego wskutek uczęszczania do zakładów naukowych, oraz bez żadnych ograniczeń dzieci ułomne,które nie są w stanie zarobkować.

Za rodzinę powołanego uważać należy również rodziców i nieletnie rodzeństwo niżej lat 18-tu, również z uwzględnieniem wyjątków wyszczególnionych w poprzednim ustępie, o ile powołany bezpośrednio przed powołaniem utrzymywał ich, a własnych środków na życie osoby te nie mają.

Art. 6. Wymienione w art. 4 procentowe dodatki otrzymują powołani, o ile są pracownikami państwowymi z funduszów tej władzy, na której etacie pozostają, reszta zaś z funduszów Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Art. 7. Wypłatę różnicy uposażenia (art. 2) i dodatków procentowych (art. 4) pracowników państwowych do wojska powołanych, uskuteczniają właściwe władze cywilne na podstawie danych dostarczonych przez władze wojskowe.

Pozostałym pracownikom wspomnianą różnicę i dodatki procentowe wypłacają właściwe Komisje Gospodarcze, w razie zaś gdy powołany pobory te przekazał rodzinie, wypłatę uskutecznia Komisja Gospodarcza najbliższa miejsca zamieszkania rodziny.

Art. 8. Pracownicy kolejowi powołani korzystają z ogólnie obowiązujących przepisów dla osób wojskowych, przepisów w przedmiocie diet i kosztów podróży, umundurowania i wszystkich innych świadczeń w naturze, przysługujących osobom wojskowym.

Art. 9. Rodziny powołanych w myśl ustawy z dn. 27 marca 1920 r. Dz. U. Nr. 27, poz. 160, nie mają prawa do zasiłków rodzinnych, wypłaconych przez *powiatowe Komisje Zasiłkowe*.

Zasiłki te są obecnie wypłacane przez urzędy gminne względnie magistraty (p. § 31 rozp. Ministra Spraw Wewn. z dn. 19 września 1927 r. w sprawie zasiłków dla rodzin osób powołanych na ćwiczenia wojskowe. — Dz. U. R. P. Nr. 109, poz. 926).

Art. 10. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje począwszy od dn. 27 marca 1920 r., t. j. od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 1920 r.

Art. 12. Unormowane niniejszem rozporządzeniem procentowe dodatki od uposażenia cywilnego należą się powołanym do wojskowej służby kolejowej od dnia wejścia w życie ustawy, t. j. od dnia 27 marca 1920 r., lub od daty powołania, o ile nastąpiło ono w czasie późniejszym.

Warszawa, dnia 8 sierpnia 1920 r.

Ustęp II art. 10, art. 11 oraz ustęp II art. 12 utraciły moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 534.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 14 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie przewozu żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, grochu, fasoli, gryki, prosa, peluszki, soczewicy, kukurydzy i przetworów tych ziemiopłodów, znajdujących się w obrocie pozakontyngentowym.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dn. 25 stycznia 1921 r. w przedmiocie przewozu żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, grochu, fasoli, gryki, prosa, peluszki, soczewicy, kukurydzy i przetworów tych ziemiopłodów, znajdujących się w obrocie pozakontyngentowym (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 69).

Poz. 535.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 14 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie cen za naczynia do wydawanych z aptek lekarstw.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 5 lutego 1921 r. w przedmiocie cen za naczynia do wydawanych z aptek lekarstw i opłaty za ekspedycję nocną — Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 89).

Poz. 536.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 17 sierpnia 1920 r.

w sprawie zmiany cen obiadów, ustanowionych w rozporządzeniu z dnia 24 marca 1920 r. (Monitor Polski Nr. 96), obowiązujących w m. st. Warszawie, oraz — częściowego uchylenia rozp. Ministra Aprow. z d. 31 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 4, poz. 21).

Uchylone na mocy § 40 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dn. 22 lutego 1921 r. w sprawie ograniczenia spożycia (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 121).

21 sierpnia **Nr. 80.** rok 1920.

Poz. 537.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63 ex 1920, poz. 418) o zasiłkach wojskowych dla rodzin osób, pełniących służbę w Wojsku Polskiem z poboru i ochotniczo.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 63 poz. 418).

24 sierpnia **Nr. 81.** rok 1920.

Poz. 538.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 roku

o utworzeniu Trybunału Obrony Państwa.

Uchylone na mocy ustawy z dnia 9 grudnia 1920 r. w sprawie uchylenia rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. o utworzeniu Trybunału Obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 119, poz. 785).

Poz. 539.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 roku

w przedmiocie zobowiązań pracodawców wobec robotników i pracowników, pełniących służbę czynną ochotniczą w wojsku polskiem oraz ich rodzin.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 540.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej.

Art. 1. Obywatel polski może być pozbawiony obywatelstwa polskiego, jeśli:

1) samowolnie porzucił służbę w wojsku polskiem i przebywa za granicami Państwa Polskiego, lub na obszarze, zajętym przez nieprzyjaciela,

2) celem uchylenia się od służby wojskowej opuścił granice Państwa i przebywa zagranicą,

3) przebywa stale za granicami Państwa Polskiego i w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia doręczenia mu imiennego wezwania powołującego go do służby wojskowej lub od dnia ogłoszenia ogólnego wezwania powołującego do służby wojskowej nie zgłosił się w celu spełnienia tego obowiązku w konsulacie względnie w przedstawicielstwie dyplomatycznem lub u właściwej władzy wojskowej w kraju.

Art. 2. Postanowienia art. 1 nie mają zastosowania do osób, które na mocy obowiązujących przepisów wolni są od obowiązku zgłoszenia się do służby wojskowej.

Art. 3. Wszystkie władze państwowe i samorządowe obowiązane są podawać do wiadomości Ministerstwa Spraw Wojskowych wypadki wymienione w art. 1.

Art. 4. Ogólne wezwanie do zgłoszenia się w wyznaczonym ku temu terminie u wskazanej władzy państwowej następuje przez ogłoszenie w gazecie rządowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5. Skutki utraty obywatelstwa dla członków rodziny określa art. 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44.

Art. 6. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i z Ministrem Spraw Zagranicznych

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 890) rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar ziemi wileńskiej, ustawą z dnia 6 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460) na obszar województwa śląskiego.

Poz. 541.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia przepisu art. 20 i 21 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządz. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 25 lipca 1919. r. o osobistych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456, oraz ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 542.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie zmiany terminu płatności podatku od zysków wojennych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą ze względu na upływ terminu płatności podatku od zysków wojennych (p. Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 12 poz. 136).

Poz. 543.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie obostrzenia kar za przestępstwa osób wojskowych, wynikające ze stosunku służbowego.

Uchylone na mocy art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie kodeksu karnego wojskowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 328).

Poz. 544.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

o zawieszeniu postępowania sądowego w sprawach cywilnych dla osób pozostających w służbie czynnej wojska polskiego.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 545.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

o utworzeniu Nadzwyczajnego Sądu Wojskowego dla spraw o przestępstwa oficerów i urzędników wojskowych, wynikające ze stosunku służbowego.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 546.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 12 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia cen maksymalnych za przemiał ziemiopłodów.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 31 stycznia 1921 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dn. 12 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 80).

Poz. 547.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 16 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia egzaminu państwowego dla kandydatów na leśniczych w lasach państwowych.

Uchylone na mocy § 11 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 29 stycznia 1921 r. w przedmiocie ustanowienia egzaminu państwowego dla kandydatów na leśniczych w lasach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 129).

Poz. 548.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 14 czerwca 1921 roku w sprawie uchylenia rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 18 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 548) w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa oraz rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 2 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 635), uzupełniającego rozporządzenie z dnia 18 sierpnia 1920 r. w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 333).

Poz. 549.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 18 sierpnia 1920 r. w sprawie mocy obowiązującej postanowień rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych do ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 401) o osobistych świadczeniach wojennych (Dziennik U. R. P. Nr. 64, poz. 428 z r. 1920) na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 550.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym

Utraciła moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1925 r. w sprawie tekstu ustawy o państwowym podatku dochodowym, w brzmieniu obowiązującem od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 18 marca 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411, oraz ustawę z dnia 11 sierpnia 1923 r. o podatku majątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 746).

Poz. 551.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustalenia ceny ropy i przetworów naftowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1923 r. w przedmiocie zniesienia sekwestru ropy i przetworów naftowych (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 81).

Poz. 552.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie wyznaczenia terminu zakończenia zapisów na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z r. 1920.

Wygasło z upływem terminu.

28 sierpnia **Nr. 83.** rok 1920.

Poz. 553.

USTAWA

z dnia 16 lipca 1920 r.

o opłatach stemplowych od weksli.

Uchylona na mocy art. 19 ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 313 z r. 1922).

Poz. 554.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za czas pobytu na froncie.

Art. 1. Ustanawia się odznakę honorową dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych, za czas pobytu na froncie.

Art. 2. Odznaka ta przedstawia się w postaci naszywki na rękawie z galonu srebrnego, wzoru przyjętego dla czapek oficerskich w kształcie kąta prostego z ramionami długości 3 ctm. każde.

Art. 3. Naszywkę powyższą umieszcza się na prawym rękawie bluzy o 15 cm. poniżej ramienia, kątem do góry.

Art. 4. Prawo do używania tej odznaki mają oficerowie (równorzędni) i szeregowi za czas pobytu na froncie w W. P. po 1 listopada 1918 r. w bezpośredniej styczności bojowej z nieprzyjacielem. Za każde 6 miesięcy pobytu na froncie otrzymuje się prawo do jednej odznaki.

Art. 5. Równe prawo do tej odznaki mają ci wszyscy wojskowi, którzy brali udział w wojnie światowej przed 1 listopada 1918 r., walcząc:

a) w b. Legjonach Polskich,
b) w b. I, II i III Korpusach Wschodnich,
c) w b. Armji Gen. Hallera i
d) w innych formacjach polskich, uznanych przez Rzplitą.

Art. 6. Prawo noszenia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za przebyty czas na froncie ustalają przynależne dowództwa pułku.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie ustanowienia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za czas pobytu na froncie (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 604).

Art. 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 8. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Wzór odznaki, podany jako załącznik do powyższego rozporządzenia w Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 554, w niniejszem wydawnictwie został ze względów technicznych pominięty.

Poz. 555.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 14 lipca 1920 r.

w przedmiocie ustanowienia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje.

Art. 1. Ustanawia się odznakę honorową dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje, odniesione w obronie Ojczyzny.

Art. 2. Odznaka ta przedstawia się w postaci naszywki ze wstążeczki barw wstęgi orderu „Virtuti Militari" rozmiaru połowy szerokości normalnej wstęgi z pięcioramiennemi małemi srebrnemi gwiazdkami, oznaczającemi ilość ran, przyczem rany otrzymane w jednej bitwie, odznacza się jedną gwiazdką. Długość wstążeczki wynosi od 4 — 7 cm. zależnie od ilości gwiazdek.

Art. 3. Odznakę powyższą nosi się na lewej piersi powyżej orderów.

Art. 4. Przyznanie prawa do naszywki z 3 gwiazdkami daje odznaczonemu prawo do jednorazowego awansu poza kolejką.

Art. 5. Prawo do używania odznaki ustanowionej w art. 1 — 3 mają oficerowie (równorzędni) i szeregowi, którzy odnieśli rany lub kontuzje podczas walk w obronie Ojczyzny, po dniu 1 listopada 1918 r. w Wojsku Polskiem.

Art. 6. Do używania odznaki tej mają również prawo ci wojskowi, którzy otrzymali rany i kontuzje w wojnie wszechświatowej przed 1 listopada 1918 r. walcząc:

a) w b. Legjonach Polskich,
b) w b. I, II i III korpusach wschodnich,
c) w b. armji Gen. Hallera, oraz
d) w innych formacjach wojskowych polskich, uznanych przez Rzeczpospolitą.

Art. 7. Prawo do noszenia tej odznaki stwierdza się stanem służbowym, lub świadectwem opatrunkowem, albo rozkazem właściwego dowódcy.

Art. 8. Prawo noszenia odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje przyznają odnośne dowództwa dywizji, względnie wyższe lub równorzędne dowództwa.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca 1920 r. o ustanowieniu odznaki honorowej dla oficerów (równorzędnych) i szeregowych za rany i kontuzje (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 603).

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 10. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Wzór odznaki, podany jako załącznik do powyższego rozporządzenia w Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 555, w niniejszem wydawnictwie został ze względów technicznych pominięty.

Poz. 556.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie poddania sądownictwu doraźnemu przestępstw popełnionych z chęci zysku przez urzędników.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 18 marca 1921 roku o zwalczaniu przestępstw z chęci zysku, popełnionych przez urzędników — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 177).

Poz. 557.

Przepisy wykonawcze z dnia 17 sierpnia 1920 r. do ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej.

Utraciły moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 70 poz. 462).

Poz. 558.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 23 sierpnia 1920 r. do Ustawy Sejmowej z dnia 9 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 61 z 1920 r., poz. 385) w sprawie uzupełnienia ustawy z dnia 26 marca 1920 r. w przedmiocie nadzwyczajnych dodatków do tymczasowych zasiłków dla inwalidów wojskowych (Dz. U. Nr. 31 z 1920 r., poz. 182).

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 559.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 marca 1921 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 1920 r. w przedmiocie uregulowania ruchu ulicznego (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 193).

1 września Nr. 84. rok 1920.

Poz. 560.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 20 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie wyrobu i sprzedaży pochodnych arsenobenzolu, używanych w praktyce lekarskiej.

Na mocy art. 2 p. 13 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) zarządzam co następuje:

Art. 1. Wyrób i sprzedaż pochodnych arsenobenzolu, używanych w praktyce lekarskiej, zezwala się wyłącznie osobom, które otrzymają odpowiednią koncesję od Ministerstwa *Zdrowia Publicznego.*

Art. 2. Zakłady wyrobu pochodnych arsenobenzolu podlegają kontroli państwowych władz sanitarnych. Kontrola ta będzie prowadzona zgodnie z instrukcją, wydaną przez Ministra *Zdrowia Publicznego.*

Art. 3. Wszystkie zakłady wyrobu pochodnych arsenobenzolu obowiązane są prowadzić szczegółowe wykazy ilości wyprodukowanych pochodnych arsenobenzolu, oraz notować komu, w jakim czasie i w jakich ilościach były one odstępowane.

Art. 4. Pochodne arsenobenzolu mogą być wydawane z zakładu produkującego je, nie inaczej, jak po uprzedniem zbadaniu. Badanie pochodnych arsenobenzolu porucza się specjalnej komisji państwowej wyznaczonej przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Art. 5. Pochodne arsenobenzolu, wypuszczone w obieg z zakładów, powinny posiadać na opakowaniu zewnętrznem, i na każdej ampułce: a) firmę producenta, b) nazwę pochodnej arsenobenzolu, c) numer serji kontroli państwowej, d) liczbę porządkową ampułki z danej serji.

Art. 6. Przywóz z zagranicy pochodnych arsenobenzolu, używanych w praktyce lekarskiej, może być dozwolony wyłącznie za każdorazowem zezwoleniem Ministerstwa *Zdrowia Publicznego.*

Wypuszczane na rynek być one mogą dopiero po uprzedniem zbadaniu. Badanie to porucza się specjalnej komisji państwowej, wyznaczonej przez Ministerstwo *Zdrowia Publicznego.*

Używane w lecznictwie pochodne arsenobenzolu, sprowadzane z zagranicy, powinny posiadać na opakowaniu zewnętrznem: a) firmę producenta, b) nazwę pochodnej arsenobenzolu, c) numer serji kontroli państwowej, d) liczby porządkowe ampułek z danej serji.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego o zmianie rozporządzenia z dnia 20 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wyrobu i sprzedaży pochodnych arsenobenzolu, używanych w praktyce lekarskiej (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 63 poz. 394).

Art. 7. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze w myśl ogólnych postanowień karnych.

Art. 8. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia na całym obszarze Państwa Polskiego.

Rozporządzeniami Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. i z dnia 20 października 1922 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego oraz na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288 z r. 1922 oraz Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977 z r. 1922).

(p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 18 stycznia 1924 r. o rozgraniczeniu kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Poz. 561.
ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 23 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia Państwowej Komisji Kontroli Pochodnych Arsenobenzolu.

Na mocy art. 2 p. 13 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63 poz. 371) zarządzam co następuje:

Art. 1. W celu wykonywania państwowej kontroli nad będącemi w obiegu i produkowanemi w Polsce pochodnemi arsenobenzolu ustanawia się Państwową Komisję Kontroli pochodnych arsenobenzolu.

W skład tej komisji wchodzą: a) Dyrektor Państwowego Instytutu Farmaceutycznego lub jego zastępca, b) Dyrektor Państwowego Zakładu Badania Surowic lub jego zastępca, oraz c) trzech klinicystów zaproszonych przeze mnie i *Naczelnik Wydziału Zwalczania Chorób Wenerycznych Ministerstwa Zdrowia Publicznego.*

Art. 2. Zadaniem Państwowej Komisji Kontroli Pochodnych Arsenobenzolu jest:

a) opracowywanie projektów, dotyczących kontroli pochodnych arsenobenzolu,
b) badanie pochodnych arsenobenzolu, przyczem głos decydujący o rezultacie badania chemicznego posiada Dyrektor Państwowego Instytutu Farmaceutycznego lub jego zastępca, o rezultacie badania biologicznego — Dyrektor Państwowego Zakładu Badania Surowic lub jego zastępca; o rezultacie badania klinicznego decyduje opinja większości klinicystów — członków komisji.

Art. 3. Komisja wybiera z pośród siebie sekretarza i prowadzi protokół swych uchwał.

Art. 4. Posiedzenia Państwowej Komisji Kontroli Pochodnych Arsenobenzolu zwołuje w miarę potrzeby Minister Zdrowia Publicznego przez sekretarza komisji.

Art. 5. Projekty, dotyczące kontroli pochodnych arsenobenzolu, składane będą Ministrowi Zdrowia Publicznego do zatwierdzenia.

Art. 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Patrz uwagi końcowe do poz. 560).

Poz. 562.
ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 25 sierpnia 1920 r.

celem wykonania ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 73, poz. 498) o podwyższeniu i zrównaniu stawek przy niektórych opłatach stemplowych (należytościach bezpośrednich i stemplowych) na obszarach b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 73 poz. 498).

Poz. 563.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 26 sierpnia 1920 r. w sprawie cen na ziemiopłody, odstawione na poczet kontyngentu.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 Nr. 56 poz. 348).

Poz. 564.

ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU

w sprawie ustalenia cennika skór gotowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 14 poz. 157).

7 września **Nr. 85.** rok 1920.

Poz. 565.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 17 czerwca 1920 r.

o organizacji Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń.

Uchylone na mocy art. 134 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 64).

Poz. 566.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 sierpnia 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie zmian do ustaw probierczych, obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Na mocy ustawy z dnia 16-go lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczemi oraz organizacji Urzędów Probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dziennik Ustaw Nr. 70/1920 r. poz. 470) postanawia się co następuje:

Art. 1. Uchylony na mocy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 9 listopada 1926 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 9 sierpnia 1920 r. w sprawie zmian do ustaw probierczych obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 657).

Art. 2. Próby złota i srebra będą się obliczać w tysiącznych częściach a mianowicie:

a) dla wyrobów złotych:
próba pierwsza — 0,960
próba druga — 0,750
próba trzecia — 0,583

b) dla wyrobów srebrnych:
próba pierwsza — 0,940
próba druga — 0,875
próba trzecia — 0,800

Art. 3. Dopuszczalne uchybienie, czyli remedjum, ustala się dla wyrobów złotych i srebrnych:

a) złożonych z dużych części — pięć tysięcznych,

b) złożonych z drobnych, zlutowanych ze sobą części — dziesięć tysięcznych.

Art. 4. Korzystanie ze znaczników probierczych inaczej niż w drodze urzędowej jest wzbronione.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia powołanego w uwadze do art. 1.

Art. 5 uchylony (p. uwagę do art. 1).

Art. 6. Złotnik ma prawo w ciągu trzech dni po zawiadomieniu go przez Urząd Probierczy o wyniku próby złożyć tamże podanie o kontrpróbę.

Pozostała część artykułu uchylona (p. uwagę do art. 1).

Art. 7. — 1) złotnicy, 2) handlujący wyrobami złotniczemi, 3) wytapiacze złota i srebra (rafinerzy), 4) handlujący złotem i srebrem w stanie materjału surowego i półsurowego, jak zlewki, sztaby, łom, metale dla celów dentystycznych i t. p., 5) zegarmistrze, 6) antykwarjusze, handlujący staremi złotemi i srebrnemi wyrobami, 7) lombardy, sale licytacyjne i sklepy komisowe, 8) sklepy galanteryjne, dewocyjne i t. p., handlujące jakimkolwiek artykułem złotniczym, i wogóle wszystkie osoby, oraz firmy, wytwarzające przedmioty złote i srebrne lub handlujące temiż przedmiotami, obowiązane są złożyć we właściwym urzędzie probierczym raz na rok w styczniu wymaganą deklarację i otrzymać świadectwo złotnicze.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 22 grudnia 1926 r. o opłatach za świadectwa złotnicze (Dz. U. R. P. Nr. 128 poz. 770).
Pozatem patrz § 2 powołanego rozporządzenia.

Art. 8. Złotnicy wytwórcy obowiązani są wraz z deklaracją złożyć w Urzędzie Probierczym do zarejestrowania swój znak firmowy, który ma zawierać pierwsze litery imienia i nazwiska wytwórcy; dozwolone są również znaki firmowe o pełnem nazwisku oraz znaczki specjalne. Bez złożenia znaku firmowego wyroby do cechowania przyjmowane nie będą.

Art. 9. Złotnicy oraz handlujący wyrobami złotniczemi obowiązani są prowadzić księgi handlowe przychodu i rozchodu szlachetnych metali oraz wyrobów ze złota i srebra.

Księgi te otrzymują w Urzędach Probierczych za zwrotem kosztu.

Art. 10. Opłaty probiercze na rzecz Skarbu Państwa za cechowanie złotych i srebrnych przedmiotów są następujące:

Pozycja	Wyszczególnienie	Zł.	gr.
	Od ciężaru 1 grama:		
1	Od gotowych wyrobów:		
	a) złotych		12
	b) srebrnych		0,6
2	Od metali malarskich w książeczkach (waga z papierem):		
	a) od złota		0,5
	b) od złoto-srebra		0,2
	c) od srebra		0,1
3	Od metali grubolistkowych (waga bez papieru):		
	a) od złota		2,0
	b) od złoto-srebra		1 0
	c) od srebra		0,2
4	Od metali nitkowych:		
	a) od złota		2,0
	b) od srebra		0,2
5	Od zlewków sztab i t. p. materjałów i półfabrykatów:		
	a) od złota		0,5
	b) od srebra		0,05
6	Od zegarków kieszonkowych i kopert zegarkowych w stanie gotowym (rozebranym lub nierozebranym): za 1 sztukę:		
	a) od złotych do 33½ mm. średnicy koperty	4	00
	b) od złotych o większej średnicy	8	00
	c) od srebrnych bez względu na wielkość	1	—
7	Od kopert zegarkowych w stanie niegotowym — jak w p. 1		

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 30 czerwca 1926 roku o opłatach probierczych (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 382).

Art. 11. Wyroby powinny być przynoszone przez wytwórców do cechowania ze wszystkiemi ich częściami, zmontowane i w takim stanie odrobienia, iżby wybite na nich cechy probiercze oraz znaki firmowe niemogły ulec znaczniejszemu uszkodzeniu przy dalszej obróbce. Wyroby, nie odpowiadające niniejszym wymaganiom, do cechowania nie są przyjmowane.

Art. 12. Wolne są od obowiązkowego cechowania, lecz powinny być przepisanej próby, złote i srebrne wyroby wagi niższej od 1 grama w sztuce, lub w parze, jeżeli wyroby są parzyste.

Art. 13. Opłaty probiercze pobierane są z góry. Waga poniżej grama przy obliczaniu należności przyjmuje się za cały gram.

Art. 14. Od opłat, wskazanych w niniejszem rozporządzeniu, żadnych zniżek się nie czyni.

Art. 15. Dozwolonym jest zwrot opłaty za wyroby, zniszczone z powodu niskiej próby, w formie zaliczki.

Art. 16. Przy obliczaniu należności za cechowanie zlewków, sztab i t. p. materjałów (art. 10 poz. 5), przyjmuje się, jako najniższa waga: a) dla złota 200 gr., b) dla srebra 800 gr.

Art. 17. Za czynności niepołączone ze stemplowaniem urzędy probiercze pobierają następujące opłaty:

1) za 1 próbę złota . . . . Zł. 2.00
2) za próbę srebra drogą ogniową bądź mokrą . . . . „ 1.50
3) za 1 próbę stopu złota i srebra drogą ogniową . . . . „ 3.00
4) za stopienie złota i srebra do 100 gr. . . . „ 1.00
5) za każde następne 100 gr. . . . . . . „ 50

(P. uwagę do art. 10).

Art. 18. Przepisy ustaw obowiązujących w b. zaborze rosyjskim, dotyczących probiernictwa, o ile nie są zmienione przez niniejsze rozporządzenie, pozostają nadal w mocy.

Art. 19. Niestosowanie się do niniejszych przepisów będzie karane na mocy obowiązujących ustaw karnych z uzupełnieniem, wyszczególnionem w artykule 20 niniejszego rozporządzenia.

Art. 20. Winni:

a) nieprawidłowego wskazania w deklaracji składu pracowników przedsiębiorstwa lub innych wymaganych w deklaracji danych,
b) niezaopatrzenia się w świadectwo złotnicze,

c) niezłożenia do rejestracji znaku firmowego, lub używania znaku firmowego niezarejestrowanego,
d) sprzedaży lub przechowywania w sklepie wyrobów złotych lub srebrnych bez znaku firmowego,
a) nieprowadzenia ksiąg złotniczych rejestracyjnych, lub nieprawidłowego ich prowadzenia lub niewpisania do nich jakichkolwiek tranzakcyj,

podlegają karze w myśl art. 3 ustawy z dnia 16-go lipca 1920 r.

Art. 21 uchylony (p. uwagę do art. 1).

Przepisy przechodnie (art. 22 — 28) utraciły moc obowiązującą, jako zawierające postanowienia o charakterze przejściowym.

Rozporządzeniami Ministra Przemysłu i Handlu wydanemi w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 29 listopada 1920 roku, z dnia 10 listopada 1922 roku i z dnia 10 listopada 1922 roku rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar b. zaboru austrjackiego, na obszar powiatów wileńskiego, oszmiańskiego, święciańskiego, trockiego, brasławskiego, dziśnieńskiego, duniłowiczowskiego i wilejskiego oraz na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej powiatu bielskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 5 poz. 21; z r. 1922 Nr. 104 poz. 955 i 956).

Poz. 567.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 23 sierpnia 1920 r.

do ustawy z dnia 6 lipca 1920 roku o organizacji Urzędów Ziemskich.

Uchylone na mocy § 55 rozporządzenia wykonawczego z dnia 12 października 1921 r. do ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 616).

Poz. 568

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Spraw Wewnętrznych

w sprawie zmiany art. 18 Przepisów wykonawczycch z dn. 24/VII 1920 r. do ustawy z dnia 9/VII 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 70 z dnia 9/VIII 1920 r. poz. 474).

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 56 poz. 348).

Poz. 569.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Przemysłu i Handlu

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej od dnia 1 września r. b. na linjach T-wa Akc. Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

7 września Nr. 86. rok 1920.

Poz. 570.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 25 sierpnia 1920 r.

o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

Wygasło, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 571.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. poz. 570).

13 września Nr. 87. rok 1920.

Poz. 572.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 r.

o ustanowieniu Krzyża Walecznych.

Art. 1. Ustanawia się celem nagradzania czynów męstwa i odwagi, wykazanych w boju, odznakę wojskową pod nazwą „Krzyż Walecznych".

Art. 2. Zasadniczą odznakę Krzyża Walecznych stanowi krzyż równoramienny z bronzu jasnego; w środku zewnętrznej strony krzyża miniaturowa tarcza pięciokątna z wypukłem odbiciem godła państwowego; na ramionach krzyża rozłożony wypukły napis: „na polu chwały".

Na odwrotnej stronie krzyża, we środku na tarczy wybity wypukły miniaturowy wieniec z liści dębowych, przedziany mieczem obosiecznym, postawionym pionowo ostrzem do góry; na poprzecznicy krzyża wypukły napis: „walecznym".

Krzyż powyższy nosi się na wstążce amarantowej z białemi wzdłuż jej brzegów prążkami — na lewej piersi, na drugiem miejscu po odznace orderu Virtuti Militari.

Wzór rysunkowy oraz wymiary krzyża, wstążki i okuć na wstążce, wymienionych w art. 4, dołącza się.

Art. 3. Krzyżem Walecznych może być ozdobiony czterokrotnie każdy oficer i każdy szeregowy armji czynnej, który wyróżnił się czynem męstwa i odwagi w boju. Żadnego odstępu czasu między czterokrotnym nadawaniem krzyża nie wymaga się.

W wypadkach wyjątkowych na tej samej zasadzie Krzyż Walecznych przyznawać można również osobom cywilnym, spółdziałającym z armją czynną.

Art. 4. Krzyż Walecznych, nadany po raz pierwszy, nosi się na gładkiej wstążce wzoru, opisanego w art. 2, dalsze zaś nadania odróżnia się przez nałożenie na wstążce posiadanego już krzyża okuć w kształcie listewek z jasnej blachy bronzowej z wytłoczonemi na nich splotami liści dębowych, a mianowicie:

na wstążce krzyża, nadanego powtórnie — jednego okucia,
" " " " po raz trzeci — dwóch okuć,
" " " " po raz czwarty — trzech okuć.

Art. 5. Nadawanie Krzyża Walecznych jest prawem Wodza Naczelnego, który prawo to przekazywać może podległym dowódcom wojskowym, nie niższym wszakże od dowódcy pułku.

O każdem odznaczeniu ogłasza się w rozkazie dziennym armji, odznaczony zaś otrzymuje na piśmie zaświadczenie o nadaniu krzyża.

Art. 6. Wydatki, związane z nadawaniem ozdób Krzyża Walecznych przyjmuje się na rachunek Skarbu, wszelkie zaś pisma w sprawach rzeczonej odznaki zwalnia się od obowiązku opłaty skarbowej.

Art. 7. Odznaki Krzyża Walecznych nosi się zawsze, zarówno na służbie jak poza służbą.

Art. 8. Nadanie Krzyża Walecznych stwarza dla odznaczonego, w drugim rzędzie po kawalerach orderu Virtuti Militari następujące przywileje:

a) prawo do pierwszeństwa przy przyjęciu do korpusu inwalidów, przy nadziale ziemi, przy obsadzaniu stanowisk w służbie państwowej i społecznej, w miarę wszakże posiadania ustawą wymaganych kwalifikacyj oraz przy uzyskaniu stypendjów w zakładach wychowawczych rządowych zarówno dla nich samych, jak dla kształcenia ich dzieci;

b) prawo do honorów ze strony wojskowych równego stopnia nie posiadających Krzyża Walecznych lub wyższej odznaki;

c) prawo do niezwłocznego awansu o jeden stopień wyżej, w miarę wszakże posiadania wymaganych kwalifikacyj i w granicach etatu.

Przywileje wymienione w ustępach b i c dotyczą tylko wojskowych.

Art. 9. Prawo do posiadania Krzyża Walecznych oraz do korzystania z uprawnień, wskazanych w art. 8, osoby wojskowe tracą w przewidzianym ustawami wypadku przymusowego wydalenia ich z wojska, osoby cywilne zaś, w tej liczbie również byli wojskowi, jedynie na mocy wyroku sądowego, pozbawiającego praw obywatelskich.

Art. 10. Czas wejścia niniejszego rozporządzenia oznaczy i zarządzenia w przedmiocie wykonania tegoż rozporządzenia wyda Minister Spraw Wojskowych.

Ministrowi Spraw Wojskowych poleca się zarazem w ciągu sześciu miesięcy złożyć do ustawodawczego zatwierdzenia projekt szczegółowego statutu Krzyża Walecznych, ustalający tę odznakę.

Wzór Krzyża Walecznych, podany jako załącznik do powyższego rozporządzenia w Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 572, w niniejszem wydawnictwie został ze względów technicznych pominięty.

Rozp. wykon. do powyższego rozp. — p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 119 poz. 790.

Poz. 573.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie powołania roczników 1889, 1888, 1887, 1886 i 1885 do służby wojskowej.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 75 poz. 514).

Poz. 574.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 28 sierpnia 1920 r.

w sprawie sprostowania rozporządzenia o powołaniu rocznika 1902 do służby wojskowej z dnia 8 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 490).

Utraciło moc obowiazującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 48 poz. 298).

Poz. 575.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Aprowizacji oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 31 sierpnia 1920 r.

w sprawie zwolnienia od pozwoleń na przywóz przez linję celną Rzeczypospolitej Polskiej poszczególnych rodzajów towarów.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, z dnia 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie ustalenia rodzajów towarów, przewidzianych w art. 13 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 364).

Poz. 576.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 września 1920 r.

o tymczasowej bezpośredniej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami, położonemi na obszarze Wolnego Miasta Gdańska oraz między stacjami polskich kolei państwowych przez obszar Wolnego Miasta Gdańska.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 23 stycznia 1922 roku o tymczasowej bezpośredniej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami, położonemi na obszarze W. M. Gdańska, oraz między stacjami polskich kolei państwowych przez obszar W. M. Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 52).

15 września **Nr. 88.** rok 1920.

Poz. 577.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1920 r.

w sprawie diet i kosztów podróży pracowników kolejowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 65 poz. 431).

Pozatem p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia etatowych pracowników kolei państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 860).

Poz. 578.

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 27 lipca 1920 r.

w sprawie wprowadzenia w b. dzielnicy pruskiej ustawy sejmowej z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 579.

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowycch oraz Ministrem Skarbu

z dnia 1 września 1920 r.

zmieniające niektóre przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 3 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Nr . 14 poz. 76) do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe (Dz. Pr. P. P. Nr. 20 poz. 229).

Uchylone na mocy § 15 rozporządzenia wykonawczego Ministra Robót Publicznych z dnia 17 stycznia 1921 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Skarbu, Spraw Wewnętrznych, b. Dzielnicy Pruskiej oraz Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego — do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 115).

Poz. 580.

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 1 września 1920 r.

w sprawie uzupełnienia rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Uchylone (p. uwagę do poz. 505).

Poz. 581.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 września 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 243).

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 582.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w przedmiocie cen na ziemopłody odstawione na poczet kontyngentu w okresie od dnia 15 września 1920 r. do dnia 1 stycznia 1921 roku.

Utraciło moc obowiazująca wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 56 poz. 348).

21 września **Nr. 89.** rok 1920.

Poz. 583.

U S T A W A

z dnia 16 lipca 1920 r.

o przywróceniu praw majątkowych unitom.

Art. 1. Unici lub b. unici, poszkodowani w swoich prawach majątkowych z powodu stosowania do nich przez rząd rosyjski zarządzeń

wyjątkowych, mających na celu przyłączenie ich do prawosławia, w szczególności z powodu nieuznawania do 31 stycznia 1907 r. zawartych przez nich małżeństw (ustawa z dnia 31 stycznia 1907 r. ros. Zb. Pr. i Rozp. z 1907 r. poz. 226) mogą dochodzić swych praw na zasadach ogólnych z uwzględnieniem postanowień następnych artykułów.

Art. 2. Osoby, wskazane w art. 1, jeśli były wysiedlone za przywiązanie do swej wiary, a ich majątek nieruchomy przez rząd rosyjski został sprzedany, są władne żądać na drodze sądowej przymusowego wykupu należących do nich przed wysiedleniem nieruchomości.

Przymusowy wykup powyższych nieruchomości dokonywa się na koszt Skarbu Państwa w granicach, wskazanych w art. 3.

Art. 3. Jeżeli taka nieruchomość lub jej część znajduje się jeszcze lub w dniu 1 sierpnia 1919 r. znajdowała się w posiadaniu pierwotnego nabywcy lub jego spadkobierców albo osób, które od nich otrzymały ten majątek pod tytułem darmym, albo nabywcy praw spadkowych do tego majątku, lub wreszcie osób trzecich, które korzystały przy kupnie z przywilejów wyznaniowych, należy się dotychczasowemu posiadaczowi cena kupna, zapłacona przy pierwotnem nabyciu, oraz odszkodowanie według zasad art. 555 kod. cyw. o posiadaczach w dobrej wierze.

Powyższe prawo wykupu nie rozciąga się na nieruchomości, nabyte przez osoby trzecie nie wskazane wyżej.

Art. 4. Powództwo w sprawach o przymusowy wykup nieruchomości (art. 2 i 3) winno być wytoczone przeciwko dotychczasowemu posiadaczowi, od którego dokonywa się wykupu, oraz przeciwko *Głównemu Urzędowi Ziemskiemu*, jako przedstawicielowi Skarbu Państwa.

Z ceny, przyznanej przez sąd za wykup przymusowy nieruchomości, potrąca się przedewszystkiem podatki i inne należytości jako też długi, daną nieruchomość obciążające, resztę zaś, jaka pozostanie, wydaje się dotychczasowemu posiadaczowi.

Art. 5. Zamiast przymusowego wykupu pierwotnej nieruchomości w wypadku, wskazanym w ust. 2 art. 3, sąd na wniosek jednej ze stron przyznaje powodowi prawo do żądania od Skarbu Państwa wydzielenia mu bezpłatnie odpowiedniej parceli w najbliższej okolicy, lub odszkodowania pieniężnego według ceny przeciętnej podobnych nieruchomości w danej miejscowości w latach 1913 — 1918, za potrąceniem wartości lub sumy, jakaby mogła przypadać do zwrotu za ulepszenia i inwestycje, oraz ewentualnie tej sumy, jaka była mu wypłacona przy odebraniu majątku.

Powyższe potrącenia mają również miejsce z wartości zwracanej nieruchomości w wypadku, wskazanym w ustępie 1 art. 3. Zapłacone w tym wypadku dotychczasowemu posiadaczowi odszkodowanie za ulepszenia i inwestycje będzie zabezpieczone na wykupionej nieruchomości jako pożyczka ze Skarbu Państwa, bezprocentowa w ciągu pierwszych lat pięciu.

Odszkodowanie pieniężne sąd winien przyznać za działki, nie przenoszące 6 morgów przestrzeni.

Art. 6. Fundusze, na cel powyższy potrzebne, określi *Główny Urząd Ziemski* w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

Wszystkie sumy, wypłacone przez Skarb Państwa z tytułu restytucji praw na mocy niniejszej ustawy, zaliczone będą na poczet pretensji Skarbu do rządu rosyjskiego.

Art. 7. Osoby, wskazane w art. 1, mogą zgłaszać swe prawa do spadków, które się otworzyły przed 31 stycznia 1907 r., chociażby spadki te przyjęli inni spadkobiercy, jednakże zgłoszenie takie nie będzie ubliżało prawom osób trzecich, nabytym przez akty, zawarte przed dniem 1 sierpnia 1919 r., z wyjątkiem aktów pod tytułem darmym.

Art. 8. Prawa, w art. 2 do 7 przewidziane, służą również zstępnym osób, wskazanych w art. 1.

Art. 9. Wszelkie wyroki i decyzje sądowe, niezgodne z zasadami niniejszej ustawy, na żądanie osób interesowanych, postawione w drodze powództwa, mogą być uznane za nieszkodzące ich prawom, płynącym z tej ustawy.

Art. 10. Żądania, zgłoszenia i wnioski, w poprzednich artykułach wymienione mogą być postawione najpóźniej w przeciągu 5 lat od daty ogłoszenia niniejszej ustawy. Przeciwko powyższym żądaniom, zgłoszeniom i wnioskom, postawionym w tym terminie, nie można bronić się przedawnieniem.

Postanowienia artykułu niniejszego mają zastosowanie i wtedy, jeżeli osoby, wskazane w art. 1, lub ich zstępni żądają zwrotu swoich nieruchomości, zawładniętych bez tytułu.

Art. 11. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą na obszarze b. Królestwa Kongresowego z dniem jej ogłoszenia.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Sprawiedliwości i *Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego.*

(P. ustawę z dnia 6 lipca 1923 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Reform Rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 556).

Poz. 584.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 1 września 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie uzupełnienia postanowień regulaminu dla Komisji Dewizowej i banków dewizowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 506).

Poz. 585.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 1 września 1920 r.

w przedmiocie zajęcia i przygotowania drewna opałowego w lasach prywatnych na okres zimowy 1920/21.

Utraciło moc obowiązującą ze względu na upływ terminu.

Poz. 586.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 2 września 1920 r.

w przedmiocie dostarczenia drewna budulcowego z lasów państwowych i prywatnych na cele odbudowy na okres pięcioletni od roku 1920/21 do 1924/25.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać.

(P. Dz. P. P. P. z r. 1919 Nr. 20 poz. 229, Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 14 poz. 76 i Nr. 88 poz. 579).

Poz. 587.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 4 września 1920 r.

celem wykonania ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 389), o podwyższeniu podatku gruntowego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego.

Wygasło z końcem roku podatkowego 1920/21.

Poz. 588.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 4 września 1920 r.

celem wykonania ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 469), o podwyższeniu podatku domowo-klasowego na obszarach byłego zaboru austrjacko-węgierskiego.

Wygasło z końcem okresu podatkowego.

Poz. 589.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji

z dnia 13 września 1920 r.

w sprawie podawania potraw mięsnych w restauracjach w Warszawie w porze od 7-ej do 10-ej wieczór.

Uchylone na mocy § 40 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 22 lutego 1921 r. w sprawie ograniczenia spożycia (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 121).

Poz. 590.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 13 września 1920 r.

celem wykonania ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 528) o opłacie stemplowej od sprzedaży przedmiotów zbytku.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 528).

Poz. 591.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 17 września 1920 r.

celem wykonania — na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego — ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 553 o opłatach stemplowych od weksli.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 553).

Poz. 592.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu i Handlu w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach Tow. Akc. Warszawskich Dróg Żelaznych Dojazdowych, na linjach Tow. Akc. Budowy i Eksploatacji Dróg Żelaznych Dojazdowych w Królestwie Polskiem na linji dojazdowej Piotrków-Sulejów.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 593.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 13 września 1920 r.

w przedmiocie uchylenia zakazu urządzania w restauracjach, kawiarniach i t. p. zakładach koncertów i popisów muzycznych.

Uwzględniono w Nr. 60 Dz. U. R. P. z r. 1920 poz. 382.

24 września **Nr. 90.** rok 1920.

Poz. 594.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 4 września 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 15 lipca 1920 r. w przedmiocie zmiany art. 185 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. Nr. 60 poz. 372 z 1920 r.).

Uwzględniono w Nr. 59 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 368.

Poz. 595.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 4 września 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 180 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. o wprowadzeniu ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. Nr. 59 poz. 368).

Uwzględniono w Nr. 59 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 368.

Poz. 596.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 4 września 1920 r.

w przedmiocie niektórych zmian w wojskowem postępowaniu karnem.

Uwzględniono w Nr. 59 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 368.

Poz. 597.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 września 1920 r.

w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 8 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 214).

25 września **Nr. 91.** rok 1920.

Poz. 598.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 17 września 1920 r.

w przedmiocie kar za obrazę Naczelnika Państwa.

Uchylone na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r., uchylającej rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 r. w przedmiocie kar za obrazę Naczelnika Państwa (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 3 poz. 7).

Poz. 599.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 września 1920 r.

w przedmiocie przeprowadzenia 4%-ej Państwowej Pożyczki Premjowej.

Utr. moc obow. ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 391).

Poz. 600.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 20 września 1920 r.

w sprawie rozciągnięcia rozporządzenia w przedmiocie taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku z dnia 28 lipca 1919 r. Nr. 24890 (Dz. Ustaw Nr. 71 poz. 422) i zmiany taksy z dnia 1 lipca 1920 r. (Dz. Ustaw P. P. Nr. 62 poz. 409) na obszar byłego zaboru austrjackiego.

Uwzględniono w Nr. 71 Dz. U. R. P. z 1919 r. poz. 422.

29 września **Nr. 92.** rok 1920.

Poz. 601.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 17 września 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 391).

Utr. moc obow. (p. § 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 602.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 17 września 1920 r.

o nadzwyczajnej pomocy dla inwalidów wojskowych z własnej woli wstępujących do armji i ich rodzin.

Utr. moc obow. (p. art. 56 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 603.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 17 września 1920 r.

w przedmiocie uiszczania podatków bezpośrednich.

Uchylone na mocy art. 9 ustawy z dnia 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 287).

Poz. 604.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 17 września 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu amnestji podatkowej na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Wygasło z dniem 31 października 1920 r.

Poz. 605.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utr. moc obow. (p. § 5 i 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351 — oraz obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1924 r. w przedmiocie rozpoczęcia czynności przez Bank Polski — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360).

Poz. 606.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/1921 (Dz. U. Nr. 56 poz. 348).

Uchylone na mocy art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 607.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

w przedmiocie sądów dyscyplinarnych przy komendach wojewódzkich Zachodniej Straży Obywatelskiej.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1921 r. w przedmiocie rozwiązania Zachodniej Straży Obywatelskiej — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 237).

Poz. 608.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

o odroczeniu terminu wejścia w życie ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o rozszerzeniu właściwości sądów pokoju w sprawach cywilnych.

Utr. moc obow. (p. ustawę z dnia 14 lipca 1920 r. o rozszerzeniu właściwości sądów pokoju w sprawach cywilnych — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 412).

Poz. 609.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

o dostarczeniu mieszkań na potrzeby wojska w b. dzielnicy pruskiej.

Wygasło z dniem 12 kwietnia 1921 r.

Poz. 610.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

o wzmiankach w aktach zejścia osób zabitych przez nieprzyjaciela lub zmarłych z powodu okoliczności wojennych.

Art. 1. Akt zejścia (metryka śmierci) wojskowego, zabitego przez nieprzyjaciela lub zmarłego wskutek ran albo choroby zaraźliwej, nabytej na polu walki, tudzież akt zejścia każdego lekarza, duchownego, sanitarjusza lub sanitarjuszki szpitali wojskowych i oddziałów sanitarnych, zabitych lub zmarłych w takichże okolicznościach, jak również każdej osoby, zmarłej na choroby nabyte wskutek pielęgnowania chorych lub rannych wojskowych, wreszcie akt zejścia każdej osoby cywilnej zabitej przez nieprzyjaciela bądź w charakterze zakładnika, bądź też przy wykonywaniu

przez nią obowiązków społecznych, administracyjnych i sądowych lub z powodu ich wykonywania — zawierać będzie na skutek zaświadczenia władzy wojskowej wzmiankę: „zginął za Polskę".

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze będzie miało zastosowanie do wojskowych i cywilnych, zabitych i zmarłych w okolicznościach, przewidzianych w art. 1, poczynając od 1 listopada 1918 r. oraz do uczestników b. formacyj wojskowych polskich, którzy zginęli w powyższych okolicznościach podczas wojny światowej chociażby przed tym dniem.

Urzędnik stanu cywilnego (prowadzący księgi metrykalne) po złożeniu zaświadczenia władzy wojskowej, dokona odpowiedniej wzmianki w księgach stanu cywilnego (metrykalnych) na brzegu aktu zejścia.

Art. 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrom Sprawiedliwości, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego *oraz b. Dzielnicy Pruskiej.*

Rozciągnięto na ziemie, przynależne do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 270) oraz na ziemię wileńską — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890).

Poz. 611.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 22 września 1920 r.

w przedmiocie ćwiczeń poborowych, niewcielonych do szeregów wojskowych.

Utr. moc obow., ponieważ całokształt stosunków, związanych z wypełnieniem obowiązku wojskowego został uregulowany w ustawie o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 46 poz. 458).

Poz. 612.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w celu wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. Nr. 65 Dz. U. R. P. poz. 436 o uposażeniu sędziów i prokuratorów.

Utr. moc obow., ponieważ wymieniona w nagłówku podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 65 poz. 436).

Poz. 613.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

uzupełniające rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 50, poz. 309) w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatnoprawnych wierzytelności pieniężnych w b. zaborze austrjackim.

Wygasło z dniem 1 stycznia 1923 r. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 777).

Poz. 614.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

w przedmiocie odroczenia niektórych terminów płatności.

Uwzględniono w Nr. 78 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 523.

Poz. 615.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu

z dnia 16 września 1920 r.

zmieniające częściowo rozporządzenie ministerjalne z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 358) w przedmiocie nabycia i utraty obywatelstwa polskiego w myśl art. 91 traktatu między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 200).

Uwzględniono w Nr. 57 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 358.

Poz. 616.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 25 września 1920 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. Ustaw Nr. 73, poz. 505).

Uchylone na mocy art. 21 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 18 poz. 104).

---

1 października **Nr. 93.** rok 1920.

Poz. 617.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 września 1920 r.

celem wykonania — na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego — ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 509) o opłatach stemplowych od ubezpieczeń.

Utr. moc obow. wobec uchylenia wymienionej w nagłówku podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. Nr. 75 z r. 1920 poz. 509)

Poz. 618.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 września 1920 r.

w przedmiocie poboru podatku giełdowego na obszarze b. okupacji niemieckiej.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 29 pkt. 1 ustawy z 2 lipca 1921 r. o podatku giełdowym — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 500).

Poz. 619.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 28 września 1920 r.

o odwołaniu zawieszenia na kolejach okręgów: Warszawskiego, Radomskiego i Lwowskiego odpowiedzialności za całość przesyłek.

Uwzględniono w Nr. 71 Dz. U. R. P. z r. 1920 poz. 489.

---

2 października **Nr. 94.** rok 1920.

Poz. 620.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

w przedmiocie przesunięcia terminów dostaw kontyngentu, wyznaczonego art. 1 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21 (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 348).

Uchylone na mocy art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 621.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

w przedmiocie walki z księgosuszem.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673 — w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 grudnia 1927 r. w sprawie wejścia w życie rozporządzenia z dnia 22 sierpnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 975).

Poz. 622.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 25 września 1920 r.

w przedmiocie potrąceń za zły gatunek zboża, dostarczonego na poczet kontyngentu.

Uchylone na mocy art. 6 ustawy z 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 623.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych

z dnia 29 września 1920 r.

w przedmiocie walki z księgosuszem.

Uchylone na mocy § 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z 2 maja 1921 r. w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 319).

Poz. 624.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wojskowych, Skarbu oraz Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie dziennego wynagrodzenia lekarzy, lekarek, rygorozantów i rygorozantek medycyny, studentów, studentek medycyny, tudzież osób, posiadających wyszkolenie sanitarne — powołanych do osobistych świadczeń wojennych. (Uzupełnienie rozporządzenia, ogłoszonego w Dz. U. 1920 r. Nr. 17, poz. 87).

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, Skarbu oraz Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie wynagrodzenia lekarzy, lekarek, rygorozantów i rygorozantek medycyny, studentów, studentek medycyny, tudzież osób, posiadających wyszkolenie sanitarne, powołanych do osobistych świadczeń wojennych — Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 17 poz. 87).

---

9 października **Nr. 95.** rok 1920.

Poz. 625.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia czasu pracy w zakładach, pracujących dla potrzeb armji.

Wygasło z dniem 9 października 1920 r.

Poz. 626.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 30 września 1920 r.

w sprawie przyznania państwowym funkcjonarjuszom niższym płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy, przewidzianych w art. 14 ustawy o uposażeniu urzędników państwowych i funkcjonarjuszów niższych z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429).

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna, wymieniona w nagłówku, przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429).

Poz. 627.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 17 września 1920 r.

w sprawie trybu postępowania w Urzędach Walki z Lichwą.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 1 ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618).

Poz. 628.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 17 września 1920 r.

zawierające przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy austrjackiej w przedmiocie należytości od przeniesień majątku pod tytułem darmym.

Uchylone na mocy § 51 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 sierpnia 1923 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy austrjackiej w przedmiocie należytości od przeniesień majątku pod tytułem darmym (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 795).

Poz. 629.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu i Przemysłu i Handlu

z dnia 20 września 1920 r.

w sprawie zniesienia cła w złocie od esencji i eterów owocowych.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 20 lutego 1920 r. w sprawie płacenia cła od niektórych towarów w złocie — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 98).

Poz. 630.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 27 września 1920 r.

dotyczące zmiany ustępu trzeciego art. 6 rozporządzenia w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych — (Dz. U. R. P. Nr. 68 z dnia 5 sierpnia 1920 r. poz. 459).

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 27 maja 1919 r. o wyłączności poczty, telegrafu i telefonu — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 310)

Poz. 631.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 września 1920 r.

o przedłużeniu zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 oraz o wpłacie obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy zapisach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową.

Utr. moc obow. ze względu na upływ terminu zapisów.

Poz. 632.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 28 września 1920 r.

w przedmiocie obrotu bobem, wyką, rzepakiem ozimym i letnim, łubinem i seradelą i ich przetworami.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z 19 listopada 1920 r., uchylającego rozporządzenie niniejsze (Dz. U. R. P. Nr. 109 poz. 719).

Poz. 633.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 21 września 1920 r.

dotyczące powołania Okręgowej Komisji Ziemskiej przy Urzędzie Osadniczym w Poznaniu.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 6 lipca 1920 r. o organizacji Urzędów Ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 461).

11 października **Nr. 96.** rok 1920.

Poz. 634.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych

z dnia 28 września 1920 r.

w przedmiocie zniesienia stanu oblężenia w m. st. Warszawie i przyległych powiatach.

Pominięto ze względu na nieaktualność przepisów, w rozporządzeniu zawartych.

Poz. 635.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 2 października 1920 r.

uzupełniające rozporządzenie z dnia 18 sierpnia 1920 r. (Dz. U. Nr. 81, poz. 548) w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z 14 czerwca 1921 r. w sprawie uchylenia rozporządzeń Ministra Aprowizacji z dnia 18 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 548) oraz niniejszego (Dz. U R. P. Nr. 52 poz. 333).

Poz. 636.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wojskowych, Skarbu i Pracy i Opieki Społecznej

w przedmiocie wynagrodzenia lekarzy dentystów i lekarek dentystek, powołanych do osobistych świadczeń wojennych.

Wygasło z dniem 30 kwietnia 1921 r.

15 października **Nr. 97.** rok 1920.

Poz. 637.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 sierpnia 1920 r.

w przedmiocie zakazu przefarbowywania tkanin, podlegających rzeczowym świadczeniom wojennym.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. Pr. P. P. Nr. 32 poz. 264).

Poz. 638.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 października 1920 r.

o dodatkach reprezentacyjnych i dodatkach za kierownictwo dla urzędników państwowych.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 maja 1922 r. o dodatkach za kierownictwo dla cywilnych urzędników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456).

Poz. 639.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

w przedmiocie ujednostajnienia i podwyższenia podatków gruntowych i podymnego na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Na zasadzie art. 8 i 10 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 477) wprowadza się przy wymiarze i poborze państwowych podatków gruntowych: dworskiego głównego i dodatkowego, włościańskiego i z osad głównego i dodatkowego, oraz podymnego dworskiego i włościańskiego, tudzież tychże podatków w osadach (miasteczkach) następujące zmiany:

§ 1. Do gruntów i lasów, stanowiących własność państwową i wolnych w myśl art. 2 ustawy z dn. 14 lipca 1920 r. od podatku gruntowego zalicza się również te grunta i lasy, które przeszły w posiadanie Państwa z mocy ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 72, poz. 423), jako należące do dóbr donacyjnych, nie zalicza się natomiast lasów oraz gruntów, które stanowiły własność osobistą członków rodziny cesarskiej b. cesarstwa rosyjskiego.

Za grunta, stanowiące własność państwową należy uważać wszystkie grunta, należące do państwowych kolei żelaznych oraz grunta oddane do użytkowania instytucjom i zakładom naukowym lub wydzierżawione, jeśli mają uregulowany tytuł własności na rzecz Skarbu Rzeczypospolitej.

Ustęp 3 niniejszego paragrafu utr. moc obow. (p. art. 16 ustawy z 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

§ 2 utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustęp 2 art. 2 ustawy z 14 lipca 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 477).

§ 3. Stawki podatków gruntowych głównych *oraz podymnego* dla poszczególnych województw i powiatów wskazane są w *załączonych* taryfach *(załączniki I, II i III)*.

Taryfy te ogłaszano następnie, w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu — (p. Nr. 7 i 16 z roku 1924);

rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 12 kwietnia 1924 r. o podwyższeniu państwowych podatków gruntowych stawki tych podatków podniesiono o 100% (p. Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 339).

§ 4 utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 5 i 6 utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 16 ustawy powołanej pod § 1)

§ 7. W celu poprawienia i uzupełnienia katastru, służącego do wymiaru podatku, należy w wypadkach niewłaściwego zaklasyfikowania opodatkowanych przestrzeni z urzędu lub wskutek starań właścicieli gruntów wprowadzić do katastru poprawki, odpowiadające powstałym na gruntach zmianom faktycznym na podstawie dostarczonych przez właścicieli dokumentów, stwierdzających stan rzeczy oraz wykazujących przestrzenie posiadanych gruntów i ich przeznaczenie gospodarcze.

Dokumentami takiemi są: rejestry pomiarowe, mapy, wyciągi z ksiąg hipotecznych, tabele likwidacyjne.

§ 8. Właściciele gruntów obowiązani są złożyć pisemne oświadczenie o ogólnej ilości posiadanej przestrzeni, tudzież wyjaśnić, w jaki sposób przestrzeń tę użytkują w znaczeniu gospodarczem.

Z pośród gruntów zarówno dworskich jak włościańskich należy w myśl dodatku do art. 127 i 171 ustawy ros. o podatkach bezpośrednich zaliczać:

do klasy I:

a) ogrody, sady, place pod zabudowania i między niemi oraz dziedzińce;

b) grunta orne, pszenne, oraz gliniaste, czarnoziem z głęboką warstwą rodzajną; marglowo-gliniaste, z głęboką i żyzną warstwą rodzajną; nizinne i nadrzeczne w części organiczne bogate; gliniasto-piaszczyste, w materje organiczne zasobne, z podłożami przepuszczalnemi, gliniastemi, marglowatemi lub piaszczysto-gliniastemi; marglowe na podłożu wapiennem, na których dobrze lub dostatecznie obradzają: pszenica, rzepak, jęczmień, groch, koniczyna, buraki, kartofle i t. p. rośliny, wymagające urodzajniejszej gleby;

do klasy II:

wszystkie pozostałe grunta orne jako to: grunta gliniasto-piaszczyste ze znaczną przewagą piasku, wapienno-opoczaste, ze znaczną przewagą kamieni wapiennych trudno się rozkładających w ciała organiczne ubogie; torfowe, zupełnie piaszczyste, suche, niespójne; sapy niełatwo wysychające, piaszczyste siwego koloru; grunta piaszczyste z wierzchnią warstwą ciemnego koloru w części organiczne nierozpuszczalne obfitujące, oraz wogóle wszystkie grunta orne, z wyjątkiem tylko najsłabszych, co lat trzy lub sześć uprawianych i zasiewanych żytem lub gryką, które powinny być zaliczone do kl. V gruntów dworskich lub IV włościańskich.

Okoliczność, że przestrzenie gruntów ornych obsiewanych przedtem gatunkami zbóż, wymagającemi wyższego gatunku gleby, jak pszenicą, rzepakiem, grochem, burakami i t. p., a zatem pól o jakości kl. I obecnie obsiewa się żytem, owsem i kartoflami, nie może być podstawą do zaliczenia tych gruntów do kl. II;

do klasy III i IV:

łąki dworskie, dające dwa lub więcej zbiorów siana na rok, oraz przestrzenie, znajdujące się pod sztucznie nawodnionemi stawami, na których prowadzi się gospodarstwo rybne, narówni z łąkami zalewnemi zalicza się do kl. III, dające zaś jeden pokos do kl. IV.

Łąki włościańskie oraz należące do mieszkańców osad (miasteczek) na ziemiach, nabytych z mocy ukazów cesarskich z 1864 r. zalicza się do kl. III taryfy podatkowej gruntów włościańskich;

do klasy IV i V:

do klasy V taryfy podatku gruntowego dworskiego oraz do kl. IV taryfy podatku włościańskiego, zalicza się: a) grunta orne, z powodu małej swej urodzajności zasiewane co lat trzy lub sześć żytem lub gryką; b) pastwiska i wygony; c) lasy, krzaki i zarośla.

Zwracać należy szczególną uwagę, aby do kl. V gruntów dworskich lub kl. IV włościańskich, grunta orne były tylko wtedy zaliczane, jeżeli rzeczywiście są uprawiane co lat trzy lub sześć i zasiewane żytem lub gryką. Grunta uprawiane i zasiewane normalnie, chociażby były słabo urodzajne powinny być zaliczone do kl. II.

Do kategorji pastwisk nie należy zaliczać pastewników, położonych przy zabudowaniach folwarcznych lub wiejskich (grodzie), lecz uważać je za łąki odpowiednio do ich przymiotów.

§ 9. Wspomniane w § 8 deklaracje co do gruntów, opłacających podatek gruntowy dworski, składają i podpisują właściciele takich dóbr lub ich zastępcy prawni a co do gruntów włościańskich i należących do mieszkańców osad (miasteczek) lub miast — wybrani i upoważnieni przedstawiciele gromad.

Urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych po otrzymaniu deklaracyj, poświadczonych przez urzędy gminne z powołaniem się na dokumenty, na których podstawie złożono te deklaracje, oraz z dołączeniem ich w oryginałach lub należycie zaświadczonych odpisach, powinny deklaracje te przez naczelnika urzędu lub jego zastępcę sprawdzić na gruncie co do faktycznego stanu rzeczy i dokonać klasyfikacji.

§ 10. Klasyfikacja użytków powinna odbywać się w porze, w której dokonanie jej jest możliwe, a więc gdy ziemia nie jest zbyt przesiąknięta wilgocią ani też zmarznięta lub pokryta śniegiem.

Dla gruntów uprawnych najodpowiedniejszym jest czas, gdy można widzieć stan urodzajów oraz stwierdzić, jakie zboża są lub były zasiewane.

Sprawdzenie przestrzeni leśnych może się odbywać w ciągu całego roku.

§ 11. Klasyfikacji dokonywa w poszczególnych miejscowościach naczelnik urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych lub jego zastępca, bądź też inny urzędnik skarbowy, delegowany do tej czynności przez izbę skarbową, który powołuje do pomocy rzeczoznawców z pośród miejscowych mieszkańców. Takimi są: przedstawiciel gminy — wójt, właściwi sołtysi; przy szacowaniu zaś gruntów, należących do poszczególnych wsi lub osad, dwóch gospodarzy z sąsiednich wsi i w miarę możności dwóch posiadaczy większej własności lub ich zarządzających, dokładnie obeznanych z miejscowemi warunkami. W szacowaniu nie mogą brać udziału krewni podatnika.

O dniu taksacji należy wszystkie wyżej wyszczególnione osoby zawiadomić na piśmie. Wezwanie właściciela gruntów do uczestnictwa przy

szacowaniu jego gruntów jest obowiązkowe, niestawienie się jednakże jego lub jego zastępcy nie wstrzymuje taksacji.

§ 12. Z dokonania taksacji sporządza się protokół, w którym wymienia się datę czynności, osoby biorące udział w taksacji, miejscowość, imię i nazwisko właściciela gruntów, dokumenty pomiarowe, ustalające przestrzeń i kategorję użytków, motywy oraz wyniki taksacji. Jeżeli dokładnych dokumentów pomiarowych nie było, zaznaczyć należy, jakim sposobem ustalono granicę użytków.

Protokół powinien być podpisany przez biorących udział w taksacji oraz urzędnika dokonywującego czynności. Jeżeli ktoś z obecnych odmówi podpisu na protokóle należy o tem w protokóle zaznaczyć.

§ 13. Po zbadaniu gatunku gleby, rodzaju roślin lub płodów, jakie uprawiano na przestrzeni, podlegającej oszacowaniu, i rezultatu plonów za ostatnie kilka lat, oraz wysłuchaniu opinji i objaśnień obecnych rzeczoznawców urzędnik, dokonywujący taksacji, określa kategorję podatkową użytków. Pożądanem jest, by w protokóle szacunkowym były zamieszczone dane o gatunkach i urodzajności gleby oraz przeciętnej wydajności plonów.

Przeciętną urodzajność gruntów oblicza się na podstawie zebranych z kilku ubiegłych lat danych o ilości maksymalnych i minimalnych plonów (5 — 7 lat), o ile wszakże w ciągu tego czasu wypadły szczególnie niepomyślne lata dla dojrzewania lub zbioru roślin (np. gradobicie, wylewy, zbytnia posucha, zniszczenie przez robactwo, zarazki i t. p.) to wyłącza się je z obliczeń.

§ 14 — 19 utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 8 ustawy z 14 lipca 1920 r.).

(p. nadto: art. 12 ustawy z 14 lipca; rozporządzenie Ministra Skarbu z 29 września 1923 r. o ulgach w podatkach gruntowych i budynkowych z powodu szkód, poniesionych wskutek działań wojennych i klęsk żywiołowych — Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 797; rozporządzenie Ministra Skarbu z 31 maja 1924 r. uzupełniające rozporządzenie z 29 września 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 490).

Ustęp 1 § 20-go utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe; ustęp 2 § 20-go utr. moc obow. (p. art. 8 ustawy z 15 czerwca 1923 r. w brzmieniu ustalonem przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 stycznia 1927 r. o zmianie terminu płatności pierwszej półrocznej raty podatku gruntowego — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

§ 21 i 22 utr. moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe.

Warszawa, dnia 10 września 1920 r.

Załączniki I i III pominięto (p. § 3); załącznik II utr. moc obow. (p. art. 16 ustawy z 15 czerwca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

Poz. 640.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 16 września 1920 r.

do ustaw z dnia 18 marca 1920 r. i z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 28, poz. 165 i Nr. 66 poz. 438) w przedmiocie wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków rolnych na terenie b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego.

Uchylone na mocy § 21 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 31 grudnia 1921 r. w przedmiocie wykonania ustaw: z dnia 18 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 165) i z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 513) w przedmiocie wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 55).

Poz. 641.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 września 1920 r.

w przedmiocie wyłączenia niektórych gmin powiatów częstochowskiego i wieluńskiego z okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Radomsku i przyłączenia ich do okręgu urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych w Częstochowie i Wieluniu.

Na zasadzie art. 4 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr. P. P. Nr. 65, poz. 391) i w myśl § 2 ustęp 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 15, poz. 81) zarządza się, co następuje:

Art. 1. Gminy Miedźno, Mykanów, Olsztyn, Popów, Przyrów, Potok złoty, Wancerzów i dawniejszą gminę Rudniki, wcieloną obecnie do gminy Rędziny powiatu częstochowskiego, tudzież gminy Działoszyn, Kiełczygłów i Siemkowice powiatu wieluńskiego, wyłącza się z okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Radomsku i przyłącza się:

1) Gminy Miedźno, Mykanów, Olsztyn, Popów, Przyrów, Potok złoty, Wancerzów i dawniejszą gminę Rudniki do okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Częstochowie;
2) Gminy Działoszyn, Kiełczygłów i Siemkowice do okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Wieluniu.

Art. 2. Szczegółowe zarządzenia w przedmiocie przekazania urzędom skarbowym podatków i opłat skarbowych w Częstochowie i Wieluniu czynności urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Radomsku dotyczących oznaczonych wyżej gmin — wyda izba skarbowa w Kielcach w porozumieniu z izbą skarbową w Łodzi.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.

Poz. 642.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 24 września 1920 r.

w sprawie uchylania uchwał spółek drobnych rolników, utworzonych na podstawie statutu Banku Włościańskiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 6 lipca 1920 r. o organizacji Urzędów Ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 461).

Poz. 643.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 4 października 1920 r.

w przedmiocie zmiany artykułu 10 Przepisów Wykonawczych do ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gosp. 1920/21 (Dz. U. R. P. Nr. 70 z r. 1920, poz. 474).

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21 — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 348).

Poz. 644.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 2 października 1920 r.

w sprawie zmian i uzupełnień przepisów o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 56, poz. 350).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

Poz. 645.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 7 października 1920 r.

w sprawie zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Utr. moc obow. (p. § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 31 października 1921 r. w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683).

Poz. 646.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 października 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej do wydawania na całym obszarze b. dzielnicy pruskiej zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 15 stycznia 1921 r. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z 13 stycznia 1921 r. o dalszem przedłużeniu pełnomocnictwa Ministra b. Dzielnicy Pruskiej do wydawania na obszarze tej dzielnicy zarządzeń wyjątkowych — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 40).

23 października Nr. 98. rok 1920.

Poz. 647.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 września 1920 r.

o ustaleniu norm dochodu osób fizycznych, wolnego od opodatkowania w roku podatkowym 1920.

Utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 648.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 4 października 1920 r.

w przedmiocie pierwokupu przetworów ziemniaczanych.

Utr. moc obow., jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 649.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 16 września 1920 r.

w porozumieniu z Ministrami b. Dzielnicy Pruskiej i Skarbu w przedmiocie zasad i sposobu udzielania kredytu z funduszu osadniczego, przekazanego Głównemu Urzędowi Ziemskiemu, a przeznaczonego w kwocie 10.000.000 marek dla Urzędu Osadniczego w Poznaniu.

Utr. moc obow. (p. § 1 pkt. Ia i § 2 pkt. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 1 kwietnia 1927 r. w sprawie likwidacji funduszów przeznaczonych na cele parcelacji i osadnictwa — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz., 330).

Poz. 650.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Zdrowia Publicznego

z dnia 16 września 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu do ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. Ust. Rzp. Nr. 37 poz. 210).

Uchylone na mocy § 13 rozporządzenia wykonawczego Ministra Zdrowia Publicznego z 2 czerwca 1922 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu do ustawy z 23 kwietnia 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 462).

Poz. 651.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego

z dnia 17 września 1920 r.

w przedmiocie regulaminu nauki i służby w państwowych szkołach położnych na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utr. moc obow. (p. art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 marca 1928 r. o położnych — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 316).

Poz. 652.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego

z dnia 20 września 1920 r.

w przedmiocie zgłaszania zatruć ołowiem, cynkiem, fosforem, arszenikiem i rtęcią w zakładach przemysłowych, fabrykach i warsztatach.

Na podstawie art. 2 p. 12 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 63, poz. 371) oraz art. 1 ust. 2, art. 3 ust. d. i art. 24 ustawy w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób występujących nagminnie z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 67 poz. 402), zarządzam w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, co następuje:

Art. 1. O każdym przypadku zatrucia ołowiem, cynkiem, fosforem, arszenikiem i rtęcią w zakładach przemysłowych, fabrykach i warsztatach, jak również o każdym przypadku, wzbudzającym podejrzenie, co do któregokolwiek z wymienionych zatruć należy w ciągu 24 godzin zawiadomić właściwe władze komunalne z podaniem nazwiska i dokładnego adresu chorego.

Obowiązek zgłaszania obciąża osoby, wymienione w art. 5 ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych, oraz innych chorób występujących nagminnie, a w szczególności:

a) lekarza wezwanego do porady;
b) kierowników zakładów leczniczych i położniczych;
c) każdą osobę zajmującą się dozorem lub pielęgnowaniem chorych;
d) głowę rodziny lub osobę, na której pieczy znajduje się chory;
e) kierowników wszelkich zakładów przemysłowych, fabryk i warsztatów.

Art. 2. Władze komunalne względnie ich organy sanitarne po otrzymaniu zgłoszenia winny niezwłocznie zarządzić dochodzenie celem ustalenia rozpoznania zatrucia i jego pochodzenia, zawiadamiając jednocześnie o otrzymanem zgłoszeniu właściwy powiatowy Urząd Zdrowia.

Powiatowy Urząd Zdrowia poda ustalony pod względem rozpoznania przypadek do wiadomości właściwemu Inspektorowi Pracy i w porozumieniu z nim w myśl art. 9 ustawy w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób występujących nagminnie stwierdzi, czy zarządzone przez władze komunalne środki zapobiegawcze są przeprowadzone i wystarczające, a ewentualnie wyda potrzebne dalsze zarządzenia.

Art. 3. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia będzie karane w myśl art. 25 ustawy w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób występujących nagminnie.

Rozciągnięto na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 27 marca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 298 § 1 pkt. 2; na ziemię wileńską — rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z 20 października 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 1018 § 1 pkt. 3.

Poz. 653.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej.

Na podstawie art. 3, 4, 5 i 11 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 70, poz. 466) postanawiam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co następuje:

§ 1. Elektrownia, żądająca na mocy art. 1 ustawy zmiany ceny sprzedażnej energji elektrycznej, powinna przesłać drugiej stronie żądanie swoje na piśmie z powołaniem się na ustawę, oraz odpis tego żądania *Urzędowi Elektryfikacyjnemu Ministerstwa Przemysłu i Handlu;* dzień zgłoszenia tego żądania uważać się będzie za datę reklamacji, przewidzianą w art. 7 ustawy.

§ 2. O ile nie nastąpi porozumienie pomiędzy stronami, strona żądająca zmiany ceny zgłasza do strony przeciwnej listem poleconym lub zapomocą wezwania przez notarjusza, żądanie zwołania komisji rozjemczej, wyznaczając jednocześnie swoich delegatów i wzywając drugą stronę, aby wyznaczyła również swoich.

Delegaci obu stron w równej liczbie, nie przewyższającej jednak trzech osób z każdej strony, tworzą komisję, obierając przewodniczącego z poza swego grona.

Strona żądająca zmiany ceny, zawiadamia o terminie zażądania komisji *Urząd Elektryfikacyjny Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie,* po utworzeniu zaś komisji komunikuje *Urzędowi* skład tejże.

§ 3. Jeżeli skład komisji rozjemczej nie zostanie ustalony w przeciągu dni czternastu od chwili jej zażądania, strona, żądająca zmiany ceny, zawiadamia o tem *Urząd Elektryfikacyjny* w celu wyznaczenia całego składu komisji przez Ministra *Przemysłu i Handlu* zgodnie z art. 3 ustawy.

§ 4. Komisja rozjemcza zbiera się w miejscu i w terminie, wyznaczonym przez przewodniczącego.

Komisja prowadzi protokół swoich czynności.

Przewodniczący wzywa obie strony na ustną rozprawę.

Strony mogą być reprezentowane przez pełnomocników, zaopatrzonych w dostateczne upoważnienia; w razie niestawienia się strony, lub jej zastępcy, sprawa będzie rozpatrywana i rozstrzygnięta zaocznie.

Strona żądająca zmiany ceny powinna złożyć komisji rozjemczej należycie uzasadniony wniosek z określeniem żądanej ceny.

Jeżeli strona stawia żądanie zastosowania cen zmiennych, w zależności od zmienności kosztów produkcji, to w żądaniu należy ściśle określić zależność tę od zmienności kosztów produkcji, t. j. opału, robocizny i t. p.

Komisja może żądać od stron złożenia dodatkowych wyjaśnień i dowodów. Niedostarczenie żądanych dowodów biegu sprawy nie wstrzymuje.

Komisja może przesłuchiwać świadków i rzeczoznawców.

Na podstawie zebranego materjału komisja wydaje orzeczenie, określające cenę sprzedażną energji elektrycznej i ustalające podział kosztów postępowania zgodnie z art. 8 ustawy.

Uchwała komisji zapada prostą większością głosów; w głosowaniu bierze udział również przewodniczący. Przy równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Orzeczenie komisji powinno być sformułowane na piśmie i ogłoszone stronom o ile są obecne, względnie zastąpione przez pełnomocników, oraz doręczone im w zaświadczonych odpisach. Orzeczenie powinno zawierać nazwiska osób, biorących udział w posiedzeniu komisji, na którem orzeczenie to zostało wydane, zwięzły opis stanu rzeczy i przebiegu sprawy, oraz motywy. Akta sprawy oraz zaświadczony co do zgodności z oryginałem odpis umowy na dostawę energji elektrycznej, będącej przedmiotem sporu, przewodniczący komisji składa w *Urzędzie Elektryfikacyjnym*.

§ 5. Minister *Przemysłu i Handlu* może uchylić orzeczenie komisji rozjemczej w przeciągu miesiąca od daty wysłania orzeczenia listem poleconym do *Urzędu Elektryfikacyjnego* lub też od daty stwierdzenia odbioru przez *Urząd Elektryfikacyjny*, o ile dokumenty te doręczono inną drogą.

§ 6. W razie uchylenia orzeczenia komisji rozjemczej przez Ministra *Przemysłu i Handlu, Urząd Elektryfikacyjny* przesyła decyzję Ministra wraz z motywami stronom.

Powołanie i postępowanie komisji rozjemczej przy powtórnem rozpoznawaniu sprawy odbywa się w tym samym trybie co i poprzednio (§§ 2 — 4).

§ 7. W razie uchylenia przez Ministra *Przemysłu i Handlu* powtórnego orzeczenia komisji rozjemczej sprawę przekazuje się komisji rzeczoznawców przy Ministerstwie *Przemysłu i Handlu*.

Komisja rzeczoznawców składa się z przewodniczącego i czterech członków, oraz czterech zastępców. Przewodniczącego wyznacza Minister *Przemysłu i Handlu* podług swego uznania, członków zaś Komisji, oraz ich zastępców mianuje Minister w równej liczbie z list, zawierających po osiem nazwisk osób, a przedstawionych przez Związek Miast Polskich, oraz Związek Elektrowni Polskich. W razie ustąpienia z jakichkolwiek bądź powo-

dów członka Komisji lub zastępcy zamianuje Minister nowego członka lub zastępcę z odpowiedniej listy.

Zawiadomienie o posiedzeniu Komisji rzeczoznawców, oraz spis spraw, mających być przedmiotem obrad, muszą być rozesłane członkom Komisji przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem.

Posiedzenie Komisji rzeczoznawców jest prawomocne tylko w pełnym składzie, przytem członka Komisji może zastępować zastępca z tej samej listy.

Postępowanie Komisji rzeczoznawców odbywa się zgodnie z § 4 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całem terytorjum Rzeczypospolitej *z wyjątkiem obszaru b. dzielnicy pruskiej, dla którego wydane zostaną osobne przepisy wykonawcze.*

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 29 września 1920 r.

Rozciągnięte na obszar b. dzielnicy pruskiej rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 25 stycznia 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 79.

Nadto: p. rozporządzenie Rady Ministrów z 19 września 1921 r. w sprawie zniesienia urzędu elektryfikacyjnego — Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 569.

Na mocy ustawy z 6 maja 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 461 — uprawnienia i obowiązki, zastrzeżone Ministrowi lub Ministerstwu Przemysłu i Handlu w ustawie z 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej, przeszły na Ministra Robót Publicznych.

Poz. 654.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 5 października 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu do rozporządzenia Rady Obrony Państwa w sprawie zmiany ustawy o tymczasowem zaopatrzeniu rodzin po wojskowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstaw prawnych (p. ustawę z 27 maja 1919 r. o tymczasowem zaopatrzeniu wdów i sierot po wojskowych wojska polskiego — Dz. P. P. P. Nr. 43 poz. 308).

Poz. 655.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 października 1920 r.

dotyczące ograniczenia zużycia prądu elektrycznego.

Utr. moc obow. z dniem 30 kwietnia 1921 r., jako wydane na okres wojenny.

Poz. 656.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 października 1920 r.

w sprawie ograniczenia urządzania przedstawień kinematograficznych w m. st. Warszawie.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 16 marca 1921 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzenia niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 189).

Poz. 657.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 17 września 1920 r.

w sprawie przerobu ziemiopłodów na piwo w browarach b. kongresówki i Małopolski w roku gospodarczym 1920/21.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z 29 lipca 1921 r. w sprawie uchylenia rozporządzenia niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 483).

Poz. 658.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Poczt i Telegrafów i Kolei w przedmiocie ułatwienia donoszeń ludności cywilnej, odnoszących się do bezprawnych rekwizycyj i plądrowania przez osoby wojskowe.

Utr. moc obow., jako wydane na okres wojenny.

26 października **Nr. 99.** rok 1920.

Poz. 659.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 5 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 77, poz. 521) o dodatkach za wysługę lat, względnie trzechlecia, za studja wyższe i dodatku drożyźnianym do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Utr. moc obow., ponieważ podstawy prawne przestały obowiązywać (p. ustawy z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz.: 429, 430, 431, 436).

Poz. 660.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 października 1920 r.

w sprawie wynagrodzenia drużyn parowozowych za czas spędzony w służbie przy parowozie.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z 27 wrzesnia 1923 r. w przedmiocie wynagrodzenia godzinowego drużyn parowozowych za czas spędzony w służbie na parowozie (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 906).

Poz. 661.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 października 1920 r.

w sprawie wynagrodzenia drużyn konduktorskich za czas spędzony w służbie przy pociągach.

Utr. moc obow., ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę z 13 lipca 1920 r. o uposażeniu pracowników kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 430).

Poz. 662.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 12 października 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Skarbu w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku do rent inwalidów z Wojska Polskiego na obszarze b. dzielnicy pruskiej, oraz do rent inwalidów z b. armji niemieckiej.

Utr. moc obow. (p. art. 56 ustawy z 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową— Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 663.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 października 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 40, poz. 243).

Pominięto z uwagi na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

30 października **Nr. 100.** rok 1920.

Poz. 664.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 października 1920 r.

w sprawie wprowadzenia na kolejach wąskotorowych Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r. na kolejach normalnotorowych (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 40 poz. 243).

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 16 poz. 82 i Nr. 40 poz. 243).

Poz. 665.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 5 września 1920 r.

do ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o płacy wojskowych, zawieszonych w czynnościach służbowych oraz odbywających kary sądowe lub dyscyplinarne.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 61 poz. 384).

31 października **Nr. 101.** rok 1920.

Poz. 666.

USTAWA

z dnia 6 lipca 1920 r.

w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry.

Art. 1. Karty do gry podlegają opłacie stemplowej w wysokości *30 mk.* od talji.

Karty, przeznaczone do wywozu zagranicę, wolne są od tej opłaty pod warunkami, które określi Minister Skarbu.

Art. 2. Opłatę od kart do gry, sporządzonych w kraju, wytwórca obowiązany jest uiścić gotówką przed puszczeniem ich w obieg.

Od kart do gry, przywiezionych z zagranicy, uiszcza się opłatę równocześnie z cłem.

Art. 3. Dowodem uiszczenia opłaty lub jej odroczenia będzie stempel urzędowy oraz banderola, w które karty do gry winny być zaopatrzone.

Art. 4. Do wyrobu i sprzedaży kart do gry potrzebne jest zezwolenie władzy skarbowej. Przepis ten nie narusza odpowiednich postanowień ustaw przemysłowych.

Art. 5. Sprzedaż kart do gry w handlu obnośnym, jak również wszelka sprzedaż kart luźnych, nieopakowanych i używanych są wzbronione.

Art. 6. Celem sprawdzenia wykonania niniejszej ustawy sprawuje władza skarbowa dozór nad wyrobem i sprzedażą kart do gry, jako też nad grą w karty w tych restauracjach, kawiarniach i innych lokalach publicznych oraz w stowarzyszeniach, w których gra w karty nie jest wzbroniona.

Art. 7. Minister Skarbu wyda szczegółowe przepisy o sposobie uiszczenia opłaty (art. 2), o stemplowaniu (art. 3), o warunkach, pod jakiemi władza skarbowa może zezwolić na wyrób i sprzedaż (art. 4), oraz o dozorze (art. 6).

Art. 8. Władza skarbowa może zezwolić na zwrot opłaty uiszczonej lub umorzenie odroczonej, jeżeli po sprawdzeniu okazało się, że ostemplowane karty do gry stały się wskutek wypadku, zaszłego w wytwórni, niezdatnemi do użycia, a wytwórca w ciągu 48 godzin po wypadku zawiadomił o tem władzę skarbową.

Art. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 i 19 utraciły moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1927 r., t. j. z dniem wejścia w życie ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609).

Art. 20 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 21. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy o opłatach stemplowych od kart do gry oraz art. 343 i 344 ros. kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 22. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 czerwca 1921 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 342).

Patrz rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 25 lutego 1924 r. w sprawie zastosowania stałej jednostki do opłaty stemplowej od kart do gry (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 279) i ustawę z dnia 6 czerwca 1924 r. o opłacie od kart do gry na rzecz Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 561).

Poz. 667.

USTAWA

z dnia 22 października 1920 r.

o ratyfikacji umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie między Rzecząpospolitą Polską a Rosyjską Federacyjną Socjalistyczną Republiką Rad i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Art. 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza umowę o preliminaryjnym pokoju i rozejmie między Rzecząpospolitą Polską z jednej, a Rosyjską Federacyjną Socjalistyczną Republiką Rad i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad z drugiej strony, podpisaną przez Przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej na Konferencji Pokojowej w Rydze: Jana Dąbskiego oraz Norberta Barlickiego, Stanisława Grabskiego, Witolda Kamie-

nieckiego, Władysława Kiernika, Mieczysława Kulińskiego, Adama Mieczkowskiego, Leona Wasilewskiego, Ludwika Waszkiewicza i Michała Wichlińskiego w dniu 12 października 1920 roku.

Art. 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego do podpisania ratyfikacji umowy powyższej w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Prezydentowi Ministrów i Ministrowi Spraw Zagranicznych.

Poz. 668.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 września 1920 r.

w przedmiocie spisu gospodarstw rolnych i leśnych powyżej 50 ha ogólnego obszaru.

Wygasło z końcem 1920 r.

Poz. 669.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 września 1920 r.

uzupełniające rozporządzenie z dnia 5 sierpnia 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 77 poz. 521) o dodatkach do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 521).

Poz. 670.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 października 1920 r.

w przedmiocie uchylenia sądownictwa doraźnego.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 61 poz. 396 i 397.

Poz. 671.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 2 lutego 1921 r.

Poz. 672.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 21 października 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 5 sierpnia 1920 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 77 poz. 520 w sprawie przyznania państwowym funkcjonarjuszom niższym płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy, przewidzianych w artykule 14 ustawy o uposażeniu urzędników i państwowych funkcjonarjuszów niższych z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 65 poz. 429.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 673.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 8 października 1920 r.

w przedmiocie zawieszenia cła od żelaza i stali pochodzącego z terenów plebiscytowych na Górnym Śląsku.

Utraciło moc obowiązującą jednocześnie z wygaśnięciem rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 5 lipca 1920 r. w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 441 i 442).

Poz. 674.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 października 1920 r.

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w okresie od dnia 2 listopada r. b. do dnia 2 lutego 1921 r.

Utraciło moc obowiązującą z dniem 2 lutego 1921 r.

Poz. 675.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 29 października 1920 r.

o przedłużeniu zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Utraciło moc obowiązującą z dniem 16 grudnia 1920 r.

6 listopada **Nr. 102.** rok 1920.

Poz. 676.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej.

ROZDZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Do państwowej służby weterynaryjnej należą wszelkie sprawy, które ze względu na swą naturę mogą wywierać wpływ na stan zdrowia zwierząt domowych a tem samem na rozwój hodowli tych zwierząt oraz stanowić ochronę ludzi przed chorobami odzwierzęcemi (zoonozami).

Art. 2. W szczególności do państwowej służby weterynaryjnej należą sprawy następujące:

a) opracowywanie projektów wszelkich ustaw i rozporządzeń z dziedziny służby weterynaryjnej, projektów międzynarodowych konwencyj weterynaryjnych jako też współudział w opracowywaniu projektów ustaw z dziedziny weterynarji sądowej;

b) nadzór nad wykonywaniem ustaw i rozporządzeń administracyjnych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu, jako też wszelkie sprawy, tyczące się walki z temi chorobami łącznie z organizacją wszelkiego rodzaju szczepień u zwierząt;

c) nadzór i organizowanie instytutów weterynaryjno-pomocniczych jako to: stacji dla badań djagnostycznych, zakładów bakterjologicznych oraz wytwórni szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych, nadto kontrola nad handlem i stosowaniem tych szczepionek i surowic;

d) sprawy tyczące się odszkodowania za zwierzęta zabijane z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze;

e) nadzór nad wykonywaniem względnie wykonywanie przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów oraz o obrocie handlowym zwierzętami i produktami surowemi pochodzenia zwierzęcego, a w szczególności nadzór nad produkcją mleka;

f) nadzór nad organizacją lecznictwa weterynaryjnego i wykonywaniem praktyki weterynaryjnej;

g) sprawy tyczące się państwowych podatków specjalnych na cele weterynaryjne;

h) sprawy tyczące się ubezpieczenia zwierząt;

i) sprawy opieki nad zwierzętami domowemi;

j) sprawy podkownictwa;

k) współdziałanie w sprawach, tyczących się hodowli i higjeny zwierząt domowych;

l) wydawanie opinij fachowych w sprawach, tyczących się budowy i urządzania zakładów przemysłowych dla przeróbki surowych produktów zwierzęcych (garbarni, zakładów utylizacyjnych i t. p.) oraz rzeźni, tagowisk i ładowni na drogach żelaznych względnie wodnych;

m) popieranie działalności stowarzyszeń weterynaryjno-zawodowych naukowych;

n) udział w komisjach egzaminacyjnych dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej i wydawanie zarządzeń w przedmiocie kwalifikacyj fachowych oraz ocena kwalifikacyj fachowych kandydatów na stanowiska lekarzy weterynaryjnych i personelu pomocniczego (oglądaczy mięsa, trychinoskopistów i t. p.) przy władzach samorządowych;

o) współdziałanie w sprawach tyczących się studjów weterynaryjnych oraz przygotowywanie weterynaryjnego personelu pomocniczego (sanitarjuszów, oglądaczy mięsa i t. p.);

p) sprawy statystyki weterynaryjnej.

P. do pkt. b) — rozdział I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673);

do pkt. d) — rozdział V tegoż rozporządzenia;

do pkt. e) — rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 361);

do pkt. n) i o) — rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 26 maja 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o sposobie uczenia i egzaminowania oglądaczy oraz ich zakresie działania (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 575).

Pozatem patrz rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 167).

Art. 3. Sprawowanie państwowej służby weterynaryjnej należy do Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Urzędów Wojewódzkich i Starostw oraz do organów samorządowych w poruczonym zakresie działania.

Zwierzchni nadzór nad służbą weterynaryjną, sprawowaną przez organy samorządowe, stosownie do przepisów o nadzorze państwowym nad temi organami, wykonuje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*.

Podział kompetencji w stosunku do spraw służby weterynaryjnej między władzami państwowemi a władzami samorządowemi określają specjalne ustawy o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu.

Sprawy służby weterynaryjnej, wkraczające w zakres działania innych władz centralnych, będą rozstrzygane po uprzedniem porozumieniu się z temi władzami. W szczególności sprawy, dotyczące chorób odzwierzęcych (zoonozy), kontroli mięsa i produkcji mleka, będą załatwiane w porozumieniu z Ministerstwem *Zdrowia Publicznego*.

ROZDZIAŁ II.

Organy służby weterynaryjnej w Ministerstwie.

Art. 4. Wszystkie sprawy służby weterynaryjnej w zakresie, wyszczególnionym w artykule 2 niniejszego rozporządzenia, poza sprawami, przekazanemi do bezpośredniego załatwienia Wojewodom, Starostom i organom samorządowym, będą załatwiane w specjalnej *„Sekcji Weterynarji"* Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Ustęp drugi art. 4 oraz art. 5, 6 i 7 utraciły moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 17 marca 1925 r. o Państwowej Radzie Rolniczej — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 278).

ROZDZIAŁ III.

Organy służby weterynaryjnej w Województwie.

Art. 8. Do zakresu działania Wojewody, jako organu Państwowej służby weterynaryjnej II instancji, należy:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze Województwa, zgodnie z trybem przepisanym *w art. 6 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65, poz. 395) o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. r. 1919, Nr. 90, poz. 490);*

b) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przez Starostwa i Magistraty miast o własnym statucie i miast, nie podlegających czasowo lub stale Starostom, ustaw i rozporządzeń o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu oraz nad wykonywaniem zarządzonych przez te władze szczepień zwierząt;

c) organizowanie wszelkiego rodzaju szczepień zwierząt na obszarze Województwa, o ile akcja ta dotyczy kilku powiatów;

d) rozpatrywanie sprawozdań Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b) o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych;

e) sprawdzanie wydatków (rachunków) Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), względnie lekarzy weterynaryjnych, urzędujących w Starostwach i Magistratach miast, określonych w punkcie b) na czynności, związane z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych, oraz asygnowanie na ten cel należytości i zaliczek w ramach przyznanych kredytów;

f) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad instytutami weterynaryjno-pomocniczemi, wspomnianemi w ustępie c) art. 2 niniejszego rozporządzenia;

g) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta, zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, względnie załatwianie w II instancji odwołań od wydanych w tej mierze decyzyj Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), stosownie do ustaw, obowiązujących w każdym z byłych trzech zaborów;

h) kontrolowanie Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), w zakresie wykonywania przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego;

i) rozstrzyganie w ostatniej instancji odwołań w sprawach weterynaryjnych od orzeczeń, wydanych przez Starostwa, względnie wydziały powiatowe w II instancji;
rozstrzyganie w II instancji odwołań od orzeczeń w sprawach weterynaryjnych, wydanych przez Starostwa i Magistraty miast określonych w punkcie b);
składanie Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* skarg na decyzje, powzięte w sprawach weterynaryjnych przez Urzędy Wojewódzkie w II instancji;

j) prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego dla obszaru Województwa na podstawie danych, dostarczanych przez podległe Starostwa;

k) kontrola nad pobieraniem podatków specjalnych na cele weterynaryjne;

l) wydawanie w II instancji fachowych opinij w sprawach, tyczących się budowy i urządzania zakładów przemysłowych, wspomnianych w ustępie I art. 2 niniejszego rozporządzenia;

m) *mianowanie weterynaryjnego personelu pomocniczego, asystentów weterynaryjnych i państwowych lekarzy weterynaryjnych poniżej VII stopnia służbowego w granicach zatwierdzonego etatu;*

n) delegowanie fachowych urzędników do komisyj egzaminacyjnych dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, o ile czynność ta zostanie danemu Urzędowi Wojewódzkiemu przekazana przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, oraz sprawdzanie stosownie do obowiązujących w tej mierze przepisów (art. 19) kwalifikacyj kandydatów na stanowiska samorządowych lekarzy weterynaryjnych i samorządowego weterynaryjnego personelu pomocniczego;

o) przygotowanie pod względem fachowym i rozmieszczanie weterynaryjnego personelu pomocniczego;

p) zawiadamianie Dowództw odnośnych Okręgów *Generalnych* o wypadkach wybuchu chorób zaraźliwych wśród zwierząt domowych oraz Wojewódzkich Urzędów Zdrowia o wybuchu chorób odzwierzęcych;

r) prowadzenie statystyki weterynaryjnej na obszarze Województwa i przedkładanie potrzebnych danych statystycznych Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*

s) załatwianie wszelkich innych spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Wojewodzie przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

P. do pkt. a) — art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) oraz art. 108 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) pkt. m) — utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164). Pozatem p. uwagi do art. 2.

Art. 9 utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

ROZDZIAŁ IV.

Organy służby weterynaryjnej w powiecie.

Art. 10. Do zakresu działania Starosty jako organu służby weterynaryjnej I instancji należy:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze powiatu, opartych na ustawach lub rozporządzeniach i instrukcjach władz przełożonych, zgodnie z trybem przepisanym w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. U. Nr. 72 poz. 426) o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego z dn. 13 listopada 1919 r. (Dz. U. Nr. 90 poz. 489);

b) bezpośrednie wykonywanie na obszarze powiatu wszelkich czynności, przepisanych w ustawach i rozporządzeniach władz przełożonych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu, oraz kontrola nad wykonywaniem tych czynności przez gminy wiejskie i miasta z wyjątkiem miast określonych w art. 8 p. b) i st. m. Warszawy, o ile właściwe ustawy, rozporządzenia i zarządzenia wkładają na te gminy i miasta pewne obowiązki;

c) dokonywanie szczepień zwierząt i nadzór nad przeprowadzaniem tych szczepień przez lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących na obszarze powiatu;

d) rozpatrywanie sprawozdań państwowych lekarzy weterynaryjnych względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia władz państwowych, o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu;

e) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu rachunków państwowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia władz państwowych, i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

f) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, względnie składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków w sprawie przyznania tych odszkodowań, stosownie do ustaw, obowiązujących w każdym z b. trzech zaborów;

g) perjodyczna kontrola obór i produkcji mleka;

h) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów, oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego w gminach wiejskich i miastach, z wyjątkiem miast, jak w punkcie b), o ile stosownie do obowiązujących przepisów sprawy te nie podlegają kompetencji wydziałów powiatowych;

i) wydawanie w I instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych, względnie rozstrzyganie w II instancji odwołań od wydanych w tych sprawach orzeczeń zarządów gmin wiejskich i miast z wyjątkiem miast, jak w punkcie b), o ile rozstrzyganie tych odwołań stosownie do obowiązujących przepisów nie należy do kompetencji wydziałów powiatowych;

j) bezpośredni nadzór na obszarze powiatu nad zakładami lecznictwa weterynaryjnego, oraz prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego;

k) udzielanie społecznym organizacjom ubezpieczeń zwierząt należytej pomocy weterynaryjnej;

l) pobieranie względnie współdziałanie w pobieraniu państwowych podatków specjalnych na cele weterynaryjne;

m) bezpośredni nadzór nad sposobem wykonywania podkownictwa, oraz prowadzenie rejestru ukwalifikowanych podkuwaczy;

n) wydawanie w I instancji fachowych opinij w sprawach, tyczących się budowy i urządzenia zakładów przemysłowych, wspomnianych w art. 2 p. 1) niniejszego rozporządzenia;

o) zawiadamianie lokalnej władzy wojskowej o wypadkach wybuchu chorób zaraźliwych wśród zwierząt domowych, oraz lekarzy powiatowych o przypadkach chorób odzwierzęcych i o stanie obór oraz rzeźni na obszarze powiatu;

p) współdziałanie, w razie odwołania się, z wojskowemi organami weterynaryjnemi w walce z chorobami zaraźliwemi zwierzęcemi w oddziałach wojskowych i udzielanie pomocy weterynaryjnej w wypadkach nagłych podczas nieobecności wojskowego lekarza weterynaryjnego;

r) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru powiatu i przedkładanie danych statystycznych Urzędowi Wojewódzkiemu;

s) załatwianie wszelkich spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Starostwu przez władze przełożone.

P. uwagi do art. 2.

Art. 11. Sprawy weterynaryjne, należące do zakresu działania Starostwa, załatwia Starosta przy pomocy państwowych lekarzy weterynaryjnych Starostwa. Starosta jest służbowym przełożonym tych lekarzy *(art. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. — Dz. U. Nr. 72 poz. 426).*

Państwowi lekarze weterynaryjni Starostwa są w pierwszym rzędzie bezpośrednimi wykonawcami ustaw i rozporządzeń o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu.

W każdym powiecie urzęduje przynajmniej jeden a w miarę potrzeby kilku państwowych lekarzy weterynaryjnych. W powiatach, w których urzęduje kilku państwowych lekarzy weterynaryjnych, referentem spraw weterynaryjnych całego powiatu jest jeden z tych lekarzy, wyznaczony przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Siedzibą państwowego lekarza weterynaryjnego-referenta jest siedziba Starostwa, pozostali państwowi lekarze weterynaryjni mogą mieć wyznaczone siedziby poza siedzibą Starostwa, stosownie do potrzeb miejscowych.

Państwowy lekarz weterynaryjny-referent kieruje w powiecie czynnościami innych państwowych lekarzy weterynaryjnych, którzy winni się stosować do jego poleceń i wskazówek. Postanowienie to nie narusza zasady, wyrażonej w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Państwowym lekarzom weterynaryjnym-referentom Starostwa będzie nadto poruczone przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych pełnienie obowiązków referentów weterynaryjnych wydziałów powiatowych. W tym charakterze będą oni występowali jako urzędnicy samorządowi.

Do wykonywania czynności urzędowych z dziedziny państwowej służby weterynaryjnej może Starosta, w razie potrzeby, użyć zastępczo także lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, którym w czasie wykonywania tych czynności przysługują prawa i obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych. O takiem zarządzeniu Starosta zawiadamia bezzwłocznie właściwy Urząd Wojewódzki.

Obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych Starostwa jako też tryb załatwiania przez nich spraw weterynaryjnych określi osobna instrukcja Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 12. Do pomocy państwowym lekarzom weterynaryjnym Starostwa może być przydana potrzebna ilość personelu kancelaryjnego.

ROZDZIAŁ V.

Organy służby weterynaryjnej w miastach o własnym statucie i w miastach, nie podlegających czasowo lub stale Starostom, oraz w st. m. Warszawie.

Art. 13. Do zakresu działania Magistratów miast o własnym statucie i miast, nie podlegających czasowo lub stale Starostwom, jako organów państwowej służby weterynaryjnej pierwszej instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p) artykułu 10 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze miasta w myśl postanowień, zawartych w artykule 10 p. a) niniejszego rozporządzenia;

b) bezpośrednie wykonywanie na obszarze miasta wszelkich czynności, przepisanych w ustawach i rozporządzeniach władz przełożonych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu;

c) dokonywanie szczepień zwierząt i nadzór nad przeprowadzaniem tych szczepień przez lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących na obszarze miasta;

d) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu;

e) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

f) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków w sprawie przyznawania odszkodowań ze Skarbu Państwa za zwierzęta, zabite z polecenia władzy lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze stosownie do obowiązujących ustaw;

g) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego na obszarze miasta;

h) wydawanie w pierwszej instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych;

i) bezpośredni nadzór na obszarze miasta nad zakładami lecznictwa weterynaryjnego oraz prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego;

j) sprawdzanie stosownie do obowiązujących przepisów (art. 19) kwalifikacji fachowych kandydatów, ubiegających się o stanowiska lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego na obszarze miasta;

k) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie danych statystycznych Urzędowi Wojewódzkiemu;

l) załatwianie wszelkich spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Magistratowi przez władze przełożone.

P. uwagi do art. 2.

Art. 14. Do zakresu działania Magistratu st. m. Warszawy, jako organu państwowej służby weterynaryjnej I instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p), art. 10 i w punktach: a), b), c), g), i), j), l) artykułu 13 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*

b) składanie Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

c) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, stosownie do obowiązujących ustaw;

d) wydawanie w I instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych i składanie Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* odwołań od tych orzeczeń;
e) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie potrzebnych danych statystycznych Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

P. uwagi do art. 2.

Art. 15. Drugą i ostatnią instancją w weterynaryjnych sprawach fachowych, załatwianych przez Magistrat st. m. Warszawy, jest Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych,* który w tych sprawach działa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Odszkodowanie za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze stosownie do obowiązujących ustaw, będą wypłacane przez Magistrat z kredytów państwowych, wyjednanych na ten cel przez Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Art. 16. W miastach, wymienionych w art. 13 i 14 niniejszego rozporządzenia, służbę weterynaryjną pełnią samorządowi lekarze weterynaryjni, ustanowieni przez Magistraty tych miast.

Lekarzom tym przy wykonywaniu czynności z dziedziny państwowej służby weterynaryjnej przysługują prawa i obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych.

ROZDZIAŁ VI.

O kwalifikacjach personelu weterynaryjnego:

Art. 17. Dla objęcia urzędu w państwowej służbie weterynaryjnej niezbędne są oprócz kwalifikacyj, wymaganych od kandydatów na urzędy państwowe, następujące jeszcze kwalifikacje specjalne:

Pkt. a) utracił moc obowiązującą (p. § 3 h rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych wystarczających do osiągnięcia stanowiska w państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 629).

b) złożenie z pomyślnym wynikiem specjalnego egzaminu państwowego w zakresie, przepisanym w osobnem rozporządzeniu;
c) odbycie przynajmniej dwuletniej praktyki w charakterze asystenta weterynaryjnego przy Starostwach, Urzędach Wojewódzkich lub Ministerstwie, w którym to okresie mieścić się winna przynajmniej półroczna praktyka w rzeźni.

Art. 18. Celem uzupełnienia państwowego personelu weterynaryjnego oraz wyszkolenie odpowiednich kandydatów na wakujące stanowiska państwowe będą powoływani przy władzach weterynaryjnych lekarze weterynaryjni w charakterze asystentów.

Asystenci weterynaryjni, o ile odpowiadają kwalifikacjom wyszczególnionym w art. 17 niniejszego rozporządzenia, mogą być powoływani na urzędy państwowe w służbie weterynaryjnej przy otwarciu się odpowiednich wakansów, nie wcześniej jak po odbyciu dwuletniej praktyki.

Asystenci weterynaryjni nie mają charakteru urzędników państwowych.

Asystentów weterynaryjnych przyjmuje na służbę przy władzach powiatowych i wojewódzkich, w ramach przyznanych na ten cel kredytów Wojewoda, a przy Ministerstwie Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* — Minister.

Art. 19. Przepisy o kwalifikacjach fachowych, wymaganych od kandydatów na stanowiska w służbie weterynaryjnej samorządowej wyda Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

ROZDZIAŁ VII.

Przepisy przejściowe.

Art. 20. Do czasu uchwalenia przez Sejm *Ustawodawczy* nowej ordynacji (reprezentacji) powiatowej dla byłego zaboru austrjackiego przepis ustępu siódmego artykułu 11 niniejszego rozporządzenia obowiązuje tylko na obszarze Województw: Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Lubelskiego, Warszawskiego i st. m. Warszawy.

Art. 21 i 22 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 23. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych, a w b. zaborze pruskim Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.*

Art. 24. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Na obszarze b. dzielnicy pruskiej rozporządzenie niniejsze zostanie wprowadzone osobnem rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej po wysłuchaniu opinji Państwowej Rady Weterynaryjnej.

Do art. 23 i 24 p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Pozatem patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz U. R. P. Nr. 38 poz. 337) oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Rozciągnięte rozp. Rady Min. z dnia 5 grudnia 1921 r. na województwa: wołyńskie, poleskie i nowogródzkie oraz na powiaty: *białowieski,* grodzieński i wołkowyski woj. białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 743), rozp. z 11 lipca 1922 r. — na ziemię Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 507).

Poz. 677.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 25 października 1920 r.

w przedmiocie budowy i utrzymania studni.

Na podstawie art. 3 punkt c) ustawy z dnia 14-go lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 61 p. 388) o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komi-

sarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną, zarządzam wobec szerzenia się w kraju chorób zakaźnych przewodu pokarmowego i wobec pojawienia się cholery azjatyckiej — co następuje:

Art. 1. Budowanie wszelkiego rodaju nowych studzien oraz przebudowa studzien już istniejących odbywać się może tylko za zezwoleniem właściwych ciał samorządowych (urzędów gminnych, magistratów).

Art. 2. Przy wydawaniu zezwoleń, przewidzianych w art. 1, przestrzegać należy, aby w wypadkach budowania studni nowych stosowano system studni wierconych t. zw. abisyńskich (Nortona), składających się z rury żelaznej, w ziemię wpuszczonej i z pompy dla czerpania wody.

Art. 3. Studnie należy budować możliwie jaknajbliżej domu, dla którego są przeznaczone, jednak w odległości conajmniej 20 metrów od miejsc stale zanieczyszczonych, jak to: gnojówek, dołów kloacznych, ścieków, kanałów i t. p. Przy glebie łatwo przepuszczalnej odległość od powyższych miejsc winna wynosić przynajmniej 30 metrów.

Przy budowie studni należy również zwracać uwagę, aby prąd wody gruntowej nie biegł w kierunku od miejsc zanieczyszczonych do studni.

Art. 4. Głębokość studni, t. j. odległość od powierzchni gruntu do powierzchni wody, nie może być mniejszą jak 3 metry w glebie nieprzepuszczalnej, a 6 metrów w glebie przepuszczalnej.

Art. 5. Studnie należy budować o ile możności w punktach, wznoszących się ponad poziom gruntu otaczającego je, tak, aby w czasie deszczu nieczystości z gruntu tego nie spływały ku studni; tam, gdzie odpowiednich wzniesień niema, należy w każdym razie miejsce na studnię obrane zabezpieczyć w inny skuteczny sposób przed napływem nieczystości z gruntów sąsiednich.

Studnie zaopatrzyć należy w urządzenie, ułatwiające szybki odpływ wody, ściekającej przy czerpaniu.

Art. 6. Tam gdzie bądźto ze względu na niemożliwość uzyskania odpowiedniego urządzenia studziennego, bądźteż z uwagi na znaczne trudności utrzymania studni w stanie zdatnym do użytku, system studni wierconych (Nortona) zastosować się nie da, mogą urzędy gminne (magistraty) zezwalać na budowę studni kopanych. Studnie takie winny jednak, niezależnie od wymogów, wymienionych w artykułach poprzednich, odpowiadać następującym warunkom:

1) ściany studzienne winne być ujęte w szczelną cembrowinę betonową, sięgającą aż do powierzchni wody; używanie cembrowiny drewnianej jest narazie dopuszczalne aż do odwołania — wobec trudności w nabywaniu materjałów budowlanych;
2) cembrowina winna się wznosić ponad powierzchnię gruntu conajmniej na pół metra;
3) otwór studzienny winien być przykryty stale szczelnem ruchomem wiekiem, które odchylać można tylko w chwili czerpania wody;
4) dla czerpania wody należy studnię zaopatrzyć w wiadro umocowane na stałe na łańcuchu lub przy żórawiu;

5) na brzegu cembrowiny należy urządzić podstawę dla stawiania wiadra;
6) całą studnię należy ogrodzić względnie w inny sposób zabezpieczyć przed dostępem do niej dzieci i zwierząt;
7) wiadra przy studniach, umieszczonych na placach publicznych i targowiskach, na których odbywa się spęd bydła lub postój wozów, winne być zaopatrzone z wierzchu w kratę.

Art. 7. Studnie, obecnie istniejące, a nieodpowiadające powyższym wymogom, winny być najdalej do sześciu tygodni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia doprowadzone przez właścicieli do stanu wymaganego tem rozporządzeniem.

Art. 8. Wszystkie studnie, których odległość od miejsc, wskazanych w art. 3, jest mniejsza niż 10 m. w glebie nieprzepuszczalnej, względnie 20 metrów w glebie przepuszczalnej, oraz te studnie dalej położone, co do których badanie lekarskie wykazało obecność w wodzie zarazków lub składników pośrednio lub bezpośrednio dla zdrowia szkodliwych, podlegają natychmiastowemu zamknięciu.

Art. 9. Zakazuje się czerpania wody ze studni, kopanych zapomocą naczyń, przynoszonych z domu, prania bielizny i płukania naczyń bezpośrednio koło studni oraz jakiegokolwiek innego zanieczyszczania studni tak kopanych jak wierconych.

Art. 10. Przeciwko wydanym na zasadzie powyższych postanowień zarządzeniom urzędów gminnych i magistratów przysługuje w ciągu 14-stu dni od dnia doręczenia zarządzenia odwołanie w toku instancji do właściwych samorządowych władz nadzorczych. Rozstrzygnięcia władzy nadzorczej, wydane w drugiej instancji, są ostateczne.

Postanowienie niniejsze nie narusza w niczem roszczeń prywatnoprawnych, wynikłych wskutek stosowania przepisów tego rozporządzenia.

Art. 11. Urzędy gminne i magistraty obowiązane są utrzymywać wszystkie studnie, znajdujące się na powierzonym im obszarze, w ciągłej i dokładnej ewidencji, przeprowadzać przy pomocy odpowiednich organów co najmniej raz na miesiąc kontrolę stanu każdej studni oraz roztoczyć baczny nadzór nad przestrzeganiem przez ludność postanowień niniejszego rozporządzenia.

Organy policji państwowej winny w tym kierunku skutecznie współdziałać z urzędami gminnemi i magistratami i zgłaszać im niezwłocznie posiadane przez siebie wiadomości bądźto o popełnionych przekroczeniach bądźteż o brakach i wadliwościach w urządzeniach studziennych.

Art. 12. Samorządowe władze nadzorcze I instancji wykonywać będą na zasadzie obowiązujących przepisów za pośrednictwem odpowiednio wykwalifikowanych organów ścisły nadzór nad wypełnieniem przez urzędy gminne i magistraty obowiązków, ciążących na nich z mocy niniejszego rozporządzenia.

Organy sanitarne władz administracyjnych I i II instancji obowiązane są współdziałać w tej akcji nadzorczej z wymienionemi w ustępie pierwszym władzami.

Art. 13. Właściciele studni, nie stosujący się do postanowień niniejszego rozporządzenia, tudzież osoby, przekraczające przepisy, zawarte w art. 9 podlegają karom, przewidzianym *w art. 8 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r.* (Dz. Ustaw Nr. 61 poz. 388). Ponadto wadliwe urządzenia studzienne mogą być z urzędu doprowadzone do stanu, wymaganego tem rozporządzeniem na koszt opornych właścicieli.

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Art. 14. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc wszelkie sprzeczne z nim postanowienia o budowie i utrzymaniu studni, obowiązujące dotychczas w b. zaborze rosyjskim i w Małopolsce.

Art. 15. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną z dnia 14 grudnia 1926 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar województw: wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego i części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 128 poz. 773).

Poz. 678.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 października 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień rozporządzeń o przepisach przewozowych w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami: a) kolei polskich i czesko-słowackich, b) kolei polskich i austrjackich.

ad a) uchylone na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 31 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683),
ad b) uchylone na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 14 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 746).

Poz. 679.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 października 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień rozporządzenia o przepisach taryfowych w komunikacji między stacjami polskich kolei państwowych, a stacjami zagranicznemi, położonemi poza punktami przejściowemi polsko-czesko-słowackiemi.

Uchylone na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 31 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683).

Poz. 680.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 października 1920 r.

w przedmiocie zmiany opłat za przewóz osób, psów i bagażu między Polską a Piotrowicami na Śląsku i Cieszynem.

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213).

Poz. 681.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 4 listopada 1920 r.

w przedmiocie zabezpieczenia dostawy zbóż jarych do siewu.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 56 poz. 348).

12 listopada **Nr. 103.** rok 1920.

Poz. 682.

USTAWA

z dnia 26 października 1920 r.

w sprawie zmiany art. 18 ustawy z dnia 25 lipca 1919 roku w przedmiocie dóbr donacyjnych.

Uwzględniona w Nr. 72 poz. 423 z r. 1919.

Poz. 683.

USTAWA

z dnia 26 października 1920 r.

w przedmiocie częściowej zmiany § 6 galicyjskiej krajowej ustawy z dnia 11 lipca 1914 r. (Dz. Ust. i Rozp. Kraj. Nr. 2 z r. 1915) o obowiązku właścicieli domów w stołecznem królewskiem mieście Krakowie wybudowania kanałów domowych, połączenia tychże z miejskiemi kanałami ulicznemi oraz o opłatach gminnych za to połączenie.

Art. 1. Ustęp pierwszy § 6 ustawy z dnia 11 lipca 1914 r. (Dz. Ust. i Rozp. Kraj. Nr. 2 z r. 1915) zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu a otrzymuje brzmienie następujące:

Opłaty wymierza się wedle długości frontu realności.
Wysokość opłat ustanawia rada miejska.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Poz. 684.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 października 1920 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej do wydawania na całym obszarze b. dzielnicy pruskiej zarządzeń wyjątkowych.

Omyłkowo ogłoszone powtórnie (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 97 poz. 646).

Poz. 685.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 października 1920 r.

w przedmiocie utworzenia Okręgowych Urzędów Ziemskich na ziemiach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 70 poz. 461).

Poz. 686.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 6 października 1920 r.

w przedmiocie dopuszczenia przedsiębiorstw ekspedycyjnych do pośrednictwa w załatwianiu formalności celnych.

Na podstawie art. 17 i 21 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz Ust. Rz. P. Nr. 51 z 1920 r. poz. 314) zatwierdzam następujące:

Przepisy tymczasowe o porządku załatwiania formalności celnych przez przedsiębiorstwa ekspedycyjne.

Art. 1. Przedsiębiorstwa ekspedycyjne, mające na celu pośrednictwo zawodowe w załatwianiu formalności celnych w urzędach celnych, mogą być dopuszczane do działalności w tym zakresie tylko po uzyskaniu specjalnego na to pozwolenia Ministerstwa Skarbu.

Art. 2. Pozwolenia udziela się tylko pełnoletnim i nieposzlakowanym obywatelom polskim na podstawie składanych przez nich deklaracyj, które powinny zawierać:

1) imię i nazwisko petenta, jego zawód i stałe miejsce zamieszkania,
2) nazwę przedsiębiorstwa (firmę),
3) oznaczenie urzędu celnego przy którym przedsiębiorstwo zamierza prowadzić swe czynności,
4) ilość oddziałów przedsiębiorstwa ze wskazaniem urzędów celnych, przy których firma ma je uruchomić,
5) wskazanie siedziby przedsiębiorstwa i jego oddziałów obranej na obszarze Rzeczypospolitej.

Do deklaracji należy załączyć:

a) świadectwo władzy policyjnej stałego miejsca zamieszkania petenta, że jest pełnoletnim obywatelem polskim,
b) świadectwo niekaralności i nieznajdowania się petenta pod sądem lub śledztwem,

c) dowód fachowego uzdolnienia, nabytego przez co najmniej pięcioletnią praktykę w spółpracownictwie w domach handlowych, przeważnie komisowo-ekspedycyjnych.

O ile przedsiębiorstwo należy do spółki firmowej lub komandytowej, to do deklaracji należy dołączyć wierzytelny odpis aktu zawarcia spółki. W tym wypadku przepisy niniejszego artykułu dotyczą również wspólników osobiście odpowiedzialnych. Za podstawę do udzielania pozwoleń spółkom akcyjnym, firmowym i komandytowym służą ich statuty lub umowy. Dwa egzemplarze statutu lub odpisu umowy należy złożyć przy deklaracji.

Art. 3. Ministerstwo Skarbu po rozpatrzeniu złożonej deklaracji zawiadamia petenta piśmiennie o swej decyzji bez przytoczenia motywów.

Art. 4. Petenci w ciągu 14 dni od daty przychylnego zawiadomienia (art. 3) powinni złożyć do depozytu Ministerstwa Skarbu w Centralnej Kasie Państwowej lub w miejscowych kasach skarbowych niżej wskazaną kaucję na zabezpieczenie roszczeń Skarbu, które mogą wyniknąć w związku z czynnościami przedsiębiorstwa. Kaucje te złożyć należy w gotówce lub w państwowych papierach procentowych. Wysokość kaucji wynosi:

a) dla przedsiębiorstw, prowadzących czynności przy jednym tylko urzędzie celnym — 4500 złotych,
b) dla przedsiębiorstw, które prowadzą czynności, prócz głównej siedziby, również w oddziałach przy kilku urzędach celnych—1125 złotych za każdy dodatkowy oddział.

Kaucja ta pozostaje w depozycie Ministerstwa Skarbu przez cały czas trwania pozwolenia. Oprócz złożenia kaucji, petenci powinni podpisać zobowiązanie o poddaniu się przepisom niniejszego rozporządzenia i ścisłem jego przestrzeganiu.

Przedsiębiorstwom z nieznacznym obrotem towarowym zatrudnionym tylko przy jednym urzędzie celnym w wyjątkowych wypadkach wysokość kaucji można obniżyć nie niżej jednak jak do 1125 złotych.

Zamiast pieniężnych kaucyj Ministerstwo Skarbu może od towarzystw akcyjnych przyjmować zobowiązania hipoteczne lub bankowe.

Art. 5. Po złożeniu kaucji i zobowiązania w terminie wskazanym w art. 4, petenci otrzymują od Ministerstwa Skarbu pozwolenia na załatwianie formalności celnych w urzędach celnych.

Art. 6. Ministerstwo Skarbu zawiadamia właściwe urzędy celne o tych przedsiębiorstwach, którym zostały wydane pozwolenia na załatwianie formalności celnych, poczem przedsiębiorstwa mogą sprawować swe czynności na podstawie niżej wymienionych przepisów.

Art. 7. Przedsiębiorstwa ekspedycyjne odpowiadają całym swym majątkiem za wszelkie straty, jakie może ponieść Skarb z powodu nadużyć lub przekroczeń przepisów celnych, dokonanych przez właścicieli lub pełnomocników przedsiębiorstwa i obowiązane są pokrywać wszelkie grzywny pieniężne, jakie z tego tytułu mogą być nałożone na wymienione osoby, o ile one same nie uiszczą ich w terminie przepisanym.

Art. 8. Przedsiębiorstwo obowiązane jest do prowadzenia ksiąg handlowych według zasad podwójnej księgowości handlowej.

Wszelkie koszta jakie przy załatwianiu formalności celnych ponosi przedsiębiorstwo w zastępstwie strony z tytułu opłat skarbowych, manipulacyjnych i innych, pobieranych przez urzędy celne, należy ściśle w rachunkach podawać stronie i usprawiedliwiać należytemi dowodami.

Art. 9. Prowizja, pobierana przez przedsiębiorstwa od stron za załatwianie formalności celnych, oraz za czynności ekspedycyjne, jest w zasadzie dowolna, nie może jednak przekraczać pięciokrotnych norm taksy, ustanowionej dla Ajencyj Celnych Polskich Kolei Państwowych i powinna być obliczana na podstawach przyjętych w tej taksie.

Przy załatwianiu zleceń instytucyj państwowych, zarówno cywilnych, jak wojskowych przedsiębiorstwa ekspedycyjne obowiązane są stosować taksę, ustaloną dla Ajencyj Celnych Polskich Kolei Państwowych *(Dz. Ust. Rz. P. Nr. 12 z 1920 r. poz. 67).*

(p. rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 9 sierpnia 1927 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o „taksie komisowego", pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 685):

Art. 10. Kwotę prowizji, pobieranej przez przedsiębiorstwa, należy w rachunkach oznaczać pod osobną pozycją, obejmującą wszelkie należności poza kosztami wymienionemi w art. 8.

Podawanie w rachunkach jakichkolwiek pozatem dodatkowych kosztów obciążających stronę z tytułu załatwiania formalności celnych — jest niedopuszczalne.

Art. 11. Ministerstwo Skarbu może w każdej chwili zarządzić sprawdzenie rachunków, wystawionych przez przedsiębiorstwa ekspedycyjne stronom, jak również zbadanie właściwych ksiąg handlowych.

W tym celu przedsiębiorstwa powyższe powinny dostarczać organom kontrolującym Ministerstwa Skarbu wszelkich niezbędnych dokumentów, dowodów i wyjaśnień.

Art. 12. Pełnomocnicy przedsiębiorstw ekspedycyjnych, upoważnieni do załatwienia w ich imieniu formalności celnych, otrzymują od właściwych urzędów celnych pozwolenia na załatwianie formalności przy zachowaniu następujących warunków:

a) pełnomocnik powinien być pełnoletnim i nieposzlakowanym obywatelem polskim,
b) powinien posiadać wykształcenie w zakresie średniej szkoły publicznej. Warunek ten nie obowiązuje co do osób, które wykażą fachowe uzdolnienie, nabyte najmniej pięcioletnią praktyką w domach komisowo-ekspedycyjnych.

Byłym urzędnikom państwowym celnym i byłym funkcjonarjuszom ajencyj celnych kolejowych w ciągu trzech lat od dnia opuszczenia służby pozwoleń powyższych udziela Ministerstwo Skarbu na podstawach, wyszczególnionych w art. 3.

Art. 13. Podania o wydanie pozwoleń (art. 12) dla pełnomocników składają przedsiębiorstwa ekspedycyjne do tych urzędów, przy których pełnomocnicy mają być zatrudnieni z załączeniem odnośnych dowodów, za wiarogodność których przyjmują na siebie odpowiedzialność.

O ile złożone dowody odpowiadają warunkom, wymaganym w art. 12, urząd celny wydaje pozwolenie po złożeniu przez pełnomocnika wierzytelnego aktu pełnomocnictwa i podpisaniu przez niego zobowiązania. Pozwolenie ma ważność w przeciągu trzech lat. Po upływie tego terminu pozwolenie w tym samym trybie może być odnowione.

Art. 14. Ministerstwo Skarbu w każdej chwili może cofnąć pozwolenie (art. 5), wydane przedsiębiorstwu ekspedycyjnemu, niezależnie od wdrożenia postępowania karnego:

1) w razie ujawnienia nadużyć, popełnionych przez właścicieli lub pełnomocników przedsiębiorstwa,
2) w razie ustalenia szkodliwej działalności przedsiębiorstwa dla Skarbu,
3) w razie ujawnienia szkodliwej działalności dla stron przez nierzetelne wykonywanie ich zleceń w sprawach celnych,
4) w razie nieprzestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia.

O ile w wyżej wymienionych wypadkach winnym okaże się pełnomocnik przedsiębiorstwa, który działał bez wiadomości lub wbrew zleceniom przedsiębiorstwa, to Ministerstwo Skarbu, na wniosek właściwego urzędu celnego, pozbawia takiego pełnomocnika udzielonego mu pozwolenia (art. 13).

Art. 15. Przedsiębiorstwa lub osoby, którym cofnięto udzielone pozwolenie, w razie ponownego ubiegania się o ich uzyskanie w myśl art. art. 2 i 12 niniejszych przepisów Ministerstwo Skarbu może uznać za nieodpowiadające warunkom, wymaganym przy pośredniczeniu w czynnościach celnych.

Art. 16 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 17. Spory, wynikające przy wykonaniu niniejszych przepisów, rozstrzygają w pierwszej instancji — urzędy celne, w drugiej zaś i ostatniej instancji — Ministerstwo Skarbu.

Art. 18. Przepisy niniejsze uzyskują moc obowiązującą z dniem ich ogłoszenia we wszystkich urzędach celnych Rzeczypospolitej.

Kwoty w złotych zostały przytoczone na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29 kwietnia 1924 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia o dopuszczaniu przedsiębiorstw ekspedycyjnych do pośrednictwa w załatwianiu formalności celnych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 417).

Poz. 687.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE
Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 19 października 1920 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 540) w przedmiocie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej.

Na zasadzie art. 6 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 540 postanawia się co następuje:

Art. 1. Decyzje w myśl art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dn. 11 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 540) wydają na obszarze stołecznego m. Warszawy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, pozatem wszędzie Województwo *i Delegat Rządu w Wilnie*.

O miejscowej kompetencji rozstrzyga przedewszystkiem miejsce stałego faktycznego zamieszkania jakie dana osoba ostatnio przed opuszczeniem granic Państwa posiadała. Pozatem w sprawie kompetencji stosuje się art. 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

Ministerstwo Spraw Wojskowych zarządzi w każdym wypadku udzielonym mu do wiadomości w myśl art. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia Rady Obrony Państwa ustalenie stosunku danej osoby do służby wojskowej i prześle akta sprawy władzy wymienionej w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Zagranicznych z dnia 22 kwietnia 1923 r. w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 374).

Art. 2. Wydawanie ogólnych wezwań w myśl art. 4 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 81 p. 540 należy do Ministerstwa Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 688.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 25 października 1920 r. w celu wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. Nr. 65 Dz. U. R. P. poz. 433 o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i preparand oraz wizytatorów.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 65 poz. 433).

Poz. 689.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. Dz. U. Nr. 67 poz. 452 w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących przepisów o nadzwyczajnych dodatkach drożyźnianych dla emerytów cywilnych oraz wdów i sierot po nich, na emerytów wojskowych oraz wdowy i sieroty po nich.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P z 1920 r. Nr. 67 poz. 452).

13 listopada Nr. 104. rok 1920.

Poz. 690.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 października 1920 r.

celem wykonania ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 101, poz. 666) w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry.

Na podstawie art. 22 powołanej ustawy zarządzam co następuje:

1. Przedmiot opłaty.

(art. 1 i 2 ustawy).

§ 1. Opłacie stemplowej w myśl art. 1 ustawy podlegają wszelkie karty, których można użyć do gry, bez względu na ich formę.

§ 2. Karty do gry, przeznaczone do wywozu zagranicę, są wolne od opłaty stemplowej, jeżeli dopełniono warunków, wskazanych w obowiązujących przepisach o obrocie towarowym z zagranicą.

§ 3. Karty do gry, przeznaczone do przewozu przez obszar Państwa, są wolne od opłaty stemplowej pod warunkiem zastosowania się do ogólnych przepisów o przewozie tranzytowym.

2. Wyrób kart do gry.

(art. 4 i 7 ustawy).

§ 4. Zezwolenia na wyrób kart do gry udziela Ministerstwo Skarbu.

W podaniu o zezwolenie należy wymienić miejscowość w której wyrób kart do gry ma się odbywać.

Prawo wyrobu przysługuje tylko osobie, która otrzymała zezwolenie. Przeniesienie na inną osobę może nastąpić za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

§ 5. Wyrób kart do gry może się odbywać tylko w miejscowości, wymienionej w zezwoleniu i tylko w lokalu, uznanym za odpowiedni przez władzę skarbową.

Podanie o uznanie lokalu za odpowiedni należy wnieść do władzy skarbowej pierwszej instancji, której poruczone są sprawy opłat (należytości) stemplowych.

Władzami takiemi są: na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej — z wyjątkiem Ziemi Wileńskiej — urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych (w Warszawie tylko I-y, w Łodzi tylko II urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych); na obszarze Ziemi Wileńskiej — urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych w Wilnie; na obszarze b.

dzielnicy austrjackiej — dyrekcje okręgów skarbowych; na obszarze b. dzielnicy pruskiej — urzędy skarbowe podatków pośrednich (akcyzowe).

Lokal wytwórni ma być oznaczony jako taki na zewnątrz i musi być tak urządzony, aby kontrola urzędowa mogła być wykonywana bez żadnej trudności.

Nagłówek i ustęp 3 przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21 sierpnia 1922 r. zmieniającego niektóre postanowienia niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 674).

§ 6. Do podania o uznanie lokalu za odpowiedni (§ 5) należy załączyć w trzech egzemplarzach opis lokalu fabrycznego wraz z planem sytuacyjnym. W opisie i w planie sytuacyjnym mają być poszczególne ubikacje oznaczone numerami; nadto należy wskazać w opisie przeznaczenie każdej ubikacji.

Władza skarbowa (§ 5) sprawdza opis i plan sytuacyjny na miejscu w obecności proszącego i z czynności tej spisuje protokół sprawdzenia.

W razie uznania lokalu za stosowny władza skarbowa umieszcza odpowiednie zaświadczenie na wszystkich egzemplarzach opisu i planu, poczem wręcza wytwórcy po jednym egzemplarzu.

Każda zmiana okoliczności faktycznych, wynikających z opisu lub planu, zatwierdzonego przez władzę skarbową, wymaga ponownego zatwierdzenia.

§ 7. Wytwórca ma przed puszczeniem w ruch przedsiębiorstwa podać władzy skarbowej (§ 5) imię, nazwisko i adres osoby uprawnionej do zastępowania go i do udzielania wyjaśnień organom kontroli. O zmianie w osobie zastępcy należy zawiadomić władzę skarbową w ciągu trzech dni.

§ 8. Wytwórca obowiązany jest przedłożyć władzy skarbowej (§ 5) z każdego gatunku kart do gry, który zamierza wytwarzać, po trzy niezapakowane i nieostemplowane talje i dołączyć do każdej przynależne opakowanie. Każdy wzór ma zaopatrzyć numerem. Władza skarbowa zwraca wytwórcy jedną talję po zaświadczeniu zgłoszenia na opakowaniu.

§ 9. Wytwórca ma prowadzić księgę produkcji według załączonego wzoru 1.

Księga ta powinna być oprawiona, zaopatrzona kolejną numeracją stronic i zeszyta sznurkiem w ten sposób, aby jego końce mogły być przytwierdzone do okładki. Przytwierdzenia tego dokonuje władza skarbowa (§ 5) zapomocą laku i pieczęci urzędowej.

W kolumnie 2 należy zapisywać daty: wyprodukowania (zapisania do kol. 6), ostemplowania (§ 19), wyniesienia z wytwórni celem wywozu zagranicę (kol. 8), lub wykonania czynności urzędowej, przewidzianej w § 21 (kol. 9).

Wpis do kolumny 6 powinien nastąpić, skoro tylko karty do gry zostaną ułożone w talje; do kolumny 7 po każdem ostemplowaniu; do kolumny 8 zaraz po wyniesieniu z wytwórni celem wywozu zagranicę; do kolumny 9 przy każdem wykonaniu czynności urzędowej, przewidzianej w § 21, o ile ona dotyczy kart już ułożonych w talje, a zatem zapisanych do kol. 6. Kart zepsutych nieułożonych jeszcze w talje, lecz znajdujących się

w stadjum przygotowawczem, nie zapisuje się do kol. 9. Do kol. 9 zapisuje się również wypadki, przewidziane w § 22.

Przy każdem wypełnieniu którejkolwiek z kolumn pod liczbami 6—9 należy w kolumnie 10 stwierdzić pozostały zapas talij nieostemplowanych, dodając do ilości, zapisanej po raz ostatni w kol. 10, ilość świeżo uwidocznioną w kol. 6, względnie odejmując ilość uwidocznioną w jednej z kolumn pod liczbami 7—9.

Ostatniego dnia każdego miesiąca dokonuje się zamknięcia księgi w ten sposób, że wyprowadza się sumy kolumn 6—9, a następnie odejmuje się sumę sum w kolumnach 7, 8 i 9 od sumy w rubryce 6. Różnica musi być zgodna z ostatnim wpisem w kolumnie 10.

Przy zamknięciach nadzwyczajnych, wykonywanych celem kontroli przez organa skarbowe, należy postępować analogicznie.

Księga i załączniki (§ 10) mają być przechowywane przez lat pięć po zużyciu księgi.

§ 10. Zamówienia na banderolę (§ 15), pokwitowania z uiszczenia opłaty stemplowej (§ 19), dokumenty, dotyczące wywozu zagranicę, protokóły, dotyczące kart zepsutych (§ 21) oraz zaświadczenia, przewidziane w § 22 należy przechowywać oddzielnie jako załączniki księgi produkcji.

§ 11. Każda talja kart do gry ma zawierać jedną kartę z uwidocznioną na niej firmą wytwórcy.

Na opakowaniu każdej talji mają być uwidocznione: a) firma i siedziba wytwórcy; b) numer zgłoszonego wzoru (§ 8); c) nadto mają być zrobione dwa okrągłe otwory, z których jeden ma umożliwić odbicie stempla urzędowego, drugi odbicie pieczęci wytwórcy.

§ 12. Talje opakowane a jeszcze nieostemplowane, należy przechowywać w osobnej, do tego celu przeznaczonej, zamkniętej ubikacji.

3. Stemplowanie kart do gry.

(art. 3 i 7 ustawy).

§ 13. Urzędami powołanemi do stemplowania kart do gry są: I urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych w Warszawie, II urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych w Łodzi, urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych w Wilnie, kasa skarbowa A. we Lwowie, oraz urząd skarbowy podatków pośrednich (akcyzowy) w Poznaniu.

(p. uwagę pod § 5 oraz rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie utworzenia kas skarbowych we Lwowie i Krakowie oraz w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia z dn. 21 sierpnia 1922 r. o opłacie stemplowej od kart do gry (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 201) i rozporządzenie tegoż Ministra z dn. 1 kwietnia 1925 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych w okręgach administracyjnych izb skarbowych w Krakowie, Lwowie, Łucku, Grudziądzu i Poznaniu — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 263).

§ 14. Banderole (art. 3 ustawy) drukowane są na białym papierze „pelure", w wymiarze 2×21,4 cm., w kolorze ciemno niebieskim (indigo).

Rysunek banderoli składa się z trzech części, oddzielonych od siebie pionowemi rzędami drobnych kółeczek (fryzik pionowy).

Środkowa część banderoli, dłuższa od bocznych, stanowi prostokąt, pośrodku którego widnieje w ośmioboku godło Państwa; trzy boki ośmioboku po prawej i trzy po lewej złożone są z drobnych kółeczek. Na lewo od ośmioboku umieszczony jest napis **BANDEROLA DO**, na prawo napis **KART DO GRY.** Nad temi napisami i pod niemi umieszczone są winietki, osnute na stylizowanych motywach roślinnych.

Obie boczne części banderoli są jednakowe. Stanowią one prostokąty, których tło tworzą: kwadraciki z punktami w środku, ujęte w formę ornamentu przestrzennego, utworzonego z linij nachylonych do obramowania pod kątem 45°, a przebiegających równolegle do siebie i przecinających się prostopadle. Każdy kąt prostokąta bocznego wypełniony jest motywem rokokowym. Pośrodku widnieje wolny od tła owal, otoczony obramowaniem, złożonem z typowych rokokowych muszli stylizowanych, otaczających białe tło, wypełnione wachlarzowato ułożonemi trzema, zachodzącemi jedna na drugą, kartami do gry (as pikowy, as kierowy i as treflowy).

Cała banderola jest otoczona wąską ramką, złożoną z gęstych kresek, prostopadłych do konturu banderoli. Odcinki takiej samej ramki umieszczone są na zewnątrz obu boków pionowych prostokąta środkowego. Bok pionowy każdego z prostokątów bocznych, zwrócony ku środkowej części banderoli, składa się z wąskiej smugi, wolnej od tła i z odcinka, wyżej określonego, a umieszczonego na zewnątrz tej smugi.

§ 15. Wytwórca kart do gry otrzymuje banderole bezpłatnie z kasy skarbowej. W tym celu składa zamówienie w dwóch egzemplarzach, według załączonego wzoru 2. Wytwórca ma każde zamówienie przed złożeniem go kasie skarbowej zaopatrzyć w numer kolejny, oraz przedstawić je urzędowi powołanemu do stemplowania (§ 13), który na jednym egzemplarzu umieści klauzulę: „Wydać" oraz datę, podpis naczelnika urzędu lub jego zastępcy i pieczęć urzędu.

Ten egzemplarz zatrzyma kasa skarbowa celem usprawiedliwienia rozchodu, drugi zaś egzemplarz zwróci wytwórcy, po uprzedniem umieszczeniu klauzuli „Wydano" oraz daty podpisu i pieczęci.

Wytwórca ma uwidocznić odbiór i zużycie banderol w kolumnach 11—14 „księgi produkcji" (§ 9).

Sumy talij ostemplowanych (kol. 7 księgi produkcji) muszą się zgadzać z sumą banderol zużytych. Nieusprawiedliwiony ubytek banderol będzie karany w myśl art. 12 ustawy.

Do ust. 1 i 2 patrz uwagę pod § 5.

§ 16. Przed przedłożeniem do ostemplowania należy każdą talję należycie opakowaną (§ 11) zamknąć banderolą i zaopatrzyć dwukrotnie pieczęcią wytwórcy: raz na jednej z kart (§ 18) przy pomocy okrągłego otworu (§ 11, część druga, ustęp c), drugi raz w ten sposób, aby część pieczęci znajdowała się na banderoli, a część na opakowaniu.

Banderolę należy nalepić na opakowaniu wzdłuż w ten sposób, aby jej część środkowa zamykała opakowanie, a końce zbliżały się jaknajbardziej do okrągłych otworów. Zbędne końcowe części banderoli można odciąć.

Talje nieodpowiadające powyższym wymogom nie będą stemplowane.

§ 17. Stemplowanie kart do gry odbywa się przez wytłoczenie znaku stemplowego na jednej karcie talji. Nadto urząd stemplujący umieszcza na talji swą pieczęć urzędową w ten sposób, że część pieczęci znajduje się na banderoli, a część na opakowaniu.

Znak stemplowy ma kształt okrągłej pieczęci, mierzącej *18* mm. w średnicy składającej się z okrągłego pola środkowego barwy czerwonej, na którem znajduje się biały orzeł, wykonany według wzoru pieczęci dla władz i urzędów państwowych *(nr. 3)* ustanowionego *ustawą z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 416)* i z pola zewnętrznego, zamkniętego dwoma kołami współśrodkowemi, w którem umieszczone są: u góry napis: „STEMPEL OD KART DO GRY", u dołu — gwiazdka pięcioramienna między dwiema strzałkami. Barwa kół, napisu, gwiazdki i strzałek jest niebieska.

(p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej: z dn. 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach — Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 980 i z dn. 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 593).

§ 18. Do ostemplowania przeznacza się asa kierowego, a w braku tegoż innego asa. W braku asów należy ostemplować tę kartę, na której uwidoczniona jest firma wytwórcy (część pierwsza § 11).

§ 19. Przed stemplowaniem kart do gry należy złożyć kasie skarbowej deklarację, sporządzoną wedle wzoru 3 i wpłacić kwotę w niej podaną.

Wytwórca ma każdą deklarację zaopatrzyć w numer kolejny.

Kasa zatrzymuje deklarację jako dowód przychodowy i wydaje płatnikowi pokwitowanie z uiszczenia opłaty stemplowej celem okazania funkcjonarjuszowi, któremu poruczona jest czynność stemplowania. Urząd stwierdza dokonane ostemplowanie na pokwitowaniu, poczem zwraca je stronie wraz z kartami ostemplowanemi.

(p. uwagę pod § 5).

4. Banderole oraz karty do gry, zniszczone lub uszkodzone.

(art. 8 ustawy).

§ 20. O ile by banderole uległy w wytwórni zupełnemu zniszczeniu, ma wytwórca o wypadku tym donieść władzy skarbowej (§ 5) w ciągu 48 godzin.

Banderole uszkodzone mogą być wymienione bezpłatnie na nowe. Odnośne podanie, wolne od opłaty stemplowej, należy wnieść w ciągu 48 godzin po wypadku do urzędu powołanego do stemplowania. O wniesieniu podania oraz o treści załatwienia należy uczynić krótką wzmiankę w kolumnie 15 księgi produkcji (§ 9).

§ 21. Karty zepsute w wytwórni, zarówno już ułożone w talje, jako też znajdujące się w jakiemkolwiek stadjum przygotowawczem (np. w arkuszach niepociętych), tudzież karty nadliczbowe, należy przechowywać pod zamknięciem, lecz oddzielnie od kart, nadających się do użytku, a następnie uszkodzić je (np. przez odcięcie jednego rogu lub przedziurawienie) w obecności organów skarbowych w sposób uniemożliwiający ich właściwe użycie. Uszkodzenie to ma byc stwierdzone przez spisanie urzędowego protokółu w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechować ma wytwórca.

§ 22. O ileby stempel urzędowy odbity został w sposób wadliwy, urząd stemplujący załącza do akt urzędowych opakowania odnośnych talij oraz karty z stemplem wadliwym, a resztę kart zwraca wytwórcy i wręcza mu odpowiednie zaświadczenie. Zarazem dokonywa bezpłatnie ostemplowania takiej ilości talij, jaka równa się ilości stempli wadliwych i wydaje wytwórcy taką samą ilość banderol.

§ 23. Zwrot uiszczonej opłaty stemplowej w wypadku, przewidzianym w art. 8 ustawy, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy skarbowej drugiej instancji. Prośbę należy wnieść do władzy skarbowej pierwszej instancji (§ 5), która po sprawdzeniu okoliczności, podanych przez wytwórcę, przedłoży ją władzy przełożonej.

5. Ostemplowanie kart zagranicznych.

(art. 1 i 2 ustawy).

§ 24. Przywóz kart do gry z zagranicy dozwolony jest — o ile nie stoją na przeszkodzie ogólne przepisy o obrocie towarowym z zagranicą— wyłącznie przez urzędy celne kolejowe, które mają je przekazywać urzędom celnym przeznaczonym do dokonania ostatecznej odprawy celnej.

Urzędami przeznaczonemi do oclenia kart do gry, przywiezionych z zagranicy są: Urzędy Celne w Warszawie i Lwowie.

(p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 maja 1923 r. w przedmiocie stemplowania kart do gry (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 380). Do oclenia kart przywiezionych z zagranicy przeznaczono oprócz powyższych urzędów jeszcze urzędy celne w Łodzi, Poznaniu i Wilnie, zaś do stemplowania kart do gry, wyprodukowanych w fabryce kart do gry A. Łapina w Grodnie upoważniono Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych w Grodnie).

Urząd celny graniczny przekazuje przesyłkę do tego urzędu celnego, przeznaczonego do oclenia kart do gry, który leży bliżej miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do rozporządzenia towarem.

§ 25. W deklaracji celnej ma być podana oprócz ogólnych danych, wymaganych według przepisu wykonawczego do rozporządzenia o taryfie celnej przy przewozie towarów z zagranicy, także ilość talij.

Opłatę stemplową pobiera się jednocześnie z cłem.

Urząd celny odnotowuje uiszczenie opłaty stemplowej na deklaracji celnej, poczem przesyła karty do gry wraz z deklaracją do urzędu powołanego do stemplowania (§ 13).

§ 26. Urząd powołany do stemplowania zaopatruje każdą talję w banderolę i postępuje następnie według przepisów, dotyczących ostemplowania kart do gry, sporządzonych w kraju.

6. Sprzedaż kart do gry.

(art. 4, 5 i 7 ustawy).

§ 27. Kto zamierza wykonywać handel kartami do gry, obowiązany jest oprócz dopełnienia warunków, przepisanych ustawami przemysłowemi, uzyskać zezwolenie władzy skarbowej (§ 5). W podaniu o zezwolenie należy dokładnie oznaczyć lokal sprzedaży.

W razie załatwienia odmownego można wnieść odwołanie na ręce władzy, która wydała decyzję odmowną, w ciągu miesiąca od doręczenia decyzji.

W razie uzyskania zezwolenia na sprzedaż kart do gry, winien sprzedawca oznaczyć lokal sprzedaży jako taki na zewnątrz odpowiednim napisem. Tylko w tym lokalu wolno mu przechowywać i sprzedawać karty do gry. O zmianie lokalu sprzedaży ma donieść władzy skarbowej w ciągu trzech dni.

Do przepisów powyższych obowiązany jest zastosować się także wytwórca kart do gry, o ile zamierza sprzedawać je detalicznie.

§ 28. Wytwórca — bez względu na to, czy zajmuje się tylko sprzedażą hurtową, czy także detaliczną — jak również każdy sprzedawca kart do gry, mają prowadzić księgę sprzedaży według wzoru 4. Sprzedaż detaliczną należy zapisywać sumarycznie z końcem każdego dnia.

Rachunki dostawców (wytwórców, hurtowników) należy przechowywać oddzielnie jako załączniki księgi sprzedaży; każdy rachunek ma być oznaczony numerem kolejnym odnośnej pozycji przychodu (kolumna 1 księgi sprzedaży).

Księgę należy zamknąć z końcem roku kalendarzowego i przechowywać ją wraz z załącznikami przez lat pięć po zupełnem zużyciu.

7. Kontrola.

(art. 6 i 7 ustawy).

§ 29. Celem wykonywania kontroli co do przestrzegania przepisów o opłacie stemplowej od kart do gry służy organom skarbowym w każdej

chwili prawo wstępu do lokalu wytwórni kart do gry, do lokalu sprzedaży kart, jak również do restauracyj, kawiarni i innych lokalów publicznych oraz stowarzyszeń, w których odbywa się gra w karty.

Właściciele lub zarządcy wyżej wymienionych lokalów obowiązani są okazać organom kontroli posiadane zapasy kart do gry tudzież wszelkie księgi i dokumenty, pozostające w związku z wyrobem względnie z nabyciem, sprzedażą lub zużyciem kart do gry.

8. Postanowienia karne.

(art. 9 — 19 ustawy).

§ 30 utracił moc obowiązującą w związku z wygaśnięciem odpowiednich art. ustawy.

9. Postanowienia przejściowe.

§ 31. II. urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych w Łodzi, urząd skarbowy podatków pośrednich (akcyzowy) w Poznaniu i urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych w Wilnie będą aż do dalszego zarządzenia wytłaczać znak stemplowy (§ 17) w całości (zarówno pole środkowe jak i pole zewnętrzne) w barwie czarnej.

(p. uwagę pod § 5).

§§ 1 do 31 rozporządzenia niniejszego obowiązują na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego (p. § 2 rozporządzenia z 21 sierpnia 1922 r.), dla obszaru Ziemi Wileńskiej wprowadzono przepisy przejściowe (p. § 3 rozporządzenia z 21 sierpnia 1922 r.).

§§ 32, 33 i 34 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

§ 35. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z ustawą z dn. 6 lipca 1920 (Dz. U. Nr. 101 poz. 666), t. j. dn. 15 listopada 1920 r. (art. 4 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r Dz. Ust. Nr. 66 poz. 400) i obowiązuje w b. dzielnicy rosyjskiej i austrjackiej. W tymże dniu przestaje obowiązywać rozporządzenie z dnia 20 marca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 31 poz. 183.

Wzór 1.
(Do § 9).

(Strona pierwsza).

KSIĘGA PRODUKCJI KART DO GRY.

firmy...

w ....

(Strona druga i następna).

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Nr. kolejny	Data	Ilość załączników	Nr. deklaracji celem ostemplowania	Data i numer pozwolenia na wywóz	Wyprodukowano	Ostemplowano	Wywieziono zagranicę	Karty do gry zepsute	Pozostało talij nieostemplowanych	Banderole				Uwaga
										Nr. zamówienia	Otrzymano	Zużyto	Pozostały zapas	
					ilość talij					ilość sztuk				

Wzór 2.
(Do § 15).

..................................dn..................................

ZAMÓWIENIE Nr..................

Niniejszem zamawiam.................................... sztuk banderol do kart do gry.

pieczęć firmy: podpis:

Weszło dnia..................

Zamówione banderole wydano dnia dzisiejszego.

..................................dn..................

pieczęć urzędu: podpisy urzędników:

Wzór 3.
(Do § 19).

DEKLARACJA Nr..................

Celem ostemplowania..................................talji kart do gry składam tytułem opłaty stemplowej marek..........słowami marek..................................
....

.... dn..................

pieczęć firmy: podpis wytwórcy:

Wzór 5.
(Do § 32).

DEKLARACJA.

Celem dodatkowego ostemplowania..................................talji kart do gry składam tytułem opłaty stemplowej.................. mk.................. fen. słowami..................................marek..................................fen.

..................................dn..................

podpis:

Kwotę..................marek..........fen. (słowami ....)
zapłacono (poz..................................dziennika..................................)

..................................dnia..................1920 r.

(podpisy)

M. P.

Wzór. 4.
(Do § 28).

(Strona pierwsza).

KSIĘGA SPRZEDAŻY KART DO GRY.

firmy..

w ....

PRZYCHÓD						ROZCHÓD			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nr. kolejny	Dzień otrzymania	Firma wytwórcy	Firma kupca, u którego karty nabyto	Data rachunku	Rodzaj kart do gry Ilość talij	Nr. kolejny	Dzień sprzedaży	W razie sprzedaży hurtowej, jak również w razie sprzedaży właścicielom restauracji, kawiarni i t. p., albo stowarzyszeniom (klubom i t. p.) imię i nazwisko (firma) nabywcy	Rodzaj kart do gry Ilość talij

(Strona druga i następne).

Poz. 691.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra byłej Dzielnicy Pruskiej z dnia 31 października 1920 r. rozciągające moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Skarbu celem wykonania ustawy z dnia 6 lipca 1920 w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry na b. dzielnicę pruską.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 21 sierpnia 1922 r. zmieniającego niektóre postanowienia rozporządzenia z dnia 31 października 1920 r. w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 674).

17 listopada Nr. 105. rok 1920.

Poz. 692.

USTAWA

z dnia 28 października 1920 r.

w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej.

Uchylona na mocy art. 55 ustawy z 16 grudnia 1921 r. o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 1 poz. 1).

Poz. 693.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 5 października 1920 r.

w sprawie zniesienia cła w złocie od taśm (bortów) szychowych o szerokości 1½ cm. i mniej.

(p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 19 poz. 98).

Poz. 694.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 13 października 1920 r.

w sprawie zwrotu kosztów podróży członkom i zastępcom członków Komisyj podatkowych, tudzież mężom zaufania na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 października 1923 r. w przedmiocie kosztów podróży dla członków i zastępców członków Komisyj do spraw podatku przemysłowego — Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 885).

Poz. 695.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 23 października 1920 r.

w sprawie opublikowania przez Rząd Rzeczypospolitej Francuskiej Konwencji, zawartej dn. 3 września 1919 r. pomiędzy Rzecząpospolitą Polską, a Rzecząpospolitą Francuską, w przedmiocie emigracji i imigracji.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 41 poz. 246.

Poz. 696.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 października 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12/II 1919 r., dotyczącego przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 7/II 1919 r. o widowiskach (Monitor Polski Nr. 37 z dn. 15 lutego 1919 r.).

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 października 1921 r. w sprawie opłat za filmy kinematograficzne (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 602). Obecnie opłaty za rozpatrywanie filmów reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 lipca 1927 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach za rozpatrywanie filmów i wystawianie legitymacyj filmowych (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 630).

Poz. 697.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 30 października 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia w życie ustawy o obrocie towarowym z zagranicą.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z r 1920 Nr. 79 poz. 527).

Poz. 698.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 6 listopada 1920 r.

w przedmiocie zawieszenia cła od surowca żelaza.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 66 poz. 441)

18 listopada Nr. 106. rok 1920.

Poz. 699.

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 29 października 1920 r.

o uposażeniu osób wojskowych.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 700.

UCHWAŁA SEJMU USTAWODAWCZEGO

z dnia 29 października 1920 r.

w sprawie uchylenia rozporządzenia Rady Obrony Państwa w przedmiocie ogłaszania w czasie wojny wiadomości, dotyczących wojska i spraw obrony Państwa (Dz. Ust. Nr. 63, poz. 416).

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 63 poz. 416.

Poz. 701.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 listopada 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 18 sierpnia 1920 r. o zawieszeniu postępowania sądowego w sprawach cywilnych dla osób, pozostających w służbie czynnej wojska polskiego.

Wygasło z dniem 24 maja 1921 r. (p. Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 18 poz. 102).

Poz. 702.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w sprawie zmiany i uzupełnienia przepisów o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 56, poz. 350 i Nr. 97, poz. 644).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

22 listopada **Nr. 107.** rok 1920.

Poz. 703.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Kolei Żelaznych, Ministra Poczt i Telegrafów oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 30. X. 1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów oraz izb przywozu i wywozu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 79 poz. 527).

Poz. 704.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego w przedmiocie regulaminu Komitetów Likwidacyjnych.

Uchylone na mocy § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1925 r. o wykonaniu ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. „o likwidacji majątków prywatnych" w wykonaniu Traktatu Pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 357).

Poz. 705.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 listopada 1920 r. w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie utworzenia Okręgowych Dyrekcyj Więziennych we Lwowie i Krakowie.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1919 r. Nr. 14 poz. 173).

Poz. 706.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 12 listopada 1920 r.

w przedmiocie uchylenia zakazu funkcjonowania kabaretów, sal tańca, sal weselnych i t. p., oraz urządzania zabaw tanecznych.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr 60 poz. 382).

29 listopada **Nr. 108.** rok 1920.

Poz. 707.

USTAWA

z dnia 4 listopada 1920 r.

w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej migracji ludności.

Uchylona na mocy art. 77 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799).

Poz. 708.

DEKRET

z dnia 3 listopada 1920 r.

o wywłaszczeniu gruntu na rzecz cmentarza grzebalnego w Lisowie.

Pominięto ze względu na postanowienia art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R P. z r. 1928 Nr. 3 poz. 18).

Poz. 709.

DEKRET

z dnia 3 listopada 1920 r.

o wywłaszczeniu gruntów pod budowę kolei wąskotorowej Sochaczew-Tułowice-Wyszogród.

(p. poz. 708).

Poz. 710.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 października 1920 r.

w sprawie organizacji statystyki ruchu naturalnego ludności.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności — Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 76).

Poz. 711.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 30 października 1920 r.

w przedmiocie utworzenia kordonu sanitarno-policyjnego wzdłuż linji rzek Niemna, Świsłoczy, Narwi, Bugu i Zbrucza.

Uchylone na mocy rozporządzenia Prezydenta Ministrów i Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrz-

nych z dnia 6 sierpnia 1921 r. w przedmiocie uchylenia niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 515).

Poz. 712.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w celu wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 65, poz. 434) o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 65 poz. 434).

Poz. 713.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 16 listopada 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu dodatkowego stemplowania kart do gry.

Wygasło z dniem 20 grudnia 1920 r.

Poz. 714.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 16 listopada 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. 15 rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi.

Uchylone (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 73 poz. 505).

30 listopada **Nr. 109.** rok 1920.

Poz. 715.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 listopada 1920 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Przemysłu i Handlu spraw, dotyczących górnictwa i hutnictwa, gazownictwa, gospodarki elektrycznością oraz miar i wag na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw P. P. z 1919 r. Nr. 64 poz. 385) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Sprawy, dotyczące górnictwa i hutnictwa, gazownictwa, gospodarki elektrycznością oraz miar i wag na obszarze b. dzielnicy pruskiej, z dniem 1 grudnia 1920 r. wyłącza się z zakresu działania Ministra tej Dzielnicy, a przekazuje się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

§ 2. Szczegółowe zarządzenia, potrzebne do wykonania postanowień § 1, wydadzą Minister b. Dzielnicy Pruskiej oraz Minister Przemysłu i Handlu.

(p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 716.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 października 1920 r.

w sprawie uzupełnień przepisów kolejowych ajencyj celnych.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 12 poz. 67.

Poz. 717.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 6 listopada 1920 r.

w przedmiocie uregulowania produkcji węgla kamiennego.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 508).

Poz. 718.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 9 listopada 1920 r.

o zniesieniu sekwestru kości.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1919 r. Nr. 10 poz. 124.

Poz. 719.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 19 listopada 1920 r.

uchylające rozporządzenie w przedmiocie obrotu bobem, wyką, rzepakiem ozimym i letnim, łubinem, seradelą i ich przetworami.

Uwzględniono w Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 95 poz. 632.

Poz. 720.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 19 listopada 1920 r.

w przedmiocie przyjmowania zawinkulowanych obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% wewnętrzną długoterminową pożyczkę państwową z roku 1920.

Utraciło moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 721.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 listopada 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 722.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 listopada 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia Taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r.

Patrz uwagę pod poz. 721.

Poz. 723.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 23 listopada 1920 r.

w sprawie ustalenia cennika skór surowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 9 grudnia 1920 r. w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 779).

Poz. 724.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 6 listopada 1920 r.

o podwyższeniu maksymalnej płacy ustawowej dla osób, ubezpieczonych w kasach chorych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1924 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w sprawie przerachowania na złote kwot pieniężnych, wyrażonych w ustawie z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 591).

Poz. 725.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 listopada 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia wysokości odszkodowania za zaginięcie, uszkodzenie lub brak wagi bagażu oraz przesyłek towarowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 40 poz. 244 i Nr. 51 poz. 313).

Poz. 726.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Przemysłu i Handlu w przedmiocie podwyższenia od d. 1 grudnia 1920 r. taryfy osobowej w klasie III i II na linjach Towarzystwa Akcyjnego Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

---

6 grudnia **Nr. 110.** rok 1920.

Poz. 727.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1920 r.

o wstrzymaniu spłaty dzierżaw i czynszów wieczystych w dobrach państwowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Art. 1. Aż do czasu ustawowego unormowania przez *Sejm* sprawy dzierżaw i czynszów wieczystych w dobrach państwowych dokonywanie spłaty tych dzierżaw i czynszów na obszarze b. zaboru rosyjskiego zostaje wstrzymane.

Art. 2. Wszelkie czynności prawne, nie wyłączając wszczętych w drodze sądowej, zdziałane w okresie od dnia 11 listopada 1918 r. do chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, a zmierzające do dokonania spłaty czynszu, pozbawione są skutków prawnych, o ile nie zostały zaakceptowane przez Ministerstwo Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*.

Przepis ten nie stosuje się do spraw, prawomocnym wyrokiem rozstrzygniętych.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Rolnictwa i *Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

(p. § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o likwidacji państwowych czynszów wieczystych i dzierżaw wieczystych — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 107 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 728.

TRAKTAT

między Głównemi Mocarstwami Sprzymierzonemi i Stowarzyszonemi a Polską podpisany w Wersalu 28 czerwca 1919 r. oraz Protokół złożenia dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu, podpisanego w Wersalu, dnia 28 czerwca 1919 r. pomiędzy Stanami Zjednoczonemi Ameryki, Cesarstwem Brytańskiem, Francją, Włochami i Japonją z jednej strony, a Polską z drugiej.

Tekst pominięto.

Ustawa upoważniająca Naczelnika Państwa do ratyfikacji powyższego traktatu ogłoszona została w Nr. 35 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 199.

Sprostowanie art. 21 powyższego traktatu w Nr. 14 Dz. U. R. P. z 1921 r.

Poz. 729.

DEKRET

Naczelnika Państwa

z dnia 19 listopada 1920 r.

o wywłaszczeniu nieruchomości na rzecz budowy kanału żeglugi Bug-Warszawa.

Pominięto ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Poz. 730.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 listopada 1920 r.

w przedmiocie obliczania dodatków drożyźnianych do uposażenia osób wojskowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 994).

Poz. 731.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 26 listopada 1920 r.

w przedmiocie terminu dodatkowego ostemplowania kart do gry.

Wygasło z dniem 21 grudnia 1920 r.

Poz. 732.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 listopada 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryf osobowych na wąskotorowych kolejach państwowych na obszarze warszawskiej, radomskiej, krakowskiej i lwowskiej dyrekcyj kolei państwowych.

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

11 grudnia Nr. 111 rok 1920.

Poz. 733.

USTAWA

z dnia 29 października 1920 r.

o spółdzielniach.

DZIAŁ I.

Zasady ogólne.

Art. 1. Za spółdzielnię uważa się zrzeszenie nieograniczonej liczby osób o zmiennym kapitale i składzie osobowym, mające na celu podniesienie zarobku lub gospodarstwa członków przez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa.

Służąc powyższym zadaniom gospodarczym, spółdzielnia może również mieć na celu podniesienie poziomu kulturalnego swych członków.

Art. 2. Spółdzielnia działa na podstawie ustawy niniejszej oraz statutu zarejestrowanego.

Statut nie może zawierać postanowień sprzecznych z niniejszą ustawą.

Postanowienia takie nie mają skutku prawnego.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dnia 4 grudnia 1923 r. w przedmiocie częściowej zmiany ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 135 poz. 1119).

Art. 3. Z chwilą wciągnięcia do rejestru spółdzielnia staje się osobą prawną. Może odtąd nabywać i zbywać wszelki majątek, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Za czynności, dokonane w imieniu spółdzielni przed zarejestrowaniem, działający odpowiadają solidarnie.

Art. 4. Spółdzielnię uważa się za handlującego w zrozumieniu prawa handlowego.

Spółdzielnia podlega przepisom prawa handlowego, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej.

DZIAŁ II.

Postanowienia szczegółowe.

Rozdział 1.

Założenie spółdzielni.

Art. 5. Do założenia spółdzielni potrzeba zarejestrowania statutu.

Zarząd spółdzielni zgłosić winien statut, podpisany (art. 18) przez pierwszych członków, do sądu rejestrowego, w którego okręgu spółdzielnia ma mieć siedzibę. Do zgłoszenia dołączyć nadto należy dwa odpisy statutu tudzież odpisy dokumentów, stwierdzających powołanie zarządu i rady nadzorczej. Zgłoszenie podpisują wszyscy członkowie zarządu. Podpisy ich winny być uwierzytelnione bądź przez sąd, bądź przez notarjusza, bądź przez urząd gminny.

Po stwierdzeniu zgodności statutu z przepisami prawa, sąd zarządzi wciągnięcie statutu do rejestru. Jeżeli dostrzeże braki, zażąda uzupełnienia lub zmiany statutu i wyznaczy w tym celu stosowny termin, po którego bezskutecznym upływie wyda rozstrzygnięcie stanowcze. Tak co do pierwotnego zgłoszenia, jak i co do zgłoszonych później uzupełnień lub zmian, winien powziąć uchwałę w ciągu dwóch miesięcy od wniesienia zgłoszenia. Po bezskutecznym upływie tego czasu spółdzielnię uważa się jako prawnie istniejącą, a sąd zobowiązany jest dokonać jej zarejestrowania.

Sąd, uchwalając wciągnięcie statutu do rejestru, zarządzi zarazem przesłanie bezpłatnie po jednym poświadczonym przez siebie odpisie statutu zarządowi spółdzielni i Radzie Spółdzielczej.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 6. Statut musi oznaczyć:

1) firmę (art. 11) i siedzibę spółdzielni;
2) cel spółdzielni oraz przedmiot przedsiębiorstwa i czas trwania spółdzielni;
3) rodzaj i zakres odpowiedzialności członków (art. 14);
4) wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania (art. 21);
5) zasady, obowiązujące co do przyjmowania, ustępowania i wykluczania członków (art. 26);
6) sposób powoływania zarządu i rady nadzorczej (art. 33 i 40);
7) sposób zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i zapadania uchwał (art. 47 — 49);

8) zasady, dotyczące umarzania wartości bilansowych (art. 54 L. 1);
9) zasady rozdziału zysków i pokrywania strat (art. 57 i 58);
10) pismo, w którem mają być zamieszczane ogłoszenia spółdzielni (art. 10).

Patrz uwagę pod art. 2.

Rozdział 2.

Rejestr spółdzielni i ogłoszenia.

Art. 7. Przy założeniu spółdzielni do rejestru wciągnąć należy:

1) firmę i siedzibę spółdzielni;
2) przedmiot przedsiębiorstwa oraz ograniczenia co do zawierania interesów z nieczłonkami (art. 36 ust. 1);
3) czas trwania spółdzielni, jeżeli ją założono na czas ograniczony;
4) oznaczenie rodzaju i zakresu odpowiedzialności;
5) wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania;
6) liczbę członków zarządu tudzież ograniczenia uprawnień zarządu (art. 35) i postanowienia o zastępcach (art. 38);
7) pismo, przeznaczone od ogłoszeń spółdzielni;
8) rok obrachunkowy, jeżeli się różni od roku kalendarzowego;
9) przepisy o likwidacji (art. 79 i 80).

Równocześnie wciąga się do rejestru imiona i nazwiska członków pierwszego zarządu.

Wszystkie powyższe dane prócz zasad, dotyczących likwidacji, których ogłoszenie nastąpi z chwilą postanowienia o rozwiązaniu, ogłasza sąd na koszt spółdzielni w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 8. Osoby trzecie nie mogą zasłaniać się nieznajomością danych, które zostały zarejestrowane i ogłoszone, chyba, że dowiodą, że o nich wiedzieć nie mogły.

Dane, których zarejestrowanie i ogłoszenie nakazuje ustawa niniejsza, a które nie zostały zarejestrowane i ogłoszone, nie mają znaczenia prawnego wobec osób trzecich, chybaby im udowodniono, że skądinąd o nich wiedziały.

Art. 9. Szczegółowe przepisy co do sądu rejestrowego, formy ogłoszeń, sposobu prowadzenia rejestru, jawność rejestru i sposobu postępowania w sprawach, dotyczących rejestracji, wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 10. Gdyby ogłoszeń spółdzielni nie można było umieszczać w piśmie, oznaczonem w statucie, wtedy umieszcza się je w piśmie, przeznaczonem przez Radę Spółdzielczą do ogłoszeń rejestrowych, a to aż do czasu dokonania odpowiedniej zmiany statutu.

Rozdział 3.

Firma.

Art. 11. Firma spółdzielni nie może zawierać nazwisk członków.

Ma zawierać dodatek: „Spółdzielnia" lub przymiotnik: „spółdzielczy" oraz oznaczenie siedziby i rodzaju odpowiedzialności (odpowiedzialność udziałami, odpowiedzialność ograniczona, odpowiedzialność nieograniczona).

Winna odróżniać się wyraźnie od firm innych zarejestrowanych już spółdzielni, mających siedzibę w tej samej miejscowości.

Patrz uwagę pod art. 2.

Rozdział 4.

Oddziały.

Art. 12. Zarząd spółdzielni zgłosić winien każdy jej oddział (filję) do sądu rejestrowego, w którego okręgu oddział ten się znajduje. O ile oddział znajduje się poza okręgiem sądu rejestrowego zakładu głównego, do zgłoszenia dołączyć należy całkowity wyciąg z rejestru, do którego wciągnięto zakład główny. W tym przypadku sąd, rejestrujący oddział dokona ogłoszenia w myśl art. 7 ust. 3 i o zarejestrowaniu zawiadomi sąd rejestrowy zakładu głównego.

Wszelkie dane, które ustawa niniejsza nakazuje zgłosić do rejestru zgłoszone być winny także do rejestru każdego oddziału.

Skutki prawne wpisów w rejestrze oddziału ocenia się według art. 8, przyczem co do czynności, zawieranych z osobami trzeciemi przez oddziały, miarodajne są dla tychże osób wpisy i ogłoszenia, dokonane przez sąd rejestrowy oddziału.

Sklepy i magazyny spółdzielni, o ile nie mają istotnych cech oddziałów, nie podlegają rejestracji.

Rozdział 5.

Członkowie.

Art. 13. Członkiem spółdzielni może być każda osoba fizyczna lub prawna, o ile statut nie stanowi inaczej.

Spółdzielnia musi liczyć co najmniej 10 członków, o ile statut nie wymaga liczby większej.

Spółdzielnia, której członkami w myśl statutu mogą być wyłącznie osoby prawne, musi liczyć co najmniej trzech członków.

Art. 14. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanemi udziałami.

Oprócz tego ponoszą odpowiedzialność dodatkową, o ile ją ustanowi statut. Odpowiedzialność ta może być nieograniczona (całym majątkiem) lub ograniczona. Wysokość odpowiedzialności organiczonej oznaczy statut w stosunku do udziału.

Art. 15. Członek odpowiada także za zobowiązania spółdzielni, przed jego przyjęciem zaciągnięte.

Umowa przeciwna nie ma skutków prawnych.

Art. 16. Udziały muszą być jednakowej wysokości.

Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania określi statut.

Każdy członek spółdzielni musi zadeklarować przynajmniej jeden udział. Może on posiadać dowolną ilość udziałów, o ile statut nie stanowi inaczej.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 17. Przystępujący do spółdzielni winien podpisać oświadczenie (deklarację), w którem wymieni dzień przystąpienia, swe imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, ilość zadeklarowanych udziałów i poda zakres odpowiedzialności.

Przy deklarowaniu dalszych udziałów należy to również uczynić pisemnie, podając ilość nowych udziałów.

Sposób przechowywania deklaracji członków określa instrukcja, wydana przez Radę Spółdzielczą.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 18. Osoba, nie umiejąca lub nie mogąca pisać, może przystąpić do spółdzielni lub deklarować dalszy udział przez umieszczenie na oświadczeniu swego znaku. Znak ten zastępuje podpis, jeżeli położenie go stwierdzili na temże oświadczeniu bądź sąd, bądź notarjusz, bądź naczelnik gminy, bądź też dwaj umiejący pisać członkowie spółdzielni.

Przy przystąpieniu do spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną stwierdzenia powyższego dokonać może tylko sąd, notarjusz, urząd policyjny, sołtys lub naczelnik gminy.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 19. Do spółdzielni z odpowiedzialnością ograniczoną może samodzielnie przystępować lub deklarować dalsze udziały każdy, kto ukończył 18 rok życia.

Do spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną może samodzielnie przystępować każdy pełnoletni.

Kto może samodzielnie przystąpić do spółdzielni lub deklarować dalsze udziały, ten musi to uczynić osobiście.

Imieniem osób, nie mających pełnej zdolności do działań prawnych, podpisują oświadczenie ich ustawowi zastępcy. Jeżeli chodzi o przystąpienie do spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną, wymaga się nadto zgody sądu.

Art. 20. Osoby, które statut podpisały stają się członkami spółdzielni z chwilą jej zarejestrowania. Przystępujący po zarejestrowaniu statutu stają się członkami dopiero z chwilą przyjęcia ich przez spółdzielnię. Przyjęcie winno być stwierdzone na oświadczeniu podpisem zarządu z podaniem daty. To samo obowiązuje przy deklarowaniu dalszych udziałów.

Art. 21. Członek winien wpłacić w gotówce udział stosownie do postanowień statutu. Poszczególnych członków nie może spółdzielnia zwolnić od tego obowiązku.

Członek nie może żądać zwrotu dokonanych na udział wpłat przed swem wystąpieniem lub wypowiedzeniem udziału (art. 23 — 26).

Art. 22. Za niedopełnienie statutowych obowiązków przez członków może statut ustanowić kary umowne, o ile są one dopuszczalne podług zasad prawa cywilnego.

Art. 23. Każdy członek może przed rozwiązaniem spółdzielni wystąpić z niej za pisemnem wypowiedzeniem. Wypowiedzenia należy dokonać w terminie, w statucie oznaczonym. W braku odpowiednich postanowień statutu, wypowiedzenie winno nastąpić co najmniej na trzy miesiące przed końcem roku obrachunkowego. Za datę wystąpienia uważa się ostatni dzień tego roku obrachunkowego, w którym upływa termin wypowiedzenia.

O ile statut nie stanowi inaczej, członek, posiadający większą ilość udziałów, może je z zachowaniem warunków ust. 1 wypowiadać, nie przestając być członkiem spółdzielni, jak długo mu pozostanie przynajmniej jeden pełno wpłacony udział.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 24. Jeżeli egzekucja na majątku członka okazała się bezowocna, wierzyciel członka może na podstawie prawomocnego wyroku zająć należność, przypadającą członkowi w razie wystąpienia ze spółdzielni, lub wypowiedzenia udziału, a następnie wykonać w miejsce członka prawo wypowiedzenia. W żadnym razie egzekucji nie podlega ta ilość udziałów, która jest warunkiem należenia członka do spółdzielni, o ile należność, przypadająca członkowi z tych udziałów, nie przekracza kwoty 50 złotych polskich.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 25. Członka, zmarłego przed rozwiązaniem spółdzielni, uważa się za występującego z końcem tego roku obrachunkowego, w którym śmierć nastąpiła.

Aż do tego czasu prawa majątkowe zmarłego członka wykonywa w jego miejsce spadkobierca. Jeżeli spadkobierców jest więcej, muszą w tym celu ustanowić wspólnego pełnomocnika.

Art. 26. Wykluczenie członka może nastąpić przed rozwiązaniem spółdzielni z przyczyn i w sposób, wskazany w statucie. O wykluczeniu zarząd zawiadomi niezwłocznie członka listem poleconym.

Wykluczenie ma skutek z końcem roku obrachunkowego, w którym nastąpiło. Od chwili jednakowoż wysłania zawiadomienia o wykluczeniu, członek nie ma prawa brać udziału w walnych zgromadzeniach, ani wchodzić w skład innego organu spółdzielni.

Art. 27. Udział byłego członka wypłaca się na podstawie zatwierdzonego bilansu tego roku, z którego końcem członek przestał należeć do spółdzielni. Czas wypłaty wskazuje statut. W braku odpowiednich postanowień w statucie, wypłata na żądanie byłego członka nastąpić winna najpóźniej w trzy miesiące od zatwierdzenia bilansu.

Spółdzielnia może potrącić przy wypłacie swe roszczenia z tytułu czynności, wchodzących w zakres statutowej działalności spółdzielni, a to bez względu na terminy ich płatności. Pozatem o dopuszczalności potrącenia stanowi prawo cywilne.

Jeżeli strata bilansowa przewyższa sumę wpłaconych udziałów, funduszu zasobowego i wszystkich funduszów specjalnych, wówczas były członek zapłacić winien spółdzielni przypadającą na niego w stosunku do ogólnej ilości zadeklarowanych udziałów część tej przewyżki strat, o ile część ta mieści się w granicach ciążącej na nim odpowiedzialności.

Roszczenia o wypłatę udziału ulegają przedawnieniu z upływem lat pięciu. Kwoty przedawnione przekazane będą w całości do funduszu zasobowego.

Byłemu członkowi nie przysługuje żadne prawo do funduszu zasobowego lub innego majątku spółdzielni.

Przepisy powyższe stosują się odpowiednio przy wypowiedzeniu udziału (art. 23 i 24).

Art. 28. W razie otwarcia postępowania upadłościowego w ciągu jednego roku od dnia, w którym członek przestał należeć do spółdzielni, ponosi on aż do ostatecznego ukończenia postępowania upadłościowego odpowiedzialność narówni z członkami pozostałymi.

Przepis ten stosuje się odpowiednio przy wypowiedzeniu udziału (art. 23 i 24).

Art. 29. Udziały są niezbywalne i nie mogą być oddawane w zastaw. Jeżeli atoli członek przestał już należeć do spółdzielni lub wypowiedział udział, roszczenie, jakie ma do spółdzielni na podstawie art. 27, może być zbyte i zastawione.

Art. 30. Zarząd spółdzielni winien w jej siedzibie prowadzić rejestr członków według instrukcji, wydanej przez Radę Spółdzielczą. Do rejestru tego wciągnąć należy dane, wymienione w oświadczeniu członka (art. 17 ust. 1), jako też zmiany tychże danych.

Do rejestru wpisać nadto należy niezwłocznie datę wypowiedzenia członkowstwa lub udziału, datę śmierci lub wykluczenia oraz dzień, w którym członek przestał należeć do spółdzielni lub uczestniczyć w niej z wypowiedzianym udziałem; osobno należy oznaczyć datę dokonania tych wpisów.

Każdy członek i wierzyciel spółdzielni ma prawo przeglądać rejestr.

Art. 31. Członek, względnie jego spadkobiercy, mają prawo żądać, aby zarząd wypowiedzenie, śmierć lub wykluczenie wpisał zgodnie z prawdą do rejestru.

Okres jednego roku, przez który na zasadzie art. 28 były członek odpowiada za zobowiązania spółdzielni, rozpoczyna się od dnia, w którym według wpisu w rejestrze przestał należeć do spółdzielni. Jeżeli wpis ten nastąpi w późniejszym roku obrachunkowym, czas trwania odpowiedzialności rozpoczyna się dopiero od końca tego roku obrachunkowego.

Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do przypadku wypowiedzenia udziału (art. 23 i 24).

Art. 32. Zarząd winien wydać każdemu członkowi na żądanie odpis statutu z wszelkiemi zmianami i uzupełnieniami za zwrotem kosztów.

Rozdział 6.

Władze (organy) spółdzielni.

Zarząd.

Art. 33. Spółdzielnia winna mieć zarząd (dyrekcję), który ją przedstawia i prowadzi jej sprawy w sądzie i poza sądem.

Członkowie zarządu muszą mieć pełną zdolność do działań prawnych i być członkami spółdzielni. Jeżeli członkiem danej spółdzielni jest inna spółdzielnia, członkowie tejże mogą wchodzić w skład zarządu.

Statut określi sposób powoływania członków zarządu oraz wyznaczy uprawniony do tego powoływania organ.

Organ, który powołuje członków zarządu, może ich w każdej chwili odwołać. Odwołanie nie narusza umownych praw członków zarządu do wynagrodzenia.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 34. Każdą zmianę członków zarządu należy zgłosić niezwłocznie do sądu rejestrowego. Zgłoszenie uskuteczni zarząd, dołączając odpis dokumentów, stwierdzających dokonanie zmiany. Nowi członkowie zarządu podadzą zarazem swe podpisy w formie wierzytelnej (art. 5 ust. 2).

Wpis zmiany ogłosi sąd rejestrowy w sposób, przepisany w art. 7 ust. 3.

Art. 35. Zarząd winien w czynnościach swych stosować się do ograniczeń, jakie mu nakłada statut lub uchwała walnego zgromadzenia.

Jeżeli zarząd nie jest jednoosobowy, wówczas oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają co najmniej dwaj członkowie zarządu, o ile statut nie stanowi inaczej. Oświadczenia, skierowane do spółdzielni, a złożone w lokalu spółdzielni albo na piśmie jednemu członkowi zarządu — mają skutek prawny względem spółdzielni. To samo dotyczy wszelkich doręczeń.

O ile ograniczenie zakresu uprawnień zarządu nie wynika z ustawy niniejszej, ma ono skutek w stosunku do osób trzecich tylko wówczas, jeżeli jest zamieszczone w statucie, zarejestrowane i ogłoszone (art. 8).

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 36. Zarząd spółdzielni może zawierać wszelkiego rodzaju umowy, wchodzące w zakres statutowej działalności spółdzielni, również z nieczłonkami, o ile statut nie stanowi inaczej.

Spółdzielnie, udzielające według statutu pożyczek, mogą udzielać ich tylko członkom, — nieczłonkom zaś tylko przy zabezpieczeniu rzeczowem, o ile statut na to zezwala.

Statut może udzielanie kredytu członkom zarządu lub przyjmowanie od nich poręczeń wykluczyć lub uzależnić je od innych jeszcze warunków, prócz tych, które wynikają z art. 41 ust. 3.

Przekroczenie zakazów, objętych artykułem niniejszym, nie pociąga za sobą nieważności umowy, lecz jedynie karę, ustanowioną w art. 113, względnie w art. 114.

Art. 37. Przez czynności zarządu spółdzielnia nabywa prawa i przyjmuje zobowiązania bez względu na to, czy dana czynność wyraźnie została zawarta w imieniu spółdzielni, czy też z okoliczności wynika, iż taki był zamiar stron.

Za spółdzielnię zarząd podpisuje w ten sposób, że do firmy podpisujący dołączają swe podpisy.

Art. 38. Przepisy, dotyczące członków zarządu, stosują się również do ich zastępców, o ile ustanowienie ich przewiduje statut.

Statut musi przewidzieć ustanowienie zastępcy, jeżeli zarząd spółdzielni jest jednoosobowy.

Art. 39. Zarząd może ustanowić pełnomocników bądź do prowadzenia całego przedsiębiorstwa lub oddziału, bądź też do dokonywania czynności pewnego rodzaju. Pełnomocnicy tacy nie mogą bez osobnego upoważnienia nabywać, zbywać i obciążać nieruchomości, podpisywać weksli, zaciągać pożyczek oraz prowadzić procesów.

Spółdzielnia nie może udzielać prokury.

Rada nadzorcza.

Art. 40. Spółdzielnia winna mieć radę nadzorczą, złożoną co najmniej z trzech osób. Przepis art. 33 ust. 2 stosuje się także do rady nadzorczej.

Członków rady nadzorczej wybiera i odwołuje walne zgromadzenie. Odwołanie ich przed terminem, do którego zostali wybrani, walne zgromadzenie uchwalić może tylko większością ¾ głosów obecnych.

Art. 41. Rada nadzorcza winna czuwać z całą starannością nad prowadzeniem interesów przez zarząd, w szczególności badać roczne zamknięcie rachunków, a wyniki badań przedstawiać walnemu zgromadzeniu. W tym celu może każdej chwili w pełnym składzie lub przez delegowanych członków przeglądać księgi i dowody oraz bezpośrednio sprawdzać stan wszelkich części majątku; może w razie potrzeby przybrać rzeczoznawców.

Rada nadzorcza może w każdej chwili zawieszać w czynnościach członków zarządu; w tym wypadku winna zarządzić tymczasowo co potrzeba, celem prawidłowego prowadzenia przedsiębiorstwa. W razie zawieszenia w czynnościach zarządu, wybranego przez walne zgromadzenie, winno być walne zgromadzenie niezwłocznie zwołane.

Rada nadzorcza w imieniu spółdzielni zawiera wszelkie umowy z członkami zarządu i prowadzi preciw nim procesy, o ile walne zgromadzenie nie wybrało osobnych pełnomocników.

Art. 42. Tytułem wynagrodzenia dla członków rady nadzorczej nie można zastrzegać stosunkowego udziału w zysku (tantjemy).

Przepisy wspólne dla zarządu i rady nadzorczej.

Art. 43. Nie można być równocześnie członkiem zarządu i rady nadzorczej, rada nadzorcza może jednak powierzyć swemu członkowi czasowe zastępowanie członka zarządu. Byli członkowie zarządu mogą być powołani do rady nadzorczej dopiero po uzyskaniu skwitowania (absolutorjum). Członek rady nadzorczej nie może być równocześnie urzędnikiem spółdzielni.

Członkowie zarządu i rady nadzorczej nie mogą pozostawać między sobą w związku małżeńskim; nie mogą również być ze sobą spokrewnieni ani spowinowaceni bądź w linji prostej, bądź też do drugiego stopnia linji bocznej.

Nie mogą oni bez zgody powołanych do ich wyborów organów być członkami zarządu, ani rady nadzorczej innej spółdzielni, mającej ten sam przedmiot przedsiębiorstwa i siedzibę w tej samej miejscowości.

Art. 44. Każdy członek zarządu i rady nadzorczej, winny czynu lub zaniedbania, przez które spółdzielnia poniosła szkodę, odpowiada za nią osobiście. Jeżeli winnych jest więcej — odpowiadają solidarnie. Odpowiedzialność ta ulega przedawnieniu po upływie 5 lat od stwierdzenia szkody.

W przypadku ogłoszenia upadłości przed upływem przedawnienia winny nie może wobec zarządcy masy zasłaniać się tem, że wyrządził szkodę, wykonywując uchwałę walnego zgromadzenia, lub że przez spółdzielnię został zwolniony od odpowiedzialności.

Walne zgromadzenie.

Art. 45. Prawa, przysługujące ogółowi członków w sprawach spółdzielni, wykonywują w drodze uchwał obecni na walnem zgromadzeniu członkowie.

Członek może brać udział w walnem zgromadzeniu tylko osobiście. Osoby, które nie mogą samodzielnie przystępować do spółdzielni, biorą udział przez ustawowych zastępców, osoby prawne przez ustanowionych w tym celu pełnomocników. Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego członka.

Każdy członek ma jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów. Ograniczenie to nie dotyczy spółdzielni, o których mowa w art. 70 niniejszej ustawy.

Członkowie spółdzielni nie uczestniczą w głosowaniu, skoro ma zapaść uchwała co do uwolnienia ich od zobowiązań lub odpowiedzialności za zrządzoną spółdzielni szkodę, co do wyznaczenia im wynagrodzenia lub odwołania ich z urzędu.

W walnem zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym: przedstawiciel związku rewizyjnego, do którego spółdzielnia należy, a przy spółdzielniach niezwiązkowych przedstawiciel Rady Spółdzielczej. Na żądanie winien zarząd zawiadomić związek rewizyjny, względnie Radę Spółdzielczą o zwołaniu zgromadzenia.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 46. Do wyłącznej kompetencji walnego zgromadzenia należy:

1) wybór i odwołanie członków rady nadzorczej;
2) oznaczenie granic najwyższego kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi;
3) oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć;
4) zatwierdzanie bilansów i sprawozdań rocznych;
5) podział zysków i oznaczenie sposobu pokrycia strat w granicach, w jakich statut mu to przekazuje;
6) powzięcie uchwał w przedmiocie sprawozdania rewizyjnego;
7) zmiana statutu;
8) powzięcie uchwały co do rozwiązania i likwidacji spółdzielni.

Art. 47. Walne zgromadzenie zwołuje organ spółdzielni, przez statut do tego uprawniony. W braku odpowiednich postanowień w statucie walne zgromadzenie zwołuje zarząd.

Walne zgromadzenie należy zwołać przynajmniej raz do roku w terminie, przez statut oznaczonym, najpóźniej jednak w sześć miesięcy po upływie roku obrachunkowego.

Prócz tego organ, uprawniony do zwołania walnego zgromadzenia, winien to uczynić na żądanie:

a) innego organu spółdzielni;
b) związku rewizyjnego, do którego spółdzielnia należy, lub Rady Spółdzielczej, o ile spółdzielnia do związku takiego nie należy;
c) jednej dziesiątej lub w statucie wskazanej większej części ogółu członków, którzy żądanie swe wyrazili we wniosku, przez nich podpisanym i podającym cel zgromadzenia oraz uzasadnienie żądania.

W przypadku, wskazanym w ustępie 3, walne zgromadzenie zwołać należy w taki sposób, aby mogło się odbyć najpóźniej w sześć tygodni od dnia zażądania. O ile to nie nastąpiło, walne zgromadzenie zwołać może ten organ, który z żądaniem wystąpił, związek rewizyjny, do którego spółdzielnia należy, lub Rada Spółdzielcza, o ile spółdzielnia do związku takiego nie należy.

Art. 48. Walne zgromadzenie winno się odbyć w siedzibie spółdzielni lub w miejscowości, wskazanej przez poprzednie walne zgromadzenie. Przy zwoływaniu walnego zgromadzenia zawiadomić należy członków o czasie, miejscu i porządku obrad zgromadzenia w sposób, oznaczony w statucie spółdzielni, co najmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia.

Kto może żądać zwołania walnego zgromadzenia w myśl art. 47 ust. 3, może również żądać zamieszczenia pewnych spraw na porządku obrad

zgromadzenia, byleby z żądaniem tem wystąpił w terminie, przez statut oznaczonym, a w braku odpowiednich postanowień statutu przynajmniej na miesiąc przed terminem zgromadzenia.

Art. 49. Uchwały na walnem zgromadzeniu zapadać mogą jedynie w sprawach, objętych porządkiem obrad.

Walne zgromadzenie, należycie zwołane, jest zdolne do uchwał bez względu na ilość obecnych, o ile statut nie stanowi inaczej.

Sposób obradowania i warunki zapadania uchwał określi statut. O ile ani ustawa niniejsza, ani statut nie zawiera odmiennych postanowień w tym względzie, uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych.

Protokół walnego zgromadzenia winien zawierać uchwały, na walnem zgromadzeniu powzięte, oraz ewentualne sprzeciwy, zgłoszone przeciw tym uchwałom. Protokół ten winien być wpisany do osobnej księgi i podpisany przez przewodniczącego oraz osoby, wskazane w statucie. Księgę protokółów mogą przeglądać członkowie spółdzielni. Odpis protokółu zarząd spółdzielni przesyła związkowi rewizyjnemu (art. 66 ust. 1), do którego spółdzielnia należy, zarząd zaś spółdzielni niezwiązkowej przesyła Radzie Spółdzielczej.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 50. Prawomocne uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków.

Każdą uchwałę można zaskarżyć z powodu jej niezgodności z prawem lub statutem. Skargę należy wnieść przeciw spółdzielni w terminie 6 tygodni od daty walnego zgromadzenia do sądu okręgowego (krajowego), w którego okręgu znajduje się siedziba spółdzielni.

Do wniesienia skargi uprawniony jest każdy członek, który na walnem zgromadzeniu zgłosił sprzeciw do protokółu, a członek nieobecny wtedy, gdy nieprawnie na zebranie dopuszczony nie został, gdy zebranie zwołane zostało wbrew przepisom ustawy niniejszej lub statutu, albo gdy uchwała zapadła w przedmiocie, nie objętym porządkiem obrad.

Prawo wytoczenia skargi przysługuje również zarządowi, względnie radzie nadzorczej, a poszczególnym członkom tych organów wówczas, gdy skutkiem wykonania uchwały mogliby ulec karze lub stać się odpowiedzialnymi przed spółdzielnią. Nadto może wystąpić ze skargą związek rewizyjny, a przeciw spółdzielniom niezwiązkowym Rada Spółdzielcza.

Wyrok, uznający nieważność, ma moc prawną względem wszystkich członków.

Jeżeli uchwałę zaskarżoną wciągnięto do rejestru, zarząd winien zgłosić odpis prawomocnego wyroku, uznającego nieważność, do sądu rejestrowego. Sąd ogłosi unieważnienie o tyle, o ile zaskarżona uchwała była ogłoszona.

W razie oddalenia skargi ci, którzy ją wytoczyli ze złą wolą, odpowiadają wobec spółdzielni solidarnie za wynikłą stąd szkodę.

Art. 51. W statucie spółdzielni można umieścić przepis, że o ile liczba członków przekroczy 500, walne zgromadzenie na mocy powziętej w tym celu uchwały będzie zastąpione przez zebranie przedstawicieli, wybieranych przez członków z pośród siebie. Taki przepis statutu winien określić liczbową, lub stosunkową ilość przedstawicieli, których nie może być mniej niż 30, czas trwania ich pełnomocnictw, który nie może być dłuższy niż trzy lata, oraz warunki biernego prawa wyboru.

Członek zarządu lub rady nadzorczej nie może być równocześnie przedstawicielem.

Sposób dokonywania wyborów określi uchwała walnego zgromadzenia członków. Takiej uchwały potrzeba również do zmiany tego sposobu.

Do zebrania przedstawicieli stosują się przepisy ustawy niniejszej i statutu o walnem zgromadzeniu.

Zmianę przepisów statutowych o zebraniu przedstawicieli, o których mowa w ustępie 1, może uchwalić tylko walne zgromadzenie.

Zmianę postanowień statutu o walnem zgromadzeniu może zebranie przedstawicieli uchwalić z tym jedynie dodatkiem, że zmiana ta odnosi się wyłącznie do zebrań przedstawicieli.

Patrz uwagę pod art. 2.

Rozdział 7.

Rachunkowość.

Art. 52. Zarząd spółdzielni winien prowadzić księgi i rachunki tak jak handlujący, którego prawo do tego zobowiązuje.

Księgi prawidłowo prowadzone może sąd uznać za dostateczny dowód na korzyść spółdzielni w sprawach, wypływających ze statutowej jej działalności. Jeżeli w takiej sprawie ich mocy dowodowej nie uznaje, winien podać w orzeczeniu powody. Spółdzielnia może zaskarżyć orzeczenie do instancji wyższej z tej przyczyny, iż księgom bezzasadnie mocy dowodowej odmówiono.

Art. 53. Zarząd winien sporządzić zamknięcie rachunkowe za ubiegły rok obrachunkowy w takim czasie, aby mogło ono być przedmiotem uchwały walnego zgromadzenia, o którem mowa w art. 47 ust. 2.

Inwentarz, bilans oraz rachunek strat i zysków winny być podpisane przez zarząd i radę nadzorczą. Odmówienie podpisania wraz z motywami odmowy winno być zaznaczone w zamknięciu rachunkowem.

Rok obrachunkowy obejmuje conajwyżej 12 miesięcy. O ile statut nie stanowi inaczej, rok kalendarzowy jest zarazem obrachunkowym.

Jeżeli spółdzielnia rozpoczęła swą działalność w drugiej połowie roku obrachunkowego, pierwszy okres obrachunkowy może trwać do końca następnego roku obrachunkowego.

Art. 54. Przy zestawieniu bilansu rocznego należy przestrzegać przepisów następujących:

1) poszczególne części majątku winny być podawane w sumie, nie przekraczającej ceny nabycia lub kosztów wytworzenia. Przy nie-

ruchomościach i przy przedmiotach, przeznaczonych do stałego użytku w przedsiębiorstwie, należy corocznie dokonywać umorzenia według norm, ustanowionych przez statut, poniżej których nie wolno schodzić;

2) papiery wartościowe i towary należy szacować podług ceny rynkowej, nie wyżej wszakże ceny ich nabycia;

3) wierzytelności wykazywać należy tylko w takiej sumie, na jakiej uzyskanie można liczyć, te zaś, których mimo dwóch lat od prawomocnego zasądzenia nie można było wyegzekwować, należy odpisywać na straty;

4) udziały wolno wykazywać tylko w sumie, rzeczywiście na nie wpłaconej;

5) niewypłacone należności oraz dochody, pobrane na rachunek okresu przyszłego, należy w bilansie odpowiednio ujawnić.

Art. 55. Z zamknięciem rachunkowem winien zarząd połączyć sprawozdanie pisemne z czynności spółdzielni za rok ubiegły. Szczegółowe przepisy co do sposobu układania sprawozdań wyda Rada Spółdzielcza.

Sprawozdanie, bilans oraz rachunek strat i zysków należy wyłożyć w lokalu spółdzielni co najmniej na dwa tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia. Każdy członek ma prawo przejrzeć je i odpisać.

Art. 56. Z zysku rocznego przekazywać należy corocznie co najmniej dziesięć od sta do funduszu zasobowego, o ile fundusz ten nie dosięga wysokości wpłaconych udziałów. Statut może przepisać wyższą granicę oraz wskazać inne jeszcze sposoby zasilania funduszu zasobowego oprócz tych, jakie wynikają z ustawy niniejszej (art. 27 ust. 4 i art. 57 ust. 5).

Fundusz zasobowy służy wyłącznie do pokrycia strat bilansowych.

Art. 57. Zasady użycia reszty zysków określi statut, który może przekazać rozrządzanie nią w całości lub w części walnemu zgromadzeniu.

Z części zysku, przeznaczonej do podziału między członków, dywidendę od wpłaconych udziałów można wyznaczyć conajwyżej o dwa od sta wyższą, niż wynosiła w tym roku obrachunkowym najwyższa stopa dyskontowa *Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej*.

Podstawy rachunkowe podziału reszty zysków między członków określi statut.

Kwoty, przypadające członkowi z tytułu podziału zysków, zalicza się na poczet jego niepełnych udziałów. Jeżeli udziały członka są już wpłacone w pełni, kwoty powyższe nie zwiększają jego udziałów, lecz stanowią jego wierzytelność do spółdzielni.

Roszczenia o wypłatę udziału w zyskach ulegają przedawnieniu z upływem lat pięciu. Kwoty przedawnione przekazane będą w całości do funduszu zasobowego.

Zmiana ust. 2 art. 57, wprowadzona zgodnie z brzmieniem pkt. 16 noweli, powołanej pod art. 2, utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 20 stycznia 1924 r. w przedmiocie ustanowienia statutu dla banku emisyjnego — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 75).

Art. 58. Wykazane w zatwierdzonym bilansie straty należy pokryć z funduszów spółdzielni (udziałowego, zasobowego i innych w porządku, wskazanym przez statut, który może oznaczenie tego porządku przekazać walnemu zgromadzeniu. Straty pierwszego roku obrachunkowego można pozostawić do pokrycia w roku następnym.

Gdyby fundusze spółdzielni nie wystarczały do pokrycia strat, walne zgromadzenie może uchwalić bezwzględną większością głosów, że członkowie zobowiązani będą do wcześniejszego wpłacenia udziałów, niż to przewiduje statut, a nawet do potrzebnych na ten cel dopłat, gdyby i wcześniejsza wpłata udziałów nie wystarczała na pokrycie straty.

Dopłaty ustanowić można tylko w granicach przyjętej odpowiedzialności dodatkowej i tylko w stosunku do ilości zadeklarowanych udziałów. Dopłaty, uiszczone przez członka, zmniejszają rozmiar jego odpowiedzialności, o ile mu ich nie zwrócono w myśl ust. 5.

Wierzytelności z tytułu uchwalenia dopłat nie można wykazywać w stanie czynnym bilansu.

Zyski lat następnych mają być użyte przedewszystkiem na przywrócenie odpisanych udziałów, a następnie na zwrot dopłat. Przywrócenie udziałów następuje w stosunku do kwot odpisanych, zwrot dopłat w stosunku do kwot wpłaconych. Aż do ukończenia zwrotu dopłat nie stosuje się przepis art. 57; aż do całkowitego przywrócenia udziałów nie stosuje się również przepis art. 56 ust.1. Osoba, która przestała należeć do spółdzielni, traci od tej chwili prawo do zwrotu dopłat.

W rejestrze członków winien zarząd uwidocznić tak uiszczenie dopłaty, jak i zwrócenie jej członkowi.

Art. 59. W ciągu miesiąca od daty zatwierdzenia zamknięcia rachunkowego zarząd spółdzielni przesyła odpis sprawozdania (art. 55), zamknięcia rachunkowego i protokółu walnego zgromadzenia, które dokonało zatwierdzenia, Radzie Spółdzielczej za pośrednictwem związku rewizyjnego lub bezpośrednio, o ile spółdzielnia do związku takiego nie należy.

W tym samym terminie winien zarząd ogłosić zatwierdzony bilans w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni.

Rozdział 8.

Rewizja.

Art. 60. Każda spółdzielnia przynajmniej raz na dwa lata winna poddać się rewizji przez kompetentnego rewidenta, nie należącego do spółdzielni.

Rewizja odbywa się również podczas likwidacji.

Art. 61. Związki lub spółdzielnie (art. 70 ust. 1), które posiadają przyznane im przez Radę Spółdzielczą prawo rewizji (związki rewizyjne), wyznaczają rewidentów dla spółdzielni, które do nich należą.

Jeżeli spółdzielnia do związku rewizyjnego nie należy, rewidenta wyznacza Rada Spółdzielcza.

Rada Spółdzielcza może przeprowadzenie rewizji spółdzielni niezwiązkowych powierzyć związkom rewizyjnym lub innym organizacjom i instytucjom, jako to wyższym jednostkom samorządowym, związkom zawodowych rewidentów i t. p.

Art. 62. Związek rewizyjny, względnie Rada Spółdzielcza, mogą w razie potrzeby zarządzić rewizję częściej, niż raz na dwa lata.

Organy spółdzielni obowiązane są udzielać rewidentowi wszelkich żądanych wyjaśnień i zezwolić mu na przeglądanie ksiąg i dowodów, na bezpośrednie sprawdzanie stanu wszelkich części majątku, jak również udzielać mu wszelkiej pomocy przy rewizji. Do rewizji należy zawezwać radę nadzorczą.

Koszty rewizji uiszcza spółdzielnia rewidowana organowi, wyznaczającemu rewidenta, według norm, ustalanych dla spółdzielni związkowych przez związki rewizyjne, a dla spółdzielni niezwiązkowych Radą Spółdzielczą.

Art. 63. Z dokonanej rewizji rewident sporządza sprawozdanie, którego odpis otrzymuje spółdzielnia rewidowana.

Sprawozdanie z dokonanej rewizji winno być zamieszczone na porządku obrad najbliższego posiedzenia rady nadzorczej, a następnie najbliższego walnego zgromadzenia i odczytane na niem przed zatwierdzeniem zamknięcia rachunkowego i przed dokonaniem wyborów do organów spółdzielni. Sprawozdanie to winno stać się przedmiotem uchwał walnego zgromadzenia.

Art. 64. Rada Spółdzielcza wyda instrukcje, dotyczące dokonywania rewizji oraz sporządzania sprawozdania rewizyjnego.

Art. 65. Jeżeli działalność spółdzielni wykazuje poważne uchybienia przeciwko prawu lub statutowi, a spółdzielnia nie usunie ich w terminie, zakreślonym przez organ, wyznaczający rewidenta — organ ten może wszcząć przeciw spółdzielni przed sądem okręgowym (krajowym) sprawę o rozwiązanie.

Rozdział 9.

Związki rewizyjne.

Art. 66. Celem dokonania rewizji spółdzielnie mogą łączyć się w związki.

Związki takie nadto mogą mieć na celu doskonalenie urządzeń i pracy należących do nich spółdzielni oraz popieranie ich stosunków handlowych.

Do związków takich należeć mogą również inne zrzeszenia dobrowolne, służące rozwojowi ruchu spółdzielczego.

Związki spółdzielcze, służące innym celom, a nie rewizyjnym, o ile same nie są spółdzielniami, nie podlegają niniejszej ustawie.

Art. 67. Statut takiego związku winien oznaczyć jego cele, nazwę i siedzibę, najniższą liczbę spółdzielni, jakiej potrzeba do istnienia związku, zasady przyjmowania, występowania i wykluczania członków, sposób powoływania zarządu i zakres jego działania, zasady, dotyczące walnych zgromadzeń, wreszcie sposób ustanawiania rewidentów, tudzież sposób i zakres rewizji. Statut związku ma być przedłożony Radzie Spółdzielczej.

Art. 68. Związkowi takiemu może Rada Spółdzielcza przyznać prawo dokonywania rewizji, o której mowa w art. 60, jeżeli z jego statutu wynika, iż może podołać obowiązkowi rewizji.

Jeżeli związek obowiązkowi rewizji nie czyni zadość lub rozszerza swą działalność na cele, nie objęte art. 66, Rada Spółdzielcza może mu po przesłuchaniu zarządu odebrać prawo rewizji (art. 109 ust. 2).

Związek powyższy, o ile nie jest jeszcze osobą prawną, uzyskuje osobowość prawną na czas posiadania prawa rewizji.

Każde nadanie i odebranie prawa rewizji winna Rada Spółdzielcza ogłosić.

Art. 69. Zarząd związku rewizyjnego winien w styczniu każdego roku przesłać Radzie Spółdzielczej wykaz członków, przyjętych oraz wykreślonych w ciągu roku ubiegłego, tudzież wykaz dokonanych w tymże roku rewizyj.

O czasie i miejscu oraz porządku obrad walnego zgromadzenia związku winna być zawiadomiona Rada Spółdzielcza przynajmniej na 15 dni przed walnem zgromadzeniem. Delegat Rady Spółdzielczej może być obecny na zgromadzeniu.

Każdą zmianę statutu winien zarząd związku podać do wiadomości Rady Spółdzielczej.

Art. 70. Spółdzielnie, których członkami są wyłącznie inne spółdzielnie lub zrzeszenia, określone w art. 66 ust. 3, mogą także uzyskać prawo rewizji pod warunkami, wymienionemi w art. 68, i utracić je, jeżeli obowiązkowi rewizji nie czynią zadość.

Do spółdzielni tych stosują się, oprócz innych postanowień ustawy niniejszej, także przepisy rozdziału niniejszego.

Rozdział 10.

Zmiana statutu.

Art. 71. Zmiana statutu wymaga uchwały walnego zgromadzenia.

Zarząd winien uchwałę o zmianie zgłosić niezwłocznie do sądu rejestrowego, dołączając trzy odpisy protokółu. Sąd postąpi ze zgłoszeniem stosownie do przepisów art. 5.

Jeżeli zmiana odnosi się do danych, wymienionych w art. 7, sąd zarządzi wciągnięcie ich do rejestru i ogłoszenie.

W spółdzielniach, mających na celu dostarczanie członkom mieszkań, przepisy statutu, dotyczące praw członka do mieszkania, nie mogą ulegać zmianie.

Zmiana statutu nie ma skutków prawnych przed jej zarejestrowaniem.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 72. Uchwała o zmianie statutu zapada bezwzględną większością głosów, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej. Statut może przepisać wyższe wymagania.

Zmianę statutu, dotyczącą celu spółdzielni lub przedmiotu przedsiębiorstwa, przedłużenia trwania spółdzielni poza czas, pierwotnie oznaczony, podwyższenia udziału, podwyższenia obowiązkowych wpłat na udział lub przyśpieszenia terminu tychże wpłat, wreszcie, ustanowienia lub podwyższenia odpowiedzialności dodatkowej, uchwalić można tylko większością ¾ głosów obecnych.

Art. 73. Przy zarejestrowaniu zmian statutu w przedmiocie zniżenia udziałów, zmniejszenia wpłat na udział i przedłużenia terminu tychże wpłat oraz zmniejszenia lub usunięcia odpowiedzialności dodatkowej, obowiązują następujące zasady:

1) uchwałę o zmianie winien zarząd spółdzielni ogłosić trzykrotnie w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni. W ogłoszeniu tem należy podać do wiadomości, że spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych, że jednak wierzyciele, którzy nie zgłoszą się do spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę;
2) do wniosku o zarejestrowanie dołączyć należy dowody, że upłynął już termin, pod L. 1 oznaczony;
3) na skutek wniosku sąd rejestrowy zaznaczy w rejestrze, że wniosek taki wpłynął, wyznaczy termin do rozprawy nad zamierzoną zmianą i przez ogłoszenie w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni, zawezwie na nią wszystkich wierzycieli, którzy mimo zgłoszenia się w terminie nie zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni;
4) wierzyciele powyżsi mogą na rozprawie zgłosić sprzeciw, a wówczas sąd po wysłuchaniu zarządu orzeknie, czy zmiana ma być zarejestrowana.

Art. 74. Zniżenie odpowiedzialności ograniczonej przy równoczesnem podwyższeniu udziału nie podlega przepisom art. 73, jeżeli skutkiem tego łączna suma odpowiedzialności członków pozostaje bez zmiany.

Rozdział 11.

Rozwiązanie.

A. Przyczyny rozwiązania.

Art. 75. Rozwiązanie spółdzielni następuje:

1) skutkiem upływu czasu, na który spółdzielnię utworzono;
2) skutkiem zmniejszenia się liczby członków poniżej normy, wskazanej w statucie, a w braku odpowiednich wskazań poniżej norm, wskazanych w art. 13;
3) z mocy wyroku sądowego, wydanego w sprawie, wszczętej na zasadzie art. 65 lub też z mocy uchwały sądu rejestrowego, zapadłej po przeprowadzeniu dochodzenia, na wniosek organów, wymienionych w art. 65, z powodu całkowitego zaprzestania gospodarczej działalności spółdzielni (art. 1 ust. 1);
4) skutkiem ogłoszenia upadłości;
5) skutkiem zgodnych uchwał walnego zgromadzenia w przedmiocie rozwiązania spółdzielni, zapadłych większością ¾ głosów obecnych na dwóch kolejno po sobie następujących zgromadzeniach w odstępie co najmniej dwóch tygodni. Statut może zawierać dalej idące postanowienia w tym względzie.

Patrz uwagę pod art. 2.

B. Likwidacja.

Art. 76. O ile nie zachodzi upadłość, zarząd zgłosi bezzwłocznie rozwiązanie do rejestru. Równocześnie zawiadomi o rozwiązaniu Radę Spółdzielczą, a to przy spółdzielniach związkowych za pośrednictwem związku rewizyjnego. Potrzeba zawiadomienia odpada w przypadku art. 75 L. 3.

W tym ostatnim przypadku zgłosić może rozwiązanie do rejestru związek rewizyjny, do którego spółdzielnia należy, względnie Rada Spółdzielcza, a nawet każdy członek lub wierzyciel rozwiązanej spółdzielni.

Sąd winien ogłosić dokonany wpis, a zarazem statutowe postanowienia (art. 7 L. 9) lub uchwałę walnego zgromadzenia (art. 78 ust. 1) w przedmiocie likwidacji.

O rozwiązaniu ogłosi zarząd trzykrotnie w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni, wzywając równocześnie wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń.

Art. 77. Po rozwiązaniu nastąpić winna likwidacja, o ile nie zachodzi upadłość.

W miejsce zmarłego członka, który w chwili rozwiązania należał do spółdzielni (art. 25), uczestniczy w likwidacji spadkobierca. Jeżeli spadkobierców jest więcej — prawa swe wykonywać mogą tylko przez wspólnego pełnomocnika.

Przepisy o organach i o rachunkowości spółdzielni stosują się także podczas likwidacji, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej.

Art. 78. Likwidatorami są członkowie ostatniego zarządu, jeżeli ani statut, ani uchwała walnego zgromadzenia nie powierza likwidacji innym osobom. O ile statut nie stanowi inaczej, walne zgromadzenie może powołać dowolną liczbę likwidatorów.

Z ważnych przyczyn może sąd rejestrowy na wniosek związku rewizyjnego, do którego spółdzielnia należy, względnie Rady Spółdzielczej, jednego z organów spółdzielni lub co najmniej $^{1}/_{10}$ części członków spółdzielni — ustanowić likwidatorów, przez co dotychczasowi likwidatorowie tracą swe pełnomocnictwa. Likwidatorowie, ustanowieni przez sąd, mogą być odwołani w każdej chwili jedynie przez tenże sąd.

Likwidatorowie mogą nie być członkami spółdzielni.

Odwołując likwidatorów, należy równocześnie ustanowić innych.

Art. 79. Likwidatorowie wstępują w prawa i obowiązki członków zarządu, o ile z przepisów o likwidacji nie wynika co innego.

Nie mogą oni zawierać nowych interesów, chyba że jest to konieczne do likwidacji. Dalej idące ograniczenia może im każdej chwili nałożyć organ spółdzielni względnie sąd, który ich ustanowił. Ograniczenia takie muszą być przez pierwszych likwidatorów, których dotyczą, zgłoszone do rejestru i przez sąd ogłoszone.

Za spółdzielnię podpisują likwidatorowie, dodając do firmy wzmiankę: „w likwidacji" oraz swe podpisy.

Art. 80. Przystępując do likwidacji, winni pierwsi likwidatorowie sporządzić bilans.

Pieniędzy, znajdujących się w kasie spółdzielni w chwili rozwiązania tudzież wpływających w czasie likwidacji, użyć należy po pokryciu kosztów administracyjnych przedewszystkiem do zaspokojenia wierzycieli, o ile zaś wierzytelności nie są jeszcze płatne, lub są sporne — należy zatrzymać kwotę, potrzebną do ich pokrycia.

Majątku, pozostałego po wyrównaniu długów i złożeniu do depozytu sądowego kwot, zatrzymanych na podstawie ust. 2 na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych oraz spornych, nie wolno rozdzielać między członków przed upływem roku od dnia ostatniego ogłoszenia, wzywającego wierzycieli.

Wierzyciele, którzy zgłosili swe roszczenia po upływie powyższego terminu, mogą ich dochodzić jedynie na nierozdzielonym jeszcze majątku spółdzielni.

Art. 81. W czasie likwidacji nie stosuje się przepis art. 56 ust. 1.

Z majątku pozostałego po spłaceniu długów i złożeniu do depozytu sądowego kwot, zatrzymanych na zabezpieczenie roszczeń wierzycieli, dokonywa się przedewszystkiem zwrotów, określonych w art. 58 ust. 5, a potem stosunkowej wypłaty udziałów, przyczem członkowie otrzymują także dywidendę od tych udziałów za czas likwidacji w wysokości określonej art. 57 ust. 2, o ile przez wypłatę tej dywidendy nie zmniejsza się fundusz zasobowy.

Pozostałą część majątku przeznacza się na cele użyteczności publicznej, stosownie do postanowień statutu lub uchwały ostatniego walnego zgromadzenia członków. W braku odnośnych postanowień statutu lub uchwały walnego zgromadzenia o przeznaczeniu pozostałej części majątku spółdzielni decyduje Rada Spółdzielcza.

Art. 82. Sąd, właściwy dla spółdzielni w chwili rozwiązania, pozostaje właściwym do ukończenia likwidacji.

Art. 83. Po ukończeniu likwidacji zgłoszą likwidatorowie do sądu rejestrowego wniosek o wykreślenie firmy z rejestru. Wykreślenie będzie przez sąd ogłoszone.

Po wykreśleniu firmy z rejestru odpowiadają likwidatorowie osobiście wobec wierzycieli spółdzielni za szkody, wyrządzone im przez niedopełnienie swych ustawowych obowiązków. Jeżeli winnych jest więcej, odpowiadają solidarnie. Odpowiedzialność ta ulega przedawnieniu po upływie lat pięciu od stwierdzenia szkody.

Art. 84. Po ukończeniu likwidacji likwidatorowie winni oddać książki i dokumenty rozwiązanej spółdzielni sądowi rejestrowemu do przechowania na przeciąg lat dziesięciu. Sąd może zezwolić poszczególnym członkom jako też wierzycielom spółdzielni na przeglądanie tych ksiąg i dokumentów.

C. *Upadłość.*

Art. 85. Ogłoszenie upadłości spółdzielni następuje w razie jej niewypłacalności.

Art. 86. Jeżeli według bilansu, zestawionego przez zarząd, strata przewyższa sumę wpłaconych udziałów, funduszu zasobowego i wszystkich funduszów specjalnych, zarząd winien niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie, na którego porządku obrad zamieści sprawę dalszego istnienia spółdzielni.

Jeżeli walne zgromadzenie uzna istnienie wyżej określonej przewyżki strat, a nie uchwali pokrycia jej sposobem, określonym w art. 58 ust. 2, wówczas o ile chodzi o spółdzielnię z odpowiedzialnością udziałami, uważa się, że istnieje stan niewypłacalności.

O ile chodzi o spółdzielnię z odpowiedzialnością ograniczoną, wówczas uważa się że stan niewypłacalności w przypadku, określonym w ustępie poprzednim, istnieje dopiero wtedy, gdy przewyżka strat przenosi 1/5 kwoty łącznej odpowiedzialności dodatkowej wszystkich członków, albo 1/5 część wszystkich zobowiązań spółdzielni.

Przy spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną uważa się, że stan niewypłacalności w przypadku ust. 2 istnieje dopiero wówczas, gdy przewyżka strat przenosi 1/5 część wszystkich zobowiązań spółdzielni.

W przypadkach ust. 2 do 4 uważa się, że istnieje stan niewypłacalności także wtedy, gdy wprawdzie uchwalono pokrycie strat w sposób, określony art. 58 ust. 2, ale w ciągu roku obrachunkowego, następującego po uchwale, strata nie została jeszcze pokryta.

W toku likwidacji stan niewypłacalności przyjąć należy zawsze, skoro według zatwierdzonego bilansu strata przewyższa sumę wpłaconych udziałów, funduszu zasobowego i innych funduszów specjalnych.

Art. 87. Postępowanie upadłościowe przeprowadzone będzie według obowiązujących przepisów o upadłości, o ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej.

Art. 88. Zgłoszenie imieniem spółdzielni wniosku o ogłoszenie upadłości należy do zarządu, względnie likwidatorów.

Zarząd, względnie likwidatorowie winni to uczynić niezwłocznie, skoro zachodzi stan niewypłacalności.

Art. 89. Wniosek o ogłoszenie upadłości ma prawo zgłosić także każdy członek zarządu, względnie likwidator. W tym przypadku sąd przesłucha pozostałych członków zarządu, względnie likwidatorów i w razie

niezgodności zdań przychyli się do wniosku jedynie wówczas, gdy go dostatecznie uzasadniono.

Art. 90. Ogłoszenie upadłości spółdzielni z odpowiedzialnością dodatkową nastąpić może nawet mimo istnienia jednego tylko wierzyciela osobistego i nawet w braku środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

Art. 91. Ogłoszenie upadłości zgłosi zarządca upadłości do rejestru i zawiadomi o niem niezwłocznie Radę Spółdzielczą.

Art. 92. Przepisy o organach spółdzielni stosują się także podczas postępowania upadłościowego, o ile z przepisów o upadłości nie wynika co innego.

Art. 93. Po ogłoszeniu upadłości członkowie spółdzielni winni na żądanie zarządcy upadłości niezwłocznie uiścić niewpłaconą jeszcze część udziałów.

Skoro tylko w toku postępowania upadłościowego okaże się, że majątek spółdzielni nie wystarcza na pokrycie tak niespornych, jak i spornych roszczeń wierzycieli oraz przypuszczalnych kosztów postępowania upadłościowego, zarządca upadłości sporządzi niezwłocznie obrachunek dopłat, które członkowie spółdzielni, w granicach przyjętej odpowiedzialności dodatkowej i w stosunku do zadeklarowanych udziałów, mają wnieść na pokrycie niedoboru.

Przy obrachunku tych dopłat należy uwzględnić dokonane poprzednio na zasadzie art. 27 ust. 3 lub 58 ust. 2 dopłaty w ten sposób, że doliczy się je do niedoboru, a następnie z kwot, przypadających na poszczególnych członków, potrąci się dopłaty, przez nich dokonane.

Art. 94. Obrachunek dopłat należy tak zestawić, by wystarczyły na pokrycie niedoboru, chociażby nie uiścili dopłat ci członkowie, których niemożność zapłacenia daje się przewidzieć.

Art. 95. Obrachunek przedstawia zarządca sądowi, który ogłosi upadłość, do zatwierdzenia.

Art. 96. Do podania, przy którem obrachunek przedstawiono, dołączyć należy statut spółdzielni, bilans i wyciąg z rejestru członków z danemi, które dotyczą członków, ponoszących jeszcze odpowiedzialność.

Art. 97. Termin rozprawy do zatwierdzenia obrachunku winien być wyznaczony nie później, niż w trzy miesiące od daty złożenia podania. Na termin ten wzywa się zarząd względnie likwidatorów oraz członków, w obrachunku wymienionych, według ich miejsca zamieszkania (art. 30); prócz tego o terminie sąd ogłasza w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni.

Art. 98. Przed terminem, o którym mowa w art. 97, każdy zainteresowany ma prawo przeglądać obrachunek.

Art. 99. Aż do zamknięcia rozprawy, o której mowa w art. 97, osoby, wymienione w obrachunku, mają prawo zgłosić sprzeciw.

Sąd po wysłuchaniu zarządu, względnie likwidatorów spółdzielni tudzież zarządcy upadłości, rozpatruje sprzeciwy, przeprowadza potrzebne dowody i zatwierdza obrachunek po dokonaniu niezbędnych poprawek, które może uskutecznić sam, lub których uskutecznienie polecić może zarządcy upadłości. O zatwierdzeniu obrachunku ogłosi sąd w piśmie, przeznaczonem do ogłoszeń spółdzielni, wzywając członków do uiszczenia dopłat w terminie 14 dni od ogłoszenia.

Obrachunek zatwierdzony wolno zainteresowanym przeglądać.

Art. 100. Po upływie terminu, wyznaczonego w ogłoszeniu, zarządca masy przystąpi niezwłocznie do ściągnięcia niezapłaconych kwot w drodze, prawem przewidzianej.

Członkowie, zobowiązani do dopłat, mogą obowiązkowi temu uczynić zadość przez potrącenie swych roszczeń do spółdzielni w takiej tylko części, jaka przypadłaby im z dokonanego na podstawie obrachunku rozdziału sum, przeznaczonych na pokrycie wierzytelności.

Art. 101. Każdy członek spółdzielni, w obrachunku wymieniony, jeśli zgłosił sprzeciw lub w terminie, w art. 99 oznaczonym, nie był w możności tego uczynić, ma prawo w ciągu miesiąca od ogłoszenia o zatwierdzeniu obrachunku odwołać się od decyzji sądu do instancji wyższej. Orzeczenie prawomocne wywiera skutek zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść wszystkich członków spółdzielni, wymienionych w obrachunku.

Art. 102. Skoro majątek masy został już całkowicie spieniężony, a uzyskana stąd suma wraz z sumą ściągniętych dopłat nie pokrywa niedoboru, zarządca upadłości może sporządzić dodatkowy obrachunek, jeżeli zachodzi obawa, że zalegające jeszcze dopłaty bądź nie dadzą się wyegzekwować, bądź nawet w razie wyegzekwowania nie starczą na pokrycie niedoboru.

Dopłaty, przypadające od członków, co do których postępowanie poprzednie wykazało niemożność uiszczenia zapłaty, rozkłada się na pozostałych. Pozatem przy obrachunku tym stosuje się art. 93 — 101.

Koszty postępowania upadłościowego nie mogą być ściągane drogą dalszych dopłat o tyle, o ileby przekraczały sumę, zamieszczoną na ten cel w obrachunku dodatkowym.

Art. 103. Jeżeli po sześciu miesiącach od ogłoszenia o zatwierdzeniu dodatkowego obrachunku niedobór nie został jeszcze całkowicie pokryty, zarządca upadłości może drogą procesu dochodzić całej brakującej kwoty na poszczególnych członkach spółdzielni, jako dłużnikach solidarnych, w granicach odpowiedzialności każdego z nich.

Art. 104. Sumę, pozostałą po zaspokojeniu roszczeń wierzycieli i pokryciu kosztów postępowania upadłościowego, zwraca się członkom w stosunku do uskutecznionych przez nich dopłat.

Art. 105. Upadłość spółdzielni nie może być zakończona układem, o ile się nań nie zgodzili wszyscy wierzyciele upadłej spółdzielni.

Art. 106. Dalsze prowadzenie spółdzielni jest niedopuszczalne, chociażby postępowanie upadłościowe ukończone zostało układem.

Po ukończeniu upadłości zarządca zgłosi do sądu rejestrowego wniosek o wykreślenie firmy.

DZIAŁ III.

Rada Spółdzielcza.

Art. 107. Celem spółdziałania z Rządem w zakresie spraw spółdzielczych, utworzona będzie państwowa Rada Spółdzielcza przy Ministerstwie Skarbu.

Członków Rady Spółdzielczej powołuje na przeciąg dwóch lat Minister Skarbu z pośród osób, przedstawionych mu przez związki rewizyjne, z uwzględnieniem możliwie wszystkich działów ruchu spółdzielczego. Oprócz tego w skład jej wchodzą delegaci Ministerstwa Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej tudzież Robót Publicznych i Spraw Wojskowych, po jednym od każdego Ministerstwa. Liczba członków, powołanych z pośród osób, przedstawionych przez związki, winna stanowić co namniej 2/3 ogółu członków Rady Spółdzielczej.

Przewodniczącego Rady Spółdzielczej wyznacza Minister Skarbu z pośród urzędników swego Ministerstwa. Przewodniczący jest zarazem wykonawcą uchwał Rady przy pomocy osobnego biura, poddanego jego kierownictwu.

Szczegółowe przepisy o organizacji Rady Spółdzielczej wyda Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

(patrz uwagę pod art. 2 i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 337).

Art. 108. Do kompetencji Rady Spółdzielczej należy:
1) rozpatrywanie projektów, dotyczących ustawodawstwa spółdzielczego;
2) wydawanie instrukcji, przez ustawę niniejszą przewidzianych;
3) przyznawanie związkom prawa rewizji i pozbawianie ich tego prawa;
4) czuwanie nad należytem wykonywaniem obowiązku rewizji przez związki;
5) troszczenie się o poddawanie rewizji spódzielni niezwiązkowych;
6) wszczynanie spraw o rozwiązanie spółdzielni na zasadzie art. 65, 75 L. 3 i 126;
7) układanie planu użycia wszelkich funduszów, przeznaczonych na cele ruchu spółdzielczego przez ustawę niniejszą lub Państwo;
8) utrzymywanie ogólnych wykazów co do ruchu spółdzielczego dla celów statystycznych tego ruchu;
9) rozpoznawanie spraw, związanych z rozwojem ruchu spółdzielczego i podejmowanie inicjatywy w tym względzie.

Art. 109. Do prawomocności uchwał Rady Spółdzielczej potrzeba obecności nie mniej niż połowy ogólnej liczby członków.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały w sprawie pozbawienia związku praw rewizyjnych (art. 68 ust. 2) wymagają większości przynajmniej 3/4 głosów obecnych.

W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

DZIAŁ IV.

Kary.

Art. 110. Sąd rejestrowy ma prawo zmuszać karami porządkowemi od jednego do pięćdziesięciu złotych polskich.
1) członków zarządu względnie likwidatorów (art. 79 ust. 1) do dokonania zgłoszeń do rejestru oraz do uskutecznienia ogłoszeń (art. 55 ust. 2, 59 ust. 2);
2) członków zarządu względnie likwidatorów do przestrzegania przepisów ustawy niniejszej w przedmiocie prowadzenia rejestru członków oraz księgi protokółów;
3) członków zarządu względnie likwidatorów (art. 79 ust. 1) do zezwolenia na przeglądanie i przepisywanie pewnych dokumentów osobom, według ustawy niniejszej do tego uprawnionym (art. 30 ust. 2, 49 ust. 4, 55 ust. 2);
4) członków organów, mających zwoływać walne zgromadzenia, do zastosowania się do przepisow ustawowych w tym względzie.

W wypadkach, objętych ust. 1, sąd bądź może wezwać członków wymienionych organów do dopełnienia ciążących na nich obowiązków z zagrożeniem kary, bądź wymierzyć karę za uchybienie bez uprzedniego zagrożenia.

Od orzeczenia można odwolać się do wyższej instancji.

Kara może być powtarzana i nie stoi na przeszkodzie wymiarowi kary na podstawie przepisów karnych.

Kary wpływają do Skarbu Państwa i winny być użyte na cele ruchu spółdzielczego stosownie do uchwały Rady Spółdzielczej.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 111. Na wniosek związku rewizyjnego lub Rady Spółdzielczej może sąd rejestrowy wymierzyć taką samą karę członkom zarządu, względnie likwidatorom, którzy nie dopełnili obowiązku zawiadomienia względem związku rewizyjnego lub Rady Spółdzielczej (art. 45 ust. 5, 69, 70 i 76 ust. 1), albo obowiązku przesłania im odpisu lub wykazu (art. 49 ust. 4, 59 ust. 1, 69 i 70).

Na wniosek związku rewizyjnego, Rady Spółdzielczej lub wyznaczonego przez nie rewidenta może sąd rejestrowy wymierzyć taką samą karę:
1) członkom zarządu lub likwidatorom, którzy nie zastosowali się do przepisów ustawy niniejszej o prowadzeniu ksiąg i rachunków, o sporządzeniu w przepisanym czasie zamknięć rachunkowych względnie bilansów i sprawozdań, tudzież o rozdziale pieniędzy w toku likwidacji, albo nie zastosowali się do instrukcji Rady Spółdzielczej w przedmiotach, określonych w art. 17 ust. 3 i 55 ust. 1, albo też przy rewizji nie uczynili zadość przepisom art. 62 ust. 2;

2) organom, przyjmującym członkow, jeżeli przyjmowały deklaracje wbrew przepisom art. 16 — 19, oraz organom, uprawnionym do zwoływania walnych zgromadzeń, jeżeli nie uczyniły zadość przepisowi art. 63 ust. 2.

Przepisy art. 110 ust. 3 — 5 mają tutaj odpowiednie zastosowanie.

Art. 112. Karze do 100 złotych polskich ulegają:

1) członkowie zarządu, jeżeli udzielają pożyczek osobom, którym ustawa lub statut pożyczek udzielać nie pozwala, lub też mimo upomnienia ze strony rady nadzorczej zawierają umowy z nieczłonkami wbrew zakazowi statutu;
2) osoby, dokonywujące sprzedaży w spółdzielni, jeżeli świadomie mimo zakazu statutu sprzedają niečzłonkom;
3) członkowie spółdzielni, która według statutu sprzedawać może towary tylko członkom, jeżeli przyczyniają się świadomie do tego, by nabywanie w spółdzielni umożliwić nieczłonkom lub też towary dla siebie nabyte, zarobkowo w niezmienionym stanie odprzedają nieczłonkom.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 113. Karze aresztu do sześciu tygodni lub karze grzywny do 150 zł p., według uznania sądu, ulegają:

1) członkowie zarządu, których czynności zmierzają do innych celów, niż wymienione w art. 1 i określone w statucie, lub którzy korzystają z kredytu, mimo, iż statut udzielanie im kredytu wykluczył (art. 36 ust. 3);
2) członkowie zarządu, rady nadzorczej i likwidatorowie, jeżeli z ich winy spółdzielnia była dłużej, niż trzy miesiące, bez zdolnej do wydawania uchwał rady nadzorczej;
3) członek zarządu względnie likwidator, który nie zgłosił upadłości mimo iż był do tego zobowiązany.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 114. Takiej samej karze ulega, kto, prowadząc przedsiębiorstwo, oznacza je jako spółdzielcze lub używa innego równoznacznego wyrażenia, mimo tego, iż organizacja przedsiębiorstwa nie opiera się na ustawie niniejszej.

Art. 115. Karze aresztu do sześciu miesięcy lub karze grzywny do 500 zł p., według uznania sądu, ulega:

1) kto przez świadomie fałszywe przedstawienie stosunków, określonych w art. 43 ust. 2 i 3, uzyskuje powołanie do zarządu względnie rady nadzorczej, albo innym osobom uzyskanie powołania umożliwia;
2) kto przyjął lub kazał sobie przyrzec wynagrodzenie za to, że na walnem zgromadzeniu będzie głosował w pewien oznaczony sposób;
3) członek zarządu, rady nadzorczej lub likwidator, który działa rozmyślnie na szkodę spółdzielni;

4) członek zarządu, rady nadzorczej lub likwidator, który na walnem zgromadzeniu, w rejestrze członków, w zamknięciu rachunkowem lub w sprawozdaniu z czynności poda świadomie fałszywą wiadomość lub rozmyślnie prawdziwy stan rzeczy zatai, jeżeli to postępowanie może wprowadzić w błąd co do stanu interesów i majątku spółdzielni;
5) w b. zaborze pruskim w miejsce aresztu ponad 6 tygodni orzec należy więzienie (§ 16 K. K.).

(P. uwagę pod art. 2).

Art. 116. Kary oznaczone w art. 112 — 115, wymierzają sądy według zasad postępowania karnego.

Przepisy art. 112 — 115 stosuje się tylko wówczas, gdy przewinienie nie podlega surowszej karze według ogólnych ustaw karnych.

Co do grzywien obowiązuje postanowienie art. 110 ust. 5.

W b. zaborze austrjackim przestępstwa, przewidziane w art. 111 — 115, są przekroczeniami; ograniczenia prawa odwołania, przewidziane w § 464 p. 2 (283) procedury karnej nie stosują się.

DZIAŁ V.

Przepisy przejściowe.

Art. 117 — 127 pominięto, ponieważ ze względu na przejściowy charakter zawartych w nich przepisów, przestały być aktualne.

Art. 128. Aż do wprowadzenia jednolitego prawa egzekucyjnego zatwierdzenia obrachunku dopłat przez sąd w myśl art. 99 i 102 należy w zakresie mocy obowiązującej ustaw rosyjskich połączyć z uznaniem tego obrachunku za natychmiastowo wykonalny, a w zakresie mocy obowiązującej prawa niemieckiego — z udzieleniem klauzuli egzekucyjnej. W zakresie mocy obowiązującej prawa austrjackiego zatwierdzony sądownie obrachunek dopłat stanowić będzie tytuł egzekucyjny.

Art. 129 pominięto ze względu na wejście w życie z dn. 1 lipca 1929 r. kodeksu postępowania karnego.

Art. 130 został uchylony na mocy § 14 punkt a rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

DZIAŁ VI.

Wejście w życie i wykonanie ustawy.

Art. 131. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

Przepisy działu III wchodzą w życie z dniem ogłoszenia ustawy.

Od tej chwili spółdzielnie tworzyć się mogą tylko na zasadzie ustawy niniejszej.

Wszelkie przepisy prawa prywatnego, odnoszące się do spółdzielni, tracą z chwilą powyższą moc obowiązującą, o ile ustawa niniejsza nie zawiera wyjątków.

W szczególności tracą moc obowiązującą:

a) ustawy austrjackie z 9 kwietnia 1873 Dz. u. p. 70 i z 10 czerwca 1903 Dz. u. p. L. 133;
b) ustawa niemiecka z 1 maja 1889 r. w brzmieniu ust. z 20 maja 1898 (Zbiór Praw Rzeszy z r. 1898, strona 370, 810 i nast.);
c) rosyjska Ustawa Kredytowa (Zbiór Praw T. XI Cz. II Rozdział 10 art. 37 — 49 i 86 — 114[26]), tudzież wszelkie statuty normalne;
d) dekret Naczelnika Państwa z dnia 8 lutego 1919 (Dziennik Praw z r. 1919 Nr. 17 poz. 223).

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 132. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Rozciągnięta na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 170); na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 668); na górnośląską część województwa śląskiego ustawą z dnia 28 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 504).

11 grudnia **Nr. 112.** rok 1920.

Poz. 734.

USTAWA

z dnia 19 listopada 1920 r.

o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielania gwarancji finansowej do sumy 400,000,000 marek polskich.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 9 lipca 1925 r. o udzielaniu poręki państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 481).

Poz. 735.

USTAWA

z dnia 23 listopada 1920 r.

w przedmiocie zmiany §§ 23 i 25 ustawy z dnia 23 maja 1873 roku o układaniu list przysięgłych (austr. Dz. Ust. Nr. 121).

Pominięta ze względu na to, że traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. na skutek uchylenia ustawy z dnia 23 maja 1873 roku o układaniu list przysięgłych (austr. Dz. Ust. Nr. 121) (p. art. 1[2]) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 736.

USTAWA

z dnia 25 listopada 1920 r.

o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w niektórych okręgach sądu apelacyjnego lwowskiego.

Wygasła z dniem 1 lipca 1921 r.

Poz. 737.

USTAWA

z dnia 25 listopada 1920 r.

w przedmiocie przyznania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do przyznania Towarzystwu Kredytowemu Przemysłu Polskiego, mającemu za zadanie udzielanie kredytu na odbudowę, uruchomienie i rozwój przemysłu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnień, wyrażonych w art. 5, 6, 7 i 8 niniejszej ustawy oraz prawa do wypuszczania listów zastawnych w celu wydawania w nich pożyczek, według zasad poniżej określonych.

Art. 2. W ciągu pierwszych dziesięciu lat swego istnienia Towarzystwo może emitować listy zastawne zarówno w walucie zagranicznej jak i w walucie polskiej.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 września 1926 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie przyznania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa (Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 562).

Art. 3. Po upływie dziesięciu lat istnienia Towarzystwo może wypuszczać nadal listy zastawne tylko w walucie polskiej.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 4. Listy zastawne Towarzystwa będą zabezpieczone: a) hipoteką własności nieruchomej, tudzież maszynami i urządzeniami przemysłowemi, bez względu na to, czy przedmioty te zostały do wykazu hipotecznego zapisane, b) odpowiedzialnością poszczególnych członków Towarzystwa na całym ich majątku, do wysokości pożyczek przez każdego z nich zaciągniętych, c) kapitałem zapasowym i całym majątkiem Towarzystwa.

Art. 5. Rzeczpospolita Polska gwarantuje solidarnie posiadaczowi listów zastawnych, wypusz-

czonych przez Towarzystwo w walutach zagranicznych, terminową i całkowitą zapłatę kapitału, należnych odeń procentów oraz sum amortyzacyjnych, przeznaczonych dla wycofania z obiegu listów zastawnych, w terminach, w których wymieniony kapitał, raty procentowe i sumy amortyzacyjne powinny być zapłacone.

Patrz uwagę pod art. 2.

Art. 6. Gwarancja Skarbu co do wysokości nie może przekraczać sumy, odpowiadającej 20 miljonom funtów szterlingów według równi złota, Towarzystwu jednak służy prawo wypuszczania listów zastawnych w walutach zagranicznych (funtach szterlingach, dolarach, frankach franc.) ponad tę sumę bez gwarancji, za zezwoleniem Ministra Skarbu. Gwarancja Skarbu nie rozciąga się na listy zastawne, emitowane w walucie polskiej.

Art. 7. Listy zastawne Towarzystwa korzystają z pierwszeństwa hipotecznego przed należnościami Skarbu z tytułu państwowej pożyczki przymusowej.

Art. 8. W zakresie zabezpieczenia egzekucji należności Towarzystwa od jego członków może Minister Skarbu przyznać Towarzystwu następujące uprawnienia:

1) na obszarze b. zaboru rosyjskiego — uprawnienia, wskazane w rozdziale 6 ustawy Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy, prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia w myśl art. 2279 kod. cyw., tudzież prawo zwracania się do sądu o zarządzenia tymczasowe w myśl art. 598 i 599 ust. post. cyw., o ile zachodziłaby obawa usunięcia maszyn i urządzeń przez dłużnika;
2) na obszarze b. zaboru austrjackiego — uprawnienia, wskazane w ustawie z dn. 21 czerwca 1882 r. (Dz. Ust. Nr. 81 z dn. 27/VI 1882 r. część XXVIII), prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia od osób trzecich, jak gdyby zaginionych lub skradzionych, w myśl art. 367 kod. cyw. i 306 kod. handl., tudzież prawo zwracania się do sądu o zarządzenia tymczasowe, wedle ordynacji egzekucyjnej, dopuszczalnej bez potrzeby udawadniania niebezpieczeństwa, Towarzystwu grozić mogącego;
3) na obszarze b. dzielnicy pruskiej — uprawnienia, wskazane w rozdziale „o prawie przymusowego wykonania przez Ziemstwo Kredytowe" statutu poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia od osób trzecich, jak gdyby zaginionych lub skradzionych, w myśl § 935 niemieckiego kod. cyw., tudzież prawo zarządzania aresztu ruchomego majątku dłużnika w myśl przepisów rozporządzenia o postępowaniu przy administracyjnem wykonaniu przymusowem z dnia 15 listopada 1899 r. (Zb. Pr. z r. 1889 str. 545).

Art. 9. Statut, wydany po zasięgnięciu opinji Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej przez Ministra Skarbu na podstawie niniejszej ustawy, będzie miał moc powszechnie obowiązującą i ogłoszony będzie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie niezwłocznie po ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Poz. 738.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1920 r.

o kredycie Skarbu Państwa w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Wygasła z końcem 1920 r.

Poz. 739.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1920 r.

o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 740.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1920 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 86, poz. 570) o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

Utraciła moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 86 poz. 570)

Poz. 741.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 25 września 1920 r.

celem wykonania na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 83, poz. 553).

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 19 ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli— Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 38 poz. 313).

Poz. 742.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 16 października 1920 r.

o zmianie klasyfikacji towarów przy ochronie znaków towarowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 162 ustawy z dnia 5 lutego 1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych — Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 306).

Poz. 743.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 20 listopada 1920 r.

do ustawy z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 1 ustawy z dnia 6 maja 1924 r., uchylającą ustawę z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk przybranych podczas służby wojskowej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 459).

Poz. 744.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 listopada 1920 r.

w sprawie przesunięcia terminu wprowadzenia Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt na kolejach wąskotorowych Warszawskiej Dyrekcji Kolejowej na dzień 1 grudnia 1920 r.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 745.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 2 grudnia 1920 r.

w przedmiocie uregulowania ruchu publicznego.

Uwzględniono w Nr. 72 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 496.

Poz. 746.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 grudnia 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach kolejowych Towarzystwa Akc. Warszawskich Dróg Żelaznych Dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 747.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

w przedmiocie uzupełnienia postanowień wykonawczych do Przepisów przewozowych obowiązujących na kolejach polskich, oraz Przepisów przewozowych, stanowiących część I a Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt z dnia 1-go czerwca 1920 r.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia przepisów przewozowych, wymienionych w tytule (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 40 poz. 243).

Poz. 748.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie przyjmowania uczniów (aspirantów) na praktykę aptekarską.

Na mocy art. 1 p. 13 i 17 art. 2 i art. 10 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dziennik Praw Państwa 1919 r. Nr. 63 poz. 371) oraz art. 5 Austrjackiej Ustawy Aptekarskiej z dn. 18 grudnia 1906 r. (Dz. u. p. Nr. 51 1907 r.) i uwagi do 391 art. Rosyjskiej Ustawy Lekarskiej wyd. 1905 r., po wysłuchaniu opinji reprezentacyj zawodowych, zarządzam co następuje:

Art. 1. Wstępujący na praktykę aptekarską w charakterze ucznia (aspiranta) winien wykazać się świadectwem dojrzałości, uzyskanem w jednej z państwowych filologicznych, ogólnokształcących szkół średnich; świadectwa dojrzałości z innych państwowych, ogólnokształcących szkół średnich winny być uzupełnione świadectwem złożonego egzaminu z łaciny w zakresie 6 klas państwowej, ogólnokształcącej średniej szkoły filologicznej.

Art. 2. Kandydaci z ukończoną średnią szkołą prywatną, lub zagraniczną mogą być przyjmowani w charakterze uczniów (aspirantów) aptekarskich, o ile świadectwa szkół, które ukończyli, zostaną uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoznaczne ze świadectwami szkół, wymienionych w art. 1 niniejszego rozporządzenia.

Art. 3. Dotychczasowe przepisy, o ile są sprzeczne z niniejszem rozporządzeniem, tracą moc obowiązującą.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje w b. zaborze rosyjskim i w b.zaborze austrjackim od dnia ogłoszenia.

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288); na ziemię wileńską rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977).

15 grudnia **Nr. 113.** rok 1920.

Poz. 749.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 30 listopada 1920 r.

w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 750.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 18 listopada 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia przepisów o wprowadzeniu w życie na obszarze b. zaboru austrjackiego ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

16 grudnia **Nr. 114.** rok 1920.

Poz. 751.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 listopada 1920 r.

w przedmiocie przejęcia spraw i majątku Państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników przez Urząd Emigracyjny.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 77 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799).

Poz. 752.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 listopada 1920 r.

w przedmiocie reorganizacji zarządu dóbr państwowych.

Na podstawie art. 15 i 27 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. o organizacji władz naczelnych (Dz. Pr. Kr. Pol. z 1918 r. Nr. 1 p. 1) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Zarząd dobrami państwowemi, wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 maja 1919 r. poddaje się reorganizacji na zasadach, wyrażonych w §§ 2—4 niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Sprawowanie bezpośredniego zarządu wszelkiemi majątkami państwowemi rolnemi oraz dobrami, pozostającemi pod zarządem państwowym, z wyłączeniem lasów państwowych lub pozostających pod zarządem państwowym, przekazuje się w pierwszej instancji władzom administracyjnym I instancji, w drugiej instancji zaś — właściwym władzom administracyjnym II instancji.

Sprawy zarządu lasami państwowemi lub pozostającemi pod zarządem państwowym reguluje osobne rozporządzenie.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 1921 roku w przedmiocie zmian w rozporządzeniu z dnia 23 listopada 1920 r. o reorganizacji zarządu dóbr państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 530).

§ 3. Naczelny nadzór nad wymienionemi w § 2 ust. 1 majątkami i dobrami oraz sprawy natury zasadniczej, w szczególności dotyczące nabywania, zbywania i obciążenia dóbr państwowych, zarówno jak czynności III instancji we wszelkich sprawach, dotyczących dóbr państwowych sprawować będzie Minister Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

§ 4. Po przekazaniu właściwych spraw i czynności władzom, wskazanym §§ 2 i 3 niniejszego rozporządzenia, Główny Zarząd oraz zarządy okręgowe dóbr państwowych ulegną zniesieniu.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze z dniem ogłoszenia uzyskuje moc obowiązującą na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem b. dzielnicy pruskiej.

Jednocześnie utraci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 maja 1919 r. w przedmiocie organizacji zarządów dóbr państwowych (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. Nr. 41, poz. 301).

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 9 sierpnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 475).

Poz. 753.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 listopada 1920 r.

w przedmiocie organizacji i zakresu działania okręgowych zarządów lasów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporzadzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o organizacji administracji lasów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 1079; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 sty-

cznia 1925 r. o utworzeniu dyrekcji lasów państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 62; rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 30 stycznia 1925 r. o zakresie uprawnień dyrekcji lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów, dotyczących gospodarki w lasach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 84).

Poz. 754.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 25 listopada 1920 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Aprowizacji prawa do wydawania zarządzeń w zakresie regulacji i ograniczenia sprzedaży oraz spożycia nabiału i mięsa.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 755.

PRZEPISY WYKONAWCZE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu do rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Skarbu z dnia 12 października 1920 r. w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku do rent inwalidów z Wojska Polskiego na obszarze b. dzielnicy pruskiej, oraz do rent inwalidów z b. armji niemieckiej (Dz. U. Nr. 99, poz. 662).

Utraciły moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 12 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojkową — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195).

Poz. 756.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 7 listopada 1920 r.

w przedmiocie uregulowania produkcji węgla brunatnego.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. art. 1 ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 772).

Poz. 757.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 26 listopada 1920 r.

w przedmiocie nadzoru sanitarno-weterynaryjnego na linji kordonu, ustanowionego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Uchylone na mocy § 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 2 maja 1921 r w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 319).

Poz. 758.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 grudnia 1920 r.

o odwołaniu zawieszenia na kolejach okręgu Stanisławowskiego odpowiedzialności za całość przesyłek.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

20 grudnia Nr. 115. rok 1920.

Poz. 759.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 października 1920 r.

w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle.

Uchylone na mocy § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1922 r. w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 108).

Poz. 760.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 listopada 1920 r.

w przedmiocie utworzenia władz administracyjnych drugiej instancji na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dn. 12 października 1920 r.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 93; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 roku o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 235).

Poz. 761.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 listopada 1920 r.

w przedmiocie dodatków reprezentacyjnych.

Utraciło moc obowiązującą jednocześnie z uchyleniem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1920 r. o dodatkach reprezentacyjnych i dodatkach za kierownictwo dla urzędników państwowych (p. poz. 638).

Poz. 762.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 27 listopada 1920 r.
w przedmiocie zniesienia i likwidacji Tymczasowego Zarządu Terenów Przyfrontowych i Etapowych.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 763.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 29 listopada 1920 r.
o ustanowieniu Delegata Głównego Urzędu Ziemskiego na Śląsku Cieszyńskim.

Utraciło moc obowiazującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 39 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Poz. 764.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 6 grudnia 1920 r.
w przedmiocie przekazania Ministrowi Aprowizacji prawa do wydawania rozporządzeń w zakresie regulacji i ograniczenia przewozu ziemiopłodów i ich przetworów w obrocie pozakontyngentowym.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 765.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU
z dnia 8 listopada 1920 r.
w przedmiocie wykonania postanowień art. 45 — 48 i 89 — 92, ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

Uchylone na mocy § 273 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 maja 1921 r. w przedmiocie przepisów wykonawczych do ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 298) z wyjątkiem: 1) terminów dla czynności wstępnych dla wymiaru podatku za lata 1920 i 1921, które to przepisy wygasły z upływem 1921 r. i 2) potrącenia podatku dochodowego przez służbodawcę, które utraciło moc obowiązującą na skutek uchylenia z mocy ustawy z dnia 24 stycznia 1922 r. o zniesieniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego i o wstrzymaniu potrącania podatku dochodowego przez służbodawców na zasadzie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Poz. 766.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH
z dnia 10 grudnia 1920 r.
w przedmiocie ustanowienia komunikacji tranzytowej przez Górny Śląsk z Polski do Polski oraz z Górnego Śląska przez Polskę do Prus Wschodnich, jak również komunikacji sąsiedzkiej pomiędzy Polską a Górnym Śląskiem.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 26 czerwca 1922 r. o tymczasowej bezpośredniej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej między stacjami polskiej części Śląska Górnego a stacjami kolei polskich, leżących poza Śląskiem Górnym, włączając w to stacje, położone na obszarze W. M. Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 478).

21 grudnia **Nr. 116.** rok 1920.

Poz. 767.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO
z dnia 29 listopada 1920 r.
w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 11 lutego 1923 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 141).

23 grudnia **Nr. 117.** rok 1920.

Poz. 768.

U S T A W A
z dnia 3 grudnia 1920 r.
o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy.

Art. 1. Przewidziane ustawą tymczasową o organizacji władz administracyjnych II instancji z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 65, poz. 395) władze administracyjne II instancji (województwa) wprowadza się na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy.

W tym celu w myśl ustępu 3 art. 1 powołanej ustawy tworzy się na tych obszarach województwa: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Podział terytorjalny na poszczególne okręgi wojewódzkie uwidoczniony jest w załączniku. Podział ostateczny ustali w przyszłości wydać się mająca ustawa o podziale administracyjnym Państwa, względnie ustawa o wprowadzeniu samorządu wojewódzkiego.

Art. 2. Rada Ministrów ma prawo wydawać rozporządzenia, wprowadzające zmiany w obowiązujących jeszcze na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem, względnie na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy austrjackich, względnie węgierskich ustawach państwowych, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie wymienionych w art. 1 województw, a które dotyczą zakresu działania, organizacji i kompetencji istniejących na obszarach tych władz administracyjnych II instancji (Namiestnictwa) oraz stosunków tychże do władz administracyjnych I instancji.

Ustępy 2 i 3 artykułu drugiego utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie — Dz. U .R. P. Nr. 7 poz. 40; art. 115 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Art. 3. Organizację, wymienionych w art. 1 województw, przeprowadzi Minister Spraw Wewnętrznych. Termin uruchomienia tychże województw oznaczy rozporządzenie Rady Ministrów. Z dniem, w rozporządzeniu tem oznaczyć się mającem, tracą moc wszelkie sprzeczne z niniejszą ustawą, względnie z rozporządzeniami na jej podstawie wydanemi, postanowienia o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych II instancji na obszarach, w art. 1 wymienionych.

Art. 4. Wykonanie tej ustawy oraz rozporządzeń, na jej podstawie przez Radę Ministrów wydać się mających, porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Art. 5. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Załącznik.

PODZIAŁ TERYTORJALNY NA WOJEWÓDZTWA.

I. Województwo Krakowskie.

1. Biała
2. Bochnia
3. Brzesko
4. Chrzanów
5. Dąbrowa
6. Gorlice
7. Grybów
8. Jasło
9. Kraków (miasto) Magistrat. Starosta Grodzki.
10. Kraków powiat
11. Limanowa
12. Maków
13. Mielec
14. Myślenice
15. Nowy Targ
16. Nowy Sącz
17. Oświęcim
18. Pilzno
19. Ropczyce
20. Tarnów
21. Wadowice
22. Wieliczka
23. Żywiec

II. Województwo Lwowskie.

1. Bóbrka
2. Brzozów
3. Lubaczów
4. Dobromil
5. Drohobycz
6. Gródek
7. Jarosław
8. Jaworów
9. Kolbuszowa
10. Krosno
11. Łańcut
12. Lwów (miasto) Magistrat. Starosta Grodzki.
13. Lwów p.
14. Lisko
15. Mościska
16. Nisko
17. Przemyśl
18. Przeworsk
19. Rawa
20. Rudki
21. Rzeszów
22. Sambor
23. Sanok
24. Sokal
25. Stary Sambor
26. Strzyżów
27. Tarnobrzeg
28. Żółkiew

III. Województwo Stanisławowskie.

1. Bohoradczany
2. Dolina
3. Horodenka
4. Kałusz
5. Kołomyja
6. Kossów
7. Nadwórna
8. Peczeniżyn
9. Rohatyn
10. Skole
11. Śniatyn
12. Stanisławów
13. Stryj
14. Tłumacz
15. Turka
16. Żydaczów

IV. Województwo Tarnopolskie.

1. Borszczów
2. Brody
3. Brzeżany
4. Buczacz
5. Czortków
6. Husiatyn
7. Kamionka
8. Podhajce
9. Przemyślany
10. Radziechów
11. Skałat
12. Tarnopol
13. Trembowla
14. Zaleszczyki
15. Zbaraż
16. Zborów
17. Złoczów

Wykaz powiatów w obrębie czterech województw małopolskich przytoczony został według stanu obecnie obowiązującego. Zmiany, zaszłe w pierwotnem brzmieniu załącznika, są następujące:

na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 8 listopada 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 122 poz. 992) powiat w Podgórzu przyłączony został do pow. krakowskiego; rozporządzeniem Rady Ministrów z tej samej daty (Dz. U. R. P. Nr. 122 poz. 991) utworzony został powiat makowski; rozporządzeniem Rady Ministrów z 27 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 441) zniesiony został pow. spisko-orawski w woj. krakowskiem z przyłączeniem jego obszaru do pow. nowotarskiego; wreszcie na miejsce pow. cieszanowskiego istnieje obecnie pow. lubaczowski.

Poz. 769.

DEKRET

z dnia 7 grudnia 1920 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz rozszerzenia cmentarza grzebalnego w Piotrkowie.

Pominięto ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 18 z 1928 r.).

Poz. 770.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 99, poz. 659) o dodatku drożyźnianym do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1921 r. o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 39).

Poz. 771.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

z dnia 17 listopada 1920 roku

w sprawie zwrotu kosztów podróży członków komisyj podatkowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obow. wobec uregulowania tej kwestji w § 81 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 maja 1921 r. w przedmiocie przepisów wykonawczych do ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 298).

Poz. 772.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 26 listopada 1920 roku

w przedmiocie ustanowienia cen drewna opałowego, zajętego i przygotowanego w lasach prywatnych, na okres zimowy 1920/21.

Wygasło z końcem okresu zimowego 1921 r.

Poz. 773.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 6 grudnia 1920 roku

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Stanisławowa i w gminie miasta Jasła.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 774.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 13 grudnia 1920 r.

o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami polskich kolei żelaznych a Tryjestem i Fiume (Rjeka).

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 4 sierpnia 1921 r. w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami polskich kolei państwowych a Tryjestem i Fiume (Rjeka) — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 488.

Poz. 775.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 13 grudnia 1920 r.

w przedmiocie obliczania opłat za przewóz węgla kamiennego w bezpośredniej komunikacji pomiędzy kolejami państwowemi z jednej strony i kolejami prywatnemi Piła — Jaworzno i Siersza Wodna — Trzebinia — Skawce z drugiej strony.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 776.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości

z dnia 14 grudnia 1920 roku

w przedmiocie organizacji Rady Spółdzielczej.

Na podstawie art. 107, 130 i 131 ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. (Dz. Ustaw Nr. 111 poz. 733) zarządza się co następuje:

§ 1. Celem spółdziałania z Rządem w zakresie spraw spółdzielczych zostaje powołana państwowa Rada Spółdzielcza przy Ministerstwie Skarbu.

§ 2. Skład Rady stanowią Przewodniczący oraz członkowie: a) delegaci Ministerstw, wymienionych w ust. 2 art. 107 ustawy o spółdzielniach, w liczbie ogólnej 7 i b) osoby, przedstawione przez związki rewizyjne spółdzielni, a mianowane przez Ministra Skarbu w liczbie co najmniej 14.

§ 3. Przewodniczącego wyznacza Minister Skarbu, a delegatów rządowych wyznaczają właściwi Ministrowie na czas nieograniczony.

§ 4. Członków Rady z pośród przedstawicieli związków rewizyjnych mianuje Minister Skarbu na przeciąg lat dwóch z listy kandydatów, ułożonej przez Przewodniczącego Rady na podstawie zgłoszeń, dokonanych przez związki rewizyjne.

§ 5. Na listę Przewodniczący Rady wciąga wszystkich kandydatów, przedstawionych przez uprawnione do tego związki (§ 6) na wezwanie Przewodniczącego i w terminie przez niego wyznaczonym.

§ 6. Do zgłoszenia kandydatów powoływane będą te tylko związki, które posiadają prawo rewizji (art. 68 i ust. 2 art. 122 ustawy) i których statuty odpowiadają wymaganiom ust. 2 art. 66 i art. 67 ustawy.

§ 7. Przed upływem terminu urzędowania członków Rady z pośród przedstawicieli związków na wezwanie Przewodniczącego uprawnione do tego związki zgłaszają swych kandydatów na członków Rady w liczbie, przez przewodniczącego ustanowionej, z uwzględnieniem stosunku liczbowego spółdzielni, należących do związków jednego typu. Zgłoszenie winno zawierać: imiona i nazwiska kandydatów, wiek, stanowisko społeczne, stosunek tychże osób do związku oraz dokładne oznaczenie miejsca stałego zamieszkania.

§ 8. Każdy z członków Rady, powołanych z pośród przedstawicieli związków, może zrzec się mandatu przed upływem czasu, na który został mianowany. Zrzeczenie winno nastąpić na piśmie lub w drodze zgłoszenia rezygnacji na posiedzeniu Rady. W razie trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka Rady na posiedzeniu, Przewodniczący winien poddać pod głosowanie sprawę pozbawienia członka mandatu. Uchwalony w tej mierze wniosek wymaga zatwierdzenia przez Ministra Skarbu.

§ 9. W razie śmierci członka Rady, zrzeczenia się lub utracenia przezeń mandatu przed upływem czasu, na który został mianowany, Minister Skarbu mianuje zastępcę z listy kandydatów, ostatnio przez związki przedstawionych, z uwzględnieniem pierwszeństwa kandydatów tego związku, do którego należał były członek Rady. Zastępca urzęduje do końca kadencji członka, na którego miejsce został powołany.

§ 10. Mandaty członków Rady z pośród przedstawicieli związków wygasają z upływem każdych dwóch lat od daty zamianowania członków pierwszej Rady. W każdym jednak razie mandaty te trwają do chwili zamianowania nowych członków Rady.

§ 11. Przy ustanawianiu pierwszego składu osobowego Rady do zgłoszenia kandydatów uprawnione będą wszystkie mające siedzibę w granicach Rzeczypospolitej Polskiej związki spółdzielcze, które działają na podstawie statutu zarejestrowanego lub zatwierdzonego i których cele odpowiadają wymaganiom ust. 2 art. 66 ustawy, jako też patronaty, korzystające z prawa rewizji ustawowej, nadanego im na zasadzie obowiązujących dotąd praw.

Dla uzyskania tego uprawnienia związki spółdzielcze winny w ciągu trzech tygodni od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w Dzienniku Ustaw nadesłać do Ministerstwa Skarbu po jednym odpisie statutu, wraz z odpisem dowodu zarejestrowania lub zatwierdzenia tegoż statutu, po jednym odpisie sprawozdania za ostatni rok działalności, listę spółdzielni, należących do związku, oraz listę członków poszczególnych organów związku.

§ 12. Za udział w posiedzeniach członkowie wynagrodzenia nie otrzymują. Członkowie zamiejscowi otrzymują zwrot kosztów przejazdu koleją i diety za każdy dzień posiedzenia i czasu, zużytego na podróż, według norm, ustanowionych dla urzędników państwowych IV stopnia.

§ 13. Przewodniczący kieruje biurem Rady, podpisuje w jej imieniu zarządzenia, instrukcje i korespondencje i przedstawia ją wobec władz państwowych. W razie nieobecności obowiązki jego pełni zastępca, wyznaczony przez Ministra Skarbu.

§ 14. Szczegółowe przepisy, dotyczące sposobu zwoływania posiedzeń Rady, zgłaszania wniosków, prowadzenia obrad, zapadania uchwał i protokółowania tychże, określi regulamin, uchwalony przez Radę i zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 777.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie zatwierdzenia cennika skór gotowych surowcowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dnia 9 grudnia 1920 r. w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 779).

Poz. 778.

OBWIESZCZENIE

z dnia 9 grudnia 1920 roku

w sprawie sprostowania ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. w przedmiocie ujednostajnienia na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 66 poz. 437).

Uwzględniono w Nr. 66 Dz. U. R. P. z 1920 r. poz. 437.

23 grudnia Nr. 118. rok 1920.

Poz. 779.

USTAWA

z dnia 9 grudnia 1920 roku

w sprawie uchylenia dekretu w przedmiocie sekwestru skór i garbników (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 157).

Art. 1. Znosi się sekwestr skór i garbników, utrzymany przez dekret z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 157).

Art. 2. Zakłady garbarskie są obowiązane w terminach, określonych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, wykończyć otrzymane po cenach kontyngensowych skóry surowe, Rządowi zaś przysługuje prawo pierwokupu całości lub części tych skór podług cen, określonych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Art. 3. Z chwilą ogłoszenia niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie opłaty i ograniczenia, dotyczące obrotu skórami, ustanowione przez jakiebądź rozporządzenia, przepisy lub instrukcje, wydane z powodu istnienia sekwestru skór.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Poz. 780.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1920 r.

o utworzeniu przy Głównym Urzędzie Likwidacyjnym Komisji Rewindykacyjnej.

Pominięto ze względu na wcielenie Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 roku w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27).

Poz 781.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 listopada 1920 r.

w przedmiocie zmian w spisie wyższych zakładów naukowych, których ukończenie daje prawo do dodatku za studja wyższe do zasadniczej płacy funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 782.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości

z dnia 4 grudnia 1920 r.

w przedmiocie załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Na zasadzie art. 22 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. Pr. P. P. r. 1919, Nr. 65, poz. 394) zarządza się w wykonaniu rzeczonej ustawy co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Za pracowników rolnych w rozumieniu ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. uważać należy wszystkich, utrzymujących się całkowicie lub częściowo z pracy najemnej na roli, w leśnictwie, ogrodnictwie i dziedzinach ściśle z niemi związanych, jako to: pracowników stałych (ordynarjuszów), robotników sezonowych, robotników wolnonajemnych (czeladź), rzemieślników folwarcznych oraz robotników, zatrudnionych w przemyśle rolnym i leśnym (w młynach, gorzelniach, krochmalniach, tartakach i t. p.), w zakładach pracy, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego.

§ 2. Za pracodawców rolnych w rozumieniu ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. uważać należy wszystkich, prowadzących samodzielnie gospodarkę rolną przy pomocy pracy najemnej, jako to: właścicieli, dzierżawców, użytkowników, posiadaczy umownych lub faktycznych zarządców dóbr państwowych, komunalnych i t. p., oraz właścicieli, wskazanych w § 1 zakładów przemysłu rolnego i leśnego.

II. Zawieranie ugód i umów o pracę.

§ 3. Ugoda, zawarta wobec inspektora pracy (art. 2 ustawy), ma skutki prawne ugody, zawartej w komisji polubownej.

§ 4. Zawarcie umowy o pracę na podstawie ugody lub orzeczenia komisji rozjemczej uznaje się za dokonane, niezależnie od innych sposobów zawarcia umowy, również przez pozostanie pracowników w majątku.

Nie później niż w tydzień od dnia zawarcia ugody lub wydania orzeczenia nastąpić powinno odczytanie ugody lub orzeczenia pracownikom przez właściciela lub zarządcę majątku.

Nie później niż w tydzień od dnia odczytania ugody lub orzeczenia należy wydać każdemu pracownikowi książeczkę obrachunkową.

§ 5. Oryginały ugód i orzeczeń komisji rozjemczej przechowuje się u inspektora pracy. Odpisy przesyła się do Głównego Inspektora Pracy.

Osoby interesowane mogą otrzymywać na żądanie odpisy ugody lub orzeczenia oraz wyciągi z protokółów Komisji za opłatą po 0,2 złotego od arkusza.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dn. 3 lipca 1923 r. w sprawie zmiany § 5 powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 534), przyczem kwota pieniężna została przeliczona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 3 marca 1924 r. w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej oraz Sprawiedliwości w przedmiocie zastosowania stałej jednostki do opłat za odpisy, ustalonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społ. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 3 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 230).

III. Przepisy wspólne dla Komisyj Polubownych i Rozjemczych.

§ 6. Zebrania wyborcze pracowników i pracodawców rolnych zwołuje, na żądanie inspektora pracy, wójt w lokalu urzędu gminnego, w terminie przez siebie oznaczonym. Na zebraniu przewodniczy wójt, protokóły zaś prowadzi pisarz gminny.

Zebrania wyborcze delegatów pracowników i pracodawców z całego powiatu, wybranych na zebraniach gminnych, zwołuje na wezwanie inspektora pracy i w terminie przezeń oznaczonym starosta, który przewodniczy na tych zebraniach.

Inspektor Pracy przechowuje protokóły zebrań wyborczych i spisy wybranych na delegatów gminnych oraz na delegatów do komisji polubownej i rozjemczej.

§ 7. Wybory delegatów pracodawców, w razie nieznacznej ilości pracodawców w poszczególnych gminach, zarządzić można odrazu dla całego powiatu z zachowaniem przepisów ustępu 2 § 6.

§ 8. Spisy delegatów obydwu stron do komisji polubownej i rozjemczej, jak również spisy delegatów gminnych, wystawia się w starostwie w miejscu widocznem.

Skargi, dotyczące wyborów do komisji polubownej i rozjemczej, zgłaszać można w ciągu dziesięciu dni od dnia wystawienia spisów do okręgowego inspektora pracy.

O ważności zaskarżonych wyborów rozstrzyga okręgowy inspektor pracy, od którego decyzji można się odwołać w ciągu dziesięciu dni do Głównego Inspektora Pracy, rozstrzygającego ostatecznie.

§ 9. Delegaci do komisji polubownej i rozjemczej, wybrani w trybie art. 5 i 12 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwieniu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi, powinni posiadać zaświadczenie o ich wyborze, wystawione przez inspektora pracy na podstawie protokółu zebrania wyborczego.

Przewodniczący komisji polubownej i rozjemczej sprawdza zaświadczenia o wyborze delegatów lub inne ich pełnomocnictwa piśmienne.

Przewodniczący z urzędu wyłącza osoby, nie mające prawa być członkami komisji polubownej lub rozjemczej, w myśl art. 13 ustawy.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 9 maja 1921 r. w przedmiocie zmiany § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 4 grudnia 1920 r. w przedmiocie załatwienia zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U .R .P. Nr. 55 poz. 343).

§ 10. Wszelkie wezwania, dotyczące wyborów do komisji polubownej i rozjemczej lub związane z czynnościami tych komisyj, uważa się za doręczone stronom, o ile zostały wręczone co najmniej na tydzień z góry przed terminem wyborów lub innej czynności przez sołtysa osobie interesowanej, jej domownikom lub sąsiadom, albo o ile sołtys stwierdzi piśmiennie na wezwaniu, że żadnej z osób tych nie zastał lub, że odmówiono przyjęcia wezwania.

W obu ostatnich wypadkach wezwanie przytwierdza się na drzwiach mieszkania osoby, której miało być doręczone.

§ 11. Przy nakładaniu kar za uchylenie się od udziału w wyborach i za niestawienie się stron, ich pełnomocników oraz członków komisji na posiedzenie komisji polubownej lub rozjemczej (art. 6, 7, 14 ustawy) jako powody usprawiedliwiające uznaje się:

1) chorobę wezwanej osoby,

2) poważną chorobę lub śmierć członka najbliższej rodziny wezwanego,

3) faktyczną bezwzględną niemożność przybycia na posiedzenie.

§ 12. Przewodniczący komisji polubownej lub rozjemczej może udzielać upomnienia stronom, ich przedstawicielom oraz delegatom do komisji polubownej, jak również pozbawić głosu powyższe osoby, gdy wbrew ostrzeżeniom przewodniczącego przeszkadzają obradom.

W razie, gdyby zachowanie się osób, wymienionych w powyższym ustępie, uniemożliwiało normalny bieg obrad, przewodniczący może wydalić osoby takie z posiedzenia.

Takie same uprawnienia przysługują przewodniczącemu wobec osób postronnych, przeszkadzających obradom.

IV. Przepisy specjalne dla komisyj polubownych.

§ 13. Komisje polubowne tworzy się dla całego powiatu, bądź dla poszczególnych majątków (jednego lub kilku), bądź wreszcie dla pracowników pewnej kategorji (np. rzemieślników folwarcznych) w całym powiecie lub w poszczególnych majątkach.

§ 14. Za przedstawicieli stron w komisji, zwołanej celem zawarcia ugody dla poszczególnych majątków, lub dla pewnej kategorji pracowników, uznawać można, na żądanie strony zainteresowanej, osoby wyznaczone przez organizacje zawodowe pracowników lub pracowdawców.

O ileby uznanie takie nie nastąpiło, osoby interesowane dokonywują wyboru delegatów. Ilość delegatów i sposób ich wyboru określa każdorazowo inspektor pracy.

§ 15. Wydatki na utrzymanie komisji polubownej (koszty kancelaryjne, wynagrodzenie funkcjonarjuszy, koszty drukowania ugód i t. p.) ponoszą obie strony równomiernie.

O ile komisję polubowną zwołano w celu zawarcia ugody dla jednego majątku lub poszczególnych majątków, to lokalu dostarcza właściciel, lub właściciele majątków.

V. Przepisy specjalne dla komisyj rozjemczych, działających na podstawie art. 19 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r.

§ 16. Strony mogą zawiadomić komisję rozjemczą o wyborze pełnomocnika na piśmie lub przez ustne oświadczenie wobec przewodniczącego albo sekretarza komisji.

Oświadczenie ustne wciąga się do protokółu obrad lub, o ile złożone zostało przed rozpoczęciem rozpraw, do dziennika spraw.

§ 17. Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane ustnie lub piśmiennie. Czynności, załatwione przez pełnomocnika przed odwołaniem, pozostają w mocy. Niewyznaczenie nowego pełnomocnika lub niestawienie się wyznaczonego nie wstrzymuje dalszego biegu sprawy.

§ 18. Inspektor pracy, prowadzący zebranie komisji rozjemczej aż do wyboru przewodniczącego komisji, odbiera ustne deklaracje o nieskazitelności oraz uprzedza członków komisji o obowiązku sędziowskim całkowitej bezstronności przy rozstrzyganiu sporu (wstrzymywanie się od udzielania stronom jakiejkolwiek pomocy lub porady, od porozumiewania się z niemi oraz wyrażania swego zdania o sporze i stronach).

§ 19. Decyzją przewodniczącego komisji mogą być, na żądanie stron, wyłączeni od udziału w rozstrzyganiu sporu członkowie komisji wówczas:

1) gdy w sporze interesowany jest sam członek komisji, jego małżonek, krewni i powinowaci w linji prostej bez ograniczenia, a w linjach bocznych krewni pierwszych czterech stopni oraz powinowaci pierwszych trzech stopni, jak również dziecko, przez członka komisji przysposobione;
2) gdy członek komisji ma proces z jedną ze stron.

§ 20. Przewodniczący może zwracać uwagę członkom komisji i przywoływać ich do porządku, o ile zachowują się nieodpowiednio do godności i powagi sędziów, albo uchybiają obowiązkowi bezstronności, wymaganemu w myśl art. 16-go ustawy i § 18 niniejszego rozporządzenia.

§ 21. Przewodniczący komisji ma obowiązek przestrzegać niezależności obrad komisji od wpływów postronnych.

§ 22. Orzeczenia i postanowienia komisji rozjemczej powinny być podpisane przez jej skład wyrokujący i zawierać dokładne wyszczególnienie składu komisji, stron i ich przedstawicieli oraz żądań stron, dowodów przez nie przytoczonych i motywów rozstrzygnięcia sprawy.

§ 23. Przewodniczący ogłasza orzeczenie na publicznem posiedzeniu komisji. Gdy orzeczenie zapadło w nieobecności strony, uważa się je za ogłoszone od dnia doręczenia go w odpisie stronie, nieobecnej przy ogłoszeniu.

Odpis orzeczenia inspektor pracy wydaje po ogłoszeniu.

§ 24. Orzeczenie komisji nie może być po ogłoszeniu uchylone ani zmienione, o ile sąd nie uchylił go z powodów, przewidzianych art. 21 ustawy.

§ 25. Orzeczeń komisji i układów pojednawczych wobec niej zawartych nie można zaskarżać w drodze apelacji. Orzeczenia te i układy ulegają wykonaniu na zasadach ogólnych.

W razie potrzeby przymusowego wykonania inspektor pracy wydaje stronie interesowanej na jej żądanie uwierzytelniony odpis orzeczenia lub układu pojednawczego. Strona interesowana składa odpis do sądu, który byłby właściwy do rozważenia danego sporu.

§ 26. Orzeczenia komisji mogą być przez sąd uchylane z powodów, przewidzianych w art. 21 ustawy. W braku powodów do uchylenia, przewidzianych w tym art., sądy na obszarze b. zaboru rosyjskiego wydają tytuł wykonawczy, na obszarze zaś b. zaboru austrjackiego przesyłają sprawę do sędziego egzekucyjnego celem zezwolenia na egzekucję.

§ 27. Decyzję sądu można zaskarżać w sposób i w terminie, przewidzianym we właściwych ustawach postępowania cywilnego.

§ 28. O ile orzeczenie komisji zostało uchylone na podstawie art. 21 ustawy, sąd przesyła odpis decyzji z motywami właściwemu inspektorowi pracy, celem przekazania go do wiadomości komisji rozjemczej.

Sprawa, w której orzeczenie komisji zostało uchylone, może być ponownie rozpatrywana przez komisję na żądanie jednej ze stron.

§ 29. Członkowie komisji rozjemczej otrzymują diety dzienne w wysokości *dwudziestu marek*. Wysokość diet, w miarę zmiany warunków życia, może być zmieniona rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu.

Członkom komisji, o ile ich miejsce zamieszkania oddalone jest od miejsca urzędowania więcej, niż o piętnaście kilometrów, zwraca się koszty przejazdu od miejsca przejazdu do miejsca urzędowania (bilet kolejowy III klasy względnie koszta podwody według cen miejscowych).

Kosztów podróży z poza obrębu powiatu, w którym znajduje się siedziba komisji, nie bierze się w rachubę.

Rozciągnięte na obszar Spisza i Orawy rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, Spraw Wew-

nętrznych i Ministrem Skarbu z dnia 12 czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 393). Nadto p. ustęp 3 art. 1 i ustęp 3 art. 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 350).

Poz. 783.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 grudnia 1920 r.

w przedmiocie dalszego przedłużenia zapisów na 5%' długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Wygasło z dniem 28 lutego 1921 r.

Poz. 784.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 17 grudnia 1920 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Uchylone na mocy art. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 19 lutego 1921 roku w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 108).

31 grudnia **Nr. 119.** rok 1920.

Poz. 785.

U S T A W A

z dnia 9 grudnia 1920 r.

w sprawie uchylenia rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. o utworzeniu Trybunału Obrony Państwa (Dz. Ust. Nr. 81, poz. 538).

Uwzględniono w N-rze 81 Dz. Ust. R. P. z 1920 r. poz. 538.

Poz. 786.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Poczt i Telegrafów zarządu poczt, telegrafów i telefonów na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy art. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr 131 poz. 1061).

Poz. 787.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu Sądu Apelacyjnego Warszawskiego.

Utr. moc obow. (p. r. 1919 poz. 328).

Poz. 788.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu Sądu Apelacyjnego Lubelskiego.

Utr. moc obow. (p. r. 1919 poz. 327).

Poz. 789.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych na obszarze okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie.

Wygasło z dniem 1 stycznia 1923 r. (p. § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 777).

Poz. 790.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 30 września 1920 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Obrony Państwa o ustanowieniu „Krzyża Walecznych".

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Rady Obrony Państwa o ustanowieniu „Krzyża Walecznych" (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr 87 poz. 572) zarządzam co następuje:

§ 1. „Krzyżem Walecznych" nagradzać można czyny męstwa i odwagi, dokonane w boju przez oficerów i szeregowych:

a) po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia;

b) w czasie od dn. 1 listopada 1918 r. do dnia ogłoszenia niniejszych przepisów.

Nagradzanie czynów, dokonanych po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

§ 2. W myśl art. 5 rozporządzenia Rady Obrony Państwa a na mocy rozkazu Naczelnego Wodza prawo nadawania „Krzyża Walecznych", aż do odwołania udziela się:

a) w stosunku do oficerów — dowódcom armji i wyższym dowódcom;

b) w stosunku do szeregowych — dowódcom dywizyj, brygad jazdy, brygad rezerwowych piechoty, dowódcom grup taktycznych sformowanych czasowo na prawach dywizyj, oraz wyższym dowódcom.

Nadanie „Krzyża Walecznych", przez dowódców upoważnionych, w myśl niniejszego paragrafu, uważa się za warunkowe, aż do zatwierdzenia przez Wodza Naczelnego.

§ 3. Do stawiania wniosków o odznaczenie „Krzyżem Walecznych", uprawniony jest:

a) w stosunku do oficerów — oficer, bezpośrednio przełożony w czasie spełnienia czynu, zakwalifikowanego do nagrodzenia,

b) w stosunku do szeregowych — dowódca kompanji lub oddziału równorzędnego, względnie dowódca detaszowanego plutonu lub oddziału równorzędnego, o ile jest oficerem.

§ 4. Do stawiania wniosków w myśl § 3 uprawniony jest również oficer, nie będący przełożonym szeregowego lub oficera przedstawionego do odznaczenia, o ile był świadkiem dokonanego czynu. W tym wypadku wniosek powinien być podpisany przez drugiego naocznego świadka bez różnicy stopnia wojskowego.

§ 5. Wnioski, sporządzone według załączonego wzoru, oficer stawiający wniosek, przesyła przez dowództwo macierzystej kompanji i bataljonu lub oddziału równorzędnego do dowództwa macierzystego pułku, które przesyła wnioski z osobną dla każdej akcji bojowej drogą służbową, do dowództwa uprawnionego w myśl § 2, celem warunkowego nadania „Krzyża Walecznych".

§ 6. Wszyscy przełożeni obowiązani są do wyczerpującego zaopinjowania wniosków i jaknajszybszego ich załatwiania.

§ 7. Dowództwo, uprawnione w myśl § 2, ogłasza nazwiska odznaczonych w rozkazie dziennym i wystawia odznaczonemu legitymację według następującego wzoru:

DOWÓDZTWO N. N. **Nr. legitymacji** ....

L E G I T Y M A C J A

.... N. N. ....

oddział .... ma prawo do noszenia „Krzyża Walecznych" z (..........), nadanego mu rozkazem Nr. .... D-wa .... z dn. .... za .... (krótkie oznaczenie czynu nagrodzonego) ....

Podpis Dowódcy ....

Zatwierdzenie nadania nastąpiło Dekretem Naczelnego Wodza Nr. .... ogłoszonego w Dzienniku Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia ....

Podpis ....

§ 8. Przy stawianiu wniosków i nadawaniu Krzyża po raz drugi, trzeci i czwarty, obowiązują analogiczne przepisy, z tem, że każdorazowo należy wystawiać nową legitymację, odbierając lub innym sposobem unieważniając poprzednią.

§ 9. W wyjątkowych wypadkach, gdy natychmiastowe odznaczenie na polu walki dla dobrego przykładu jest wskazane, oficer, uprawniony do stawienia wniosku, może uczynić to telegraficznie lub telefonicznie i następnie złożyć wniosek na piśmie.

§ 10. Celem uskutecznienia formalności, potrzebnych do zatwierdzenia nadania „Krzyża Walecznych" przez Wodza Naczelnego, dowództwo dywizji lub dowództwo armji przesyła po uskutecznionej akcji w całości wykazy według załączonego wzoru wprost do Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza. Do tych wykazów należy załączyć odpowiednie wnioski.

§ 11. Po zatwierdzeniu nadania Krzyża przez Wodza Naczelnego Adjutantura Generalna Wodza Naczelnego przesyła dekret zatwierdzający wraz z wnioskami celem ogłoszenia do Ministerstwa Spraw Wojskowych. Wnioski, dotyczące szeregowych i oficerów, mających przydział pułkowy, przesyła się na przechowanie do właściwego oddziału zapasowego.

Wnioski, dotyczące oficerów, zatrzymuje się w Ministerstwie Spraw Wojskowych.

§ 12. Gdzie stosunki bojowe na to pozwolą, należy przy nadawaniu odznaczenia zachować odpowiedni ceremonjał.

Przy nadawaniu Krzyża należy posługiwać się następującą formułą: „Poruczniku (kapralu) NN. w nagrodę za męstwo, okazane w walce z nieprzyjacielem w obronie Ojczyzny (. . data i miejsce czynu . . .) — Wódz Naczelny nadaje Ci „Krzyż Walecznych" (po raz drugi, trzeci, czwarty).

§ 13. Nadanie Krzyża osobie, przeciwko której wytoczono dochodzenie sądowe, może mieć miejsce tylko w drodze wyjątku na uzasadniony wniosek przełożonego dowództwa i z zezwolenia Naczelnego Wodza.

Nagradzanie czynów, dokonanych po 1 listopada 1918 r.

§ 14. Przy stawianiu wniosków o nagradzanie czynów, dokonanych przed ogłoszeniem tego rozporządzenia lecz po 1 listopada 1918 r. obowiązują analogiczne przepisy, zawarte w artykułach poprzednich.

§ 15. Prawo do nadawania „Krzyża Walecznych" mają dowódcy, wymienieni w § 2 oraz Naczelne Dowództwo.

Nadanie Krzyża uważać należy za warunkowe, aż do zatwierdzenia przez Wodza Naczelnego.

§ 16. Wniosek o nadanie „Krzyża Walecznych" powinien być podpisany, prócz wnioskodawcy, przez dwóch naocznych świadków czynu bez różnicy stopnia wojskowego.

Gdy wnioskodawca nie może uzyskać podpisów dwóch naocznych świadków, nadanie Krzyża może nastąpić jedynie po zasięgnięciu opinji:

a) o ile chodzi o czyny dokonane w czasie istnienia dywizji i armji— tych dowódców kategorji, wymienionych w § 2, którzy sprawowali komendę w chwili spełnienia czynu;

b) o ile chodzi o czyny, dokonane w czasie, w którym armje i dywizje jeszcze nie istniały — ówczesnych dowódców grup taktycznych dla szeregowych, a dowódców grup operacyjnych dla oficerów.

§ 17. Pod względem przesyłania wykazów do Adjutantury Generalnej Wodza Naczelnego obowiązują analogiczne przepisy § 10.

Przepisy ogólne.

§ 18. Czynu bojowego służącego za podstawę wniosku o odznaczenie Orderem „Virtuti Militari", lub nagrodzonego już tym Orderem, nie można nagradzać „Krzyżem Walecznych".

§ 19. Dowództwo armji zarządza we własnym zakresie działania perjodyczne, szczególnie po ukończeniu większych akcji bojowych, składanie wykazów co do ilości Krzyżów nadawanych przez poszczególne podległe dowództwa dywizji celem kontroli, czy nie zachodzą zbyt wielkie różnice w ilości odznaczonych oficerów i szeregowych, przy uwzględnieniu udziału i sukcesu każdej dywizji we właściwej akcji.

Tam, gdzie w liczbie odznaczonych zachodzą nieuzasadnione różnice, dowództwo armji zarządza odpowiednie kroki celem jednolitego oceniania czynów przez podwładne dowództwa.

§ 20. Naczelne Dowództwo celem analogicznej kontroli zarządza składanie odpowiednich wykazów przez dowództwa armji w miarę uznania.

§ 21. Wszystkie dowództwa obowiązane są prowadzić ścisłą i szczegółową ewidencję wszystkich osób odznaczonych „Krzyżem Walecznych".

§ 22. Każde dowództwo armji po przygotowaniu zapasu krzyżów otrzymuje odpowiednio do liczby w skład tej armji wchodzących dywizyj piechoty, brygad jazdy, rezerwowych brygad piechoty, oraz grup taktycznych zastosowaną ilość krzyżów oraz blankietów, wniosków i legitymacyj, które dzieli odpowiednio do stanu bojowego między poszczególne dywizje dowództwa równorzędne, pozostawiając przy dowództwie armji odpowiedni zapas celem rozdziału pomiędzy nowe jednostki.

§ 23. W razie wyczerpania zapasu krzyżów należy przesłać zapotrzebowanie do Naczelnego Dowództwa, używając w tym celu załączonego wzoru.

§ 24. Nadawanie „Krzyża Walecznych" rozpoczyna się niezwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

Strona 1.

Wzór Nr. 1.
(do § 5)

Oddział: ....

Po raz ____________

W N I O S E K

na odznaczenie orderem „Krzyżem Walecznych" w myśl rozporządzenia R. O. P. z dnia ....

1	Stopień i funkcja	
2	Imię i nazwisko (wyraźnie pisać)	
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	
4	Data wstąpienia do W. P.	
5	Posiada odznaczenia	

...., dnia ....1920 r.

....
(Podpis dowódcy, stawiającego wniosek).

Strona 2.

6	Szczegółowy opis czynów	
7	Czy ranny lub zabity przy akcji ad rubr. 5	
8	Obecny przydział wymienionego	
9	Ewentualnie podpisy świadków. Świadectwa w załączeniu	

Strona 3.

10			11		
Nazwiska dowódców i wyższych przełożonych w czasie spełnienia czynu bojowego			Opinja przełożonych		
Dow. plutonu	względnie nazwiska dowódców równorzędnych formacyi		a. Dow. komp.	względnie dowódców równorzędnych formacyi	Data
Dow. kompanji			b. Dow. baonu		Data
Dow. baonu			c. Dow. pułku		Data
Dow. pułku			d. Dow. brygady		Data
Dow. brygady			e. Dow. dywizji		Data
Dow. dywizji			f. Dow. armji		Data
Dow. armji					Krzyż Walecznych nadany po raz ...... dnia ...... rozkazem ...... Podpis d-cy dywizji (armji)

Strona 4.

12. Uzasadnienie nieprzychylnej opinji.

13. Uwagi: (okoliczności, które mogą wywierać wpływ na odznaczenie

DOW. DYWIZJI (ARMJI).

Wzór Nr. 2.
(do § 10).

W Y K A Z

OTRZYMANYCH I NADANYCH KRZYŻY.

Dnia..................... Otrzymaną ilość Krzyży................	Rozdział na dyw., brygady etc.	Ilość krzyży nadanych przez dyw. (patrz wyk. Nr. . . .)	Ilość krzyży nadanych Arm. (patrz wyk. Nr. . . .)	Zapotrzebowanie na Krzyże

DOW. DYWIZJI (ARMJI).

Wzór Nr. 3.
(do § 10).

W Y K A Z Nr. . . . .

wszystkich od dnia . . . do dnia . . . „KRZYŻEM WALECZNYCH" odznaczonych szeregowych (oficerów).

Dyw. piechoty B-da jazdy, etc.	Pułk piechoty, jazdy, art. etc.	Za akcję, miejsce, data	L. p.	Stopień	Imię i nazwisko odznaczonych	Krzyż nadany rozk.	Uwaga

Poz. 791.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 grudnia 1920 r.

w sprawie zaprowadzenia na kolejach wąskotorowych Części I Ogólnopolskiej Taryfy osobowej i bagażowej, obowiązującej od dnia 1 czerwca 1920 r. na kolejach normalnotorowych (Dziennik Ustaw 1920 r. Nr. 40, poz. 242).

Część I — pominięta ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Część II — przepisy przewozowe — uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei z dnia 8 kwietnia 1925 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianie „Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt kolejami państwowemi w Polsce, część I" (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 293).

Poz. 792.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dn. 18 grudnia 1920 r.

w przedmiocie pobierania opłat za czynności ładunkowe.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 793.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 18 grudnia 1920 r.

w sprawie wyłączenia więzień w Częstochowie, Sosnowcu i Będzinie z okręgu Łódzkiej Okręgowej Dyrekcji Więziennej i włączenia ich do okręgu Kieleckiej Okręgowej Dyrekcji Więziennej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 272).

31 grudnia **Nr. 120.** rok 1920.

Poz. 794.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1920 r.

o ratyfikacji układu polsko-niemieckiego w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości z dnia 20 września 1920 r.

Art. 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza do niniejszej ustawy dołączony układ polsko-niemiecki w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości, podpisany przez Pełnomocników Rzeczypospolitej Polskiej Podsekretarza Stanu D-ra Zygmunta Seydę i Szefa Departamentu D-ra Witolda Prądzyńskiego, tudzież Pełnomocnika Rzeszy Niemieckiej Tajnego Nadradcę Sprawiedliwości i Radcę Ministerjalnego D-ra Georg Crusen w dniu 20 września 1920 r. w Poznaniu, oraz załącznik do artykułu 3 § 3 tego układu.

Art. 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego do podpisania ratyfikacji powyższego układu wraz z załącznikiem w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się *Prezydentowi* Ministrów i Ministrowi Spraw Zagranicznych *w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.* Wykonanie zaś układu wymienionego w art. 1 — *Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej* w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Sprawiedliwości.

Przy wykonaniu układu miarodajnem dla władz Rzeczypospolitej będzie polskie jego brzmienie.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(P. ust. z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Min. b. Dzieln. Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 795.

UKŁAD

polsko-niemiecki w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości, zawarty w Poznaniu.

dnia 20 września 1920 r.

a ratyfikowany przez Naczelnika Państwa w dn. 26 listopada 1920 r. wraz z załącznikiem do art. 3 § 3 tegoż układu.

(Tekst pominięto).

(P. oświadczenie rządowe z dnia 15 lutego 1926 r. w sprawie układu polsko-niemieckiego o dobrach rodzinnych. — Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 98).

Poz. 796.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

w przedmiocie wymiany not, dotyczących układu polsko-niemieckiego w przedmiocie wymiaru sprawiedliwości z dnia 20 września 1920 r.

Dalej następują teksty oświadczenia i załączonych do niego not, które pominięto.

31 grudnia **Nr. 121.** rok 1920.

Poz. 797.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów przedawnienia oraz przedstawienia do zapłaty kuponów procentowych, rentowych i dywidendowych na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej.

Wygasło z dniem 31 grudnia 1921 r.

Poz. 798.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 23 grudnia 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej na odcinku Praga Stalowa — Radzymin Kolei Dojazdowej Mareckiej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 799.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 23 grudnia 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia opłat za przewóz osób i towarów na wszystkich państwowych kolejach wąskotorowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 800.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 27 grudnia 1920 r.

w przedmiocie podwyższenia opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei państwowych.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 31 lipca 1921 roku w sprawie podwyższenia taksy opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei żelaznych. (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 486).

KONIEC TOMU PIERWSZEGO.

SUPLEMENT.

Do działu I N 1 poz. 1 Dziennika Urzędowego Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu z 1917 r.

Art. 10, 21, 25, 28 i nast. Przepisów Tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w Królestwie Polskiem zachowują moc obowiązującą w zakresie, nie objętym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. N 12 poz. 93), t. j. o ile dotyczą notarjuszów i pisarzy hipotecznych.